



Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

<b>Work:</b>	W1KG17114	<b>ImageGroup:</b>	I1KG17128
<b>LCCN:</b>	n/a	<b>ISBN:</b>	n/a

<b>Title:</b>	ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དདུལ་བའི་སྤྱི་དོན། kun mkhyen 'jam dbyangs bzhad pa'i 'dul ba'i spyi don/
<b>Author:</b>	འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྩོམ་པ། 'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje
<b>Descriptor:</b>	n/a
<b>Original Publication:</b>	gangs can khyad nor dpe tshogs/v. 158-159
<b>Place:</b>	lha sa/
<b>Publisher:</b>	ser gtsug nang bstan dpe rnying 'tshol bsdu phyogs sgrig khang /
<b>Date:</b>	2009
<b>Volume:</b>	1
<b>Total Volumes:</b>	2
<b>TBRC Pages:</b>	2
<b>Introductory Pages:</b>	n/a
<b>Text Pages:</b>	n/a
<b>Scanning Information:</b>	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, USA. Comments: 3/2014



ཀླུ་མ་ཁྱིམ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྤྱི་དོན་ཚཱོ།



སྤྱི་དོན་ཚཱོ་ལ་བཞུགས་དཔེ་རྒྱུ་ལ་འཇོག་པའི་སྤྱི་དོན་ཚཱོ་ལ་བཞུགས་དཔེ་རྒྱུ་ལ་འཇོག་པའི་སྤྱི་དོན་ཚཱོ།





འདྲེན་པའི་དཀའ་བཞག་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྷན་པ་ལྟེན་པ་

ཀློག་པ་ལ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་

འདྲེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་

ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་



འདྲེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་

འདྲེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་ལྟེན་པ་



འདུལ་བའི་དཀའ་གནས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལུལ་སྒོར་

སྒོ་གསལ་མགུལ་རྒྱན་ཅོར་མཆིའི་བྲང་མཛེས་

བསྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྒོར་ལས་

གཞི་སྟོད་བཞུགས་སོ། །



མཛད་པ་སོ། ཀུན་མཆིན་པའི་མཛད་པ་ལྟར་ལ།

མེར་གཞི་གནང་བལྟན་དཔེ་རྒྱུ་འཛེལ་བའུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས་བསྐྲུན།





# སྒྲིང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་ཐོང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་  
ཆགས་པའི་མཐོ་སྒྲོང་པོད་ཅེས་གསལ་པའི་ས་ཡི་ཐོག་ལེར། ས་སྤྱོད་ཆུན་དང་། མ་ཐོག་སྤོང་གཉིས་  
ནས་མཆོད་པའི་པོད་མིའི་ཐོག་མ་ཐུང་བ་ནས་བསྐྱུང་། སྤྱི་པོ་རྒྱམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྒྱམ་དཔྱོད་ལྟ་  
མིན་གྱི་རྩ་ལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་མཁས་སྤྱ་  
ལྷག་པར་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་གསལ་བ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་  
རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཐུན་བཅེ་རུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་གཅིག་  
གི་མཐུ་ལས། པོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོད་ཀྱང་ལ་བྱུང་བར་རུས་གིང་། འཛིག་རྟེན་དང་། འཛིག་རྟེན་  
ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་འི་བཞིན་སྟོན་པར་རུས་པ། ཆོས་པོ་མཆོར་མད་དུ་  
བྱུང་བའི་པོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྤྱོད་གཏོང་མཛད་ལ། སྤྱི་རྒྱུའི་ཕན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་  
ཆོས་པོད་དུ་བསྒྱུར་འགོ་བཙུམས་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་བྱིས་པ་ཕེ་བཅན་གྱིས་  
བསམ་ལས་སུ་སང་མི་བདུན་གྱིས་ཐོག་དངས་རབ་བྱུང་གི་སྤེ་དང་། རྒྱ་བསྒྱུར་སྒྲོབ་གྲ་ཐོག་མར་  
བཙུགས་ནས་སྤོ་རིག་བཟུ་པའི་ལོ་རྒྱ་བ་དུ་མ་གསེ་སྤྱོད་གནང་། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་  
རིག་པ་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་རིག་གཞུང་སྤྱིང་བརྒྱད་ལྔ་ཆོགས་ལྷོངས་འདིར་དར་སྤེལ་མཛད་དེ། ཤེས་  
རིག་མཛོད་བརྒྱུའི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེ་བ་ནས་བསྐྱུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་ལུལ་ཁམས་  
འདིར་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་ལ་མངའ་བརྟེས་པའི་མཁས་བླ་པ་གཉིས་ལྔ་གྱི་སྤྱི་མཆོད་དམ་པ་འི་སྤྱོད་  
པོན་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་སྤྱི་པོད་པོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཅིང་གཏན་ལ་སབ་བ་དང་། གསར་རྩོམ་མཛད་པའི་  
བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་ཀྱི་རུས་ཆེ་གང་རལ་བ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུངས་བྱུང་བསྐྱུང་བར་དཀར་  
བས། པོད་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ་སྤྱོགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཞི་གཅིག་ཏུ་བཙུགས་ན་འི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་

དབངས་ལའང་སྐྱེངས་པ་ལྟེར་རྩམ་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཀྱང་ལྷན་དུ་མི་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཅ་ཆེའི་རིག་གཞུང་མྱོངས་  
 པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྒྲན་མཆོག་བུད་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བུད་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་  
 ལུ་ཤོག་ལུ་སྒྲུམ་ཆོས་བཞིན་དུ་སེམས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་ལལ་པ་དག་གི་སྤང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་  
 རབ་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སྒོ་གསུམ་དགོ་བུའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། བུས་དང་སྤྱིང་  
 རྗེས་རྒྱད་དུ་ཁྱེད་། ལ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྒྲུག་རང་ཆས་ལྟ་ལྟན་པའི་མི་རིགས་ཁྱེད་  
 འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར། དེར་གི་རྩམ་སྤྱང་འཛམ་གླིང་ཤར་རྒྱལ་ལ་  
 གནས་པའི་སྤྱིང་འཕྱོར་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒོས་ཆོན་རིག་ཅེར་སོན་གྱི་ལུལ་གྱུ་དག་གི་མི་སྒྲ་  
 གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ལུལ་འདི་དང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྒོ་བ་ཕྱོགས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་  
 ལུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ལགས།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སྤྱོད་པའི་ཉེར་ལེན་ལས། ལོ་  
 བུའི་གོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྱོད་དུ་སྤྱོད་གསུམ་ནོར་གྱིས་བཀང་སྟེ་ཡོན་དུ་ལུལ་ན་ཡང་སྤྱོད་ཐབས་ལུལ་པའི་  
 གངས་མྱོངས་ཀྱི་ཁྱད་ནོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་གིང་དང་བཅས་པ་ལལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྟ་དང་རྒྱ་ལྟའི་ཞལ་དུ་  
 ལུལ་ཟིན་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱའི་རྩམ་མཐུ་རང་ཅག་སྤྱུ་ལའང་མེད་ལ། རྩམ་རན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱོད་  
 བས་སྟེས་དབང་གིས་ད་ལྟ་ས་སྟེང་དུ་ལྟག་ལུས་གསུང་རབ་དག་ཀྱང་ལལ་ཆེ་བ་དཔེ་རྒྱན་དགོན་རིགས་  
 ཤི་ལྟག་ཏུ་གྱུར་སྤྱབས་དེང་སྒྲབས་རིག་གནས་དངོས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་སྤྱང་བྱེད་  
 དགོས་སྟེན། རིག་གཞུང་དོན་གཉེར་པའི་སྒྲན་ལམ་དུ་བསྐྱར་མ་སྤྱོད་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་  
 བཞིན་མ་གྱུ་བ་ཅིང་། དེ་བས་ཉེན་ཆ་བས་ཆེ་བ་ནི་འཕྱང་བཞི་སྟགས་ཀྱི་གནོད་པས་ས་སྟེང་དུ་ཅ་བསྐྱག་  
 མི་གཏོང་བའི་ངེས་པ་མེད་གཤིས། འདི་ཀྱན་བདག་སྤྱང་གནད་འཁེལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་གཞན་ལ་འགོལ་ཐབས་  
 མེད་པའི་རང་ཅག་ཁོ་ནའི་འགན་འཁེལ་དུ་ངེས་སོ། །

དེར་བརྟེན་སེར་ཐེག་ཆོན་གླིང་དང་ལྟ་ལྟན་གཙུག་ལག་ཁང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་སེར་གཙུག་  
 བང་བསྐྱན་དཔེ་རྟེན་འཛོལ་བསྐྱུ་ཕྱོགས་སྤྱིག་ཁང་ཞེས་པའི་ཆོན་པ་ཞིག་ཆེད་དུ་བཙུགས་ནས་ད་བར་



བསྐྱེད་བྱ་གསུམ་ལྟ་བུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ཚུགས་གཉིས་ནས་ཐུན་མོང་དུ་མ་ཐེབས་སྒྲོར་ས་ལ་གསུམ་ལྟ་བུ་  
 ཙམ་བཏང་ཉེ་དཔེ་དགོན་རྒྱུ་སྒྲོབ་དང་། དེར་སྐབས་སྒྲོབ་གཉིས་བའི་ཉེར་མཁོའི་ཆེད་དུ་གངས་ཅན་  
 ལུང་ནོར་ཞེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་ཏེ་ད་ཕན་པོད་འཕྲེང་གིས་བརྒྱུར་ཏེ་བ་པར་རྒྱན་ཟེན་  
 པ་དང་། དགོན་ལྷེ་དང་། ལྷི་ཚོགས་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་བརྒྱུ་ལ་ཉེ་བར་ཆ་ཆང་གཉིས་རེ་རིན་མེད་  
 འབུལ་ལམ་ཁྲུས་པ་ལུད། དེ་བྱིངས་མ་གནས་ཙམ་གྱི་ཐོག་ནས་སྐྱེས་འཛོལ་ཁྲུས་ཏེ། ལྷུ་བ་ལྟན་ལ་ལྷི་  
 ལུང་དེས་མེད་མེར་སྐྱེ་ཐོས་བསམ་ཅན་ནམས་གྱི་ཐུགས་འདུན་སྒྲོང་ཐབས་ཁུ་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པ་དང་།

འདས་པའི་ལོ་རྒྱུའི་ནང་དོས་ཚའི་ལས་གཞི་ལ་གོང་རིམ་འབྲེལ་ཡོད་ཚན་པ་ཁག་གི་དཔྱ་ཁྲིད་  
 བསྐྱེད་བྱ་གསུམ་སྒྲོང་སྒྲུབ་མེད་པ་གནང་བ་དང་། མཁུན་དཔྱོད་མཁའ་ལྟར་ཡངས་གིང་། ལྷུ་བ་བསམ་  
 དུང་ལྟར་དཀར་བའི་སྐྱེས་ཚེད་དུ་མས་དོས་ཚའི་ལས་ཀར་གདེང་འཇོག་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་  
 ལྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན་གནང་བ་སོགས་གྱིས་མཚོན། ང་ཚོར་ཡུར་བ་བྱ་འདེགས་གྱིས་ལྟ་མེད་རྒྱུ་  
 སྒྲོར་རོགས་རམ་གནང་བར་ཐེས་སུ་ཡིད་རངས་དང་། ལྷིང་དཔུང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལུ་བ་དང་  
 ཆབས་ཅིག །འབྱུང་འབྱུར་ཡང་མེར་གཙུག་ནས་དགེ་ལུགས་གསུང་འབུམ་གཙོ་བོར་བྱུར་པའི་རིས་  
 མེད་གསུང་རབ་དཔེ་རྒྱན་དགོན་རིགས་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཚན་པ་ཁག་དང་། སྒྲོབ་བྱ་ཁག་ལ་ཉེ་བར་  
 མཁོ་བའི་རིག་གཞུང་དག་གྱང་རིམ་བས་པར་རྒྱན་ལུ་རྒྱུའི་འདུན་པ་སྒྲིང་བཅངས་སུ་ཡོད་པ་ལགས་ན།  
 ལྷུ་བ་བསམ་ནམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་རིས་མེད་མེར་སྐྱེ་ཀྱན་ནས་མ་དཔེ་མཁོ་འདོན་དང་། ང་ཚོའི་ལས་ཀར་  
 ཅུ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་པཀ་འ་སྒྲོབ་སུ་མཐུད་ལྷུ་བ་སྐྱེལ་ཡོད་པ་མཁུན་ཞེས་ལུའོ། །

མེར་གཙུག་ནང་བརྒྱན་དཔེ་སྒྲིང་འཛོལ་བརྒྱུ་ཐོག་སྒྲིག་ཁང་ནས།

ལྷི་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་རྒྱ་བ་༥པའི་ཚེས་༡༣།

THE  
HISTORY  
OF  
THE  
CITY  
OF  
NEW-YORK  
FROM  
THE  
FIRST  
SETTLEMENT  
TO  
THE  
PRESENT  
TIME  
BY  
J. M. SMITH  
OF  
THE  
NEW-YORK  
HISTORICAL  
SOCIETY  
PUBLISHED  
BY  
J. M. SMITH  
NEW-YORK  
1846



## བསྐྱེད་པ་གསལ་བཤད།

གཞུང་འདི་མཛད་པ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དག་དབང་བཅོམ་འགྲུལ་ནི་འབྱུངས་  
ལུལ་མདོ་སྨྱད་གི་གནས་ཆེན་ཐུག་དཀར་ཆུན་གྱི་འིང་ཞེས་པ་རུས་ཆེན་བཞིའི་ནང་ཆན་ལོང་ལུལ་གི་  
རིགས་སྒྲ་ལཔ་འབྱུངས་རྒྱལ་དང་། ལུལ་ཐར་མེ་བུམས་གནིས་གི་སྒྲ་སྒྲ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་  
བྱི་༡༧༤༤ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ལྔ་པར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་མཆོ་ཁར་མཛད། དགུང་ལོ་བདུན་ཐོག་  
ཆེ་ཉིད་གི་ཨ་ཁུ་དགོ་སྨྱོང་བསོད་ལུན་ནས་ཡི་གེའི་བྱི་མོ་ཀ་ཁ་བསྐྱབས་པས་ཉིན་མོ་དེ་རང་ལ་མཁྱེན་  
ཅིང་། འིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ཀུན་ལ་བྱུང་བར་གྱུར། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཐོག་འདུལ་  
འཛིན་ལེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོའི་ས་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པ་བཞེས། མཆོན་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་བཤད་གསུམ།  
དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལ་དཔུས་སྒྲ་བྱོན་ནས་འབྲས་སྟོ་མང་གྲ་ཆང་གི་ཆོས་གྲར་གསར་ཁྱལ་སྒྲིམ་ལུང་  
སྒྲ་ཞབས་བྱུང་དག་དབང་ཆོས་ལུན་བསྟེན་ནས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔར་གསན་བཞེས་མཛད། དགུང་  
ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཐོག་དཀར་བཅུའི་མཆོན་བཤད་གསུམ་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་ཐོག་གོང་ས་ཐམས་ཅད་  
མཁྱེན་པ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ཞལ་ལྔ་ནས་པོ་བྱང་པོ་ཏྲ་ལར་བསྟེན་ཆོགས་གི་ལྔ་པ་བཞེས།  
མཆོན་དག་དབང་བཅོམ་འགྲུལ་ཞེས་སྒྲ་ལ། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུར་དཔལ་ལྔ་ན་སྨྱད་རྒྱུད་གྲ་ཆང་ཏུ་ཁྱལ་ས།  
དགུ་ལོ་མོ་གནིས་ནས་དགོ་འཕེལ་རི་བྱོད་ཏུ་བཞུགས། སྟོ་མང་གི་ཡིག་ཆ་ལལ་ཆེར་དང་། སྟན་དག་  
བསྟན་བཅོས་དབྱངས་ཅན་ཞལ་ལུང་། འཛིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་སོགས་སྒྲ་དྲིང་ཏུ་བརྩམས། དགུང་ལོར་  
གསུམ་ཐོག་རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་གི་བཀའ་བཞིན་འབྲས་སྟོ་མང་གི་མཐན་པོར་ཕེབས། ལོ་རེ་གནིས་  
ལ་ཉི་ལྔ་ནང་གི་གདན་ཁྱུས་ལྔར་མདོ་སྨྱད་ཏུ་ཕེབས། དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་ལ་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་གི་དགོན་  
བ་ཐུག་བཤད། བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་གི་རྒྱུད་གྲ་བཅུགས། ལྔ་བཟང་གི་སྟོ་མ་མཛད། དགུང་ལོ་དོན་བཞི་སྟེ་  
ལྔ་གསུམ་གྱི་ཉི་མོ་ལ་སྒྲ་གཤེགས། བསེ་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཡན་པའི་  
སྟོ་བ་མ་མང་ཏུ་བསྐྱུངས།

ཆེ་འདི་ཉིད་གིས་མདོ་སྒྲ་གསུང་རབ་གི་གནད་ལས་བརྩམས་པའི་གསུང་འབྱུང་རི་སྟེད་ཅིག་

2

3





བ། འོ་ཏ་མཛོད་ཀྱི་མཆན་འགྲེལ། འོ་པ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་  
 པའི་དོ་རྗེས་མཛོད་པར་གྲགས་པ། འོ་དམ་སྒྲུབ་ཐབས་སྒྲོར་གྱི་རིམ་བ། འོ་བཟུན་སྒྲུབ་ཆུམས་ཀྱི་གསལ་  
 མཆོད་སྒྲོར། འོ་དཔལ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱིས་བཛོད་དང་བཅས་པ་བདུད་ལས་  
 རྒྱལ་པའི་བཞད་སྒྲུགས་པའི་གནད་ཀུན་གསལ། བོད་ལྔ་པར། འོ་དཔལ་དོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་  
 འཕྱང་ལམས་གསུམ་ཆུམ་པར་རྒྱལ་བ་དངོས་སྒྲུབ་ཀུན་འཕྱང་། བོད་དྲུག་པར། འོ་ལུལ་བའི་དཀའ་  
 གནད་ཆུམ་པར་དབྱེད་པ་འབྲུལ་སྒྲོང་སྒྲོ་གསལ་མཁུལ་རྒྱན་ཅིན་མ་ཁིའི་ཐོང་མཛེས་སྒྲལ་བཟང་རེ་བ་  
 ཀུན་སྒྲོང་། བོད་བདུན་པར། འོ་བཟུན་བཅོས་མཛོད་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་མཐའ་དབྱེད་གྱིས་རབ་ཀྱི་  
 ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཀུན་གསལ་པའི་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ། འོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐའ་  
 དབྱེད་ནོར་བུའི་ཐོང་མཛེས་མཁུལ་པའི་མཁུལ་རྒྱན་ལས་སྒྲུབས་གཉིས་པ། འོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་  
 ཕྱིན་པའི་མཐའ་དབྱེད་ནོར་བུའི་ཐོང་མཛེས་མཁུལ་པའི་མཁུལ་རྒྱན་ལས་སྒྲུབས་གསུམ་པ། བོད་བརྒྱད་  
 པར། འོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐའ་དབྱེད་འབྲུལ་སེལ་གདམ་ཁུ་རྒྱན་མི་ལམ་ཞལ་ལུང་ལས་  
 སྒྲུབས་བཞི་པའི་མཐའ་དབྱེད། འོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐའ་དབྱེད་འབྲུལ་སེལ་གདམ་ཁུ་རྒྱན་མི་  
 ལམ་ཞལ་ལུང་ལས་སྒྲུབས་ལྔ་པའི་མཐའ་དབྱེད། འོ་སྒྲུབས་དྲུག་པའི་མཐའ་དབྱེད་མི་ལམ་ཞལ་ལུང་།  
 འོ་སྒྲུབས་བདུན་པའི་མཐའ་དབྱེད་འབྲུལ་སེལ་གདམ་ཁུ་རྒྱན་མི་ལམ་ཞལ་ལུང་། འོ་སྒྲུབས་བརྒྱད་  
 པའི་མཐའ་དབྱེད་འབྲུལ་སེལ་གདམ་ཁུ་རྒྱན་མི་ལམ་ཞལ་ལུང་། འོ་ལར་ཕྱིན་སྒྲུབས་བརྒྱད་པའི་མཐའ་  
 དབྱེད་བསམ་འཁེལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ། བོད་དགུ་པར། དལ་མ་ལ་འཇུག་པའི་མཐའ་དབྱེད་ལུང་  
 རིགས་གཉེར་མཛོད་ཐབས་དོན་ཀུན་གསལ་སྒྲལ་བཟང་འཇུག་དོགས། བོད་བཅུ་པར། འོ་དམ་ཆོས་མཛོད་  
 པ་མཛོད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་བཟུན་བཅོས་སྒྲུབ་བཟུན་ནོར་བུའི་གཉེར་མཛོད་དུས་གསུམ་རྒྱལ་པའི་  
 བཞེད་དོན་ཀུན་གསལ། བོད་བཅུ་གཅིག་པར། འོ་དང་བ་དང་དེས་པའི་དོན་ཆུམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐའ་  
 དབྱེད་འབྲུལ་ཐལ་ལུང་རིགས་བཞུར་དཀར་པོའི་གན་མཛོད་སྒྲལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྒྲོང་། འོ་དང་དེས་  
 ཆུམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟེན་བྱིས། འོ་རྗེ་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་ལུང་རིགས་གཉེར་མཛོད་སྒྲོ་གསལ་དཀའ་བ་  
 བཞེད་པའི་ཐོང་མཛེས། འོ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་བྱུང་པའི་མཐའ་དབྱེད་རྗེ་སྒྲུ་མ་འཇམ་དབྱངས་  
 བཞད་པའི་དོ་རྗེའི་གསུང་རྒྱན་དྲི་མ་མེད་བ། འོ་ཆོག་གསལ་སྒྲོང་ཐུན་གྱི་ཆོད་མའི་རྒྱུ་བཤད་ཐབས་རྒྱལ་

ཀུན་གསལ་ཚད་མའི་འོད་བརླ་འབར་བ་སྐལ་བཟང་གི་སྤྱོད་མེད། །《འདུལ་བའི་སྤྱི་བསྟན།》《བདེན་  
 བཞིའི་རྣམ་པ་གདང་།》པོད་བརྟུ་གཉིས་པར། 《བསམ་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲིམས་འདུག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་  
 བའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱབ་བསྟན་མཛེས་རྒྱན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་སྐལ་བཟང་དགའ་བྱེད།》《བསམ་གཞུགས་  
 ཀྱི་འབེལ་གཏམ་ཅིནྱ་མ་ཁིའི་བྲེང་མཛེས།》《ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་གསུམ།》《དྲང་རེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མཐའ་  
 དཔྱད་མདོར་བསྟུས་སྒྲོ་གསལ་མགིན་རྒྱན།》པོད་བརྟུ་གསུམ་པར། 《ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་  
 དཔྱད་ཐར་ལམ་རབ་གསལ་ཚད་མའི་འོད་བརླ་འབར་བ།》པོད་བརྟུ་བཞི་པར། 《གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་  
 པར་གཞག་པ་འབྲུལ་སྤོང་གདོང་ལའི་སྒྲ་དབྱངས་ཀུན་མཁྱེན་ལམ་བཟང་གསལ་བའི་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ།》  
 《གྲུབ་མཐའི་རྣམ་པ་གདང་རང་གཞན་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་དང་ཟབ་དོན་མཚོག་ཏུ་གསལ་བ་ཀུན་བཟང་ཞིང་  
 གི་ཉི་མ་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་འཕྲོར་པ་ཀུན་སྒྲོང་།》པོད་བཅོ་ལྔ་པར། 《སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཅིནྱ་མ་ཁིའི་  
 བྲེང་མཛེས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིང་།》《གསང་རྣམ་འོག་མིན་མ།》《གསང་རྣམ་ཅ་བའི་མཚན་འགྲེལ།》《སྤྱིས་རབས་  
 རྣམ་ཐར་གསལ་འདེབས།》《རྒྱད་ཆེན་ཀྱི་བསྟོད་པ་རིག་འཛིན་གྲུབ་པའི་སྒྲ་དབྱངས།》《འདུལ་བའི་ལས་  
 ཚོགས།》《དོན་བདུན་ཅུ།》《སྒྲོ་རིགས།》《རྟགས་རིགས།》《བསྟུས་གྲུའི་མཐའ་དཔྱད་ཆེན་མོ།》《བསྟུས་  
 སྒྲུར་ཀྱི་ཅ་ཚོགས།》《རྟག་སྒྲོན་མཚན་འགྲེལ།》《མདོན་བཞེད་འཆི་མེད་མཛོད།》《བཅའ་ཡིག།》  
 བཅས་སྒྲོན་བསྟོམས་པོད་བཅོ་ལྔ་ཅུ་ཡོད་པས་ལས་ད་རེས་འདིར་རྩེ་བཅུན་སྤྱི་མ་གང་གིས་གསུང་  
 འབྲུམ་པོད་དུག་པ་《འདུལ་བའི་དགའ་གནད་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འབྲུལ་སྤོང་སྒྲོ་གསལ་མགྲུལ་རྒྱན་ཅིནྱ་  
 མ་ཁིའི་བྲེང་མཛེས་སྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྒྲོང་།》དང་《འདུལ་བའི་སྤྱི་བསྟན།》《འདུལ་བའི་ལས་ཚོགས།》  
 བཅས་ནི་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། དེ་དག་གང་གི་རྩེས་སྤྱི་འབྲང་བལོད་དེ། མདོ་ཅ་འགྲེལ་གསུམ་དང་།  
 སྤྱི་བརྟུ་པ་ཅ་འགྲེལ་དང་། ལུང་སྤེ་བཞིའི་པོད་ཀྱི་ཉི་ཤར་འཁོར་ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྤྱི་བའི་འགྲེལ་པ་དང་།  
 རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་བྲེང་བ་རྣམས་གཞིར་བཞག་ཅིང་། རྒྱ་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་སོ་སོ་དང་།  
 སྒྲོན་ཀྱི་མཁས་པ་རྒྱ་བྱ་གཙང་བུ་སོགས་དང་། བྱིས་ཀྱི་ཤར་ཅེ་དཀྱིལ་ཁང་ལོགས་བཟང་དང་། རྩེ་བཅུན་  
 པ་ལ་བ་གསུང་དང་། པར་ཆེན་བསྟོད་ནམས་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་པར་བཤད་པས་ཀྱང་བརྒྱན་ཉི་  
 འཚད་བཞིན་པའི་བྱིས་ལོགས་གསུངས་པ་ལྟར་འདུལ་བའི་སྤེ་སྒྲོད་རྣམས་ཀྱི་བྱི་མར་གྱུར་བ་དང་མདོ་དང་  
 རྒྱ་འགྲེལ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་དང་ལྷག་པར་གངས་ཅན་པོད་ཀྱི་འདུལ་བའི་སྤེ་སྒྲོད་འཛིན་པའི་མཁས་

དབང་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་བརྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་ཆ་རྣམས་བྲངས་གིང་དེར་ཁ་  
 མ་གསལ་བ་དག་ལེགས་པར་ཁ་བསྐྱང་ནས་མཛད་པས་ན་གཞན་ན་མེད་པའི་བྱད་ཆོས་རྫོགས་པ་དང་  
 ལྷག་པར་གཞུང་དོན་སློབ་གཉེར་བ་སོགས་ལ་ཕྱག་དཔེ་དཀོན་རིགས་ལྷ་གྲུར་པ་དང་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་པ་  
 སོགས་ཀྱིས་གཞུང་འདིར་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོའི་རེ་བ་ཇི་བཞིན་དུ་སྒྲོང་མི་བྱེད་  
 པ་སོགས་ཀྱིས་དཀའ་ངལ་མེད་བྱེད་ཅེད་མེར་གཙུག་ནང་བརྟན་དཔེ་རྟིང་འཛོལ་བསྐྱུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་  
 ཅས་རབ་དཀར་ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་དེ་བརྟིང་སྐྱད་གཉིས་ལྷ་ཕྱེ་ནས་གངས་ཅན་  
 བྱད་ནོར་པོད་ཐང་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་དང་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱ་གཅིག་ལ་བསྒྲིགས་ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་  
 ཀྱིས་སྦྱན་ལམ་དུ་ལུལ་བ་ཡིན། ཕྱག་དཔེ་འདི་ཉིད་ཞུས་དག་སྐབས་ཐོག་མའི་ཁྱད་ག་དང་། བསྐྱར་ཞུས།  
 ཡང་ཞུས། ཞུས་ཆེན་བཅས་ཁྱད་ག་གི་རིམ་པ་བཞི་ལྷག་ཙམ་བརྒྱད་ཅིང་། ལྷག་པར་ཡང་མ་དཔེ་སོར་  
 བཞག་གི་རྩ་དོན་གཞིར་བརྒྱང་མ་དཔེའི་ནང་གང་ཡོད་རྣམས་རང་སོར་བཞག་ཐོག་དེ་མིན་མངོན་གསལ་  
 ཅན་གྱི་དག་ནོར་རེ་རྩུང་སྐམ་རྟགས་དང་མཐུན་པར་བཅོས་ཏེ་རང་སྒོས་གང་ཐུབ་ཀྱི་མི་ཁྱེད་བསྐྱབ་ལུལ་  
 ལགས་ཀྱང་ད་དུང་ཡིག་ནོར་ཆད་ལྷག་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོན་ཆ་ཡང་འཕྱུང་ངེས་པས་རྒྱ་ཆེའི་གཞུང་ཆེན་འཆད་  
 ཉན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གལ་སྲིད་ཡིག་ནོར་དང་ཆད་ལྷག་སོགས་སྦྱོན་ཆ་གཟིགས་ཆེ་མ་དཔེར་དཔེ་བསྐྱར་  
 ཞུས་ཏེ་རྟག་ཐོག་གཅིག་ལེལ་གྱི་སྦྱོན་འདོན་གནང་ཆེ་ང་ཆོའི་ཕྱིས་ཀྱི་ལས་ཀའི་ནང་ཨོ་བསྐྱང་ཁྱེད་མ་  
 པས་སྐྱེ་ཉིད་ནས་བརྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་ལ་དགོངས་ཏེ་རྩ་ཆེའི་དགོངས་འཆར་གནང་རྒྱའི་འདུན་པ་  
 སྤུགས་དྲག་དང་བཅས།

མེར་གཙུག་ནང་བརྟན་དཔེ་རྟིང་འཛོལ་བསྐྱུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས།

[The text in this block is extremely blurry and illegible. It appears to be a list or a series of entries, possibly a table of contents or a list of references, but the specific content cannot be discerned.]



# དཀར་ཆག

- འདུལ་བའི་དཀའ་གནས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འབྲུལ་སྒྲིང་སྒྲོ་གསལ་མཁུལ་རྒྱན་  
 ཅིན་མ་ཁིའི་ཐེང་མཛེས་བསྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྒྲིང་ལས་གཞི་སྒྲིང། .....(1)
- མཆོད་བཞེད། .....(1)
- དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ། .....(2)
- བར་དུ་ཚེགས་བསྐྱེད་ཚུལ། .....(4)
- མཐར་མངས་རྒྱས་ནས་ཚེས་གསུངས་ཚུལ། .....(4)
- ཚེས་འཁོར་གྱི་དབྱེ་བརྒྱ་དང་འདུལ་བའི་མདོ་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ། .....(5)
- དགོངས་འགེལ་གྱི་བརྒྱན་བཅོས་ཇི་ཡོད་བཤད་པ། .....(7)
- མཆོད་གྱི་དོན་བཤད་པ། .....(9)
- གཞུང་གི་དོན་ལས་དགོས་སོགས་ལ་དབྱེད་པ། .....(11)
- བཞེད་བྱ་ཚུལ་ཐིམ་སལ་དབྱེད་པ། .....(22)
- མཆོད་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ། .....(30)
- སྒྲིང་སྒྲིང་པའི་དབྱེ་བ། .....(36)
- སྒྲིང་སྒྲིང་པའི་ལྷན་ཚུལ། .....(41)
- སྒྲིང་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ། .....(51)
- ཐོད་གྱི་འདུལ་འཛིན་དག་གི་འདོད་ཚུལ། .....(61)
- རང་ལུགས་བཤད་པ། .....(66)



གདམས་པ་བཞུང་བ། .....	(219)
གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་ཡོན་ཏན་བཤད་བ། .....	(222)
ལྷ་ལྷགས་ཉེར་གཅིག་བཤད་བ། .....	(224)
བྱང་བ་བཅས་པ་རྗེས་བཅས་བཀག་གནང་ལྷའི་བྱང་པར་བཤད་བ། .....	(242)
རབ་བྱུང་གི་ཡོ་བྱང་ལྷུང་བཟེད་སོགས་བཤད་བ། .....	(252)
ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་པར་བསྐྱུང་བ་ལས་སྡེ་ལྷ་སོ་སོའི་རྣམ་བཞག་བཤད་བ། .....	(271)
ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷའི་རྣམ་བཞག་སྒྱིར་བརྟན་བ། .....	(274)
བཅས་རང་གི་བྱང་པར་དར་སྤྱིག་ལྷུང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་མིན་ལ་དབྱེད་བ། .....	(279)
སྡེ་ལྷ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་བ། .....	(289)
མི་ཚངས་སྒྱུད་ཀྱི་ལམ་པ་བཤད་བ། .....	(294)
མ་བྱིན་ལེན་ཀྱི་ལམ་པ་བཤད་བ། .....	(302)
པག་ཡངས་ཆེན་པོ་ལ་གནང་བའི་བྱངས་སོགས་བཤད་བ། .....	(321)
སྒྲིག་གཅོད་ཀྱི་ལམ་པ་བཤད་བ། .....	(326)
རྩོན་སྒྲུབ་པའི་ལམ་པ་བཤད་བ། .....	(336)
ཞར་བྱུང་སྒྱུར་བ་སྒྲུམ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་བ། .....	(343)
དགེ་འདུན་ལྷག་མ་སྒྱིར་བཤད་བ། .....	(363)
ཁུ་བ་འབྱེན་པའི་ལྷག་མ་བཤད་བ། .....	(364)
རེག་པའི་ལྷག་མ་བཤད་བ། .....	(365)
འཁྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་མ་བཤད་བ། .....	(367)
བསྐྱེན་བཀུར་བསྐྱགས་པའི་ལྷག་མ་བཤད་བ། .....	(368)

སྒྲིན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(369)
ཁང་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(370)
ཁང་ཆེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(374)
གཞི་མེད་སྒྲུང་འདེབས་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(377)
བག་ཙམ་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(378)
དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(383)
དེ་རྗེས་ཕྱོགས་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(390)
ཁྱིམ་སྒྲན་འབྱེན་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(392)
བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ་བཤད་པ། .....	(393)
སྒྲུང་ལྟར་སྒྲུམ་ཅུ་གྱིར་བཤད་པ། .....	(395)
དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྷང་བ་བཤད་པ། .....	(396)
བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྷང་བ་བཤད་པ། .....	(402)
ཤན་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷང་བ་བཤད་པ། .....	(404)
ཕྱིར་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷང་བ་བཤད་པ། .....	(418)
སྒྲུང་ལྟར་ཐུན་མིང་བ་ལས་བརྩམས་ཆོན་དང་པོ་བཤད་པ། .....	(419)
བརྩམས་ཆོན་གཉིས་བ་བཤད་པ། .....	(429)
བརྩམས་ཆོན་གསུམ་བ་བཤད་པ། .....	(435)
ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་བཤད་པ། .....	(443)
ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་གི་ལས་བརྩམས་ཆོན་དང་པོ་བཤད་པ། .....	(443)
བརྩམས་ཆོན་གཉིས་བ་བཤད་པ། .....	(450)

ཡུ་ཚན་གསུམ་པ་བཤད་པ། .....	(456)
ཡུ་ཚན་བཞི་པ་བཤད་པ། .....	(461)
ཡུ་ཚན་ལྔ་པ་བཤད་པ། .....	(474)
ཡུ་ཚན་དྲུག་པ་བཤད་པ། .....	(480)
ཡུ་ཚན་བརྒྱན་པ་བཤད་པ། .....	(488)
ཡུ་ཚན་བརྒྱད་པ་བཤད་པ། .....	(492)
ཡུ་ཚན་དགུ་པ་བཤད་པ། .....	(497)
མོར་བཤགས་བཤད་པ། .....	(502)
ཉིམ་ཕྱུག་བཤད་པ། .....	(504)



༡༩༩། །འདུལ་བའི་དཀར་གནས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འབྲུལ་སྒྲོང་  
 སྒོ་གསལ་མཁུལ་རྒྱན་ཅིང་མཆོད་པའི་ཐེང་མཛེས་  
 བསྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀྱན་སྒྲོང་ལས་  
 གཞི་སྒྲོང་བཞུགས་སོ། །

མཆོད་བཟོད།

། རྒྱལ་བ་ཆོས་ཀྱི་ཁུག་ཏེར་ཆེ། །མི་ངོམས་མཛེས་སྟུག་ལྷན་པོས་བཀྲ། །འཕྲིན་ལས་  
 དུས་ལས་མི་ཡོལ་རྒྱབས། །ཡན་བདེའི་རིན་ཆེན་གཏེར་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བེམས་གསྐྱའི་  
 ཡན་ལག་བརྒྱད་ཆབ་ཀྱི། །མཆོད་ཡོན་སྒྲོང་མཛེད་མཁན་བརྒྱད་ཤུ་རེའི་བུ། །སྒྲིག་ཅན་  
 འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཆེན་སོགས། །རྒྱ་བོད་མཁན་བརྒྱད་གསེར་གྱི་ཐེང་དེ་མཛེས། །  
 འཕགས་མཆོག་ཉི་ཤར་འཕོར་དང་དབྱིག་གཉིན་ཞབས། །འོད་མཆོག་གཉིས་དང་དུལ་  
 ལྷ་བཤེས་གསུམ་སོགས། །དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་སྒྲུབ་ཆེན་ཀྱི་མེས་ཀྱ། །མཆོ་སྣ་བ་  
 སོགས་འགྲེལ་མཛེད་ཕྱག་གི་ལུལ། །མཁུན་རབ་མཁའ་བཞིན་མཐའ་ཡས་ཕྱགས་རྗེའི་  
 སྒྲ་བ་བསིལ། །འཕྲིན་ལས་ཉིན་བཞིན་སྒྲུབ་བསྟན་གླིང་ཀྱན་ཁྱབ་ཅིང་གསལ། །ལྷགས་  
 བཟང་ལྷན་པོ་མདོ་སྟགས་རིན་ཆེན་རྣམ་བཞིས་མཐོ། །སྒྲས་མཆོག་གསེར་རེའི་ཐེང་བཅས་  
 རྒྱལ་བ་གཉིས་པར་འདུད། །རྣམ་དབྱེད་དར་ཞིང་མ་ལུས་སྒྲུབ་བསྟན་(༡༣)རིན་ཆེན་  
 གཙེས་བའི་མཛོད། །མཁའ་བརྒྱན་བཟང་པོའི་གྲགས་བ་དཀར་པོའི་རྒྱལ་མཆོན་ཆེས་



མཐོ་བ། །འཇམ་གྱིང་དག་བཤེས་གཙུག་རྒྱུ་ལེགས་ལམ་ཀུན་མཁྱེན་དཔལ་བཟང་  
 པོ། །ཚོགས་མཚོག་དག་འདུན་གྲུབ་བརྟེན་ལྷ་མེར་ཀུན་མཁྱེན་རྣམས་ལ་འདུད། །  
 འཇམ་དབྱངས་སྤྱོད་མ་བཟྱ་གིས་དཔལ་ལྷན་སོགས། །ལྷགས་འདིའི་འདུལ་འཛིན་སྤྱི་  
 དང་ཁྱད་པར་དུ། །ཐུབ་བསྟན་གྱིང་བཞིར་དབང་བསྐྱར་རྒྱལ་པའི་དབང་། །ཡབ་སྐུ་  
 གོང་མའི་ཉིན་བྱེད་རྣམས་ལ་འདུད། །འག་གི་དབང་ཐུག་སྤོ་བཟང་གྲགས་པའི་བསྟན། །  
 རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོས་ཁྱབ་མཛད་རྒྱལ་པའི་དོག་། །སྤོ་གྲོས་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཚོག་གི་  
 གཏེར། །ཁྱེ་མེད་ཡབ་སྐུ་རྣམ་གསུམ་གཙུག་ན་མཛེས། །མཁས་བརྟན་བཟང་དང་  
 སྟན་པའི་བ་དན་མཐོ། །འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་གྲགས་དཀར་འབྱུག་ཏུ་ལྷིར། །འཕྲིན་  
 ལས་རྒྱ་མཚོའི་ཅ་རྒྱབས་ཆལ་ཆལ་གཡོ། །རྩ་པའི་ཡོངས་འཛིན་ཁྱེ་བྱལ་བརྩ་སོགས་  
 རྒྱལ། །ཐུབ་པའི་(ཁ)ཉི་མ་དུས་ཀྱི་རི་ལ་སོང་། །རྒྱན་དུག་བསྟན་པའི་སྤྱོན་མེ་མན་ལ་  
 རྒྱར་བས། །ལོག་པའི་སྟན་པར་སྤྱན་པོ་འབྱུང་པོའི་བྱས། །འན་སྤྱད་སྤྱོགས་རྣམས་ད་ནི་  
 བག་ཡོད་གིས། །མདོ་སྐགས་ཐུབ་བསྟན་སྤྱོད་ཆལ་ཀུན་གྱི་གཏེར། །ཐུབ་མཐའ་རྣམ་  
 བཞིའི་ལྷན་པོ་བརྟན་ཅིང་གསལ། །བཤད་སྐབས་སྤྱང་ཅིའི་རྒྱལ་མཚན་ཀུན་བཞད་ན། །  
 སྤོ་ལྷན་རྒྱུ་དཔེར་གྱི་དཔེར་སྤྱད་ཡོངས།

### དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ།

༥ དེ་ལ་འདིར་རྒྱལ་བ་སྐུ་བཅས་ཐམས་ཅད་གིས་པད་དཀར་ལྷར་བསྐྱགས་པའི་  
 རྣམ་འདྲེན་གྲུ་མེད་གོ་འདི་ཉིད་གིས་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད། བར་དུ་ཚོགས་བསགས།  
 མཐར་མངས་རྒྱས་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་ཏེ། དང་པོར་ཐེག་པ་གོང་འོག་སྟན་མོང་དུ་དབྱལ་



བའི་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པར་ལུངས་ཆེ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་། སྤྱུ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་བྱེད་ཏུ་ཐུགས་  
 བསྐྱེད་པ་དང་། གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་དང་པོ་བསགས་པ་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་ཏུ་  
 བར་ཏུ་གྲངས་མེད་གསུམ་ཏུ་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པ་དང་། མཐར་མངས་  
 རྒྱས་རྩལ་ཐེག་ཆེན་ལྟར་ན་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་སྒྱུ་བཞི་དང་། ཐེག་དམན་ལྟར་ན་རྟོ་རྩེ་  
 གདན་ཏུ་སངས་རྒྱས་བར་འདོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དྲིན་ལན་བསལ་པའི་མདོ་  
 ལས། ང་དེའི་ཆེན་དེ་ལྟ་བུའི་ཐུག་བསྐྱེད་མཐོང་བར་མཐོང་ནས་སྟིང་རྩེའི་སེམས་སྒྲིས་  
 སོ། །དེ་ལྟར་སྟིང་རྩེའི་སེམས་ཆེན་པོ་སྒྲིས་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱང་རྩལ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་  
 གྱུར་རྟོ། །ཞེས་པ་ནས། ང་དེ་ལྟར་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྩལ་ཏུ་  
 སེམས་བསྐྱེད་པས། མའི་ཤིང་རྟའི་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་ལས་ཐར་བར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་  
 དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། ཐུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་ལས། རི་ལྟར་བཙོམ་ལུན་འདས་སྤྱུ་ཐུབ་  
 པ་ཆོང་དཔོན་གྱི་བྱ་མདོན་དགར་གྱུར་པ་ན། བཙོམ་ལུན་འདས་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་  
 (མན)མཛེས་པ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ཏེ། དང་པོ་བྱང་རྩལ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་  
 བཞིན་ཏུ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་། བསྐྱེད་བཟང་ལས། ང་ནི་སྟོན་ཆོད་བུལ་པོར་གྱུར་པའི་ཆོ། །  
 དེ་བཞིན་གསེགས་པ་སྤྱུ་ཐུབ་དེ་ལ། །འཇམ་གང་ཞིག་གིས་དཔུལ་བ་བྱས་ནས་ཀྱང་། །  
 དང་པོར་བྱང་རྩལ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་ལས། དང་པོ་སྤྱུ་ཐུབ་  
 པ་ཡིན། ཞེས་དང་། ཐུང་ལས། སྤྱུ་ཐུབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་དང་ཨ་ཏུ་ཀ་རས་  
 ཀྱང་། དཔེར་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ནི་བཙོམ་ལུན་འདས་སྤྱུ་ཐུབ་པ་ཡང་དག་  
 བར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་བས་སྟོན་པའི་  
 བྱང་རྩལ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་རྟོ། །བཙོམ་ལུན་འདས་མར་མེ་མཛད་ལ་ཡང་འཇུག་  
 པ་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་འགལ་

ལ་དང་པོ་ལ་དུ་མའང་གིས་པར་བྱའོ། །

བར་དུ་ཚོགས་པས་གས་ཚུལ།

། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བྱིར་རྟེ། མཛོད་  
ལས། དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱལ། །འབྱུང་ངོ། །ཞེས་དང། རྫོང་དཔོན་གྱི་རྒྱུ་  
ཀྱིས། དང་པོར་བྱང་རྒྱུ་མཚོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་  
ཚོགས་པས་གས་གིང། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མཐར་སངས་རྒྱལ་ནས་ཚོས་གསུངས་ཚུལ།

། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། མདོ་ལས། ཡང་དག་རྫོགས་སངས་དེར་སངས་རྒྱལ། །ལྷུ་ལ་  
པོ་གཅིག་འདིར་འཛང་རྒྱ། །ཞེས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དང། མཛོད་ལས། རྫོན་དང་བསེ་རུ་  
བྱང་རྒྱུ་པར། །བསམ་གཏན་མཐའ་བརྟེན་གཅིག་ལ་གྱུན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
ཐེག་དམན་གྱི་དེའི་རྒྱལ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷགས་སྒྲེལ་ལ་འབྱུངས། ཉེར་དགུ་པ་ས་བྱི་ལ་  
མདོན་པར་བྱུང། ལོ་དུག་དཀར་བ་སྒྱུད་ནས་སོ་ལྷ་པ་གིང་རྟེན་དེའི་དབྱིད་ལྷ་ཐ་རྒྱུད་ས་ག(འབ)  
ལྷ་པའི་བཙོ་ལྷའི་ཐུན་ཐ་མའི་ཆ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྒྱུ་རེངས་འཆར་ཀའི་ཆོ་སངས་རྒྱལ་  
དེ་ནས་ཞག་ཞེ་དགུ་འདས་པའི་རྒྱ་རྫོང་ལྷ་པའི་ཆོས་དུག་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་  
བསྐྱོར་ཞིང་ཕྱི་རྫོང་གསུམ་དང་འདུལ་པའི་བཅས་པ་ཡང་དེ་དུས་ནས་བྱུང་བའི་བྱིར།  
དེར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་རྒྱལ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དགོ་འདུན་གྲུབ་པས། གཉིས་

པའི་ཡར་ངོ་ཚོ་འབྲུལ་ཆེ། །བཞི་པའི་བཙེ་ལྟ་རྒྱུ་གས་སངས་རྒྱལ། །དུག་པའི་དུག་ལ་  
 ཆོས་ལམ་བསྐྱོར། །དགུ་པའི་ཉིང་གཉིས་ལྟ་ལས་བབས། །ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་རྩལ་བར།  
 བདུན་པའི་བདུན་དུ་ཆོས་མ་གསུང་བར་བཤད་ཅིང་རགས་ཅིས་གྱིས་ཀྱང་ཞག་གཅིག་  
 ཆད་པས་ཆོས་ལྟ་བ་དང་ཞེ་དགུ་བ་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ལམ་གྱི་ཆོ་  
 ལྟ་སྟེར་མཐའ་གཉིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པའི་བཅས་བ་དང་། ཕྱི་དྲུའི་ཟས་བཀག་ཅིང་  
 ཤམ་ཐབས་གྱོན་ལུགས་སྒྲིགས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུ་དང་ཆོས་ལམ་  
 གྱི་དུས་སྒྲིགས་གཞན་དུ་འཆད་དོ། །

ཆོས་ལམ་གྱི་དབྱེ་བསྟན་པའི་འདུལ་བའི་མདོ་བྱེ་བྱག་ཏུ་བཤད་པ།

། ཆོས་ལམ་ལ་དབྱེ་བསྟན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཆོས་ལམ་རྒྱལ་བ་བརྒྱད་  
 ཁྱིམ་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གསུངས་པ་དེ་དག་གཉུལ་བྱ་དང་བཞི་བྱ་དང་ཞིང་བྱ་དང་  
 བཞི་བྱ་ཚུལ་ཅི་རིགས་གྱི་སྒྲིམ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་ཡན་ལག་དགུར་  
 འདུལ། བཞི་བྱའི་སྒྲིམ་སྟེ་སྟོང་གསུམ་དུ་འང་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་བཞི་བྱ་  
 བསྐྱབ་བ་གསུམ་དུ་འདུལ། དེ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་འདུལ་  
 བའི་སྟེ་སྟོང་ལ་བསྐྱབ་དགོས་ཏེ། ཆོག་དང་དོན་གྱི་འདུལ་བ་གཉིས་ནི་བརྟན་པའི་རྩ་བ་  
 དང་པོར་ཡོན་ཏན་རྒྱམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་བྱ་དང་། ཚུལ་འཆལ་འགོག་པའི་རྩ་ལོན་དང་།  
 བརྟན་པ་གནས་མི་གནས་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཆོག་དང་དེའི་ཉམས་ལེན་ཡོད་མེད་གྱི་སྒྲི་  
 བསྐྱེད་པ་དང་། འདུལ་བ་ནི་བརྟན་པ་དང་བསྐྱབ་པ་སྟོན་པས་སྟོན་པའི་དོད་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར། བྱད་བར་དང་པོ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བར་བསྟོད་པ་ལས། (ཨ)ཇི་ལྟར་

ས་ནི་སྒྲེ་དགུ་རྒྱུ་མཛས་ཀྱི་གཞི། །དེ་ལས་འབྲས་རྒྱུ་མཛས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་  
 འདུལ་བ་འང་སྒྲེ་བ་ཕྱོད་རྒྱུ་མཛས་ཀྱི་གཞི། །དེ་བཞིན་དེ་ལས་བསྐྱེད་རྒྱུ་མཛས་རྒྱང་  
 སྒྲེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་གྱུན་གྱི་གནས་སུ་དགོངས། །དེ་ཡི་གནས་ནི་འདུལ་བ་ཡོན་  
 བར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །བྱད་པར་གཉིས་བ་ཡོན་ཏེ། །སྔ་ཐར་ལས། འདི་  
 བེ་བཟང་འགོར་འགོ་བཡི། །འཇམ་པའི་རྒྱ་ལོན་ཟམ་བཡིན། །ཞེས་སོ། །བྱད་པར་གསུམ་བ་  
 ཡོན་ཏེ། འདུལ་བར་བསྐྱེད་པ་ལས། །མཛོད་མཆོག་འདུལ་བ་རྩོགས་བ་འདི་གནས་  
 པ། །དེ་སྤྱིད་ཆོས་སྒྲོན་འདི་ནི་གནས་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་དང་། །ལུང་ཁྱབ་ལས། །བཅུན་  
 བ་རི་ཅམ་གྱིས་ན་དམ་པའི་ཆོས་མཆིས་བ་ཞེས་བགྱི། །རི་ཅམ་གྱིས་ན་དམ་པའི་ཆོས་  
 ཞིག་བ་ཞེས་བགྱི། །ཉེ་བར་ལམོར་རི་སྤྱིད་དུ་ལས་གྱུང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་བ་ཡང་ཡོད་  
 པའི་བར་དུ་སྒྲེ། །ལས་གྱུང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་བ་ཡང་ཡོད་ན་དམ་པའི་ཆོས་གནས་བ་  
 ཞེས་བྱའོ། །ལས་གྱུང་མེད་ནན་ཏན་བྱེད་བ་ཡང་མེད་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་བ་ཞེས་  
 བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །བྱད་པར་བཞི་བ་གྲུབ་སྒྲེ། །སྔ་ཐར་བ་ལས། འདི་ནི་ཁྱོད་  
 ཀྱི་སྒྲོན་བ་ཞེས། །རང་བྱུང་ཉིད་གྱིས་གྲུས་བཅས་བར། །ནན་ཏན་དགོ་སྒྲོང་ཆོགས་  
 མདུན་བསྐྱེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདུལ་བ་ནི་སངས་རྒྱུས་གྱིས་གྱུང་གྲུས་པའི་  
 ལུལ་ཡོན་ཏེ། །སངས་རྒྱུས་གྱིས་གྱུང་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངང་རྒྱལ་  
 བེ་འདི་ལྟ་བུའོ་སྒྲུམ་དུ་གྲུས་བ་དང་ཞེས་དང་བཅས་པའི་ལུལ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། །དཔེར་ན་  
 སྒྲོན་པས་བྱང་སྒྲོང་དགོ་སྒྲོང་གཟིགས་བ་དང་། །མཆོག་ཟུང་གིས་ཐོག་མར་རྟ་ལུལ་མཐོང་  
 བ་བཞིན། །འདུལ་བར་བསྐྱེད་པར། །གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གནས་པའི་སངས་རྒྱུས་རྒྱུ་མཛས། །  
 དེ་ལ་གྲུས་བཅས་ཞེ་སར་བཅས་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་སོ། །འདུལ་བའི་སྒྲེ་སྒྲོན་ལ་བཞི་  
 ཡོད་དེ། །ཅ་པའི་མདོ་དང་། །བཞད་པའི་མདོ་དང་། །ཐོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་དང་། །དེ་དག་



(༧)གི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཞིར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བའི་མདོ་ལ་གཉིས་  
 ཡོད་དེ། དགེ་སློང་པའི་སྐུ་མདོ་ཆོག་མཚན་བཅད་བདུན་བརྒྱལ་བམ་པོ་གཉིས་བྱས་པ་  
 དང་། དགེ་སློང་མའི་སྐུ་མདོ་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱད་བརྒྱལ་བམ་པོ་གཉིས་བྱས་པ་དང་  
 གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དང་པོས་དགེ་སློང་པའི་བྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་གསུམ་སྟོན་ལ།  
 གཉིས་པས་དགེ་སློང་མའི་བྲིམས་སུམ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་ཅུ་བཞི་རྣམས་སྟོན་པའི་བྱིར།  
 བཤད་པའི་མདོ་ལ། ལུང་སྡེ་བཞི་ཡོད་དེ། ལུང་གཞི་དང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་དང་། ལུང་ཐུན་  
 ཆོག་མཚན་དང་། གཞུང་དམ་བུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ།  
 ལུང་གཞིས་གཞི་བརྒྱ་བདུན་སྟོན་པས་སྡུམ་པའི་འཕྲོག་ཆོག་དང་གཞི་གསུམ་སྟོན་པས་  
 སྟོན། ལུང་རྣམ་འབྱེད་གྱིས་པ་མའི་བྲིམས་སྐུ་སྐུ་མཚན་པ་གཉིས་ལྟར་རྒྱས་པར་སྟོན་  
 གྱུང་འཕྲོག་ཆོག་དང་དབྱར་སྟོན་པ་དང་། གཞུང་སྡེ་མའམ་དམ་བུ་ཞི་གཞི་  
 དང་རྣམ་འབྱེད་གྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་འཆད་བྱེད་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། ལུང་ཐུན་ཆོག་མཚན་ནི་དེ་  
 རྣམས་གྱི་མ་ཆར་བཤམ་སྟོང་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་བཤམ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཚུལ་མདོ་ཅུ་  
 བས་གྱུང་ལུང་སྐུ་སྐུ་པའི་བརྒྱུ་ཚུལ་ལས་ཤེས་པའི་བྱིར། རྟོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་ཡོད་དེ།  
 སྐུ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅིས་པའི་མདོ་དང་།  
 ཚུལ་བྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའི་མདོ་སྟོན་ཡོད་པའི་བྱིར།

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཇི་ཡོད་བཤད་པ།

༡ བཞི་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡོད་དེ། མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་།  
 བསྟན་བཅོས་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་

ཡོད་དེ། སྤྱི་ལོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་ཡོད་པའི་  
 བྱིར། སྤྱི་ལོ་དགོངས་འགྲེལ་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ནང་གི་འདུལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་  
 བཤད་པ་དག་བཙམ་པ་ནིར་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱིས་མཛད་པ་དང་། ཐོག་མཐའ་གྱི་འདུལ་བ་  
 བསྟུ་བ་དང་། རྩད་པར་དུ་འདུལ་བའི་སྡེ་(༡༩)བཞི་སྤྲུལ་སྡེ་སྟོན་མཐའ་དག་ལས་བརྟུས་  
 ཤིང་མ་ཚང་བ་ཁ་བསྐྱར་རུང་མཐུན་ཞིབ་པར་སྦྱར་ཏེ་སྟོན་པའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་  
 མཁའ་པ་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པ་བམ་པོ་དགུ་པ་དང་། ཆོ་ག་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་སྟོན་  
 པའི་ཀུམ་ག་ཏམ་བམ་པོ་དགུ་པ་དང་། རྣམ་འབྱེད་གྱི་དོན་བསྟུ་དག་བཙམ་པ་སྤྲུལ་  
 མཛད་པའི་མེ་ཏོག་ཐེང་རྒྱད་དང་། དག་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཅིང་བསྐྱབ་  
 སྟོན་དག་སྟོང་ལས་འཕྲོས་ནས་མདོ་སྡེ་པ་དང་། བྱེ་སྦྱ་དང་། ཐེག་ཆེན་པ་གསུམ་གྱི་འདོད་  
 ཚུལ་སྤྲུལ་རྩད་འཕགས་བཤད་པའི་སུམ་བརྒྱ་པ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་འོད་ལྗན་དང་།  
 དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུལ་ལྟས་མཛད་པ་སྟོབ་ཕན་དང་། ཁ་ཆེ་འདུས་བཟང་གིས་མཛད་  
 པ་དག་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་པའི་ཀླ་རི་ཀླ་ལྟ་བུ་པ་སྤྲུལ་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོ་སོ་  
 སའི་འགྲེལ་བ་ཡོད་དེ། སོ་ཐར་གྱི་འགྲེལ་བ་རྩད་པར་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་  
 སྤྲུལ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྦྱར་བརྒྱད་དང་། གཞི་འགྲེལ་དག་ལེགས་བཤེས་གཉེན་  
 གྱིས་མཛད་པ་བསྐྱར་བའི་འཕྲོ་ཅན་དང་བམ་པོ་བརྒྱ་གཅིག་ རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་བ་དུལ་  
 ལྟས་མཛད་པ་དང་། གཞུང་སྤྱི་མའི་བྱེ་བྲག་ལུང་ལྷ་བའི་འགྲེལ་བ་དག་བའི་བཤེས་  
 གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་བསྐྱར་འཕྲོ་ཅན་དང་། ཕན་ཆེགས་སྟོ་བརྒྱད་གྱི་འགྲེལ་བ་སྟོབ་  
 དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་གྱིས་མཛད་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། འདུལ་བའི་བསྟན་  
 བཙམ་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡོད་དེ། མདོ་རྩ་བའི་འགྲེལ་བ་ནིད་གྱི་རྣམ་བཤད་ཅེས་པ་  
 དང་། མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ཆོས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་དང་། འགྲེལ་

རྒྱུ་ཡོན་ཏན་འོད་མ་འདི་ཐེ་ཆོམ་ཅན་དང་། མདོ་རྩ་བའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོབ་དཔོན་ཤེས་  
རབ་བྱེད་བས་མཛད་པ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་དག་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡོད་དེ།  
མདོ་རྩ་འགྲེལ་གསུམ་དང་། སུམ་བརྒྱ་བ་རྩ་འགྲེལ་དང་། ལུང་སྡེ་བཞིའི་འགྲེལ་པ་རྣམས།  
བོད་ཀྱི་ཉེ་བར་ལའོར་ཀུན་མཁུན་མཆོ་སྒྲུབ་པའི་འགྲེལ་(༡༧)པ་དང་། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་  
ཀྱུ་བ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཐེངས་བ་རྣམས་གཞིར་བཞག་ཅིང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སོས་དང་། རྒྱུན་  
ཀྱི་མཁས་པ་རྒྱ་བྱ་གཙང་བུ་སོགས་དང་། བྱིས་ཀྱི་ཤར་རྩེ་དཀྱིལ་ཁང་ལེགས་བཟང་དང་།  
རྗེ་བཙུན་པ་ཡབ་སྐུ་སྐུ་དང་། དཔུ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་ལེགས་པར་  
ལམ་དང་པས་ཀྱང་བརྒྱན་ཏེ་འཆད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་དོན་  
བཤད་པ་ལ། མཚན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་བྱུག་དང་། གཞུང་གི་དོན་དང་། མཐུག་གི་  
དོན་དང་བཞི།

### མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ།

༡ དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་རྒྱུ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བོད་རྒྱུ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་འདུལ་བའི་མདོ། ཞེས་  
བྱུང་། དེ་ཡོད་དེ། འདི་ལ་འདུལ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང་། མདོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་  
ཡོད་པའི་བྱིར། འདིའི་འདུལ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེད་བྱེད་ཆོག་གི་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་  
སོགས་དང་། དོན་གྱི་འདུལ་བ་སྒོར་བདུན་ལའོར་བཅས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་སོགས་ཡིན་  
པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདིར་འདུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་  
ལ་སོགས་པ་དག་ཡིན་པར་བརྟུན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དོན་གྱི་དེ་ཆོས་ཅན། འདུལ་  
བར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདུལ་བྱ་ཉིས་པ་འཛོམས་པའི་ཐར་པར་འབྲིད་པར་  
བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བུ་ལྟ་བུའི་བུ་ལ་བུ་ལྟ་བུ་དོན་ཉིས་པ་སྒྲུ་ཆོགས་དང་། ཅ་

ལ་ན་གཤམ་སྟོན་མའི་ངག་ལྟར་ནན་ཏུ་འཛོམས་པ་དང་། ཡ་ལ་ཡ་ན་ཐེག་པ་དང་ན་ཡ་  
 འབྲིད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར་ཏེ། བམ་པོ་ལྟ་བུ་པ་ལས། སྟོབ་མ་རྣམས་དངོས་པོ་ཐམས་  
 ཅད་ཀྱི་མཚོག་ཟུང་ན་ལས་འདས་པར་འབྲིད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རམ། རྒྱད་ལ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་  
 པའི་དྲི་མ་དང་། རྣམ་པར་སྟོན་པའི་དྲི་མས་སྟོན་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་  
 ཅད་རྣམ་པར་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དབྱངས་ཅན་མ་ལས། ཡི་གེ་སྟོ་  
 བུར་ཡི་གེ་བསྟོལ་བ་དང་། །གཞན་ཡང་གཉིས་ནི་ཡི་གེ་རྣམ་འགྱུར་ཉམས། །བྱིངས་ཀྱི་  
 རོན་ཏེ་ཐུལ་བྱུང་སྟོར་བ་སྟེ། །དེས་(ཡ)གསུངས་ཆོ་ག་ལྟ་བོ་དེས་པར་བཤད། །ཅིས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། བི་རྩ་ཡ་སྟུབ་ན། བ་ཉ་ཐོབ་པའི་བྱིངས་ལ། ཀ་ལ་པའི་གྱི་ཏ་རྒྱང་  
 བཞི་པས། ལས་ལ་ཨ་ན་མོ་ཞེས་པའི་ཨ་ར་བྱིན། ཉར་བསྐྱར་བའི་བི་གོང་དུ་བྱིན། ཉ་  
 ར་རྗེས་འབྲེལ་བྱིས། རི་ཉ་ལ་འཕེལ་བ་དང་ཡི་ཨ་ཡར་བསྐྱར་དང་པོའི་ར་ར་ནི་ས་ན་  
 འོས་ར་ནར་བསྐྱར་སི་བྱིན་རྣམ་པཅད་བྱས་པས་བི་རྩ་ཡ་གྲུབ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་  
 ཅན། འདུལ་བའི་མདོར་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་  
 དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པ་དང་། ཉམས་ན་བྱིར་འཚོས་པ་དང་བདེ་བར་གནས་པའི་རྒྱུན་  
 གསུམ་དུ་ཚོག་དོན་གྱི་འདུལ་བ་མཐའ་དག་མདོར་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་  
 པའི་བྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་ལ་བམ་གྲངས་དང་། འགྱུར་བྱག་གཉིས་དང་པོ་ནི། བམ་པོ་  
 དང་པོ་ཞེས་བྱུང་། གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་བྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་།



## གཞུང་གི་དོན་ལས་དགོས་སོགས་ཆོས་པའི་ལ་དབྱད་པ།

། གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ། བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དང་། གཞུང་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་པར་འབྱུང་བའི་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་བྱུང་། འདི་ལ་དགོས་སོགས་ལ་དབྱད་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ་དབྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་མུ་སྟེགས་ན་བ་མ་སྟུག་པ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབྱར་དགོས་སོགས་པའི་བཀོད་བ་དེ་དེ་ལ་དེས་པ་བསྟེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་རྟོག་ལྟན་གྱིས་དེ་བའི་མ་དེས་པར་དུ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་མི་བྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོས་དང་ཡིད་དབྱུད་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་མཆོག་གི་ཆོད་མ་བརྟགས་པ་ལས་ཀྱང་། གང་བྱིར་དོན་གཉེར་འཛིག་རྟེན་འདི། ཐེ་ཆོས་ལས་ཀྱང་འཇུག་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེའི་དགོས་པ་གཞན་གྱི་སྦྱར་བ་ངན་པ་བསྟོག་(༥)ཆེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཞི་བ་འཆོས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཞི་བ་འཆོས་གཞན་གྱི་སྦྱར་བ་ངན་པ་བསྟོག་པ་དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དགོས་པར་འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་གི་དགོས་པ་ལ་གཙོ་ལུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིས་རྩ་བར་འདོད་པ་ཞིགས་སོ། ། རྒྱབས་འདིར་རྒྱ་བོད་དུ་མས་སྟ་ཆོགས་ལ་བ་ཀྱང་མ་སྟོས།

ཡང་བོད་ཀྱི་འདུལ་གཞི་དང་རྩལ་ཁྲིམས་འཛིན་འགའ་ཞིག་ན་རེ། འདིའི་དགོས་པ་ནི་རྟོག་ལྟན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ཁྲིམས་ལས། འདིར་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་གཏོང་བ་དག་ནི་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན་དེ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ལ་

རྣམ་བཅད་གྱི་དགོས་པ་དང་། ཡོངས་གཅོད་གྱི་དགོས་པ་དང་གཙོ་ལས་གཉིས་དང་བཞི་  
 མེད་པར་ཐལ། དེའི་དགོས་པ་རྟོག་ལྟར་གྱིས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་  
 ཟྱེར། རྟགས་ལས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ལ་ཡོངས་གཅོད་གྱི་དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་  
 ལ་རྣམ་བཅད་གྱི་དེ་ཡང་ཡོད། ཟྱེ་མ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཟྱེར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་  
 ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་སྐྱེས་ཆོས་བཞི་རྟོགས་པ་དེ་དེའི་ཡོངས་གཅོད་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་  
 ཟྱེར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། བརྟེན་མི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཟྱེར་དང་། སྒྲ་སྒྲུར་བའི་  
 དགོས་པ་ཡང་དེ་ཅུ་ཟད་པའི་ཟྱེར་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཟྱེར་དང་། ཀློག་ལས།  
 ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་བྱིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་འདིས་ནི་འདུལ་  
 བའི་མདོ་འདིའི་འབྲེལ་བ་དང་། བརྟེན་པར་བྱ་བ་དང་། དགོས་པ་དང་། དགོས་པའི་  
 ཡང་དགོས་པ་རྣམས་བརྟེན་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཟྱེར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 འདི་ལ་དགོས་སྐྱེས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་སྐྱེས་མེད་འཛིན་  
 གྱི་ལོག་རྟོག་བཞི་དང་། དེ་བཞི་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་བཞི་དང་བརྟེན་བཅད་པ་  
 དེ་དེའི་རྣམ་བཅད་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཟྱེར་ཏེ། ཀློག་ལས། འདུལ་བའི་མདོ་འདི་ལ་བརྟེན་པར་  
 བྱ་བ་མེད་པར་དོགས་པ་(མ་)བསལ་བའི་ཟྱེར་བརྟེན་པར་བྱ་བ་བསྟན་དོ། །འབྲས་བུ་  
 མེད་པར་དོགས་པ་བསྟོག་པའི་ཟྱེར་དགོས་པ་བརྟེན་དོ། །ཐབས་མེད་པར་དོགས་པ་  
 སྒྲུང་བའི་ཟྱེར་འབྲེལ་བ་བཞད་དོ། །འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཟྱེར་དགོས་པའི་  
 དགོས་པ་ཡང་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཟྱེར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འདིའི་དགོས་པ་  
 ཡིན་ན། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཟྱེར། སྒྲུའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །འདིའི་བརྟེན་བྱ་ངེས་འབྱུང་གི་རྒྱལ་བྱིས་ཡིན་ཟེར་ན། ལྷུང་བ་སྟེ་  
 ལྷ་དང་གཞི་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། ངེས་འབྱུང་གི་རྒྱལ་བྱིས་ཡིན་པར་ཐལ། འདིའི་

བཟླ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདིའི་བཟླ་བྱ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་  
 དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པའི་ཐབས་དང་། ཉམས་ན་བྱིར་བཅོས་ཚུལ་དང་། བདེ་བར་  
 གནས་པའི་རྒྱུ་མཐུགས་ཡོད་པའི་བྱིར། ལང་རྟོག་གི་པ་མང་པོ་ན་རེ། རྣམ་འགྲེལ་གཞིར་  
 བཞག་ནས། སུམ་པ་བཟླ་བྱ་འདི་བཟླ་བྱ་ལ་དངོས་ཀྱི་བཟླ་བྱ་དང་ཞེན་པའི་  
 བཟླ་བྱ་གཉིས་བྱས་ནས་སྒྲ་མ་རྟོག་བཏགས་སམ། སྒྲ་སྒྲིས་བྱུང་པ་དང་། བྱི་མ་རང་  
 མཚན་གྱིས་བྱུང་པར་འདོད་དོ། །འོ་ན་སུམ་པ་ཞེས་བཟླ་བྱ་དངོས་ཀྱི་བཟླ་བྱ་  
 ཡིན་ན་རྟོག་བཏགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱི་ཀྱི་སྒྲིའི་དངོས་སུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་  
 འཐད་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས། འདོད་ན་སུམ་པ་ཚོས་ཅན། རྟོག་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ།  
 དེའི་དངོས་ཀྱི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས། དེར་ཐལ། བྱི་གཞི་གྲུབ་པའི་བྱིར།  
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལྷགས་ལ་དེ་རང་མཚན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིའི་  
 དངོས་ཀྱི་བཟླ་བྱ་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་རྟོག་བཏགས་ཀྱིས་མ་བྱུང་པས་རང་  
 ལྷག་དང་གཞི་ལྷག་གི་བྱི་པར་ལ་མ་ཁས་དགོས་པའི་བྱིར།

རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་བྱིན་བྱིས་ཚད་མའི་ལམ་སྒྲིགས་ལས། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་  
 བསྟན་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་གྱི། རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་(ལ)དངོས་བསྟན་  
 མ་ཡིན་པར་མ་བསྟན་ཏེ། ཚད་མས་དངོས་སུ་བྱུང་པ་དང་། དགག་པ་བྱུ་མ་བྱེད་དགོས་  
 པའི་བྱིར་རོ། །རང་མཚན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བར་སྒྲ་བ་ནི་རང་ཚིག་འགལ་བ་  
 ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལ་ཡང་འོ་ན་སུམ་པ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་སེམས་ལྟ་  
 ས་ཡིན་ན་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་པར་ཐལ། སུམ་པ་བཟླ་བྱ་འདི་སྒྲིའི་དངོས་ཀྱི་ཞེན་པའི་  
 བཟླ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་པའི་བྱིར། རྟོགས་ཁས། བྱུང་སྟེ། སུམ་པའི་སྒྲ་སྒྲི་དེ་  
 སུམ་པ་ཞེས་བཟླ་བྱའི་སྒྲིའི་དངོས་ཀྱི་ཞེན་པའི་བཟླ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སུམ་

པའི་དོན་སྤྱི་དེ་ཐུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་དངོས་ཀྱི་ཞེན་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་།  
 ཅུ་པར་འདོད་མི་རུས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྱིས་ཀྱི་ཚད་མའི་ལམ་སྤྲིགས་  
 ལས། སྤང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འབྱུང་བ་འགལ་ལོ་སྤྲུམ་ན་  
 མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་དངོས་ཀྱི་ཞེན་སའམ་འབྲས་ས་དོན་དུ་མེད་པའི་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་  
 པས་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་དགག་  
 དགོས་མང་པོ་སྤང་ཡང་མ་སྤྱོས། །

རང་ལུགས་ལ་བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། དགོས་སོགས་བཞི་ཡོད་དེ། དེས་  
 འབྱུང་གི་རྩལ་བྲིམས་བསྐྱབ་བྱ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་  
 རྟོགས་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་པ་ཉིད་  
 དགོས་དང་། དེ་ལྷར་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་པ་དེ་དེ་འདྲའི་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དེ་  
 མུང་འབྲེལ་དེ་འདིའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩལ་བྲིམས་ཞེས་པས་  
 བརྗོད་བྱ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། དེ་ལྷ་བས་ན་རྩལ་བྲིམས་ཞེས་བྱ་  
 པའི་སྒྲ་སྒྲོས་པས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་པས་དགོས་པ་ཐུགས་ལ་བསྟན་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། རྩལ་བྲིམས་བསྟན་(ལན)པ་ནི་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ།  
 ཞེས་དང་། དེ་ལྷ་བས་ན་རྩལ་བྲིམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་མདོ་འདི་བརྩམས་  
 ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་པས་ཉིད་  
 དགོས་མུང་འདས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དགོས་པའི་ཡང་  
 དགོས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་སྒྲོས་པས་བསྟན་ཏོ། །དེས་  
 པར་འབྱུང་བ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་



འདིའི་ཚིག་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲུགས་ལ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། འདུལ་བའི་  
མདོ་དང་དགོས་པ་གཉིས་ནི་ཐབས་དང་ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་  
ཡིན་དེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་  
ཐྱེད་བ་ལས་ཀྱང་། འོ་ན་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གང་གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་བྱུང་  
གི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ཤི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོས་སོགས་ཚེས་བཞི་བརྒྱད་དུ་ཡང་  
ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་སྤྲུགས་གཉིས་སམ་གཙོ་ལལ་གཉིས་དང་། དགོས་པ་ལ་  
རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོད་གཉིས་སམ། དགོས་པ་དང་ཉིང་དགོས་གཉིས་ལ་གཙོ་ལལ་  
གཉིས་གཉིས་སམ་ཉིང་དགོས་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དེ་གཉིས་དང་།  
འབྲེལ་པ་ལ་དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་དེ་གཉིས་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྟན་བཅོས་ལ་  
འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཚོས་ཅན། དགོས་སོགས་བཞིར་གྲངས་ངེས་དེ། དགོས་འབྲེལ་ངག་  
གི་བསལ་བུའི་སྒྲོ་ལ་ལོག་རྟོག་བཞི་དང་། ཐེ་ཚོམ་བཞིར་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེ། ལོག་རྟོག་  
བཞི་ནི། རིག་ལས། འདི་ལྟར་རྟོག་པ་སྒྲོ་དུ་གཏོང་བ་དག་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་པ་དང་  
སོགས་དང་། ཐེ་ཚོམ་བཞི་ནི་རིག་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་པར་དོགས་པ་བསལ་  
བའི་ཕྱིར། སོགས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཅོད་སྒྲོང་ལ། ཁོ་ན་རེ། འདི་ལ་བརྟན་ནས་ཐོབ་པའི་དག་(ཨ)བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་  
བདེན་ཚོས་ཅན། བརྟན་བཅོས་འདིའི་ཉིང་དགོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིའི་ཉིང་དགོས་  
གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་ཤི། མཐར་ཐུག་གི་ཉིང་དགོས་མ་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར་དེ། ལྟག་བཅས་བྱུང་འདས་དང་ལམ་བདེན་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱ་  
ཆེར་འབྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ཐག་པ་མེད་པའི་ལམ་མི་བཟུང་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཐྱེད་བ་ལས། འདིས་ལམ་དང་ལྟག་བཅས་བྱུང་འདས་

མཐར་ཐུག་གི་ཉིང་དགོས་ཡིན་པ་བཅད། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་  
 རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་ཉིང་དགོས་མ་ཡིན་ཀྱང་ཉིང་དགོས་ཡིན་  
 པའི་བྱིར་བར་འཐད་པའི་བྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཐང་བ་ལས། དེ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་ཉིང་  
 དགོས་ཡིན་ཀྱང་ཉིང་དགོས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ཐུན་ཆོགས་འགྲེལ་པ་ལས། ལྷག་བསྐལ་  
 ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནས། ལུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་ལུང་པོ་ལས་འདས་པའི་  
 བར་ནི་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷག་ལྷེ། ལམ་བདེན་  
 ལ་ལྷག་བསྐལ་ཆོས་བཟོད་ནས་མ་མཐའ་བཟུང་བའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འདིའི་ཉིང་དགོས་ཡིན་ན་ལྷག་མེད་ལུང་འདས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།  
 རིན་ཆེན་ཐང་བའི་ལུང་དེའི་བྱིར་ན་མ་ལྟལ། འདོད་ན། ལྷག་མེད་ལུང་འདས་ཀྱི་ཐོབ་པ་  
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཉགས་གྲུབ་ལྷེ། དགོས་པའི་དགོས་པ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་  
 ཆེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱུ་འོད་ཀྱིས། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་བྱིམས་ལྷག་བསྐལ་  
 སྤྱོད་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷག་ལྷེ། སྤྱོད་ཞེས་པ་ལུང་པོ་ལྷེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་  
 བསྐལ་སྤྱོད་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། དེ་ལ་ཚུལ་བྱིམས་གང་གིས་  
 ལུང་པོ་ལྷེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་བསྐལ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི། ལྷག་བསྐལ་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་  
 ལྷེ། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཐང་བ་(ལུང་)ལས། ལྷག་མེད་ལུང་འདས་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་  
 ཚུལ་བྱིམས་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདིའི་དགོས་སྐྱེས་བཞེ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། བརྟན་བཅོས་འདི་ལ་  
 འགྲེལ་བས་ལྷག་པ་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་  
 བྱིར། ཉགས་གྲུབ་ལྷེ། འདིའི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐུ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདིར་ཚུལ་  
 བྱིམས་ནི་བཟོད་བྱ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་མ་གྲུབ་པའི་ལྷ་



རོལ་དུ་དེ་རྒྱུད་ལྟན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ རྒྱལ་ཁྲིམས་སྟོགས་པ་དེ་བསྟན་བཅས་འདིའི་དགོས་པ་ཡིན་ཟེར་ན།  
དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་བསྟན་བཅས་འདི་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། བྱོད་བསྟན་བཅས་འདིའི་  
དགོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འདིའི་སྣ་རོལ་གྱི་བདག་ཅག་གི་སྟན་པ་  
ཡོད་པའི་བྱིར། ཁོན་པེ། འདིའི་ཉིང་དགོས་སམ་ཉིང་དགོས་མཐར་ཐུག་ལ་རྟག་པས་བྱུང་  
པར་ཐལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་གཙོ་བོ་ཡིན།  
དགོ་བ་དང་རྟག་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ།  
དེའི་ཐོབ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་པེ། དེས་པར་འབྱུང་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་བསམ།  
བཟོད་བྱ་དང་ཉིང་དགོས་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ཅིང་། འབྲེལ་བ་དང་དགོས་པ་ནི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་  
གྱིས་བསྟན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་བཟོད་པར་བྱ་བ་དང་དགོས་  
པའི་ཡང་དགོས་པ་ནི་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་དེས་པར་འབྱུང་པའི་སྒྲི་གཉིས་གྱིས་གོ་རིམས་  
བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ལ་འབྲེལ་བ་དང་དགོས་པ་གཉིས་སྤྲུལ་གྱིས་བསྟན་ཏེ།  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན། མ་བྱུང་སྟེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཞེས་བསམ། བཟོད་བྱ་དང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་  
དགོས་པ་སྤྲུལ་ལ་དང་དེས་པར་འབྱུང་ཞེས་བསམ་ཉིང་དགོས་དངོས་སུ་དང་། དེ་གཉིས་  
(ལ)པ་སྤྲོམས་པས་འབྲེལ་བ་སྤྲུལ་ལ་བསྟན། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་བར་  
འདོད་ན། རྒྱལ་ཁྲིམས་དོན་དམ་པར་སྒྲུབ་བཟོད་པར་ཐལ། དེས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བཟོད་  
པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། བྱུང་ཅིང་། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱ་རྟོག་གིས་སྒྲི་བྱིར་  
དོན་སྒྲི་རིམ་བཞིན་དངོས་སུ་མ་བྱུང་པར་བཟོད་མི་ཐུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་བ་  
འདུག་གི་སྒྲི་རྟོག་གཉིས་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒྲི་ཡི་དོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་

པ། གཞན་གྱི་ཆ་སྒྲིམ་བཅུགས་པ། རྟོ་ཆུ་མེལ་བའི་སྒྲིམ་ལུང་ཅན། ཞེས་དང་། སྒྲིམ་སྒྲིམ་ནི་བཅུ་བཅུགས་སྒྲིམ། རྟོ་ནི་ཐ་སྒྲིམ་ཆེད་དུ་བྱས། རྟོ་ཆེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། རྟོ་སྒྲིམ་དེ་ལ་བཅུ་མེད་ཅན། ཞེས་བའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མདོ་རྩ་བའི་གཞུང་གིས་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མེད་པར་ཐལ། མདོ་རྩ་འདིས་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་དོ་བོའི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་བཅུ་བཅུ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། རྟོ་སྒྲིམ་གྱི་ཕྱིར། འདིས་དེའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིས་དེ་ལྟགས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ཆུས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ་རབ་བྱུང་གཞིས་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ཆ་ག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་སྒྲིམ་པ་ལྟགས་ལ་བསྟན། རྟོ་འབྱེད་གཉིས་སྒྲིམ་བསྟན་དང་བཅས་པས་སྒྲིམ་བྱུང་བ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དེས་མ་གོས་པའི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོ་སྒྲིམ་ལྟགས་ལ་གཙོ་བོར་བསྟན། གཞི་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པའི་ཐབས་གཞི་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། སྒྲིམ་བྱའི་བསྟན་པ་ལྟགས་ལ་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྷ་ལྟགས་སྒྲིམ་སྒྲིམ་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཆོག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྟན་བཅས་འདི་ལུང་ལྟེ་བཞི་དང་སྒྲིམ་སྒྲིམ་ཡོད་པར་ཐལ། བསྟན་བཅས་འདིས་ཀྱང་ལུང་ལྟེ་(༡༠)བཞི་ནས་བཤད་པའི་དེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཐབས་གསུམ་པོ་དེར་བསྟན་ནས་གཞན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱུང་། སྒྲིམ་དེ་མེད་པར་ཐལ། འདིར་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱུང་པར་ཅན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དེ་དང་། ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དེ་དང་། མདོར་བསྟན་ལ་དགའ་བའི་བསམ་པ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་

པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་འབྲེལ་དུ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 དེར་ཐལ། ལུང་དུ་གཞི་རྒྱུ་འབྱེད་ཐུན་ཆོགས་ཁུ་བ་རྒྱུས་གོ་རིམས་ངེས་པ་མེད་པ་  
 ལས། འདིར་ཐབས་གསུམ་ཀའི་སྐབས་སུ་གོ་རིམས་བྱས་པ་དེ་དེ་གསུམ་ཅུ་འབྲེལ་དུ་  
 རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞིའི་སྐབས་སུ་མདོ་ཅུ་འདིར་དང་པོར་གཞི།  
 དེ་རྗེས་ཐུན་ཆོགས། དེ་རྗེས་ཁུ་བ་ནས་འབྱུང་བ་བསྟན་པས་གཞི་ཅུ་བ་དང་། ཐུན་ཆོགས་  
 དེའི་འབྲེལ་བ་དང་། ཁུ་བ་དེའི་འབྲེལ་བཤད་ལྟ་ལུང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་  
 ལྷུང་བསྟན་རྟོགས་ཀྱི་རྟོན་ལ་གཞིའི་སྐབས་སུ་འདི་ཉིད་ལས། ལག་རུམ་དང་། བས།  
 དེ་ལྟ་ལུ་ཡི་མི་རྒྱུས་ནི། །དང་སྤྱོད་ཆེན་པོས་དགག་པ་མཛད། །མཛེས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་  
 དང་། །ཡོངས་སུ་དག་པ་བསྟན་རྟོགས་པ། །ཞེས་པའི་མཛེས་པ་ཞེས་པས་རིགས་དང་  
 ལུས་ལ་སྟོན་མགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཅུ་བཤད་པ་ལ། དེའི་སྟོན་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་  
 འདི་ཉིད་ལས། རྒྱ་མེར་དང་ནི་རྒྱ་མེར་སྒྲ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱའི་སྟོན་དུག་དང་མགོ་  
 སྟོན་བདུན་ན་བཅིག་སྟེ་གོས་སོ་ལྟ་ལ་སྟོན་བརྒྱད་བརྒྱད་བཤད་པ་དང་། ཁུ་བའི་སྐབས་སུ་  
 མི་མ་ཡིན་པའི་འགོ་བ་དང་། སོགས་ཀྱིས་སྟེ་བའི་བར་ཆད་དང་། དེ་ནི་ལག་རུམ་ལ་སོགས་  
 བས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟེ་མ་གཉིས་ལས་མ་བཤད་པའི་སེན་གཅིག་  
 དང་དགེ་སྦྱར་མཛུབ་དུག་སོགས་(༡༠)ཞིབ་པར་བཤད་པས། འདི་དག་གི་གནད་བཀག་  
 མ་མཐུན་ཆོ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གཙོ་ཆོ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིན་ཆེན་ཕྱོད་པ་ལས། དང་པོར་  
 གཞི་དེའི་རྗེས་སུ་ཐུན་ཆོགས། དེའི་རྗེས་སུ་ཁུ་བ་སོགས་བསྟན་པས། གཞི་ཅུ་བ་དང་།  
 ཐུན་ཆོགས་འབྲེལ་བ་དང་། ཁུ་བ་སོགས་འབྲེལ་བཤད་ལྟ་ལུང་གོ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སོགས་ཀྱང་གོ་རུས་ཏེ། རྒྱུ་འབྱེད་  
 སྐབས་སུ་དང་པོར་རྒྱུ་འབྱེད། དེ་རྗེས་ཐུན་ཆོགས། དེ་རྗེས་ཁུ་བ་བསྟན་པས་ཀྱང་རྒྱུ་

འབྱེད་ཅ་བ། ཐུན་ཆོགས་འགྲེལ་བ། ལྷ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལྟ་བུར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་  
 བྱིར། ཅ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱིར་མདོ་ཅ་བའི་གཞུང་གུན་གྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་ལ།  
 བྱེད་པར་དུ་སྒྲུབ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་གསོལ་བའི་འོག་ཏུ་ཡང་  
 རུང་དོ། །ཞེས་པས་རྒྱ་གར་བ་ཁ་ཅིག་མ་ཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་འོག་སྐྱ་དང་ཁ་  
 སྐྱ་བྲེགས་པ་སོགས་མ་བྱས་པར་རབ་བྱུང་རུང་བར་འདོད་པའི་འོག་རྟོག་སེལ་ཞིང་ཐོབ་པ་  
 མི་ཉམས་པའི་སྐབས་སུ་དེའི་བྱིར་དབྱུང་དོ་སྒྲུབ་པའི་སློ་གྲོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྐྱར་  
 བའི་ལོ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་ཞིང་། ཉམས་པ་བྱིར་བཅོས་གྱི་སྐབས་སུ་ཁ་  
 ཅིག་འདི་ནི་ནན་ཏུར་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་དོ། །དེ་ནི་མི་བཟང་སྟེ་མདོ་སྟེང་འགལ་བའི་བྱིར།  
 སོགས་གྱིས་ཀྱང་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོག་ཏུང་རུས་  
 རྒྱ་ཆེན་རྟོགས་རུས་གྱི་དབང་རྣམ་དང་། ཆོག་རྒྱས་པ་འཛིན་མི་རུས་པའི་དབང་རྒྱལ་ལ་ཆོག་  
 ཏུང་ལ་དོན་ཆང་བ་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་རྟོགས་  
 པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། བཅས་པ་དང་རྗེས་བཅས་སུ་མ་རྟོགས་པ་  
 དེར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་དང་། རུང་མཐུན་དུ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་དང་།  
 ཆོག་གཞན་གྱིས་དོན་(༡༧)གཞན་བསྟན་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་  
 པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་དབྱར་མ་བྱས་རྗེས་སུ་དབྱར་བྱི་མ་བྱེད་  
 པར་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་གནང་བའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་དང་། དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་  
 པ་བསྟན་པའི་ལུང་རྫོས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱབ་པ་དང་གནང་བའི་རྗེས་སུ་དགག་པའི་རྗེས་  
 སུ་སྐྱབ་པ་དང་གནང་བ་བསྟན་པ་སོགས་གྱི་ལུང་རྣམས་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ལས་  
 འདིར་གང་གཅི་ཆེ་བར་བཤད་པས་རྫོས་འགལ་མེད་ཚུལ་བདེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པའི་བྱིར།  
 དཔེར་ན་དབྱར་གཉིས་རྫོས་པ་ལྟ་བུ་དེ་དབྱར་མ་མ་བྱུང་བ་ལ་བྱི་མ་བཅས་པར་རྟོགས་



པས་སྒྲོས་སྒྲོན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། དང་པོ་བྱན་རབ་བྱུང་གནང་བ་ལས་དེ་ལ་ཉེས་  
 པ་འགའ་ཞིག་བྱུང་ནས་བྱིས་བྱན་པ་ཀུན་པ་གཙོ་ཆེ་པར་རྟོགས་པས་མི་འགལ་བར་  
 རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་དུ་ཆོས་ལ་ལ་གཞི་གཅིག་  
 ཁོ་ན་ལ་སྒྱར་ནས་གསུངས་ཀྱང་དེ་སྒྱིར་བསྟན་ཡིན་པས་གཞི་གཞན་ལ་ཡང་སྒྱིར་དུ་བྱུང་  
 བར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ལུང་དུ་རྩལ་གྱི་ཆོས་ཅན་མ་  
 ཡིན་པ་འབྲིག་ཆོག་ལ་གསུངས་ནས་གཞན་ལ་མ་གསུངས་ཀྱང་། དེ་སྒྱིར་བསྟན་ཡིན་པས།  
 སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་འདུག་འགྲེང་སྟགས་ཀྱི་ཆགས་པ་དགག་པའི་བྱིར་དུ་རེག་པ་མ་གཏོགས་  
 པ་རྣམས་ལ་རྩལ་ཅན་མིན་པ་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་། ལུང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལུལ་  
 ཉམས་མ་བྱས་པ་མི་ཆངས་སྒྱུད་པར་སྒྱར་ནས། གཞན་ལ་མ་སྒྱར་ཡང་དེ་སྒྱིར་བསྟན་  
 ཡིན་པས། བམ་བ་སྟགས་གཞན་ལ་སྒྱིར་པའི་བྱུང་མཐུན་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་བྱུང་མཐུན་ཆོས་  
 མང་བ་རྟོགས་སྒྲུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་དུ་ཉམས་སུན་ལ་འབྱོར་  
 བསྒྲུམ་པར་མི་བྱུང་། །གནས་ཁང་དང་སྒོ་ཁང་དང་དགོན་པར་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲུམ་(༡༡)བ་  
 པར་མི་བྱུང་ཞེས་གསུངས་པའི་གནས་དེ་དག་མ་གཏོགས་པའི་བསྒྲུམས་པའི་གནས་མི་  
 རྟོན་པས། དེའི་དོན་མདོ་འདིར་མངོན་པར་འདུ་བར་ཡང་མི་བྱུང་སྟགས་ཀྱིས་མི་མང་པོ་  
 འདུ་བ་དང་། ཅ་ཅོ་སྟགས་གཡེང་བ་དང་ཀྱལ་ཀ་ཅན་སྟགས་ཡོད་པའི་གནས་སུ་མི་བྱུང་  
 བར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདི་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་གནང་བ་ཀུན་པ་ཅས་  
 པ་དང་རྗེས་བཅས་རྣམས་ལ་རྒྱ་གར་པ་ཆ་ཆེན་སོ་སོའི་ལུགས་མི་མཐུན་པ་མང་སྟེ་ལྟ་བ་  
 རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

## བཛྲ་བྱ་ཚུལ་བྲིམས་ལ་དབྱེད་པ།

། སྐབས་འདིའི་བཛྲ་བྱ་ཚུལ་བྲིམས་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་  
 ལ། རོ་བོ་ལ་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་དང་། དབྱེ་བ་ལ་དང་། བརྒྱ་བ་ལ་དང་། ལྷན་ཚུལ་དང་།  
 གཅིག་ཐ་དད་ལ་དང་། ཐོབ་གཏོང་ལ་དབྱེད་པ་དང་དུག་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་  
 རེ། དེ་སྤྱི་ལུགས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་གཞུགས་ཅན་དང་། མདོ་སྤྱི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་  
 དེ་སེམས་པར་འདོད་ཟེར་ན། འོན་མདོ་སྤྱི་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་སེམས་ཀྱི་སེམས་པར་འདོད་  
 པ་མི་འབད་པར་ཐལ། དེ་སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱས་ན་གཉིད་དང་ཆད་གིས་སྤྱོད་  
 པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་གཡེང་བ་དང་། འགོག་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་མེད་ཀྱི་  
 སྤྱོད་ལ་འཇམ་གི་སྐབས་ཀྱི་དགོ་སྤྱོད་གི་རྒྱད་ལ་མེད་དགོས་པ་ལ་དེའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་  
 ཕྱིར་ཉེ། དེ་འདྲའི་དགོ་སྤྱོད་གི་རྒྱད་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་མེད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་  
 མདོན་གྱར་པ་ཡོད་པས་སྤྱོད་པ་ཡོད་ཅེས་སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་དག་  
 གིས་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལས་གྲུབ་ལས། གལ་ཏེ་སེམས་པ་ཁོ་ན་ལུས་ཀྱིས་ལས་སུ་འགྱུར་ན།  
 སེམས་གཡེང་བ་དང་སེམས་མེད་པ་དག་ལ་སེམས་པ་དེ་མེད་ན་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པ་  
 མིན་པ་གཉིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱོད་པའི་བྱེད་པར་གྱི་བག་ཆགས་མ་བཅོམ་པའི་  
 ཕྱིར། སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༩)ཕྱིར།

ཡང་རྟག་པས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱོད་པ་བྱེ་སྤྱོད་གཞུགས་དང་མདོ་སེམས་ཡན་  
 ཆད་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པར་འདོད་པ་མི་འབད་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་  
 སེམས་པ་ལ་གཅོ་བོར་འཛོག་ན་ཡིད་ཀྱི་མི་དགོ་པ་གསུམ་པོ་འདིའི་སྤངས་བྱར་ཐལ་བ་

དང་། ཚེ་འདིར་བྱང་རྩལ་གྱི་པར་དུ་སྤངས་ན་སྒྲེ་པར་ཐལ་བ་སྒྲིགས་འཕངས་ཤིང་། གུན་བརྟུས་ལས་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་སྒྲོམ་བ་གཟུགས་ལུང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དོགས་པ་ལོགས་ཀྱང་འདིའི་འབྲུལ་གཞི་སྒྲོམ་གཟུམ་སྒྲིགས་གྱིས་བྱས་སོ། །

འོན་སྔོན་གྱི་སྒྲོམ་པ་རིགས་བརྒྱད་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཚེ་རི་མྱིད་པར་དུ་འཇུག་པས་ཚེ་རི་མྱིད་འཛོའི་པར་དུ་དེའི་སྒྲོམ་པ་གནས་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཚེ་གཅིག་ཡན་ཆད་མི་སྒྲེ་བ་སངས་རྒྱུས་གྱི་བཅས་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་ལུས་དེ་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་པ་ཡིན་ན་བྱང་རྩལ་པར་དུ་སྤངས་ན་ཡང་སྒྲེ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྩྱད་གྱིས་འདུལ་འི་གྲ་ལས། ཚེ་འདིར་བྱང་རྩལ་པར་དུ་སྤངས་ན་སྒྲེ་པར་ཐལ་བ་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་དོ། །ཞེས་སྒྲིགས་པ་འབྲེལ་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེ་འཐད་པར་ཐལ། བྱེ་སྒྲུ་ཁེག་ལུས་སྒྲུལ་པ་མི་འདྲ་བ་དང་། ལུས་གཞན་གྱི་རྟེན་ལ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲུར་བ་མ་བྱས་པ་དང་། སྒྲེ་བ་སྒྲུ་མའི་སྒྲུར་བ་སྒྲིགས་མི་བྱན་པས་ཚེ་འདིར་རི་མྱིད་འཛོའི་འོག་ཏུ་སྔོན་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྤངས་ཡང་མ་སྒྲེ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་། ཉུགས་དེར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་དེ་གཟུམ་གྱིས་ཚེ་འདིར་རི་མྱིད་འཛོའི་འོག་ཏུ་སྔོན་གྱི་དེ་མི་སྒྲེ་ཡང་། ཉིན་ཞག་གི་འོག་ཞག་ལུ་འཇམ་(༡༩)བཅུར། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྲེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་སྒྲུ་ཡོད་ཅིས་རྩྱད་པ་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྩྱད་རྒྱལ་དང་བོ་འཆད་པར། རང་འབྲེལ་ལས། རི་མྱིད་འཛོའི་འོག་ཏུ་ནི་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ཡོད་ཀྱང་ལུས་སྒྲུལ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ཀྱང་སྒྲུར་བ་མ་

བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་དྲན་པའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་རིགས་ན་ཞེས་གསུངས། ཚྱོད་  
 ཚུལ་གཉིས་པ་འཆད་པར། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ཉིན་ཞག་གི་འོག་ཞག་ལྷུངས་བརྒྱ  
 ཡང་རུང་སྟེ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱངས་པའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་  
 པ་མང་པོ་སྐྱེ་བ་ལ་སྤྱི་ཞིག་གིས་བྱེད་ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚྱོད་ཚུལ་དེ་དང་ཁྱོད་  
 ཀྱི་དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཀས་བཅས་དབང་  
 གིས་ཉིན་ཞག་གི་སྡོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྡོམ་པ་དེ་གཉིས་དུས་དེ་དག་  
 སན་ཆད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་གིས་བྱེད་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཅས་དབང་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་  
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བཅས་དབང་གིས་བཅས་སྡོམ་དང་བཅས་པའི་  
 ལྷང་བ་སྟེ་ལྷ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ལ། ཉན་རང་སོགས་ཀྱི་དེ་དག་མེད་པས་མཆོག་ཟུང་སོགས་ཀྱང་  
 བཅས་པ་ལ་མི་དབང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟོན་པས་ཚུར་སྟོག་ཅིས་ཀྱིས་ཀྱང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་  
 བ་ལ། ཉན་རང་གིས་དེ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྷན་  
 འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། གང་ཉིན་ཞག་གི་བསྟེན་གནས་ཁོ་ན་བསྟེན་པ་འདིས་ན་གིས་  
 བྱེད་པ་ཡོད་དེ། ཞེས་དང་། ལུང་མ་མོ་ལས། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་འོས་པ་རྣམ་པ་  
 བརྒྱུ། །དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རང་བྱུང་དང་། རང་སངས་རྒྱལ་སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། ལྷ་པོ་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་དང་། ཆོ་དང་ལྷན་པ་  
 འོད་སྤང་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་ཁས་སྤངས་པས་དང་། ཆོ་དང་ལྷན་པ་འཆར་ལྷན་དྲིས་ནས་  
 ལུང་བསྟེན་པས་དང་། དག་སྟོང་ཚུར་སྟོག་ཅིས་(༡༣)གསུངས་པས་དང་སོགས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར།

ཡང་མཁས་ཀའི་སྡོམ་ཅིང་པོ་ཁ་ཅིག་ན་དེ། དེ་སྐོའི་ལུགས་ལ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་  
 པ་ལ་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཐལ། མཛོད་ལས། རྣམ་རིག་མིན་



རྣམ་གསུམ་ཞེས་བྱ། སྡོམ་དང་སྡོམ་པ་མིན་དང་གཞན། ཞེས་དང་། སྡོམ་པ་སོ་སོ་ཐར་  
 ཞེས་བྱ། །དེ་བཞིན་ཟག་མེད་བསམ་གཏན་སྒྲིམ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་མིན་  
 ཏུ་མ་བྱལ་ཅིང་ཅིང་གཏམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལ་རང་ཡིན་གྱི་དེ་  
 གསུམ་ཡོད་ཅུམ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་གསུམ་ལ་རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་བྱལ་པར་བཤད་  
 པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དེ་  
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། བྱལ་བ་ལས། ཏྲགས་གྲུབ་སྟེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་སྐད་  
 ཅིག་དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཟུགས་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་  
 གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྡོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ལ་རྣམ་རིག་ཡིན་མིན་  
 གཉིས་ཡོད་ཅིང་གཉིས་ཀ་ཡང་སོ་ཐར་དང་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་བྱིར་  
 ཏེ། མཛོད་ལས། དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས།  
 སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་སྒྲུངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པ་  
 དང་པོ་དག་ནི་སོ་སོ་ཐར་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ཞེས་གུང་  
 བྱ་སྟེ། ལུས་དང་ངག་སྡོམ་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་རྩལ་འཆལ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་བདུན་པོ་སོ་སོ་ལ་རྣམ་པར་  
 རིག་བྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་གཟུགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས། དེ་སྤྱིང་པའི་སྤྱིང་པ་རེ་རེ་  
 ལ་འང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡིན་མིན་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིང་བདུན་གྱི་རྩལ་བྲིམས་ལ་ཡང་རྣམ་  
 པར་རིག་བྱེད་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པ་(༡༥བ)མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་  
 བྱིར། འདོད་ན། མཛོད་ལས། འཆལ་བའི་རྩལ་བྲིམས་མི་དགའི་གཟུགས། །དེ་སྤྱིང་རྩལ་  
 བྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་རྩལ་འགྲེལ་གྱི་དོན་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་  
 པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུས་དག་གི་མི་དགོ་བ་བདུན་གྱི་མི་ཚངས་སྟོང་ལས་གཞན་དུག་  
 རང་གིས་བྱེད་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཟུགས་ཡིན་མིན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་  
 དུག་གཞན་གྱིས་བྱེད་ན་རྣམ་པར་རིག་མིན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སྟོང་བདུན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་  
 དེ་གཉིས་ངེས་པར་དགོས་པའི་བྱེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱེད་གྱིས་དེ་རྣམ་པར་  
 མིན་པ་ཁོ་ནར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཛོད་ལས། གཅིག་རྣམ་གཉིས་སོ་དེ་དག་  
 གྱུར། བྱེད་ན་ཞེས་དང་། བྱེད་པར་དུ་མཛོད་ལས། དགོ་བ་བདུན་རྣམ་གཉིས་ཞེས་པའི་  
 རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་རག་  
 ལས་པའི་ཕྱིར། ལས་གྱི་ལམ་གཟུགས་ཅན་བདུན་ནི་གདོན་མི་བླ་བར་རྣམ་པར་རིག་  
 བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་  
 མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་དག་ལ་གཞོད་བྱེད་གོང་འོག་མང་  
 མོད་མ་སྟོས་སོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིའི་སྟོང་བདུན་གྱི་གྲངས་ལ་འདྲེན་སྒྲིལ་དག་གི་ལས་ལམ་  
 གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ཛོད་བྱེད་གྱི་སྒྲས་བྱལ་པར་ཐལ། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་  
 ལ་སྒྲས་བྱལ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་སྒྲས་  
 བྱལ་གྱུར་དག་ལས་ལ་དག་གི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱལ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱལ་སྟེ། མཛོད་  
 ལས། དག་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་དག་སྒྲ། རང་འགྲེལ་ལས། དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲ་གང་  
 ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ།  
 དག་གི་རང་བཞིན་སྟགས་གྱི་དོན་ཡོད་(༡༣)པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སྟོང་བདུན་  
 གྱི་ནང་གི་རྩུན་སྒྲ་སྟོང་པའི་དག་གིས་ལས་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་དག་  
 གི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོམ་པ་ལེན་དུས་གྱི་

རྒྱུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཚོས་  
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཟུབ་པ་ཁས། འཁོར་གསུམ། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་ཡིན་  
 པར་ཐལ། རྒྱུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པའི་དག་གི་ལས་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཅིག་  
 ཡོད་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ། དེར་ཐལ། རྒྱུ་སྒྲིབ་ལས་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་ཀྱི་  
 རྣམ་འགྱུར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡིན་པ་ཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དཔེར་ན་གསོ་  
 སྒྲིབ་འདོན་དུས་ཅི་འདི་ལ་བྱེད་ཡོངས་སུ་དག་གམ་ཞེས་སྒྲིས་པ་ན་ལྟར་བ་ཡོད་ལ་  
 བཤགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པས་གསུམ་གང་ཅུང་གིས་མ་དག་ཀྱང་ཅང་མི་སྒྲིབ་ན་རྒྱུ་སྒྲིབ་ཉེས་  
 པར་འགྱུར་པའི་བྱིར། མོ་མོ་ཐར་པ་ལས། བྱེད་ཅག་ལྟར་བ་མེད་ན་ཅང་མ་སྒྲིབ་ཞིག་ཅེས་  
 པ་ནས་དག་སྒྲིབ་གང་ལྟར་བ་ཡོད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་མི་མཐོལ་ན་དེ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་  
 དུ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་རྒྱུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལམ་ལ་དག་ཅིག་མི་དགོས་  
 པར་ཐལ། རྒྱུ་སྒྲིབ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་དག་ཅིག་མི་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
 དག་གིས་བརྗོད་པ་མེད་ཀྱང་ལུས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བྱས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
 དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་འདོད་ནས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དོན་གོ་ན་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་པར་སྒྲོབ་  
 དཔོན་སྟེ་གཤམ་དང་ཨ་བྱུ་ཨ་ཀར་སོགས་བཞེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཟུབ་དགོངས་ལས། རྒྱུ་  
 དུ་སྒྲིབ་པ་ནི་གཞན་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་དག་གམ་ལུས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་  
 འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། དག་གི་ལམ་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱང་  
 ལུས་ཀྱིས་(༡༥)ཀྱང་བྱེད་དེ། རྒྱུ་དུ་སྒྲིབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་སྟེ་བ་གཤམ་  
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། ལུང་སྟེ་མའི་དག་གམ་ལུས་ཀྱིས་ཞེས་པ་དང་།  
 ལུང་བྱི་མས་ལུས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱེད་དེ་ཞེས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་དག་གིས་ཆོག་མ་སྒྲིམ་གྱི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཅམ་གྱིས་བཟོད་འདོད་  
 གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྩལ་ལ་ཡམ་པ་དང་ལྷག་མ་དང་སྒྲིམ་པོ་དང་ལྷང་བྱེད་དང་ཉེས་བྱས་  
 ལཱ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་རྣམ་པར་  
 འགྱུར་བ་སྟགས་གྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་རྩལ་ལས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྟོན་པར་འགྲེལ་  
 ཆེན་ལས། དེ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྩལ་དུ་སྒྲིམ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྩལ་ལ་རྣམ་པ་ལཱ་སྟེ།  
 ཡམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དགོ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་བ་དང་། ཉེས་བཟོས་པོར་འགྱུར་བ་  
 དང་། ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷང་  
 འདིས་སྟོན་པར་ལས། དེ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྩལ་དུ་སྒྲིམ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་ཡམ་སྟགས་ལཱ་  
 བཞད་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་དངོས་བསྟན་ཉེས་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། སྟོན་པར་འགྲེལ་ཆེན་  
 དུ་ལྷང་བྱངས་ནས། གསོ་སྦྱོང་ལ་ཅི་འདི་ལ་བྱེད་ཡོངས་སུ་དག་གམ་ཞེས་ལན་གསུམ་  
 གྱི་བར་དུ་དྲིས་པ་ལས་མ་དག་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ཅང་མི་སྒྲིམ་པས་འདའ་བར་བྱེད་ན་  
 ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྦྱོས་པས་ཆོག་ །འདིས་ནི་སྦྱོང་བ་དུན་གྱི་  
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་དུ་མ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །

ཡང་ཁ་ཅིག་ཅུ་རིག་ན་རེ། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་གྱི་ལུགས་ལ་གཞན་གཞོད་གཞི་  
 བཅས་སྦྱོང་བའི་སེམས་པ་བྱེད་པར་ཅན་དང་། དེའི་བག་ཆགས་གཏོང་རྒྱས་མ་བཅོམ་  
 པ་ཅི་རིགས་གྱིས་བསྟུས་པ་བྱེད་ཆིང་། ཆོ་འཕྲོས་ན་སྟོན་པར་གཏོང་ལ་ལྷ་སྟགས་  
 ལ་མེད་པར་ཡང་འདོད་པ་ནང་འགལ་ངོ་མ་ཤེས་པ་སྟེ། འོན་དེ་འདྲའི་སྦྱོང་སེམས་(༡༧)ཀྱི་  
 བག་ཆགས་ཆོས་ཅན། ཆོ་རབས་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བར་ཐལ། སྟོན་པར་གྱི་སྦྱོང་པ་ཡིན་པའི་  
 བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེ་འདྲའི་སེམས་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གཏོང་རྒྱས་མ་བཅོམ་པ་  
 གང་རུང་གིས་བསྟུས་པའི་བྱིར། ཟུབ་པ་ལས། དེར་ཐལ། དེའི་བག་ཆགས་གཏོང་རྒྱས་



མ་བཅོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེས་འབྱུང་གི་སྒྲིམ་པ་བྱུངས་པ་ལ་བརྟེན་  
ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་བོན་བཞག་པའི་བག་ཆགས་མེད་པར་ཐལ།  
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེའི་བག་ཆགས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་  
བར་དུ་འགོ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུས་བརྒྱ་པ་ལས། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་དཔལ་ནོད་  
དབང་བསྐྱར་ཡིན། ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ནིད་དཔལ་ཡིན་  
ཏེ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཛད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། རྟེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དབང་  
བསྐྱར་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ཞེས་དང་། འདུལ་བ་  
རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ་ལས། གནས་སྐབས་འབྲས་ལུ་ལྟ་མི་དང་། མཐར་ཐུག་འབྲས་ལུ་བྱང་  
རྒྱལ་གསུམ། ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་སོགས་གསུང་གིན་ཏུ་མང་པའི་བྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེ་དང་དེའི་བག་ཆགས་མ་བཅོམ་པ་གང་རུང་འཛོག་རིགས་  
པར་ཐལ། ལས་གྲུབ་ལས། སྒྲིམ་པའི་བྱུང་པར་གྱི་བག་ཆགས་མ་བཅོམ་པའི་ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་ཏེ། སྤྱོད་སེམས་མཛོན་གྱུར་པ་མིན་གྱང་སྤྱོད་སེམས་ཀྱི་རྩིས་ཟེན་  
པའི་ས་བོན་ནམ་བག་ཆགས་མཛོན་གྱུར་པ་ཅིག་དགོས་པ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།  
བྱུང་པར་གྱི་བག་ཆགས་ཞེས་པས་བག་ཆགས་བྱུང་པར་ཅན་ཅིག་བསྟན་པའི་བྱིར།  
འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ་ལས། སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ། ས་བོན་དང་བཅས་  
ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱུང་ཏེ། སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་རྒྱན་(༡༡བ)ཆགས་པ་ས་  
བོན་དང་བཅས་པ་བཤད་ཀྱི་གང་རུང་མ་བཤད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྫོགས་སྒྲིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་གིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་བག་  
ཆགས་ཅམ་དུ་འདོད་པ་དང་དེ་ལྟར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འོན་སྟེ་དགོ་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་  
པ་ཐོབ་སྤྱོད་གི་འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དགོ་སྤྱོད་ཡིན་

པར་ཐལ། དག་སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་  
 སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པའི་བག་ཆགས་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་ཏེ། དག་སྤྲོད་  
 གི་སྒྲིམ་པའི་བག་ཆགས་དེའི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱལ་མཚམས་ལ། ཉགས་  
 དེར་ཐལ། དེ་ཐོབ་སྤྲོད་གི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་  
 པ་གི་འཕོས་པས་མི་གཏོང་བར་ཐལ། དག་སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་སྤྲོད་གི་རིགས་དུག་གི་  
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་དག་སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས།  
 འདོད་ན། མཛོད་ལས། བསྐྱབ་པ་ལུལ་དང་གི་འཕོས་དང་། །མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་  
 བ་དང་། །རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས། །སོ་ཐར་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང་། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ནང་གི་གི་འཕོས་དང་འདུལ་བ་གཏོང་། ཞེས་པ་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ།  
 འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དག་སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པ་མངོན་གྱུར་བ་ཅིག་མེད་ན་སྒྲིན་དེ་  
 དག་འོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། དག་སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པ་མངོན་གྱུར་བ་མེད་  
 གྱུར་གྱུན་གཞི་ལ་སྒྲིམ་པ་དེའི་བག་ལ་ཉལ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་དག་སྤྲོད་གི་གོ་ཆོད་ན།  
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དག་སྤྲོད་དུ་ཐལ། ཤེས་རྒྱད་ལ་དག་སྤྲོད་གི་སྒྲིམ་པའི་བག་ཆགས་  
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཛོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སྐམས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### མཚན་ཉིད་ལ་དབྱད་པ།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་དབྱད་པར། ཁ་ཅིག་ན་ཟེ། ཆོས་འདི་པའི་འདོད་པའི་སས་  
 བསྐྱས་གྱི་(༡༥)ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་  
 ལས། སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པ་ནི་འདི་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ན་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་ན། འདི་པའི་ལེགས་སྒྲོན་གྱི་རྩལ་ཁྲིམས་  
 ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྲེང་པའི་ལེགས་སྒྲོན་  
 གྱི་རྩལ་ཁྲིམས་རྒྱད་ལྟར་གྱི་རིགས་ཆད་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་  
 ཡོངས་སྤྱོད་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་ཞེན་བྱགས་དྲག་རྒྱད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་གྱི་བྲེང་  
 པའི་ལེགས་སྒྲོན་གྱི་རྩལ་ཁྲིམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། རིགས་ཅན་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་མ་  
 ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་ཞེས་དང་། ཉན་ས་  
 ལས། ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ནི་ལུས་ལ་དང་པོ་  
 ཉིད་ནས་ཀུན་ཏུ་ཞེན་པ་གཞིའི་བྲིད་པ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་  
 གྱི་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པར་མི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་མ་བཞིག་པས་རིང་དུ་སོང་བ་རབ་ཏུ་  
 དམ་པོར་ཀུན་ཏུ་ཞེན་པ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་རིགས་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྟགས་  
 དང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་  
 འབྱུང་གི་རྩལ་ཁྲིམས་གྱི་བག་ཆགས་དང་རིགས་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པ་ཡང་ལེགས་སོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་རྩལ་ཁྲིམས་གང་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་  
 ཟེན་པ་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་རྩལ་ཁྲིམས་ཆོས་  
 ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་ཁྱབ་སྒྲེ། རབ་བྱུང་  
 གི་རྩལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
 དེར་ཐལ། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་རྩལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་དང་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་(༡༥)ས་པོན་མངོན་གྱུར་  
 པ་གང་རུང་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན་དང་། སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་དང་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པའི་  
 ས་པོན་མངོན་གྱུར་པ་དང་བཅས་པ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྲེ་ཁ་

མའི་གང་ཟག་རྒྱུད་གྱི་དེ་དག་ཆོས་ཅན། མཚན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་བྱིར། བྱ་བ་ལས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེ་གཉིས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཆལ་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་འདི་པ་དག་གི་  
འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པའི་ཚུལ་བྲིམས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། ཡང་ལ་ལ་ན་  
རེ། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བས་ཟེན་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཚུལ་བྲིམས་ཡང་  
ཡིན་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དང་  
པོ་ལ་ལམ་པ་འཆབ་བཅས་གྱིས་ཉམས་པའི་དགོ་སྦྱོང་གི་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཅན། འཆལ་ཚུལ་  
གྱི་རྒྱན་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་བ་ལས། རྟགས་  
གྲུབ་སྟེ། དགོ་སྦྱོང་གི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་  
དགོ་སྦྱོང་གི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། རིག་ལས། དགོ་སྦྱོང་ལམ་པར་གྱུར་པ་ལ་ནི་སྒྲིམ་པ་  
ཡོད་དུ་ཟེན་གྱི་ཁེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་  
དགོས་པ་བསྐྱབ་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་རྟེ། དེ་འབྲའི་དགོ་  
སྦྱོང་གི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིམ་པ་ཡོད་གྱི་སྒྲིམ་པའི་དགོས་པ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ།  
རིག་ལས། དགོ་སྦྱོང་ལམ་པར་གྱུར་པ་ལ་ནི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་དུ་ཟེན་གྱི་དགོས་པ་མེད་པ་  
ཉིད་དུ་འགྱུར་རྟེ། ཁེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་དེ་ཆོས་ཅན། འཆལ་ཚུལ་གྱི་  
གཉེན་པོ་བྱེད་ཐུབ་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་རྟེ། འཆལ་  
ཚུལ་གྱིས་བྱེད་ལམ་པར་བྱས་ཟེན་པས་སྒྲིམ་པ་མེད་པ་དང་འབྲའི་བྱིར་རྟེ། (༡)ན་རིག་  
ལས། དེའི་སྒྲིམ་པ་ནི་མེད་པ་དང་འབྲའི་པ་ཡིན་ནོ། ཁེས་དང། བམ་པོ་ལྟ་བུ་པར། འདིར་  
སྒྲིམ་པ་རྒྱུད་པ་ལ་བྱ་ཡི་སྒྲིམ་པ་གཏན་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་རྟེ། ཁེས་གསུངས་པའི་བྱིར།



ཡང་ཁ་ཅིག །ཅ་པ་བཞི་གང་རུང་བྱུང་པའི་དགོ་སློང་ཡིན་ན་ཕམ་པ་བྱུང་བས་ཁྱབ་  
 ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག །བཅས་ལྡན་དགོ་སློང་གི་ཅ་པ་བཞི་གང་རུང་བྱུང་ན་ཕམ་པ་བྱུང་  
 བས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་མི་ཆངས་སློང་བྱས་པའི་དགོ་སློང་བཟང་སྟེན་ཆོས་ཅན། ཕམ་  
 པ་བྱུང་བར་ཐལ། མི་ཆངས་སློང་བྱས་པའི་བཅས་ལྡན་དགོ་སློང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་  
 པ་ལས། དེར་ཐལ། སྟེན་བཅས་པར་བཅས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་མི་ཆངས་སློང་བྱས་པའི་  
 གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དགོ་སློང་བཟང་སྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་  
 ཟེ། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཚུན་ཆད་དུ་ཕམ་པའི་བཅས་པ་མ་མཛད་ཀྱང་། བཅས་པ་གཞན་དེའི་  
 གོང་རོལ་ནས་མཛད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྟེན་རོལ་དུ་ལྷ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་རྒྱུ་  
 བོར་བགོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཅས་པ་དང་པོ་དང་། ཡང་ཆོས་གོས་རྒྱུ་བོར་  
 བགོ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཅས་པ་གཉིས་པ་དང་། བཟང་སྟེན་ལ་ཕམ་པར་གསུངས་  
 པ་བཅས་པ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་རྒྱད་དུ་བྱན་ཆོག་ས་ལས། ཤམ་ཐབས་རྒྱུ་  
 བོར་བགོ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དང་པོར་བཅས་པའི་འདུལ་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་  
 གོས་རྒྱུ་བོར་བགོ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བར་དུ་བཅས་པའི་འདུལ་བ་ཡིན་ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ལྷོ་ནུབ་པོ་ཆེའི་བྱི་དོན་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་  
 བཅུ་གཉིས་ཚུན་ཆད་བཅས་ཕམ་མཛད་ཟེར་བ་ནི། ཕམ་པའི་བཅས་པ་མ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི་  
 གཞན་ནི་དེའི་གོང་རོལ་ནས་ཀྱང་བཅས་ཏེ། ཐོག་མར་ཉིད་དུ་ལྷ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་རྒྱུ་  
 བོར་བགོ་བར་བྱའོ་ཞེས་བཅས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ལུང་དང་གྲོང་  
 (༡༥)འབུམ་སོགས་དང་མཐུན་ནོ། །ཅ་པར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཕམ་པ་མ་  
 བྱུང་བར་ཐལ། བྱོད་ཕམ་པའི་བཅས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 ཁྱབ་ཟེ། སོ་ཐར་ལས། ཡང་དགོ་སློང་རྣམས་དང་ལྡན་ཅིག་བསྐྱབ་པ་མཚུངས་པར་གྱུར་

པས་བསྐྱབ་པ་ཉམས་པར་མ་བྱས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་ལྷེ། འདིས་ལྷུང་  
པའི་རྒྱར་རྒྱད་ན་ལྷུང་པ་འབྱུང་པའི་དགེ་སློང་ལ་ལས་དང་པོ་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་  
པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡང་དགེ་སློང་རྣམས་དང་ཞེས་པས་དེ་ལྷུང་བསྟན་པའི་  
ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་འཇམ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡང་ན་  
ལས་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་གཟུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སོ་ཐར་ལས། དགེ་སློང་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེས་པའི་དགེ་སློང་དོན་  
འཆད་པ་ན། རྣམ་འབྱེད་ལས། དགེ་སློང་ནི་རྣམ་པ་ལྷ་ལྷེ། མིང་གི་དགེ་སློང་དང་། སློང་  
པའི་དགེ་སློང་དང་། ལས་འཆེ་བའི་དགེ་སློང་དང་། དོན་དམ་པའི་དགེ་སློང་དང་། གསོལ་  
བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་དང་། དོན་འདིར་ནི་གསོལ་  
བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་གཟུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་སློང་དང་པོ་གསུམ་ལ་ལྷུང་བ་ནི་བཞིན་མི་འོང་ལ་བཞི་པས་  
གས་ཆེར་ལྷུང་བ་མི་རྒྱད་པས། དགེ་སློང་ལྷ་པ་དེར་འཛོག་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། ཡང་གཏེར་མཛོད་སོགས་དང་རང་གཞན་འདུལ་མཛོན་ལ་ཞིབ་སྦྱངས་མེད་པའི་  
ཕྱིང་ཡམ་པ་མང་པོ་ན་རེ། སྤྱི་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ལས་རབ་ཏུ་ཐར་པ་དང་སོ་སོ་ཐར་པ་  
དང་དང་པོར་ཐར་པས་ན་སོ་སོ་ཐར་པ་ཞེས་བྱ་ལྷེ། སོ་སོ་ཐར་པའི་རྒྱད་དོད་བྱ་ཏི་མོག་།  
ཞེས་གསུངས་པས་བྱ་ཏི་ནི་སོ་སོ་བ་དང་དང་པོ་ལ་འཇུག་ །མོག་ནི་ཐར་པ་ལ་འཇུག་  
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་སོ་སོ་ཐར་པའི་རྒྱ་དོན་དེ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པར་ཐལ་(༡༥)བྱེད་  
ཀྱི་དེ་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སོ་སོ་ཐའི་རྒྱད་དོད་བྱ་ཏིའི་དོན་མ་  
ཆང་ཞིང་། ཐར་པའི་དོན་ཡང་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱ་ཏིའི་དོན་དང་པོར་བྱས་  
ནས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་དུས་བསྟན་ཅིང་། མོག་གྲོལ་བར་བྱས་ནས་སྦྱོར་མིན་ལས་ཐོག་མར་



## སོ་ཐར་སྡོམ་པའི་དབྱེ་བ།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་གངས་ཅན་གྱི་(༡༥)འདུལ་སྒྲུབ་འཛིན་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་ན་རེ།  
 སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་དགེ་སློང་པ་མ་གཉིས་གྱི། དགེ་ཚུལ་པ་མ་གཉིས་གྱི། དགེ་སློབ་  
 མའི། དགེ་བསྟེན་པ་མ་གཉིས་གྱི། བསྟེན་གནས་གྱི་སྡོམ་པ་དང་བརྒྱད་དབྱེ་བ་སྒྲུབ་བརྗོད་  
 ཡིན་ཏེ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་མེད་པས་ལྷག་མ་བདུན་དུ་རེས་པའི་ཕྱིར། རྩོམ་པའི་ལམ་  
 སློན་ལས། སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། འགའ་ཁྱབ་ཡིན་  
 ཏེ། འདི་ནི་བསྟེན་གནས་མ་དངས་པའི་བདུན་ཡིན་པར་དེའི་འགྲེལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།  
 འདོད་ན་མཛོད་ལས། སོ་སོ་ཐར་དང་ལྷན་པ་བརྒྱད། ཅིས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། སོ་  
 སོ་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དང་ནི་རིས་བརྒྱད་པོ་དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་དང་བརྒྱད་པ་  
 བསྟེན་གནས་པའི་བར་དང་ལྷན་ན་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་  
 སྡོམ་པ་རིགས་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་དགེ་སློང་སོགས་གང་ཟག་རིས་བརྒྱད་མེད་པའི་  
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རིས་བརྒྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཞན་  
 ཡང་། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་  
 པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་  
 སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་བསྟེན་མའི་སྡོམ་པ་དང་བཞི་  
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བཞིའི་དང་པོ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་རང་བཞིན་དང་། འོག་མ་  
 གཉིས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ཇུས་གཅིག་པ་དང་། ཕྱི་མ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་  
 ཇུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྡོམ་པ་བཞི་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་ཇུས་གཅིག་ཚུལ་



ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་འགོལ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་སྒྲིམ་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གསུམ་  
 པོ་ལས་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུལ་སྟེ། དེའི་སྒྲིམ་པ་བཞི་དང་  
 གསུམ་དེ་ལྟར་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་འགོལ་བཤད་རྒྱལ་སྤྱུང་མ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་  
 དགོ་སྒྲོང་མ་དང་། དགོ་སྒྲོབ་མ་དང་། (ཀེ)དགོ་ཚུལ་དང་། དགོ་བསྟེན་མའི་སྒྲིམ་པ་  
 བཞི་པོ་དེ་དག་ནི། དགོ་སྒྲོང་དང་། དགོ་ཚུལ་དང་། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་པོ་  
 ལས་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་  
 པ་རིགས་བརྒྱད་མི་འདོད་པ་དེ་གཏན་ནས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐོགས་མེད་སྤྱུ་མཆོད་  
 སོགས་ཤིང་རྟེན་པོ་དུ་མའི་ལུགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བདུས་ལས།  
 སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པས་བསྐྱུས་པ་གང་ཞེ་ན། རིས་བརྒྱད་དེ། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་  
 དང་། དགོ་སྒྲོང་མའི་སྒྲིམ་པ་དང་། དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲིམ་པ་དང་། དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་  
 དང་། དགོ་ཚུལ་མའི་སྒྲིམ་པ་དང་། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། དགོ་བསྟེན་མའི་སྒྲིམ་  
 པ་དང་། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་དང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་སྐབས་གསུམ་  
 བདུན་རྒྱུ་པ་ལས། གསུམ་ལ་སྐབས་འགོ་བ། །དེ་ནི་སྒྲིམ་བརྒྱད་རྩ་བ་ཡིན། །ཞེས་སྐབས་  
 འགོ་སྒྲིམ་པ་བརྒྱད་ཀའི་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང་། རབ་བྱུང་ཕྱོགས་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་དང་། བྱིམ་  
 པའི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་བཤད་པ་སོགས་དུ་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རབ་བྱུང་ཕྱོགས་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་དང་། བྱིམ་པའི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་མི་འཐད་  
 པར་ཐལ། དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲིམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་  
 པ་ལ་དགོ་སྒྲོང་པ་མ། དགོ་སྒྲོབ་མ། དགོ་ཚུལ་པ་མའི་སྒྲིམ་པ་སྟེ་ལྟ་དང་། བྱིམ་པའི་དགོ་  
 བསྟེན་པ་མའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་དང་། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲིམ་པ་སྟེ་གསུམ་དང་བརྒྱད་འཐད་  
 པའི་ཕྱིར་རྟེ། འདུལ་བ་རྒྱུ་མཆོད་སྟེ་པོ་ལས། བྱིམ་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་པོ་གསུམ། །རབ་བྱུང་

སྡོམ་པ་ཐ་མ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་བརྟམ་ལས། རབ་རྩ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་  
སྡོམ་པ་ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཀུན་བརྟམ་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་རྩ་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་ནི་  
ནམ་པ་ལྷ་སྟེ། དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ། བས། དག་རྩལ་མའི་སྡོམ་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར། (༡༧བ)

བྱས་པ་ལ་རྩ་ཁོ་ན་རེ། དག་སྒྲོང་མའི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། རི་མིད་འཆོའི་བར་གྱི་སྡོམ་  
པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྡོམ་པ་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་སྒྱིར་བྱེད་པ་མཛད་དེ། བསྟེན་གནས་  
ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་སྡོམ་པ་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ལོ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་  
ཅན་གྱི་རྩལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དག་སྒྲོང་མའི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་  
འགལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་རི་མིད་འཆོའི་སྡོམ་པ་བདུན་གྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་  
ལས། རི་མིད་འཆོ་དང་ཉིན་ཞག་ཏུ། སྡོམ་པ་ཡང་དག་སྒྲོངས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར། བྱེད་སྟེ། སྡོམ་པ་ཀྱི་སྡོམ་པ་རིས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་བདུན་རི་མིད་འཆོ་དང་།  
བརྒྱད་པ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིན་སྡོམ་ཏུ་བཤད་པའི་བྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། རིས་  
བདུན་གྱི་སྡོམ་པ་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཀྱི་རི་མིད་འཆོའི་བར་དུ་ཡང་དག་པར་སྒྲོངས་པར་  
བྱའོ། །བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་ཉིན་ཞག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རིས་སོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དག་སྒྲོང་མའི་དེ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལོ་  
གཉིས་ལོན་ཀྱང་མི་གཏོང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རི་མིད་ལས། ལོ་གཉིས་ནས་གཏོང་བ་ཡང་  
མིན་ལ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་མི་བསྐྱུང་བར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། བྱས་པ་ལ་རྩ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཏོང་རྒྱལ་སྡོམ་པ་ཀྱི་སྡོམ་པའི་  
གཏོང་རྒྱལ་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྡོམ་པ་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་གཅིག་ཏུ་མ་བྱེད་སྟེ།

བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲོ་པའི་གཏོང་རྒྱ་བྱུང་པའི་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲོ་ལུན་ཡོད་པའི་བྱིར།  
དེར་ཐལ། རྒྱ་རྩ་བསྟེན་གནས་གྱི་དེ་སྒྲངས་ཤིང་བྱི་རྩོད་དག་ཚུལ་སྒྲོ་གསལ་སྒྱུ་བསྒྱུ་བ་ཅིང་  
ཞག་གཅིག་འདས་པའི་དག་ཚུལ་སྒྲོ་གསལ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་རྩུ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྩོད་ཤོར་ན་སྒྲང་དུ་མེད་པར་ཐལ། རྩོད་སྔ་ཐར་གྱི་  
སྒྲོ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་བྱུང་སྟེ། དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོ་པ་ཤོར་ཡང་སྒྲང་དུ་རུང་པའི་བྱིར།  
སྒྲོ་པ་བརྒྱད་པ་ལས། (༡༠ན) སྒྲོ་པ་སྒྲར་ཡང་སྒྲང་བར་བྱ། དེ་འདྲའི་དག་བསྟེན་  
ཉིད་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། དག་སྒྲོ་བ་མས་སྒྲིམ་པ་  
གཞན་དང་མི་ཚངས་སྒྲོད་བསྟེན་པར་ཁས་སྒྲངས་པས་དེའི་སྒྲོ་པ་གཏོང་བ་གང་ཞིག །  
དེས་སྒྲར་ཡང་དག་སྒྲོ་བ་མའི་སྒྲོ་པ་སྒྲངས་ཆོག་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
འདི་ཉིད་ལས། བསྟེན་པའི་བྱིར་གཞན་ལ་ཁས་སྒྲངས་པ་ན་བསྒྲུབ་པ་འབྲུག་པ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་དང། དེའི་འིགྲ་ལས། དག་སྒྲོ་བ་མ་གང་གིས་བདག་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟེན་  
པའི་བྱིར་བརྗོད་པ་ན་དེ་ལྟར་རུང་དོ་ཁས་སྒྲངས་པ་ན་དག་སྒྲོ་བ་མ་དེའི་བསྒྲུབ་པའི་གཞི་  
རྒྱུས་འབྲུག་པ་ཉིད་མེད་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལ་དེ་ཡང་སྒྱུན་པར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང།  
དེའི་འིགྲ་ལས། འབྲུག་པ་ཉིད་ལ་དག་སྒྲོ་བ་མའི་བསྒྲུབ་པ་དེ་ཡང་སྒྱུན་པར་བྱ་བ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅོད་པ་ལྷག་མ་ལ་བརྗོད་བྱ་མི་སྒྲུང་བས་མ་སྒྲོས་ཤིང། ཁ་  
ཅེག །ལྷགས་འདི་འཐད་དམ་སྒྲུམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྒྲོ་གསལ་བཀོལ་བ་ལ་སྒྲོ་ལུན་དག་དག་འ་  
བར་གྱིས།

གཞན་ཡང་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲོ་པ་རིས་བདུན་འདྲེན་ཆོད་དག་སྒྲོ་བ་མའི་སྒྲོ་པ་མི་འདྲེན་  
པར་བསྟེན་གནས་འདྲེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔ་ཐར་སྒྲོ་པ་ཀུན་རིས་བདུན་དུ་བྱེད་ཆོད་

བསྟེན་གནས་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པར་བསྟེན་ནས་འདྲིན་པར་སྟོན་པས་བཀའ་སྟེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བསྟེན་གནས་པ་དེ་དག་བསྟེན་དངོས་མིན་པས་དག་བསྟེན་གྱི་བར་མ་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་། འཁོར་རིས་བདུན་གྱི་དག་བསྟེན་དུ་བསྟེན་པའི་བྱིར་ཏེ། དྲིན་ལན་བསྟེན་པའི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས། གསོལ་བ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བྲིམས་མཛོས་ན་གང་ཟག་དེ་འཁོར་རྣམ་པ་བདུན་ལས་འཁོར་གང་གི་ནང་དུ་བསྟེན། བཀའ་སྟེན་པ། རྣམ་འཛོའི་བར་གྱི་བྲིམས་མ་མཛོས་ཀྱང་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་(༡༠བ)བྲིམས་ཡོད་པས་དེ་ལ་ཡང་དག་བསྟེན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སྟགས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་ནི་སྒྲིམ་པ་དང་པོ་བདུན་ཇི་སྟེད་འཛོལ་ན་པར་གྲགས་ལ་བཤད་དོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། འོན། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲིམ་པ་དེ་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་སྒྲིམ་པ་རིས་བདུན་བྱས་ཆོད་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པར་བསྟེན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱེད། འདྲིན་མི་རུས་ཏེ། དེ་སྒྲིམ་པ་དང་པོ་བདུན་གང་རུང་མིན་པའི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བསྟེན་གནས་པ་འཁོར་རྣམ་པ་བདུན་པོ་གང་རུང་མིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཁོར་བདུན་མ་གཏོགས་པའི་སྟོན་སྟོན་པའི་རྒྱལ་བྲིམས་མཛོས་སམ། བཀའ་སྟེན་པ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་བྲིམས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་དང་སྟུར་ན་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་བྲིམས་མོད་པ་འཁོར་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། སྟོན་གྱི་སྒྲིམ་པ་རིས་བརྒྱད་འདྲིན་ཆོད་དག་སྟོན་པའི་སྒྲིམ་པ་འདྲིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསྟེན་གནས་པ་མ་བྱེན་སྟེན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེར་ཐལ། བཤེས་སྤྱིངས་འབྲེལ་པར། དེ་ཡང་སྒྲིམ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དག་སྟོང་དང་དག་སྟོང་མ་དང་། དག་རྒྱལ་དང་དག་རྒྱལ་མ་དང་། དག་བསྟེན་



དང་། དགོ་བསྟེན་མ་དང་། བསྟེན་གནས་དང་། བསྟེན་གནས་མའི་སྒྲིབ་པའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་མདོ་དང་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་སྟེ་དང་མི་མཐུན་པས་  
མི་འཐད་པ་ཁོ་ནའོ། །

### སྒྲིབ་སྒྲིབ་པའི་ལྟ་ཚུལ།

སྒྲིབ་པའི་ལྟ་ཚུལ་ལ་གཞུགས་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ལྟ་ཚུལ། མེས་པར་འདོད་  
པའི་ལྟ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ཡང་ཅི་བས་གཞོན་སེང་སྐྱེས་ན་ེ། བྱེ་སྒྲིབ་ལུགས་དང་  
གཞུགས་ཅན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གཅིག་གིས་དགོ་བསྟེན་དགོ་ཚུལ་དགོ་སྒྲིབ་  
གི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་མཐོང་ཆོ་སྒྲིབ་པ་ལྟ་མ་དག་བྱི་མར་བྱུར་ཏེ་དགོ་སྒྲིབ་གི་  
སྒྲིབ་(༡༧)པ་གཅིག་ལྟ་ལས་མེད་པར་འདོད་དེ། སྒྲིབ་བྱ་གཅིག་གི་གནས་སྐབས་གསུམ་  
བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ་ལུང་ཁྱབ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཞོན་ཅུ་དང་དར་ལ་  
བབས་པ་དང་། ཀླད་པོ་ཉིད་བཞིན་དུ་རབ་ཅུ་བྱུང་བ་བསྟེན་བར་ཚྲོགས་པ་ཉིད་བསྟེན་  
བར་ཚྲོགས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ནི་རྟེན་ཐ་དད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར་། ཞེས་ཟེར།

ཡང་སྒྲིབ་པའི་མཁུལ་པ་མང་པོ་ན་ེ། གང་ཟག་གཅིག་གིས་སྒྲིབ་པ་དེ་གསུམ་རིམ་  
གྱིས་སྒྲིབ་པའི་དགོ་སྒྲིབ་གི་རྒྱུད་ལ་དགོ་བསྟེན་དགོ་ཚུལ་དགོ་སྒྲིབ་གི་སྒྲིབ་པ་ངོ་བོ་ཐ་  
དད་པ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལས། ཐ་དད་ཅེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས།  
དོང་ཅེ་གཅིག་དང་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་དེ་དག་ནི་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་དེ།  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། ཞེས་ཟེར། དམ་བཅའ་དང་པོ་ལ། འོ་ན་དགོ་སྒྲིབ་གི་སྒྲིབ་

པ་ཐོབ་ཆོ། དག་པ་སྟེན་དང་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་བར་ཐལ། དེའི་ཆོ་དེ་གཉིས་  
མེད་འགྲོ་བའི་བྱིར། འདྲ་མི་རྩལ་ཏེ། དེའི་ཆོ་དེ་གཉིས་མེད་མི་འགྲོ་བའི་བྱིར་ཏེ། དྲིན་  
ལན་བསམ་པ་འཛི་མདོ་ལས། དག་སྒྲོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོགས་པར་མཐོས་ན་ཁྲིམས་བཅུ་  
དང་ཁྲིམས་ལྷ་མ་མཆིས་པར་མི་འགྱུར་རམ། དག་ལ་སྦྱུལ་པ། མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།  
དེ་ཡང་མིང་དང་གོ་རིམ་སྟོང་བར་ཟད་དེ། དག་སྒྲོང་གི་མིང་སྟོང་ནས་དག་སྒྲོང་གི་མིང་  
འཕྲོ་བོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ར་ཆོད་ཀན་པའི་ཆོ། བྱིས་པའི་གནས་  
སྐབས་བཅུ་འགྲོ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། ཅ་བར་འདྲ་མི་རྩལ་ཏེ། སིང་  
གི་ལོ་མ་གཅིག་གི་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འོང་བ་ལྟར། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་གསུམ་ལྟོག་  
པ་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅམ་རྩ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱིར་  
བར་འཐད་པའི་བྱིར་ཏེ། དྲིན་ལན་བསམ་པ་འཛི་མདོ་ལས། ཐོག་མ་དང་ཐ་མའི་བར་རྩ་  
ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་གྱི་(༡༧)མིང་ཅམ་ནི་འབྲལ་ལ་འདྲགས་སོ། །དཔེར་ན། སྟེང་སིང་གི་  
ལོ་མ་ལྟ་བུར་དབྱིད་དང་དབྱར་ནི་སྟེ། སྟོན་ནི་སེར། དགུན་ནི་སྐྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རྩལ་གྱིས་  
བསྒྱུར་བའི་སིང་གི་ལོ་མ་ཁ་དོག་ཐ་དད་པར་ཟད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོན་རེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་དེ་གསུམ་  
ཚུལ་ཁྲིམས་ཅམ་རྩ་ངོ་བོ་གཅིག་རྩ་སོང་བའི་བྱིར་ན། མ་བྱུག་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།  
མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དཔེར་ན། འོ་མ་དང་། ཞོ་དང་། མར་དང་། མར་གྱི་སྟིང་པོ་ནི་རྣམ་  
པ་བཞིར་ཐ་དད་དེ། དེ་ལྟར་རྩལ་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་རྩ་ཟད་བ་དང་འདྲ་བར་ཚུལ་  
ཁྲིམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། རྩལ་གསུམ་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཐ་དད་པ་མེད་  
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱུག་སྟེ། རྩལ་གསུམ་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཐ་  
དད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བས་རྩལ་གྱིས་སྒྲིམ་པའི་ཐ་དད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ངོ་བོ་གཅིག་པའལ།

ངོ་བོ་ཐ་དད་ཏུ་མི་གནས་པར་བཤད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདིས་བཤད་པ་བཞིན་ཏུ་  
 དགོ་བསྟེན་དགོ་ཚུལ་དགོ་སྒྲོང་གསུམ་གྱི་སྒྲོག་གཅོད་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་བྲིམས་གསུམ་ཡང་  
 རྒྱ་བྱིང་བོ་ཐ་དད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་ཚུལ་བྲིམས་ཅན་ཏུ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་  
 གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་ལྷོག་པས་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྤང་བུ་བུ་སྒྲོང་གི་རང་བཞིན་  
 དང་། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་སྤང་བུ་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བའི་རང་བཞིན་ཏུ་སོ་སོར་སོང་བའི་  
 བྱིར། དེར་ཐལ། དཔེར་ན། སྒྲོམ་གསུམ་རིམ་མཛོལ་གྱི་བཅས་པ་ཀུན་ལྷན་དགོ་སྒྲོང་གི་  
 རྒྱུད་གྱི་སྒྲོག་གཅོད་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་བྲིམས་གངས་དོང་ཅེ་བཞིན་ཏུ་འཕེལ་བར་མཛད། ངོ་བོ་  
 ཡང་མི་མཐུན་སྒྲོག་པ་ལས་ལྷོག་པའི་ལྷོག་ཆས་གོང་འཕེལ་ཏུ་ཡང་སོང་བའི་བྱིར། མཛོད་  
 རང་འགྲེལ་ལས། སྒྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཆེས་མང་པོ་དག་ལས་ལྷོག་པར་  
 འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། སྒྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་  
 པའི་གཞི་ཆེས་(༡༥)མང་པོ་དག་ལས་ལྷོག་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དགོ་བསྟེན་  
 པས་དགོ་ཚུལ་སྒྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཆེས་མང་པོ་དག་ལས་ལྷོག་པས་ཡིན་  
 ཏེ། དཔེར་ན། ཏུས་མ་ཡིན་པའི་ཟས་སྒྲོག་གཅོད་པའི་གཞིར་འགྱུར་ལ། དེ་ལས་ནི་  
 དགོ་ཚུལ་ལྷོག་གི་དགོ་བསྟེན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུར་བར་  
 བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། དེ་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་  
 པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཐ་དད་ཅེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། སྒྲོམ་པ་  
 གསུམ་དག་ལ་སྒྲོག་གཅོད་པ་སྒྲོང་བ་གསུམ་ནས་སྒྲོས་པར་འགྱུར་བའི་བརྟུང་བ་སྒྲོང་བ་  
 གསུམ་གྱི་བར་ཏུ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་སྟེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོ་འདིས་  
 གནས་འགྱུར་ལ་འབྱུལ་བ་སྟེ་བས་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་དཔྱོད་ལ་ཞིབ་ཆ་མ་ཙོར་བ་  
 གཅེས་སོ། །

དམ་བཅའ་གཉིས་པ་རྩམ་གཅིག་ཡིན་ན་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩམ་གཅིག་པ་  
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མིང་གྲུབ་པའི་བུམ་  
 བ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་དམ་གྲུབ་བདེ་རྩམ་གཅིག་གཉིས་གང་  
 རུང་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་དངོས་པོ་དང་རྩམ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་  
 བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་སྒྲ། གོང་དུ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་སྐྱེ་འགག་  
 གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩམ་གཅིག་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། གྲུབ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་བདེ་བ་ནི་གནས་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཤུག་  
 སྒྲོས། གྲུབ་པ་ནི་ཆོས་མ་ཐོབ་པ་ལས་འབྲེལ་བའོ། །བདེ་བ་ནི་ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་  
 པའོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་མཐམས་གྲུབ་དྲིལ་ཆེན་ལས། དེའི་དོན་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་  
 གནས་པ་དང་གཅིག་པའོ། །དེས་ནི་འགག་པ་དང་གཅིག་པ་སྐྱགས་ལ་འཕྲེལ་པས་གྲུབ་  
 བདེ་གཅིག་ན་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུ་གཅིག་པ་ཅིག་དགོས་པ་(༡༡བ)ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཆོམས་ལ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་སྐྱེ་དུས་  
 མཉམ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱོད་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲ་རོལ་དུ་དངོས་པོ་མེད་  
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རྩམ་སམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་སྐྱེ་དུས་དང་  
 འཇིག་དུས་མི་མཉམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་  
 དགོ་བསྟེན་དང་དགོ་ཚུལ་དང་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་གསུམ་ཀྱང་རྩམ་རིགས་གཅིག་པར་  
 ཆོགས་ཀྱང་ཆོ་ག་དང་བསམ་པའི་བྱུང་པར་གྱིས་ཐོབ་དུས་དང་གཏོང་དུས་ཐ་དད་ཡིན་  
 ཏེ། བྱལ་བ་དགོངས་རྒྱན་ལས། དེའི་ཆོ་སྒྲོག་གཅོད་པ་སྒྲོངས་པ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་  
 རྣམས་ལ་བྱུང་པར་རམ་ཏེ་བར་མཐོ་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྒྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོང་  
 བ་ཉིད་གྱིས་ན་བྱུང་པར་ཅན་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། རིགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་



དང་། སྒྱུན་སྒྲ་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གྲུབ་  
བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱང་མིན་ཏེ། འཕྲོ་བ་པའི་རྒྱ་དང་གཏོང་བའི་རྒྱ་མི་འདྲ་བས་སོ། །འོན་  
ཀྱང་རྒྱས་སོ་སོ་ཡང་མི་ཡོང་སྟེ། གོང་མའི་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་འོག་མ་འགྲོ་བ་  
ཡིན་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཙམ་སྒྲུབ་པ་གཞུགས་ཅན་ཡིན་མིན་ཀྱང་  
ལ་འདྲོ། །

གཞན་ཡང་སྒྲུབ་པ་གསུམ་གཞུགས་ཅན་ཡིན་ཀྱང་གནས་སྐབས་དོ་བོ་རིགས་གཅིག་  
ཏུ་ཚོགས་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། སྒྲུབ་པ་གསུམ་གཞུགས་ཅན་ཏུ་འདོད་པའི་ཆེ་ན་ཡང་  
སྒྲུབ་པ་རང་རང་གི་དོ་བོ་མི་གཏོང་བ་སྒྱུད་ཤིང་དང་སྒྱུད་ཤིང་གི་ལོ་མའི་དོ་བོ་དུས་སོ་སོ་  
བ་མི་འོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲུབ་པ་གོང་མའི་རང་བཞིན་ཏུ་སྤང་བ་ཤིང་གི་ལོ་མའི་ཁ་དོག་  
དུས་སོ་སོ་ལ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དྲིན་ལན་བསལ་བའི་མདོ་  
ལས། ཐོག་མ་དང་ཐ་མའི་བར་དུ་རྒྱལ་བྱིམས་ཡིན་གྱི་མིང་ཙམ་ནི་འབྲེལ་ལ་འདོགས་  
སོ། །དཔེར་ན་སྒྱུད་ཤིང་དང་སྒྱུད་ཤིང་གི་ལོ་མ་ལྟ་བུར་དབྱེད་དང་དབྱར་ནི་སྟེ། སྒྱུན་ནི་  
སེར། དགུན་ནི་སྒྱུ་(ཤར་སྟེ། དེ་ཡང་དུས་ཀྱིས་འགྱུར་བས་ཤིང་གི་ལོ་མ་ཁ་དོག་ཐ་དང་  
བར་ཟད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲུབ་པ་སེམས་བར་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་  
ན་རེ། སོ་ཐར་བྱང་སེམས་སྒྲགས་སྒྲུབ་པ་གསུམ་གོང་མ་གོང་མ་སྤངས་ཆེ་འོག་མ་དེ་དང་  
དེ་གོང་མ་དེའི་དོ་བོར་འགྱུར་བར་འདོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་དགོ་བ་སྒྲིན་དགོ་ཚུལ་དགོ་  
སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ཡང་གནས་འགྱུར་བར་འདོད་ཟེར། འོན་སྒྲུབ་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་  
སྤངས་པའི་དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཕྱི་མ་དེ་གཅིག་ཕུ་ལས་མེད་པར་ཐལ། གནས་  
འགྱུར་ཚུལ་དེའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། ལྷབ་སྟེ། སྒྲུབ་པ་སྒྲུ་མ་ཕྱི་མར་གནས་འགྱུར་ན། ཕྱི་

མ་ལྷ་མའི་གཏོང་རྒྱར་འགྱུར་བར་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཛོད་རང་  
 འབྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཉིས་ཀ་ཡང་དེར་འདུས་པའི་ཕྱིར། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པ་  
 བཏང་བས་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ཆར་ཡང་བཏང་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་མི་འདོད་དོ། །  
 ཞེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་བཞད་རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། དགོ་བསྟེན་དང་དགོ་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་  
 གཉིས་ཀ་ཡང་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པ་དེར་འདུས་པའི་ཕྱིར། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པ་བཏང་  
 ཞིང་བོར་བས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཆར་ཡང་བཏང་བར་འགྱུར་  
 ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སོ་ཐར་སྐགས་བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲུབ་པ་  
 གསུམ་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་སྒྲུབ་པ་གོང་མ་གོང་མ་འོག་མ་འོག་མའི་  
 གཏོང་རྒྱར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟེ། ཐུབ་བསྟན་བྱེད་པ་ལས། ཆེས་མི་རིགས་རྟེ། དེ་ལྟ་  
 བ་དགོ་སྒྲོང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྐགས་སྒྲུབ་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྒར་ཡོད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་གཉིས་  
 པོ་གནས་འགྱུར་ནས་སྐགས་སྒྲུབ་འབའ་ཞིག་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་གསུམ་ལྟན་  
 མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གོང་མ་ཐོབ་པའི་དབང་གིས་འོག་མ་གཏོང་ན་གོང་མ་འོག་  
 (༡༣བ)མའི་གཏོང་རྒྱར་ཁས་ལེན་པ་ལས་ཐ་ཆད་ཅི་ཡོད་ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྒྲུབ་པ་གོང་མར་གྱུར་ཡང་མི་གཏོང་བར་གཉིས་ལྟན་ཏུ་ཡོད་ཟེར་  
 ན། བྱང་སྒྲུབ་སྒྲུངས་པའི་དགོ་སྒྲོང་གིས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོས་རྟེན་བཀྱར་གྱི་ཆེད་ཏུ་རང་  
 བསྟོད་དམ། གཞན་སྟོད་གང་རུང་བྱས་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པ་གཏོང་བར་ཐལ། དེ་བྱང་  
 སེམས་གྱི་ཡམ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པ་བྱང་སྒྲུབ་ཏུ་གྱུར་བ་  
 གཅིག་ཏུ་དེ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་གྱི་ཅུ་ལྷང་བཙུ་བརྒྱད་ཡང་  
 སོ་ཐར་གྱི་ཅུ་ལྷང་ཏུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དགོ་སྒྲོང་དེའི་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཤི་འཕྲོས་པས་གྱང་མི་གཏོང་བར་ཐལ།

བྱང་སྒྲིམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤི་འཕྲོས་ན་གཏོང་པའི་བྱིར། མཛོད་ལས།  
བསྐྱབ་པ་ལུལ་དང་སྤི་འཕྲོས་དང། །མཚན་ཉིད་དག་ནི་བྱང་བ་དང། །ཅུ་བ་ཆད་དང་མཚན་  
འདས་ལས། །སོ་སོ་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་བྱབ་  
བསྟན་བྱི་དོར་ལས། གོང་མ་ཐོབ་པས་འོག་མ་གནས་འགྱུར་བྱང་མི་གཏོང་ན་དགོས་སྒོར་  
གིས་བྱང་སེམས་བྱི་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱད་བྱི་དགོས་སྒོར་གི་སྒྲིམ་པ་དེ་ཆེ་འཕྲོས་པས་བྱང་  
མི་གཏོང་དགོས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱགས་བྱི་སྒྲིམ་པ་ཅུ་ལྟར་བཅུ་བཞི་ཡང་དགོས་སྒོར་གི་སྒྲིམ་པའི་ཅུ་ལྟར་  
དུ་ཐལ། གསུམ་ལྟན་དགོས་སྒོར་གི་སྒྲིམ་པ་དེ་རྒྱགས་བྱང་སེམས་སོ་ཐར་བྱི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་  
ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱགས་ཁས། འདོད་ན། གྱུན་ད་གིས་དྲག་པོས་བྱད་མེད་ལ་སྒྲོད་པས་  
བྱང་དགོས་སྒོར་དེའི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། བྱབ་བསྟན་བྱི་དོར་  
ལས། དེའི་རྒྱད་བྱི་དགོས་སྒོར་གི་སྒྲིམ་པ་དེ་སོ་ཐར་བྱི་སྒྲིམ་པ་མ་ཡིན་པར་རྒྱགས་སྒྲིམ་  
འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བྱད་མེད་ལ་སྒྲོད་ན། དགོས་སྒོར་གི་སྒྲིམ་པའི་གཏོང་རྒྱར་འགོ་བ་  
ཡང་འདོད་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་པར་གྲུབ་(༡༧)ཆེན་པོ་བུ་ཉིའི་སྒྲིམ་གསུམ་འོད་བྱེད་ལས། དང་པོ་དེ་ནི་ཀུན་  
གཞི་ལས། བག་ལ་ཉལ་པའི་རྩལ་དུ་གནས། རིག་འཛིན་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་པ་ནས། །འོག་མ་  
གཉིས་བྱང་བག་ལ་ཉལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སོ་ཐར་བྱང་སེམས་རྒྱགས་སྒྲིམ་གསུམ་  
ལྟན་འདོད་བྱང་དེའི་རྒྱད་བྱིས་སོ་ཐར་དང་བྱང་སྒྲིམ་གཉིས་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་  
ཙམ་ལས་མེད་པས་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འདོད་དེ། དེའི་རྒྱད་བྱི་སོ་ཐར་བྱང་སྒྲིམ་གཉིས་གནས་  
སྒོར་དུས་སྒྲིམ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་ལྟ་བུར་བྱེད་བྱིས་མནན་བར་འདོད་པའི་བྱིར། འོད་བྱེད་  
ལས། རིག་འཛིན་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་པ་ནས། །འོག་མ་གཉིས་བྱང་བག་ལ་ཉལ། །དཔེར་ན་

མཁའ་ལ་ཉི་མ་ཤར། །ཞེས་སྒྲགས་གསུངས། དཔེ་འདིས་མཐོན་པོའི་སྐབས་སུ་སྤིང་  
 ཅམ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱགས་སྒྲོམ་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་འོག་མ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཀྱང་  
 དེ་འདྲ་འདྲོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བག་ལ་ཉལ་འདྲོད་པ་བཀག་ཟེན་ཅིང་དཔེ་དོན་ཡང་  
 ཤིན་ཏུ་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནམ་སྒྲོང་གི་ཉིན་དུས་སུ་རྒྱ་བ་དང་སྐར་མའི་  
 བསལ་བྱའི་མུན་པ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱིས་བཅས་  
 འགལ་གྱི་ལྗང་བ་སོ་སོར་སེལ་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སོ་ཐར་བྱང་སེམས་རྒྱགས་  
 གྱི་སྒྲོམ་པ་གསུམ་ལྟན་དགོ་སྒྲོང་དེས་བྱད་མེད་པལ་བར་ཀུན་དགྱིས་དྲག་པོས་སྦྱང་ན་  
 རྒྱགས་གྱི་ཅ་ལྗང་འབྱུང་ལ་གཞན་གཉིས་གྱི་ཡམ་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་རྟེན་  
 བཀྱར་ལ་སྤེད་པ་དྲག་པོས་བདག་བསྟོད་བྱས་ན་སེམས་གྱི་ཅ་ལྗང་འབྱུང་ལ་གཞན་གཉིས་  
 གྱི་ཡམ་པ་མི་འབྱུང་། བྱད་མེད་ལ་མི་ཆངས་སྦྱང་ན་སོ་ཐར་གྱི་དེ་འབྱུང་ལ་གཞན་གཉིས་གྱི་  
 དེ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་བྱེད་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་རྒྱུད་ལས། ཤེས་རབ་རང་  
 བཞིན་བྱད་མེད་ལ། སྦྱོད་པར་བྱེད་པ་བརྒྱབ་ཞིལ། །ཞེས་དང་། བསྐྱབ་བརྟམ་ལས་རང་  
 གི་ཡོན་ཏན་བརྟོད་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སྒྲོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། (༡༥) རྟེན་དང་བཀྱར་  
 རྟི་ཆགས་པ་ཡིས། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་  
 སྐད་དུ། རྩལ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། དཔེ་དོན་ཡང་གཏན་མི་མཚུངས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས།  
 གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྒྲོམ་པ་གོང་མ་ཡོད་པའི་ཆེ་ཡང་གོང་མའི་བཅས་པ་ལས།  
 འོགས་པའི་འོག་མའི་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་མུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྗང་བ་དུ་མ་ཞིག་  
 སྤིང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །སྒྲོམ་གསུམ་རོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ལ་གོང་མ་འོག་མའི་  
 རྩལ་བྱེད་དང་འོག་མ་འབྱུང་བྱ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། །འོ་ན་སྒྲོམ་པ་གོང་མ་བཏང་ན་འོག་མ་



ཡང་གཏོང་བར་ཐལ། གོང་མ་འོག་མའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱབ་བྱེད་ཁེགས་ན་ཁྱབ་བྱེད་ཡང་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། གོང་མའི་གཏོང་རྒྱལ་འོག་མའི་གཏོང་རྒྱུ་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང་། གསུམ་ལྡན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་སོ་ཐར་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ་དེ་གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་བཅས་སྒྲོང་པའི་ཆ་ནས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིར་བསྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། འཕགས་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདི་ནི་ཆེས་རགས་པ་ལ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་དེ་གསུམ་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་བྱད། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་(༩༩)བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། དེ་ལ་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲུབ་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ལྷར་གྱུར་པའི་བྱང་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཟག་བཅས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་བྱུང་པར་ལམ་གྱི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲོང་སྒྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བསམ་གཏན་ཟག་བཅས་བཞི་གང་རུང་གི་དངོས་གཞིའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོང་སྒྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

མཛོད་ལས། མི་ལྷོགས་མེད་ལ་སྤྲོད་ཞེས་བྱ། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། མུ་  
 བཞིར་བྱ་སྟེ་མུ་དང་པོ་ནི་མི་ལྷོགས་མེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མ་གཏོགས་པ་  
 ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའོ། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་  
 མ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དངོས་གཞི་བར་  
 ཆད་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་པ་དང་། སྦྱར་པ་དང་། བྱད་པར་གྱི་ལམ་དག་ལ་བསམ་  
 གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་གྱི་སྤྲོད་པའི་  
 སྒྲིམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷའི་  
 དགོ་སྤྲོད་ཡོད་པར་ཐལ་པ་དང་། དེ་འདྲའི་སྒྲིམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོ་དེ་ལ་གཟུགས་མེད་  
 གྱི་དངོས་གཞི་སྒྲིམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ན་མི་གཏོང་བར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཛོད་ལས། འཇགས་བསདེ་དག་ས་བོར་ནས། གཏོང་། ཞེས་  
 དང་། དང་པོ་གཉིས་ཡོངས་ཉམས་པས་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་དུ་མ་དང་འགལ་ལོ། །  
 ཏྲགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བྱང་འཇགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་གང་རུང་གི་  
 དངོས་གཞིར་(༡༧)གྱུར་པའི་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་པ་  
 ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པར་ཐལ། བྱང་འཇགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་  
 དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་  
 སྒྲིམ་པ་དང་། སྤྲོད་སྒྲིམ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་གཞིའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོགས་པའི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་  
 འགྲེལ་ལས། བཞི་པ་ནི་མི་ལྷོགས་པ་མེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མ་གཏོགས་པ་  
 ཟག་པ་མེད་པའི་སྒྲིམ་པའོ། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་མ་ལས། འདི་ནི་  
 ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྤྲོད་པའི་སྒྲིམ་

པ་ཡང་མ་ཡིན་དེ། དེས་འཆལ་པའི་རྩལ་ཁྲིམས་མི་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུར་  
 པའི་སྟོམ་པ་དེ་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
 དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག །གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་  
 གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུར་པའི་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་  
 སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། རྩལ་སྒྲུལ་མ་ལས།  
 འདི་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ་ཡང་མིན་ལ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ལྟུལ་པ་རགས་བས་ལུང་རིགས་མང་པོ་མ་སྟོམ། ལྷགས་སྟོམ་སྟོགས་  
 ཀྱི་སྟོམ་པའི་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་དུ་ལྟ་ལ། གཞན་དུ་སྟོ་འདོད་པས་དེར་བལྟ་  
 བར་བྱའོ། །(༥༥)

### སྟོམ་པ་གཏོང་རྩལ་ལ་དབྱེད་པ།

སྟོམ་པ་གཏོང་རྩལ་ལ་འཕགས་ལུལ་གྱི་སྟེ་པ་སྟོ་སའི་འདོད་རྩལ་དབྱེད་པ་དང། བོད་  
 ཀྱི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་རྩལ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅམ་པ་ཡན་  
 ཆད་དང། མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་དང། བྱེ་སྟེ་ལུགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་  
 ཅམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་གི་རྩ་ལྱུང་བཞིའི་ཕྱི་པ་གཉིས་གང་བྱུང་ཡང་སྟོ་ཐར་གྱི་  
 སྟོམ་པ་གཏོང་བར་འདོད་དེ། སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་མེད་དང་ཞི་བ་ལྟ་སྟོགས་དེ་  
 ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་རྩ་ལྱུང་བཞིའི་ཕྱི་པ་འཆབ་བཅས་  
 སྟེ་མ་ཟད་ཕྱི་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོམ་པ་གཏོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྟོར་

ཡང་སྒྲོམ་པ་བསྐྱར་ནས་ལེན་པར་བཞད་པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ། མ་གྲོར་ན་སྒྲོམ་པ་བསྐྱར་  
 བྱས་ལེན་དོན་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། ལྷ་རབས་པ་དག་ན་རེ་དེ་ནི་སྒྲོམ་པ་  
 ཞིག་པས་མཐར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཁ་བསྐྱར་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་བཞད་དེ།  
 ཞེས་པ་ནས། བསམ་པ་སྤྱན་སྒྲུམ་ཚོགས་པ་ཡང་བསྐྱབ་པ་ནོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་  
 དང་། སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ནས་དགོ་སྒྲོང་གི་རྩལ་དྲི་མ་མེད་པའི་ལམ་དང་སྒྲོམ་པ་  
 བྱི་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། རྩལ་སྤྲིམས་  
 ལེའུ་རྣམ་བཞད་ལས་ཀྱང་། སྒྲོམ་པ་མ་གྲོར་ན་སྒྲོམ་པ་སྐྱར་ཡང་ལེན་དོན་མེད་པར་  
 བཞད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྩལ་སྤྲིམས་ཞི་བ་ལྟས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་ལྟས་སྤྱི་བར་ལམོར་  
 ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས་སྐྱར་ཡང་སྒྲོམ་པ་ལེན་པར་བཞད་པའི་བྱིར་དང་། ཉེ་  
 བར་ལམོར་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས་བྱང་སེམས་ལ་ལྷ་རྩོ་ལྷང་བ་བྱང་ན་བྱེད་ལ་བྱང་རྩལ་གྱི་  
 སེམས་དང་མ་བྱལ་བར་གནས་ན་དེའི་རྩལ་སྤྲིམས་མཐའ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཉེ་བར་  
 ལམོར་དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་  
 རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་བཅོས་སྤྲོད་པ། ཅེས་(༩༧)པ་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་ལྟག་  
 པའི་བསམ་པས་ཡོངས་སྤྱི་སྤྱི་དན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་  
 བཅོས་སྤྲོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ། དེའི་དོན་འཆད་པར་རྩལ་  
 སྤྲིམས་ལེའུ་རྣམ་བཞད་ལས་ལྷ་རྩོ་ལྷང་བ་བྱང་ན་ཞེས་པའི་ལྷང་བ་དེ་ནི་རྩ་ལྷང་ཡིན་  
 པའི་བྱིར་རོ། །རྩ་ལྷང་ཡིན་པར་ཅེས་གསུངས་ན། ཐེག་ཆེན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་  
 གཉིས་བྱིར་བཅོས་སྤྲོད་མེད་ཀྱི་ལན་དུ་གསུངས་ལ། བྱལ་སྟེ། རྩ་ལྷང་ལས་གཞན་བྱིར་  
 བཅོས་སྤྲོད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་མ་ཡིན་  
 ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོད་ལྡན་ལས་ཀྱང་། དེའི་བྱིར་མཐར་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ལ་



བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིའི་མཐར་གྱུར་པ་  
ཡམ་པའི་མིང་རོ། །

དེ་ལ་ཁོན་རེ། འོན་ལུང་ལས། དེའི་ཆོ་དེའི་དགོ་སློང་གི་ཚུལ་ཉམས་པ་དང་བཅོམ་པ་  
དང་ལྷུང་བ་དང་བྱང་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་བར་ཐལ། སྤྱན་  
མོངས་པའི་རྩ་ལྷུང་བཞིའི་ཡམ་པས་སྒྲིམ་པ་མཐར་གྱུར་པ་ལ་ཡང་གསོ་བ་དང་སྒྲར་བྱང་  
དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྲབ་སྟེ། ལུང་དེས་སྤྱན་མོང་གི་རྩ་ལྷུང་བཞིའི་ཡམ་པ་འཆབ་  
བཅས་བྱང་ན་གསོར་མི་རུང་བ་དང་སྒྲིམ་པ་སྒྲར་ཡང་བྱང་དུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་  
པའི་བྱིར་ཏེ། འོན་ལུང་ལས། གལ་ཏེ་མཐར་གྱུར་པ་ཉིད་ལས་ལུང་བ་ཡོད་ན་དེའི་ཆོ་དེའི་  
དགོ་སློང་གི་ཚུལ་ཉམས་པ་དང་བཅོམ་པ་དང་ལྷུང་བ་དང་བྱང་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་  
བྱ་བའི་གཞུང་འདི་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་མཐར་གྱུར་པ་བྱང་ལ་འཆབ་པའི་སེམས་  
སྒྲིམ་ན་དེའི་ཆོ་དགོ་སློང་གི་ཚུལ་ཉམས་པ་དང་བྱང་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་  
པའི་བྱིར་འགལ་བ་མེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འདི་དགལ་ལ་འབྱུལ་ནས་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱང་ན་སྒྲིམ་པ་གསོར་མི་  
རུང་བ་དང་མི་ལྟན་བས་ཁྲབ་པ་དང་ལྷུང་བ་སྟེ་ལཱི་གཞི་ལ་ཞུགས་(༡༧)ན་སྟེ་ལཱི་  
དངོས་གཞི་མི་སྒྲིབ་ས་ཁྲབ་ཟེར་ན། འོན་དགོ་སློང་མ་རེག་ཡམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱང་བ་དེ་  
ཆོས་ཅན། དེ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཡིན་པར་ཐལ། ཡམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱང་བའི་གང་ཟག་  
ཡིན་པའི་བྱིར། ཏུགས་དོན་གྱིས་གྱུབ། རྩ་བར་འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནས་  
གྱི་དགོ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་  
ནས་ཏེ། སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ཡམ་པ་འཆབ་བཅས་གྱིས་དགོ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་གསོར་  
མི་རུང་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པས་དེ་བྱེད་པའི་བཅས་པ་

མ་མཐོང་པས་སྤྱོད་མོངས་མ་ཡིན་པས་དགོ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་དགོས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་ཡིན་  
 བར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ཡམ་པ་འཆབ་བཅས་སྤྱོད་པའི་  
 དགོ་སྤྱོད་མ་མཆོད་སྤྱོད་པའི་རྟོན་ལ་དགོ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ཡོད་པའི་བྱིར། འདི་  
 ཉིད་ལས། ཞིང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ནི་ཉམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་རྒྱུད་དུ།  
 རིན་ཆེན་འབྱེད་པ་ལས། འདུལ་བ་འཛིན་པ་སྤྱོད་པས་པ་དག་ཅིས་པ་ནས། དགོ་སྤྱོད་  
 མ་མཆོད་སྤྱོད་པ་དགོ་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་  
 འཆབ་བཅས་ལ་ཆོ་དེ་ལ་མི་འདག་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་དང་། འཆབ་མེད་ལ་བསྐྱབ་  
 པ་སྤྱོད་དགོས་པར་འདོད་པ་ཡང་སྤྱོད་མོངས་མ་ཡིན་པས་མ་རེས་པ་ཤེས་པར་གྱིས།

གཞན་ཡང་། ལྷུང་ལས། བུའྱེད་པ་བསྟེན་པར་མཛོགས་པ་ལ་དགོ་འདུན་གྱི་ལྷུང་མ་  
 འབྱུང་བར་འགྱུར་ལགས་སམ། བཀའ་སྤྱུལ་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཏེ་བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་ལ་འགྱུར་  
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱོད་མོངས་པའི་ཡམ་པ་བཞི་གང་རུང་བྱུང་བས།  
 སྤྱོད་པ་མ་ཞིག་པའི་བྱིར། ལྷུང་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དེའི་སྤྱོད་པ་མ་ཞིག་ན་བསྟེན་པར་  
 མཛོགས་པ། ཞེས་གསུངས་མི་རུང་བའི་བྱིར་ཏེ། (༡༥)འོད་ལྷན་ལས། གལ་ཏེ་སྤྱོད་པ་  
 ཞིག་པ་མ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་ན་བསྟེན་པར་མཛོགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། སྤྱོད་མོངས་ལས། བསྐྱབ་པ་བྱིན་པའི་བསྐྱབ་པ་ནི་དགོ་སྤྱོད་  
 དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགོ་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་མོངས་  
 གི་ཡམ་པ་བྱུང་བས། དགོ་སྤྱོད་དེའི་སྤྱོད་པ་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་བྱུང་། ལྷུང་སྤྱོད་  
 མོངས་གི་ཡམ་པ་འཆབ་མེད་གྱིས་བྱུང་། དགོ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་འཛིན་ན་བསྐྱབ་སྤྱོད་དགོ་  
 སྤྱོད་གི་བསྐྱབ་པ་དགོ་སྤྱོད་དང་འདྲ་ལྟར་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། འོད་ལྷན་ལས། ཇི་སྟེ་མཐར་  
 གུར་པས་སྤྱོད་པ་ཞིག་པ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ན་བསྐྱབ་པ་དགོ་སྤྱོད་དང་འདྲ་བ་ཡིན། ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཅུ་བར་མ་བྱུང་ཞེ། དེ་ཐུན་མོང་གི་ཕམ་པས་སྒྲིམ་པ་ཤོར་ཡང་  
 འཆབ་སེམས་མེད་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་སྟེར་ཞིང་སྒྲིམ་པས་དགོ་སྒྲོང་དང་འདྲ་བ་གང་ཞིག །  
 ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟེར་པས་དགོ་སྒྲོང་མ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་ལ་དགྲ་བཙམ་ཐོབ་ཆེ་རང་  
 གྲལ་དུ་སྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་གྲུབ་ཞེ། འོད་ལྡན་ལས། བསམ་པ་ཐུན་  
 གུམ་ཆོགས་པ་ཡང་བསྐྱབ་པ་ནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདྲ་བ་སྒྲིམ་པས་ནི་དགོ་སྒྲོང་རྣམས་  
 དང་བསྐྱབ་པ་མཐུན་པར་གྱུར་པ་དང་འདྲ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཡང་སྒྲུའི་དོན་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་བསྐྱབ་པ་སྒྱིན་རྒྱལ་སྒྲིམ་པ་ཡང་ཡོད་པར་མདོ་སྟེ་པ་དང་སྟེ་  
 པ་བཞིན་ཅོད་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། རི་སྟེ་འོན་བསྐྱབ་པ་རི་ལྟར་  
 སྒྱིན་ཞེན་བསྐྱབ་པ་དེ་ནི་ཆད་པའི་ལས་ཡིན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་བསྐྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཉེས་  
 པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཞེ། ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་བསྟེན་  
 པར་རྫོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འོག་ཏུ་འདུག་པ་དང་བྱིན་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་ཆད་ལས་  
 ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ང་གཅིག་དགོ་འདུན་གྱིས་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་སྟེར་བ་གང་ཞིག །དེའི་  
 (༡༥)རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁུ་བ་སོགས་ལས་དགོ་སྒྲོང་མ་ཡིན་པ་དང་དགོ་སྒྲོང་དང་འདྲ་བར་  
 སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲུ། དང་པོ་གྲུབ་ཞེ། བམ་པོ་ལྟ་བུ་བ་  
 ལས། དེས་རང་གི་དགོ་འདུན་ལས་རི་སྟེད་འཆོའི་བར་དུ་བསྐྱབ་པ་བྱིན་པ་ལན་གསུམ་  
 གྱིས་གསོལ་བ་དང་། དགོ་འདུན་གྱིས་གསོལ་བ་དང་། བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་སྒྱིན་  
 པ་དེས་ས་གཞན་ན་གནས་པའི་སྒྲོད་པས་རི་སྟེད་དུ་དགྲ་བཙམ་པ་ཉིད་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་  
 དུ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་གྱུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས་གྲུང་། དེ་དག་རྣམས་  
 ལ་འགྲིམ་པར་བྱེད་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་ནི་ཆད་པའི་ལས་སུ་བསྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སོགས་པའི་བཅད་ཚུལ་ཞིབ་པར་འོད་ལྡན་དུ་སྟོས།

གཉིས་པ་མདོ་ཐེ་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅ་པ་སྟེད་པ་ལ་འཆབ་སེམས་ཡན་  
ལག་ཏུ་དགོས་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འོད་ལྡན་ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་  
ཡང་འཆབ་པའི་སེམས་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཡན་ལག་གཞན་ཁ་བསྐྱང་བར་  
བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བྱེ་སྒྲ་ན་རེ། འཆབ་སེམས་པམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་  
འདོད་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཆབ་སེམས་དང་མི་ཚངས་སྟོད་དངོས་གཞིའི་སེམས་  
ཅིག་ཅར་ཐུད་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་ཅིག་ཅར་མ་ཐུད་པ་ལ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་  
བྱི་ཐ་སྟེད་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། ཆགས་པ་དྲག་པོས་གདུང་བ་དང་འཆབ་སེམས་  
གཉིས་ཅིག་ཅར་མདོན་གྱུར་ཆོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་པམ་པ་ཐོག་མར་བྱུང་  
ནས་འཆབ་སེམས་རྗེས་སུ་འབྱུང་བས་དེ་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས།  
གཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཡན་ལག་ཅས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ཏུ་  
ཅིག་ཅར་ཐུད་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་(༡༧)དེ་བས་ན་དུས་བྱི་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་  
བྱིར། དེ་བས་ན་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་པམ་པ་བྱུང་བ་དང་སྟོམ་པ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལྡན་བྱི་དགོ་སྟོང་གི་གཞི་  
མཐུན་འདོད་དེ། ཁྱ་བ་བཞི་འཆབ་བཅས་འཆབ་མེད་གང་རུང་བྱུང་བས་སྟོམ་པ་  
ཐོགས་གཅིག་བཏང་ཡང་དགོ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་མ་བཏང་བར་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
འཆབ་མེད་བྱུང་ན་སྟོམ་པ་རྣམ་དག་མི་གཏོང་འཆབ་བཅས་གིས་ཀྱང་སྟོམ་པ་མི་གཏོང་  
ལ་རྣམ་པར་མ་དག་པར་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་  
རེ་ནི་འདི་ལྟར་ཐོགས་གཅིག་ཏུ་འབྱུག་པས་སྟོམ་པ་མཐའ་དག་གཏོང་བར་རིགས་པ་མ་  
ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མཐར་གྱུར་པས་སྟོམ་པ་ཞིག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།



དེ་ལ་སྡེ་པ་གཞན་གྱིས་འོ་ན་ལུང་གཞི་ལས། དེ་དགོ་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་  
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤུང་མོང་གི་ཡམ་བཞི་བྱུང་པས་དགོ་སྤྱོད་གི་སྡེ་པ་  
རྣམ་དག་མི་གཏོང་བའི་བྱིར། ཟེར་བ་ལ་བྱེ་སྒྲུ་ན་རེ། མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་སྤྱོད་པའི་དགག་  
ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། རྣམ་འབྱེད་ལས། བཅས་ལྟན་དགོ་སྤྱོད་  
གིས་གང་ཟག་དག་པ་ལ་ཡམ་ལྟག་གིས་སྐྱར་བ་བཏབ་ན་ལྟག་མར་འགྱུར་བར་བཤད་  
པ་བཞིན་དུ་འདི་ལའང་བཅས་ལྟན་གཞན་གྱིས་ཡམ་ལྟག་གིས་སྐྱར་བ་བཏབ་ན་ལྟག་  
མར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འོད་ལྟན་ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་  
པས་གང་ཟག་དག་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་ན་ཉེས་པའི་གཞི་བཙུག་ཅིག་པར་  
འགྱུར་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་དྲང། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་ན་དགོ་འདུན་  
གྱི་ལྟག་མར་གསུངས་པ་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱིམ་པ་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་ན་དགོ་འདུན་  
གྱི་ལྟག་མར་མི་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེས་སོགས་དུ་མ་གསུངས་སོ། །

དེ་དག་ལ་དབྱེད་ན། དེ་དག་གང་ཁས་(ལ་ན)ལེན་སྒྲུ་ན། འདུལ་པ་ལ་ཡོན་སྤྱུག་  
གཉིས་གཅི་ཁོང་སྡེ་པ་ཐོབ་གཏོང་སྟེན་གྱི་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་དཔོན་ཐོགས་མེད་སོགས་  
དང་ཡོན་སྤྱུག་གཉིས་མཐུན་ཏེ། བཅས་པ་རྫོགས་ལྟན་གྱི་དགོ་སྤྱོད་ལ་སྤུང་མོང་གི་ཡམ་  
བཞི་གང་རུང་བྱུང་ན་དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་བྱིམས་ཞིག་ཅིང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།  
དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་བྱིམས་དང་ལྟན་པ་ལ་སྤུང་མོང་གི་ཡམ་པ་བཞི་  
གང་རུང་མ་བྱུང་བ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ལ་རྩལ་བྱིམས་དང་ལྟན་  
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟང་བ་བཞི་པོ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡོན་སྤྱུག་གཉིས་གྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་དགོ་སྤྱོད་གིས་ལྟང་བ་སྡེ་ལྡེ་རྒྱལ་སྤྱད་ན་

སྒྲིམ་པ་མ་ཆགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཉེས་བྱས་ལས་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དེ། མདོ་ཙྰ་  
བ་ལས། ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་གཉིས་ལྟར་བ་ལ་སྒྲུར་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་དང་།  
འདྲ་ལྡན་ལས་ཀྱང་། མཐར་ཐུར་བ་འབྱུང་བ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ན་ཡང་ཉེས་  
བྱས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་ཁྱེ་བ་ལས་དགོས་པ་རང་ཉིད་ན་རེ། བདག་གིས་མི་ཆངས་པར་སྒྲུད་  
པ་བྱས་ཟེར་བ་དེ་ལ་དགོས་པ་གཞན་གྱིས་པམ་པ་གཞན་གསུམ་གྱིས་སྒྲུར་བ་བཏབ་  
ནས། ལྷག་མ་བྱུང་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུར་བ་བཏབ་པས་  
ལྷག་མ་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་ཆངས་སྒྲུད་ཀྱི་པམ་པ་བྱུང་བའི་བཅས་ལྡན་  
གྱི་དགོས་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུར་བ་བཏབ་པས་ལྷག་མ་བྱུང་བ་མེད་  
པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། འདྲ་ལྡན་ལས། འདི་ལྟར་བྱིམ་པ་ལ་སྒྲུར་བ་བཏབ་  
ན་དགོས་པ་ལྟན་གྱི་ལྷག་མར་མི་འགྱུར་བས་སོ། །དགོས་པ་གི་ཆ་བྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །  
ཞེས་ཀྱང་(སེམས་)བྱ་བ་མ་ཡིན་དེ། ལྟར་ལྟར་བ་བྱུང་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་  
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་འཆོམས་ལ་འདོད་མི་ལུས་དེ། ལྟར་བའི་མཆོན་  
ཉིད་མི་ཤེས་པ་ཅིག་གིས་སྒྲིམ་ཉམས་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུད་པས་པམ་པ་བྱུང་སྟུང་ནས་དེ་  
ལྟར་སྒྲུས་པ་ལ། ལྟར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་པས་ཞེ་སྒྲུང་གིས་པམ་པ་གཞན་གསུམ་གྱིས་  
སྒྲུར་བ་བཏབ་པས་ལྷག་མ་བྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་སྒྲུས་ཀྱང་མ་  
ཉམས་པས་པམ་པ་མ་བྱུང་ལ་བཅས་ལྡན་དགོས་པ་ལྟར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་པས་དེ་  
ལ་བསམ་བཞིན་དུ་པམ་པས་སྒྲུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་དེས་སྒྲུར་བ་བཏབ་  
པས་ལྷག་མ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཁྱེ་བ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར་དེ། འདྲ་ལྡན་ལས། ཁྱེ་བའི་གཞུང་དང་ཡང་མི་འགལ་དེ། དེ་ལྟར་གཞུང་གི་དོན་

ནི། དེ་མཚན་ཉིད་མ་གཤམ་པས་ཉམས་པ་དག་ཏུ་ལོག་པར་ཞུགས་ནས་པདག་གིས་མི་  
 ཚངས་པར་སྦྱོང་བ་བྱས་སོ། །ཞེས་སྒྲུབ་ལ། གང་ལ་སྒྲུབ་པ་དེས་ནི་མཚན་ཉིད་གཤམ་པ་  
 ཞིག་ཡིན། བས། ཞེ་སྒྲུབ་གིས་གསུམ་པོ་གཞན་དག་གིས་སྒྲུབ་པ་འདེབས་པར་བྱེད་ན།  
 དེ་ལ་དགོ་འདུན་གྱི་ལྷག་མའི་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བསྐྱབ་སྦྱོན་  
 དགོ་སྦྱོང་མི་རུང་པའི་སྦྱོན་ཡང་མེད་དེ། བྱན་མོང་གི་ཡམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་བས་སྦྱོམ་  
 པ་ཤོར་ཡང་བྱུང་ན་སྦྱེ་ལ། སྒྲུབ་བྱུངས་པ་དེས་སྒྲུབ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་སྟོགས་  
 ལེན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་བ་ལས། བཅུན་པ་བསྐྱབ་པ་སྦྱུལ་བས་བསྐྱབ་པ་སྦྱུལ་  
 ཏེ་བྱིམ་པའི་དངོས་པོར་མཆིས་པ་ལས་དེ་སྒྲུབ་ལོགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་  
 ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ་དགོ་སྦྱོང་གི་དངོས་པོར་འཆལ་བ་དང་། དེ་  
 དགོ་སྦྱོང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ་  
 (༡༠༣)ལུ་བ་ལི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་འདས་  
 པ་དང་བཅས་པར་རོ། །ཞེས་དང་། བྱུང་བསྟན་གྱི་དོར་ལས། ཡམ་པ་འཆབ་སེམས་མ་  
 སྦྱོས་པས་ཉམས་པ་ཡིན་ན་བསྐྱབ་པ་སྦྱོན་པའི་སྦྱོན་སྒྲུབ་གསོ་བར་བྱར་ཡོད་ཀྱང་།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ཡང་བྱུང་སེམས་མ་ཡིན་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་གྱི་བྱང་  
 སེམས་ལ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ཡང་སྦྱེ་རྒྱུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་འབྱེད་གྱི་གཞུང་འོད་ལྡན་དུ་བྱངས་པ་ལས་གང་ཟག་མ་དག་པ་  
 ལ་སྒྲུབ་པ་འདེབས་པར་བྱེད་ན་ལྷང་པའི་གཞི་བཅུ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།  
 རྒྱུ་བྱིམས་འཆལ་བ་ཞིག་དགོ་སྦྱོང་མ་ལ་འདོམས་པར་བྱེད་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པ་གཉིས་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། ལུང་སྒྲུ་མའི་དོན་ཡམ་པས་དག་ཀྱང་སྦྱོམ་པོ་  
 སྟོགས་གྱིས་མ་དག་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་འདེབས་ན་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ལུང་བྱི་མའི་དོན་ཉེས་

བྱས་ལ་ལྷང་བྱེད་ཅེས་བདག་ས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོད་ལྗན་ལས། ཚུལ་བྱིམས་འཆལ་པ་ལ་  
 ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཉེས་  
 བྱས་ཁོ་ན་ལ་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགོ་  
 སྒྲོང་ཐུན་མོང་གི་ཡམ་པ་བཞི་ཀ་འབྱུང་བ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། དེ་བཞི་གང་རུང་གཅིག་  
 བྱུང་ནས་སྒྲོམ་པ་གསར་དུ་མ་སྒྲུང་བར་སྡེ་ལྡེ་རྒྱ་ལ་སྒྱུད་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་པའི་  
 བྱིར་ན། མ་ཁྱབ་ཅིང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡམ་པ་བཞི་ཅིག་ཅར་བྱུང་བ་ཅིག་མེད་པའི་  
 བྱིར་ཏེ། ལྷ་བ་ལས། གཅིག་ལ་མཐར་གྱུར་པ་བཞི་ཡང་འབྱུང་། ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས།  
 དེ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་གཅིག་ཆར་རྫོགས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་གྱིས་ན་ནི་  
 ཉེས་བྱས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཉམས་པ་མེད་དོ། །(༡༧)ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགོ་ཚུལ་  
 དང་དགོ་སྒྲོང་མ་ལ་འང་བསྐྱབ་བྱིན་ཡོད་ལ་བཙུན་པ་བྱིར་མི་འོང་བ་སྒྲོས་མི་འབེབས་པ་  
 བཀག་ཚུལ་སོགས་དེར་བལྟོ། །

དེས་ན་མདོ་རྩ་བའི་སྐབས་འདིར་སྒྲོམ་པ་ཐོབ་གཏོང་བྱེ་སྒྲུའི་ལུགས་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ།  
 བྱེ་སྒྲུས་ཚུལ་བྱིམས་འཆལ་པ་དགོ་སྒྲོང་མ་ལ་འདོམས་པ་ལྷང་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་  
 ཞིག་ །ཡོན་ཤུག་གཉིས་ཀས་ཉམས་པ་ལ་སྡེ་ལྡེ་རྒྱ་ལ་སྒྱུད་ཀྱང་ཉེས་བྱས་ཅམ་ལས་མི་  
 འོང་བར་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྗན་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་  
 མཐར་གྱུར་པ་བྱུང་བ་ལ་ཡང་སྒྱུར་བ་འདེབས་ན་དགོ་འདུན་གྱི་ལྟག་མར་གསུངས་པའི་  
 བྱིར་དང་། དགོ་སྒྲོང་མ་ལ་འདོམས་པར་བྱེད་ན་ཚུལ་བྱིམས་འཆལ་པ་ལ་ལྷང་བྱེད་དོ། །  
 ཞེས་པ་དང་། མཐར་གྱུར་པས་སྒྲོམ་པ་ཞིག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་  
 བ་དོན་འདི་འདྲ་དུ་མར་དགོངས་ནས་རིན་ཆེན་གྱིང་བ་ལས་ཡོན་ཏན་འོད་ས་གསུམ་པ་  
 པ་ཡིན་པས་བྱེ་སྒྲུའི་རྟག་བདག་ས་མི་འདོད་དམ་སྟུམ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་གཅིས་



པར་གྱིས་གྲིག།

པོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་དག་གི་འདོད་ཚུལ།

གཉིས་པ་པོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ། འདུལ་འཛིན་སྒྲ་རབས་པ་  
ཁ་ཅིག་ན་རེ། བམ་པ་འཆབ་བཅས་གྱིས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུལ་པ་ཀྱན་གཏོང་ཡིན་ཏེ། དགོ་སྒྲོང་  
གིས་སྒྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་སྒྲུང་ཆེ་སྒྲུལ་པ་དགོས་པ་སྒྲུབ་ཅུས་ཐམས་ཅད་  
གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགོ་སྒྲོང་ཕམ་པར་གྱུར་པ་ལ་ནི་སྒྲུལ་པ་ཡོད་  
དུ་ཟེན་གྱང་། ཞེས་པ་ནས། དེའི་སྒྲུལ་པ་ནི་མེད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་  
བའི་ཕྱིར་ཟེར། འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བམ་པ་འཆབ་བཅས་གྱིས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུལ་  
པ་གཏོང་ཚུལ་སོ་ཤོར་ཡིན་ཏེ། སྒྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཅམ་བྱུང་བས་དགོ་  
སྒྲོང་དེའི་སྒྲོག་གཅོད་སྒྲོང་བའི་སྒྲུལ་པ་རྣམ་དག་དང་། དགོས་པ་སྒྲུབ་ཅུས་ལས་ཉམས་  
གྱང་། (༡༣)ཕྱི་མ་གསུམ་སྒྲོང་བའི་སྒྲུལ་པ་གསུམ་ལས་མ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲང་བྱ་  
ལྟར་བ་བཞི་པོ་ཡང་རྒྱས་ཐ་དད་གཉེན་པོ་སྒྲུལ་པ་བཞི་པོ་ཡང་རྒྱས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྒྲོགས་གཅིག་སྒྲངས་པས་ནི་ཐམས་ཅད་སྒྲངས་པར་མི་  
འགྱུར་ལ། སྒྲོགས་གཅིག་བྱང་བས་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། མཁས་པ་དམར་སྟོན་ན་རེ། བམ་པ་སྒྲུལ་པའི་སོ་ཤོར་དང་  
ཀྱན་གཏོང་གང་གི་སྒྲོ་ནས་གྱང་སྒྲུལ་པའི་གཏོང་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། བམ་པ་བྱུང་བའི་དགོ་  
སྒྲོང་ལ་སྒྲུལ་པའི་རྒྱས་ཆང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉམས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ན་ཀྱན་གཏོང་  
ཡིན་ཏེ། སྒྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཅམ་བྱུང་བས་སྒྲུལ་པ་མཐའ་དག་དགོས་  
པ་བསྒྲུབ་ཅུས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ།

དམ་བཅའ་དང་པོའི་འདོད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱེད་གྱི་དེ་བྱེ་སྒྲའི་ལུགས་  
 ཡིན་ན་གྲུན་གཏོང་མི་འཐད་པ་གང་ཞིག། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ཡིན་ན་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་  
 ལྟར་བཤད་པ་འགལ་འདུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཁ་ཆེ་རྣམས་  
 བྱིས་ལྟར་བ་ལ། ཁ་ལོན་ལོར་བཞིན་གཉིས་སུ་འདོད། ཁྱེད་གསུངས་པ་ལྟར་པལ་ཆེར་  
 གྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན་དེའི་རྒྱད་ལ་  
 དག་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་བ་དངོས་  
 གཞི་སྒྱུད་པས་སྒྲུབ་པ་ཞིག་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སེམས་བསྐྱེད་དུས་གྱི་ཁས་སྒྲངས་  
 དང་འགལ་བས་རྩ་ལྷུང་གིས་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་འཛིག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་ལས།  
 དེ་བཞིན་དུ་དག་སྒྲོང་གི་གནས་དེ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་དག་སྒྲོང་དུ་མི་རུང་བར་  
 འགྱུར། དག་སྒྲོང་དུ་མི་རུང་། སྤྱུའི་སྒྲས་གྱིར་མི་རུང་། དག་སྒྲོང་གི་དངོས་པོ་ལས་  
 ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་(༡༧)དག་སྒྲོང་གི་ཚུལ་ཞིག་པར་འགྱུར་ཞིང་ཉམས་པ་  
 བཅོམ་པ་ལྷུང་བ་ཡམ་པར་གྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། དག་སྒྲོང་དུ་  
 མི་རུང་ཞེས་དང་། དག་སྒྲོང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་རྣམས་  
 གྱི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚུལ་ཁྱིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ལས། དེའི་དོན་ནི་བྱང་  
 སེམས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཚུལ་ཁྱིམས་དེ་རྩ་ལྷུང་བྱུང་བས་ཕྱིར་སྒྲུང་དུ་མེད་ན། ཞེས་པ་ནས། འདི་  
 ལྟར་བྱང་སེམས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་ལྟར་དེ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་རྩ་ལྷུང་བྱུང་ན་རྩ་ལྷུང་བྱུང་བའི་  
 འོག་དེ་མ་ཐག་ཡན་ཆོད་དུ་སྒར་སེམས་བསྐྱེད་དང་མ་བཤལ་ན་ཕྱིར་སྒྲུང་དུ་མེད་ལ་  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་ལུགས་ཤེས་པར་གྱིས། འདིས་གྲུབ་  
 མཐའ་གང་དང་མ་སྒྱུར་བ་ཡང་སྒྲོན་ཆེ་ཤོས་སུ་སྤྱང་ངོ་། །

ལུགས་གཉིས་པ་དེ་ཡང་གིན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་

ཡང་མི་འཐད་པ་གང་ཞིག །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་མི་འཐད། བྱེ་སྡེའི་ལུགས་ལ་  
 ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བམ་པ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུང་  
 རིགས་མེད་པའི་བྱིར། བསྐྱབས་ཟིན། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་བམ་པ་བྱུང་བ་  
 དང་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་གཞི་མཐུན་མི་འདོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 མཛོད་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དེ་ནི་སྡོམ་པ་ལེན་སྟེ་དང་། བསྐྱབ་པ་འབྲུལ་སྟེ་ཅམ་ཡིན་པ་  
 དེ་བམ་པས་གཏོང་སྟེ་དང་ལྡན་སྟེ་ལ་སྦྱོར་མི་རུང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མཛོད་དང་  
 སྦྱོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་ཡབ་སྲས་གྱིས་དེ་ལ་སྡོམ་པ་མེད་པར་བཞེད་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 རང་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་དགོ་སྦྱོང་མ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་གང་  
 གསུངས་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེས་དང་། ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་ཉ་ཅང་ཐུགས་ཐུབ་ཆེས་  
 བར་འཇུག་རོ། ཞེས་སྐོས་དུ་མས་བཀག་ཅིང་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ལས་ཀྱང་བཀག་  
 པའི་བྱིར་རོ། །(༡༩ན)གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར་མཛོད་རང་འགྲེལ་གྱི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་  
 བར་ཐལ། ལེན་ཆེ་དང་པོ་དགོ་སྟེ་དེ་རྗེས་དགོ་སྦྱོང་གི་སྡོམ་པ་ལེན་ཅིང་། བསྐྱབ་པ་  
 འབྲུལ་ཆེ་ཡང་། དགོ་སྦྱོང་གི་སྡོམ་པ་ཐུལ་ལ་དགོ་སྟེ་གྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་མ་ཐུལ་པ་  
 ཡོད་ཀྱང་། དགོ་སྦྱོང་ལ་བམ་པ་བྱུང་ཆེ་སྡོམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་  
 ཐལ། རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོ་སྦྱོང་གིས་གནས་དེ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་དགོ་སྦྱོང་  
 དུ་མི་རུང་བར་འཇུག། ཞེས་དང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་བར་དུལ་བ་ལྟས་ཀྱང་། །དགོ་  
 སྦྱོང་དུ་མི་རུང་བར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགོ་སྦྱོང་དག་པ་ཉིད་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་  
 དང་། རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོ་སྦྱོང་གི་དངོས་པོ་ལས་ཉམས་པར་འཇུག་ཞེས་དང་། དེའི་  
 འགྲེལ་བར་དུལ་བ་ལྟས། དགོ་སྦྱོང་ཡོངས་སུ་དག་པར་མི་རུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་  
 གོ། །ཉམས་པར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་ཉམས་པར་འཇུག་ཏེ། རྣམ་པར་དག་པ་

དང་བྱལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། རྣམ་འབྱེད་ལས། དག་སྒྲོང་གི་རྩལ་ཞིག་པ་ཞེས་དང་།  
དེའི་འབྲེལ་བར་དུལ་བ་ལྟས། དག་སྒྲོང་གི་རྩལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པའོ། །  
ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷགས་གསུམ་པ་ཡང་མི་འབྲད་པར་ཐལ། བམ་བ་སྒྲུབ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་  
བྱེ་སྒྲུབ་ལྷགས་ལ་རུང་ཡང་། མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་པའི་ལྷགས་ལ་མི་འབྲད་པར་  
སྒར་བཤད་བས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཤུག་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ཡང་ཐེག་ཆེན་དང་  
མཐུན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་ཡང་། སོ་ཐར་སྒྲུབ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་མ་མཛོད་  
ཀྱི་ཆོག་ཟིན་ལྟར་ལས་མེད་པར་ཐལ། བམ་བ་སོ་ཐར་སྒྲུབ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་  
རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་བསམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྐྱབ་པ་ཉམས་པ་དང་། སྐྱབས་འགོ་  
བཏང་བ་དང་། ཉི་ཤུ་མ་ཡིན་པར་(༡༧)ཤེས་པ་དང་། དག་སྒྲོབ་མས་གཞན་དང་མི་  
ཚངས་སྒྲོད་བསྟེན་པར་ཁས་སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་གཏོང་བ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ།  
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པ་གཏོང་བ་  
ཡོད་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ཉི་ཤུ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་དུ་དེར་ཤེས་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་  
ཉམས་པར་བྱས་པ་དང་། སྐྱབས་འགོ་བཏང་བས་ཀྱང་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུབ་པ་གཏོང་བ་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བམ་བོ་ལྷ་བརྒྱུལ་ལས། ཉི་ཤུ་མ་ཡིན་པར་བསྟེན་པར་རྩོགས་བས་ལོ་ཉི་  
ཤུ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་སྒར་སྒྲུབ་པ་འཆགས་པ་དེ་འཛིག་གོ། ཞེས་པ་ནས། གནས་  
སྐབས་དེའི་ཆེན་དག་སྒྲོང་དེས་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ཡིན་པར་སྒྱུར་ན་དེའི་སྒྲུབ་པ་སྒར་ཆགས་པ་དེ་  
མི་འཛིག་གོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མངལ་ན་གནས་པའི་བླ་བ་དང་ཤོལ་གྱི་བླ་  
བ་དག་གིས་ཀྱང་བསྟེན་ཏེ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ཡིན་པར་སྒར་སྒྲུབ་པ་འཆགས་པ་དེ་ཡང་མི་འཛིག་  
གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་བཤད་ཅིང་། མཛོད་



རང་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུད་དེ་དག་གིས་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞེན་ཡང་དག་པར་  
 གྲུངས་པ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟེན་པོར་བ་དང་། རྟེན་  
 ཉམས་པ་དང་། གཞི་ཆད་པ་དང་། དེ་སྤྱིད་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་དུ་མ་ལ་དགོངས་ནས། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ་ལས།  
 རྩོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱ་ལ་གཉིས། །བསྐྱབ་བ་ལུལ་དང་གི་འཕྲོས་དང་། །མཚན་གཉིས་  
 གྱུར་དང་ལན་གསུམ་གྱུར། །དགོ་ཅ་ཆད་རྣམས་ཐུན་མོང་རོ། །ཉི་ཤུ་མ་ལོན་དེར་བེས་  
 དང་། །བསྟེན་ཕྱིར་ཁས་གྲུངས་ཉིན་ཞག་འདས། །རིམ་བཞིན་དགོ་སྤྱོད་དགོ་སྤྱོད་  
 མ། །བསྟེན་གནས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཡམ་པ་རྩོམ་པའི་སྔ་ཤོར་དང་། གུན་གཏོང་གང་གི་སློབ་སྤྱོད་ཀྱང་རྩོམ་  
 པའི་གཏོང་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་(༡༣)འདོད་པ་དང་། ཉམས་ལ་ལྟོས་ན་གུན་གཏོང་ཡིན་  
 ཟེར་བ་ནང་འགལ་དེ། འོ་ན་ཐུན་མོང་གི་ཡམ་པ་འཆབ་བཅས་ཆོས་ཅན། སྔ་ཤོར་རྩོམ་  
 པ་གཏོང་རྒྱར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། བྱོད་བྱུང་ན་གཏོང་རྒྱའི་སྔ་ཤོར་གྱི་རྩོམ་པ་  
 རིགས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཕོར་གསུམ། དེར་ཐལ། བྱོད་བྱུང་ན་གཏོང་རྒྱའི་སྔ་ཤོར་  
 རྩོམ་པ་རྣམ་དག་བརྒྱད་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔ་ཤོར་གྱི་རྩོམ་པ་རྣམ་དག་  
 བརྒྱད་རྒྱུད་ལྡན་གང་ལ་ཡང་། བྱོད་བྱུང་ན་དེ་དག་གུན་གཏོང་གི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་  
 ཁས། བྱལ་སྟེ། ཡམ་པས་དེ་ཉམས་ལ་མི་གཏོང་བར་བྱེད་གིས་ཁས་གྲུངས་ཞིང་། དོན་  
 ལའང་ཉམས་པ་དང་གཏོང་བ་གཉིས་གོ་དོན་ཆོས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

## རང་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། རོ་བོ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱེ་བ་  
དང་། སོ་སའི་ངོས་འཛིན་དང་། སྒྲེ་བའི་རྟེན་དང་། གཅིག་ཐད་དང་གྱི་ལྡན་ཚུལ་དང་། ཐོབ་  
གཏོང་གི་བྱུང་བར་བརྒྱད་ལས། དང་པོ། རོ་བོའི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། ལུས་ངག་གི་ལས་  
ལ་འདོད་པར་གྱུ་བ་མཐའ་བཞི་མཚུངས་ལང་། དེ་སྒྲུ་དང་ཐལ་འགྱུར་བས་གཞུགས་ཅན་  
དང་། མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་སྒྲོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ་ས་བོན་  
དང་བཅས་པར་འདོད་པའི་བྱིར་རྟེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ལས། གཞན་གཞོད་  
གཞི་དང་བཅས་པ་ལས། །སྒྲོག་པ་དེ་ཡང་ལུས་ངག་ལས། །གཞུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་  
འདོད་པ་དང་། །སྒྲོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ། །ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །  
འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །རང་གི་སྤེལ་གོང་ལོག་སྒྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་

དེ་ཡང་དེ་སྒྲུ་དང་ཐལ་འགྱུར་བས་སོ་ཐར་སྒྲོམ་པ་གཞུགས་ཅན་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་  
པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་གཉིས་འདོད་དེ། མཛོད་  
ལས། (༡༣༧)དང་པོའི་རྣམ་པར་རིག་རྣམ་པར་རིག་མིན། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། ཐུབ་བསྐྱེན་  
བྱི་དོར་ལས། སྒྲོམ་པ་གཞུགས་ཅན་མཚན་ཉིད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་པ་ནི་བྱེ་  
བྱག་སྒྲུ་བ་ཁོན་ཡིན་པ་སོགས་དང་། མདོ་སྤེལ་པ་ནི་བྱེ་བྱག་སྒྲུ་བའི་འདོད་པ་དེ་དག་ཁས་  
ག་ལ་ལེན། ཞེས་དང་། རིག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དེ་ལ་ལུས་ངག་གི་ལས་ནི་  
གཞུགས་གྱི་ཐུང་པོ་ཡིན་ལ། གཞུང་གཞན་ནས་བྱེ་བྱག་རྒྱ་སྒྲུ་བའི་གཞུགས་ཅན་རྒྱ་  
འདོད་པ་བཀག་ནས་ལུས་གྱི་བྱ་བ་འཇུག་རྒྱས་གྱི་སེམས་པ་ལ་བཤད་མོད་ལྟ་བུས་

གཞུགས་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། སྒྲིང་བསྐྱས་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་  
ཡིན་པའི་གཞུགས་སུ་བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུས་ངག་གི་གཞན་གཞོན་གཞི་བཅས་ལས་ལོག་པའི་འདོད་པའི་  
སྐྱེས་བསྐྱས་ཀྱི་རེས་འབྱུང་གི་སྒྲོམ་པ་དེ་སྔོན་གྱི་སྒྲོམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལུས་  
ངག་གི་ལས་ཞེས་པའི་ཡིད་སྒྲོམ་དང་སྔོན་སྒྲོམ་པའི་གཞི་མཐུན་གཅོད། གཞན་གཞོན་  
གཞི་བཅས་ལས་ལོག་ཅེས་པས་གཞན་སྒྲེའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་རྩ་བ་བཞིའི་གཞི་བྱི་དྲེ་  
ཟས་སྔགས་གཅོད། འདོད་པའི་སྐྱེས་བསྐྱས་ཞེས་པས་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་  
སྒྲོམ་པ་ཡིན་པ་གཅོད། རེས་འབྱུང་སྐྱས་པས་ལེགས་སྒྲོན་འདིགས་སྒྲོབ་སྔགས་ཀྱི་རྒྱལ་  
ཁྲིམས་གཅོད། སྒྲོམ་པ་སྒྲོས་པས་བར་མའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་གཅོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འདི་ཙམ་  
ཐུབ་མཐའ་བཞི་ཀ་མཐུན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྔོན་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་པ་ནི་  
འདི་བརྒྱམས་ཀྱི་འདོད་པ་ན་སྒྲིང་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

གསུམ་པ་ནི། སྔོན་སྒྲོམ་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བསྐྱེན་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་  
པ་དང་། དག་བསྐྱེན་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་གཉིས་དང་། དག་རྒྱལ་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་གཉིས་  
དང་། དག་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པ་དང་། དག་སྒྲོང་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་  
(༡༥)བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ལས། བསྐྱེན་གནས་དག་བསྐྱེན་པ་མ་དང་། །  
དག་རྒྱལ་པ་མ་དག་སྒྲོབ་མ། །དག་སྒྲོང་མ་དང་དག་སྒྲོང་སྒྲེ། །སྔོན་སྒྲོམ་པ་རིགས་  
བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། མདོ་དང་། ཀུན་བཏུས་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་  
སྔགས་དུ་མ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་བསྐྱེན་རྒྱལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྟེན་གྱི་སྒྲོན་སྒྲིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་སྔགས་ཀྱི་  
སྒྲོམ་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱེན་བ་དང་། ཐུས་ཀྱི་སྒྲོན་སྒྲིམ་བསྐྱེན་གནས། དག་བསྐྱེན། དག་རྒྱལ།

དག་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པ་བཞིར་བསྟུ་བ་དང་། དུས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཅི་སྤྱོད་འཛོལ་དང་ཉིན་ཞག་གི་  
 སྒྲིམ་པ་གཉིས་དང་ཡན་ལག་གི་སྒྲིམ་སྤྱོད་བཞི་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་ས་དང་། སྤྱོད་  
 བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་དེ་གཉིས་སུ་བསྟུ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉག་ས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དང་  
 པོ་གསུམ་བྱིས་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་། ཐ་མ་ལུ་རབ་བྱུང་གི་སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་  
 ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱོད་པོ་ལས། བྱིས་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་པོ་གསུམ། །རབ་བྱུང་སྒྲིམ་  
 པ་ཐ་མ་ལུ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བདུས་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་བྱུང་བའི་སྒྲིམ་པ་ནི་ལྟ་སྟེ།  
 དག་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པ་ནས་དག་སྤྱོད་མའི་སྒྲིམ་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 ཅུ་ཉག་ས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བརྒྱད་ཇུས་རིགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་དང་།  
 དག་བསྟེན་ཀྱི་དང་། དག་ཚུལ་དང་། དག་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པ་བཞིར་འདུས་པའི་བྱིར།  
 དེར་ཐལ། དག་བསྟེན་པ་མའི་སྒྲིམ་པ་རིགས་གཅིག །དག་ཚུལ་པ་མ་དང་དག་སྤྱོད་  
 མའི་སྒྲིམ་པ་རིགས་གཅིག །དག་སྤྱོད་པ་མའི་སྒྲིམ་པ་རིགས་གཅིག་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
 དེ་དག་མཚན་གྱུར་པ་ན་མིང་འཕྲོས་ཅན་ཡིན་ཀྱི། རང་གི་སྒྲིམ་པ་མི་གཏོང་བའི་བྱིར་ཏེ།  
 མཛོད་ལས། ཇུས་སུ་རྒྱུ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། །མཚན་ལས་མིང་ནི་འཕྲོ་བྱིར་རོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་ཉག་ས་གསུམ་པ་(༡༧)གྲུབ་སྟེ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཉིན་  
 ཞག་གི་མཐའ་ཅན་དང་། ལྷག་མ་བདུན་ཅི་སྤྱོད་འཛོལ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་  
 ལས། ཅི་སྤྱོད་འཛོལ་དང་ཉིན་ཞག་ཏུ། །སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་སྤྱོད་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། རང་  
 འགྲེལ་ལས། རིས་བདུན་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པ་ནི་ཅི་སྤྱོད་འཛོལ་བར་དུ་ཡང་དག་  
 པར་སྤྱང་བར་བྱའོ། །བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་ཉིན་ཞག་དུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་  
 རིས་སོ། །ཅིའི་བྱིར་ཞེན། །དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་གཉིས་ཏེ་སྒྲིམ་གི་མཐའ་དང་ཉིན་  
 ཞག་གི་མཐའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་ཉག་ས་བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས།



ཡན་ལག་རྒྱལ་དབྱེ་བ་ཡོད། ཁྱེད་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཡན་ལག་ལས་ནི་  
 དབྱེ་བ་ཡོད་དེ། ལ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་འཐོབ་སྟེ། དག་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་པའོ། ལ་ལ་ནི་  
 བཞི་ལས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའོ། ཁྱེད་དང་། རྒྱལ་སྐྱེས་མ་ལས། དག་སྒྲོང་གི་སྒྲུབ་  
 པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲུབ་པ་དག་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་པའི་སྒྲུབ་པ་ནི་ཡན་ལག་བཞི་ཁོ་ན་  
 ལས་འཐོབ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོག་གཅོད་པ་ལ་སྐྱོན་པ་གསུམ་དང་དག་གི་རྒྱུ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་  
 སྐྱོན་པའོ། ཁྱེད་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། གང་སྟེལ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ། །

### བསྐྱེད་གནས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

ལྷ་པ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ལ་ལྷ་ལས། རང་གི་སྒྲོང་བྱ་རྩ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་  
 བཞི་སྟེ་བརྒྱུད་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་བར་དུ་སྒྲོང་བར་ཁས་འཆེ་བའི་བྱིས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་  
 སྒྲུབ་པ་དེ། བསྐྱེད་གནས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་  
 ལས། རྩ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི། བརྒྱུད་སྒྲོང་བསྐྱེད་གནས་སྒྲུབ་པའོ། ལི་  
 ཚངས་སྒྲོད་དང་མ་བྱིན་ལེན། སྒྲོག་གཅོད་རྒྱུ་དུ་སྒྲུབ་པ་ནམས། རྩ་བ་བཞི་ཡིན་མལ་  
 ཆེ་མཐོ། ཁུང་འབྲུང་གར་སྐྱོན་སྒྲོང་སྐྱོན་དང་། བྱིད་འུ་ཁ་ཐས་ཡན་ལག་བཞི། །  
 ཁྱེད་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱེས་བཞེད་ཀྱི་དབྱེ་ན་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་དང་། ལྷ་  
 དང་ལྷ་སྐྱོན་རྒྱུད་ལའི་(༡༧)དེ་དང་། ལུས་ཉིན་མཚན་གང་རུང་རེ་སྒྲུངས་པ་དང་ཉིན་  
 ཞག་གི་མཐའ་ཅན་དུ་སྒྲུངས་པ་དང་། བྱང་རྩལ་བར་དུ་སྒྲུངས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གསོ་  
 སྒྲོང་སྐྱོན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཟ་མ་དོག་བཞོད་པའི་མདོ་ལས། སྐྱེད་རས་གཞིགས་  
 ཀྱིས་རིགས་དུག་བཏུལ་རྒྱུ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་དང་མདོ་སྟེ་དུ་མར་ལྷ་ལྷ་གཞོད་སྐྱེན་

དུ་མར་བསྐྱེད་གནས་བྱིན་པར་བཤད་པ་ཡང་ཐེག་རྒྱུད་དང་འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་བར་  
 མའི་དགོ་བ་དང་ལེགས་སྤྱད་གྱི་རྒྱལ་ཁྱིམས་སུ་ལས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར། ཐུབ་བསྐྱེད་  
 བྱི་དོར་ལས། འོ་ན་འདུལ་བ་ལུང་དང་མདོ་སྡེ་དག་ལས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་དེའི་  
 ཉན་ཐོས་དག་གིས་འཕྲོག་མ་དང་འཕྲོག་གནས་ལ་སོགས་པའི་གནོད་སྐྱོན་པོ་མོ་དུ་མ་  
 དང་སྤྱུ་ལ་དགོ་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་གནས་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱབ་གཞི་ལ་བཀོད་པར་  
 གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་བྱངས་ཞེན། དེ་དག་ནི་བར་མའི་དགོ་བ་ལྷན་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་  
 ཅམ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲུལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་  
 དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། མདོད་རང་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལས་  
 གཞན་དུ་མོད་པ་ལ་ནི་ལེགས་སྤྱད་ཅམ་དུ་འགྱུར་གྱི་སྒྲུལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་  
 བ་ཤིང་པ་དང་བྱི་བོ་བྱེད་པ་དག་གིས་མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོ་བསྐྱེད་གནས་སྤངས་པ་དག་  
 ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་རུང་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་མང་པའི་བྱིར་དང་། ཉིན་མཚན་  
 གང་རུང་རེ་ལ་བསྐྱུང་ན་ཡང་པན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཀ་ཏུ་ནའི་བྱག་ལེན་མང་དུ་མཛད་  
 བ་ལྟར་མཁས་པའི་ཆོ་ག་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གནས་བརྟན་བྱང་རྒྱལ་བཟང་པོས་  
 ཀྱང་། ཉིན་མོ་ཅམ་དུ་ཡང་དག་པར་ལེན་ན་དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཇི་སྟེད་ཉི་མ་རྒྱལ་  
 གྱི་བར་དུ་ཞེས་དུས་ཚོད་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཐེག་ཆེན་ལུགས་ལ་དེ་  
 ལྟར་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་(༡༡༧)དེ། བྱང་རྒྱལ་བར་དུ་སྤངས་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་  
 བསྐྱེད་གནས་ཡང་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། དགྲེས་དོར་ལས། དང་པོ་  
 གསོ་སྦྱང་སྐྱོན་པར་བྱ། ཞེས་དང་། དེའི་དོན་འཆད་པར། མི་ཏི་བའི་ལྟ་བ་ངན་སེལ་  
 ལས། དང་པོ་གསོ་སྦྱང་སྐྱོན་པ་ནི་བཙུན་པའམ་སྦྱོབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་  
 དགོ་བསྐྱེད་མིང་འདི་ཞེས་བསྐྱི་བ་བྱང་རྒྱལ་སྟོང་པོ་ལ་མཆིས་གྱི་བར་དུ་སངས་རྒྱས་དང་

ཆེས་དང་དགོ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །དེ་ལྟར་ན་ལན་གཅིག་ལན་གཉིས་ལན་  
གསུམ་གྱི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །བདག་དགོ་བསྟེན་དུ་མཆིས་པར་བཅུན་པས་བཟུང་  
དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གྲུན་བརྒྱུས་ཀྱི་ནམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། བསྟེན་གནས་  
ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ཉིན་ཞག་རེ་མ་གཏོགས་པ་མི་སྟེ་བར་འདོད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅིག་གི་  
ལུགས་ཡིན་པས་སྟེན་ཅི་ལོག་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་དང་  
རྒྱུད་སྡེ་ནས་བཤད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་གསོ་སྦྱང་དེ་ཡང་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་  
ནང་གི་བསྟེན་གནས་སུ་མི་རུང་སྟེ། སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་མི་  
དགོས་ཤིང་རྟེན་དམན་ལ་རང་དོན་ཁོ་ནས་ལེན་པའང་རུང་། ཉིན་སྒྲོམ་གྱིས་བྱུང་ཅིང་།  
ཐེག་ཆེན་གྱི་གསོ་སྦྱང་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་དགོས་ཤིང་རྟེན་ཡང་རབ་ཀྱི་རབ་  
དང་། དགོ་སྦྱང་སོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་དུས་ལོ་དང་ཟླ་བ་དང་། ནས། བྱང་ཆུབ་  
བར་དུ་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་ལེན་པ་དགོས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་པའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་  
ཚུལ་ཁྲིམས་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཐེག་ཆེན་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྐབས་  
སུ་ཡང་ཇི་ལྟར་སྟོན་གྱི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་གས་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

ཐུབ་བསྟན་གྱི་དོར་ལས། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་ལོག་མ་དག་ལ་གྲགས་པའི་གསོ་སྦྱང་  
དང་བསྐྱབ་བྱའི་གྲངས་དང་གསོ་སྦྱང་གི་ཐ་སྟད་ཅམ་འདྲ་ཡང་དོན་(༡༭)གཅིག་པ་མ་  
ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། འདུལ་པ་ལྟང་སྡེ་བཞི་གཞིར་བཞག་ལ་བསྟེན་གནས་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་  
ཡིན་ཀྱང་། ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་དང་ཇི་སྟེད་འཆོའི་བར་དུ་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་  
གསུམ་ལ་སྦྱང་བར་དུས་གཅིག་ལེན་པ་ཤིན་ཏུ་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སྦྱངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡང་  
ཉིན་ཞག་གི་སྒྲོམ་པར་སྦྱངས་ཀྱི་ཟླ་བ་བྱེད་དང་ཇི་སྟེད་འཆོའི་སྒྲོམ་པར་མ་སྦྱངས་པའི་

ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་མ་གོ་བའི་བོད་ཀྱི་མཁས་སྐྱོན་མང་པོས་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་ཟུར་བྱ་བ་  
 བྱི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱལ་ལ་ཟུར་བྱ་བའི་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།  
 དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་གཉིས་ཏེ། སྟག་གི་མཐའ་དང་ཉིན་ཞག་གི་མཐའོ། །སྒྲ་བ་ཕྱེད་ལ་  
 སྟགས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་བསྐྱེད་པས་སོ། །ཞེས་དང་། ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། དེས་ན་  
 བསྟན་གནས་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་དུ་ངེས་ཀྱང་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་སྒྲ་བ་ཕྱེད་  
 བར་མ་ཆད་དུ་བསྐྱེད་པ་དུས་གཅིག་ལ་སྒྲ་བ་དུ་ཅུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉིན་ཞག་  
 གཅིག་པའི་སྟོམ་པ་ལན་བཅོ་ལྔའི་བར་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་སྒྲ་བ་པ་ཡིན་པས་ཉིན་ཞག་གི་  
 སྟོམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྟོན་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། རང་ལུགས་ལ་ལོ་གཅིག་གི་ཉ་  
 སྟོང་བརྒྱད་གསུམ་བྱུང་ངོ་ཅོག་ལ་བསྐྱེད་བའི་སྟོམ་པ་དུས་གཅིག་ལ་སྒྲ་བ་པས་སྟེ་བར་  
 བཞེད་པ་ཆེས་གསལ་བས། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ཇོ་བོ་རྗེ་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ལ་ཇོ་བོས་མ་  
 དགོངས་པ་མིན་མཆི་ཞེས་ཟུར་བྱ་བ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མ་དགོངས་པ་མིན་ནམ་མཆི་ཞེས་  
 བཛོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དག་བཅོམ་པ་ལ་བསྟན་པ་  
 སྟེ་སྟོད་ཚུལ་ཉི་བར་ཕྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རང་  
 འགྲེལ་ལས། འདི་དག་བཅོམ་པ་ནམས་དང་ཉི་བར་གནས་པར་བྱེད་པས་ན་བསྟན་  
 གནས་(༡༥)ཏེ། དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། གསོ་སྦྱང་  
 ཞེས་བྱ་སྟེ། དག་ཅ་རུང་ཅུ་ལ་གསོས་འདེབས་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ན་དག་  
 པའི་ཅ་བ་རུང་ཅུ་ནམས་ཀྱི་དག་པའི་ཅ་བ་གསོས་འདེབས་པའི་ཕྱིར་གསོ་སྦྱང་སྟེ། གང་  
 གི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་དག་བ་གསོས་འདེབས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་གསོ་  
 སྦྱང་ཅས་གསལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡན་ལག་གསུམ་དུ་



འདུ་སྟེ། ཅ་བ་བཞི་སྟོང་བ་དེ་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། གཅིག་སྟེ་ཆང་སྟོང་བ་བག་  
ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག །ལྷག་མ་གསུམ་སྟོང་བ་བརྟུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་འཛོག་པའི་  
བྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྩལ་བྲིམས་ཡན་ལག་བག་ཡོད་པའི། །ཡན་ལག་བརྟུལ་ལྷགས་  
ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།

### དགེ་བསྟོན་སྡེ་མ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། རི་སྒྲིབ་འཛོའི་བར་དུ་རང་གི་སྤང་བུ་ལྟ་སྟོང་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་  
སྡེ་མ་བ་དེ། དགེ་བསྟོན་ཀྱི་སྡེ་མ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཛོའི་སྟོང་པོ་  
ལས། གསོད་རྒྱ་སྤྱོད་དང་ལོག་པར་གཡེམ། །ཚུལ་འགྱུར་འགྱུར་བ་ལྟ་སྟོང་བ། །དགེ་  
བསྟོན་ཀྱི་ནི་སྡེ་མ་པའོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྤང་བར་བུ་བ་ལྟ་པོ་སྟོག་  
གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དང་། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་དང་། རྩལ་  
དུ་སྤྱོད་པ་དང་། འབྱུང་ཆང་སྤྱར་བའི་ཆང་སྟོས་པར་འགྱུར་བའི་བརྟུང་བ་སྟོང་བ་ཡང་དག་  
པར་སྤངས་པས་ནི་དགེ་བསྟོན་ཀྱི་སྡེ་མ་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། དགེ་བསྟོན་ཚེས་ཅན། དབྱེ་རྩལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྟེན་ཀྱི་སྟོན་ས་པ་མ་གཉིས། རྒྱ་  
བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ལྟ་དང་དུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱའི་བར་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་  
པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དགེ་བསྟོན་ཀྱི་སྡེ་མ་བ་དང་། དགེ་བསྟོན་མའི་སྡེ་མ་བ་  
དང་། ཞེས་དང་། (༡༥༣)འདུལ་བ་རྒྱ་མཛོའི་སྟོང་པོ་ལས། དགེ་བསྟོན་གནས་དགེ་བསྟོན་པ་  
མ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱམས་ཡིན་ན། །ལྷ་

གཅིག་སྟོང་སྟོང་ཐུག་པ་ལྟར་། ཁྱེད་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་དགོ་  
 བསྟེན་ཐམས་ཅད་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་  
 ལྷ་གཅིག་སྟོང་པ་དང་ཕྱགས་གཅིག་སྟོང་པ་དང་ཕལ་ཆེར་སྟོང་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་  
 པར་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ཁྱེད་གསུངས་པ་རི་ལྷ་བུ་ཡིན་ཁྱེད་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་  
 ལྷ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རྒྱལ་ཡང་། མིང་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས། བཅུན་པ་རི་ཅམ་  
 ཀྱིས་ན་ལྷ་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་དུ་འགྱུར་པ་ལགས་ཁྱེད་ཀྱི་བཞུགས། ཡོངས་སུ་  
 རྫོགས་པར་སྟོང་པ་ལགས། ཁྱེད་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅན་གསུམ་གསུམ་པ་གྲུབ་ལྷ། ལྷ་  
 གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་དང་། ལྷ་འགའ་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན། ཕལ་ཆེར་སྟོང་པའི་  
 དགོ་བསྟེན། ཡོངས་རྫོགས་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན། ཆངས་པར་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན།  
 ལྷུབས་འགྲེལ་དགོ་བསྟེན་དང་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུལ་བ་བྱ་མཆོད་སྒྲིང་པ་ལས།  
 ལྷ་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་ཕལ་ཆེར་སྟོང་། ཡོངས་རྫོགས་སྟོང་དང་ཆངས་སྟོང་དང་། ལྷུབས་  
 འགྲེལ་དགོ་བསྟེན་རྣམ་པ་དུག ཁྱེད་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་དུག་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཅན་བ་བཞིའི་ནང་ནས་  
 ལྷ་གཅིག་བསྐྱང་བར་ཁས་འཆེ་བའི་དགོ་བསྟེན་དེ། ལྷ་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་གྱི་  
 མཆོན་ཉིད། དེ་བཞིའི་ནང་ནས་ལྷ་གཉིས་ཅམ་བསྐྱང་བར་ཁས་འཆེ་བའི་དགོ་བསྟེན་དེ།  
 ལྷ་འགའ་འམ་ཕྱགས་གཅིག་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་བཞིའི་ནང་ནས་  
 ལྷ་གསུམ་ཅམ་བསྐྱང་བར་ཁས་འཆེ་བའི་དགོ་བསྟེན་དེ་ཕལ་ཆེར་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་  
 གྱི་མཆོན་ཉིད། ལོག་(༡༥)གཡེམ་གཅིག་བྱས་པས་རྩ་བ་བཞི་བསྐྱང་བར་ཁས་འཆེ་  
 བའི་དགོ་བསྟེན་དེ་ཡོངས་རྫོགས་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། ལོག་གཅོད་  
 ལྷ་མ་བྱིན་ལེན་ལོག་གཡེམ་ཆང་འཕྱང་བ་མི་ཆངས་སྟོང་དང་བཅས་པ་སྟོང་པའི་དགོ་

བསྟེན་ཚངས་པར་སྟོང་པའི་དགོ་བསྟེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དགོན་མཚན་གསུམ་ལ་སྟབས་  
འགོ་ཙམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་དགོ་བསྟེན་དེ་སྟབས་གསུམ་འཛིན་པའི་  
དགོ་བསྟེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཅ་བ་བཞིའི་གཅིག་བསྐྱུང་བ་ནི་སྟབས་གཅིག་སྟོང་པ་  
དང་། ཅ་བ་བཞིའི་གཉིས་བསྐྱུང་བ་ནི་ཕྱགས་གཅིག་སྟོང་པ་དང་། ཅ་བ་གསུམ་བསྐྱུང་  
བ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྟོང་པ་དང་། ཅ་བ་བཞི་བསྐྱུང་བ་ནི་ཡོངས་ཚྭ་གསུམ་སྟོང་དུ་ཅང་པའི་ཕྱིར་  
ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་པོ་ལས། ཅ་བ་བཞི་ལས་གཅིག་གཉིས་གསུམ། འདོད་  
ལོག་མི་ཚངས་སྟོང་སྟོངས་དང་། སྟབས་འགོ་ཙམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་དུ་ཁས་ལེན་  
ནམས་དང་གོ་རིམས་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་ལྔའི་གཅིག་ཙམ་སྟོང་བ་སྟབས་གཅིག་སྟོང་དང་། ཡན་ལག་  
ལྔའི་གཉིས་ཙམ་སྟོང་བ་ཕལ་ཆེར་སྟོང་དང་། བས་ཡན་ལག་ལྔའི་ནང་ནས་ཡན་ལག་  
བཞི་ཙམ་བསྐྱུང་བ་ཡོངས་ཚྭ་གསུམ་སྟོང་དུ་འདོད་པ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། གངས་  
འདྲེན་ཆོ་སྟབས་གཅིག་སྟབས་ཅ་བ་བཞིའི་གངས་གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞིའི་  
སྟོང་ནས་འདྲེན་དགོས་ཤིང་། ཆང་དགོ་བསྟེན་གྱིས་སྟོངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།  
ཆང་བཅིས་ན་ཕྱགས་གཅིག་སྟོང་པས་ཀྱང་གསུམ་དང་། མ་བཅིས་ན་གཉིས་བསྐྱུང་བ་  
སྟབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་སྟེལ་ལས། ཕྱགས་གཅིག་སྟོང་པ་ནི་གཉིས་མཐ་གསུམ་  
བསྐྱུང་བའོ། ཕལ་ཆེར་སྟོང་པ་ནི་གང་ཞིག་བཞི་བསྐྱུང་བའོ། ཡོངས་ཚྭ་ཚྭ་གསུམ་པར་  
སྟོང་པ་ནི་གང་ཞིག་བསྐྱུང་པའི་གཞི་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུང་བའོ། །(༡༥)ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་སྐུ་མ་ལས་ཀྱང་། གཉིས་སྟངས་པ་ནི་ཕྱགས་གཅིག་སྟོང་པ་  
ཡིན་ནོ། གསུམ་མཐ་བཞི་སྟངས་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར་དང་། མཛོད་འགྲེལ་དུ་མདོ་དངས་པ་ལས་ཀྱང་། དགོ་སྟོང་དག་ང་སྟོན་པ་ཡིན་

པར་སྒྲ་བ་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲིམ་པར་འགྱུར་བ་རྩེ་ཅེ་མོས་ཀྱང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་གྲུབ་ཏེ། ལྷ་གཅིག་སྒྲོན་དང་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲོན་དང་ལལ་ཆེར་སྒྲོན་དང་། ཡོངས་རྫོགས་སྒྲོན་དང་། ཚངས་པར་སྒྲོན་པའི་དགེ་བསྟན་དང་། ལྷུངས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟན་དང་། གོ་མིའི་དགེ་བསྟན་དང་བདུན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་བདུན་ལ་དངོས་བདག་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་སྒྲེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་ལྷགས་ལ་དགེ་བསྟན་ལ་ལྷར་འདོད་ཀྱང་སྒྲོབ་དཔོན་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་ལྷགས་ལ་ཡོངས་རྫོགས་དང་ཚངས་སྒྲོན་དགེ་བསྟན་གཉིས་མཚན་ཉིད་པ་དང་ལྷག་མ་བདགས་པ་བར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མ་ལ་སྒྲོམ་པ་མེད་པའམ་མ་ཚངས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྒྲ་བའི་རིག་ཆེན་ཉི་ཟེར་ལས། དེ་ལྷར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཙམ་ལ་སྒྲོམ་ནས་དགེ་བསྟན་བདུན་ཡིན་ལ། བྱུང་པར་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་དགེ་བསྟན་མཚན་ཉིད་པ་ལྷ་དང་དྲུག་པ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་གིན་ཏུ་འཐད་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་སྒྲོམ་པ་མེད་པའམ། མི་ཚངས་པ་ཡང་དགེ་བསྟན་ཏུ་འགྱུར་ན། དགེ་སྒྲོང་དང་དགེ་སྒྲོང་དག་ཏུ་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷུངས་འགྲོའི་དགེ་བསྟན་ཡང་མདོ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས། མིང་ཆེན་འདི་ལྷར་བྱིམ་པ་ཞིག་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་ལྷུངས་སུ་འགྲོ་(༡༥)ཞིང་བདག་དགེ་བསྟན་ཏུ་བསྐྱུང་ཏུ་གསོལ། ཞེས་ཆོས་ཏུ་ཡང་སྒྲ་ན་འདི་ཙམ་གྱིས་དགེ་བསྟན་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་མདོ་རྒྱལ་མཚན་དམ་པ་དང་། ལྷུངས་གསུམ་བདུན་ཅུ་པ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་བསྐྱུངས་འདོད་པས་དེ་ལྷར་ཆོ་ག་



སྒྲི་མ་མཚན་ཉིད་པར་བཤད་དོ། །ཆངས་སྒྲིད་དགེ་བསྟེན་ཡང་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསལ་  
 པར་བཤད་དོ། རི་མིད་འཛོའི་པར་དུ་མི་ཆངས་སྒྲིད་དང་ཡན་ལག་ལྷན་མ་བཞི་སྟེ་ལྷ་  
 སྒྲིངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱེད་ལས། རབ་ཏུ་བྱུང་མི་རུས་ན་ལྷ་པ་  
 ཆངས་པར་སྒྲིད་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཡོངས་ཤིག །ཅེས་དང་། དེའི་འབྲེལ་པར་དུ་ལྷ་  
 པ་ལྷས། མི་ཆངས་པར་སྒྲིད་པ་གཏན་ནས་སྤངས་པས་ལྷ་པ་ཆངས་པར་སྒྲིད་པ་ཞེས་བྱ་  
 ཞྟེ། ཁྱིམ་སྤངས་པའི་དགེ་བསྟེན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྷ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་།  
 ཆངས་པར་སྒྲིད་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་པའི་དེ་གླ་ལས་ཀྱང་། ཁྱིམ་པ་ཉིད་ལ་ཡང་རི་མིད་  
 འཛོའི་པར་དུ་གྲོང་པའི་ཆོས་ལས་ཕྱིར་ལྷག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོ་མིའི་  
 དགེ་བསྟེན་གྱི་དོན་ཡོད་དེ། དགེ་བསྟེན་ལ་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་དང་ལྷན་པས་ཆོག་གྱང་  
 ཡན་ལག་བརྒྱད་རི་མིད་འཛོའི་པར་དུ་བསྐྱང་ཞིང་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཆ་ལྷགས་དང་  
 ལྷན་པས་ན་གོ་མི་སྟེ་བཅུན་པའི་དགེ་བསྟེན་ཞེས་བཏགས་ཤིང་དགེ་བསྟེན་ཡིན་ལ། རོ་  
 བའི་གསུང་རྒྱན་ལས་ཡོད་སྟེ་ལ་དེ་མེད་པལ་ཆེར་སྟེར་ཡོད་པར་མཆོ་སྟེ་པ་སྟགས་  
 བཞེད་པའི་ཕྱིར། སྟོམ་བརྒྱད་འབྲེལ་པར་ཏུ་ཁྱིམ་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་  
 རི་མིད་འཛོའི་པར་དུ་སྤངས་པ་ནི་གོ་མིའི་སྟོམ་པ་བསྐྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ལྷ་པ་  
 དགོངས་ལས། གསོ་སྒྱུར་གི་སྟོམ་པ་ཁོ་ན་རི་མིད་འཛོའི་བའི་གོ་མིའི་སྟོམ་པའོ་ཞེས་  
 གདམས་ངག་གོ་ཞེས་དང་། མཆེ་བའི་སྟེས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིའི་(མ་ལ)  
 སྤངས་དྲིན་ལན་བསལ་པའི་མདོ་ལས། རྣམ་འཛོའི་པར་གྱི་ཁྱིམས་མ་མཐོས་ཀྱང་ཡན་  
 ལག་བརྒྱད་པ་མཐོས་པ་དེ་ལ་ཡང་དགེ་བསྟེན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་  
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་སྐྱང་བ་དང་ཉིན་སྟོམ་སྟེ་བསྟེན་  
 གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་ལྷ་པ་བྱུང་སྟེ། གཏན་ལ་དབལ་པ་བསྐྱབ་པ་ལས་སྟེ་

གཅིག་སྟོང་སྟགས་ཉིན་མོ་འམ་མཚན་མོ་འམ་སྐྱ་བ་སྟགས་སྟེ་སྟོང་ཚུལ་གྱིས་བྱེ་བས་  
 བརྒྱ་གསུངས་ཏེ། དེ་རང་གིས་མི་དགོ་བ་བརྩ་པོ་འདི་སྟོང་བ་བརྩ་དང་། ལྷ་འགའ་སྟོང་  
 བ་བརྩ་དང་། ལལ་ཆེར་སྟོང་བ་བརྩ་དང་། མཐའ་དག་སྟོང་བ་བརྩ་དང་། རྣམ་སྤང་རྣམ་  
 སྟོང་བ་བརྩ་དང་། ལུན་རིང་པོར་སྟོང་བ་བརྩ་དང་། རི་སྒྲིང་འཚོའི་བར་སྟོང་བ་བརྩ་  
 དང་། གཞན་སྟོང་བ་ལེན་དུ་འཇུག་བ་བརྩ་དང་། གཞན་སྟོང་བ་ལ་བསྟགས་བ་བརྩ་དང་།  
 བ་བརྩ་དང་། གཞན་སྟོང་བ་ལ་རྗེས་སྟེ་ཡི་རང་བ་བརྩ་སྟེ་བརྒྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར།  
 བརྒྱར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོང་བ་བརྩ་རྩ་དང་། གཞན་  
 ལ་བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟུམ་རྩ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བརྩ་རྟེན་དང་ལྷག་  
 མ་དུག་རྩ་ནི་སྟང་བྱ་དང་རྣམ་རི་ཅམ་དུ་སྟོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཐ་མ་གསུམ་ནི་སྟུམ་  
 སྟུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་ལྟར་སྟོང་བ་རྩ་དབྲིང་ཆེ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདིས་  
 མཚན་ནས་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྟོང་བ་རྩ་དབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད་དེ།  
 མཛོད་ལས། རྩ་དབྲིང་སྟགས་ཡིད་མི་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །

### དགོ་ཚུལ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོང་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱ་བཤད་པ་གསུམ། དང་  
 པོ་ནི། རི་སྒྲིང་འཚོའི་བར་དུ་རྩ་བ་བཞི་ཡན་ལག་དུག་སྟེ། གཙོ་བོ་བརྩ་སྟོང་བར་ཁས་  
 འཆེ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྟོང་བ་དེ། དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོང་པའི་མཚན་(༡༨)ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུལ་  
 བ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ལས། རྩ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་དུག། །བརྩ་སྟོང་དགོ་ཚུལ་སྟོང་པའོ། །  
 ཞེས་དང་། མཛོད་འབྲེལ་ལས། དེ་དག་ཉིད་དང་གསེར་དང་དཔུལ་འཛིན་བ་དང་བརྩ་

སྒྲོང་བ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པས་ནི་དགོ་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཅུ་  
ཡོད་དེ། ཅུ་བ་བཞི་དང་མལ་ཆེ་མཐོ་དང་ཆང་དང་གར་སོགས་དང་བྱེད་སོགས་དང་།  
བྱི་དྲི་ཟས་ཟ་བ་དང་། གསེར་དུལ་འཛིན་བ་དང་བཅུ་པོ་དེ་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་།  
འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ་ལས། གར་སོགས་བྱེད་སོགས་རྣམ་གཉིས་དང་། གསེར་  
དུལ་ཡིན་དང་རྣམ་བ་གསུམ། བྱི་བས་ཡན་ལག་དུག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་དང་། མཛོད་  
འགྲེལ་ལས། དེ་དག་ཉིད་དང་གསེར་དང་དུལ་འཛིན་བ་དང་བཅུ་སྒྲོང་བ་ཡང་དག་  
པར་སྤངས་པས་ནི་དགོ་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། འདི་གར་དང་སྤྱིང་དང་ལོ་མོ་དང་། སྒྲོས་དང་། མེ་  
རྒྱ་བྱེད་བ་དང་བྱུག་བ་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་བཅུར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དབྱེ་ན་དགོ་ཚུལ་ལ་མའི་སྒྲོམ་བ་གཉིས་ཡོད་སྐྱབས་པའི་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། དགོ་ཚུལ་  
ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་དོད་བྱ་མ་ཁི་ར་ངལ་བ་འམ་དུབ་བ་ལ་འཇུག་  
པས། ཁ་ཏོན་དང་སྒོག་བ་ལ་སོགས་པས་ངལ་ཞིང་དུབ་པར་བྱེད་པས་དགོ་ཚུལ་ལམ་  
དགོ་སྒྲོང་ཞེས་བཛོད་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་བསྐྱར་བསྐྱར་གྱིས་བཤད་ན་དགོ་བ་བྱུང་འདས་  
དང་དེར་བཞོད་པའི་ཚུལ་ཏེ་ལམ་ལ་ཡིད་སྒྲོང་བས་དགོ་ཚུལ་ཞེས་བཤད་ཆོག་པའི་  
ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱ་སྤྱིར་བསྐྱར་དུ་བཤད་དོ། །

### དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

བཞི་བ་དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྒྱ་བཤད་བ་གསུམ་ལས།  
དང་པོ་ནི། དགོ་ཚུལ་མའི་སྒྲོམ་པའི་རྗེས་སུ་སྤྱིར་འོས་ཀྱི་ཅུ་བའི་ཆོས་དུག་དང་རྗེས་  
མཐུན་གྱི་ཆོས་དུག་སྒྲོང་བར་ཁས་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་བ་དེ།

དག་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོབ་པའི་(༥༦)མཚན་ཉིད་ཡིན་ཅིང་ཟུར་རྒྱུ་ལ་འབྱུང་དེ། དག་སྒྲོབ་མའི་རྗེས་སུ་བྱིན་པ་མ་སྒྲིལ་པར་སྟེར་འོས་སྒྲིལ་པས་གོ་རིམ་མ་བྱས་པའི་དེ་དང་བསྒྲུབས་ཆོག་པ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན། ཆ་བཞག་སྒྲོས་པས་དེའི་སྐད་གྱི་སྒྲོབ་པ་གཞན་དེ་ཡིན་པ་གཙོ་བོ་པའི་ཕྱིར་དེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྟོང་པོ་ལས། དག་སྒྲོབ་སྒྲོབ་པ་བྱོལ་རྗེས་སུ། ཅུ་པའི་ཆོས་དུག་རྗེས་མཐུན་གྱི། ཆོས་དུག་སྟོང་པའི་སྒྲོབ་པ་ནི། དག་སྒྲོབ་མ་ཡི་སྒྲོབ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དག་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོབ་པའི་རྗེས་སུ་སྟེར་འོས་ཞེས་པ་ཡང་འབྱུང་དེ། སྟེན་མེད་ལ་དག་སྒྲོབ་དང་དག་སྒྲོང་གི་བར་བསྐབས་སྒྲོབ་གྱི་ཆོག་པ་གཞན་ནམ་ཟུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། གམ་ཤ་ཏམ་ལས། སྟེན་མེད་ལ་ནི་དག་སྒྲོབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ནི་དག་སྒྲོབ་མ་ཉིད་དང་། དག་སྒྲོབ་མ་ཉིད་ཀྱི་བར་སྐབས་སུ་བྱིན་པར་བྱ་བའི་དེ་སྐད་པའི་དུས་ནི་ལོ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པའི་ཆོས་དུག་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དུག་སྐངས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སྒྲོབ་པ་བཞག་དགོས་དེ། དེ་ནི་སྟོང་འཚོའི་བར་གི་སྒྲོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་ལོ་གཉིས་སུ་དུག་ཚན་གཉིས་པོ་དེ་ལ་གཙོ་བོར་བསྒྲུབས་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་ལས། དེ་སྐད་པའི་དུས་ནི་ལོ་གཉིས་སོ། །ལོ་གཉིས་ལས་ལྷག་ན་ཡང་དེ་བྱིན་ཆད་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེང་བྱིན་ཆད་མི་བསྐྱུང་བར་བྱ་བ་ཡང་མིན་ནོ་ཞེས་དང་། གམ་ཤ་ཏམ་ལས། ཆོག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མཐན་མོ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་དག་སྟོང་མའི་དག་འདུན་ལས་ལོ་གཉིས་སུ་ཆོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་དུག་ལ་བསྒྲུབ་པའི་སྒྲོབ་པ་གསོལ་དོ། །འདི་ནི་གསོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་གསལ་བར་བཤད་པས་བོད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་བློ་དང་མི་འདྲོའོ། །

ཕ་བའི་ཆོས་དུག་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་ཀྱི་མཆོད་སྒྲིབ་པོ་ལས། གཅིག་སྤུང་(༧༡)



ལམ་དུ་འགྲོ་མི་བྱ། རྒྱ་བོད་པ་རོལ་རྒྱལ་མི་བྱ། རྒྱེས་པ་ལ་ནི་རེག་མི་བྱ། རྒྱེས་པ་  
དང་ནི་འདུག་མི་བྱ། གཉེན་དུ་འགྱུར་བ་མི་བྱ་ཞིང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་འཆབ་མི་བྱ། ཉེདག་  
ཅུ་པའི་ཆོས་དུག་སྒྲོངས། ཞེས་དང་། གམ་ཤ་ཏམ་ལས་ཀྱང་ཆོས་དུག་གང་ཞེན། གཅིག་  
ཤར་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱ་བ་དང་། རྒྱ་བོད་པ་རོལ་དུ་འགྲོ་བར་རྒྱལ་མི་བྱ་བ་དང་།  
རྒྱེས་པ་ལ་རེག་བར་མི་བྱ་བ་དང་། རྒྱེས་པ་དང་འདུག་བར་མི་བྱ་བ་དང་། རྒྱན་དུ་  
འགྱུར་བ་མི་བྱ་བ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་འཆབ་བར་མི་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་དུག་པོ་དེ་དག་ལ་  
བསྐྱབ་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དུག་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོད་སྒྲིང་པོ་ལས། གསེར་ལ་  
བབྱང་བར་མི་བྱ་ཞིང་། འདོམས་གྱི་སྒྲ་ནི་བྲགས་མི་བྱ། བྱིན་ལེན་མ་བྱས་བཟང་མི་  
བྱ། གསོག་འཛིག་བྱས་པ་བཟང་མི་བྱ། ཅུ་སྟོན་མི་གཙང་འདོར་མི་བྱ། ས་ནི་རྟོ་བར་  
མི་བྱ་བ། རྗེས་མཐུན་ཆོས་ནི་རྣམ་དུག་སྒྲོངས། ཞེས་དང་། གམ་ཤ་ཏམ་ལས། རྗེས་  
སྒྲ་མཐུན་པའི་ཆོས་དུག་གང་ཞེན། གསེར་ལ་བབྱང་བར་མི་བྱ་བ་དང་། འདོམས་གྱི་སྒྲ་  
འདྲེགས་བར་མི་བྱ་བ་དང་། ས་རྟོ་བར་མི་བྱ་བ་དང་། ཅུ་སྟོན་པོ་གཙང་བར་མི་བྱ་བ་  
དང་། བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པ་བཟང་བར་མི་བྱ་བ་དང་། གསོག་འཛིག་བྱས་པ་བཟང་བར་  
མི་བྱ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྗེས་གསུང་དང་འདི་གཉིས་གྱི་ཆོག་ལ་ཞེས་ཆ་  
ཅིག་དགོས་སོ། །

དེ་ལ་དག་སྒྲོབ་མའི་རྒྱད་གྱི་དེ་དང་དག་སྒྲོབ་མའི་རྒྱད་གྱི་དེ་གཉིས་ཡང་ཡོད།  
དག་སྒྲོབ་མ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་ལ་དག་སྒྲོབ་མ་ཞེས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དག་  
སྒྲོབ་མའི་རྒྱད་དོད་ལེགས་སྐྱར་ལས་གྲིལ་མ་རྒྱ་ཞེས་བྱུང་བའི་གྲིལ་བསྐྱབ་པ་དང་མ་  
རྒྱའི་རིང་ཆའི་མོ་རྟགས་དང་མ་རྩ་ཡིད་དམ་འཇལ་བ་ལམ་ཆད་ལ་བྱས་པས་ལོ་གཉིས་

ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་ཡིད་ཅན་མ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་བྱིར། ཀམ་ཤུ་ཉམ་ལས། ཁྱོད་  
 ཀྱིས་(༧)ན་དེར་བྱིན་ཆད་ལོ་གཉིས་སུ་ཆོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་དུག་ལ་  
 བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ཡང་གསར་བཤད་ཡིན་པས་སློང་མན་  
 རྣམས་དགའ་བར་གྱིས།

### དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

ལྟ་བུ་དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་རྣམ་བཤག་ལ། དགེ་སློང་ལ་རབ་རྒྱ་གཅེས་པའི་མདོ་  
 ལས། རོ་བོ་དབྱེ་དང་སྒྲ་འཇུག་ཆེད་བྱ་བ། །བཞི་པོ་འདི་དག་ཐུབ་པས་གསུང་རྒྱ་  
 གསོལ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ་བོ་ལམ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཆེད་རྒྱ་དང་། སྒྲ་བཤད་བཞི་  
 ལས། དང་པོ་ནི་སྒྲ་བྱ་བ་དུན་ལའོར་བཅས་སློང་པའི་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ། དགེ་  
 སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་དམ། ཡང་ན་རི་སྒྲིད་འཛའི་བར་རྒྱ་སྒྲ་བྱ་མཐའ་དག་  
 སློང་པའི་ཆ་ནས་བཤག་པའི་རབ་བྱུང་གི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་དེ། བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་སྒྲིམ་  
 པའི་མཚན་ཉིད་དམ་དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་ནི་  
 སྒྲ་བྱ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་བྱེད་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛོག་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་  
 ལས། སློང་བ་བདུན་ལའོར་དང་བཅས་པ་ཞེས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ལུས་དང་  
 དག་གི་ལས་སྒྲ་བར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སློང་བར་ཡང་དག་པར་སྒྲ་བས་པས་ནི་དགེ་སློང་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དགེ་སློང་ལ་རབ་རྒྱ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།  
 དགེ་སློང་རང་གི་རོ་བོ་སྒྲིམ་པ་སྟེ། །རྩ་བ་བཞི་སོགས་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་གསུམ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟོན་གྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་དབྱེ་ན་དགོ་སྒྲོང་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་གཉིས་ཡོད།  
 ལུས་དག་གི་སྒྲིང་བྱ་ཉིས་པ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་གསུམ་སྒྲོང་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྒྲིང་པ་གྱི་  
 སྒྲོམ་པ་དེ་དགོ་སྒྲོང་པའི་སྒྲོམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྒྲོང་པའི་སྒྲིང་པ་གྱི་སྒྲོམ་  
 ལྟ་བུ་གང་ཟག་དེ་དགོ་སྒྲོང་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་སྒྲོང་པར་ཁས་  
 འཆེ་བ་བྱས་(༡༧)ན་རྒྱུ་ཤོག་གི་དེ་དང་། བཅས་པའི་ལས་དང་པོ་པའི་དེ་སྒྲིག་སྒྲུབ་གྱི་  
 སྒྲོན་འཇུག་ལ། དེ་དག་སྒྲོང་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་སངས་རྒྱུས་སྒྲིག་སྒྲུབ་  
 ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱུ་མཆོའི་སྒྲིང་པོ་ལས། བམ་པ་བཞི་དང་  
 ལྟ་མ་ནི། བཅུ་གསུམ་སྒྲིང་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་། ལྟ་བྱེད་འབའ་ཞིག་དག་བཅུ་དང་། །  
 སྒྲིང་བཞག་སྒྲིང་པའི་ཉིས་བྱས་ནི། བཅུ་རྒྱུ་བཅུ་གཉིས་བསྒྲིང་པ་ཡིས། ཉིས་བཅུ་  
 ལྟ་བུ་རྒྱུ་གསུམ་རྒྱུ་ལས། སྒྲོང་པར་བྱེད་པ་དགོ་སྒྲོང་པོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 ལུས་དག་གི་སྒྲིང་བྱ་སྒྲིང་བཅུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་བཞི་སྒྲོང་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྒྲིང་པ་གྱི་  
 སྒྲོམ་པ་དེ་དགོ་སྒྲོང་པའི་སྒྲོམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྒྲོང་པའི་སྒྲིང་པ་གྱི་སྒྲོམ་  
 ལྟ་བུ་བྱེད་མེད་དེ། དགོ་སྒྲོང་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱུ་མཆོའི་  
 སྒྲིང་པོ་ལས། བམ་བཅུད་ལྟ་མ་ནི་བྱེད་དང་། སྒྲིངས་པའི་ལྟ་བྱེད་སྒྲིང་བཅུ་གསུམ་། །  
 ལྟ་བྱེད་འབའ་ཞིག་བཅུ་བཅུད་བཅུ་། སྒྲིང་སྒྲིང་བཞག་སྒྲིང་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། ཉིས་  
 བྱས་བཅུ་དང་བཅུ་གཉིས་ཏེ། སྒྲིང་བཅུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་བཞི་རྒྱུ་ལས། སྒྲོངས་པར་བྱེད་པ་  
 དགོ་སྒྲོང་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་དགོ་སྒྲོང་ལ་སྒྲིང་བཞི་དེ་གྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་དབྱེ་ན་གསུམ་དང་ལྟ་ཡང་ཡོད་དེ། མིང་གི་  
 དེ། ཉམས་ཅིམ་འཛིན་པའི་དེ། ཡང་དག་པའི་དེ་གསུམ་ཡང་ཡོད། མིང་གི་དེ། སྒྲོང་པའི་  
 དེ། ཁས་འཆེ་པའི་དེ། དོན་དམ་པའི་དེ། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་གྱི་དགོ་སྒྲོང་དང་

ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དག་སྒྲོང་ལ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས། དབྱེ་ན་མིང་གི་  
དག་སྒྲོང་གང་ཡིན་དང་། །རྟགས་ཅམ་འཛིན་དང་ཡང་དག་དག་སྒྲོང་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། དག་སྒྲོང་ནི་རྣམ་པ་ལྷ་སྟེ། མིང་གི་དག་སྒྲོང་  
དང་། སྒྲོང་པའི་དག་སྒྲོང་དང་། །ཁས་འཆེ་པའི་དག་སྒྲོང་དང་། རོན་དམ་པའི་དག་སྒྲོང་  
དང་། (༡༧)གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱི་དག་སྒྲོང་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྱིམས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱ་བའི་  
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དག་སྒྲོང་ལ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་དག་ཚུལ་  
ཁྱིམས་རྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སྐྱབས་པའདུ་ཡོད་དེ། དག་སྒྲོང་གི་སྐྱབས་པའདུ་དང་། བསྟེན་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབས་པའདུ་  
གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྟེན་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབས་པའདུ་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱད་དོད་ལྷ་བ་སམ་  
བརྒྱ་ཞེས་པའི་སམ་བརྒྱ་ནི་ཡང་དག་པར་སོང་བས་ན་ཚོགས་པ་སྟེ། ལུང་འདས་དང་།  
ལྷ་བ་ནི་ཉེ་བ་ལམ་བསྟེན་པ་སྟེ། ལུང་འདས་ལ་ཉེ་པའི་དག་སྒྲོང་གི་དངོས་པོ་ཞེས་  
བཤད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རིགས་ལྟར་རོ། །

དག་སྒྲོང་གི་སྐྱབས་པའདུ་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱད་དོད་རྟེ་རྟེ་ལ་ཡི་གེ་གི་བཅུ་དྲུག་གིས་བཤད་  
ན། ལུས་ངག་གི་ཉེས་པའི་རྣམ་པ་བཟད་པས་ན་དག་སྒྲོང་དང་། དག་པ་སྒྲོང་བས་ན་དག་  
སྒྲོང་དང་། ཟས་བསོད་སྟོམས་སྒྲོང་བས་ན་དག་སྒྲོང་དང་། སྒོ་གསུམ་ཞི་བར་གནས་  
པས་ན་དག་སྒྲོང་དང་། ལུས་ངག་གི་ལམ་བཟང་པོ་ལ་ཞུགས་པས་ན་དག་སྒྲོང་དང་།  
ལོག་འཆོ་སྤངས་ཤིང་བསོད་སྟོམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་འཆོ་བས་ན་དག་སྒྲོང་དང་། ཡོ་  
བྱད་ཀུན་འཛིན་གྱིས་ཆགས་པ་སྤངས་པས་ན་དག་སྒྲོང་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྒྲོད་པ་  
བཟང་བས་ཡིད་དུ་འོངས་པས་ན་དག་སྒྲོང་ཞེས་བཙོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་པར་དང་པོ་ལྷ་



གྲུབ་ཏེ། དག་སྒྲོང་ལ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས། རྒྱ་འཇུག་རྣམ་པར་ཟད་ཕྱིར་དང་། དག་  
 པ་སྒྲོང་དང་ཟས་སྒྲོང་དང་། ཁྱི་བར་གནས་དང་ལམ་ཁྱགས་དང་། ཁྱེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། དག་སྒྲོང་གི་སྐད་དོད་པོ་རྒྱ་མི་སྒྲུང་པོ་དང་སྒྲོང་པ་ལ་འཇུག་ཀྱང་ལོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་  
 རྣམས་ཀྱིས་དག་སྒྲོ་ཐབས་སུ་སྒྲུ་བཤད་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་ཅིང་དག་སྒྲོང་དུ་བསྐྱར་  
 རོ། །ཡི་གེ་བེ་བསྐྱེད་གྱི་(༧༧)ངས་ཆེག་གིས་བཤད་ན། རྩི་རྩ་རྣམ་པ་རྣམ་ལ་ཟད་པ་ཏེ།  
 ལྷ་ལ་མ་ག་གསུང་མཉུ་དུན་ལ་རྩི་རྩ་རྣམ་ལ་ཆེ་རྩི་རྩ་ཁྱེས་པ་རྩ་བུར་བཤད་དགོས་ཏེ།  
 བར་པ་གཉིས་སྟེ། རྩི་བེ་དང་ག་ཏ་བྱས་ཏེ་བེ་ཏ་ར་ཏ་གནས་པ་དང་། ར་ག་བྱས་ཏེ་ག་  
 མ་ཁྱི་བ་ཏེ་ཁྱི་གནས་དང་། ཡང་ག་ཏ་བྱས་ཏེ་ཡ་བེ་རྩ་ཁྱགས་དང་། རྩ་སུ་བྱས་ཏེ་སུ་  
 མན་ལམ་པ་ཟད་པོར་བསྐྱར་ཆོག་པ་རྩ་བུ་སྟེ་མའི་ངག་སྒྲོས་བྱིས་ལ་གཞན་ཡང་དུ་མ་  
 སྒྲོས་ཆོག་གོ་བྱུང་པར་བྱི་མ་གསུམ་གྲུབ་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ལེགས་པར་འཛོད་དང་  
 ཆགས་སྤངས་དང་། ཡིད་འོང་ཕྱིར་ན་དག་སྒྲོང་ཡིན། ཁྱེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### སྟོ་ཐར་སྟོ་མ་པ་སྒྱེ་བའི་རྟེན་བཤད་པ།

དུག་པ་ལ་སྒྱེ་བའི་རྟེན་དང་། རྒྱ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོ་ཐར་སྟོ་མ་པ་སྒྱེ་  
 བའི་རྟེན་ཡོད་དེ། སྟོ་ཐར་གྱི་རིགས་བརྒྱད་པོ་སྒྱེ་བའི་རྟེན་སྒྲུ་མི་སྟོན་པ་མ་གཏོགས་  
 པའི་གྲིང་གསུམ་གང་རུང་གི་མི་ཅིག་དགོས་ལ། དེའི་མི་ཡིན་ཀྱང་ཟ་མ་མ་ནིང་གང་རུང་  
 མ་ཡིན་པའི་སྒྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་མཚན་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་ཅིག་དགོས་པའི་  
 ཕྱིར། མཛོད་ལས། ཟ་མ་མ་ནིང་སྒྲུ་མི་སྟོན། མཚན་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་རྣམས་ལ། །  
 ཁྱེས་དང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ལས། དེ་ལྟར་སྟོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་པོ། རྒྱ་མི་

སྒྲོན་པ་མ་གཏོགས་པའི། གླིང་གསུམ་སྒྲིལ་པ་བྱད་མེད་ཀྱི། ཉེན་ལ་སྒྲེ་ཡི་བ་མ་  
དང་། མ་ཉིང་མཚན་གཉིས་སོགས་ལ་མིན། ཞེས་དང་། ལུང་ལྷ་བ་ལས། མི་མ་ཡིན་  
པའི་འགྲོ་བ་དང་བྱད་གི་སྒྲིལ་སྒྲོན་པ་ནི་སྒྲོམ་པའི་ཉིང་ཉིང་མ་ཡིན་ནོ། མཚན་ལན་  
གསུམ་འགྲུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྲེ་རུང་ཉེན་དུ་སྒྲིར་རུང་ཡང་དར་ཆོག་ཉེས་མེད་ལུན་  
ཆོགས་ཀྱི་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉེན་བྱད་པར་བ་རེ་དགོས་ཏེ། བསྒྲེན་གནས་སོགས་བརྒྱད་  
ཀ་ལ། སྒྲུབས་འགྲོ་དགོས་ཞིང་། རབ་བྱུང་དང་དགེ་ལྡན་ལ་ལོ་བདུན་དང་། དགེ་སློབ་  
(༤༥)མ་ལ་བྱིམ་སོ་བཟུང་སྟེ་གོང་པའི་ཆོས་སྤྱད་ན་བཅུ་དང་། གཞོན་ཅུ་མ་སྟེ་གོང་  
པའི་ཆོས་མ་བཟུང་ན་ལོ་བཅུ་བརྒྱད་ལོན་དགོས་ཤིང་། དགེ་སློང་མར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱིམ་  
བཟུང་ན་ལོ་བཅུ་གཉིས་དང་། མ་བཟུང་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་དགོས་ཤིང་། དགེ་སློང་མར་བསྒྲུབ་  
ན་སོལ་བཅས་དང་ལོ་ངོ་ཚུན་གྱི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

### སོ་ཐར་སྒྲོམ་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་དང་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་ གང་ཡིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱེ་སྒྲུ་དང་ཐལ་འགྲུར་བ་ལྟར་ན་རྒྱ་  
རྒྱེན་ལས་སྒྲེ་ལྷུ་ལོད་དེ། མཛོད་ལས། བྱེད་རྒྱ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། སྐལ་མཉམ་  
མཚུངས་པར་ལྟན་པ་དང་། གྲུན་ཏུ་འགྲོ་དང་ནམ་སྒྲིན་ཏེ། རྒྱ་ནི་ནམ་པ་དུག་ཏུ་  
འདོད། ཅིས་པ་ལྟར། རྒྱ་དུག་གི་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་  
བྱེད་རྒྱ་གསུམ་ལས་སྒྲེ་ཡང་མཚུངས་ལྟན་དང་གྲུན་འགྲོ་དང་ནམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་གསུམ་ལས་

མི་སྒྲེ། མཛོད་ལས། རྒྱུ་ལྡན་པའི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱུ་པའི་ལྷ་རྒྱུ་  
 དང་བདག་རྒྱུ་གཉིས་ལས་སྒྲེ་ཡང་དམིགས་རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ལས་མི་སྒྲེ་པར་  
 བྱེ་སྒྲས་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འབྱུར་པས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།  
 དེ་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ལས་མི་སྒྲེ་སྒྲེ། རྟེན་མཚུངས་པའི་སེམས་དང་སེམས་  
 བྱུང་ཁོ་ན་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ལས་སྒྲེ་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་གསུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་  
 པོ་བྱུང་སྒྲེ། མཛོད་ལས། མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་ནི་སེམས་དག་དང་། །སེམས་བྱུང་རྟེན་  
 མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཚེས་ཅན། གུན་འགྲོའི་རྒྱ་ལས་མི་སྡེ་སྟེ། ཉན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་གུན་འགྲོའི་རྒྱ་  
ལས་སྡེ་བ་གང་ཞིག། ཁྱོད་དག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། གུན་  
འགྲོ་ཞེས་ཕྱུ་ཉན་མོངས་ཅན། རྣམས་ཀྱི་དང་ས་གུན་འགྲོ་ལྟ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་སྒྲིན་(༡༥)ཀྱི་རྒྱ་ལས་མི་སྡེ་སྟེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་མ་བརྟན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། རྣམ་  
སྒྲིན་ལུང་རྒྱ་མ་བརྟན་ཚོས། ཁེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཚོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་སྟེ། རང་འདུས་བྱས་སྒྱུ་མཚན་བའི་  
སྒྲེ་འཇིག་ཤུགས་གསུམ་ལས་སྒྲེ་བའི་བྱིར།

དེ་ཚེས་ཅན། ལྷ་ལ་མཉམ་བྱི་བྱ་ལས་སྐྱེ་ཏེ། རང་དང་རིགས་གཅིག་པའི་དགོ་བ་  
ལྷ་ལ་ལས་སྐྱེ་བའི་བྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་སྐྱེ་ལས་སྐྱེ་སྟེ། རང་ལས་གཞན་པའི་འདུས་པུས་ཀྱི་ཆོས་ལས་  
 སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་སྐྱེ་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ།  
 ཀྱན་སྐྱོང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་འབྱུང་གྱུར་མེན་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། མཁན་སྒྲོབ་ཀྱི་དག་ལས་སྒྲུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ།  
 རྒྱུའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་སྒྲུ། རྒྱས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་སྒྲུ་པའི་  
 ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། དེས་པ་ལྟ་བུའལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་འདོད་དང་། ཐོབ་ཤེས་དང་།  
 དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། སྒྲོམ་པ་སྒྲུ་བ་དང་  
 རྒྱས་མཉམ་པའི་དག་སེམས་ཅིག་ལས་སྒྲུ་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། མཛོད་  
 ལས་བཤད་པའི་རྒྱ་ཕྱི་མ་ལྟ་བུ་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་མའི་ཤེས་པ་མ་  
 ཡིན་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་  
 རྒྱུན་དང་། བྱེད་རྒྱ་ནི་དག་རྒྱུན་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དེ། མཛོད་ལས། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྟ་  
 ཡིན། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྒྲུས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་མེན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག་ །དམིགས་  
 པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་བདག་པོར་བཤད། །ཅིས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དམིགས་རྒྱུན་ལས་མི་སྒྲུ་ཏེ། དམིགས་རྒྱུན་ལས་སྒྲུ་བ་ལ་ཞེས་  
 པ་ཅིག་(༤༤)དགོས། བྱེད་གསུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེ་སྒྲུ་དང་མཛོད་  
 ལྟར་ན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་མི་སྒྲུ་ཏེ། གསུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འབྱུར་བ་དང་  
 ཉན་ཐོས་སྒྲུ་བ་ཁ་ཅིག་ལྟར་ན་དེ་ཉིད་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་སྒྲུ་བ་ཡིན་དེ། དེ་དག་གི་  
 རྒྱ་འགག་མ་ཐག་པ་དེ་འབྲས་བུ་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།  
 དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ས་བོན་འགག་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།  
 ཅ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིག་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། རྒྱ་འགག་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྒྲུ་པའི་དེ་  
 མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་དེ། དཔེར་ན་ས་བོན་འགག་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་  
 རྒྱུན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འཇུག་འབྲེལ་ལས། ས་བོན་འགག་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུའི་མཚུངས་  
 པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཞིང་། ཆོགས་གསལ་ལས་ཀྱང་། དེ་



མ་ཐག་རྒྱུན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ཁྱའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་པགས་ལ་སངས་  
 རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་པས། འདི་ནི་གཞུགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་  
 དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚེས་ཅན། རྒྱུ  
 རྒྱུན་ལས་སྒྲེ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་པའི་རྒྱ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་པའི་ཕྱིར། དེ་  
 ཚེས་ཅན། བདག་རྒྱུན་ལས་སྒྲེ་སྟེ། ཕྱིད་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་སུ་ལྡེ་ནང་ནས་  
 བྲལ་འབྲས་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་མ་ཡིན་ཏེ།  
 དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་མཐའ་གོང་སྐབས་ཞིབ་ཆ་གྱིས། བདག་འབྲས་ཡིན་ཏེ།  
 ཕྱིད་རྒྱ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིས་སུ་ཕྱིད་པའི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་པའི་  
 རྒྱ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལས་སྒྲེས་  
 པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་ས་པོན་དང་བཅས་པར་(༧༥)འདོད་པའི་མདོ་སེམས་  
 རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། དེ་དམིགས་རྒྱུན་ལས་སྒྲེ་སྟེ། སྒྲེ་པའི་ཆེ་སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་མདོན་  
 རྒྱུར་པར་སྒྲེ་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་སྒྲེ་བར་གྲུབ་པའི་  
 འབྲས་སུ་དང་རྒྱ་ལའང་ཞིབ་ཆ་གྱིས་ཤིག །གཞན་ཡང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྤྱོད་པ་  
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས། ཐོབ་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱོད་པའི་  
 སྤྱོད་སེམས་སྒྲེ་ཚུལ་དྲིན་ལན་བསལ་པའི་མདོ་ལྟར་འགྲེལ་བཤད་སོ་སོས་བཤད་ཚུལ་  
 རྩེད་ཅན་བཞེད་ན། སྤྱོད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོབ་པ་མི་འཐད་པར་བཤལ།  
 སྤྱོད་ལྷན་དེས་སྒྲིག་གཅོད་མི་རྒྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྲུབ་སྟེ། སྒྲིག་གཅོད་  
 མི་རྒྱས་པ་ལས་སྒྲིག་གཅོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ན་རྟག་པ་འཇུག་ཤིས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ལ་  
 སེམས་དེ་བསྐྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་རྩྱུད་ཚུལ། རང་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་ན་  
 མི་རྒྱས་པ་དག་ལས་སྤྱོད་པ་ཐོབ་ཅེ་ན། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྤྱོད་དཔོན་དཔྱིག་གཉེན་

གྱི་གསུང་ན་རེ། སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཅན། སྤང་ཕུལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོབ་  
 པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིག་ལ་མི་གཞོན་པའི་བསམ་པས་སྤངས་པའི་  
 སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་སྐྱམ་མ་ལས། འདི་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལན་དུ་སེམས་  
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིག་ལ་མི་གཞོན་པའི་བསམ་པས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་  
 དེས་པ་ལྟ་བུའལ་གྱི་སེམས་ལས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། དེས་པ་ལྟ་བུ་  
 སེམས་ཅན་དང་། ཡན་ལག་དང་། ཕུང་དང་། དུས་དང་། ཆེ་དེས་པ་མི་བྱེད་ན་སྔ་  
 སྔར་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པ་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལན་དུ་བྱེ་སྒྲུབ་ན་རེ། རྟོན་  
 རང་ལུགས་ཀྱི་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་ཐལ་ལོ། །(༤༡)

དེ་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། རྩལ་སྟེ། མི་རྒྱས་པའི་ལྟ་  
 སྟོན་གྱི་རྒྱས་པའི་སེམས་ཅན་དུ་སྒྲེབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འཐོབ་གཏོང་  
 གི་རྒྱལ་མ་ཉུས་པར་སྔ་ཐར་སྒྲིམ་པ་འཐོབ་པ་དང་གཏོང་བར་ཐལ་ལོ། །རང་འགྲེལ་  
 ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་ན་རེ། བས། དེ་ལྟར་ན་འཐོབ་པ་དང་གཏོང་བའི་རྒྱ་དག་མེད་  
 པར་ཡང་སྒྲིམ་པ་འཐོབ་པ་དང་གཏོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ན་རེ། རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལས་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་ཀྱང་ཆེ་ཆུང་མི་འགྱུར་  
 པར་ཐལ། སྔོན་མེད་པའི་རྩ་སྒྲིམ་གྱི་དགོ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་ཆེ་ཆུང་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་  
 ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྔོན་མེད་པའི་རྩ་སྒྲིམ་སམ་  
 སྟོན་གྱི་ལང་ཁོ་ན་རེ། མངས་རྒྱས་ཕྱི་མ་རྒྱམས་ཀྱི་སྒྲིག་གཅོད་སྤངས་པའི་རྩལ་  
 སེམས་གྲངས་ལྟར་བར་ཐལ། སྒྲིམ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོབ་པ་དེའི་ཕྱིར།  
 རྩལ་སྟེ། སྤང་ཕུལ་གྱི་སེམས་ཅན་སྤང་སངས་རྒྱས་ཏེ་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་

ལས་དེ་དག་གི་སྒྲིང་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། སྒྲོབ་དཔོན་ན་རེ། ཚུལ་ཁྲིམས་  
ལ་གྲངས་མང་ཉུང་མི་འོང་བར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིང་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་  
ཅད་ལས་ཐོབ་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་ཟེན་པ་དེ་དག་དང་རྒྱད་  
གཅིག་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་ན། སངས་རྒྱལ་སྒྲིམས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཐོབ་  
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་འོ་ན་ནི་སྒྲིང་གི་སེམས་ཅན་སངས་  
རྒྱལ་སྒྲུབ་ནས། ཞེས་པ་ནས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉུང་བར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེན་ཐམས་ཅད་  
ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་ན་ནི་དེ་  
རྒྱལ་སྒྲིམ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་(༥༧)དེ་  
ལྟ་བུ་ཡང་མཁུལ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་པ་ཤད་པ་ལྟར་གསལ་བར་བྱ་རྒྱུ་མང་པོ་ཡོད་དོ། །

འདུན་པ་ལྟན་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་ལྟན་ཚུལ་དང་། དུས་རི་མིན་ཀྱི་ལྟན་  
ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲིང་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ལྟན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་  
དེ། དགོ་བསྟེན་དགོ་ཚུལ་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིང་པ་གསུམ་གྱི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ལྟན་ཚུལ་  
དང་། ལྷགས་བྱང་སེམས་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲིང་པ་གསུམ་གྱི་གཅིག་དང་དེ་ཐ་དད་པའི་ལྟན་  
ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ལྟན་  
ཚུལ་དང་། སེམས་པར་འདོད་པའི་ལྟན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེ་  
གསུམ་རིམས་མཐོས་ཀྱི་དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱད་ལ་དགོ་བསྟེན་དགོ་ཚུལ་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིང་པ་  
གསུམ་ཐུགས་ཐ་དད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་རིམས་མཐོས་ཀྱིས་དགོ་  
སྒྲོང་གི་རྒྱད་ལ་དེ་གསུམ་གྱི་སྒྲོག་གཅོད་པ་སྒྲོང་པ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལའང་ཐུགས་ཐ་  
དད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀྱན་སྒྲོང་སྒྲངས་བྱ་འདི་སྒྲོང་སྒྲིམ་པ་དང་། ཚོ་  
ག་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་གྲུབ་དུས་གནས་དུས་སྒྲིམ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་

ན་པའོ་མཁས་པའི་གསེར་གྱི་རྒྱུ་དུ་མ་བཞིན་ཅོ།

ལུ་བ་དགོངས་ལས། རི་ལྟར་ཐ་དད་ཅེན། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དང་པོའི་རྒྱ་ཐ་  
 དད་པ་ལས་ཏེ། བྱི་རོལ་གྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་བྱུང་པར་དང་། བད་གི་ལྟག་པའི་པས་མ་  
 པ་ལུ་ལྟ་བུར་པ་པས་གས་པ་དང་། མེས་པའི་བྱུང་པར་ལས་གོང་མ་གོང་མའི་སྤོང་པ་  
 རྒྱལ་སྤྱེས་པའི་བྱིར། བཟོ་བོ་མ་པས་པས་བྱས་པའི་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱན་པའི་ན་  
 རོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་ལས། ཐ་དད་ཅེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་  
 གྱི་ཐོབ་གཏོང་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་དུས་སྤྱི་ཐ་དད་པས་གཅིག་ལྟན་དང་གཉིས་ལྟན་  
 དང་གསུམ་ལྟན་རིམས་གྱིས་ཐོབ་ལ། གཏོང་ན་དགོ་སྤོང་གི་སྤོམ་(༧)པ་ལུ་ལ་དགོ་  
 རྩལ་དང་དགོ་བསྟེན་དུ་གནས་པ་དག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ལག་གི་གསེར་གྱི་པ་  
 ར་གསུམ་གྱི་གཅིག་བཞག་ལ་གཞན་གཉིས་གནས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུ་བ་  
 དགོངས་ལས། གང་གིས་སྤོམ་པ་བྱི་མ་ཡོངས་སུ་བཏང་ནའང་སྤོམ་པ་སྤོམ་མི་སྤོག་སྟེ།  
 སྤྱབས་སུ་འགོ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། སྤོམ་པ་རྒྱལ་སྤྱེས་ཐ་དད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་།  
 མཛོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཉིས་ཀ་དེར་འདུས་པའི་བྱིར་ནས། དེ་ལྟ་པས་ན་  
 སྤོམ་པ་དེ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྤོམ་པ་གཞུགས་  
 ཅན་དང་མེས་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཅམ་ལ་བྱུང་པར་མེད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་  
 གྱི་དེ་གཞུགས་ཅན་གྱི་ལུགས་དང་། ལུ་བ་དགོངས་གྱི་མེས་པ་ཡིན་པའི་ལྟན་རྩལ་ཡིན་  
 པའི་བྱིར། རིགས་པ་འདི་ཉམས་རྩལ་ལ་སྤྱོད་མི་རུང་རྩལ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །དེ་དག་སྤྱི་  
 བྱི་དང་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པས་དུས་གཅིག་པ་མིན་ཀྱང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་  
 མི་འགལ་ཏེ། སྤོམ་པ་བྱི་མ་བྱུངས་པས་སྤོམ་པ་གཏོང་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་  
 འགྲེལ་ལས། དེ་གསུམ་ཆར་ཡང་ལྟན་ཅིག་པར་འགྱུར་གྱི་སྤོམ་པ་གཏོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ།



ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་དེ་འདྲའི་དག་སྒྲོང་གི་རྒྱུད་ལ་སྒྲོང་བཞི་ལའོར་བཅས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་  
དང་། སྒྲོང་བདུན་ལའོར་བཅས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཅིག་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དག་བསྟེན་གྱི་  
དག་རྩལ་པ་མ་དག་སྒྲོབ་མའི་སྡོམ་པ་ནི་སྒྲོང་བཞི་ལའོར་བཅས་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས་དང་།  
དག་སྒྲོང་པ་མའི་སྡོམ་པ་སྒྲོང་བདུན་ལའོར་བཅས་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས་དང་། ཐམས་ཅད་  
སྒྲོང་བའི་རྩལ་བྲིམས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྟན་གྱི་དག་སྒྲོང་ཡིན་པའི་  
བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཡན་ལག་རྒྱལ་དབྱེ་བ་ཡོད། །ཅེས་པའི་ཡན་ལག་  
གི་རང་(༤༦)འགྲེལ་ལས། ཡན་ལག་ལས་ནི་དབྱེ་བ་ཡོད་དེ། ལ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་  
ལས་འཕྲོབ་སྟེ། དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་འོ། །ལ་ལ་ནི་བཞི་ལས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པ་འོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། དག་སྒྲོང་གི་  
སྡོམ་པ་ནི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལས་འཕྲོབ་སྟེ། ལས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བར་  
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །ལ་ལ་ནི་བཞི་ལས་ཏེ་དེ་དག་ལས་གཞན་  
པ་འོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྡོམ་པ་དག་རྩལ་ལ་  
སོགས་པའི་སྡོམ་པ་ནི་ཡན་ལག་བཞི་ཁོ་ན་ལས་འཕྲོབ་སྟེ། ལས་ཀྱི་སྒྲིག་གཅོད་པ་ལ་  
སོགས་པ་གསུམ་དང་དག་གི་རྩལ་སྒྲུབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྡོམ་པ་སེམས་པར་འདོད་པས་དེ་གསུམ་ལྟན་རྩལ་བཤད་པ།

སྡོམ་པ་སེམས་པར་འདོད་པའི་དེ་གསུམ་ལྟན་རྩལ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་  
དད་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་རྒྱུ་ཆོགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་

གང་ཞིག་ །དེ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྷན་གྱི་དགོ་སྤྱོད་ཡང་ཡོད་  
 བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བཞི་ལ་ཁོར་བཅས་དང་། སྤྱོད་བདུན་  
 ལ་ཁོར་བཅས་སྤྱོད་བའི་སེམས་པ་ཐ་དད་པ་དང་། ཚོགས་སྤྱོད་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཐ་དད་  
 པ་ལས་སྦྱིས་བའི་ཕྱིར། ཐུབ་དགོངས་ལས། རི་ལྟར་ཐ་དད་ཅེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་  
 དང་། དང་པོའི་རྒྱ་ཐ་དད་པ་ལས་ཏེ། ཞེས་དང་། རྒྱལ་གསུམ་མ་ལས། སོ་སོ་ཐར་བའི་  
 སྡོམ་པ་སྤྱོད་པ་དང་དངོས་དང་མཐུག་དག་གི་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་སྤྱོད་གཅོད་པ་ལ་  
 སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་དངོས་དང་མཐུག་འདི་དག་འཐུག་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས། སྡོམ་  
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱགས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་གཞན་པོར་གྱུར་བ་དེ་དག་ནི་མི་མཐུན་པར་  
 གྱུར་བ་དེ་དག་ལ་གོགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུར་སྦྱེ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་ཏེ། རྒྱགས་  
 ཀྱིས་ཞེས་པས་སྡོམ་པ་གཞུགས་ཅན་ནམ། སེམས་པའི་བྱེད་པར་གང་ཡིན་གྱང་(༤༥)  
 སྤང་བྱ་མང་ཉུང་སྡོམ་པའི་རྒྱན་རིང་སྤང་ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་པ་ལྟར་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་  
 བྱེད་པར་དང་། བསམ་པའི་རྒྱགས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་སྦྱེ་བ་གོང་འོག་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
 མཛོད་ལས། འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་དང་། །དེ་ལྟར་དག་ལས་འཐོབ་  
 པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདོད་གཏོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོ་ཐར་བའི་  
 སྡོམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ལས་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱོད་པ་དང་དངོས་དང་མཐུག་ལས་སོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤང་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཅི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། སྡོམ་  
 གསུམ་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པ་ན་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་མ་བྱི་མ་བྱི་མའི་ངོ་བོར་སོང་ཡང་གྲུབ་བ་དེ་རྣམས་  
 གཅིག་ཏུ་གྱུར་མི་དགོས། དེའི་ཚེ་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་མ་བྱི་མ་བྱི་མའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་  
 ལག་ལྟ་བུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རྒྱར་དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། གཞན་དོན་དོན་གཉིས་གྱི་  
 འགྲེལ་པ་ལས། གྲུབ་བ་དེ་དབྱེར་མེད་གྱང་མིན་ཏེ། འཐོབ་པའི་རྒྱ་དང་གཏོང་བའི་རྒྱ་

མི་འདྲ་བས་སོ། །འོན་ཀྱང་རྣམ་ལ་སྒྲིགས་པ་སྔ་སྔ་བ་ཡང་མི་ཡོང་སྟེ། གོང་མའི་སྔོན་  
 པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྔོན་པ་འོག་མ་འགོ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་མར་གད་རྩུ་བ་རྩུག་པའི་ཆེ་རྩུ་དེ་མར་གད་མདོག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་  
 གྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱབ་བསྟན་གྱི་དོར་ལས། འོན་ཀྱང་གནས་སྐབས་སུ་  
 སྔོན་པ་འོག་མ་བསྐྱར་བ་ཡང་གོང་མའི་ཀྱན་སྒྲོང་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་  
 གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུན་དེ་དང་མ་བྲལ་གྱི་རིང་ལ་འོག་མ་ཡང་གོང་མའི་ཡན་ལག་ཏུ་  
 འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་གྲུབ་པ་དེ་དབྱེར་མེད་དང་རིགས་རྒྱན་པ་རྒྱན་གཅིག་བཀག་ན་  
 གཅིག་ཤོས་ཞིགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྔོན་དྲུངས་གིང་བྱི་  
 མ་མེད་པར་རྩུ་གིན་ཏུ་དྲུངས་པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མར་གད་ལ་སྒྲིགས་པ་བརྩུག་པ་ལ་  
 དེ་མིན་དུ་རྩུ་འཛིན་མདོག་གྱུང་(༡༡)རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་དོག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་མེད་གྱི་རྩུ་  
 དང་རིན་པོ་ཆེ་དག་གཅིག་བཀག་གྱུང་གཅིག་ཤོས་མི་ཞིགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱབ་སྟེ། རྩུ་འཛིན་མདོག་གྱུང་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་དོག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྲིགས་  
 ཀྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་  
 གཞི་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོར་སོང་རྩུ་ལ་སྒྲིགས་དུ་མས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་འགྲུབ་  
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་པ་འོག་མ་སྐྱུང་སྐྱུངས་ཀྱི་སྔོན་པ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཆོགས་  
 གྱུང་གྲུབ་བདེ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སྔོན་པ་གསུམ་ཐོབ་གཏོང་ཐ་དད་པས་  
 གྲུབ་བདེ་མི་གཅིག་གྱུང་འོག་མ་འོག་མ་གོང་མའི་ཡན་ལག་ཏུ་སོང་བའི་ཆེ་ཡན་ལག་  
 དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་ཆོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། སྔོན་པ་འོག་མ་  
 པའི་སྔོན་པ་ནི་བྱང་རྩུ་ལ་སྐྱུང་དཔའི་སྔོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་  
 གཅིག་ནི་དུ་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་སྔོན་སྔོན་ལོ། །

གཉིས་པ་དུས་ཇི་མིན་གྱི་ལྡན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དགེ་བསྐྱེན་དགེ་ཚུལ་དགེ་  
 སྒོང་གི་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གསུགས་ཅན་དུ་འདོད་པས་གསུགས་གཉིས་དུས་ཇི་མིན་ཅམ་དུ་  
 ལྡན་དང་། སེམས་པ་ས་པོན་དང་བཅས་པར་འདོད་པའི་སེམས་པའི་ས་པོན་དུས་ཇི་  
 མིན་དུ་ལྡན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྒྲོམ་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་  
 རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གསུགས་གཉིས་ཀ་ལྡན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་  
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ད་ལྟར་བ་ཅམ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་འདས་པ་དང་  
 ད་ལྟར་བ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད། སྔ་ཐར་སྒྲོམ་པ་དེ་གཉིས་མ་འོངས་པ་དང་  
 ལྡན་པ་སྤྱི་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། སྔ་ཐར་སྒྲོམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་  
 སྤྱི་དེ་གཉིས་ད་ལྟར་བ་དང་ལྡན་གྱང་འདས་པ་དང་ལྡན་པ་མེད་(༤༩)པའི་བྱིར།  
 དེར་ཐལ། ཆེ་དེ་ལ་གསར་དུ་ཐོབ་གྱི། ཆེ་རབས་གཞན་གྱི་སྔ་ཐར་སྒྲོམ་པ་འདས་པ་དང་  
 ཡང་མི་ལྡན་པའི་བྱིར་ཏེ། གནས་བཞི་པ་ལས། རྣམ་རིག་བྱེད་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། བྱེད་  
 པ་དག་ལ་ད་ལྟར་ལྡན། ཞེས་དང་། སྔ་སྔ་ཐར་གནས་ཇི་མིན་དུ། མ་བཏང་བར་དག་  
 ད་ལྟར་གྱི། རྣམ་རིག་མི་ལྡན། ཞེས་གསུངས་པ། སྔ་ཐར་སྒྲོམ་པ་རིག་བྱེད་རིག་བྱེད་  
 མ་ཡིན་པ་གཉིས་གྱི་ཤེས་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ད་ལྟར་བ་དམིགས་གྱིས་བསལ་  
 བས་དེ་དུས་གཞན་གཉིས་ཞིགས་པའི་བྱིར། གོང་གི་དྲགས་གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། སྐད་  
 ཅིག་དང་པོ་འདས་བྱིན་ཆད་སྒྲོམ་པ་མ་བཏང་བར་དུ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་འདས་པ་དང་  
 དེས་པར་ལྡན་ཅིང་སྒྲོམ་པ་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་ན་རྣམ་རིག་གི་གསུགས་ད་ལྟར་ལྡན་  
 གྱང་མི་བྱེད་ན་ད་ལྟར་བ་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོམ་པ་ད་ལྟར་བ་  
 དང་འདས་པ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། རྣམ་རིག་གི་དེའི་ལྡན་ཚུལ། བཞི་པ་ལས།  
 མ་བཏང་བར་དུ་སྐད་ཅིག་མ། བྱིན་ཆད་འདས་ལྡན་ཞེས་དང་། རྣམ་རིག་བྱེད་ནི་ཐམས་



ཅད་ལ། བྱེད་པ་དག་ལ་ད་ལྟར་ལྟན། ཁྱེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རི་སྤྱིད་ཏུ  
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་པ་དེ་སྤྱིད་ཏུ་ད་ལྟར་གྱི་དེ་དང་ལྟན་ནོ། ཁྱེས་དང་། རྣམ་རིག་མ་  
 ཡིན་པའི་དེའི་ལྟན་ཚུལ། བཞི་པ་ལས། སྐད་ཅིག་མ། དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པ་  
 དང་། ཁྱེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་སེམས་ཀྱི་རྗེས  
 འབྲངས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་པ་ལས། མ་འོངས་མེད། ཅིས་དང་། དེའི་རང་  
 འགྲེལ་ལས། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་ནི་སྟེ་ཡང་མི་ལྟན་ནོ། ཁྱེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་སྐས་མ་ལས་ཀྱང་། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ནི་  
 སྟེ་ཡང་མི་ལྟན་ནོ། ཁྱེས་ཕྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སྟེ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་(༤༥)  
 རོ། ཁྱེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྟོང་པའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དུས་རི་སྤྱིད་ཏུ་ལྟན་ཚུལ་ཡོད་  
 དེ། སྟོང་པའི་སེམས་པ་ནི་གཉིད་སྐྱེས་སེམས་གཡེང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་  
 སྐྱེས་སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྟེ་མེད་ཀྱང་། དང་པོ་ནས། སྟོང་སེམས་མའོན་  
 འགྱུར་སྐྱེས་ཀྱི་སྐབས་ཕལ་ཆེར་དུ་ཡོད་ལ། སྟོང་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་བྱད་པར་ཅན་ནི།  
 དང་པོ་ནས་མ་བཟང་བར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་དེས་རིགས་པ་སྟོམ་པ་  
 དང་སྟོམ་མིན་གཉིས་ཀར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་གྲུབ་ལས། གལ་ཏེ་སེམས་པ་ཁོ་ན་  
 ལུས་ཀྱི་ལས་སྟེ་འགྱུར་ན། སེམས་གཡེང་བ་དང་སེམས་མེད་པ་དག་ལ་སེམས་པ་དེ་  
 མེད་ན་སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་རི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སྟོམ་པའི་བྱད་པར་གྱི་  
 བག་ཆགས་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་པ་མིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། ཁྱེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོད་འཇུག་ལས། སྟོང་པའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་ལས། ཚུལ་  
 བྱིམས་པ་རོལ་ཕྱིན་པར་བཤད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་ལར་

ཐུན་ཤེས་བྱེད་ཡིན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མིན་གྱང་སེམས་པ་འདོད་པ་དག་གིས་བྱངས་སོ། །

### སྒྲིམ་སྒྲིམ་པའི་གཏོང་རྒྱ་བཤད་པ།

བརྒྱད་པ་ཐོབ་གཏོང་གི་རྒྱ་ལ། གཏོང་བའི་རྒྱ་དང་། གཏོང་རྩལ་གཉིས། དང་པོ་  
 བློ། གཏོང་བའི་རྒྱ་ལ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཐུན་མོང་པ་  
 དང་། རང་རང་གི་གཏོང་རྒྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐུན་མོང་གི་གཏོང་རྒྱ་  
 ལྟ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསྐྱབ་པ་ཐུལ་བ་  
 དང་། སྒྲིམ་པ་འཕྲོལ་བ་དང་། མཚན་གཉིས་གཅིག་ཆར་བྱུང་བ་དང་། མཚན་ལན་གསུམ་  
 འབྱུང་བ་དང་། དགེ་ཅུ་ཆད་པ་ལྟ་ནི་ཅུ་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་པོ་གང་རུང་གཅིག་སྒྲིམ་སྒྲིམ་པ་བརྒྱད་གང་ལ་བྱུང་ན་ཡང་གཏོང་  
 བའི་བྱིར། འདུལ་(༤༦)རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ལས། སྒྲིམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱ་ལ་གཉིས། །  
 བསྐྱབ་པ་ཐུལ་དང་སྒྲིམ་པ་འཕྲོལ་དང་། མཚན་གཉིས་བྱུང་དང་ལན་གསུམ་འབྱུང་། དགེ་  
 ཅུ་ཆད་ནམས་ཐུན་མོང་ངོ་། ཞེས་དང་། མཛོད་ལས་གྱུང་། བསྐྱབ་པ་ཐུལ་དང་སྒྲིམ་  
 པ་འཕྲོལ་དང་། མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་བ་དང་། ཅུ་བ་ཆད་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། དེ་བརྒྱད་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུ་ཆེ་གཏོང་སྟེ། དང་པོའི་ཆེ་འགལ་བ་ཁས་སྐྱངས་པ་  
 དང་། གཉིས་པའི་ཆེ་རྟེན་བོར་བ་དང་། གསུམ་པའི་ཆེ་པོ་མེད་དངོས་པོ་ཉམས་པ་དང་།  
 བཞི་པའི་ཆེ་རྟེན་ཉམས་པ་དང་། ལྟ་པའི་ཆེ་རྟེན་དགེ་ཅུ་ཞེས་པའི་བྱིར། ཅུ་རྟགས་  
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སྦྱོང་ལས་དངོས་བསམ་གང་རུང་གིས་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ལ་མ་  
 ལོན་པར་ཤེས་པས་དགེ་སྦྱོང་ལས་སྒྲིམ་པ་གཏོང་། དགེ་སྦྱོབ་མས་སྦྱེས་པ་གཞན་དང་

འབྲིག་པ་བསྟན་པར་ཁས་སྤངས་པས་དགོ་སྟོབ་མའི་སྟོམ་པ་གཏོང། ཉིན་ཞག་གི་  
མཐའ་འདས་པས་བསྟན་གནས་ཀྱི་དེ་གཏོང་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཅས་དབང་  
གིས་གཏོང་བའི་བྱིར། ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་ལུང་བྱེད་ཀྱི་ཅུ་བར།  
ཤེས་ན་ནི་དེ་ཞིག་གོ། གལ་ཏེ་སྟེས་པ་ན་མ་ལོན་པའོ། མངལ་ན་གནས་པ་དང་ཤོལ་  
ཀྱི་ལྷ་པ་དག་དང་ཡང་བཅས་ཏེ། ཞེས་དང། རིག་ལས། བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་  
འག་རྒྱ་བདག་ཉིད་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་མོ་སྟུམ་པའི་འདུ་ཤེས་སྟེས་པའི་གནས་སྤྲུལ་དེའི་ཆེ་  
ན། གལ་ཏེ་དགོ་སྟོབ་དེས་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་གྱུར་ན་དེའི་སྟོམ་པ་སྤར་ཆགས་པ་དེ་  
ཞིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང། སོ་ཐར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང། དེ་ལྟར་བཤད་  
ཅིང་གཉིས་གསུངས་མངལ་དང་ཤོལ་ལྷ་བཅིས་ཀྱང་མ་ཆང་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།  
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁས་སྤངས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། བསྟན་པའི་  
བྱིར་གཞན་ལ་ཁས་སྤངས་པ་ན་བསྐྱབ་པ་འབྲུལ་བ་ཉིད་དོ། །(མ་ལ)ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རུས་ལས་འདས་པའི་བྱིར་དང་སེམས་པས་འཕེན་པ་ཐད་  
པའི་བྱིར།

མདོ་ལྟེ་པ་ན་རེ། ལུན་མོང་གི་མམ་པ་བཞི་ཡང་སྟོམ་པའི་གཏོང་རྒྱ་ལོན་ཏེ། དེ་  
བཞི་གང་རུང་བྱས་མ་ཐག་སྟོམ་པ་ཞིག་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དེའི་དགོ་སྟོབ་གི་རྩལ་  
ནི་ཉམས་པ་ཞིག་ ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱེ་སྟེའི་ལྟེ་པ་གོས་དམར་སོགས་ན་རེ།  
ལུང་གི་དམ་ཆོས་རྒྱུ་པས་ཀྱང་གཏོང་སྟེ། དེའི་ཆེ་བསྐྱབ་པའི་མཆོམས་རྣམ་པར་དག་  
པ་མེད་པའི་བྱིར། ཟེར། དེ་ལ་ཐོགས་མེད་སྟུ་མཆེད་དེའི་ཆེ་མི་གཏོང་སྟེ། ལྟར་མེད་  
གསར་རུ་མི་སྟེ་ཡང་སྤར་ཡོད་མི་གཏོང་བའི་བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་པོ་ལས།  
ཅུ་བའི་ལུང་པ་བྱུང་བ་དང། འདམ་པའི་ཆོས་ནི་རྒྱུ་པ་ལས། སྟོམ་པ་གཏོང་ཞེས་

འདོད་པའང་ཡོད། ཅིས་དང་། མཛོད་ལས། ཁ་ཅིག་ལྟར་བར་འགྱུར་ལས་སྒྲ། གཞན་  
དག་དམ་ཚེས་རྒྱབ་པ་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཆེ་བྱེ་སྒྲ་རྣམས་མི་ཆངས་སྒྱུད་པའི་དགོ་སྒྲོང་སྒྲོམ་པ་རྣམ་པར་དག་མ་དག་གི་ཆ་  
གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དེ། མཛོད་ལས། ཁ་ཆེ་རྣམས་ནི་བྱུང་པ་ལ། །  
འཁོར་ལོ་ར་བཞེན་གཉིས་སུ་འདོད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་སྒྲར་བཤད་པའི་  
སྒྱུབས་འགྲོ་བཏང་བ་དང་། གཞན་སྒྲེར་གྱུར་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཉམས་པར་བྱས་པ་  
རྣམས་ཀྱང་སྒྲོམ་པའི་སྒྲ་མོང་གི་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་དེ། དེ་དག་བསྐྱབ་པ་ལུལ་པའི་ནང་དུ་  
གཏོགས་པའི་ཕྱིར་དེ། འབྲུལ་ཚོག་གི་སྒྲ་བས་སྒྲ། འདི་ཉིད་ལས། བདག་ཆངས་པ་  
མཆུངས་པར་སྒྲོད་པ་བྱེད་ཅག་དང་ལྡན་ཅིག་གནས་པའང་ཡོངས་སྒྲོད་པས་ཚོག་གོ། །  
ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་དཔུལ་པའི་ཚོག་དག་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།  
ལག་བཅས་ཀྱང་རུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཏོང་རྒྱལ་ལ་བྱེ་མདོ་ཐེག་ཆེན་པ་ཀུན་གྱི་སྒྲ་མོང་པ་ལྟ་དང་། སྒྲ་མོང་  
མ་ཡིན་པ་གསུམ་གྱིས་གཏོང་རྒྱལ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་དེ། དེ་(༡༣)ཙམ་མཐུན་ལ་  
པམ་པའི་ཉམས་རྒྱལ་ལ་མི་མཐུན་རྒྱལ་བཤད་ཟེན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་པ་  
སྒྲོམ་པའི་འཕེན་པ་མ་ཟད་ཀྱང་། དེའི་སྒྲོན་དུ་གཏོང་རྒྱལ་པམ་བཞི་སྒྲོགས་བཤད་པའི་  
ཕྱིར། སྒྱབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ན་སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དག་  
འཕངས་པས་དུས་ལས་རྒྱ་ལྟོ་དུ་གཏོང་བ་མེད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། སྒྲོམ་པ་དེ་སྤིད་དུ་  
ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་པ་རིག་བྱེད་སྒྲི་ན་སྒྲེ། མཚན་ཉིད་རི་ལྟ་  
བར་བསྐྱབ་པ་ལུལ་པ་དང་། རྒྱལ་བྱིམས་དང་མི་མཐུན་པ་མི་གསོད་པ་དང་། །རྩས་  
ཡོངས་སུ་རྒྱོགས་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་བྱུང་མེད་ལ་བགྲོད་པ་དང་། ཞེས་པ་



ནས། ལྷུང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལས་དང་། མཚན་གཉིས་བྱུང་བ་ལས་ཏེ། རྟོན་  
རྣམ་པར་འབྱུལ་བས་དབང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་གོང་འོག་ཐུན་མོང་གི་ཁས་ལེན་ལ་སྟོན་པ་འདིའི་བསྟན་པར་དེ་ལས་མི་རུང་  
ལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་སོ་ཐར་འཆི་འཕོས་  
བས་གཏོང་བའི་ངེས་པ་མེད་དེ། ཐུན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་བྱུང་ཆུབ་པར་དུ་སོ་ཐར་སྟོམ་  
བ་ཆོ་གས་བྱུངས་གིང་བྱུངས་པ་ལྟར་སྟོམ་པར་བཤད་པའི་བྱིར། རྟོག་གི་འབར་བ་  
ལས། འདིག་རྟོན་དབང་ཐུག་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བྱིམ་པ་མ་ཡིན་  
ཏེ། ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་དང་། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་ཡང་དག་  
པར་བྱུངས་པ་དང་། བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པས་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོམ་པ་ལ་གནས་ཀྱི་  
བར་དུ་བསྟོམ་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་འདུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁས་ལེན་ལ་  
གཙོ་བོར་མི་རུང་སྟེ། རྟོག་གིས་དབྱེད་སྐབས་བསམ་མི་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། བཙོམ་  
ལྟན་འདས་ཀྱིས། སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་བསམ་མི་བྱུང་། ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་མི་  
བྱུང་། འཕགས་པའི་དགོ་འདུན་བསམ་(༡༠༧)མི་བྱུང་། ཅེས་གསུངས་པའི་ཆོས་ལུང་  
རྟོགས་བསམ་མི་བྱུང་། དགོ་འདུན་བསམ་མི་བྱུང་ཏུ་དེ་སོགས་འདྲིན་དགོས་པའི་བྱིར།  
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། རྟོག་གི་རྟོན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་བྱུང་། ཅེས་པའི་མ་བྱུང་དང་།  
རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྟོག་པ་བསམ་མི་བྱུང་། ཅེས་གསུངས་པས་ཀྱང་། ཅོད་  
དུས་བསམ་མི་བྱུང་བར་བཤད་པའི་བྱིར། འདི་དག་མ་གོ་ནས་ལ་ལས་བསྟན་པ་འདིར་  
ཡང་དེ་འདྲ་འདོད་པ་དང་། མཁས་པ་མང་པོས་ཀྱང་ལྟའི་དགོ་སྟོང་ཡང་ཐེག་ཆེན་ཐུན་  
མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་མི་རུང་བར་འདོད་པ་རྣམས་བྱིས་པའི་རོལ་ཅེད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཅོད་སྟོང་ལ་ཁོ་ན་རེ། སོ་ཐར་སྟོམ་པ་རིགས་བརྒྱད་མི་འཐད་པར་ཐལ།

ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡང་སྔ་ཐར་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་  
 སྒྲིམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྒྲིམ་  
 པ་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཀམྱ་སྤྱོད་ལས།  
 དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་སྤྱོད་མ་ལས་བྱེད་པས་གསོལ་བ་དང་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ཚངས་  
 པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྒྲིམ་པ་སྤྱོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་  
 མ་ཁྱེད་སྟེ། སྤྱོད་པ་ཞུགས་ན་པར་མ་ལ་སྒྲིམ་པར་བདགས་པ་ལས། འདིའི་ཚངས་སྤྱོད་  
 སྒྲིམ་པ་ནི་དགོ་སྤྱོད་མའི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པས་ཚངས་སྤྱོད་སྒྲིམ་པའི་ཉེར་གནས་ཞེས་བསྒྲུར་  
 པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྔ་ཐར་ཀྱི་དགོ་བསྟེན་དགོ་སྤྱོད་དགོ་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པ་  
 རྫོགས་ཀྱི་མའི་ཆེ་གནས་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱོད་ཤིང་དང་དེའི་ལོ་མ་དབྱར་སྟོན་དགུན་  
 གསུམ་གྱི་རྫོགས་རྫོགས་ཀྱི་མའི་རོ་བོར་གནས་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱེད། ཁྱེད་སྟེ།  
 དེ་གསུམ་དགོ་བསྟེན་དགོ་སྤྱོད་དགོ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་པའི་དཔེར་ལོན་སྤྱོད་ཞེས་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱེད། སྒྲིམ་པ་དེ་གསུམ་སྤྱོད་ཀྱི་མའི་ཚམ་དུ་རོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་སྤྱོད་  
 ཏུས་སྔགས་ཐ་དད་ཡིན་པར་དབྱར་སྟོན་དགུན་གསུམ་གྱི་(༡༡)ཤིང་ལོ་ཤིང་ལོ་ཚམ་དུ་  
 རིགས་གཅིག་ཀྱང་ཏུས་ཀྱི་ཐ་དད་པ་དང་མཚུངས་པར་བསྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དྱིན་ལན་  
 བསལ་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་ཏུས་ཀྱི་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་ཟད་པར་འདྲ་བར་སྤྱོད་  
 བྱིས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཏུས་གསུམ་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱང་སྤྱོད་བྱིས་ལ་ཐ་དད་པ་མེད་  
 ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་སྟེ། འདིས་ནི་གྲུབ་བདེ་རྫོགས་གཅིག་མི་གཅིག་ལ་  
 གྲུབ་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་ཐ་དད་ཀྱང་བདེ་བ་སྟེ་གནས་ཏུས་རོ་བོ་གཅིག་པ་ཅིག་གསལ་བར་  
 བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཏུས་ཀྱི་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་ཟད་པ་དང་། ཞེས་དང་། ཏུས་  
 གསུམ་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱང་སྤྱོད་བྱིས་ལ་ཐ་དད་པ་མེད་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་མི་འབྲང་པར་ཐལ། འདིའི་དོན་དག་བསྟེན་དག་ཚུལ་དག་  
 སྒྲོང་གསུམ་གྱི་དེ་ལྟ་ཕྱི་ཐ་དད་ཀྱང་རྒྱན་དང་རྩམ་དག་སྒྲོང་དུས་སུ་གཅིག་ལས་མེད་  
 པར་བཤད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། དུས་གསུམ་གྱི་ལོ་མ་གཅིག་ལྟ་ཕྱི་ཐ་དད་ཀྱང་དཔྱུན་  
 དུས་ལོ་མ་གཅིག་ལས་གཞན་གཉིས་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། དག་  
 སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་སྤངས་ཀྱང་ལྟ་ལྟ་གཉིས་མི་གཏོང་བར་བཤད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
 དེའི་ཆེ་ལྟ་ལྟ་མའི་མིང་སྒྲོར་བ་ནི་ལོ་མ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་  
 ལྟ་ལྟ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དག་སྒྲོང་གི་ཚུལ་  
 བྱིས་སྒྲོང་གི་ཚུལ་པར་མཐོས་ན་བྱིས་སྒྲོང་པར་ལྟ་ལྟ་མཐོས་པར་འགྱུར་རམ། དག་ལ་  
 ཚུལ་པ། མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། མདོ་དེ་ལྟར་བྱིས་སྒྲོང་  
 བཅུ་ནི་སྒྲོང་བཅུ་སྒྲོང་གི་དག་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་བྱིས་སྒྲོང་དང་། ལྟ་ནི་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོང་བཅུ་  
 ལྟ་སྒྲོང་གི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རོ་བོ་གཅིག་མི་གཅིག་སྒྲོར་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞུགས་ཅན་དུ་  
 འདོད་པའི་ཆེ་དག་བསྟེན་དག་ཚུལ་དག་སྒྲོང་གསུམ་གྱི་དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། གྲུབ་བདེ་  
 རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་པར་(༡༡)ཐལ། དེ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན། དེ་གཅིག་མ་  
 ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྒྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་རོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་  
 གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྱེ་དུས་ལྟ་ཕྱི་ཐ་དད། གནས་དུས་སྒྲོང་བཅུ་ལྟ་སྒྲོང་ལོགས་གྱིས་ཐ་  
 དད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ལྟ་ཕྱི་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུབ་བདེ་རྩམ་  
 གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྒྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་  
 རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གྲུབ་པ་གྲུབ་ཟེན། འདོད་ན། དེ་གསུམ་  
 ཆོས་ཅན། གནས་པ་རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དག་སྒྲོང་  
 གི་རྒྱུད་གྱི་དེ་གསུམ་གནས་པ་རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་

ཀུན་ཏེ། དེ་གསུམ་གནས་པ་དང་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་ཚུལ་བྱིམས་སུ་  
 རྩོམ་གཅིག་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྩམས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསུམ་ཚུལ་བྱིམས་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་གསུམ་ཚུལ་བྱིམས་སུ་དང་བོ་མི་གཅིག་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཚུལ་  
 བྱིམས་སུ་དང་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་དང་བོ་གཉིས་སྟོང་  
 པའི་ཚུལ་བྱིམས་དང་། བྱི་མ་སྟོང་བདུན་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁ་ཅིག་  
 བ་རེ། དེ་གསུམ་དོང་ཅེ་གསུམ་བཅུགས་ལྟར་གནས་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་དོང་བོ་ཐ་དད་  
 པའི་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གསུམ་ལྟན་གྱི་དགོ་སྟོང་ལ་ཡམ་པ་འཁྲབ་  
 བཅས་ཕུང་ཆེ་དགོ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ཉམས་ལ་གཞན་གཉིས་མ་ཉམས་པར་ཐལ། དེ་  
 གསུམ་དོང་ཅེ་གསུམ་བཅུགས་ལྟར་དོང་བོ་ཐ་དད་ཏུ་གནས་པའི་བྱིར་ན་མིན་ཏུ་མ་ཁྱབ་  
 སྟེ། དེའི་ཆེ་དེ་གསུམ་དོང་བོ་ཐ་དད་པ་དོང་ཅེ་གསུམ་བཅུགས་ལྟར་གནས་ཀྱང་དེ་གསུམ་  
 གཞོམ་བྱེད་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་བ་ཅིག་སྒྱུད་ཅིང་རྒྱུད་འཁྲབ་སེམས་གྱི་དོ་ཆ་དང་  
 བག་མེད་ཆེན་པོས་མིན་ཏུ་ཆོགས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། (༡༡༣)ལྷགས་སྒྲང་རབ་ཏུ་ཆ་  
 བའི་ནང་ཏུ་མར་གྱི་དོང་ཅེ་གསུམ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས།  
 དེ་ནི་ཤ་ཚུགས་ཅམ་ལུས་པའི་བྱིར། དགོ་སྟོང་ཞེས་གསུངས་པར་ཟད་དེ། སིང་ཆོག་པ་  
 དང་། མཆོའུ་སྒྲམ་པ་དང་། ཞེས་པའི། འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། སིང་ཆོག་པ་  
 དེ་ནི་སིང་མ་ཡིན་ན། ལྷག་མ་སྟོན་གྱི་སིང་གི་དབྱིབས་ཅམ་ཞིག་འདྲ་བའི་བྱིར། དེ་ལ་  
 བྱི་སིང་ཆོག་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་གཉིས་མདོ་ལྟེ་བའི་སྐབས་  
 ཡིན་ཀྱང་། ཡོན་ཤུག་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་ལྟར་བ་ལ་སྟོར་ན་  
 ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདྲ་ལྟར་ལས་ཀྱང་།  
 མི་གསོད་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་ཀྱིས། །དགོ་ཚུལ་ལས་ནི་ཉམས་འགྱུར་དང་། ཞེས་



དང་། རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། སམ་པ་རྣམས་ལས་དག་སྒྲོང་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དག་སྒྲོང་  
མ་དང་། དག་རྒྱལ་དང་དག་རྒྱལ་མ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་  
སྐད་དུ། ལས་ཚོག་ཚེན་མོ་ལས། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྣ་བ་གཡས་གཡོན་ལ་རྒྱན་རེ་  
བཏགས་པའི། རས། དག་རྒྱལ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲོག་གཅོད་དང་། དག་བསྟེན་གྱི་ངོས་  
སྐལ་གྱི་སྒྲོག་གཅོད་གྱི་ལྷང་བ་མི་འབྱུང་བའི་སྒྲུ་རིས་དབྱེ་དཀའ། དེ་བཞིན་དུ་དོང་ཙེ་  
སྒོགས། གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་དོང་ཙེ་བཙུགས་བ་  
བཞིན་དུ་ཐ་དད་པར་གནས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་གནས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།  
བསྐབ་བ་འབུལ་ཆེ་དེ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བཏང་ཆོག་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ལག་གི་དོང་  
ཙེ་གསུམ་རིམ་གྱིས་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐུབ་བ་དགོངས་རྒྱན་ལས། གང་  
གིས་སྒྲོམ་བ་བྱི་མ་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་ནའང་། སྒྲོམ་བ་སྒྲུ་མ་མི་ལྷོག་སྟེ་སྒྲུབས་སུ་འགྲོ་  
བ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲོམ་བ་(༡༡བ)རྣམས་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
དེ་སྒོགས་རིགས་བ་ཡང་དག་དུ་མ་སྒྲོ།

སྒྲོམ་བ་སེམས་བ་ས་བོན་དང་བཅས་ན། དག་བསྟེན་དག་རྒྱལ་དག་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་  
བ་གསུམ་ལྟར་གྱི་དག་སྒྲོང་གི་རྒྱད་གྱི་དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཐུབ་བ་དེ་རྒྱས་གཅིག་ཡིན་  
པར་ཐལ། ཐུབ་བ་དེའི་རྒྱས་གཅིག་དང་དེའི་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན། དེའི་ཐ་དད་མ་ཡིན་  
པའི་བྱིར། དང་པོ་ཐུབ་སྟེ། རོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་གི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་  
ན་གིན་རྒྱུ་མ་ཁྱབ། ཏགས་ཐུབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ།  
འདོད་ན། ཐུབ་བ་སྟེ་སྟེ་རྒྱས་གཅིག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་  
གསུམ་གྱི་སྒྲུ་བྱི་རིམ་གྱིས་བྲངས་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ཉིད་ལས། དག་བསྟེན་ཉིད་དང་།

དགོ་ཚུལ་ཉིད་དང་། དགོ་སྒྲོང་ཉིད་དག་གིས་སྒྲུ་མ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་བྱི་མ་མི་  
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་གསུམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གསུམ་གྱི་གཅིག་པོར་ལ་  
གཞན་གཉིས་ལྟ་བུ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསུམ་གྱུ་བ་བདེ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། འདོད་ན། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲུ་མ་བ་ལུ་ནས་དགོ་ཚུལ་དུ་གནས་པ་  
མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། མདོ་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབས་འདིར། དེའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་གསུམ་  
གྱུ་བ་བདེ་རྩལ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་གསུམ་གྱུ་བ་དུས་མི་གཅིག་  
ཀྱང་། བདེ་བ་སྟེ་གནས་པ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། འཛིག་དུས་མི་གཅིག་པར་འདོད་དགོས་  
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྱུ་བ་སྟེ། དེ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་  
གྱུ་བ་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུད་གྱི་གཞན་གཉིས་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲུ་མ་པའི་འཁོར་དང་སྒྲོང་བདུན་  
གཙོ་བོར་སོང་བས་ན་དགོ་སྒྲོང་གི་མིང་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་བཅས་པ་ཀུན་བསྐྱུང་དགོས་ལ།  
དགོ་བསྟེན་དང་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུ་མ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྟེན་པར་རྫོགས་  
མ་ཐག་(༥༣)ནས་དགོ་སྒྲོང་མ་མཐའ་དག་གི་ཕྱག་ལེན་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་  
བར། ཚུལ་ཁྱིམས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་སྐྱབ་པ་ལ་ངེས་པར་སྐྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་།  
ཀུམ་ཤུ་ཏམ་ལས། དེ་ལྟར་ན་ཚུལ་ཁྱིམས་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་དང་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་  
མཉམ་པ་དང་། སོ་སོ་ཐར་པའི་མདོ་འདོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དང་ཕྱིན་  
ཆད་སྐྱབ་པར་བྱའི་མི་སྐྱབ་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྱུ་བ་སྟེ།  
ཐམ་སོགས་ཀྱིས་འདྲ་ཡང་འབྱལ་ཆོག་ལྟ་བུས་འཛིག་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གསུམ་ལྟ་བུ་དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲུ་མ་གསུམ་སེམས་པ་ས་བོན་དང་  
བཅས་པ་གསུམ་གྱུ་བ་གཏོང་མི་གཅིག་ཀྱང་། གནས་དུས་ངོ་བོ་གཅིག་པར་ཐལ། དེའི་

རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་བཞིའི་སྒྲིམས་པ་སྤྱོད་བདུན་སྒྲིམས་པའི་དོ་ཐོར་སོང་བའི་  
 བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་གཅོད་པ་སྤྱོད་བའི་སྒྲིམས་པ་དེ་མདོན་དུ་གྱུར་ནས་  
 བསྐྱར་བ་དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་གཅོད་སྤྱོད་བའི་སྒྲིམས་པ་ཡང་བསྐྱར་བ་  
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གསུམ་ལྡན་གྱི་དགོ་སྤྱོད་དེས་འདུ་གཤིས་མ་འབྱུལ་བས་རང་  
 མ་ཡིན་པའི་མིའི་སྤྱོད་བཅད་པ་ན་སྤྱོད་པ་ལམ་པ་དང་ལམ་འདྲ་གཉིས་དང་གསུམ་སྤྱོད་  
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་གཅོད་སྤྱོད་བའི་སྒྲིམས་པ་  
 གཅིག་གིས་ལམ་པ་དང་ལམ་འདྲ་གཉིས་འགོག་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲུབ་བདེ་གཅིག་ན་གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་པས་བྱུང་བར་ཐལ། བྱིད་  
 ཅག་གིས་དེ་དག་ཁ་ནས་གང་ཐོན་བཀོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་འཛིན་གནས་གསུམ་  
 དུས་མཉམ་ཡང་གོ་ས་ཐ་དད་ན་གནས་པའི་མེ་རྒྱ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་  
 བྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱི་བ་དུས་མཉམ་པའི་དེ་གཉིས་  
 ཡང་ཡོད། གཉིས་བ་ཡང་ཡོད། གསུམ་བ་ཡང་(༡༡)ཡོད་པའི་བྱིར། ཉགས་རྣམས་སྤྱི་  
 ཞིང་། འདོད་མི་རུས། དེགས་པ་འདི་འདྲར་འབྱུལ་བས་སྤྱོད་གྱི་སྤྱོད་གསུམ་གནས་  
 འགྱུར་བ་དག་ན་ེ། སྤྱོད་པ་སྒྲིམས་པར་འདོད་ཆེ་གནས་འགྱུར་ཁོན་དགོས་ཏེ། གསུམ་  
 ལྡན་དགོ་སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིམས་པ་རྣམས་ཐ་དད་བ་གསུམ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱུད་ཐ་  
 དད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་བ་གིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱི་སྤྱོད་ལྡན་སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་དགོ་  
 མི་དགོའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་གཅིག་ཆར་ལྡན་བཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་བྱུང་ན།  
 རྒྱུད་ཐ་དད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་། མ་གྲུབ་ན། དགོ་བའི་ལས་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་ན་མི་དགོ་བའི་  
 ལས་རྒྱུད་ལྡན་མིན་དགོས་པས། མདོ་བསྟན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ལོ། །

ཡང་ཁོ་གནའི་ལོག་པ་བཟང་ན་ེ། གྲུབས་འགྲོ་བ་དང་བས་སོ་ཐར་སྤྱོད་པ་གཏོང་བ་མི་

འཐད་པར་ཐལ། དག་སྒྲོང་མ་སྒྲོམ་དགའ་མོས་སྐྱབས་འགྲོ་བཏང་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་  
 པ་མ་བཏང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐྱབས་འགྲོ་བཏང་བ་གང་ཞིག། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་  
 པ་མ་བཏང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དག་སྒྲོང་མ་སྒྲོམ་དགའ་མོས་སྒྲོན་པ་གཞན་  
 དང་ཆོས་གཞན་དང་དག་འདུན་ཡང་གཞན་ཡོད་ཀྱི་འོ་ཅག་འདེངས་ཞེས་ཁྲོས་ནས་སྐྱས་  
 བའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ཁྲོས་དབང་གིས་ཡིན་པས་བསྐྱབ་པ་དང་སྐྱབས་འགྲོ་མི་  
 གཏོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤུལ་དང་སྤུལ་ཅན་གང་ཡིན་པ་རང་བཞིན་ཉམས་ན་སྤུལ་  
 ཀྱང་སྤུལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བམ་པོ་ལྟ་བུ་བ་ལས། སྤུལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་  
 རྣམ་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དག་སྒྲོང་ཁྲོས་ཞིང་ཁྲོ་བའི་ཟེལ་གྱིས་ནོན་པ་དང་། སྐྱོས་པ་དང་།  
 སེམས་འབྱུག་པ་དང་། ཚེར་བ་དག་གིས་ཉེན་པ་ལ་སོགས་པས་རང་བཞིན་ཉམས་པས་  
 སྤུལ་ན་སྤུལ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་  
 ལྟང་བྱེད་བྱང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྐྱབ་སྒྱུན་དག་སྒྲོང་གིས་བསྐྱབ་པ་སྒྱུན་པ་  
 དང་། སྒྲོམ་(༥༧)པ་སྒྱུན་པ་གཅིག་གམ། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་པ་འཆབ་མེད་བྱང་ན་སྒྲོམ་  
 པ་བྱིན་མཚམས་སྟེ་ཚུལ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་མཐུན་ནམ། ཞེ་ན། འདི་ནི་ལྟང་དང་བསྐྱབ་  
 བཅོས་རྣམས་ན་ཆེར་གསལ་བ་ཇི་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་ཀྱང་རང་བཞིན་  
 གྱི་སྒྲོངས་འདིའི་འདུལ་འཛིན་སྟེ་ཕྱི་གཞན་དག་གི་ཡི་གེར་མི་གསལ་བས་ལྟང་གསལ་  
 ཅིག་བཤད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྐྱབ་སྒྱུན་དག་སྒྲོང་དེ་ལ་སྒྲོམ་པ་བསྐྱར་ནས་བྱིན་པ་མི་  
 འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བྱིན་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།  
 བསྐྱབ་པ་བྱིན་ཞེས་པའི་སྟེར་རྒྱའི་བསྐྱབ་པ་དེ་ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་  
 ན། མདོ་སྟེ་པ་མ་ཡིན་པའི་དཔུ་སེམས་བྱེ་སྟེ་གསུམ་གྱི་ལྷགས་ལ་གིན་དུ་མ་བྱུང་། ཅ



བར་འདོད་མི་ལྷན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་བ་སྒྲར་སྒྲངས་ཏུ་མེད་པ་  
 དང་། ཕམ་པ་འཆབ་མེད་འདོད་པའི་བྱེ་སྒྲའི་ལུགས་ལ་ཡང་སྡོམ་པ་བསྐྱར་ནས་སྒྲངས་  
 ན་སྒྲི་ཡང་རྣམ་དག་མི་སྒྲི་བར་འདོད། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཕམ་པ་བྱུང་བའི་བྱང་  
 སེམས་ཀྱིས་སྒྲར་སྒྲངས་ན་རྣམ་དག་སྒྲི་ཡང་། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་སྒྲངས་ན་སྒྲི་ཡང་  
 རྣམ་དག་མི་སྒྲི་བར་འདོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཆབ་མེད་ཕམ་པ་མ་ཡིན་པས་  
 ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཆོག་ལ། ཕམ་པ་བྱུང་བས་སྡོམ་པ་སྒྲངས་ཏུ་མེད་པར་བཤད་  
 པའི་བྱིར། རྣམ་བཤད་བྱང་རྒྱུ་གཞུང་ལམ་ལས། འདི་ལ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་འཆབ་པ་མེད་  
 ན་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་བས། ཕམ་པ་ཐམས་ཅད་འཆབ་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་ན་བྱིར་  
 སྒྲངས་ཏུ་མེད་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་གིས་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱར་བཤད་  
 ཟིན་ཏོ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱེ་སྒྲའི་ལུགས་ལ་ཕམ་པ་ལ་འཆབ་མེད་དང་འཆབ་བཅས་  
 གཉིས་ཡོད་པས་བྱི་མ་གཏན་ནས་མི་སྒྲི་ལ་སྡེ་མས་བསྐྱབ་པ་ལུལ་ནས་བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་ན་སྒྲི་ཡང་(༡༧)རྣམ་དག་མི་སྒྲི་བར་འདོད་པའི་བྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་ཡོད་  
 པས་ངེས་པར་ལེན་མི་དགོས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་མ་ལུལ་ན་སྡེ་མས་རྒྱུད་བཀག་ནས་མི་སྒྲི་  
 བར་འདོད་པའི་བྱིར། ལྷན་པ་ལས། བརྩན་པ་བསྐྱབ་པ་བརྩལ་བས་བསྐྱབ་པ་ལུལ་ཏེ།  
 བྱིར་པའི་ནས། དགོ་སྒྲོང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་  
 པར་ཞེས་བགྱི་ལས། ལྷ་པ་ལི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་བྱང་རྒྱུ་གཞུང་ལམ་ལས། གལ་ཏེ་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་ན་  
 སོ་ཐར་ཡང་སྡེ་མ་ལུལ་ནས་སྒྲངས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གསུངས་པ་མིན་ནམ།  
 ཞེས་པ་ནས། ཐེག་པ་དམན་པའི་རྟེན་ལ་ནི་སྒྲངས་ཀྱང་དགོ་སྒྲོང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་མི་  
 སྒྲི་བའི་བྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ལ་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་མཐོལ་བཤགས་

བྱས་ནས་ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟེར་བ་ཡིན་ཏེ། བམ་པོ་ལྷ་བརྩུ་བ་ལས། བམ་པར་  
 གྱུར་བའི་དངོས་གཞི་བྱིར་འཆོས་པ་ཡང་མཐོལ་བ་དང་བཤགས་པ་གཉིས་པམ་པར་  
 གྱུར་བའི་དངོས་གཞི་ལས་སྒྲངས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་མཐོལ་བས་བཤགས་པ་  
 བློ། བསྐྱབ་པ་སྟེན་པའི་ཆོག་གས་དངོས་གཞིས་ལྷུང་བ་ལས་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དགོ་སྒྲོང་ལ་པམ་པ་  
 འཆབ་མེད་བྱང་བས་སྒྱར་བསྐྱབ་པ་ལུལ། དེ་ནས་སྒྲངས་ན་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་རྣམ་  
 དག་སྟེ་བ་གང་ཞིག །བྱང་སེམས་ལས་གཞན་པའི་དགོ་སྒྲོང་གི་རྟེན་ལ་པམ་པ་འཆབ་  
 མེད་བྱང་ན་བསྐྱབ་པ་ལུལ་ནས་སྒྲངས་ན་དེ་སྟེ་ཡང་དེའི་སྒྲོམ་པ་རྣམ་དག་མི་སྟེ་བའི་  
 བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་བྱང་རྩལ་གཞུང་ལམ་ལས། པམ་པ་འཆབ་མེད་  
 འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྲངས་ཏུ་ཡོད་པ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། བྱང་  
 སེམས་ལ་ནི་སྒྱར་སྒྲངས་པས་སྒྲོམ་པ་རྣམ་དག་སྟེ་(༡༧)ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 འདི་ལ་བསྐྱབ་པ་མི་སྟེན་པར་མངོན་ཏེ། དེ་སྟེན་ན་རྣམ་དག་གི་ཁྲོད་ཏུ་མི་རྩུང་བའི་  
 བྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་རྩལ་གཞུང་ལམ་ལས། ཐེག་པ་དམན་པའི་རྟེན་ལ་  
 བློ་སྒྱར་སྒྲངས་ཀྱང་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་རྣམ་དག་མི་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལུལ་རྟེན་ལ་སྟོས་  
 བྱས་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པ་གཉིས་ཀར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། བསྟེན་པར་རྫོགས་མ་རྫོགས་གསུངས་རྩལ་ཁུ་བ་སྟོགས་སྒྲར་  
 བཤད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

རྩལ་འདིའི་མཁས་པ་ཡོན་ཤུག་ཞི་བ་ལྟ་སྟགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འོད་ལྡན་  
 ལས། སྒྲ་རབས་པ་དག་ན་རེ། ཞེས་པ་ནས། རི་སྟེ་མཐར་གྱུར་པས་སྒྲོམ་པ་ཞིག་པ་  
 ཡིན་ན། རི་ལྟར་ན་བསྐྱབ་པ་དགོ་སྒྲོང་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བསམ་པ་ལུན་སྒྲུམ་

ཆོག་པ་ཡང་བསྐྱབ་པ་ནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞི་བ་ལྟའི་  
དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་འཁོར་གྱི་མདོ་དེ་སྒྲོན་སེམས་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དེའི་  
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་གཞུང་ལམ་ལས། མདོ་འདི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྟས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་  
སེམས་གྱི་མཐུས་ཤིག་ལྟར་འདག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་ལ་མདོའི་དོན་ནི་ཅ་ལྟར་བྱང་  
ཡང་སྒྲོན་སེམས་དང་མ་བུལ་ན་སྒྲར་སྒོམ་པ་གསོར་ཡོད་པར་བརྟན་བས་ན། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། ཞི་བ་ལྟས་ཤིག་ལྟར་འདག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པར་  
བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་འདྲར་འབྱུལ་ནས་ཁ་ཅིག་འོ་ཆེན་རེ། སོ་ཐར་སྒོམ་པ་གཟུགས་  
ཅན་ཡིན་ན་བསྐྱར་མི་རུང་ལ། དེ་སེམས་པ་ཡིན་པས་བསྐྱར་ཆོག་པས་ན་གྲུབ་མཐའ་  
དོག་མར་ཡམ་པ་བྱུང་ན་མི་རུང་ལ། གྲུབ་མཐའ་གོང་མར་རུང་བེར་རོ། །

དེ་ལ་འོ་ན་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལུགས་ལ་ཐེག་དམན་ལྟ་བུ་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་  
པའི་དགོ་སྒྲོང་ལ་སོ་ཐར་གྱི་ཡམ་པ་བཞི་འཆབ་མེད་བྱང་བས་བསྐྱར་ན་སྒོམ་(༡༡བ)པ་  
ནམ་དག་སྟེ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་གོང་  
མ་དང་ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་ནོར་པའི་སྒྲོངས་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་རྒྱལ་གཞུང་ལམ་  
ལས། འདི་ལ་འབྱུལ་ནས་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སོ་ཐར་ལ་ཡམ་པ་བྱུང་ཡང་ཕྱིར་  
བསྐྱར་བས་སྒོན་བཞིན་འཐོབ་པོ། །ཞེས་སྒྲུབ་ནི། ཐེག་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཐེག་  
ཆེན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་བཟུང་པའི་ནོར་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། དེས་ན་བྱང་སེམས་མིན་དུས་ཡམ་པ་བྱུང་ནས་རྗེས་སུ་བྱང་སེམས་སྟེས་པས་སྒྲར་  
བྱངས་ཀྱང་མི་སྟེ། རྒྱད་ཡམ་པས་ཤིན་ཏུ་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་དགོ་  
སྒྲོང་གིས་ཡམ་པ་བྱུང་ཡང་སྒྲར་བྱངས་པས་ནམ་དག་སྟེ་བའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་གྱི་མཐུས་  
ཡམ་པ་དེ་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་མཐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུས་མཐའི་མེས་རི་གླིང་

ཀུན་མཁུན་མོགས་ཐོག་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲིག་པ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་  
 ལྷགས་པའི་ཕྱིར་དེ། མགོན་པོ་ཞི་བ་ལྟམ། སྒྲིག་པ་སྟོབས་ཆེན་གྱི་མི་བཟད་པ། །  
 དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་མེན་པ། །དགོ་གཞན་གང་གིས་ཟེལ་བྱིས་གཞོན་པར་  
 བྱེད། །དེས་ནི་དུས་མཐའི་མེ་བཞིན་སྒྲིག་ཆེན་རྣམས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་  
 ཐོག་པར་བྱེད། །ཅིས་གསུངས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་ཀུན་མོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་  
 དགོངས་སུ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱི་མདོ་དངས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གལ་ཉེ་སྔོ་  
 ལྷང་བ་བྱང་ན་ཉི་མ་བྱེད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མདོན་དུ་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་ཆུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་  
 ལུང་པོ་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིགས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་ཀྱི་བྱ་བསྐལ་པའི་  
 མེ་དང་མཉམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཉེས་པར་སྟོང་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་པར་བྱེད་  
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ལས། ཅ་ལྷང་  
 གིས་སྡོམ་པ་སྤྱར་སྟེ་པའི་གོགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་(༥༦)བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་  
 བྲལ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཀག་ཅིས་བཤད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདྲིའི་  
 བམ་པ་ལ་འཆབ་བཅས་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྤང་བས་དབྱེད་དགོས་སོ། །

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བམ་པ་འཆབ་མེད་བྱང་བས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་ལུལ་ནས་སྡོམ་པ་ལེན་  
 དགོས་པར་ཐལ། བམ་པ་འཆབ་བཅས་པས་སྡོམ་པ་འཆལ་བ་དེ་མ་ལུལ་ན་ད་དུང་དགོ་  
 སྟོང་ཡིན་པས་སྡོམ་པ་མི་སྟེ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱེ་སྤྱོད་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་  
 བམ་ལུབ་ཅིང་། ཉགས་གྲུབ་ཏེ། བྱེ་སྤྱོད་པས་པ་འཆབ་བཅས་པའི་རྒྱུད་ལ་དགོ་སྟོང་གི་  
 སྡོམ་པ་མེད་ན་དེ་རབ་བྱང་དང་བསྟེན་རྫོགས་རུང་བར་འགྱུར་ཞེས་ཅོད་པ་ལ། སྟོབ་  
 དཔོན་དབྱིག་གཞན་གྱིས་དགོ་སྟོང་གི་སྡོམ་པ་མེད་ཀྱང་བཅས་དབང་གིས་མི་སྟེ་བར་  
 བཞེད་པའི་ཕྱིར་དེ། མདོད་རང་འགྲལ་ལས། གལ་ཉེ་བས་བམ་པ་དགོ་སྟོང་མ་ཡིན་ན་



ཅི་སྒྲེ་ཡང་རབ་རྒྱ་མི་འབྱུང་། ཞེས་ཅོད་པ་དང་། ལན་དུ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱུད་ཁྱེལ་མེད་  
པ་ཆེན་པོས་ཉམས་པར་བྱས་པས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲུལ་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཡིན་གྱིས། དགེ་སློང་  
གི་དངོས་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་བསྐྱལ་པ་སྒྲུལ་ཡང་རབ་རྒྱ་མི་འབྱུང་  
ངོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། བམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་མ་ཐག་པའི་  
རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་བསྐྱལ་པ་སྒྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་  
བྱིར་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་སྒྲུལ་པ་བཅས་དབང་ཅམ་ཡིན་པའི་  
བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བསྐྱལ་པ་ཆོག་པ་ཞེན།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྒྲོན་པ་འདིའི་བསྐྱལ་པ་ལ་ཡང་བྱུང་རྒྱུ་བར་གྱི་མཐའ་ཅན་གྱི་  
དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདིའི་བཀའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་  
པའི་དེ་འདྲའི་དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཐེག་ཆེན་ལུགས་ལ་མ་བྱལ། རྟགས་  
གྲུབ་སྟེ། (༡༥)མདོ་སྟེ་རྒྱུན་ལས། སྒྲུལ་སྒྱུར་ལ་སྒྲོ་ལྷན་གྱི། །རབ་བྱུང་ལེན་པས་ཐོབ་  
པ་དང་། །ཆོས་ཉིད་གྱིས་ནི་ཐོབ་པ་གཞན། །རབ་རྒྱུང་བ་སྒྲོན་བྱེད་ཡིན། ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར། །

སྒྲུལ་པ། རྒྱུ་གསུངས་མདོ་སྟེ་རྟགས་རྒྱ་མཚོ་རྒྱུ་གཅིག་གིས། །བརྟུང་མཁས་དེ་ཡི་  
ལེགས་བཤད་མཆོད་ཡོན་སྟོད། །འགངས་བྱེད་སྒོ་གྲོས་རལ་གྱུང་ཐེགས་པའི་རྒྱན། །ས་  
གསུམ་རྒྱུད་པའི་དྲི་མ་འབྱུང་བྱིར་བསྐྱེདས། །མཚན་དཔེ་བྲལ་ཡང་ལྟ་མིའི་སྒྲོན་པ་  
མཛད། །འགོག་ལམ་མིན་གྱུང་ཉེས་ཆོག་སྒྱུ་བས་ཆོས། །ཐར་པའི་ཐེམ་སྐྱས་བྱལ་  
བསྐྱལ་རིན་ཆེན་མཛོད། །ཆོས་འདུལ་རྒྱལ་མཚན་རྒྱུ་ས་ཤིག་ལྟ་རྟམས་ཀྱི། །ཁྱིད་ཞིའི་  
ཡོན་ཏན་ཉིང་སྒྲུ་རྒྱལ་འདྲན་དེས། །དུལ་པའི་འཁོར་མང་དབུས་སུ་ལྟ་གྲུ་སྟགས། །སྒྱེ་  
དགུར་གཅིས་པར་ཡང་ཡང་བཀའ་སྒྲུལ་ཆོས། །འདུལ་པ་འདི་ཡིན་ད་རྒྱུངས་ལྟ་གྲུ་

མི། །ཐུབ་ཁྱོད་འགྲོར་བཅེས་ཐུགས་གྱིས་འཇམ་ཟེར་རྒྱས། །ལྟ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ར་བཅས་  
འགྲོ་རྣམས་ལ། །ཆོས་འདི་སྤང་ཞེས་ཡང་ཡང་བཀའ་སྤྱུལ་ཚུལ། །ཐོས་སོ་སྟོན་གྱི་འདུལ་  
འཛིན་ས་ཁྱབ་མཛོད། །ཅིས་པའང་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

### འཇམ་བྱ་བསྟན་བཅོས་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

གཉིས་པ། འཇམ་བྱ་བསྟན་བཅོས་གྱི་རང་བཞིན་ལ། སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་  
བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱར་པ་དང་། ཉམས་ན་བྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་  
དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། གཞི་དང་ཐུན་ཆོགས་དང་ཁྱེད་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་བཤད་  
པའི་དོན་འབྲེལ་བར་བཤད་ན། སྟོན་ཆོག་དང་། ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་གཉིས།

### སྟོན་ཆོག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། དཀའ་གནས་ལ་གཞན་གྱིས་དོགས་པ་བཅད་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་གྱིས་  
རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས། །དང་པོ་ལ། བོད་གཞི་ཆུ་མདུག་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་ཅ  
འདུལ་ཆུ་མའཛིན་ཆེན་པོ་མང་པོ་ན་རེ། སྟོན་ཆོག་བཅུ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་དུ། རང་རང་གི་སྡོམ་  
ལས། སངས་རྒྱལ་(༥༥)རང་བྱུང་རང་རྒྱལ་མཁན་སྟོབ་མེད། །ཡེ་ཤེས་ཁོང་རྒྱད་རྒྱར་  
ཤོག་སྐབས་འགྲོ་དང་། སྟོན་བར་ཁས་སྤངས་དེ་མཉེས་ཕྱི་ཆོས་སྤངས། །འཕྱིན་དང་  
གསོལ་བཞིའི་ལས་དང་སྟོན་ཆོག་བཅུ། །ཞེས་སྒྲུ་བའི་བྱིར་རོ། །

དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་དང་པོ་གཉིས་དང་རེས་ཁྱགས་གསུམ་ལ་ཆོག་མེད།

འཕྱིན་ཚྭ་དར་ཚྭ་ཡིན། དྲི་མཉེས་སོགས་སྟོམ་པ་འཕོག་པའི་ཚྭ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
 དར་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲུ། ཟུབ་སྟེ།  
 སྒྲུབས་འདྲིའི་ཚྭ་གཉིས་ཚང་མ་ཚང་ཞེས་པའི་ཚྭ་སྒྲུ་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བ་  
 ལས། ཚྭ་ལས་འདས་ན་ལས་མི་ཆགས་སོ། །འདྲིར་ཚྭ་ནི་དགོ་འདུན་ཚང་བ་དང་  
 ལས་བརྗོད་པ་དང་ལས་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདྲིའི་རང་བྱུང་དང་  
 དེས་ཞུགས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཅིང་སྟོམ་པ་དེ་དག་ཐོབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་ཏུ་  
 རིན་ཆེན་ཕྱིར་བར། རང་བྱུང་དང་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ཐུང་ལ་རིག་བྱེད་ཀྱང་མི་དགོས་པའི་  
 ཕྱིར། ཚྭ་ཡིན་པའང་མི་འཐད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན།  
 འཕྱིན་ཚྭ་ཚས་ཅན། ཁྱོད་མཁན་སྟོབ་དང་བཅས་པའི་ཚྭ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་  
 སྟོན་ཚྭ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། དར་ཚྭ་མིན་པའི་མཁན་སྟོབ་ཅན་གྱི་སྟོམ་པ་འཕོག་  
 ཚྭ་ལྟར་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྟར་གཞི་ལས། སྟོན་གྱི་ཚྭ་གས་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་  
 བསྟེན་པར་ཚྭ་གས་པ་དག་མཁན་པོ་མེད་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་མེད་པས། ཞེས་དང་།  
 རིག་ལས་ཀྱང་། མཁན་པོ་དང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་གནང་བ་བས་སྒར་བཤད་པས་ན་དེའི་  
 ཕྱིར་སྟོན་གྱི་ཚྭ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་གཉིས་མེད་པར་ཡང་སྟོན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་།  
 བསྟེན་པར་ཚྭ་གས་པའི་ཚྭ་འབྱུང་བས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་  
 ལུས་ཏེ། ཁྱོད་མཁན་སྟོབ་དང་བཅས་པས་དགོ་(༡༥)རྒྱལ་སོགས་རིམ་གྱིས་བསྒྲུབ་པའི་  
 འཕྱིན་ཚྭ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིག་ལས། མཁན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུ་ལ་བ་དང་ལུན་པའི་  
 རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་ལ་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་མངགས་པ་དེས་རྗེས་  
 སྒྲུབ་སྒྲུབ་པར་བྱ། ཞེས་དང་། འགྲེལ་རྒྱུང་ལས་ཀྱང་། མཁན་མོ་ལས་ལྟར་མཐོས་ཏེ་ཕོ་  
 ཉམ་ཁྱིམས་དཔོག་ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་ཚྭ་གས་ལས་ཀྱང་། ཚྭ་སྟོན་

མ་ནི་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་དྲུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་ལ་བསྐྱབ་ཟིན་གྱི།  
 དེ་ཡང་ཡུའ་ལའི་ཁ་དོག་མ་འཕྲིན་པར་བོང་ལ་ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་  
 པའི་ཚུམ་པ་བྱིན་ཅིག། དག་འདུན་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུའ་ལའི་ཁ་དོག་འཕྲིན་པར་བོང་སྡེ་  
 ཆོས་སྦྱིན་མ་བསྡེན་པར་རྫོགས་པར་གྱིས་ཤིག། ཅིས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། འདིས་  
 བསྐྱབ་པ་རིམ་གྱིས་སྦྱིན་པར་བཤད་པའི་བྱིར། འདི་ལ་གཞོད་བྱེད་དགུ་སོགས་ཡོད།

གཞན་ཡང་། ཚུར་ཤོག་གི་དང་སྐབས་འགྲའི་བསྡེན་རྫོགས་དང་། ལྷི་ཆོས་ཁས་  
 བླངས་གྱི་བསྡེན་རྫོགས་དང་། བརྩའི་ཆོགས་དང་། ལྷི་ཆོགས་ཀྱི་བསྡེན་རྫོགས་རྣམས་  
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་གནང་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྡོན་ཆོག་ཡིན་  
 པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། སྡོན་ཆོག་དང་དང་ཆོག་གཉིས་ཀས་ཚུམ་པ་སྡེ་བར་འདྲ་ཡང་ད་  
 ལྟར་ནི་སྡོན་ཆོག་གི་གདུལ་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པས་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་བཅས་པའི་བྱིར།  
 དེར་ཐལ། ཆོག་གཉིས་མཛད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འིགྲ་ལས། གདུལ་བྱའི་  
 སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ཆོག་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ད་ལྟར་ནི་  
 དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་རྣམ་པར་དག་པ་དག་མེད་པས། དེས་ན་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་རྣམ་པར་བཞག་  
 གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་བཤད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་  
 པར་ཐལ། དང་པོ་ཡང་མི་འཐད། གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད། བྱི་མ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་མི་  
 འཐད་པའི་(༡༩)བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྡོན་པ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་  
 བཟང་ཚུར་ཤོག་གི་སྡོན་པ་བསྡེན་པར་རྫོགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་  
 སྐབས་འགྲོ་སྒྲ་ཡིན་ཀྱང་། གསོལ་བཞིའི་སྡོན་ཆོག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། ཅུ་བར།  
 དེ་ལྟ་བུ་ནི་སྡོན་གྱི་ཆོག་འོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷི་བའི་ཆོས་  
 བརྒྱད་ཁས་བླངས་པའི་བསྡེན་རྫོགས་ནི་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་འི་རྗེས་སུ་བཅས་པའི་བྱིར།



དེར་ཐལ། ཕྱི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྟོང་བར་ཁས་ལེན་བའི་བསྟེན་ཚྲོགས་ཀྱི་ཐོག་མ་སྟེ་  
 དགྲའི་བདག་མོ་བསྟེན་བར་མ་ཚྲོགས་གོང་ནས་ཀྱན་དགའ་བོ་བསྟེན་ཚྲོགས་བྱས་པ་  
 གང་ཞིག ཀྱན་དགའ་བོ་དར་ཆོག་གིས་བསྟེན་བར་ཚྲོགས་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
 དེའི་ཆེ་སྟོན་པ་ལ་སྟེ་དགྲའི་བདག་མོའི་ཁྱབ་བྱེད་མཁན་ཀྱན་དགའ་བོས་བྱས་པར་གྲོང་  
 གཞིར་བཤད་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀྱན་དགའ་བོ་བསྟེན་བར་ཚྲོགས་བའི་མཁན་  
 བོ་ཡོད་སྟུང་ཡིན་པར་བཀའ་བསྟུའི་སྐབས་སུ་བཤད་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་  
 ཆོག་ལ་ལྟ་ཆོགས་དང་བཅུ་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་བྱེད་པར་མཚམས་ནང་དེར་ཡོད་བའི་  
 དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུ་དགོས་བའི་ཕྱིར་དྲེ་ ཅུ་བར། དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་  
 པ་ན། ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་བོད་གངས་ཅན་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོའི་  
 གསུང་ལས། སྟོན་གྱི་ཆོག་འདི་དབྱེ་བ་ནི་བརྒྱད་དེ། འདྲན་པ་རང་རྒྱལ་རང་བྱུང་རྒྱལ་  
 གཅིག་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཁོང་རྒྱུད་རྒྱུར་ཤོག་སྐབས་འགོ་དང་། །སྟོན་པར་ཁས་བླངས་དྲི་  
 མཉེས་ཕྱི་ཆོས་སྤངས། །གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་ཆོག་འདོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་  
 མི་འཐད་པར་ཤེས་སྟེ། གསོལ་བཞིའི་སྟོན་ཆོག་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་ཆོག་མེད་པའི་ཕྱིར་  
 དྲེ། རིགས་ལས། སྟོན་གྱི་ཆོག་ནི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱ་ཡི། རྣམ་པ་གཞན་ནི་  
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །(༡༥)ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་དེ། སྟོན་ཆོག་ཆོས་ཅན། རུ་མའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། གཅིག་  
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་བྱས་མ་དཔེ། འོ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་རིགས་མི་  
 འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པར་ཐལ། རུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་བྱུང་། བྱུང་བར་ཐལ། རང་  
 གི་རྣམ་བཤད་ལས་སྟོན་གྱི་ཆོག་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་ལས་སྟོན་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་  
 བུའི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བ་ཅན། ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སྟོན་གྱི་ཆོག་ནི་སྟོར་

དངོས་ལུ་ཉེན་ཚོ་གཤི་ཡན་ལག་དེ་ལྟ་བུའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བ་ཅན་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར་དེ། འདི་ལྟ་བུ་ནི་རྣམ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་དབྱེ་བའི་ཚོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ།  
རིག་ལས། སྡོན་གྱི་ཚོག་ཤི་རྣམ་པ་ནི་འདི་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱའི། རྣམ་པ་གཞན་མ་ཡིན་  
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་བྱུང་ཡང་ཚོག་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཚོ་  
ག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་  
པར། ཚོག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་ལྟ་བ་དང་འཚོ་བ་དང་ཚོག་ཞེས་པའི་ཚོག་ཡིན་པས་  
སྐབས་འདི་དང་སྐྱ་དོན་གང་ཡང་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་ཚོག་  
ལ་ལས་བརྗོད་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ། ཅུ་བར། འདིར་ཚོག་ནི་དགོ་འདུན་ཚང་བ་དང་  
ལས་བརྗོད་བ་དང་ལས་བྱེད་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་བྱུང་སྐབས་སྐར་བཤད་པ་བརྒྱུ་པོ་དེ་སྡོན་གྱི་སྐལ་བཟང་  
འགའ་ཞིག་བསྟེན་པར་རྗོགས་པའི་ཐབས་ལ་སྡོན་ཚོག་ཅེས་སྐྱ་ཡངས་པའི་དབང་གིས་  
བཤད་བ་དེ། སྡོམ་གསུམ་ལས། ཚུར་ཤོག་ལ་སྐབས་བསྟེན་རྗོགས་བྱངས། །འབྲུལ་བ་  
ཡིན་པ་མཉམ་པོ་ལ། །འདི་རྣམས་སྡོན་གྱི་ཚོག་ར་བཤད། །ཅེས་པའི་དགོངས་པ་(༡༧)  
ཡིན་ཟེར་ན། འོན་དེ་དག་ཚོག་མིན་པ་ཞིན་དུ། ལས་སམ་མྱོངས་པའི་དབང་གིས་ཚོག་  
ཞེས་བཤད་དགོས་པར་ཐལ། སྡོན་པ་ནས་བཟུང་འཕགས་ལུ་གྱི་འདུལ་མངོན་གྱི་  
མཐས་པ་དག་གིས་བསྟེན་པར་རྗོགས་ཚུལ་བརྒྱ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཚོག་བརྒྱ་ཞེས་མ་  
བཤད་ཀྱང་བྱོད་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་མ་མོ་ལས། བསྟེན་པར་  
རྗོགས་པར་འོས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱའོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། བྱེ་བྲག་རྒྱ་སྐྱ་

བའི་འདུལ་བ་པ་རྣམས་ན་རེ། རྣམ་པ་བརྩམ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བྱ་བ་བསྟུས་པའི་  
 བྱིར་སྟགས་སྒྲུ་སྟོས་སོ། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་བསྟུས་པ་ལས་ཀྱང་བཤད།  
 ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་ལས་ཀྱང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བརྩེ། ཞེས་དང་། མེ་  
 རྟོག་ཐོང་བརྒྱད་ལས་ཀྱང་། གང་བྱིར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི། གཞན་ཡང་བྱེ་བྲག་སྒྲུ་  
 བས་བརྗོད། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལྟ་མིན་ན། གཞི་གྲུབ་ན་ཆོག་ཡིན་པས་  
 རྩལ་པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་དང་མཐོང་ལས་སྟགས་ཐབས་རྣམས་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར་  
 དང་། ཆོག་འི་སྒྲུ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་རྒྱལ་དུ་བདགས་པའི་བྱིར། འདི་ལས་སྒྲུན་པ་དེ་ཅི་དགོས།  
 ཡང་བོད་མང་པོ་ན་རེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བརྩེ་འདྲེན་ཚུལ་གཅིག་བྱས་ནས་  
 ལུང་རང་འགྲེལ་དང་མ་མོ་དང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་སྟགས་ཁྱད་མེད་དུ་འཆད་པ་མི་  
 འཐད་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་དང་མེ་རྟོག་ཐོང་རྒྱད་དང་འདུལ་བ་བསྟུས་པ་སྟགས་  
 ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་བསྟེན་རྫོགས་གཅིག་བྱས་ལྟ་ཆོགས་དང་བརྩེ་ཆོགས་  
 སོ་སོར་བྱས་ནས་བརྩེ་དང་། ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་ལས། གསོལ་བཞི་བཤང་  
 རྒྱབས་འགོ་མ་བཤང་པར་བརྩུར་བཤད། མ་མོ་ལས་སངས་རྒྱས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་དེ་སོ་  
 སོར་དང་། ལྟ་ཆོགས་བརྩེ་ཆོགས་གཅིག་བྱས་ནས་བརྩུར་བཤད་(༥༥)པའི་བྱིར། དང་  
 བོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། རང་བྱུང་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་  
 གཉིས་སོ། །དེས་པར་འཇུག་པས་རྟེན་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །དགེ་སློང་རྩུར་སྟོག་ཅིས་བྱ་  
 བས་གྲགས་པ་ལ་སྟགས་པ་རྣམས་སོ། །སྟོན་པར་ཁས་སྤངས་པས་ནི་འོད་སྤང་ཆེན་  
 བོའོ། གྱི་བས་མཉེས་པས་ནི་ལེགས་སྦྱིན་ནོ། །སྤྱ་མའི་ཆོས་ཁས་སྤངས་པས་ནི་སྦྱེད་གྲུའི་  
 བདག་མོ་ཆེན་མོའོ། །ཁོ་ཉས་ནི་མཆོད་སྦྱིན་ནོ། །འདུལ་བ་འདྲིན་པར་གཏོགས་པ་ལྟས་  
 ནི་མཐའ་འཁོབ་གྱི་མི་རྣམས་སོ། །བརྩེ་ཆོགས་ཀྱིས་ནི་དབུས་གྱི་མི་རྣམས་སོ། །རྒྱབས་

སྤྱི་ལོ་བ་ལན་གསུམ་བརྒྱུས་པས་ནི་སྤྱི་བཟང་དྲུག་ཅུའི་ཚྭ་གས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གིས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་  
 རག་ལས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མེ་ཏོག་སྤེང་བརྒྱད་ལས་ཀྱང་།  
 འདྲེན་པ་རང་རྒྱལ་རང་བྱུང་གི་ལོ། །ནས། གོ་ལུ་ཏ་མས་ནི་ལྷི་ཚོས་ཀྱིས། །ཞེས་དང་།  
 འདུལ་བ་བསྟུས་པ་ལས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་མེད་པར་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་  
 དང་། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་  
 རང་བྱུང་གི་ལས་སློབ་དཔོན་མེད་པར་བྱད་མེད་དུ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་  
 དྲིགས་གཅོད་ཡོད། ཅུ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ནི་ཟེར་ལས། བརྒྱུད་  
 ལུགས་གཞན་ཡང་ལུང་གཅིག་ལས་འབྲེས་པ་ལས་ནི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བརྒྱ་སྟེ།  
 ཞེས་གསུངས་ནས་སྟུབས་འགོ་ཁས་བྲུངས་མ་བཟང་བར་གསོལ་བཞིའི་ཚྭ་བཟང་སྟེ།  
 བརྒྱུད་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་མ་མོ་  
 ལས། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་འོས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱའོ། །དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རང་བྱུང་  
 དང་། རང་སངས་རྒྱས་སློབ་དཔོན་མེད་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། ནས། མོ་ཉ་  
 དང་དགེ་འདུན་སྟེ་གཉིས་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་(༡༠)པའི་  
 ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་སོ་སོར་བཟང་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྟེ་ཁ་ཅིག་སྟོན་ཚྭ་གནད་པའི་  
 དུས་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཕྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་པར་ཞེས་ཟེར་  
 བེད་སྟོན་ཚྭ་བརྒྱ་འདོད་དོ། །འདི་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷ་ངན་ལས་མ་འདས་པར་དུ་  
 གནད་མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཚང་མ་རྒྱས་གོང་དུ་འང་ཐེག་ཆེན་གྱི་  
 ལུགས་རྒྱ་རོལ་ལྟར་རབ་བྱུང་གི་ཆེ་རང་བྱུང་གི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད།  
 འདུལ་བ་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་སངས་མ་རྒྱས་གོང་ནས་རབ་དུ་བྱུང་བར་ཁས་ལེན་



དགོས་ལ་བྱོད་ཀྱིས་དེ་སྒྲོ་ཆོག་བྱས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལ་བྱ་ཀ་རས། དེ་ནས་  
འདུན་པ་དང་། བསྐྱུགས་ལུན་དག་བསྐྱར་ནས་དབུ་སྒྲ་རྣམས་བྲེགས་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་  
གནང་སྟེ། ན་བཟའ་ཅུར་སྒྲིག་རྣམས་བསྐྱམས་ཏེ། དགོ་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པས་ཚུ་བོ་ནི་རུ་  
ནའི་འགམ་དུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ན་འོག་མར་མི་སྒྲོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་  
རང་བྱུང་བྱས་པ་དང་འདི་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་མེད་པ་ལ་རང་བྱུང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་དང་  
རྒྱད་མེ་སྒྲི་རྣམ་ནའང་དོན་འདི་ལྟར་རོ། །ཉགས་གཉིས་པ་སྒྲ་ཞིང་དངོས་འགལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། སྒྲ་མ་དེ་བཀག་ནས་སྒྲོན་པ་རབ་དུ་བྱུང་ནས་ཟུང་ན་ལས་མ་  
འདས་ཀྱི་བར་དུ་གནང་བེར་བ་ཡང་མི་འབད་པར་ཐལ། སྒྲ་ཀྱི་སྒྲོན་དང་གྲུབ་མཐའ་  
གོང་འོག་གང་ལ་སྒྱར་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སྒྲིའི་དབུ་བ་དང་། སྒྲོན་ཆོག་ཀྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་  
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་ལ་བརྒྱར་ཡོད་དེ། ལུང་  
སོ་སོས་འདྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲོན་ཆོ་བྱུང་  
དུས་དང་། ཆོག་འེལ་བྱུང་པར། དགོས་པ། སྒྲ་བཤད་བཞི། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྒྲོན་པ་  
མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་(༥༠)ནས་བྱུང་ཞིང་། དེ་  
ནས་བཟུང་ལོ་དྲུག་པ་ཚུན་ཆད་དུ་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་  
ལོན་པ་ན་པལ་ཆར་ཚུར་ཤོག་གིས་བསྐྱེན་རྫོགས་མཛད་པ་དེའི་ཆེ། དགོ་སྒྲོང་ཞིག་གི་  
དུང་དུ་རབ་བྱུང་བསྐྱེན་རྫོགས་ལ་འོངས་པ་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱི་དུང་དུ་བཏང་བས་བར་  
སྐབས་སུ་ཤི་བ་གསན་ནས། དའི་ཉན་ཐོས་ཐག་རིང་པོ་ནས་འོངས་པས་སྐྱག་བསྐྱེལ་  
བར་གྱུར་ཏེ་སྒྲ་ཀྱི་དགོངས་ནས་དེང་ཕྱིན་ཆད་དགོ་འདུན་འདུས་པས་རབ་བྱུང་བསྐྱེན་  
རྫོགས་བྱུང་ཞེས་གསུངས་ནས་གནང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཆོ་ཆོ་ག་མ་ཤེས་པས་དགོ་

འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན་ཆ་ལུགས་འདི་བཞིན་བྱས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ག་ཡང་གསུངས་  
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འཆད་པར། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན། བས། དེ་ལྟ་བུ་ནི་མྱོན་  
ཀྱི་ཆ་གཞོ། །ཞེས་བྱུང་། རྒྱུད་ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་ཞིང་མཁན་སྒྲོ་བ་མི་དགོས་པར་གསོལ་  
བཞེས་གཅིག་ཆར་རབ་བྱུང་བསྟན་ཐོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ག་དེ་མྱོན་ཆོག་གི་མཚན་ཉིད།  
མཚན་གཞི་མྱོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་མྱོན་ཆོག་གནང་བའི་ཐོག་མའི་ཆ་ག་ལྟ་བུ་དང་།  
འདི་པ་ཁོ་ནར་གནང་གི་མ་ལ་གནང་བའི་ཆ་ག་མིན་ཏེ། མའི་ཐོག་མ་སྒྲེ་དགའི་བདག་  
མོ་ནས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། དེ་དར་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་ཡིན་ཅིང་དར་ཆོག་གནང་བ་ནས་དེ་  
མི་རུང་བས་སོ། །

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མྱོན་ཆོག་དང་དར་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་པར་བཞི་ཡོད་དེ། གང་  
ལ་ནོད་པ་ལུལ་གྱི་རྒྱུད་པར། གང་གིས་ནོད་པ་རྟེན་གྱི་རྒྱུད་པར། རི་ལྟར་ནོད་པ་ཆ་  
གའི་རྒྱུད་པར། སྒྲེ་བ་འབྲས་བུའི་རྒྱུད་པར་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
དར་ཆོག་ལ་ལྟ་ཆོག་ས་དང་བརྩ་ཆོག་ས་སོགས་དགོས། མྱོན་ཆོག་ལ་མཚམས་ནང་དེའི་  
དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་པར། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་  
པ་ན། ཞེས་སོ། །ཅུ་ཏམས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་དར་ཆོག་ལ་(༧)ན་ཆོས་  
གོས་མཁན་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱུལ་ས་ཏེ་བསྟོན་དགོས། མྱོན་ཆོག་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྱོན་  
ནས་རབ་བྱུང་བསྟན་ཐོག་ཀྱི་ཆ་ལུགས་བྱས་ཆོག །དར་ཆོག་ལ་ཕྱག་བརྩ་གཅིག་  
དགོས། མྱོན་ཆོག་ལ་དེ་མི་དགོས་པར་ཆུན་ཤོས་ལ་ཕྱག་གསུམ་འཆལ་བས་ཆོག །དར་  
ཆོག་ལ་པ་གྱའི་སྟེང་དུ་ཅོག་ལུས་ལྷན་རིང་བ་དང་། མཁན་པོས་ངོ་ཆེན་དང་ལས་སྒྲོ་བ་  
ཀྱིས་བཅའ་སྒྲུད་པས་གསོལ་བ་འདེབས་དགོས། མྱོན་ཆོག་ལ་སྟན་མེད་པར་ཅོག་ལུས་

རང་ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རྒྱུ་དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཅ་  
བར། ཆ་ལུགས་འདི་བཞིན་བྱས། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། ཅ་བར། ཆན་རིམ་ལ་  
ཕྱག་འཆལ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། ཅ་བར། ཐལ་མོ་སྐྱར་ཅོག་ཅོག་ལུང་འདུག་  
ཅིང་གསོལ་བ་བཏབ་པར་གྱུར་བ་གསུམ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་  
གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། དར་ཆོག་ལ་གསོལ་བཞིའི་ཚུན་དུ་འགལ་རྒྱུ་དང་བྱལ་བ་མཐུན་  
རྒྱུ་ཆང་བ་བཟོད་དགོས། ཚུན་ཆོག་ལ་དེ་མི་དགོས་པར་གསོལ་བཞི་བྱས་ཆོག་པའི་  
ཕྱིར། ཅ་བར། གསོལ་བ་བཏབ་པར་གྱུར་བ་གསུམ་དང་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་  
ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། སྐྱུར་པའི་གསོལ་འདེབས་དང་དངོས་གཞིའི་  
གསོལ་བཞིའི་བར་དུ་གཞན་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་བཞི་པ་བྱུང་སྟེ། དར་ཆོག་  
ལ་རང་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་རིམ་གྱིས་སྐྱབ་དགོས། ཚུན་ཆོག་ལ་དེ་གཉིས་གཅིག་  
ཆར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བར། གཅིག་ཆར་རབ་དུ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་  
ཉི་བར་བསྐྱབ་པར་གྱུར་བ་ལྟ་བུ་ནི་ཚུན་གྱི་ཆོག་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཆན་རིམ་ལ་ཕྱག་འཆལ་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དགོ་འདུན་ཆན་པ་རྣམས་ཀྱི་རབས་  
སམ་ཆན་ཤོས་བཞི་ནི་ཆན་རིམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཕྱག་གསུམ་འཆལ་བས་(༡༡)ཆོག་  
པའི་ཕྱིར། རིག་ལས། དགོ་སྒྲོང་ཆན་པ་རྣམས་ཀྱི་རབས་ནི་ཆན་རིམ་སྟེ་དེར་ཕྱག་  
འཆལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། དེར་ཕྱག་འཆལ་  
ཞེས་ལུལ་དང་ཕྱག་གཉིས་ཀར་གཅིག་ཆོག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུ་རིག་སྟགས་  
ལས་ཕྱག་གསུམ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཤེས་བྱེད་མཐོང་སྟེ། ལུང་གཞི་དང་དེའི་འབྲེལ་བར་  
ཡང་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་རིག་ལས། ཆན་རིམ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགོ་འདུན་ལ་  
རབས་གཉིས་ཏེ། གཞོན་རིམ་དང་ཆན་རིམ་ཡོད་པས་དགོ་སྒྲོང་ཆན་པ་རྣམས་ཀྱི་རབས་

ནི་ཀུན་རིམ་སྟེ། དེར་ཕྱག་འཆལ་དུ་བརྟུག་སྟེ། ཞེས་ཕྱ་བའི་ཐ་ཚོག་གོ། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར།

ཕྱག་པ་ལ་རྣམ་དཔྱོད་གཟིགས་ཀྱི་ཅན་དག་ན་རེ། འོ་ན། འདིའི་ཕྱག་གང་ཟག་  
དང་དགོ་འདུན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དགོ་འདུན་ལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གང་  
ཟག་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོ་སྟོང་ཀུན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་ཤོས་གཅིག་གིས་  
ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རབས་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།  
ཅ་བར་འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཀུམ་ཤ་ཏམ་ལས། དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན་ཆ་  
ལུགས་འདི་བཞིན་ཕྱག་ཤིང་དགོ་འདུན་ལ་ཕྱག་འཆལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་  
ཁྱབ་མཆོམས་ལ་ཏུགས་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རབས་དང་ཀུན་པའི་སྐྱ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་  
དང་། ཀུན་ཤོས་གཅིག་གཅི་ཐོར་ཕྱག་འཆལ་པའི་ལུ་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
དེས་ལས་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཀུམ་ཤ་ཏམ་ལས། ཐལ་མོ་སྐྱར་ནས་ཅོག་ཕུར་  
འདུག་ཏུ་བརྟུག་སྟེ། ཡན་གསུམ་གསོལ་བ་འདེབས་སུ་བརྟུག་ནས། དགོ་སྟོང་གཅིག་  
གིས་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་གཅིག་ཆར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་  
པ་ཉི་ལྔ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགོ་སྟོང་གཅིག་གིས་  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་ཕྱག་(༥༥)ཡན་ལག་ལྔ་ཕྱག་ཡིན་ཏེ། ཕྱག་  
གཉིས་ཡོད་ཀྱང་དེ་གནང་པའི་གཞི་ལས། ཡན་ལག་ལྔ་ཕྱག་འཆལ་བ་དང་སྐྱོད་པ་  
ནས་འཁྱུད་པའོ། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། འདིར་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་ཕྱག་འཆལ་  
དུ་བརྟུག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི་དེ་ཆོས་ཅན། གནང་པའི་དགོས་པ་ཆོགས་ཀྱང་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ།  
སྐྱབ་པ་གསུམ་ཀྱང་ཞིང་སྐྱོན་པ་གསུམ་ཤས་ཆེ་པའི་གང་ཟག་གི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གནང་



བར་གྱི་དགའི་སེམས་པའི་བྱིས། སྒྲིན་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྷན་སྒྲིན་པ། སེམས་རབ་སྒྲིན་པ། དབང་པོ་སྒྲིན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིས། དང་པོ་ནི། ཆོ་སྒྲོན་མ་རྣམས་སུ་ཆོས་དང་ལས་ལ་སྦྱངས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་དེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སེམས་རབ་ཆེ་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་དེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་དད་སྟགས་ཚེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིས། སྒྲིབ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་དེ། ལས་གྱི་དེ། ཉོན་མོངས་པའི་དེ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིས། དང་པོ་ནི། རན་འགྲའི་ཐུང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བམ་བ་བཞི་མཚམས་མེད་ལྟ་ཆོས་སྤྱོད་གི་ལས་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཉོན་མོངས་རྒྱན་རིང་བས་ལམ་སྒྲེད་ཀྱང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། འཆར་ཀ་ལྟ་བུའི་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་བ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིས། བཞི་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲོན་གྱི་ཆོག་པར་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དར་ཆོག་གི་སྒྲོན་དུ་ཆོག་ག་སྟེ་རིགས་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་གནང་བས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་བྱིས་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། དེ་ནི་སྒྲོན་གྱི་ཆོག་པོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྒྲོན་གྱི་ཆོག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་པོ་ནས་སྤར་ཆོག་རིགས་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིས།

སྒྲིན་པ། སྒྲིབ་པ་གསུམ་དྲིས་དབེན་ལྷན་སྒྲིན་དྲངས་ཤིང་གཞིར། །སྒྲོན་སྦྱངས་སྒྲིས་ཐོབ་སེམས་རབ་ཡོངས་འདུའི་དྲིས། །(༦༩བ)དད་སྟགས་རིན་ཆེན་དོ་སྙེད་གོས་མང་དག། །སྒྲོན་ཆོག་འདབ་བརྒྱའི་ཆོག་ས་བཅས་གསུང་དུ་དུད། །ཡོན་ཏན་ཀྱན་རྩོགས་སྒྲོན་པའི་ཞལ་འཇུག་ཟེར། །དྲི་བུལ་དག་པའི་ལུང་རྟོགས་བདུད་ཅིར་འབབས། །གང་འདི་བརྟུང་ངོམས་འཁོར་ཆོག་ས་དགོ་འདུན་ཏེ། །སྒྲོན་མེད་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་གཙུག་རྒྱུན་མད། །ཐུབ་བྱེད་མཛེས་པའི་སྦྱང་རྒྱན་པའི་གསུང་། །མཉམ་པའི་ཐུགས་རྗེ་གང་འདུལ་འཕྲིན་ལས་ལ། །མིག་བརྒྱས་སྦྱང་ཀྱང་ནམ་ཡང་མི་ངོམས་ན། །དེང་འདིར་བྱེད་

ཕྱག་འདིར་སྒྲོང་སྒྲིག་པམ་མཁའ་པམ་གྱི་ཆོག་པམ་སྐུ་བཅད་པམ་། །

### ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་གྱི་འདི་དོན་དུ་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་གྱི་འདི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། སའི་ཆོག་ལུང་གཉིས་  
བཤད་ཚུལ་དང་། མའི་ཆོག་ཕྱན་ཆོག་སྐྱོང་གིས་བཤད་པ་དང་བཅས་པ་གཉིས།  
དང་པོ་ལ། དག་བསྟེན་གྱི་དང་། དག་ཚུལ་དང་། དག་ཆོག་གྱི་ཆོག་གསུམ། དང་པོ་  
འཆད་པར། དག་བསྟེན་ཉིད་དང་དག་ཚུལ་ཉིད་དང་དག་སྒྲོང་ཉིད་དག་གི་སྐུ་མ་བསྟེན་  
པར་མ་ཆོག་པམ་བཤད་པམ་ཕྱི་མ་མི་བྱའོ། །སྐུ་བསྐྱེད་ལྟེན་པམ་སྐུ་བསྐྱེད་པམ་མའི་ཆོག་ཚུལ་པ་  
དང་། དག་བསྟེན་ཉིད་དང་། དག་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱེད་པམ་མའི་ཆོག་བྱའོ། །དེའི་འོག་  
ཏུ་བསྐྱེད་པམ་བཤད་པམ་ཁས་སྐྱེད་པམ་མའི་ཚུལ་གྱིས་བྱའོ། །ཞེས་བྱུང་།

འདི་ལ་ཁར་བྱུང་བསྟེན་གནས་གྱི་ཆོག་མའི་བྱུང་པར་དང་། གཙོ་བོ་དག་བསྟེན་གྱི་  
ཆོག་མའི་བྱུང་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡང་བྱུང་པར་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོག་ལུང་  
གང་ནས་བཤད་པ་དང་། ཆོག་མའི་དབྱེ་བ་དང་། ཆོག་མའི་བྱུང་པར་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱུང་  
དང་པོ་ནི། གནས་འཛིན་གི་མདོ་ཁོ་ནར་མདོ་ལུགས་གྱི་བསྟེན་གནས་འཛིན་ཆོག་  
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་སྐུ་བཞེད་དང་། དཔྱད་བཅོས་འདི་སྐྱོང་འདུལ་བའི་  
བཀའ་དང་བསྟེན་བཅོས་གང་ནས་ཀྱང་ཆོག་དངོས་སྐུ་མ་གསུངས་ལ། མདོན་པ་དང་  
(༥༣)མདོན་ཏུ་འགྲོལ་དང་ས་སྐུ་ནས་ཀྱང་བསྟེན་གནས་གྱི་རྣམ་བཞག་ཅམ་མ་  
གཏོགས་འཛིན་ཆོག་དངོས་སྐུ་མ་གསུངས་པའི་བྱུང་། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོན་སྐུ་མ་གྱིས་  
དེར་མ་བཤད་པར་གྲུབ་པ་དེའི་བྱུང་། ཐུབ་བསྟེན་བྱི་དོར་ལས། དཔྱད་གནས་གྱི་སྐུ་མ་

པ་འཕོག་པའི་ཆོག་ནི་འདུལ་པ་ལྷུང་དང་འདུལ་པའི་བསྟན་བཅོས་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་  
པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤུལ་  
བསྟན་བྱི་དོར་ལས། མངོན་པ་དང་ས་སྟེ་ནས་ཀྱང་བསྟན་གནས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཅམ་མ་  
གཏོགས་འཕོག་ཆོག་མ་གསུངས་ཤིང་ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་བརྒྱད་པ་དང་  
བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་ཀྱང་ཆོག་དང་རྣམ་བཞག་གསུངས་པའི་བྲིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་  
དག་ལྟ་སྟོན་དང་མཐས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྟར་པལ་ཆེར་སྟེ་པའི་ལུགས་ཡིན་  
པའི་བྲིར་ཏེ། སྤུལ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་བརྒྱད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་  
བཟང་པོས་ཆོག་དང་རྣམ་བཞག་གསུངས་ཀྱང་པལ་ཆེན་སྟེ་པའི་ལུགས་སུ་མངོན་ལ།  
ཞེས་དང་། ལྟ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་འདུལ་པའི་ཆོས་འབྱུང་ལས། དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་  
བརྒྱད་པ་ཅུ་འགྲེལ་བརྗེ་ཏ་ལྟེ་བྲིས་མངོན་པ་དེ་ཉིད་དང་དར་མ་གྲགས་ཀྱིས་འགྱུར་  
འདི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྲིར། དེས་ན་ཆོག་གནས་འཛོག་གི་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལས་ལྷུལ་  
རྟོན་སྟོད་ལམ་དུས་ཆོག་འཛོག་རྣམས་འཆད་འགྱུར་ལྟར་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་བྲིར་  
ཏེ། སྤུལ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། དེའི་བྲིར་ན་ཆོག་ནི་གནས་འཛོག་གི་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་  
གསུངས་པ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་(༥༡)ཆོག་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཐེག་རྒྱུད་གི་མདོ་ལས་བཤད་པ་  
དང་། ཐེག་ཆེན་མདོ་ལས་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་སྟེ་ནས་བཤད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྲིར།  
དང་པོ་ནི། གནས་འཛོག་གི་མདོ་ལས་བཤད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོག་དངོས་བསྟན་  
ལ་མ་ཆང་ཡང་སྟན་སྟེ་ནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྟེ་བ་སོགས་ཀྱི་བར་དུ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་

གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བྱང་ཆུབ་པར་དུ་སྤངས་པར་བཤད་པའི་  
ཤུགས་བརྟན་གྱི་ཚོག་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། དོན་ཞགས་སོགས་དང་མྱར་  
བཤད་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

འདི་དག་ལ་འབྲུལ་ནས་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་གྱི་བསྟེན་གནས་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་  
གསོ་སྤྱོད་སྟེན་སྒྲ་སོགས་གྱིས་བཤད་པ་དོན་གཅིག་པར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་ཐེག་  
ཆེན་གྱི་སྒྲ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐུབ་བརྟན་གྱི་དོར་ལས། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་  
དག་ཅེས་པ་ནས། གསོ་སྤྱོད་གི་ཐ་སྟོད་ཅམ་འབྲེལ་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་  
ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཚོག་པའི་ཁྱད་སྟངས་དང་བཅས་ཏེ་བྱིར་བཤད་པ་དང་། གྲུབ་མཐའི་བྱེ་  
བྲག་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚོག་པའི་བྱུང་པར་དུ་མ་ཡོད་དེ། རོད་པའི་  
རྟོན་སྒྲིང་གསུམ་གྱི་ཕོ་མོ་གང་རུང་དང་། རུས་ནང་བར་ཉི་མ་མ་ཤར་པ་ལ། ཡུལ་དགོ་  
སྒྲོང་དགོ་ཚུལ་དགོ་བསྟེན་ཡན་ཆད་དང་། ཆ་ཡུགས་སུས་མོ་གཡས་བཅུགས་ཐལ་མོ་  
སྦྱར། བཛྲོད་པའི་ཚོག་སྒྲུབས་འགྲོ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་སྤངས་པའི་བསྟེན་གནས་སུ་  
ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བྲམ་བེ་གནས་འཛོག་གི་མདོ་ལས།  
གནས་འཛོག་། རིགས་སུའམ་རིགས་གྱི་སྒྲ་མོ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་འཕགས་པའི་ཡན་  
ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པར་འདོད་པ་དེས། བྲང་བར་ལངས་  
ནས། དགོ་སྒྲོང་ངམ་བྲམ་བེ་ལས། (༥༥)བྱིམ་པ་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཚོག་གཤེས་པ་  
ཞིག་གི་རུང་དུ་སོང་སྟེ། སྒྲ་གོས་བྲག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ལ་སུས་མོ་གཡས་པའི་ལྟ་ང་ས་  
ལ་བཅུགས་ཏེ། འདི་རྒྱུད་ཅེས་བཛྲོད་པར་བྱའོ། །འདྲག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་རུས་  
འདི་ནས་བཟུང་སྟེ། དོ་རུབ་མཆོད་མོ་འདི་དང་སང་ཉི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་སྟོག་གཅོད་



བ་སྤངས་ཤིང་སྒོག་གཅོད་བ་ལས་སྤར་ལྷོག་སྟེ། དབྱུག་བ་སྤངས་ཤིང་མཆོན་ཆ་སྤངས་  
 ཏེ་ངོ་ཆ་དང་ལུན་བར་བགྱིས་ལ། སེམས་ཅན་སྒོག་ཆགས་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་  
 རུང་རུན་སྒོག་ཆགས་སྤོ་མོ་སྒོག་སྤར་ལན་ཆད་ཀྱི་སྒོག་གཅོད་བ་སྤངས་ཏེ། སྒོག་གཅོད་  
 བ་ལས་སྤར་ལྷོག་བར་བགྱིའོ། །ཞེས་བ་ནས། རྗེས་སུ་སྤྱབ་པོ། །རྗེས་སུ་བགྱིད་དོ། །  
 རི་ལྟར་སྒོག་གཅོད་བ་ལས་སྤར་ལྷོག་བ་དེ་བཞིན་རྩམ་བྱིན་བར་ལེན་བ་དང་མི་ཆངས་  
 བར་སྤྱོད་བ་དང་རྩམ་རྩམ་བ་དང་འབྱུང་ཆང་དང་། ནས། རྩམ་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་  
 ལས་སྤར་ལྷོག་བར་བགྱིའོ། །ཡན་ལག་བརྒྱད་བ་འདིས་འཕགས་བ་དག་བཅོམ་བ་དེ་  
 དག་གི་བསྒྲུབ་བ་ལ་རྗེས་སུ་སྤྱབ་པོ། །རྗེས་སུ་སྤྱབ་པོ། །རྗེས་སུ་བགྱིད་དོ། །དེ་ལྟར་  
 ལན་གཉིས། དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་རྩའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་འབྱེད་ལས་  
 བྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་སྦྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་བསྟེན་གནས་ལྷོག་བར་བཤད་  
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། དེས་ན་ཆོ་ག་ཡང་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་གྱིས་སྦྱེ་བ་དང་གྲུབ་  
 མཐའི་དབང་གིས་བཞི་ཡང་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་པའི་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་དང་། ཐོག་ཆེན་  
 གྱི་མདོའི་ལུགས་དང་། གསང་ལུགས་པའི་ཆོ་ག་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གཉིས།  
 ཡོད་དེ། ཐོག་མའི་ལེན་ཆོག་སྤྱིར་བསྟན་བ་དང་། ཐོག་མའི་ལེན་ཆོག་དམིགས་གྱིས་  
 བསལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་དཔོན་གྱི་མདུན་རྩམ་མེད་  
 བར་ཅོག་ལུས་སམ་ལུས་མོ་བཙུགས་ཏེ་ཐལ་མོ་བསྒྲུལ་བ་འམ་ཐལ་(༥༥)མོ་སྤར་ནས།  
 བཙུན་བ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། རྩམ་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་  
 སང་ནི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་རྩམ་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱལ་ལ་སྤྱབས་སུ་  
 མཆིའོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཆོས་ལ་སྤྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཆོགས་

ནུམས་ཀྱི་མཆོག་དགོ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་འདི་ཞེས་བཟྱི་བ་དུས་  
 འདི་ནས་བཟུང་སྟེ། སང་ཉི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པར་  
 བཅུན་པས་བཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་པའི་ཆོག་ལན་གསུམ་རྗེས་སྟོན་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་  
 ཁས་སྤངས་ཅུ་བ་བཞི། ཆང་ཕྱི་དྲེ་ཟས་མལ་ཆེ་མཐོ། གར་ཐོགས་དང་ཐྱང་ཐོགས་  
 སྤངས་པ་ནུམས་བཟོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་མ་བཞུས་པ་དང་ལེན་པ་པོ་སྟན་  
 མཐོ་བ་དང་། སྟོད་ལམ་མ་གུས་པ་དང་ཡན་ལག་མ་ཆང་བར་སྤངས་པ་དག་ལ་མི་སྟེ་  
 བའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། དམའ་བར་འདུག་སྐྱས་བཞུས་པ་ཡིས། མི་རྒྱན་ནམ་ནི་ནང་  
 པར་དུ། །བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་ཆང་བར་ནི། རང་བར་གཞན་ལས་ནོད་པར་བྱ། །  
 ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགོལ་ལས། དམའ་བར་འདུག་པ་ཅོག་ཅོག་སྤར་འདུག་པ་འམ་  
 སུས་མོ་བཅུགས་ཏེ་ཐལ་མོ་བསྟོལ་བ་འམ་ཐལ་མོ་སྤྱར་བ་སྟེ། ནད་པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ་  
 མ་གུས་པ་ལ་སྟོམ་པ་མི་སྟེའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འཕྱོག་པ་པོའི་ཆོག་མ་  
 སྐྱས་པར་སྤར་ཡང་སྐྱ་བར་མི་བྱ་ལ་ཁ་མཉམ་སྟེ་སྐྱ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་  
 ལྟར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་སྟོམ་པ་གང་འཕྱོག་  
 ཀྱང་མཉམ་འདོན་བྱེད་པ་གཏན་མི་རུང་བར་སྟོམ་གསུམ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་  
 ལྟར་ཙམ་སྤང་བས་ཕྱིས་སུ་གང་ཟག་ཁོ་ནས་ལེན་དགོས་ཏེ་སྟོམ་པ་སྟེ་མ་འདི་ཞག་  
 གཅིག་ལས་མི་གནས་ལ་ཕྱིས་སུ་ཁས་མ་སྤངས་པས་ཆོག་ཆང་བར་ཉི་དྲོས་ལ་སྤངས་  
 ཀྱང་མི་སྟེ་བའི་ཕྱིར། མཛོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་ཞེས་པ་དང་མངོན་(ཡན)པ་བ་བྱེ་སྐྱ་དང་  
 འདིའི་མཛོད་རང་ལུགས་མདོ་སྟེ་བ་ཡིན་པས་འདུལ་མངོན་མདོ་སྟེ་བ་གསུམ་གྱི་ཐུན་  
 མོང་ཡིན་སྟུང་ངོ། །

གཉིས་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་ལེན་ཆོག་ཡོད་དེ། ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་གཞན་

མུར་ལྟ་བུ་ལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་རྒྱ་བ་བྱུང་ངོ་ཅོག་གི་ཆེས་བརྒྱད་དང་བཙོ་  
ལྟ་དང་གནམ་གང་ལ་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པར་བཙུན་པས་བཟུང་དུ་གསོལ་  
ལྟ་བུ་རྒྱ་བ་ངོའི་དུས་གསུམ་མཐ་ཆེས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ཡང་ཆོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ།  
མཛོད་འགེལ་ལས། གང་གི་ཆེས་བརྒྱད་དག་ཏུ་བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་  
སྟོན་དུ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པར་བྱས་པ་དེས་ནི་ཟན་ཟོས་ནས་ཀྱང་མོད་པར་བྱའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་ལྟ། དེ་ལྟར་སྒྲངས་པ་ཆེས་བརྒྱད་བྱུང་རེས་ཀྱིས་ཉི་མ་  
ཤར་བ་ན་སྟོམ་པ་སྟེས་ཚར་ཀྱང་གསལ་འདེབས་ཚུལ་གྱིས་ཕྱིས་ཆེས་བརྒྱད་ལ་ལེན་པ་  
དེ་ཡང་སྒྱིར་ཉི་མ་མ་ཤར་གོང་དུ་དགོས་ཀྱང་འདིར་ལེན་པ་བཟོད་ན་ཟན་ཟོས་ནས་ཀྱང་  
སྒྲང་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཉི་མ་ཤར་བ་ན་སྟེས་ཚར་ཀྱང་གསལ་འདེབས་  
པའི་ཆེད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེའི་འགེལ་བཤད་ཀྱལ་སྐས་མ་ལས། སྟོམ་པ་ནི་སྒྲང་  
དོར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པར་དེས་པའི་སེམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉི་མ་ཤར་བའི་  
ཆེ་ཁོ་ན་སྟེའོ། །ཟན་ཟོས་ནས་མོད་པ་ནི་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་མདོ་སྡེ་བ་གཙོ་ཆེ་སྟེ། སྟོམ་པ་སེམས་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ལ་བོག་མར་ལེན་ཚུལ་དང་། ཕྱིས་ལེན་ཚུལ་གཉིས།  
དང་པོ་ནི། སྒྲངས་ཚུལ་དག་བསྟེན་སྟགས་ལ་རྟེན་དངོས་སྒྲིང་གསུམ་གྱི་མི་པོ་མ་མཚན་  
དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་དང་། རྟེན་པལ་པ་ལྟ་སྒྱུ་དུང་འགོས་ཀྱང་ཆོག་འི་བྱེད་པར་གཞན་འབྲ་  
བ་ལས་སྒྱུབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་(༥༥)འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་ནས་ལོ་འམ་རི་  
མིད་འཆོའི་བར་དུ་རྒྱ་བ་བྱུང་ངོ་ཅོག་གི་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་གསུམ་ལ་ཞེས་སམ་ཉ་དང་བརྒྱད་  
ལ་འམ། ཆེས་བརྒྱད་ལ་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པར་བཙུན་པས་བཟུང་དུ་  
གསོལ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུས་རི་བཞིན་ལེན་པ་དང་། ཕྱི་བོས་ཉིན་པར་དང་། ཤན་

པས་རྒྱལ་མོ་ལྷ་མཁའ་རྒྱལ་ཉི་མོ་ལ་ལེན་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། སྤྱབ་དགོངས་ལས། དེ་  
ནི་ཉིན་ཞག་ཙམ་རྒྱལ་ཉིན་པར་སྒྱུད་པ་དང་འདོད་པ་ལས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་བསྟེན་  
གནས་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་ལ་སྒྱུར་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་རྒྱ་འགའ་ཞིག་ཉིན་པར་ཙམ་  
རྒྱལ་མ། མཚན་མོ་ཙམ་རྒྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཤན་  
པ་དང་བྱི་བོ་བྱེད་པ་དག་གིས་མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོའི་བསྟེན་གནས་དག་ཀྱང་འབྲས་མུ་  
ཡོད་པར་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱས་ཕྱིས་རྒྱས་འདི་དག་  
རྒྱ་ཉི་མ་ཤར་པ་དང་སྟོམ་པ་སྟེས་ཚར་ཀྱང་གསལ་འདེབས་པའི་ཚོ་ག་རྟེན་གྱི་དྲུང་དང་  
ཐན་ཐོས་ཀྱང་སྤང་རུང་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཚོ་ག་ལ་སྟན་མོང་དང་སྟན་མོང་མ་  
ཡིན་པའི་ཚོ་ག་གཉིས། དང་བོ་ནི། སྤངས་པའི་ཡུལ་དགེ་བསྟེན་ཡན་ཆད་གྱི་སྟོམ་ལྷན་  
ཚོ་ག་ལ་མཁས་པ་དང་། རྟེན་དགེ་བསྟེན་སྟགས་གྱི་ཆ་ལུགས་རྒྱན་གསར་སྤངས་དེ་  
གྲས་པས། རྒྱས་ཐོ་རེངས་ཉི་མ་མ་ཤར་པའི་རྒྱས་སུ་ཚོ་ག་སྟབས་འགོ་དང་རྩ་བ་བཞི་  
ཆད་ཁྱི་གར་ཐེང་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཐས་ཡན་ལག་བརྒྱད་སྟོང་བར་ལན་གསུམ་བཛོད་པས་  
ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བསྟེན་སྟོམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དང་བོ་གྲུབ་སྟེ། སྤངས་ཡུལ་སྤྱབ་  
དགོངས་ལས། སྤྱ་མ་སྟོམ་པ་ལེན་པའི་ཚོ་ག་ལ་མཁས་པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པའི་  
སྟོམ་པ་ཅན་ལས་ཕྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། གནས་འཛོག་གི་ཡུང་སྟགས་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་  
གྲུབ་སྟེ། རྟེན་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱིས་ཀྱང་མི་ཚངས་སྒྱུད་སྤངས་པའི་ཆེད་རྒྱ་རྒྱས་(༥༦)  
རྒྱས་སུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་དེ། སྤྱབ་དགོངས་ལས། དགེ་བསྟེན་ཡང་  
འདོད་པ་ལ་དབེན་པ་གོམས་པའི་དོན་རྒྱ་ཚིག་མཚམས་རྣམས་དང་ཚོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱས་  
སྤང་རེས་འགའ་བསྟེན་གནས་གྱི་སྟོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་རྒྱ་གཞུག་གོ། ཞེས་



གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་གི་དགོངས་པར་སྤང་བ་དེས་ན་འདི་དགོ་བསྟེན་གྱི་གསོ་སྦྱང་  
ཡིན་གྱི་འདི་སྤངས་པས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་བར་འདོད་པ་མདོ་ཅུ་པའི་  
དགོངས་པ་མི་ཤེས་པའི་རབ་རིབ་ཡིན་ནོ། ལུང་པར་བྱི་མ་གསུམ་གྱུ་བ་སྟེ། ཆ་ལུགས་  
དང་དུས་ཚོ་གའི་ལུང་པར་ཡང་། སྤང་དགོངས་ལས། བསྟེན་གནས་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཉིན་  
ཞག་པ་ནི། ལྷན་དུ་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་སྤངས་ཏེ་ཉི་མ་ཤར་བ་ན་སྤར་བཞིན་གཟུང་བར་  
བྱའོ། །བདག་མིང་འདི་ལྷ་བྱ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་སང་ཉི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་  
སྟོག་གཅོད་པ་སྤངས་ཏེ་སྟོག་གཅོད་པ་ལས་སྤར་སྟོག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་བྱིན་པར་  
ཡོན་པ་དང་། མི་ཚངས་སྦྱོད་པ་དང་། ལྷན་དུ་སྤྲོ་བ་དང་། འབྱུང་ཆང་དང་། ལྷན་བའི་  
ཆང་ལྷོས་པར་འགྱུར་བ་བག་མེད་པའི་གནས་དང་། ཁྱི་སྟན་མཐོན་པོ་དང་། ཁྱི་སྟན་  
ཆེན་པོ་དང་། དྲི་དང་། སྤང་བ་དང་། སྤྱགས་པ་དང་། ཁ་དོག་འཆང་བ་དང་། གར་དང་།  
སྤྱ་དང་། རྩལ་མོ་དང་། ཅེད་འཛོ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་ལས་སྤར་སྟོག་གོ། །  
དག་བཅོམ་པ་རྒྱམས་གྱི་ཚུལ་བྱིས་ས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་གྱིས་བརྒྱན་པར་བདག་བགྱིད་  
དོ་ཞེས་པའོ། །འདི་ལྷན་ལན་གསུམ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ནི་ཉན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་དང་དུ་སེམས་སྟན་མོང་གི་འདོད་པར་མདོན་ཏེ།  
ལུང་སྟེ་བཞིའི་བཤད་པའི་དོན་སྟན་མོང་དུ་བཀོད་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་  
དེ། སྤངས་པའི་ལུལ་སྟོབ་དཔོན་ནམ་རྟེན་གྱི་དུང་དུ་ཡོན་པ་པོ་འཁོར་རྒྱུ་བཞིས། དུས་  
ཉིན་ཞག་དང་ཟླ་བྱེད་དང་ཟླ་བ་དང་ལོ་དང་རི་མིད་འཛོ་དང་བྱང་ཆུབ་གྱི་བར་དུག་གང་  
(༥༥)དུ་ཆད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡན་པ་དང་གྲོལ་པ་དང་། སེམས་  
ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་ནད་མེད་པ་དང་སྤྱུ་གེ་མེད་པ་དང་། བྱང་སྟོགས་དང་སངས་རྒྱས་གྱི་  
ཆོས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོ་ག་སྟོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་དགོངས་གསོལ་

བྱས་ནས་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ལྟར་བདག་གིས་ཀྱང་དུས་འདི་ནས་  
སང་ཉི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གསོ་སྦྱང་ལེན་པར་བརྟེན་པ་གསུམ་དང་།  
དང་ནས་སྟོག་གཅིད་མི་བྱ་ཞིང་། སྟོགས་གསུམ་བརྟེན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
གྲུབ་ཏུ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསོ་སྦྱང་ལ། སྒྲངས་པའི་ཡུལ་རྟེན་བྱུང་པར་  
ཅན་གྱིས་ཆོ་ག་ལ་ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་དང་ཐུན་མོང་གི་སོ་ཐར་ལ་དེ་མི་རུང་བ་སོ་སོར་ཤེས་  
དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཐུབ་བསྟན་བྱེད་པ་ལས། ད་ལྟའི་ཆོ་གའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་སྒྲོབ་དཔོན་  
མེད་པར་རྟེན་གྱི་དུང་དུ་ལེན་པ་ནི། ནས། ཐེག་པ་གོང་ལོག་གི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་  
གའི་བྱུང་པར་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ལས་ཆོག་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་  
སོ་ཐར་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས། དགོ་སྦྱང་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་མ་གཏོགས་པའི་  
སོ་ཐར་གཞན་རྟེན་གྱི་དུང་དུ་རང་ཉིད་གྱིས་ལེན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། ལེན་པ་པོ་དགོ་སྦྱང་སྟོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲན་སྒྲའི་  
མདོ་ཆོག་ལས། འཇམ་དབྱངས་གཞན་ཡང་འཁོར་གྱི་དགོ་སྦྱང་དང་དགོ་སྦྱང་མ་དང་དགོ་  
བསྟེན་དང་དགོ་བསྟེན་མ་དག་དང་། གཞན་ཡང་དད་པའི་རིགས་གྱི་བྱ་ལམ་རིགས་གྱི་  
བྱ་མོ་གང་དག་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྟན་པའི་བསྟེན་གནས་ལ་གནས་ཏེ་ལོ་གཅིག་  
གམ་ལྷ་བ་གསུམ་དུ་བསྟུབ་པའི་གཞི་རྒྱུ་ལ་འཛིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་  
པ་གྲུབ་ཏུ། ཉིན་ཞག་ལྷ་བྱེད་སྟོགས་ཀྱང་བདུས་དར་ཤིག་དང་། ལོར་ལེན་པ་ནི། སྒྲན་  
མདོ་ལས། ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྟན་པའི་(ལྟན་)བསྟེན་གནས་ལ་གནས་ཏེ་ལོ་གཅིག་  
གམ་ལྷ་བ་གསུམ་དུ་བསྟུབ་པའི་གཞི་རྒྱུ་ལ་འཛིན། ཞེས་གསུངས་པས་བསྟེན་ཅིང་།  
རི་སྒྲིབ་འཛོར་ལེན་པ་དྲིན་ལན་བསབ་པ་དང་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱལ་རི་

རབ་ལྟ་བུ་ལ། རྒྱལ་པོ་དག་གི་བཀོད་པས་གསོ་སྦྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཇི་སྲིད་འཛོའི་  
བར་དུ་སྒྲངས་ཚུལ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་སྲིད་འཛོའི་བར་ནི་ཆངས་སྦྱང་ཅིང་། །  
གསོ་སྦྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྒྲང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱང་ཚུབ་བར་དུ་  
སྒྲངས་ཚུལ་ཡང་སྤར་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་ཆོག་འདི་ཁྱད་པར་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ཆོག་ཡིད་བཞིན་དབང་  
རྒྱལ་ལས། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བྱས་ལ་ལྷས་མོ་གཡས་པའི་ལྟ་ང་ས་ལ་བཅུགས་  
ཏེ། ཐལ་མོ་སྤར་ནས་དོན་ཡིད་ལ་དྲན་བཞིན་པས། ཇི་ལྟར་སྤོན་གྱི་དེ་བཞིན་གསེགས་  
པ། ཞེས་པ་ནས། གསོ་སྦྱང་ངེས་པར་ཡང་དག་པར་སྒྲང་བར་བགྱིའོ་ཞེས་ལན་གསུམ་  
གྱིས་སྟོམ་པ་སྒྲངས་ལ། དེའི་བསྐྱབ་བྱ་འདི་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་སྟུམ་པས། དེང་ནས་སྟོག་  
གཅོད་མི་བྱ་ཁིང་། རས། སྲིད་པའི་མཆོལ་ས་འདོན་པར་ཤོག །ལན་གསུམ། ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར་དང་། ཀྱན་བརྟུས་དར་རིག་ལས། སྤར་བཤད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་སྟགས་གྱི་ཆོག་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱད་སྟེ་འོག་མ་དགོངས་འགྲེལ་དང་  
བཅས་པ་ལས་བཤད་པའི་ཆོག་དང་། གོང་མ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་  
པའི་ཆོག་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཆོག་དང་པོ་ཡོད་དེ། ལུལ་སྦྱོབ་དཔོན་ནམ་རྟེན་ཁྱད་  
པར་ཅན་གྱི་དུང་དུ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་འཁོར་རྣམ་བཞི་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱང་  
གནས་དུས་སུ་ལན་པའི་ཆོག་བཤད་མ་ཐག་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དོན་ཞགས་  
ལས། བཅོམ་ལྟན་འདས་གང་ཡང་རིགས་གྱི་བྱ་འམ་རིགས་གྱི་བྱ་མོ་འམ། དག་སྦྱོང་ལ་  
འམ་(༥༥བ)དག་སྦྱོང་མ་འམ་དག་བསྟེན་ལ་འམ་དག་བསྟེན་མ་འམ་སེམས་ཅན་སུ་ཡང་  
རུང་བས་དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྦྱིང་པའི་ཆེད་དུ་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་སྤྱང་བར་  
བགྱིས་ཏེ། གཞན་མི་སྤྱོད་པར། ཞེས་དང་། ལས་ཆོག་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱང་གནས་སོགས་

གྱི་སྐབས་དོན་ཞགས་ནས་བཤད་པའི་གསོ་སྦྱང་སྤངས་པ་འདི་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་  
 གྱི་བསྟེན་གནས་སུ་གྲགས་ཀྱང་། ཞེས་པ་ནས། དོན་ཞགས་ནས་བཤད་པའི་བསྟེན་  
 གནས་དེ་བསྟེན་གནས་ཡིན་ཀྱང་སོ་ཐར་གྱི་བསྟེན་གནས་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། འདིས་འབྲུལ་ནས་བསྟེན་གནས་དང་སྦྱང་གནས་གཅིག་ཏུ་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་  
 གསོ་སྦྱང་བསྟེན་གནས་དང་། སྦྱ་བཅད་སོགས་སྦྱང་གནས་སུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཆོ་ག་  
 གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་སྟོང་དང་འཇམ་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་གྱི་སྐབས་  
 སུ་བཤད་པའི་བསྟེན་གནས་དང་། དགྲེས་རྟོན་སོགས་སྤྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དགྱིལ་ཆོག་  
 འགའ་ཞིག་ལས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། ལུལ་སྦྱོམ་ལུན་ལས།  
 རྟེན་དགོ་བསྟེན་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་འགོ་སྟོན་ཏུ་སོང་བས་དུས་བྱང་རྒྱུ་བར་རམ་རྒྱ་བ་  
 བྱང་རོ་ཅོག་གི་ཉི་ལ་ཉི་མ་མ་ཤར་བར་དུ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་ཏེ། ལྟ་བ་ངན་སེལ་ལས། བཅུན་པ་འམ་སྟོབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་  
 དགོ་བསྟེན་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་བྱང་རྒྱུ་སྟོང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་སངས་རྒྱས་དང་  
 ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ལ་སྐབས་སུ་མཆིའོ། །དེ་ལྟར་ལན་གཅིག་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་  
 གྱི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །བདག་བསྟེན་གནས་སུ་མཆི་བར་བཅུན་པས་བཟུང་དུ་  
 གསོལ། སྟོབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་དགོ་བསྟེན་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་  
 འདི་ནས་བཟུང་ནས་རྒྱ་བ་བྱང་རོ་ཅོག་གི་ཉི་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་སྟོག་ཆགས་གསོད་པ་  
 དང་གཞན་གྱི་ཞོར་རྒྱ་བ་(༥༣)དང་མི་ཆངས་བར་སྟོད་པ་དང་རྩུན་དུ་སྦྱ་བ་དང་དེ་  
 བཞིན་དུ་སྟོས་པར་འགྱུར་པའི་བདྱང་བ་འབྱང་བ་དང་དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བ་དང་། ཐེང་  
 བ་དང་ཁ་དོག་དང་སྤྱ་དང་གར་དང་ཅིད་འཛོད་འཛོད་ཀྱི་སྟན་མཐོན་པོ་དང་མལ་སྟན་ཆེན་  
 པོ་ལས་སྟོག་པར་བགྱིའོ། །བདག་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱལ་དུ་གནས་



པར་བགྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གསོ་སྦྱོང་སྦྱིན་པའི་ཆོ་ག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 འདིར་སྡོམ་གསུམ་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱེ་བྱག་སྦྱ་བའི་ལུགས་ལ་བསྟེན་  
 གནས་ལེན་ལུལ་དགོ་སྦྱོང་ཁོ་ན་དང་། མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་དགོ་བསྟེན་སྟོགས་དང་  
 རྟོན་གྲང་རི་བོང་གི་སྦྱིས་རབས་དང་གྲུ་ཅམ་པས་བྱངས་པར་བཤད་པས་དུད་འགྲོ་  
 སྟོགས་ལ་བསྟེན་གནས་སྟེ་ཁིང་དུས་དང་ཡན་ལག་ཡང་ཅི་འདོད་ཆོག་སྟེ། སྡོམ་གསུམ་  
 རབ་དབྱེར། བྱེ་བྱག་སྦྱ་བའི་བསྟེན་གནས་གྲང་། །དགོ་སྦྱོང་ལས་ལེན་གང་ཟག་ནི། །  
 སྒྲིང་གསུམ་སྦྱིས་པ་བྱད་མེད་ལས། །འགྲོ་བ་གཞན་ལ་སྡོམ་པ་བཀག། མདོ་སྟེ་བ་  
 རྩམས་དུད་འགྲོ་སྟོགས། །འགྲོ་བ་གཞན་ལ་འདྲ་སྟེ་བར་བཤད། །བྱངས་པའི་ལུལ་ཡང་  
 དགོ་བསྟེན་སྟོགས། །གང་ཡང་རུང་པས་བྱངས་པར་གསུངས། །ཞེས་འབྲེན་པ་མི་འཐད་  
 བར་ཐལ། རྩམ་འབྱེད་ལས་བྱིས་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་བསྟེན་གནས་སྟེ་བོ་  
 མང་བོར་སྦྱིན་པར་བཤད་པ་བྱེ་སྦྱས་གྲང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྟེ་པས་དུད་འགྲོ་  
 སྟོགས་གྱིས་བསྟེན་གནས་བྱངས་པ་ལེགས་སྦྱད་དུ་འདོད་གྱི་སྡོམ་པ་སྟེ་བའི་བྱངས་དང་  
 དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བྱངས་མེད་ཅིང་། མཛོད་གྱིས་མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་བཤད་པ་དང་  
 འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་གསེར་ཅིག །དགོ་བསྟེན་གྱིས་བསྟེན་གནས་ལེན་མི་རུང་བར་འདོད་ཅིང་།  
 བྱིས་པའི་བསྟེན་གནས་དང་གསོ་སྦྱོང་ལ་སྦྱ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཀལ་ལས་གྲང་སྦྱ་  
 གསུམ་བཤད་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་གྲང་དགོ་བསྟེན་གྱིས་(༥༥)སོ་ཐར་གྱི་བསྟེན་  
 གནས་ལེན་པའི་བྱངས་མེད་པར་འདོད་པར་མི་འཐད་དེ། འདི་དག་ནི་མདོ་དང་རྒྱ་བོད་  
 གྱི་ཆོད་ལྟར་གྱིས་དགོ་བསྟེན་གྱིས་བསྟེན་གནས་ལེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་  
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱངས་པས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྡོམ་པ་མི་གཏང་བར་གསོ་བར་

བྱེད་ཅིང་མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བག་ཆགས་དང་འདོད་པ་ལས་དབེན་པའི་དོན་ཏུ་རྩ་  
 རོའི་ཉ་སྤྱོད་བརྒྱད་གསུམ་ལ་བསྟེན་གནས་སྤྱོད་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དེ། ལྷ་བ་བསྟེན་གྱི་  
 དོར་ལས། ཡོངས་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་དགེ་བསྟེན་རྣམས་ཀྱི་གསོ་སྤྱོད་ནི་བསྟེན་གནས་  
 ཡིན་པར་གསུངས་པས། དགེ་བསྟེན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉ་སྤྱོད་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཡན་ལག་  
 བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་གསོ་སྤྱོད་བྱ་དགོས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བྱས་  
 པས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཏོང་ན་དེ་དགེ་བསྟེན་གྱི་གསོ་སྤྱོད་ཏུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་  
 ཀྱིས་མི་གསུང་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གིས་སྤངས་ཅམ་དང་རང་གིས་མ་སྤང་བར་ཡན་  
 ལག་བརྒྱད་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མ་ཡིན་དེ། ཨ་ཕུ་དང་མེ་ཏེ་པ་དང་བྱང་བཟང་སོགས་ཀྱིས་  
 ཉེན་དགེ་བསྟེན་གྱིས་ཀྱང་བཅུན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་ལས་  
 ལེན་པའི་ཆོག་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སྤྱོད་དགོངས་  
 པ་དང་བཅས་པ། ལྷ་བ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། གང་གསོ་པའི་དོན་ནི་མདོ་ལས་ཉེན་  
 ཞག་པའི་གསོ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷ་དུག་འདོད་པ་དེར་སྦྱོལ། །  
 ཞེས་སོ། ཞེས་དང་། གསུངས་སྤྱོད་ལ་ཡན་ཡོན་དང་བཅས་པ་དང་། དགོས་པ་ཡང་། དེ་  
 ཉིད་ལས། དགེ་བསྟེན་ཡང་འདོད་པ་ལས་དབེན་པ་ལ་གོམས་པའི་དོན་ཏུ་ཆོགས་  
 མཚམས་རྣམས་དང་ཆོ་འཕུལ་གྱི་དུས་སྤྱོད་རེས་འགའ་བསྟེན་གནས་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་  
 དག་པར་ལེན་ཏུ་གཞུག་གོ། སྤྱོད་པ་དང་ལྷན་པས་ནི་རྩ་བ་བྱེད་དང་རྩ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་  
 དེམ་གྱིས་གོམས་པས་དེ་སྤྱོད་འཛོའི་བར་ཏུ་ཡང་ཞེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་(ཤེས་པའི་  
 ཕྱིར་དང་། ལས་ཆོག་ཆེན་མོ་ལས། དེས་མཆོན་ནས། ཞེས་པ་ནས། ཉན་ཐོས་རང་སྤྱོད་  
 ལ་དེ་ལྟར་སྤང་རུང་པའི་སྤངས་གིས་ཡོད་དམ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལོགས་  
 པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་པ་ཀ་ན་རེ། བྱིམ་པའི་གསོ་སྦྱང་དང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལ་སྒྲིབ་  
 པའི་སྒྲིབ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ལ་གསོ་སྦྱང་མ་ཡིན་པ་ནི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་  
 པ་མི་ལྟན་པས་སྦྱངས་པའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་  
 པ་མ་ཡིན་ལ་གསོ་སྦྱང་ཡིན་པ་ནི་ཡོངས་ཚྭ་གསལ་དགོ་བསྟེན་གྱིས་བསྟེན་གནས་རང་  
 གིས་སྦྱངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡོངས་ཚྭ་གསལ་དགོ་བསྟེན་གྱི་ཉིན་སྒྲིམ་ལྟ་  
 བུ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཉིན་ཞག་བྱེད་པའི་བསྟེན་གནས་ལྟ་བུ་ཟེར་ཞིང་ཐེག་པ་  
 གོང་དོག་གི་ལྷགས་སོ་སོར་མི་སྒྲིབ། འདི་ནི་འདུལ་མཛོད་གང་ཡང་མི་ཤེས་པའི་རན་  
 རྒྱུད་ཡིན་པར་ཐལ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ལ་གསོ་སྦྱང་མ་ཡིན་པ་ཅིག་གྲུབ་  
 མཐའ་གོང་མས་ཀྱང་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་  
 བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལ་གསོ་སྦྱང་ཞེས་པ་སྒྲིམ་པ་གསོ་པ་ཁོ་ནར་བཤད་མི་  
 དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འཕགས་པ་དང་ཉེ་བར་བྱེད་པས་བསྟེན་གནས་དང་།  
 དགོ་བའི་ས་པོན་རྒྱུད་ལྷགས་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་གསོ་སྦྱང་ཞེས་བཤད་དགོས་  
 པའི་བྱིར་ཏེ། གྲུབ་དགོངས་ལས། འདི་འཕགས་པ་རྒྱུས་དང་ཉེ་བར་གནས་ཞེས་པས་  
 བསྟེན་གནས་སྒྲུབ་ཚེད་པར་བྱའོ། །གསོ་སྦྱང་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དགོ་བའི་ས་པོན་གསོ་  
 པ་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིས་བྱས་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ།  
 མཛོད་ལས། མི་རྒྱན། བསྟེན། བསྟེན་པར་གཞན་ལས་མོད་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་དངོས་  
 བསྟེན་གྱི་ལེན་པ་པོ་ལ་དགོ་བསྟེན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་(༡༧)བྱིར། གྲུབ་སྟེ། དེའི་དངོས་  
 བསྟེན་གྱི་བསྟེན་གནས་གསོ་སྦྱང་དང་བསྟེན་སྒྲིམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་  
 རང་འགྲེལ་ལས། འདིས་དགྲ་བཅོམ་པ་དག་དང་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པས་བསྟེན་  
 གནས་ཏེ། དེ་དག་གི་རྗེས་སྒྲོབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། ཡང་ན་དགོ་བའི་རྒྱུ་པ་

ཆུང་དུ་མཛུགས་ཀྱི་དགོ་པའི་ཅ་བ་གསལ་འདེབས་པའི་ཕྱིར་དེ། གང་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་དགོ་བ་  
གསལ་འདེབས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱང་བཤད་ཅིས་གསལ་  
ཞེས་བྱུང་བས་ན་གསོ་སྦྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གང་སྟེལ་ལས་ཀྱང་། གསལ་འདེབས་  
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅིས་པའི་ཐ་ཆིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཉིན་སྟོན་འདི་གསོ་སྦྱང་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་གསོ་སྦྱང་དུ་བཅོམ་ལུན་  
འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ། ཐུབ་དགོངས་ལས། གང་གསོ་བའི་དོན་ནི་མདོ་ལས་  
ཉིན་ཞག་པའི་གསོ་སྦྱང་གི་སྟོན་པས་འདོད་པ་ན་སྦྱོང་བའི་ལྟ་བུལ་གང་འདོད་པ་དེར་  
སྦྱོང་། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་སྟེ་གསུམ་འདོད་པ་ཡང་ཞིགས་  
སོ། །ཡང་ན་འགའ་ཞིག་གླེང་ན་རེ། དགོ་བསྟེན་གྱིས་བསྟེན་གནས་བྱུངས་ན་དགོ་  
བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་གཏོང་བེར་བ་དག་ཀྱང་གཏན་ནས་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསྟེན་གནས་  
གཙོ་བོར་དགོ་བསྟེན་གྱིས་བྱུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཆངས་  
སྦྱོང་གྱི་བག་ཆགས་འཕེལ་ཆེད་གང་ཞིག་ །དེས་ན་དགོ་བསྟེན་གྱི་རྒྱད་གྱི་བསྟེན་གནས་  
གྱི་སྟོན་པ་ཡོད་མེད་དོགས་པ་ཆུང་ལ་སྟོན་ལུན་མིན་པ་ལ་དོགས་པ་གཙོད་རིགས་པའི་  
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐུབ་དགོངས་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དགོ་བསྟེན་ཡང་འདོད་པ་  
ལས་དབེན་པ་ལ་གོམས་པའི་དོན་དུ་ཆིགས་མཚམས་རྣམས་དང་ཆོ་འཕྱུལ་གྱི་དུས་  
སྤུང་རེས་འགའ་བསྟེན་གནས་གྱི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་གཞུག་གོ། །སྟོ་བ་དང་  
ལུན་པས་ནི་ལྷ་བ་བྱེད་དང་ལྷ་བ་ལ་སོགས་(མཁེན་པར་དེ་རིམ་གྱིས་གོམས་པས་རི་བྱིད་  
འཆོའི་བར་དུ་ཡང་། ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐུ་དང་མཐས་གྲུབ་གསུང་ཡང་  
དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་རང་འབྱེལ་ལས། ཡང་ཅི་  
བསྟེན་གནས་འདི་དགོ་བསྟེན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དམ་འོན་ཏེ་གཞན་ལའང་ཡོད་ཅི་ན།



གཞན་ལའང་བསྟེན་གནས་ཡོད་མོད་ཀྱི། སྐབས་སུ་མ་སོང་བ་ལ་མེད། དགེ་བསྟེན་མ་  
ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཉིན་ཞག་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་སྐབས་སུ་སོང་  
སྟེ་བསྟེན་གནས་མོད་པ་དེ་ལ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་སྟེ་བར་འགྱུར་དེ་གཞན་དུ་མ་  
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། གཞན་ལའང་ཞེས་པའི་འང་སྒྲིབ་དོན་ཡོད་  
པའི་བྱིར་རོ། །ལུང་གསལ་པ་འདིས་ནི་དགེ་བསྟེན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིན་སྒྲུབ་མེད་པར་འདོད་  
པ་དང་། ལས་ཆོག་ཉི་ཆེན་པས་བསྟེན་གནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་གསོ་སྦྱང་དུ་བཤད་པ་དག་  
ལེགས་པར་ལེགས་བས། མ་རིག་པའི་རང་མཚན་ངོ་ཤེས་པར་བྱིས།

ཡང་འཇགས་ལུལ་གྱི་བཀ་ཆེན་ལ་ལ། ཟླ་ངོ་ཅོག་གི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་བསྟེན་གནས་  
སྒྲུངས་པའི་གང་ཟག་དེས་ཟན་ཟོས་ཀྱང་བསྟེན་གནས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།  
དེས་ཟན་ཟོས་པའི་སྒྲ་རྩལ་དུ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་བ་ཡང་མི་འཐད། ཟན་ཟོས་ན་ཆ་དུས་ལྟ་བུར་  
དུན་པས་སྒྲུབ་པ་སྒྲུངས་ན་སྟེ་བ་ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྒྲ་རྩལ་  
དུ་སྒྲུབ་པ་སྟེས་ན་ལེན་པའི་ཆོག་དེ་དོན་མེད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲུབ་པ་དེ་རྣམ་པར་  
རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེའི་གོང་ནས་སྟེས་ཟིན་པའི་བྱིར་དེ། དེ་སྐད་དུ།  
གང་སྟེལ་ལས། ཡང་ཅི་ནོད་པའི་སྒྲ་རྩལ་དུ་ཟོས་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་འམ་འོན་དེ་མི་སྟེ།  
གལ་དེ་སྟེ་ན་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་རག་ལས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ་ནོད་པ་ཡང་  
དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་(ལྔ)གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྒྲ་  
དུ་མི་སྟེ་བར་ཆ་རྟེན་མ་འམ་གྱང་ལྟ་བུར་སྒྲུངས་ནས་སྟེས་ན་དེ་ཉིན་ཞག་གི་སྒྲུབ་པར་མི་  
འགྱུར་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉིན་ཞག་མ་ཆང་པའི་དེར་འགྱུར་པའི་བྱིར་དེ། དེ་སྐད་དུ།  
གང་སྟེལ་ལས། ཅི་སྟེ་མི་སྟེ་ན་ནི་དེ་ལྟ་ནའང་ཉིན་ཞག་གཅིག་པ་ཉིད་ཉམས་པར་  
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འདིས་རྩམ་གསུམ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ་འགའ་ཞིག་ཟན་ཟོས་རྗེས་ཚོ་གས་སྤངས་པས་སྤྱི་  
སྤྱོད་པ་དང་དུས་གཅིག་ལ་སྤངས་མི་ཚོགས་སྤྱོད་པ་དང་དེ་དག་གང་ལས་སྤྱོད་མ་གཤིས་པ་  
དང་། སྤྱོད་དཔེན་དང་མདོ་སྤྱི་པས་བསྟེན་གནས་ཉིན་ཞག་ཚང་བར་ལེན་མི་དགོས་  
སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཞིགས་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཐོ་རངས་སྤྱི་བར་ཉི་མ་མ་ཤར་བར་ལེན་  
པ་ཡང་ཉིན་ཞག་གི་སྤྱོད་པར་ཚང་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་རང་  
འགྲེལ་ལས། ཅན་བར་ནི་རེ་ཞིག་ཉི་མ་མ་ཤར་བའི་ཆེ་སྟེ་ཉིན་ཞག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་  
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་སྤྱི་ཉུགས་དང་པོ་དང་དེའི་སྤྱི་བྱེད་ནམས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱི་  
རོལ་དུ་ཉི་མ་ཤར་དུས་ཁོ་ན་སྤྱོད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་ལེན་པ་བཅས་དབང་དང་དབྱེན་པ་གསལ་  
འདེབས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སྤྱི་ཚོགས་གཅིག་གིས་དུས་སོ་སོ་ལ་སྤངས་པ་ལྟར་  
སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པ་དེ་ནམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་མི་སྟོས་པའི་སྟོན་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་  
གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལས། དེས་ནི་ཟས་ཟོས་ཀྱང་མོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་པ་  
ནི་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པར་ངེས་པའི་སེམས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉི་མ་  
འཆར་བའི་ཆེ་ཁོ་ན་སྤྱོདོ། །ཟན་ཟོས་ནས་མོད་པ་ནི་གསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཅས་དབང་དང་ཚོགས་  
སྤྱོད་དངོས་མཁུག་གསུམ་གྱི་བསམ་སྤྱོད་འཕེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པ་ལྟར་ཐོབ་  
པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱང་བྱ་(ལྟ་ན)མང་ཁྱུང་དང་སྤྱོད་པ་དུས་  
རུང་བཞིན། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། རེ་ཤིག་རི་ལྟར་ན་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་  
སོགས་པ་འདི་དག་གི་ཡན་ལག་ངེས་པ་ཡིན། ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། རང་འགྲེལ་ལས།  
སྟོན་པས་བཏགས་པའི་དབང་གིས་སོ། །ཞེས་དང་། བྱེད་པར་དུ་བསྟེན་གནས་སྤྱོད་པས་

སྤྱུ་ཡང་། རང་འགྲོལ་ལས། ཡང་ཉིན་ཞག་གི་འགྲོལ་ལྟ་ལམ་བཅུ་ཡང་རུང་སྟེ། བསྐྱེན་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་མང་པོ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྤྱི་ཞིག་གོགས་བྱེད། ཅེས་བྲིས་པའི་ལན་དུ།  
མཛོད་རང་འགྲོལ་ལས། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས་གང་ཉིན་ཞག་གི་བསྐྱེན་གནས་ཁོན་བསྐྱེན་པ་འདིས་ན་གོགས་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་བཅས་དབང་གིས་སྒྲུབ་པའི་གེས་བྱེད་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཛོད་ལས། སྒྲོམ་པ་རི་ལྟར་ཁས་བླངས་བཞིན། །འཕྲོ་བ་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་དང་། །ད་ལྟར་དག་ལས་འཕྲོ་བ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲོལ་དུ་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྒྲོམ་གསུམ་རབ་དབྱེའི་ཚིག་ཟིན་གཞུང་ཚན་ལ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་སྟེ། སྒྲོམ་གསུམ་རབ་དབྱེར་འབྲི་ཁུང་པའི་བསྐྱེན་གནས་འཆོལ་བ་དང་། བྱ་ཡུལ་བས་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་གསུམ་ལ་ལྟ་མི་འདྲ་བ་རེ་དགོས་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་དག་ནི་ཐོས་ལོ་དང་གྲགས་པ་བཀག་ཅུམ་མ་གཏོགས་དེ་དག་གསུམ་གྱང་ཡི་གོ་དེ་འདྲ་མཛོད་པ་མི་སྤང་ལ། སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་འགྲོལ་པ་སྤྱི་བྱི་རྣམས་ལ་ཡི་གོ་འདི་ན་བཤད་ཀྱི་ཁུངས་མི་སྤང་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེ་མདོའི་ལུགས་སོ་སོ་ཡང་ཁུངས་མི་སྤང་བ་སོགས་ཆེས་མང་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་རྟོགས་སྒྲུབས་དགག་པ་མ་སྒྲུབ།

སྒྲུབ་པ། ཆོགས་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཨ་མི་ཏམ། །དད་ལྟན་སེམས་རྒྱུད་བུམ་བཟང་ལེགས་བཀའ་བ། །སྟེར་(ལ།)མཁས་བཅོམ་ལྟན་འདས་དེ་འདིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱུད་པའི་ནད་གསོ་སྤྱན་པའི་མཆོག་ཏུ་ཁུམས། །སྟོངས་འདིར་འགྱུར་བའི་མདོ་སྒྲགས་གསོ་སྟོང་ལ། འགྲོ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལྟར་བྱ་བའི། །ཡུལ་དུས་ཚོ་ག་རྟེན་གྱི་ཁུད་པར་རྣམས། །ཆེས་བཟླ་མང་མཐོང་མ་འདྲེས་ཏུང་གསལ་བྱས། །སྤུང་པོས་བསྐྱེན་གནས་བསྐྱུང་གནས་གཅིག་ཏུ་བྲིས། །མཁས་འདོད་འགས་གྱང་མུ་བཞི་སྤྱི་གསུམ་ལོ། །མང་དུ་

བཤད་ཀྱང་གནད་དོན་མ་ཐིགས་པའི། ཚིག་སྒྲིག་སྒྲི་ཀྱི་ཀ་མང་པོས་སྒྲུངས་འདི་གང་། །  
ཞེས་པའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཤད་པའོ། །

### བྱེ་བྲག་སྐྱ་བའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། ཡོད་སྒྲིའི་ཚིག་དང་། རྟེན་པ་གཞན་གྱི་ཚིག་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲོར་  
རྟེན་བཤམས་ལུག་ཚར་གཉིས་དང་ཐལ་མོ་སྒྲོར་བ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཀམ་ཤུ་ཏམ་ལས།  
དང་པོར་སྟོན་པ་ལ་ལུག་འཆལ་དུ་གཞུག་གོ། དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་ལུག་འཆལ་དུ་  
བཅུག་ནས་མདུན་དུ་ཅོག་ཅོག་ཤར་འདུག་ཏུ་བཅུག་སྟེ་ཐལ་མོ་སྒྲོར་དུ་བཅུག་ནས་དེས་  
འདི་སྐད་ཅེས་བཛྲོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་  
སྐབས་འགོ་དང་དགེ་བསྟེན་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། མཇུག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་བཛྲོད་པ་ཁས་  
སྒྲུངས་པ་རྣམས་དགོས་ཏེ། དངོས་གཞི་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་ནས། བཅུན་པ་དགོངས་སུ་  
གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་ནས་ཇི་སྟེད་འཆོའི་བར་དུ་རྒྱང་གཉིས་  
རྣམས་གྱི་མཆོག་ཀྱིས། བདག་ཇི་སྟེད་འཆོའི་བར་དུ་  
དགེ་བསྟེན་དུ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་གཟུང་དུ་གསོལ། ལན་གསུམ་དང་ཐབས་ལེགས་དང་།  
མཇུག་ཏུ། སྒྲོབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། ཇི་ལྟར་འཕགས་པ་དག་བཅོམ་པ་དེ་དག་  
གི་ནས་རྗེས་སུ་བགྱིད་དོ་དང་། ཐབས་ལེགས་རྣམས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་  
པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། སྐབས་སུ་འགོ་བཤམས་སྒྲུངས་པའི་ཚིག་ཚོམ་པ་དང་། དགེ་བསྟེན་  
ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཚིག་བྱའོ། །(༧༥)ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་གཞིའི་  
རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལས། བཅུན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ།



ནས། བདག་ཇི་སྤྲོད་འཛོའི་བར་དུ་དགོ་བསྟེན་དུ་བཅུན་པས་གཟུང་དུ་གསོལ། དེ་  
 བཞིན་དུ་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་བརྒྱས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་དགོ་བསྟེན་  
 དུ་གཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་པ་དགོ་བསྟེན་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། གསུམ་བཅོད་པ་ནི་རང་  
 རྟོག་གི་སྒྲགས་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་ཏེ། གཞི་འགེལ་ལས་ཀྱང་བདག་ཇི་སྤྲོད་འཛོའི་  
 བར་དུ་དགོ་བསྟེན་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་བསྟེན་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པ་  
 ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ནས། བཅུན་པས་བཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་པ་ནི་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་  
 མཛོད་ཅིག་ཅིས་བྱ་བའོ། དེ་བཞིན་དུ་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་དུ་བརྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
 ལྷག་པོར་མ་གཏོགས་པ་རང་གི་དོན་གི་སྒྲགས་བཅོད་པ་ནི་ལན་གསུམ་ཞེས་སྤྱད་པས།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅ་ ཏྲགས་གི་རྩུར་གཉིས་པ་ཐུབ་སྟེ། ཅ་ བར། དེའི་འོག་དུ་  
 བསྐྱབ་པ་བཅོད་པ་ཁས་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱིས་བྱའོ། ཞེས་དང་། ལྷ་ཏྲམ་དང་གཞི་ལས་  
 ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། གཞི་འགེལ་ལས། དེའི་འོག་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་  
 བསྟེན་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་ཆོག་བཅོད་མ་ཐག་པ་དེའི་འོག་དུའོ། བསྐྱབ་པ་བཅོད་  
 པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པའི་ཅོད་པ་ནི་བསྐྱབ་པ་བཅོད་པ་སྟེ། དགོ་བསྟེན་གི་བསྐྱབ་  
 པའི་གཞི་ལྟའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། དགོ་བསྟེན་ཉིད་དུ་  
 ཁས་སྤངས་པས། ཁྲོམ་པ་བསྟན་པ་དགོ་སློང་བཞིན། ཞེས་དགོ་བསྟེན་དུ་ཁས་ལེན་  
 པ་དངོས་གཞི་དང་དེ་ལ་སྒོམ་པ་བསྟན་དགོས་པ་དགོ་སློང་བཞིན་ཡིན་པར་བཤད་པའི་  
 བྱིར། འདིར་དགོ་བསྟེན་ཁོ་ན་ལ་བར་ཆད་དྲི་མི་དགོས་ཏེ། ལྷ་ཀྱུ་དུ་མ་ལ་ལང་སྐྱབས་  
 འགོ་དང་བསྐྱབ་པ་ལྷ་བྱིན་པར་སྤྱོད་གཞི་ལྟར་(ཨ་བ)དང་། སྐྱ་སྟེགས་པ་ལའང་སྐྱབས་  
 འགོས་དགོ་བསྟེན་བསྐྱབ་ནས་མགྲུ་པ་བརྟགས་པར་བཤད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།  
 ཉི་འོག་པ་ནམས་སྐྱབས་འགོ་ཅམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་ལ་ཁ་ཆེ་བ་མི་

འདོད་དེ། ཉི་འོག་པ་མིང་ཆེན་གྱིས་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་གང་ཞིག་ཁ་  
 ཆེ་བ་མི་འདོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། མདོ་ལས་མིང་ཆེན་།  
 འདི་ལྟར། བས། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཅི་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཁོ་ནས་དགོ་བསྟེན་དུ་འགྱུར་  
 རམ་ཞེ་ན། ཉི་འོག་པ་རྣམས་ན་རེ། འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་  
 དང་། ཐུབ་བསྟེན་བྱིདོར་ལས་ཀྱང་རོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཟེར་དེ། མཛོད་འགྲེལ་  
 ལས། ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་སྒྲུབ་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཟེར་རོ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར། ཉི་འོག་པ་རྣམས་ན་རེ། འོ་ན་མདོ་དེ་ལས་འདི་ཙམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་དུ་  
 འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འབྱུང་པར་ཐལ། སྐབས་འགྲོ་ཙམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་  
 མེད་པའི་བྱིར་དེ། དགོ་བསྟེན་ཡིན་ན་སྒྲུབ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཚུད་  
 ཚུལ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འོ་ན་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར། ཁ་ཆེ་བ་ན་རེ། མདོ་དེ་དང་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། མདོ་དེ་ལས། མིང་  
 ཆེན་། འདི་ལྟར་བྱིས་པ་གོས་དཀར་པོ་བགོས་པ་སྐྱེས་པ་མེད་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་  
 སངས་རྒྱལ་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ། ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་བདག་ལ་  
 དགོ་བསྟེན་དུ་བརྒྱུད་དུ་གསོལ། ཞེས་པའི་ཆོག་དུ་སྒྲུབ་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་དགོ་བསྟེན་དུ་  
 འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལ་དགོ་བསྟེན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པ་གསུམ་ཁོ་ནའི་སྐབས་  
 སུ་སྒྲུབ་པ་སྐྱེ་བའི་བྱིར་དེ། མཛོད་ལས། དགོ་བསྟེན་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པས། སྒྲུབ་པ་  
 བསྟེན་པ་དགོ་སྒྲོང་བཞིན། ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས་འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ།  
 འདི་ལྟར་དགོ་(ཨ་ན)བསྟེན་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པ་དེ་ཁོ་ནས་འདིའི་སྒྲུབ་པ་སྐྱེ་བར་  
 འགྱུར་དེ། གང་གི་ཆེ་བདག་ལ་དགོ་བསྟེན་དུ་བརྒྱུད་དུ་གསོལ། དེང་སྒྲུབ་ཆད་ནམ་

འཛོལ་པར་དུ་སྒྲོག་སྒྲོང་ངོ་ཞེས་དགོ་བསྟེན་དུ་ཁས་སྤངས་པ་ཁོ་ནས་འདིའི་དགོ་བསྟེན་  
 གྱི་སྒྲོམ་པ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲོག་སྒྲོང་ངོ་ཞེས་པ་སྒྲོག་  
 གཅོད་སྒྲོང་ཞེས་པའི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་དང་ཉི་འོག་  
 པས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་དོན་སྒྲོག་གི་བྱིར་ཡང་ཆོས་མི་གཏོང་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི།  
 བྱོད་ལྟར་ན་མདོ་ཚིག་ལས་འདས་པའི་བཤད་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་པའི་  
 ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། མདོའི་ཚིག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། སྒྲོག་  
 གི་བྱིར་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཁས་འཆེ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་དེ་སྒྲོམ་པའི་མཚན་ཉིད་  
 སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་  
 འདྲའི་མདོ་ཚིག་མི་འབྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་མདོ་ལས་འདས་པ་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྒྲོག་སྒྲོང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་གང་ནས་ཀྱང་མི་འབྱུང་  
 བ་སྒྲིལ་ཞིག་ཡོངས་སུ་མི་གསལ་པའི་དོན་འདི་འདོན་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཆེ་བ་ན་རེ། དགོ་སྒྲོང་དང་དགོ་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་དགོ་སྒྲོང་དང་  
 དགོ་རྒྱལ་ཡོད་པར་ཐལ། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་མ་སྤངས་པའི་དགོ་བསྟེན་དང་དེའི་  
 སྒྲོམ་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་དགོ་བསྟེན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྒྲ་གཅིག་སྒྱུད་པ་སྒྲགས་  
 ཀྱང་སྒྲོམ་པ་ཡན་ལག་ལྟ་གྲ་སྤངས་ཀྱང་སྒྱུད་ཆོ་སྒྲ་གཅིག་སྒྲགས་སྒྱུད་པས་སྒྲ་གཅིག་སྒྱུད་  
 སྒྲགས་སྒྲ་བཞག་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། མཛོད་ལས། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱམས་  
 ཡིན་ན། །སྒྲ་གཅིག་སྒྱུད་སྒྲགས་ཇི་ལྟ་བུ། །དེ་སྒྱུང་བ་ལ་གསུངས་ཞེས་གྲགས། །ཞེས་  
 དང་། རང་འགྲེལ་ལས། གང་ཞིག་བསྐྱབ་(མ་ལ)པའི་གཞི་སྒྱུང་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་སྒྱུད་  
 པ་ཞེས་གསུངས་པར་ཟད་གྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པར་ནི་འདྲའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཁ་ཆེ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་དགོ་བསྟེན་ལྟ་སྒྲགས་དགོ་བསྟེན་

མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲོམ་པ་ལེན་དུས་སྒྲ་གཅིག་སྒྱུད་སྟགས་སྒྲངས་པས་ཉི་འོག་པ་  
 དང་མདོ་སྒྲེ་པ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་ལྟར་གྱི་སྒྲ་གཅིག་སྒྱུད་པ་སྟགས་དག་བསྟེན་མཚན་ཉིད་  
 པར་མི་འདོད་པས་སྒྲར་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་གཤམ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་  
 མདོ་སྒྲེ་པ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་དང་ཉི་འོག་པ་དག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་བྱབ་པ་མེད་  
 པར་ཐལ། སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་དག་བསྟེན་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་དག་སྒྲོང་དང་དག་  
 སྒྲོང་གི་སྒྲ་དོད་བྱ་མ་ཁ་དག་ཚུལ་ལ་འདུག་པས་དེ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་  
 འགེལ་ལས། དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་མེད་པར་ཡང་བདགས་གྱི་དག་སྒྲོང་དང་དག་སྒྲོང་  
 དག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་འདི་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་  
 བདགས་ཞེས་པའི་ཆོག་ལ་འབྱུལ་ནས་དག་སྒྲོང་དང་དག་བསྟེན་གྱི་ཐ་སྟོད་རུང་མི་རུང་  
 ལ་རྩོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དངོས་གནས་ལ་མ་བྱས་པར་བདགས་པ་ལ་བྱས་ན་དག་  
 སྒྲོང་ཡང་ལྷ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱེ་སྒྲ་ཀུན་གྱི་ཆོག་མི་འདྲ་སྟེ། བྱེ་སྒྲ་སྒྱུའི་  
 ལྷགས་ལ་སྒྱབས་འགྲོའི་རྗེས་སུ་བདག་དག་བསྟེན་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་ལན་  
 གསུམ་གྱི་རྗེས་མའི་སྒྱབས་བཞེད་བདག་བཞེད་རྫོགས་མ་ཐག་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་  
 སྒྲེ་བ་དག་ཚུལ་དང་འདྲ་ལ། བསྐྱབ་པ་བཞེད་པ་ཁས་སྒྲངས་ཚུལ་གྱི་ལན་གཅིག་གིས་  
 ཆོག་པའང་དག་ཚུལ་དང་འདྲ་བ་གང་ཞིག །ཁ་ཆེ་ལྟར་ན་ལེན་པའི་ཆོག་ལའང་རི་བྱིད་  
 འཛོའི་བར་སྒྲང་བྱ་ལྷ་སྒྲངས་པའི་དག་བསྟེན་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་པ་ལྷ་བྱའི་ལན་  
 ལག་ཆང་བར་ནོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐུབ་བསྟན་བྱེ་དོར་ལས། བྱེ་བྲག་  
 སྒྲ་བའི་ལྷགས་ལ། ཅས། བསྐྱབ་པ་བཞེད་པ་ནི་དེའི་རྗེས་(ལཱ)སུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་  
 ལན་གཅིག་བསྐྱས་པ་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་འབོག་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་དེ། ཞེས་  
 དང་། མདོ་རྩ་བར། སྒྱབས་སུ་འགྲོ་བ་རྩོམ་པའི་སྟགས་དང་། ལུང་གཞི་དང་ཀུ་ཤ་གྱ



ཏམ་མཐུན་ཅིང་མིང་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པའི་བྱིར། ཏགས་གཉིས་པ་གྲུབ་  
 ཟེ། དེ་ལྟར་མ་སྤངས་ན་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་བྱིར་དེ།  
 འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། རྣམ་པ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ་སོ་སོར་ཐར་  
 པའི་སྒྲུམ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པ་གཞན་ནི་ནི་ཆོ་བ་དང་མ་ཆང་བ་ཡང་ཡོད་  
 དོ། །ཞེས་དང་། ཐུབ་བསྟན་གྱི་དོར་ལས། གཞན་ཡང་། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲུབ་ལྟར་ན་  
 ལེན་པའི་ཆོ་ཡང་དག་དགོ་བསྟན་གྱི་བསྐབ་གཞི་རྩ་བ་བཞི་དང་ཆང་དང་ལྷ་ཀ་སྤྱོད་པའི་  
 ཡན་ལག་ཆང་བར་འོད་དགོས་གྱི། མ་ཆང་ན་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་དུ་མ་གཏོགས་པར་  
 འདོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོ་འདིར་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཁས་སྤངས་པའི་ཆོག་  
 རྩམ་པ་ཞེས་པའི་ཁས་སྤངས་པ་དང་། ཆོག་དང་རྩམ་པ་ཞེས་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཅད་  
 ཡོངས་གཅོད་ཡོད་དེ། སྒྱིར་སྐབས་འགྲོ་ལ་ཐུབ་དགོངས་ལྟར་ཡོན་ཏན་གྲེས་པ་དང་  
 རྒྱུད་པར་གྲེས་པ་དང་ཁས་སྤངས་པ་དང་སྟོན་པ་གཞན་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་བཞི་ཡོད་པ་  
 དང་སྐབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་གྲེས་པ་གཙོ་ཆོ་བ་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་འདིར་སྐབས་འགྲོ་ལ་དེ་  
 ཅུམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་སྐབས་སུ་ཁས་ལེན་པ་དང་དེ་ཡང་ཆོག་བཟོད་ནས་ཁས་ལེན་  
 དགོས་པ་ཁས་སྤངས་དང་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་གང་ཞིག །རྩམ་པ་ཞེས་པས་རྒྱ་གར་གྱི་  
 འདྲེལ་འཛིན་གཞན་གྱི་ལུགས་འགོག་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཟེ། ཐུབ་དགོངས་ལས་རྒྱ་  
 བཞིས་སྐབས་སུ་འགྲོ་སོགས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་  
 རང་བཞིན་ཅི་ཞེ་ན། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་(ལྔ)ངོ་བོ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར།

འདི་ལ་འབྲེལ་ནས་ཁ་ཅིག་སྐབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་  
 པར་ཐལ། འདིས་སྐབས་འགྲོ་སྒྱིའི་ངོ་བོ་མི་སྟོན་གྱི་སྒྲུམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོར་གྱུར་

པའི་སྐབས་འགྲོ་དེ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དག་གི་ནམ་  
པར་རིག་བྱེད་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནོད་པའི་དུས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་  
ནས་ཡིན་རྟེ། ཁས་ལེན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། འཁོར་དང་བཅས་པ་ནི་  
ལུང་པོ་ལྡེ་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་རྟེ། སེམས་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཚིག་གིས་  
སྐབས་སུ་འགྲོ་ཡིས་སེམས་མེད་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། ཅུ་རྟགས་  
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག་སྐབས་འགྲོ་དགེ་བསྟེན་དང་དགེ་  
ཚུལ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཚུམ་བུ་མི་བྱེད་པར་སྐབས་འགྲོ་དང་དེ་གཉིས་ཁས་ལེན་སོ་  
སོར་བྱས་ནས་དང་བོ་སྐབས་འགྲོ་རྒྱུད་པ་གསུམ་དང་དེ་ནས་དགེ་བསྟེན་དུ་བཟུང་དུ་  
གསོལ་ལན་གསུམ་བྱེད་པ་དེ་འགོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རིག་ལས། དེ་ལ་ཁ་  
ཅིག་ན་རེ། སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཉི་ཆེ་ལན་གསུམ་བཟོད་ནས། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་འཁྲུལ་  
པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། ལུང་གཞི་ལས་ཀྱང་།  
སྐབས་འགྲོ་བདག་བཟོད་དང་འབྲེལ་བ་གཏམ་ལྟར་ལན་གསུམ་བཟོད་པར་བཤད་པ་  
དང་འགལ་བའི་བྱིར་རྟེ།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དགག་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྩེ་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་སྐབས་  
འགྲོ་གསུམ་དང་དགེ་བསྟེན་དང་དགེ་ཚུལ་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ་གསུམ་དང་བསྐྱབ་པ་  
བཟོད་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་ལ། མེད་བཟང་དང་ཨ་  
བྱས་ཀྱང་བཤད་པའི་བྱིར་རྟེ་ན་མ་ཁྱལ། དང་བོ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་གྱི་  
འགྲེལ་བར། དང་བོ་སྐབས་འགྲོ་ལན་གསུམ། དེ་ནས་བསྐྱབ་པ་བཟོད་པ་ལན་གསུམ།  
དེའི་རྩིས་སུ་སྐབས་སུ་མོང་ནས་བདག་(ཡེན)བསྐྱབ་པའི་གནས་ལྡ་བྱངས་པའི་དགེ་  
བསྟེན་དུ་བདག་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། གཉིས་

བ་གྲུབ་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀས་སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགོ་བསྟེན་དང་གཞི་ལྟ་འཛིན་  
 པའི་དགོ་བསྟེན་གཉིས་འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པར་བཤད་པས་ཆོ་ག་དེ་འདྲ་ཅིག་  
 མཛད་པའི་བྱིར། ཏྲགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། ཐུབ་དགོངས་ལས། དེ་ལྟར་འདི་ལན་  
 ལག་གསུམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལན་ལག་ལྟ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དགོ་བསྟེན་  
 ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བས། བླ་པ་གཉིས་འདུལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། འབྲེལ་  
 ཆེན་ལས་ཀྱང་། དགོ་བསྟེན་ནི་སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པ་དང་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྟ་ཡོངས་  
 སུ་འཛིན་པའོ། །བས། ཞེས་འདུལ་བ་ལས་གཉིས་སུ་སྒྲོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར། ཏྲགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ཐུབ་དགོངས་ལས། སྤྱི་མའི་གསུངས་པའི་  
 རྗེས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ་ཏེ། བས། དགོ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཛེོ། །འདི་ལྟར་ལན་གསུམ་  
 ཡང་ངོ་། །སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགོ་བསྟེན་ཏུ་བཟུང་ཏུ་གསོལ་ཞེས་པའོ། །དེའི་  
 རྗེས་སུ་བདག་མིང་འདི། ཞེས་པ་བས། བག་མེད་པའི་གནས་ལས་སྤྱི་ལོག་གོ་འདི་  
 ལྟར་ལན་གསུམ་ཡང་ཏེ། དེ་ནས་བཟུང་ནས་དགོ་བསྟེན་ཏུ་བཟུང་ཏུ་གསོལ་ཞེས་  
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་ཡོད་སྤྱིའི་སྐབས་འདིར་བསྐྱབ་པ་  
 བརྗོད་པ་གཅིག་གིས་ཆོག་ཏེ། ཀམ་ལྟ་ཏམ་ལྟར་ལུང་སོགས་ལས་ཀྱང་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། དེས་ན་ཐུན་ཆོགས་ལས་དགོ་བསྟེན་དང་དགོ་ཚུལ་མའི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་  
 པ་བརྗོད་པ་ལན་གསུམ་བཤད་པ་མ་དག་པར་བཀའ་གདམས་གོང་མ་མཆོ་སྤྱི་པ་  
 སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་འཐད་པའི་བྱིར་ཏེ། བླ་པ་བཤད་ཉི་ཟེར་ལས། བསྐྱབ་པ་  
 བརྗོད་པ་འདི་ལན་གཅིག་བརྗོད་པ་ཏེ་ལུང་གཞིའི་དགོངས་པའོ། །(ལྔ་བ)ལུང་ཐུན་  
 ཆོགས་ལས་དགོ་བསྟེན་མ་དང་དགོ་ཚུལ་མའི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་པ་བརྗོད་པ་  
 ལན་གསུམ་སྤྱི་བར་བྱོའོ། །ཞེས་བཤད་དེ། ལུང་ཡི་གེ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་

བ་དང་། སྤྱབ་བསྟན་གྱི་དོར་ལས་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཀའང་མེ་པ་གཞན་གྱི་འདུལ་བར་  
ཡོད་པར་སྒྲུབ་གི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འདུལ་བ་པོད་ན་འགྱུར་བ་གང་  
ནའང་དེ་འདྲ་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ནི་མེད་བཟང་སྒྲོམ་བརྒྱད་  
གཉིས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་སོ། །

### ཚིགས་སྒྲུལ་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་འཆད་པ།

གཉིས་པ་ཚིགས་སྒྲུལ་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་འཆད་པ་ལ། ཅུ་བར། རབ་ཏུ་བྱུང་  
བ་དང་། བསྟན་ དྲིས་ནས་དག་ན་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། ཀམ་གྱ་ཏམ་  
ལས་ཀྱང་། དགེ་བསྟན་བསྒྲུབ་པ་དང་། ལྷ་དང་མཁན་པོ་དང་པོ་དང་། རབ་བྱུང་དགེ་  
ཚུལ་གྱི་བ་ཚོད་དང་། བསྒྲུབ་པ་བཟོད་པ་ཐ་མ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། འདིའི་དོན་ལ་སྒྱུར་  
དངོས་རྗེས་གསུམ་དང་། ཞར་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་དང་མཁན་པོའི་རྣམ་བཞག་བཞི་ལས།  
དང་པོ། རྒྱུད་ལུན་སྒྲུལ་ཚིགས་བྱིར་མཁན་པོ་ལ་རྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུད་  
དག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བར་ཆད་དྲིས་ནས་དག་པར་བཟུང་བ་དང་། བསྟན་པ་ལ་རིམ་  
གྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོམ་པ་གསུམ་སྟོན་པར་བསྟན་པ་དང་། སྒྲོད་དུ་རུང་བའི་བྱིར་  
རབ་བྱུང་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། དར་ཚོག་ཉེས་མེད་ལུན་ཚིགས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་དང་བསྟན་  
རྗེས་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁན་པོ་ལ་བསྟན་དགོས་ཏེ། མཁན་པོར་གནས་པ་ཡོད་ན་ལུན་  
ཚིགས་ཀྱི་དེ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་གནས་པ་མེད་ན་ལུན་ཚིགས་ཀྱི་དེ་གཉིས་མེད་པའི་  
བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྟན་པར་རྗེས་པ་དེའི་བྱིར། ཞེས་དང་། གནས་  
པ་ལའོ། ཞེས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། རིག་ལས། གནས་པ་ལ་རབ་བྱུང་དང་བསྟན་རྗེས་



དག་ཡོད་གྱི་མི་གནས་པ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིའི་  
 (ལྷན་)རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་སུ་ཆོག་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆེན་ཕྱིང་བ་ལས། དག་སྒྲོང་  
 འགའ་ཞིག་ལ་མཁན་པོ་ཉིད་དུ་གནས་པ་སྟེ་བརྟེན་པ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོག་པ་ཉེས་མེད་  
 སུ་ཆོག་པ་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྟེ་ཡི་མི་གནས་པ་ལ་མི་སྒྲོའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉེས་  
 མེད་སུ་ཆོག་པ་མ་སྒྱུར་ན་མཁན་པོ་མེད་ཀྱང་སྟེ་བ་ཡོད་དེ། ཟ་བར། དེ་དང་ལྡན་  
 པའི་ལྟར་མཁན་པོ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིའི་  
 གནས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་གནས་ན་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་  
 ཆེད་དུ་དང་། གནས་གཞི་གང་ལ་གནས་ན་དག་སྒྲོང་འགའ་ཞིག་ལ་གནས། དངོས་པོ་  
 མཁན་པོ་ཉིད་དེ་མཁན་པོའི་དངོས་པོ་གནས། མཁན་པོ་གཅིག་ཁོ་ནས་རབ་བྱུང་བསྟེན་  
 རྫོགས་དགོས་སམ་ཞེ་ན་མི་དགོས་གྱི་འདོད་པའི་དག་སྒྲོང་མཁན་འོས་གཅིག་གིས་ཆོག་  
 བར་བཤད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འིགྲ་ལས། རི་ཞིག་གནས་པ་ལ་ཞེ་ན། རབ་ཏུ་  
 བྱུང་བ་དང་། བསྟེན་བར་རྫོགས་པ་དེའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འིགྲ་ལས། སུ་ལ་གནས་པ་ཞེ་ན་དག་སྒྲོང་འགའ་ཞིག་ལ་  
 ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉིད་ནི་དངོས་པོའི་རྒྱུ་  
 ཡིན་པས་མཁན་པོའི་དངོས་པོ་གནས་པར་སྟོན་པའི་བྱིར་ཏེ། འིགྲ་ལས། རྣམ་པ་གང་  
 གིས་གནས་པ་ལ་ཞེ་ན་དེའི་བྱིར་མཁན་པོ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ་མཁན་པོའི་དངོས་  
 པོ་ནི་མཁན་པོ་ཉིད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འིགྲ་ལས། འདི་  
 ལྟར་འདོད་པས་འདུག་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་དེའི་བྱིར་འགའ་ཞིག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བའི་ཆོག་  
 སྒྲོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱུད་དག་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བར་ཆད་དྲིས་ནས་མ་དག་པ་མི་འཛིན་ལ་

ཡོངས་སུ་དག་པ་བརྒྱུད་དགོས་ཏེ། རབ་བྱུང་དང་དགེ་ཚུལ་(ལ་བ)བསྟེན་རྫོགས་གསུམ་  
 སྐབས་པ་ལ་བར་ཆད་ཅན་ལ་སྡོམ་པ་མི་སྒྲིབ་པ་ལམ། སྒྲིས་ཀྱང་རིང་དུ་མི་གནས་པས་ལན་  
 མི་ཐོགས་ཤིང་བསྟན་པར་གཞོན་ལ། བར་ཆད་མེད་པ་དེ་ལ་སྡོམ་པ་སྒྲིབ་དང་གནས་  
 པའི་སྒྲོན་པ་ལན་ཐོགས་ཤིང་ལས་བྱེད་མཁན་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་  
 བྱས་པའི་ལན་ཡོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བར། དང་པོའི་མཁན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བར་ཆད་  
 གྱིས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་སྐབས་སུ་དབྱེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་ཉེས་མེད་སྟན་ཚོགས་ལ་དགེ་  
 བསྟེན་དགེ་ཚུལ་བསྟེན་རྫོགས་གསུམ་རིམ་གྱིས་བསྐྱབ་དགོས་ཏེ། ལྷ་མ་ལྷ་མ་བསྟེན་  
 པར་མ་རྫོགས་པ་སྟེ་ཉེ་བར་ཡང་དག་པར་མ་ཐོབ་པར་བྱི་མ་བྱི་མ་བྱས་ན་བསྟན་པ་ལ་  
 རིམ་གྱིས་མ་བསྐྱབ་པའི་བཅས་འགལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བར། དགེ་བསྟེན་ཉིད་  
 དང་དགེ་ཚུལ་ཉིད་དང་། སོགས་དང་། རིན་ཆེན་བྱེད་པ་ལས། བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་མ་  
 བསྐྱབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །འདིའི་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་  
 དོན་ཡོད་དེ། ལྷ་མ་ལྷ་མ་ཡང་དག་པར་མ་ཐོབ་པར་བྱི་མ་མི་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་སྐད་དོད་དགག་ཆོག་ཅན་གྱི་ལྷ་པ་སྐྱུ་ཏ་  
 འམ། སམ་པ་རྒྱའི་ལྷ་པ་ཉེ་བ་དང་། སམ་པ་ཏ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་སྐལ་ན་སམ་ཡང་  
 དག་པ་དང་ཀུན་སོགས་དང་། ཨ་པ་ཏ་ཐོབ་པ་ལ་འཇུག་པས་སྐབས་འདིར་ཐོབ་པར་  
 བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། ལྷ་པ་ཉེ་བ་ཨ་པ་ཏ་ཐོབ་པ་ཞེས་དང་། ལྷ་ལྷ་  
 ལས། དེ་དག་གི་ཆོགས་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེར་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་  
 ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ལ་ཆོགས་བྱི་མ་བྱི་མ་མི་བྱེད། །ཞེས་  
 སྟོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རིན་ཆེན་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། ལྷ་མ་ལྷ་མ་བསྟེན་པར་མ་

རྫོགས་པ་སྟེ་མ་ཐོབ་པར་བྱི་མ་བྱི་མ་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་(མཛ)པའི་བྱིར། གཞན་  
 ཏུ་མང་པོ་སྤྱོད་པར་མི་བྱའོ། དེ་ཡང་ཉེས་མེད་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་གྱི་ཚེགས་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀ  
 མེད་པར་བྱི་མ་སྤངས་ནའང་སྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅུ་བར། ཚེགས་སྒྲ་མ་མེད་པ་ལ་ནི་ཉེས་  
 བྱས་ཅམ་ཏུ་ཟད་དོ། ཞེས་དང་། ལུ་བ་ལས་བརྩན་བ་བྱིས་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བཀྱི་བ་འམ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་  
 ཞེས་བཀྱི། ལུ་བ་ལི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་  
 ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱིས་བ་ལ་ཚེགས་སྒྲ་  
 མ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། རྒྱུ་ལས་ཀྱང་།  
 དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲ་མ་མེད་པར་ཡང་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་མ་མེད་པར་ཡང་དག་པར་ལེན་ན་རུང་བ་  
 ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་ཏུ་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་མ་མེད་པར་ཡང་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲ་མ་མེད་  
 དག་པར་ལེན་ན་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་རབ་བྱུང་ལ་སྒྱུར་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ལ། རོ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་ཆོད་ཏུ་གནས་  
 ལ་ཁུགས་ལ་དང་། ཚེས་འདི་པའི་བསམ་པ་སྟེ་བའི་བྱིར་རྟགས་སྟེན་པ་དང་། བར་ཆད་  
 སྤང་བའི་བྱིར་མཚན་བརྟགས་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། དགོ་འདུན་ལ་ཁུབ་དང་། མཐན་  
 པོར་གསོལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐན་པོར་གསོལ་བའི་དགོ་སྒྲོང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་  
 སྤར་བཤད་པ་ལྟར་དགོ་བསྟེན་ཏུ་བར་འདིར་བསྒྲུབ་ནས་དགོ་འདུན་ལ་ཁུབ་པའི་དགོ་  
 སྒྲོང་མ་གཏད་དགོས་ཏེ། གཏད་པའི་དགོ་སྒྲོང་དེས་ཀྱང་མཐན་པོ་ལ་བར་ཆད་དེས་  
 སམ་ཞེས་བརྗོད་དགོས། མ་བརྗོད་ན་འགལ་ཆབས་ཅན་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤུ་ཏམ་ལས་  
 བཤད་ཅིང་། མ་དག་ན་མི་ཁུ་ལ་དག་ན་ཁུབ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁུ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དགོ་  
 འདུན་གྱི་གདན་བཤམས་ལ་གཞི་བརྟུངས་པ་ལྟ་ལས། ལས་གྱི་གཞི་ཡིན་པས། ཟུང་

གཅིག་དང་རྟོག་གསུམ་བྱས་ནས་གྲོང་གཞི་ལྟར་སྤྱོད་ཆུས་ཞེས་པའི་ཉེས་པ་སྤངས་པའི་  
 བྱིར་(མཛེས་)དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་འཇམ། གནས་སོ་སོ་ན་འཁོད་པ་ལ་ཡུག་  
 འཚལ་ཏེ་ཐལ་མོ་སྤྱར་ནས་ཅོག་ཅོག་སྤྱར་འདུག་ཏུ་བརྟག་ལ། ལྷ་བའི་དགོ་སྤྱོད་གིས།  
 དགོ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་གསལ་དུ་གསོལ། མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། གས། ཅི་སྟེ་རབ་  
 ཏུ་བྱུང་ངམ། ཞེས་ལུ་ཞིང་། དགོ་འདུན་གྱིས། གལ་ཏེ་ཡོངས་སུ་དག་ནའོ། ཞེས་བཞེད་  
 དགོས་པའི་བྱིར། གམ་ཤུ་ཏམ་ལས། གལ་ཏེ་མི་བཞེད་ན་འགལ་ཚབས་ཅན་ཏུ་འགྱུར་  
 རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིར་འགལ་ཚབས་དང་འདས་པ་འགྱུར་བྱུང་དེ། བཅས་  
 པ་དང་འགལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་འདས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

ལྷ་བའི་ཡུལ་ཚུགས་གཅིག་པ་མི་དགོས་ཏེ། ལས་མིན་པས་གནས་སོ་སོ་ན་ཡང་  
 རུང་བའི་བྱིར་དང་། ཅུ་བར། དགོ་འདུན་ལ་ལྷ་བའི་དགོ་སྤྱོད་ལ་གཏད་པར་བྱའོ། གས།  
 ཡོངས་སུ་དག་ནའོ་ཞེས་བཞེད་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།  
 མཁན་པོར་འོས་པའི་དགོ་སྤྱོད་དེ་ལ་རབ་བྱུང་གི་མཁན་པོའི་ཆེད་དུ། སྤྱོད་དཔོན་  
 དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་སྤྱོད་དཔོན་ལ་མཁན་པོར་གསོལ་  
 གྱི་སྤྱོད་དཔོན་བདག་གི་མཁན་པོ་མཛད་དུ་གསོལ། སྤྱོད་དཔོན་མཁན་པོས་རབ་ཏུ་  
 དབྱུང་བར་བགྱིའོ། ལན་གསུམ་བཞེད་ཅིང་ཐ་མ་ལ་མཁན་པོ་མཁན་པོས་ཞེས་བཞེད་  
 གས་གསོལ་པ་འདེབས་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཏབ་ན་མཁན་པོར་མི་འགྱུར་པ་མཁན་པོར་  
 གྱུར་ནས་མཁན་པོ་ཞེས་བཞེད་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། མཁན་པོར་གསོལ་པ་  
 བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཆོས་འདི་པའི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེའི་རྟགས་ཆ་ལུགས་བཞེ་  
 པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་ཐོ་མིང་སྤྱོད་གསུམ་བཞད་པར། གཙུག་ཅུང་མ་གཏོགས་



བ་སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་བྲེག་པར་བྱའོ། འནས། མ་ཁན་པོས་བསྐོན་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། མདོ་  
 ལས་ཀྱང་། སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་བྲེགས་ཏེ་གོས་ལུ་སྐྱིག་གོན་ཏེ། ཡང་དག་པ་ཉིད་(ལ་ན་ཏུ་  
 དད་པས་བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དང་པོ་  
 བསམ་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། སྤྱིད་པ་མེ་འོབས་དང་ཐར་པ་བསེལ་ཁང་ལྟ་བུའི་སྤྱིད་  
 པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་རིག་པའི་དད་པ་དང་། མདོ་ལས། རབ་ཏུ་  
 བྱུང་བ་གཞན་ལ་གཞོན་པ་དང་། གཞན་ལ་འཆོ་བ་དགོ་སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་  
 པ་ལྟར་དགོ་སྤྱོད་གི་ཆོས་བཞི་བཅུད་པ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཐར་པ་ཐོབ་  
 པར་བྱ་སྐྱམ་པ་ཁོ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་གི་ལྟ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དང་འཆོ་བ་དང་ཆད་པས་  
 འཛིགས་པ་སྟོན་གྱི་ཆེད་མ་ཡིན་པ་ཅིག་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དད་པས་  
 བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ། ཞེས་པའི་དད་པས་བསྐྱན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐུབ་  
 དགོངས་ལས། དད་པས་ཞེས་པས་བསམ་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ་སྤྱོད་ཀྱིས་མནར་  
 བསམ་མ་ཡིན། འཛིགས་པས་མནར་བསམ་མ་ཡིན། རྒྱལ་པོའི་ཆད་པའི་ཆེད་ཏུ་མ་ཡིན་ནོ།  
 བྱིམ་ནས་ཞེས་པ་ལ་སྟོན་པ་ནི་གནས་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། འནས། བྱིམ་མེད་པ་  
 གིང་དུང་ལ་སྟོན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་གཙུག་  
 ལུང་མ་གཏོགས་པ་སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་བྲེགས་དགོས་ཏེ། བྱིམ་པའི་དྲགས་མ་སྤངས་པ་ལ་  
 དགོ་སྤྱོད་སྟོན་པར་བྱུང་གི་སྒོམ་པར་མ་ཟད་རབ་ཏུ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཡང་མི་སྤྱོད་པའི་  
 བྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་སྤྱོད་དོན་ལ་རྣམ་རིག་  
 ལྱད་པར་ཅན་དགོས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་པར། གཙུག་ལུང་མ་  
 གཏོགས་སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་བྲེག་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། བྱིམ་པ་དང་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་  
 ཅན་ལ་ཡང་མི་སྤྱོདོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཚོགས་པའི་དྲགས་སྤྱོད་པར་ཁས་

ལེན་པ་དང་ལག་ལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་བྱིར་། དྲིལ་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་མཚན་  
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆ་(༥༧)ལུགས་ལ་བྱ་སྟེ། བྱིར་པ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་ཆ་ལུགས་གཉིས་  
 ཐོགས་པ་དག་ལ་ཡང་མི་སྟེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། དེའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལྟར་  
 ཡིན་ཀྱང་ཁྱད་པར་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་གྱིང་པ་ལས། དོན་དང་བྱ་བ་མང་།  
 ཞེས་སོགས་ཀྱང་ཡིན་པའི་བྱིར་། དེས་ན་དེའི་དགོས་པ་ཡང་ཁ་ཅིག་བསམ་པ་ལུན་  
 ཆོགས་ལ་སྟུར་བ་དང་། ལ་ལ་ངོ་ཆ་བྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བསམ་པ་ལ་བྱེད་པ་སོགས་མི་འཐད་  
 དེ། འདི་ལུན་ཆོགས་བཞིའི་ཆ་ལུགས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་། བཙུམ་  
 ལུན་འདས་ཀྱིས་སྟུང་དང་ཁ་སྟུང་བྲེགས་ཏེ་གོས་ཅུར་སྒྲིག་གོན་ཏེ། ཞེས་བསམ་ཆ་ལུགས་ལུན་  
 སུམ་ཆོགས་བསྟན་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱུང་དགོངས་ལས། གོན་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆ་  
 ལུགས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ་ཆ་ལུགས་འདི་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་  
 དང་མི་མཐུན་པའི་བྱིར་། བྱིར་པའི་ཆ་ལུགས་ལས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པ་ལྟར་ཉོན་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་པའི་བྱིར་། གཙུག་ལུད་བྲེགས་ནས་བྱུང་བྱས་གོས་ཅུར་  
 སྒྲིག་དང་ལུང་བཟེད་གདིང་བ་རྒྱ་ཆོགས་སྒྱིན་པ་རྣམས་དགོས་ཏེ་གཙུག་ལུད་བྲེག་པར་  
 སྟོ་འམ་དྲིས་པས་རབ་བྱུང་ལ་སྟོ་མི་སྟོ་ཤེས་ཤིང་བྱིར་པའི་ཁ་འཕྲོ་སོགས་སྟངས་ཆེད་དང་།  
 གཙང་སྟུ་མེད་དོ་ཞེས་འཕྱ་བ་སོགས་སྟངས་པའི་བྱིར་དུ་བྱུང་གིས་བྱིར་པའི་དྲི་མ་མི་  
 གཙང་བ་བཀུས་ནས་མཐན་པོས་གོས་ཅུར་སྒྲིག་དག་སོགས་སྟེར་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར།  
 གཙུག་ལུད་བྲེག་གོ་ཞེས་དྲིས་ནས་སྟེར་ན་དེའོ། །བྱུང་བའོ། །མཐན་པོས་གོས་ཅུར་སྒྲིག་  
 དག་སྒྱིན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།

བསྐྱབ་བྱས་མཐན་པོའི་རྒྱང་པར་གཙུགས་ཏེ་གོས་ལེན་པ་དང་མཐན་པོས་བསྒྲོན་  
 དགོས་ཏེ། མཐན་པོས་རབ་ཏུ་དབྱུང་དགོས་ཤིང་བསྐྱབ་བྱས་ལུག་འཚལ་དགོས་པ་དང་

རང་གིས་གོས་བགོ་ཚུལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ། ཙ་བར། རྟ་བ་པ་གཉིས་ལ་གཏུགས་དེ་  
 བྱང་བར་བྱའོ། །མཁན་པོས་བསྐྱོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་(ཡ་ན)ཕྱིར། ལ་  
 ལས་ལྷང་ལས་མ་བཤད་པས་གདིང་བ་སོགས་སྟེར་བ་མ་དག་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།  
 ལྷང་དང་མདོ་འདིར་ལྷང་བཟེད་སྟེར་བར་མ་བཤད་ཀྱང་སྟེར་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ། ཀམ་  
 ཤ་ཏམ་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་མཁན་པོས་ལྷང་བཟེད་དང་གོས་རུར་སྒྲིག་དག་སྒྲིན་པར་བྱ་  
 ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཁན་པོས་གོས་བསྐྱོན་ལུགས་ད་ལྟ་སྒྲིག་དང་མཐང་  
 གོས་སྒྲགས་ནས་བསྐྱོན་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲིང་དུ་གྱོན་པ་སྒྲིང་དུ་གྱོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་  
 ཞེས་ཟིན་ཆེན་ཐེང་བ་དང་བུ་དེ་ག་སོགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

འདིར་རྒྱ་གར་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཁན་པོར་གསལ་བའི་འོག་ཏུ་སྒྲི་  
 དང་ཁ་སྒྲི་མ་བྲེག་པར་རབ་བྱུང་བྱ་རིགས་དེ། དགོ་ཚུལ་རབ་བྱུང་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་  
 སྒྲི་དང་ཁ་སྒྲི་བྲེགས་པ་དང་རུར་སྒྲིག་སྒྲིན་པ་དང་བསྐྱོན་པ་ཡང་རབ་བྱུང་ཁོ་ནའི་ཚུལ་  
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། བསྐྱོན་ཚུགས་ཀྱི་ཆེ་ཡང་བསྐྱོན་ཚུགས་བྱས་ཐེས་ཁོ་ནར་  
 ཆོས་གོས་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་ཐལ། དེ་ཡང་བསྐྱོན་པར་ཚུགས་པ་ཁོ་ནའི་  
 ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཁས། གཞན་ཡང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྷང་གཞི་ལས་  
 སྒྲི་དང་ཁ་སྒྲི་བྲེགས་ཤིང་ཆོས་གོས་བསྐྱོན་ནས་རབ་བྱུང་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་  
 པའི་ཕྱིར་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་གཙུག་ལྷན་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་  
 བཞག་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་རུང་མི་རུང་བརྟགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱིམ་པ་ལ་ཆོས་གོས་བསྐྱོན་ན་དེ་ལ་  
 མ་གུས་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ། དེའི་ཆེ་དེ་བྱིམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ་  
 སྟེ། སྒྲིར་བཏང་དམིགས་བསལ་དང་དགོས་དབང་གིས་གོན་པར་བཅས་པའི་ཕྱིར། འོ་

ན། བསྐྱབ་བྱས་བསྐྱེན་རྫོགས་ཚེ་ལས་ཐོས་མི་རུང་བར་ཐལ། བསྐྱེན་བར་མ་རྫོགས་  
 པས་ལས་(མ་བ)ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྒྱ་ཐབས་སུ་བཤད་པའི་བྱིར། བྱབ་བ་ཁས། བོད་ཁ་  
 ཅིག་དེ་བཀག་ནས་མཁན་པོར་གསོལ་བའི་འོག་དང་རབ་བྱུང་གི་རྗེས་གང་རུང་ཆོག་  
 གྱེ། ཅུ་བར། གསོལ་བའི་འོག་རྒྱ་ཡང་རུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་འོ་ན།  
 གཞུང་འདི་སློབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་  
 མི་རུས་ཏེ། གཞན་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ལས། རྣམ་པ་གཞན་ཉི་བར་བསྐྱེན་  
 པའི་བྱིར་གསོལ་བའི་འོག་རྒྱ་ཡང་རུང་ངོ། །ནས། རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ལུགས་ཐ་  
 དད་པར་རྫོགས་པའི་དོན་ཏོ། །

འདུལ་བ་འཛིན་བ་ཁ་ཅིག །འདི་ལ་ཐ་དད་པར་རྫོགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། མིང་བརྗེ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་ན་སྡེ་པའི་མིང་དཔལ་དང་གཤམ་པ་དང་བཟང་  
 པོ་དང་འོད་ཟེར་གྱི་མཐའ་ཅན་དུ་ལུལ་འདིར་མཁན་པོའི་མིང་མཐའ་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་  
 བྱིར། གསུམ་པ་ནི། མཚན་མ་ཚོར་བར་བརྟག་གོ །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི་མཚན་བརྟགས་  
 རྒྱལ་དང་བརྟགས་དུས་དང་དགོས་པ་དག་ཡོད་དེ། མཚན་བརྟགས་པ་བསྐྱབ་བྱས་མ་  
 ཚོར་བ་དང་། དུས་རབ་བྱུང་མཁན་པོར་ཁས་སྤངས་པ་ནས་རབ་བྱུང་གི་སྔོན་གྱི་བར་  
 གང་རུང་དུ་མཁན་པོ་དང་གང་ཟག་གཞན་གང་རུང་གིས་དགོས་པ་མཚན་གསར་དུ་  
 འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཡོད་དམ་མེད་བརྟགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུ་  
 ལས། གང་རྒྱན་ཆད་ཁོ་པོས་ཁྱོད་རབ་རྒྱ་དབྱུང་ངོ་ཞེས་མཁན་པོ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པ་  
 དེ་རྒྱན་ཆད་ནས་བསྐྱེན་པ་ན་ཞེས་སྒྲ་པའི་བར་དག་གཟུང་ངོ། །མཁན་པོ་རང་ཁོ་ནས་  
 དེས་བར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། མཁན་པོར་ཁས་སྤངས་  
 རྒྱལ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །



གཉིས་པ་དངོས་གཞི་སྐབ་རྩལ་ཡོད་དེ། མཁན་པོས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྟོན་པ་དང་  
 མཁན་པོར་བྱག་གསུམ་གསུམ་བྱས་ཏེ་ཅོག་ཤར་འདུག་ཏུ་བཅུག་ནས། དགའ་བོ་རབ་  
 བྱུང་གི་མདོ་ལས། (༥༠) བྱིམ་པ་རྣམས་ནི་མའི་འོབས་ན་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །རབ་ཏུ་  
 བྱུང་བ་རྣམས་ནི་བསིལ་བའི་ཁང་པ་ན་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བྲུང་བར་བརྒྱད་བཤད་  
 བ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། གང་དག་བྱིམ་ན་གནས་པར་བྱེད་བཞིན་དུ། །  
 བྱང་རྩབ་དམ་པ་མཆོག་འདི་ཐོབ་པ་ཡི། །སངས་རྒྱས་གང་ཡང་སྟོན་ཆད་མ་བྱུང་སྟེ། །  
 མ་འོངས་པ་ན་མི་འབྱུང་གནས་པ་མེད། །རྒྱལ་སྤྱིད་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་སྤངས་  
 བས། །དབེན་བར་དོང་སྟེ་དགོན་པར་གནས་བྱེད་པ། །ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ་བདུད་ནི་  
 བཅོམ་ནས་སྟ། །བྱང་རྩབ་རྩལ་མེད་འདུས་མ་བྱས་འཆང་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་  
 དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་མ་ཡིན་གྱི། རབ་ཏུ་བྱུང་  
 བའི་རྟེན་ལ་སངས་རྒྱས་པར་བཤད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་  
 རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་སྟམ་པ་བྱས་ནས་ཆོ་གའི་ཆོག་འདི་ལྟར་བཞུགས་དགོས་ཏེ། མཁན་པོ་  
 དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བསྟེན་པ་དུས་འདི་ནས་ཇི་སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་  
 ཀྱང་གཉིས། བས། སྐབས་སུ་མཆིའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་  
 བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་ཞོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤུག་ཕྱབ་པ་ཤུག་སང་གི་ཤུག་འི་རྒྱལ་  
 པོ་གཙོ་བོ་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟེན་སུ་བདག་རབ་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། བྱིམ་པའི་རྟགས་སྤྱོད་  
 རོ། །རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་པར་ཡོན་ཏོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་བཞུགས་པ་དང་  
 ཐབས་ལགས་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། སྐབས་སུ་འགྲོ་བཅོམ་བས་རབ་ཏུ་  
 བྱུང་བ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགོ་བསྟོན་རབ་བྱུང་དགོ་  
 རྩལ་བསྟོན་ཞོགས་རྣམས་སྟུ་མ་སྟུ་མའི་རྟེན་དེ་མ་ཐག་སྐབ་རུང་མི་རུང་གཉིས་ཡོད་

དེ། །ཤུ་ཉུ་དད་མེ་པ་མ་གཏོགས་པའི་མུ་སྟེགས་དང་དེའི་ལོ་གངས་མ་ལོན་པ་མི་རུང་ལ།  
སྟེགས་པ་བར་ཆད་(༥༠)དང་མི་ལྟན་པ་དེའི་ལོ་གངས་ལོན་པ་ཆོས་གོས་གསུམ་མོགས་  
ཡོ་བྱད་དུག་ཆང་པ་ནམས་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མུ་སྟེགས་གཞན་ལ་དགོ་  
བསྟེན་བསྐྱབ་རུས་མགྱ་བ་ལ་བདགས་དགོས་ཤིང་དེའི་ལོ་མ་ལོན་པ་ལ་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་  
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པའི་དགོ་སྟོང་པ་བཞེན་ནོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བློན་ཆོགས་  
ལས། ཡོ་བྱད་དུག་ཆང་ནས་རབ་རྩ་དབྱུང་བར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ནས་མཁན་པོས་དེ་ལས་སྟོབ་ཀྱི་དགོ་སྟོང་ལ་གཏད་དགོས་ཏེ། དགོ་ཚུལ་ལ་  
ཆེར་གཞོན་རུ་ཡིན་ལ་མཁན་སྟོབ་གཉིས་ཀས་བསྐྱང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བར།  
དགོ་ཚུལ་ཉིད་རྩ་ཉི་བར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་དགོ་སྟོང་ལ་གཏད་པར་བྱའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ཀྱང་དག་གམ་ཞེས་ཀྱི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རང་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་བར་མ་རབ་བྱུང་རྩ་མཆོན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་  
བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། དགོ་སྟོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་ཆོས་  
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། བློན་ཆོག་གི་དེ་ཡོད་པའི་  
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་དགོ་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་  
ཅིག་ཁར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ན་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་  
ན། དགོ་བསྟེན་གྱི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་  
དག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་གྲངས་ཀྱང་མཆོན་ཉིད་པ་མ་  
སྟེས་ལ་དེ་དག་གི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟེས་པ་རྩ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་  
མི་དགོས་པར་ཐལ། དགོ་ཚུལ་གྱི་བར་མ་དང་དགོ་སྟོང་གི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་

བར་མ་རབ་བྱུང་གི་རྩལ་ཁྲིམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ཁྲིམ་པ་ཡིན་ན་རང་  
 ཉིད་གྱི་མཁན་པོ་མེད་པས་བྱུང་བེར་བ་ཡང་སྤར་བཤད་པས་ཁེགས་ཟེན་ཏེ། (ཡན)མཁན་  
 པོར་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏུབ་སྟེ་ཁས་སྤངས་པ་ན་མཁན་པོར་གྱུར་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

སྔ་སྔ་ཐར་པའི་སྔ་མ་པའི་འགལ་རྒྱན་བར་ཆད་བཞི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ནི། དགེ་རྩལ་དགེ་སྒྲོང་གི་སྔ་མ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཉེས་མེད་  
 ལུན་ཚེགས་ལ་འགལ་རྒྱན་བར་ཆད་བཞི་སྤངས་ཤིང་མཐུན་རྒྱན་ལྔ་ཚང་བ་དགོས་ཏེ།  
 དེ་གང་རུང་ཅིག་མ་ཚང་ན་ཡང་དེ་ཉེས་མེད་མི་སྟེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྲལ་བྱ་བར་ཆད་དེ་  
 ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྔ་མ་པ་སྟེ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་དང་། གནས་པའི་བར་ཆད་དང་།  
 མཛེས་པའི་བར་ཆད་དང་། བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བའི་བར་ཆད་བཞི་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 དང་པོ་ལའང་བཞི་ཡོད་དེ། རྟེན་གྱི་དབང་གིས་མི་སྟེ་བ་དང་། ལས་གྱི་དབང་གིས་མི་  
 སྟེ་བ་དང་། གནས་སྒྲུབས་གྱི་དབང་གིས་མི་སྟེ་བ་དང་། བསམ་པའི་དབང་གིས་མི་སྟེ་  
 བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་བརྩ་ཡོད་དེ། སྒྲལ་བ་དང་ནི་མ་ནིང་དང་། །སྔོ་མོ་ལན་  
 གསུམ་མཚན་འགྱུར་གཉིས། །མཚན་དུག་མ་དང་མཚན་མེད་མ། །ཟ་མ་དང་ནི་དུད་  
 འགོ་དང་། །སྒྲི་མི་སྟན་དང་མི་མིན་བཅུ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་སྟེ་  
 བ་སྔ་མར་ལས་ལོག་པར་སྤྱད་པས་རྣམ་སྟོན་གྱིས་སྔ་མ་པ་མི་སྟེ་བའི་རྟེན་དེ་ཐོབ་  
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། །རྒྱ་ཐབས་སྤྱ་སྟེགས་ཅན་ཞུགས་དང་། །དགེ་སྒྲོང་མ་  
 ལུན་མཚམས་མེད་བྱས། །འཆབ་བཅས་སྔོན་རབ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཚེ་འདིར་ལས་ལོག་པར་སྤྱད་པས་སྡོམ་པ་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་  
 ལ་བཞི་ལམ་དུག་ཡང་ཡོད་དེ། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ལོ་མ་ལོན། བྱིམ་པ་མུ་སྟེགས་རྟགས་  
 ཅན་གཉིས། །རབ་བྱུང་རྟགས་སྤང་རྒྱ་ལས་ནི། །བརྒྱུག་པའི་ཆད་པ་ལས་མི་ལེན། །  
 གནས་པར་མི་བྱ་བ་སོགས་ཀྱང་། །ཞེས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་གནས་  
 སྐབས་དེ་དང་ལུན་གྱི་བར་དུ་སྡོམ་པ་མི་སྦྱེ་ལ་གནས་སྐབས་དེ་དང་བུལ་ན་སྦྱེ་རུང་བའི་  
 ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལམ་ལྟ་ཡང་ཡོད་དེ། མུ་སྟེགས་ལྟ་གནས་ལེན་སེམས་ལོག། (༡༡བ)  
 དུག་གསུམ་དུག་པོས་གཟེར་བ་དང་། །སྡོམ་པ་མི་འདོད་ཐོབ་མི་ཤེས། །ཞེས་པ་རྣམས་  
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་རྟེན་དང་ལས་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་མི་སྦྱེ་བ་གསུམ་མིན་  
 ཀྱང་བསམ་པ་དེ་དང་ལུན་གྱི་བར་དུ་མ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སྦྱེ་བའི་བར་ཆད་ཉེར་  
 བཞི་ལམ་ཉེར་བདུན་ཡིན་ནོ། །ཡང་དེའི་ཡ་གྲུལ་སོ་སོར་བྱེ་ན་སོ་བདུན་ཡང་ཡོད་དེ།  
 རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པས་མི་སྦྱེ་བ་ཉི་ཤུ་དང་། ལས་སྒྲིབ་ཀྱིས་མི་སྦྱེ་བ་བརྒྱ་བཞི་དང་། ཉོན་  
 མོངས་པས་མི་སྦྱེ་བ་ཆགས་པས་གཟེར་བ་དང་ཞེ་སྤང་གིས་གཟེར་བ་དང་གཉི་མུག་  
 པས་ཐོབ་དུས་ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་པ་གསུམ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་  
 བར། མི་མ་ཡིན་པའི་འགོ་བ་བ་དང་། བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྟོན་པ་གཉིས་ནི་སྡོམ་པའི་ཞིང་  
 ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །མཚན་ལན་གསུམ་འགྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བྱིམ་པ་  
 དང་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་མཚན་ཅན་ལ་ཡང་མི་སྦྱེའོ། །ནས། སྤྱལ་བའོ། །མ་ནིང་  
 འོ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྟའོ། །ཞེས་དང་། ཟངས་ཆེན་པའི་སྟོད་འགྲེལ་སྡོམ་ལས། མུ་སྟེགས་  
 ལྟ་དང་སྤྱལ་བ་དང་། །པོ་མོ་མ་ནིང་ལྟ་ལྟ་བུ། །མཚན་དུག་མི་མིན་སྒྲ་མི་སྟོན། །མཚན་  
 གསུམ་འགྱུར་དང་དུད་འགོ་དང་། །མཚན་མེད་སྦྱེ་ཆེ་ཉམས་པ་སྟེ། །བརྒྱ་དགུ་རྩེས་  
 མཐུན་རྟེན་མ་རྩོགས། །རྣམ་སྒྲིན་བར་ཆད་ཉི་ཤུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།



འདི་འདྲེན་མ་རྒྱུགས་པ་ནི་ལོ་མ་ཚད་བའོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། །ཅ་བར། རྒྱ་ཐབས་  
 ལུ་གནས་པའོ། །ནས། ལུ་སྟེགས་ཅན་ལུགས་པའོ། །ནས། མ་བསད་པ་དང་། བ་  
 བསད་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་པ་དང་། དེ་  
 བཞིན་གསེགས་པ་ལ་དན་སེམས་གིས་ཁྲག་ལྷུང་པ་དང་། དག་སྒྲོང་མ་སྟན་ལྷུང་པ་  
 དང་། ཡམ་བར་གྱུར་པ་བཞི་ལས་ལྷུང་པ་གང་ཡང་ལུང་བ་ཞིག་ལྷུང་པ་མ་ཡིན་ནམ།  
 ཞེས་དང་། རྒྱ་ལས་བསྟོག་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་གནས་ནས་ལྷུང་པ་ལ་ཡང་མི་སྟོའོ། །ཞེས་  
 དང་། ཟངས་ཆེན་པས། རྒྱ་ཐབས་གནས་དང་ལུ་སྟེགས་ལུགས། །མཚམས་(༡༣)མེད་  
 ལུ་དང་སྟན་ལྷུང་དང་། རྩོན་ལྷུང་རབ་ཏུ་བྱུང་པ་གཉིས། །རྒྱ་བསྟོག་ཁས་མི་ལེན་པ་  
 དང་། །སྟོའོ་ལུ་དང་བཅུ་གཉིས་དང་། །རྩིས་མཐུན་དགས་ཉམས་རྣམ་པ་གཉིས། །  
 བཅུ་བཞི་ལས་སྟོབ་བར་ཆད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩོན་ཅ་ལྷུང་དང་རྩོན་  
 རབ་བྱུང་གཉིས་དགས་ཉམས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་པའི་དགས་དང་ཕྱི་པའི་དགས་སོ། །གསུམ་  
 པ་གྲུབ། དེ་ཉིད་གིས། ཕྱི་ནང་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྟང་གིས། །རང་དབང་མེད་པར་གཟིར་  
 བ་དང་། །ཐོབ་ཤེས་མེད་པ་གཏི་ལུག་སྟེ། །སྟོམ་པའི་བགེགས་བྱེད་ཉོན་སྟོབ་ཡིན། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་གསུམ་གང་ལའང་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་སྟེ། །ཚུ་སྟོ་ཅན་ལ་ཞིང་བཞིན་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། །མེ་ཏོག་ཕྱིར་རྒྱད་ལས། །མཚམས་མེད་ལུ་ནི་བྱས་པ་དང་། །རྒྱ་ཐབས་  
 གནས་དང་སྟུལ་པ་དང་། །ལུ་སྟེགས་ཅན་ལུགས་འོན་དང་ལྷུག། །འབྲུག་དང་གང་དག་  
 བས་ཡམ་ལྷུང་། །དག་སྒྲོང་མ་ནི་སྟན་ལྷུང་དང་། །མ་ནིང་ལ་སོགས་གནས་མི་བྱ། །ཆ་  
 སྟོའི་ཞིང་ལྷུང་དེ་དག་ལ། །རྩལ་ཁྱིམས་ས་བོན་སྟེ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གནས་པའི་བར་ཆད་ནི་རྒྱལ་པོས་བཀྲུགས་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོས་གཅེས་ཤིང་རྒྱལ་

པའི་དབང་དུ་སྤྲོད་པ་དང་། །ཐུ་ཐུ་མོ་མ་མའི་དང་། །ཐུད་མེད་ཐུའི་དང་། །ཐུན་ཐུའི་  
 དབང་དུ་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུའི་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་སྒྲུབ་པ་སྒྲུལ་གྱི་ལྷན་རིང་  
 གནས་མ་སྤྱད་པར་འབབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། །ཐུད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་བར་ཆད་ཞེ་དུག་  
 སྒྲུབ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། །ལུས་སྒྲུབ་མི་བཟོད་པའི་ཞེ་བཞི་དང་སེམས་སྤྱང་ན་སྒྲུབ་གིས་  
 གཟེར་བ་དང་། །ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ནད་གིས་གཟེར་བ་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཀམ་  
 སྤྱང་ལས། །ལུས་གི་ནད་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་དག་འབྱུང་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། །མཛེ་དང་།  
 །འབྲས་དང་། །ནས། །རུས་པ་ལ་རྒྱག་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། །འདི་དག་ཡོད་  
 བ་དེའི་དབང་གིས་ཡོན་ཏན་གོང་མར་སྒྲུབ་པའི་གོགས་བྱེད་པས་(༡༩བ)ཐུད་པར་དུ་  
 འགྱུར་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །མཛེས་པའི་བར་ཆད་ལུས་གི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་  
 གི་སྒྲོན་བརྒྱ་དང་སོ་བརྒྱད་དང་རིགས་གི་གསུམ་མམ་དུག་ཡོད་དེ། །ལུང་གཞི་ལས་  
 བཤད་པའི་ལག་རྒྱུ་ནས་གཏའ་གམ་བར་གྱི་ཉེར་བཞི་དང་། །ཐུན་ཆོགས་སྒྲུབ་ལས་  
 ཐུང་བའི་སྒྲུ་མེར་ནས་ལུས་ཉམས་གི་བར་དོན་བཞི་དང་། །ལུང་ལྷ་པ་ལས་ཐུང་བའི་སེན་  
 གཅིག་ནས་ཐུང་གྲོལ་བའི་བར་ལྟ་བུ་སྟེ་བརྒྱ་དང་སོ་བརྒྱད་དང་། །ཐུན་ཆོགས་སྒྲུབ་  
 ལས་བཤད་པའི་རིགས་གིས་མི་མཛེས་པ་ལྟ་མ་མཁན་གདོལ་བ་གལུང་པོ་གསུམ་མམ།  
 ཐུང་རྒྱད་ལྟར་དུག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། །ཅ་བར། །ལག་རྒྱུ་དང་ནི་  
 ཀྱང་རྒྱུ་དང་། །ནས། །ལ་ཟ་མ་ལུག་གཏའ་གམ་དང་། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་མི་རྣམས་ནི། །དྲང་  
 སྒྲོང་ཆེན་པོས་དགག་པ་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་དག་ལས་ཆེར་མདོག་དབྱིབས་རིགས་སྒྲོན་གསུམ་ལས་དབྱིབས་ལ་སྒྲོན་  
 ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། །བཞིན་ངན་སྒྲུབ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །ཐུང་བརྒྱད་ལས། །མདོག་  
 དང་དབྱིབས་ལ་སྒྲོན་ཆགས་དང་། །མ་རུང་རིགས་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །ལའོར་གྱུར་གྱིན་



སོགས་ནམ་པར་སྤངས། ཤིང་རྩ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་  
གང་བཀག་པ། དེ་བཞིན་གསལ་ཤིང་མཁན་སོགས་དང་། ཆང་འཛོང་ལ་སོགས་གང་  
ཡིན་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་པལ་ཆེར་ལ་གླེང་གཞི་རེ་ཡོད་པ་གླེང་  
འབུམ་དུ་སྟོས།

དེ་དག་ལ་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་བ་མིན་ཀྱང་རབ་བྱུང་བྱས་ན། བསྟན་པ་ལ་སྟོན་པའི་སྟོན་  
འབྱུང་བས་མི་མཛེས་བས་ན་མཛེས་པའི་བར་ཆད་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་འདྲ་  
ཡིན་ཀྱང་ཤེས་རབ་སོགས་དང་མཐུ་སོགས་ཡོད་ན་རབ་བྱུང་བྱས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པའི་  
ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མེ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུད་ལས། དེ་དག་དགེ་རྒྱུན་མེད་མིན་  
ཞིང་། ཐར་བའང་མི་འདོད་མ་ཡིན་མོད། གཅིག་ཏུ་བསྟན་ལ་སྟེ་བ་ཡིས། ཐོས་ནས་  
སྟོན་ཏུ་ལྟ་ཕྱིར་བཀག། (༡༡བ) ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།  
མེ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུད་ལས། བསམ་པ་དང་རྗེས་ཀྱི་བསམ་ཤེས་ཤིང་། འདོན་ཤེས་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་  
པ་ཡི། མཐུ་ཡིས་འཛིག་རྟེན་ཆོས་བྱེད་ཕྱིར། རབ་ཏུ་འབྱེན་ན་ཉེས་པ་མེད། ཅེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་ངོས་འཛིན་ཀྱིས་དང་རིན་ཆེན་བྱེད་པ་སོགས་སུ་བལྟས་  
ལ་ཤེས་དགོས། འདིར་མང་དོགས་ནས་མ་སྟོས་སོ། །

མོ་ཐར་སྟོམ་པའི་མཐུན་རྒྱུན་ལྟ་བུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཐུན་རྒྱུན་ལྟ་ཡོད་དེ། བྱུང་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། མཐུན་རྒྱུན་ལྟ་ནི་  
ལུས་དང་། རྒྱུ་དང་། རྟགས་དང་། བསམ་པ་དང་། ཆོག་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ནོ། ཞེས་  
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྐབས་འགྲོའི་ལུས་སངས་རྒྱས་ནི་སྟོན་པའི་སྐྱ



གཟུགས་བཞུགས་ཤིང་། ཆོས་ནི་བསྐྱབ་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་དང་ལས་ཆོག་ཡོད་པ་  
 དང་། ལེན་པའི་ཡུལ་ནི་དགོ་ཚུལ་ལ་དགོ་འདུན་མི་དགོས་ཀྱང་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་  
 རྩོམ་པ་སྟེ་བ་ལ་ལས་སྟོབ་མཆོད་ཉིད་དང་ལེན་པ་དངོས་སུ་དགོས་ཏེ། སངས་རྒྱུ་དང་  
 ཆོས་ཕུག་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་དགོས་པ་དང་། དགོ་ཚུལ་མན་ཆད་ཀྱི་རྩོམ་པ་གང་ཟག་  
 ལས་སྟེ་ཞིང་། དགོ་འདུན་ལས་མིན་པ་དང་། གཞན་གྱི་མཁན་པོ་དང་ལས་སྟོབ་དང་  
 གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ཏེ་མཁན་སོགས་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་  
 བརྒྱ་ལོན་པ་དང་འདུལ་པ་ལ་མཁས་པ་གཉིས་ནི་འདུལ་བར་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་  
 དང་། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་དང་ལེན་པ་དང་། ལེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གང་རུང་དང་  
 ལེན་པ་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕུག་འཆོལ་བའི་ཡུལ་སངས་རྒྱུ་སམ་རྩོན་  
 པ་མངོན་གྱུར་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀམ་ལྷ་ཏམ་ལས། དགོ་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་  
 པར་བྱའོ། །འདི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་རྩོན་པ་ལ་ཕུག་འཆོལ་དུ་གཞུག་  
 གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱུ་མངོན་གྱུར་སྟེ་གཟུགས་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར།  
 རྩད་པར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོ་སྟོང་པ་མ་དང་དགོ་སྟོབ་མ་གསུམ་གྱི་རྩོམ་པ་དགོ་  
 འདུན་(༥༣)ལས་སྟེ། ལྷག་མ་དགོ་ཚུལ་སོགས་གང་ཟག་ལས་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་  
 རང་འགྲེལ་ལས། སོ་སོ་ཐར་པའི་རྩོམ་པ་དགོ་འདུན་ནམ་གང་ཟག་ལས་ཏེ། དགོ་སྟོང་  
 དང་དགོ་སྟོང་མ་དང་དགོ་སྟོབ་མའི་རྩོམ་པ་རྣམས་ནི་དགོ་འདུན་ལས་སོ། །གཞན་དག་  
 ནི་གང་ཟག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྩད་པར་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་  
 མེད་ན། མཁན་སོགས་གསུམ་བྱ་མི་རུང་ལ་ལེ་ཆོན་ལྷག་མ་མེད་ཀྱང་རུང་བའི་བྱིར་ཏེ།  
 ལྷོ་ལས། གང་ལ་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པ་ཉིད་དང་། འདུལ་པ་ལ་གནས་པའི་དོན་ཉིད་གཉིས་  
 པོ་དེ་དག་ཡོད་པ་དེ་ནི་མཁན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་དག་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་

མཁན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དག་གི་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་པ་ཉིད་ལ་  
 སོགས་པའི་ཡན་ལག་ལྷན་མ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ཀྱང་མཁན་པོ་  
 ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་རུང་བས། དེའི་ཕྱིར་ལོ་བརྩུ་ཡོན་པ་ཉིད་དང་འདྲལ་བ་ལ་  
 གནས་པའི་དོན་ཉིད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱབ་བསྟན་བྱེད་པ་ལས། དེས་ན་ཡན་ལག་གཉིས་པོ་དེ་མ་ཚད་ན་མཁན་  
 པོ་དང་གནས་གྱི་སློབ་དཔོན་བྱར་མི་རུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་  
 བྱབ་པ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི་དགོས་ངེས་བསྟན་པས་ལྡེ་ཚན་ཐ་མས་མ་ངེས་སྟམ་ན་བྱབ་  
 པར་བཟུང་བས་ནོངས་པ་ཡིན་པས་རང་ངོ་ཤེས་པར་གྱིས། བྱད་པར་བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 ཁ་སྐོང་གི་ཚེས་བརྩམས་ཀྱི་སྟོམ་ནི། འགྲང་མིན་༡ཡུལ་མིན་༡འདུན་སོགས་སུལ་བ་  
 མིན་༡། །ཡམ་པས་ཉམས་མིན་༤བསྟེན་པར་མ་རྩོགས་མིན་༡། །མཚམས་མེད་མ་བྱས་༤  
 རྟིག་ལྟ་ཅན་མིན་༥དང་། །ས་གཞན་མ་ཡིན་༤ཐ་དད་གནས་པ་མིན་༤། །འབྲུལ་མིན་༡༠  
 དཀོན་མཆོག་གཞན་མིན་༡༡མཚམས་༡༡མཚན་མིན་༡༡། །ཞེས་པ་བརྩམས་དང་  
 ལུན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད། བྱད་པར་ལྡེ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར།  
 འོག་ནས་འབྱུང་བ་དག་ལས་(༤༥)ལྟན་ཅིག་སྤྱར་བ་གང་དང་ཡང་མི་ལུན་པས་ནི་མ་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཁུན་རྒྱུན་གཉིས་པ་རྒྱད་མཁུན་པའི་རྒྱུན་ལ་གསུམ་མན་ཆད་དང་དགོ་ཚུལ་སློང་  
 གི་སྟོམ་པ་ཐོབ་ལ་ཡམ་བཞི་འཆབ་བཅས་གྱིས་མ་ཉམས་པ་སྟེ་ཅམ་ལ་དགོས་པ་དང་།  
 དགོ་བསྟེན་དང་རབ་བྱུང་སུན་ཚོགས་ལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱབ་བསྟན་བྱེད་པ་ལས།  
 རྒྱད་མཁུན་པའི་རྒྱུན་ནི་རྒྱད་ཚོགས་སུ་མ་ཚད་བ་གང་ལེན་པའི་སྟོམ་པ་དེ་སྤར་ཐོབ་ལ་  
 ཉམས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་དང་། ལྷན་ཏུ། ལས་ཚོག་ཆེན་མོ་ལས། བན་ཏན་ཏུ་

བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཅུ་བར། ཏུ་མ་མཁན་པོ་གཅིག་པ་གསུམ་མན་ཆད་  
 ཆོག་གཅིག་གིས་བསྟེན་པར་ཚོགས་པ་བྱར་རུང་ངོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ལྷན་ལས། གསུམ་  
 མན་ཆད་ཅེས་བྱ་བ་སྟོས་རྟེ། གསུམ་མན་ཆད་གཅིག་ཅར་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་བྱར་  
 རུང་གི་དེ་ལས་ལྷག་པ་ནི་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 བྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན། ཅུ་བར། ཆོག་ས་གྱིས་ཆོག་ས་ལ་ལས་མི་ཆགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པ་འདི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངོ། །

མཐུན་རྒྱུན་གསུམ་པ་རྟགས་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ཡོད་དེ། བྱིས་པའི་རྟགས་སྤངས་  
 ཤིང་དགོ་རྒྱལ་གྱི་ཆེ་རབ་བྱུང་གི་ཆ་ལུགས་དང་ལྟན་པ་དགོས་ལ། བསྟེན་ཚོགས་ལ་ཡོ་  
 བྱུང་བྱུག་གི་དང་པོ་བཞི་བྱིན་རྒྱབས་དང་ལྷག་མ་གཏད་པ་དང་གྱོན་སྟགས་རྒྱལ་བཞིན་  
 དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། རྟགས་མཐུན་པའི་རྒྱུན་བྱིས་པའི་རྟགས་  
 དང་ཆ་ལུགས་སྤངས་ཤིང་དགོ་རྒྱལ་གྱི་ཆེ་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་དང་ལྟན་པ་  
 དང་། དགོ་སྟོང་གི་ཆེ་ཆོས་གསུམ་ཀ་ལུང་བཟེད་དང་བཅས་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་རྟེ།  
 རྒྱལ་བཞིན་དུ་བསྟོན་པ་སྟགས་དང་བྱུས་བྱས་པ་དང་ལྟན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར་དང་། ཅུ་བར། གོས་རུར་སྒྲིག་སྟགས་སོ། །ཆ་ལུགས་མཉམ་པ་ངེས་པར་དགོས་  
 པའི་ཕྱིར་རྟེ། བཤད་ཟིན་རྟེ། །

མཐུན་རྒྱུན་བཞི་པ་བསམ་པ་མཐུན་(ལན)པའི་རྒྱུན་བྱུང་ལྟན་དགོས་རྟེ། མེམས་  
 རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། སྟིང་ནས་སྟུང་པ་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། ཐོབ་དུས་  
 ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་གྲོན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ངེས་པ་ལྟ་དང་བྲལ་བ་དང་། ངེས་འབྱུང་  
 གི་བསམ་པས་ཟིན་པ་ལྟ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འདི་དག་མཛོད་དང་འདུལ་པའི་དགོངས་  
 པ་དྲི་མེད་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། བསམ་པ་མཐུན་

པའི་རྒྱུ་མེད་ནི་སྐྱེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་པ་སྐྱེ་གསུངས་  
 སེམས་ལྟུག་པ་ལ་ལས་མི་ཆགས་པར་མདོ་རྩ་འགྲེལ་བམ་པོ་ལྟ་བུ་པ་སྐྱེ་གསུངས་ཀྱིས་  
 ཡང་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐོབ་འདོད་མེད་པར་བཞད་  
 གན་དང་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་ཏུ་སྒྲུངས་ཀྱང་སྟོམ་པ་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར།  
 བཞད་གན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་པར་  
 གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལུ་པ་ལས། གང་ཟག་གསུམ་ནི་བསྟན་པར་མ་རྟོགས་པ་ཞེས་  
 བྱ་སྟེ། གསུམ་པ་གང་ཞེ་ན། བདག་གི་མིང་མ་བཞེད་པ་དང་། མཁན་པོའི་མིང་མ་  
 བཞེད་པ་དང་། སྟོམ་པ་ཐོབ་པའི་དུས་མི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་  
 འདི་ལ་འབྲུལ་ནས་སྟོམ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་གི་དུས་མི་ཤེས་ན་སྟོམ་པ་མི་སྦྱེ་བར་འདོད་པ་  
 ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གོ་བཞེད་དུས་གོ་བས་ཀྱང་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མི་  
 ཆོག་ན་དུས་གོ་དོན་མེད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དུས་གཉིད་ལོག་པ་དང་སྟོམས་  
 བར་འཇུག་པ་ལ་ཡང་སྦྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་བའི་མི་རྟག་པ་སོ་སྦྱེ་བྱུང་བོས་  
 རྟོགས་དགའ་བའི་ཕྱིར་དང་། ལེན་འདོད་སྐྱེ་གསུངས་དངོས་རྒྱུ་འཕྲིན་ལྷན་པ་ཆང་ན་འབྲས་ལུ་  
 སྦྱེ་བའི་གོགས་མི་སྟོན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། མ་ཆང་  
 མེད་རྒྱ་དེ་ལ་ནི། །འབྲས་ལུ་གང་གིས་འགོག་པར་བྱེད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་  
 པར་བཞི་པ་(ཡབ)གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་ངེས་པ་དང་། ཡན་ལག་ངེས་པ་དང་། ལུ་ལ་  
 ངེས་པ་དང་། དུས་ངེས་པ་དང་། ཆོ་འཕེལ་གནས་སྐབས་ངེས་པ་སྟེ་ལྟ་དང་བྲལ་དགོས་  
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉེན་ལ་སྟོང་ལ་དགུ་ལ་མི་སྟོང་སྟོམ་པ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་དང་།  
 ཡན་ལག་རགས་པ་བསྐྱུང་ལ་རྒྱུ་ལུ་མི་སྟོང་སྟོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་ངེས་པ་དང་། ལུ་ལ་  
 འདིར་སྟོང་ལ་ལུ་ལ་གཞན་དུ་མི་སྟོང་སྟོམ་པ་ལྟ་བུ་ལུ་ལ་ངེས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུ་འདི་ཅུ་ལ་



བསྐྱུང་ལ་དེ་ལས་མི་སྐྱུང་སྒྲི་པ་ལྟ་བུ་དུས་ངེས་པ་དང་། འཐབ་དུས་མིན་པ་ལ་སྐྱུང་  
 སྒྲི་པ་ནི་ཆོ་འམ་གནས་སྐབས་ངེས་པ་སྟེ་ལྟ་བུ་སྐྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟུར་དང་པོ་  
 གྲུབ་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཅན་ཆོ་གོ་མོ་ཞིག་ལས་སྐྱོང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
 སེམས་ཅན་ངེས་པའོ། །ཡན་ལག་ཆོ་གོ་མོ་ཞིག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡན་ལག་ངེས་  
 པའོ། །ཡུལ་ཆོ་གོ་མོ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་ངེས་པའོ། །རྒྱ་བའི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
 དུས་ངེས་པའོ། །འཐབ་མོ་མ་གཏོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོ་ངེས་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་མཐོས་ན་  
 ལེགས་པར་སྐྱད་པ་ཅམ་དུ་ནི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། ངེས་པ་ལྟ་  
 ལྟར་བྱངས་ན་ལེགས་སྐྱད་ཅམ་སོ་ཐར་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟུར་གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། ངེས་པ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་དང་ཡན་ལག་དང་ཡུལ་  
 དང་དུས་དང་ཆོ་ངེས་པ་མི་བྱེད་ན་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། རྒྱད་པར་ལྟ་བུ་གྲུབ་སྟེ། སྟོམ་བྱུང་གི་ངེས་འབྱུང་མ་བྱུང་ཡང་བདེའ་སྐྱད་པ་  
 ལྟར་ཐོས་བྱུང་ཡན་ཆད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་སྟེ་ཤུགས་དྲག་མེད་ན་མི་སྟེ་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲིལ་ལས། ལྷ་ངན་འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་མེད་པར་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་  
 པས། ཞེས་དང་། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་  
 མེད་པར་སྟོམ་པ་སྟེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཐར་པའི་བསམ་  
 པ་བ་མེད་པར་སྟོམ་(༥༦)པ་མི་སྟེའོ་ཞེས་དང་། དྲི་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ལྷ་  
 ངན་ལས་འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་མེད་པར་སྟོམ་པ་སྟེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་དང་། ཐུན་  
 ཆོགས་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཐར་པའི་བསམ་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ཐར་  
 པའི་བསམ་པ་མེད་པར་སྟོམ་པ་མི་འཐོབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་དག་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་ཞེས་པ་ཤུགས་དྲག་ལ་མི་བྱེད་པར་

ཅུང་ལག་ཞིག་དོ་སྒྲོམ་ཕྱང་ཟེར་བ་དང་ལ་དེད་རང་གཞན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བརྟན་པོ་མེད་ན་  
 མི་སྒྲེ་ཟེར། །ཁ་མཆོཅིག་།དེ་བཀག་ནས་ཀུན་དགའ་བོའི་ཆ་བོ་སྒྲིགས་དཔེར་བྱེད། ར  
 གཞན་དག་རྟོག་ཅིན་ཕྱོད་ཅུ་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྒོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་  
 བྱིས་སྒྱི་སྒྲོམ་པ་ཐོབ་ནས་དེ་རྗེས་སུ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོམ་པ་ལ་སྒྱུར་དགོས་མང་པོ་  
 ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། མཛོད་ལས། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལུན་པས། །སྒྲོམ་པ་ལ་ནི་  
 རབ་ཏུ་སྒྱུར། །ཞིས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པར་སྒྲོམ་ཕྱང་མི་འོངས་  
 བར་ལམ་རིམ་དང་མངོན་པ་གཉིས་སྒྲིགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲི།  
 གཉིས་པ་ཡང་གིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་འབྱུང་གི་སྒྲོ་བརྟན་པོ་མ་སྒྲིམ་པའི་དགོ་  
 སྒྲོང་རྣམ་དག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིང་གཞི་ལྟར་སུ་དང་རུང་མ་དང་རྒྱལ་སྤིང་  
 གྱི་ཆེད་ཏུ་སྒྲོམ་པ་གཏོང་བའི་དགོ་སྒྲོང་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱིང་སྒྲེ། དེ་ལྟར་བྱེད་བ་དེ་ཐར་  
 སྒྲོ་མི་བརྟན་པའི་རྟགས་མཚན་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། མ་དེས་པའི་རིགས་ཅན་བྱིའི་རྒྱུན་  
 གྱིས་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཏུ་ཞུགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་མི་བརྟན་པར་བྱང་ས་དང་ལམ་  
 རིམ་སྒྲིགས་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་སྒྲོམ་ནས་ཕྱོད་བ་ཐོན་ཀྱང་དེ་མི་བརྟན་པ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་སྒྲུང་ཆོད་ལྟར་ན་དོགས་གཞི་ཆེ་ཡང་རུང་བཤད་མི་འཐད་པར་ཐལ།  
 ཐེག་(༥༦)པ་གོང་འོག་གི་བྱེད་པར་མ་བྱེ་བ་དང་སྒྲུང་ཆོད་དང་གནས་ཆོད་གྱི་བྱེད་པར་  
 མ་བྱེ་བས་དབྱུད་པ་མ་ཆང་ཞིང་མི་དག་པའི་བྱིར། རིན་ཆེན་བྱིང་བ་ལྟར་ན་ཡང་རྟོགས་  
 སྒྲི་མོད། །ལུང་གི་སྒྲིས་ཟེན་ལྟར་ན་ཀུན་དགའ་བོའི་ཆ་བོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དང་པོ་དེས་  
 འབྱུང་བཅོས་མིན་མེད་ལ་སྒྲོམ་ལུན་ཡིན་པར་ཐལ། དང་པོ་སྒྲོམ་ལུན་ཡིན་པ་གང་ཞིག །  
 སྒྲུར་དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་སྒྲིམ་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྒྲེ། རང་རང་གི་གསོ་སྒྱུར་དང་  
 ལས་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་བཀག་པའི་བྱིར། བྱིང་སྒྲེ། སྒྲོམ་པ་མེད་ན་དེ་ལྟར་མི་

གནང་བར་སློང་གཞིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལམ་རིམ་ལས། རན་  
འགྲོའི་སྟུག་བསྐལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་སུ་རྒྱུང་འབྱེད་གི་  
བསམ་པ་རིམ་གྱིས་སྦྱེས་པར་གིན་རྟུགས་ལ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་མཛོད་ལས། སྤྱིར་བ་བྱིད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐར། །ཞེས་  
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུབ་སྟེ། སྤྱིར་བ་ཏང་དང་དམིགས་  
བསལ་གྱིས་གང་ཟག་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་རེ་གཉིས་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་  
དང་། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་སྦྱ་ཕྱིར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་  
ཉན་ཐོས་བྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐར་བ་ཐོབ་པ་དགོ་བའི་བསེས་ལ་རག་  
ལས་པར་མ་བརྟན་པར་ཐལ་བ་དང་། མཛོད་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་  
ལྡན་དང་། །ཞེས་པས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་ལམ་རྒྱུ་མི་འཆད་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཕགས་  
ལམ་སྐབས་སུ་རྒྱུ་མི་འཆད་མི་འོང་བར་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཉན་རང་  
གཉིས་ལ་བྱད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། སྤྱིར་དྲུད་འགྲོ་དེས་ཆོས་དེ་མ་རྟོགས་ཀྱང་སངས་  
རྒྱུས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་མདོ་དང་གསུངས་དུ་མ་བཤད་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་  
པར་ཐལ། སྤྱིར་བ་ཏང་བཞིན་ཀྱན་ལ་བྱུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་སོགས་དུ་མ་སྦྱོ་སྦྱོའོ། །

བཞི་བ་ཡང་གིན་(༥༥)རྟུ་ཐ་ཆད་ཡིན་པར་ཐལ། གནང་བཀག་རགས་པར་དོགས་  
བ་ཅམ་ཡང་མ་ཤར་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་ཅོ་མ་བྱུལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་ལྷང་  
རིགས་མ་སྦྱོས་མང་དོགས་སོ། །དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཤུགས་དྲག་མཛོད་དུ་མ་བྱས་  
པར་སེམས་གཞན་གྱིས་སྤང་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྦྱོམ་པ་མི་སྦྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། འདིགས་སྦྱོབ་དང་  
ལེགས་སྦྱོན་གྱི་རྒྱལ་བྱིམས་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།  
འདིགས་པའི་རྒྱལ་བྱིམས་ནི་འཆོ་བ་མེད་པ་དང་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པ་དང་ཆད་པ་

དང་ངན་འགྲོས་འཇིགས་ནས་སྤང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ལེགས་སུ་སྒྲོན་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་  
 བེ་སྤྱོད་པ་དང་ཡོངས་སྤྱོད་དང་བཀུར་སྤྱི་ལ་ཆགས་ནས་སྤང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་  
 དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཅི་སྤྱི་རྩལ་པ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་སྤང་བ་ལས་སྤང་བའི་རྒྱལ་  
 ཁྲིམས་ཡོད་དམ། ཞེན་ཡོད་མོད་གྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྤྲོམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཅིའི་སྤྱིར་  
 ཞེན། དེ་ནི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མཐུན་རྒྱུན་ལ་པ་ཆོག་སྤྱོད་སྤྲོམ་ཆོགས་པའི་སྤྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱི་སྤྱོར་པ་  
 བཤད་ཅིན་པས། དངོས་གཞིའི་ཆོག་སྤྱོད་པ་འགྲོ་རྩམ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་དགོ་རྒྱལ་དུ་  
 ཁས་ལེན་པའི་ཆོག་ལན་གསུམ་བཟོད་པ་དང་མཐུག་ཐབས་ལེགས་བཟོད་པར་བྱེད་པ་  
 ཡིན་ཏེ། ཅུ་བར། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པར་ཁས་སྤང་བའི་ཆོག་རྩམ་པ་དང་དགོ་རྒྱལ་ཉིད་དུ་  
 ཁས་སྤང་བའི་ཆོག་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྲོམ་པ་སྤྱོད་པ་ཡོད་དེ། ཆོག་འི་  
 སྤྱོད་པ་བཟོད། །བདག་བཟོད། གཞན་བཟོད་གསུམ་ལས། སྤྱོད་པ་འགྲོ་དང་པོ་དང་།  
 བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དགོ་རྒྱལ་དུ་ཞེས་པ་གཉིས་པ་དང་། བརྟན་པས་བཟུང་དུ་  
 གསོལ་ཞེས་པ་གསུམ་པ་ཡིན་པས་གཞན་བཟོད་ལན་གསུམ་གྱི་ཐ་མའི་སྤྲོན་དགོ་རྒྱལ་  
 དུ་ཞེས་པ་བཟོད་པ་དང་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། གཞན་བཟོད་པའི་(ལྔ་བ)དུས་ན་  
 དགོ་རྒྱལ་ཉིད་བཞི། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། དུས་དེ་ཡང་གང་ཡིན་པར་ཤེས་པར་  
 བྱ་ཞེན། བདག་རི་སྤྱོད་འཛའི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་འོག་དུ་སྤྱོད་དཔོན་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་  
 སྤྱོད་བཟོད་པའི་གོང་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་སྤྱོད། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་མཐུག་ཆོག་ཡོད་དེ། བརྟན་བཀུར་གྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་  
 ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དུས་གོ་བཟོད་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་པ་བཟོད་  
 ཅིང་ཐབས་ལེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྤྱོད། སྤྱོད་པ་ལས། དེའི་འོག་དུ་



སློབ་དཔོན་མ་ཡིན་པ་དག་སློབ་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་གིབ་ཚོད་གཞལ་བར་བྱ་ཞིང་སྤྱི་ལུ་དང་ཅ་བ་དང་ཉིན་མཚན་གྱི་ཆ་དང་དུས་ཚོད་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེའོ་འོག་ཏུ་བསྐབ་པ་བརྗོད་པ་ཁས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

སྤྱི་ལུ་ལེགས་སློབ་ཁྱུང་སློབ་སྤྱི་ལུ་ཉེར་དྲངས་པའི། །ཁོར་བདུན་གིང་རྟའི་སྤྱིང་འགྱིང་བྱ་མ་ཆའི། །ཚུལ་ཁྱིམས་ཉིན་བྱེད་བགོད་པ་མ་རྗོགས་ཀྱང་། །སྤྱིང་མུན་མཐར་བསྐྱད་ངེས་འབྱུང་ཚུལ་ཀྱན་བཞད། །ཉིན་རེའི་སྟོང་དང་ཆེ་རེའི་ལོངས་སྟོང་ཅམ། །རྟེན་ལ་གཏན་དོན་བྱུང་སྤྱི་ལུ་སྤྱི་ལུ་ལ། །བསམ་ཆེ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་སྤྱི་ལུ་བྱེད་མཚོག། །སོ་ཐར་སྤྱི་ལུ་སྤྱི་ལུ་བཞིན་མི་འབད་སྤྱི། །མ་སྤྱི་ཚུལ་ཁྱིམས་རྒྱུ་མཐར་བཞུགས་གནས། །ཐོས་བསམ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་ལུ་ལུས་མཛེས་པ། །མང་ཐོས་སྤྱི་ལུ་དང་ལེགས་བྱས་ཐོར་ཅོག་གིས། །དུས་གསུམ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་ལུ་བཟུང་མིན་ནམ། །ཞེས་པ་བར་སྤྱི་ལུ་གྱི་ཆོགས་སྤྱི་བཅད་པའོ། །

ཁར་ལ་མཁན་སློབ་སོགས་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་མཐར་བཞུགས་བཞད་པ།

བཞི་པ་ཁར་ལ་མཁན་སློབ་སོགས་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་མཐར་བཞུགས་བཞད་ཚུལ་ཡོད་དེ། །སྤྱི་ལུ་མཚན་ཉིད་དང་། །དབྱེ་བ་དང་། །ཀྱུར་དུས་དང་། །དེ་དག་གི་མཚན་ནས་སྤྱི་ལུ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིང་། །དང་པོ་ནི། །ཚུལ་ཁྱིམས་དང་ལྟན་པ། །འདུལ་བའི་ཆོག་གིས་(ཡན)པ། །སྤྱིང་བཅེ་བ། །འཁོར་དག་པ། །ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ལན་འདོགས། །དུས་སྤྱི་འདོམས་པ་སྤྱི། །ཁྱུང་པར་དུག་ལྟན་ཞིག་གཞུང་གི་དངོས་བཟུན་གྱི་མཁན་སློབ་གནས་གྱི་སྤྱི་ལུ་

དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་མི་ལྟན་ན་སྤར་རོ་ལངས་བཞིན་  
 གནོད། དེ་ཡིན་ཀྱང་ཆོག་མི་ཤེས་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཅི་ལུང་སྟོན། སྤྱིང་རྩེ་མེད་ན་སེང་  
 གོ་ལྟར་ཅི་ཡན། འཁོར་མ་དག་པའམ་ངན་ན་ཅན་དན་དུག་སྤུལ་གྱིས་དགྱིས་པ་ལྟར་  
 འཛིགས་པ་ཆེ། ཆོས་བསམ་གྱིས་ཡན་མི་འདོགས་ན་ཤིང་སྐམ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུ་མེད། དུས་  
 སྤུལ་མི་སྟོན་ན་ཡན་འདོགས་དཀའ་ལ་མཚན་ཉིད་དུག་དང་ལྟན་ན་རྒྱུ་ནང་གི་པདྨ་  
 བཞིན་དགོ་པ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤུལ་བརྒྱ་པ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟན་དང་འདུལ་  
 བའི་ཆོག་ཤེས་ནད་པ་འཕྱིང་བཅེ་འཁོར་ནི་དག་ལཔ་དང་། ཆོས་དང་བཟང་བཟང་  
 ཡན་པ་འདོགས་ལ་བརྩོན་པ། དུས་སྤུལ་འདོམས་པ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་མར་བསྐྱགས། ཞེས་པ་  
 ཅུ་འགྲེལ་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་འོས་པའི་མཚན་  
 ཉིད་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་གཅིག་མ་བྱེད། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟན་ཞིང་དེའི་ཆོག་འམ་  
 ཆོས་དེ་ཤེས་པའི་དགོ་སྟོང་ཞིག་སྐབས་འདིའི་སྤྱོད་མའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ཅུ་  
 བར། དེ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཙོ་བོ་དགོ་ཚུལ་གྱི་ལས་  
 སྟོབ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་མ་བཟང་དོན་གྲུབ་ན་གྱུར་པ་ཉིད་དོ་ཡན་ཆད་གྱི་སྤྱོད་མ་ལ་ལྟ་ཡོད་  
 དེ། མཐུན་པོ་གཉིས་དང་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། མཐུན་པོ་  
 བྱི་གཉིས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་ནི་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མཐུན་པོ་གཉིས་  
 ཡོད་དེ། ལུང་གཞི་ལས། མཐུན་པོ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། རབ་ཏུ་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་གང་  
 ཡིན་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ལ་ལྟར་འཛིག་(༡༥)པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡའི་  
 བསྟེན་རྫོགས་དང་ཆོག་ཉེས་མེད་ལུན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།  
 དེར་ཐལ། ཡའི་ཆོགས་སྤྱོད་མ་དགོ་ཚུལ་བསྟུབ་པའི་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་ཆོགས་



གསུམ་པ་ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །ནས། འདིར་ཐ་མ་ལ་མཐོན་པོའི་དོན་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་དགོ་  
 རྒྱུ་གྱི་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པའི་ཆ་ནས། དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ། བསྐྱབ་བྱ་དེའི་དགོ་  
 རྒྱུ་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། ལུང་གཞི་ལས། དགོ་རྒྱུ་གྱི་སློབ་དཔོན་གང་ཞེན།  
 གང་གིས་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་དང་བསྐྱབ་པའི་གཞི་དག་སྒྲིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར་དེ། ཡང་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་དགོ་རྒྱུ་གྱི་སྒྲིམ་པ་སྒྲིན་པའི་དོན་གྲུབ་  
 པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ། བསྐྱབ་བྱུལ་དེའི་དགོ་རྒྱུ་གྱི་སློབ་དཔོན་  
 གྱི་མཚན་ཉིད། བསྐྱབ་བྱུལ་དེ་ལ་སྒྲིག་ཏུ་བར་ཆད་དེ་བའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་དེ་དག་  
 གི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ། བསྐྱབ་བྱུལ་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་  
 ཉིད། ལུང་གཞི་ལས། གསང་སྟེ་སྟོན་པ་གང་ཞེན། གང་གིས་གསང་སྟེ་བསྟན་པ་ཡིན་  
 ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་གསུམ་ལའང་རིགས་འགྲོ། །མཐོན་སློབ་  
 བདུན་པོ་རེ་ལའང་འོས་པ་དང་ཡིན་པ་གཉིས་གཉིས་བྱེད་དགོས་དེ། བདུན་མཐོན་  
 གྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་ན་མཐོན་པོར་འོས་པས་བྱུང་གྱང་མཐོན་པོ་ཡིན་པས་མ་  
 བྱུང་པ་དང་། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་དང་བདུན་མཐོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་དགོ་  
 རྒྱུ་སློང་གི་ལས་སློབ་དུ་འོས་པས་བྱུང་གྱང་དེ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པ་དང་ཡོན་ཏན་དེ་  
 དག་མེད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་ཡིད་ཆེས་ན་དེའི་མཐོན་སློབ་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཅ  
 བར། དེ་བསྟན་པར་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་ན་ཡང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། (ལ་བ)སློབ་དཔོན་ལུའི་སོ་སོའི་གྲུར་དུས་ཡོད་དེ། རང་རང་  
 སློབ་དཔོན་དེ་བྱེད་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ན་སློབ་དཔོན་དེ་དང་དེར་གྲུར་ཟེན་པའི་ཕྱིར།  
 དེར་ཐལ། ཡུལ་དེ་ལ་དགོ་རྒྱུ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་དང་གཅིག་ཅེས་དུ་དེ་གཉིས་གྱི་





གསུམ་བཞུས་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མཉམ་པའི་ལྷག་པ་ཡང་།  
ལུང་གཞི་ལས། གང་ལས་ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཅམ་ཡང་རུང་ལན་གསུམ་  
བཞུས་ཏེ་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།  
ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཅམ་ཡང་རུང་དེ་དང་ཚད་མཉམ་པ་ཅམ་གྱི་གཞུང་  
ཀྱང་པ་ཡང་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀྱང་པ་ནི་  
ལྷག་པའི་མིང་རོ། །ཡན་ཚུན་སྟོབ་འདོད་མེད་ན་ལན་བརྒྱ་བརྟེན་གྱང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་  
དོན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བར། གྲོག་པའི་བསམ་པ་མེད་པས་བརྟེན་པ་ནི་གྲོག་  
པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་གསུམ་གསུང་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་  
རང་གཞན་གྱིས་མཁས་པ་ལས་པ་སྟེ་མང་པོ་ན་རེ། ཡན་ཚུན་སྟོབ་འདོད་ཚད་ཕྱིན་  
དོན་མ་གོ་ན་གསུམ་དང་གོ་ན་ཚིགས་བཅད་ལྟ་བུ་ལན་གཅིག་གིས་ཚིག་པར་འདོད་པ་  
དང་མཐོའི་ལའི་ཐེ་ཚོམ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལུལ་གྱི་སྟོབ་མའི་  
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་དང་འཇགས་ལུལ་གྱི་བཀ་ཆེན་དག་གིས་  
བཤད་པ་དང་འགལ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལུལ་བཅོམ་བརྒྱག་གི་  
འདུལ་བ་དང་ཡང་མི་མཐུན་པ་གང་ཞིག །འཇགས་ལུལ་གྱི་གར་སྟགས་ཀྱི་ད་ལྟའི་  
འདུལ་བ་དང་ཡང་མི་མཐུན། ལྟར་གྱི་སྟེ་པ་སྟོབ་མའི་འདུལ་འཛིན་དག་གྱང་གསུམ་  
བརྟེན་དགོས་པར་འདོད་པ་མཐུན་པས་དེ་དག་གང་དང་མི་མཐུན། གསུམ་མ་བརྟེན་ན་  
དོན་གོ་ཡང་བཞུས་པ་མ་རྟོགས་པས་སྟོབ་དཔོན་དུ་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་  
ཏེ། དེ་ལས་ཀྱང་ལན་གསུམ་འདོན་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་འགྲེལ་ལས།  
དེ་ལྟར་ཡང་བཅོམ་བརྒྱག་དུ་ཡང་དག་པར་སྟེན་པ་བྱས་པ་(༧༠བ)ལས་ཀྱང་། གྲོག་པའི་  
སྟོབ་དཔོན་གང་ཞེ་ན། གང་ལས་ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཅམ་ཡང་ལན་

གསུམ་བརྒྱུ་ཏེ་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་  
བ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལས་ཀྱང་ལན་གསུམ་དགོས་པར་སྒར་དངས་ཟེན་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་  
ཏེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། ད་ལྟར་གྱི་གཞུག་ལག་ཁང་ལས་ཀྱང་དེ་སྐད་འབྱུང་བས། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་བ་སོ་སོའི་སྒྲི་གྱི་འདུལ་འཛིན་དག་ལན་གསུམ་དགོས་པར་  
མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། སྒྲི་གྱི་འདུལ་བ་འཛིན་བ་དག་གི་ལུགས་  
མཐུན་ཏེ། ཐ་ན་ཆོག་ས་བཞི་པའི་ཆོག་ས་སྤྱ་བཅད་བ་དང་དེ་ཙམ་གྱི་གཞུང་རྒྱུང་བ་ལན་  
ཆད་ནས་གཞུང་མང་པོ་མཐའ་ལས་པའི་བར་དག་ལན་གསུམ་བརྒྱུ་ན་དེ་ནི་སྒྲོ་ག་པའི་  
མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་དེས་ན་སྒྲོ་བ་དཔོན་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ལན་གཅིག་ལན་གཉིས་  
བརྒྱུ་པས་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་འགྲེལ་  
ལས། ལན་གཅིག་དང་ལན་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱུ་པའི་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཚོགས་པ་མ་ཡིན་  
པས་སྒྲོ་བ་དཔོན་དུ་མི་འགྱུར་གྱི་ལན་གསུམ་བརྒྱུ་ན་དེ་ནི་སྒྲོ་ག་པ་མཐར་ཐུག་བ་ཡིན་  
པས་དེས་ན་སྒྲོ་བ་དཔོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་དེ་དག་ལ་ཉེ་ཆོག་གིས་བཟོད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིའི་ཆེ་བའི་ཉེ་ཆོག་  
མཁན་པོ། སྒྲོ་བ་དཔོན། སྤྲ་མ། བཅུན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་རྣམས་ཡིན་པས་དེ་  
རང་གི་མཁན་སྒྲོ་བ་དང་ཀན་བ་མིན་བ་ལ་མི་བཟོད་ལ། དེ་དག་ལ་དེ་བཟོད་ལ་མཁན་  
སྒྲོ་བ་ལ་དོན་གྱི་སྤྱད་དུ་ཡང་བཟོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཁན་སྒྲོ་བ་ལ་མ་གུས་  
བ་སྤངས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕ་བར། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་ཉེ་བར་མི་  
བཟོད་དོ། །གཞན་ལ་མི་བྱའོ། །སོགས་དང་། སུམ་བརྒྱ་བ་ལས། སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་བ་  
དཔོན་ཆོག་དང་ལྟན་པས་སོ། །དོན་སོགས་སྒྲོ་ས་(ལྟན་)བ་ཉེ་ཆོག་བྱས་ཏེ། འདུང་བཅས་  
མཁན་པོར་གྱུར་པའི་མིང་དག་བཟོད། ཀན་ལ་བཅུན་པའི་ཉེ་བའི་ཆོག་གིས་བཟོད། །

གཞོན་ལའང་ཆོ་དང་ལྡན་པའི་ཉེ་ཆོག་གིས། །དེ་བཞིན་གནས་བརྟན་ཞེས་བྱའི་ཉེ་ཆོག་  
བཟོད། །དེ་ལྟར་འདིར་ནི་མིང་སྟོས་རིམ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྟན་པའི་  
སྐད་དོད་བར་རྟེན། ཕྱག་འོས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས་ཀན་པ་ཁོ་ནར་སྟོར་ལ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་  
དང་གནས་བརྟན་ནི་ཀན་གཞོན་གཉིས་ཀར་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ཆོག་ནི་ཆོ་  
བྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པས་ཆོ་ལྡན་དང་། གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་མི་དགོས་པས་གནས་  
བརྟན་ཏེ་ཀུན་དགའ་བོས་ཤུ་རིའི་བྱ་སྟགས་ལ་དེ་གཉིས་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུ་ཆོག་  
ཆོ་ཅམ་ལྡན་པ་ཡིན་པས་གང་ཟག་པལ་པ་ལ་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་  
ལྡན་ལས། ཀན་པ་ཡང་རུང་གཞོན་པ་ཡང་རུང་གཉིས་ཀ་ལ་ནི་གནས་བརྟན་དང་ཆོ་  
དང་ལྡན་པ་ཞེས་ཉེ་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་བཟོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱད་  
པར་བྱ་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་རིགས་རྒྱས་མཆོན་ནས་སྟོས་མི་རུང་བས་ཡོན་ཏན་  
བཟོད་པའི་ཆོག་ཁོ་ནས་བཟོད་དགོས་ཏེ། ལུང་ཕྱན་ཆོགས་ལས། དེ་བཞིན་གསེགས་  
པ་ལ་ཆོ་དང་ལྡན་པ་དང་མིང་རྒྱས་བཟོད་པས་ཀུན་ཏུ་སྟོད་པར་མི་བྱའོ། །ཉེ་བའི་ཆོག་  
དང་ཕྱལ་བར་དེའི་མཆོན་ཀྱི་གཏུང་སྟོས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མེ་དྲོག་ཕྱེང་རྒྱད་  
ལས། ཐེ་ཆོམ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ནི། །སངས་རྒྱས་གཏུང་ནི་གང་ཡིན་པ། །རྒྱལ་རིགས་  
ལས་གང་རབ་བྱུང་བ། །ཞེས་སྟགས་སྟེ་བ་ཉེས་པ་མེད། །ཅིས་དང་། ལུང་བརྒྱ་པ་ལས་  
ཀྱང་། སངས་རྒྱས་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་སྟོས་པས་བཟོད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་གནས་པ་ལྟན་ཅིག་ཞག་གཅིག་གནས་  
པ་དེ། དེའི་གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོད་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་གཞི་ལས།  
(༧༡)གནས་སྟེན་པའི་སྟོབ་དཔོན་གང་ཞེ་ན། གང་གི་དུང་དུ་གཅིག་ཅམ་ཡང་གནས་  
པས་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། གནས་འཆའ་བའི་



སྒྲགས་མ་བརྗོད་པར་མཁན་སྒྲོབ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གནས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་མི་  
 འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་འཆང་ན་ཡང་དེའི་སྒྲགས་བརྗོད་པ་སྒྲོན་དུ་བཏང་  
 བས་བྱེད་པ་གང་ཞིག། མི་བྱེད་ན་ཡང་སྒྲགས་དེ་བརྗོད་པ་སྒྲོན་དུ་མི་བཏང་བས་གནས་  
 མི་སྟེར་བ་ཡིན་ཡང་གནས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲགས་དང་བཅས་པ་མཁས་མཆོག་ཤུག་འོད་ཀྱིས་  
 གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་འབྲེལ་ལས། སྒྲགས་སྒྲོན་དུ་བཏང་  
 བས་དབྱེར་གནས་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། འདི་དབྱེར་ཙམ་གྱི་གནས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་བཤད་དོ། འདྲགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 ལུང་གཞི་ལས། སྒྱིན་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་པའི་གཞི་འབྲེལ་ལས། སྒྲགས་སྒྲོན་དུ་མ་  
 བཏང་སྟེ་གནས་སྒྱིན་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འོད་  
 ལྡན་ལས། ཆོག་ཡང་མ་མོ་ལས་གནས་སུ་གཟུང་བར་འདྲོད་བས་ཆོས་གོས་ཐུག་པ་  
 གཅིག་ཏུ་གཟར་དེ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱང་པ་གཉིས་ལ་བཟུང་བཞིན་དུ་འདི་རྒྱང་  
 ཅིས་བརྗོད་པར་བྱའོ། བརྩན་པ་ལ་བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་གནས་སུ་གསོལ་ན་  
 བརྩན་པ་བདག་གིས་གནས་སུ་མཛད་དུ་གསོལ། བརྩན་པ་ལ་གནས་ནས་མཆི་བར་  
 བགྱིའོ། ཞེས་ལན་གསུམ་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། དེས་ལེགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །  
 གནས་ཀྱིས་ཐབས་ཡིན་ན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། (༥༩)

# ཚིགས་ཕྱི་མ་བསྟེན་ཚིགས་སུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ།

། ཚིགས་ཕྱི་མ་བསྟེན་ཚིགས་སུ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཅུ་བར། དགོ་འདུན་ལས་བསྟེན་བར་  
 ཚིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱང་འདི་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་བཀག། །འཐད་ལྷན་བཞག་པ་  
 གཉིས། དང་པོ་ལ། བཛྲེད་བྱལ་རྣམས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་བཛྲེད་ནས་བཞད་གད་ཀྱིས་སྤངས་  
 པ་དང་། དཔྱོད་ལྷན་གྱི་དགོས་པ་བཀོད་ནས་སེལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བཟ་ཆེན་  
 སྒྲོམ་རྒྱན་འཛིན་པར་སྒྲོམ་པའི་བྱ་གཤོང་པ་དང་དག་ཆོས་ན་རེ། སྤྱ་ཆེན་བསྟེན་པར་  
 ཚིགས་པའི་དགོ་འདུན་ལ་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་རྩ་ཤང་གེ་མང་དང་འབག་གིས་ཁ་  
 སྒྲོང་མཛད་ཅེས་ཤེས་བཞིན་དུ་རྒྱན་རིབ་ཀྱིས་བསྟེན་པ་དང་རང་ལ་ལྟོས་པ་བསྒྲུབ་པར་  
 བྱེད་དོ། །དེ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་རྩའི་དགོ་  
 སྒྲོང་རྩ་ཤང་གེ་མང་དང་རྩ་ཤང་གྱི་ཕན་གཉིས་དང་ལྷས་བསྟེན་པར་ཚིགས་པར་གྲུ་མེས་  
 ཀྱི་གསུང་ལྷར་སྟོགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་ལུ་སྟོན་དང་། འཛམ་གླིང་མཁས་  
 གྲུབ་ཀྱན་གྱི་གཙུག་རྒྱན། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་ལ་སྟོགས་མཁས་པ་མང་  
 པོས་བཞད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་དང་མཛལ་ནས་  
 ཉུས་པས། དས་རྒྱལ་པོ་བསད་པས་ཁ་སྒྲོང་མི་འོང་གི་ངས་བཙལ་གྱིས་གསུང་སྟེ། རྒྱ་  
 བྱལ་རྩ་ཤང་གེ་མང་དང་གྱི་ཕན་བྱ་བ་གཉིས་བཙལ་ཏེ་བཏང་དོ། །ཞེས་པ་དང་། ཡང་  
 དེ་ཉིད་ལས། རྒྱར་གྱི་མཁན་སྒྲོབ་ཀྱིས་མཁན་སྒྲོབ་བྱས་དམར་གྱིས་གསང་སྟོན་བྱས།  
 རྒྱའི་དགོ་སྒྲོང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྒྲོང་བྱས་ཏེ་ལུ་འི་ཚིགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་ཚིགས་པར་  
 བྱས་སོ། །ཞེས་པ་དང་། ལུབ་བསྟེན་བྱི་དོར་ལས། རྒྱ་བྱལ་གི་དགོ་སྒྲོང་གེ་མང་དང་གྱི་

མཛེས་ཀྱི་བ་གཉིས་བཙལ་ཏེ་བཏང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བཟ་ཆེན་བསོད་ནམས་  
གྲགས་པ་སོགས་དུ་མས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་འགའ་ཞིག་ཐག་སྒྲུབ་པ་གིན་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མིང་  
ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་གཞོན་ཅིང་། སྒྲུབ་བྱ་ཆེས་མང་པོ་ལ། དགོ་འདུན་གྱི་སྒྲེ་  
གཅིག་(༢༡བ)ལས་མ་བཞོན་པས་ལས་གཏན་ནས་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར།  
ཆོགས་གྱི་ཆོགས་ལ་ལས་མི་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། ལུང་ཐུན་ཆོགས་ལས། བརྟུན་པ་  
མཁན་པོ་གཅིག་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གཅིག་དང་། གསོལ་བའི་ལས་གཅིག་གིས་བཞི་  
བསྟེན་པར་རྫོགས་ཅུང་ལགས་སམ། ཏེ་བར་འཁོར་མི་རུང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།  
ཆོགས་གྱི་ཆོགས་གྱི་ལས་དག་མི་བྱ་བས། དགོ་འདུན་གྱིས་དགོ་འདུན་བསྟེན་པར་  
རྫོགས་པར་འགལ་ཏེ། དགོ་འདུན་གྱིས་དགོ་འདུན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་  
འགལ་ཆབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་དག་ནི་ཆོས་ཀྱི་  
གྲགས་བས། འོག་པའི་ལམ་ལ་མཐའ་མེད་ཕྱིར། །དེ་དག་འདིར་ནི་སྒྲོ་བྱ་མིན། །ཞེས་  
པ་དེར་སྣང་བས་དགག་པ་མི་འོས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་བྱས་སོ། །

ཡང་བར་གྱི་མཁས་དཔལ་སྒྲོམ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་འགོག་པ་ན་མཁན་པོའི་མིང་མ་  
བརྫོད་པ་དང་བདག་གི་མིང་མ་བརྫོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་མིང་མ་བརྫོད་ན་མི་སྒྲེ་  
སྒྲེ། ལུང་ལས། གང་ཟག་ལྟ་བུ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྒྲེ། བདག་གི་མིང་མ་  
བརྫོད་པ་དང་མཁན་པོའི་མིང་མ་བརྫོད་པ་དང་། གསོལ་བ་ཆད་པ་དང་། བརྫོད་པ་  
ཆད་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་མི་གཤམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་  
ཁྱབ་སྒྲེ། མཁན་པོ་ཡོད་ཀྱང་མི་འདོད་ནས་དེའི་མིང་མ་བརྫོད་པ་དང་། ལས་དང་དགོ་  
འདུན་ཡང་མི་འདོད་ནས་མ་བརྫོད་ན་མི་སྒྲེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། དེའི་

བྱིར་སྤྲོད་པ་ལ་ཡང་མི་སྒྲུའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་མ་བཟོན་ན་ཡང་མི་སྒྲུའོ། །དགེ་འདུན་  
 གྱིན་ཡང་དེའི་སྒྲུ་གནས་ཀྱི་མི་སྒྲུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་དེར་ཐལ།  
 མི་འདོད་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཀྱི་རང་ག་བཅད་ནས་དེ་དག་མི་བཟོན་ན་མི་སྒྲུ་པའི་  
 དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། མིན་ནོད་ན་བྱིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། ལུང་  
 ལས་ཀྱང་། བཅུན་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཀྱི་རང་ག་བཅད་ཅིང་བདག་བསྟེན་པར་རྫོགས་  
 པར་མ་བཟུ་ཞིག་(༡༡ན)ཅེས་སྒྲུ་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བཟུ་ལམ། ལུ་པ་ལི།  
 བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་འདས་  
 པ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་བྱ་བ་སྟེ། མི་ནོད་ན་ཞེས་པ་དང་། དེ་དུས་  
 མི་སྒྲུ་བལམ་མ་བྱེད་སྒྲུ་མ་པ་གང་བྱས་མི་སྒྲུ་བར་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། ཅུ་བར། དེའི་  
 བྱིར་སྤྲོད་པ་ཞེས་པའི་ཅུ་བའི་བཤད་བྱའི་ལུང་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་། ཅུ་བར་འདོད་མི་  
 རུས་ཏེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་འདོད་མེད་པར་ཅུད་མོས་ཚིག་དེ་དག་བཟོན་ཀྱང་མི་སྒྲུ།  
 བསམ་པ་ཐག་བས་ལེན་འདོད་ཡོད་ལ་དགེ་འདུན་གྱིས་རང་ཉིད་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད་  
 པར་ཤེས་ན་ཚིག་དོན་མི་གོ་བའི་འོན་པ་ལ་ཡང་སྒྲུ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཚིག་དོན་མ་གོ་ཡང་  
 དེ་དུས་གཉིད་ལོག་པ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་ར་རོ་བར་སྒྱུར་ཀྱང་སྒྲུ། དེ་ལྟར་  
 ཡིན་ན་སྒྲུ་དེ་གསུམ་མི་འདྲ་བས་ཚིག་དོན་མ་གོ་ཡང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་སྒྲུ་བ་  
 རྣམས་སངས་རྒྱས་དང་མཐས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར།  
 མི་ནོད་པ་ནི་སྟགས་དང་གཞན་གྱིས་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར་། ཅུ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 སྟག་ལྟས། འོན་པས་ཀྱང་ནི་གོ་སྒྱུར་ན། །ལས་བཟོན་པ་ནི་མི་ཐོས་ཀྱང་། །འདི་ལ་  
 བསྟེན་རྫོགས་ཡོད་པ་སྟེ། །རྩལ་བྱིམས་ལ་ནི་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར་  
 དང་། འོན་པ་ཞེས་དང་མི་ཐོས་ཀྱང་། །ཞེས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར་། ཅུ་རྟགས་གསུམ་



པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། བཙུན་པ་གཉིད་ལོག་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིད་ན་  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིད་མ། ལུ་པ་ལི། དེ་སྟེ་ལུས་དང་ཚིག་གིས་དམིགས་ལ་  
 གསོལ་དང་ལས་བྱེད་པའི་ཆེ་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་ཀྱང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷབ་སྟེ། དེ་སྟེ་ཞེས་པ་ནི་དེ་ཀ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་  
 བྱིར་ཏེ། དེར་མ་ཟད་ལས་བརྒྱ་རྩའི་ལས་པལ་ཆེར་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 ལུང་ལས། བཙུན་པ་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ཅིག་ལ་བགྱིས་ན་ལས་(༤༡བ)བགྱིས་པ་ཞེས་  
 བགྱིད་མ། ལུ་པ་ལི། དེ་སྟེ་ལུས་དང་དག་གིས་དམིགས་ནས་གསོལ་བ་དང་ལས་བྱེད་  
 པའི་ཆེ་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་ན་ལས་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་རྒྱ་མཚོས་པ་དང་ར་རོ་བ་  
 དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལའང་བརྫོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅ་  
 རྟགས་བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུས་ལ། བཙུན་པ་མཐའ་ལོབ་པས་འཕགས་པའི་སྐད་རྒྱ་  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་པ་དང་། མཐའ་ལོབ་པ་དེས་ཀྱང་འཕགས་པའི་སྐད་  
 མ་འཆལ་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིད་མ། དེ་སྟེ་གསུང་རབ་འདི་དང་ལྡན་  
 ཞིང་རབ་རྒྱ་ལྡན་ལ་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཡོད་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷབ་སྟེ། འཕགས་པའི་སྐད་མ་འཆལ་ན། ཞེས་པ་དང་།  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིད་མ། དེ་སྟེ་ཞེས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར་དང་། ཁས་  
 ལེན་པའི་སེམས་ཡོད་ན་ཞེས་པའི་སྟོམ་པ་དེ་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་  
 པར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རྒྱ་མཐས་མཆོག་གི་སྟོགས་རྒྱ་མས་བཤད་དོ། །  
 དེས་ན་འཆད་འགྱུར་གྱི་མཐས་པ་དག་གིས་ཀྱང་མཐན་པོ་མེད་ཀྱང་སྟོམ་པ་སྟེ་བར་  
 འདོད་པ་དང་། ལུང་ལས་གང་ཟག་ལྟ་ནི་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པར་བཤད་པ་དེ་སྟེ།  
 སོར་བཞག་བྱེད་པ་རྣམས་ནང་འགལ་གྱི་ལུང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐན་པོ་མེད་པ་དང་

གཉིད་དང་འོན་པ་སོགས་ལ་ཡང་སྒྲོམ་པ་སྒྲེ་བ་ལུང་རིགས་དུ་མས་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།  
 ཞེས་པའི་ལེགས་བཤད་འདི་མཁན་པོ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དགོངས་  
 བཞེད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟེན་རྫོགས་གསོལ་འདེབས་སྐབས་ཀྱི། ལས་  
 ཚོག་ཆེན་མོ་ལས། །མཁས་པ་པལ་ཆེར་གྱིས་བཞེད་པར་ཐོབ་སྤོའི་བདེ་དེ་དང་རྒྱབ་  
 འགལ་དུ་སོང་བ་ལྟར་ན་ལུང་གི་དོན་ལ་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་དགོངས་པ་  
 འགྲེལ་རྒྱ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་(ལེན་ཁྱིལ་གྱིས་  
 མཁས་པ་སོ་སོའི་ལེགས་ལ་བདེན་ལ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ་སོགས་བཤད་ཅུ་མ་ཡིན་པས་རང་གི་  
 བཞེད་པ་སྐབས་འདི་ཁོ་ནར་ཡོད་པས་མགོ་བོ་མ་འབྱུལ་ཅིག །

ཡང་ཀུན་མཁྱེན་གསེར་མདོག་ཅན་པ་རིན་ཆེན་བླ་ཆོམ་སོགས་ན་རེ། བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་པའི་ཆེ་མཐའ་ཁོབ་དུ་ཡང་དུག་མེད་ན་གསང་སྟོན་བསྟོ་བའི་ལས་གཏན་ནས་མི་  
 ཆགས་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ལྡ་ཡིན་ན་ལས་བྱེད་མཁན་དང་བྱེད་ལུ་གཉིས་གང་གིས་  
 གྲང་ཁ་སྒྲོང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། གང་ལ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར་ན་གིན་རྒྱུ་ལྟར་སྟེ། ལྡང་མི་དགོས་པའི་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཁ་  
 སྒྲོང་གི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་གྲང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་  
 པལ་ཆེར་ལ་བྱེད་པ་པོ་འདུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། འདུག་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། །  
 ཞེས་པ་དང་། ལུང་ལས་གྲང་། འདུག་ལ་འདི་སྒྲིད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་ལས་རེ་རེ་  
 བསམ་བཤད་པ་ན་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཅུ་བར། མེད་ན་འདུལ་བ་  
 འཛིན་པ་དང་ལྡ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་ལྡ་མ་མཐར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་  
 པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། འདིས་ནི་བཞི་ཅུ་གྱིས་ཆོག་པའང་ཁེགས་པར་ཐལ། ཅུ་  
 བར། མེད་ན་ཞེས་རྒྱང་མཐའ་ལ་ལྟར་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟེན་རྫོགས་དུས་

གང་ལ་བྱ་ཡུལ་ནི་ཁ་སྐོང་གི་དོགས་པ་ཆུང་ཡང་སྒོ་དབྱུང་སོགས་ལ་ཡུལ་དེ་དགོ་འདུན་  
གྱི་གངས་གྱི་ཁ་སྐོང་དུ་རུང་མི་རུང་ལ་དོགས་པ་ཆེ་བས་དེ་གཅོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
ཅུ་བར། གང་ལ་བྱ་བ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཁན་པོའི་མིང་མ་བཟོད་ན་དར་ཆོག་  
ལས་དགོ་སྐོང་གི་སྒྲིམ་པ་གཏན་ནས་མི་སྒྲེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཁན་པོ་མེད་  
པར་ཡང་དར་ཆོག་ལས་དེ་སྒྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏུགས་གྲུབ་ཟིན་ཅིང་། ཟུབ་སྟེ། མཁན་  
པོ་མེད་པའི་ཆོག་ལ་དེ་བཟོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཤགས་ཡུལ་(༧༧བ)  
མཁན་སྒོ་བ་ཡོད་ན་དེ་ལ་དགོངས་གསལ་བཟོད་དགོས་ཀྱང་མེད་ན་དེ་མི་དགོས་  
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་གི་མིང་མ་བཟོད་པ་དང་། བཟོད་པ་གསུམ་པའི་ཆེ་བ་མའི་  
དུས་སྒྲིམ་པ་སྒྲེས་པར་མ་ཤེས་ཀྱང་དར་ཆོག་གི་སྒྲིམ་པ་ཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དུས་  
གཉིད་ལྷག་པ་ར་རོ་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པ་དང་། འོན་པས་ཀྱང་སྒྲིམ་པ་སྒྲུང་ན་སྒྲེ་བར་  
བཤད་ཅིང་། ཟུང་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། ལམོར་གསུམ། ཟུབ་སྟེ།  
འོན་པ་དང་། ར་རོ་བས་ཇི་བཞིན་མི་ཡོང་པར་གནག་ཇིས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་  
ཆོག་ཆེན་མོ་ལས། ཐོག་མར་ལེན་འདོད་ཡོད་པའི་ཟུར། ཞེས་བ་ནས། གང་ལྟར་མཁས་  
པ་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་རང་ཆོག་སྒྲུ་བྱི་མི་འགལ་བའི་ལྷགས་རིང་པོར་བརྒྱུད་ནས་ཚུད་པ་སྒྲོང་  
ཞིག་ཅེས་མགིན་པ་བཏོགས་ནས་སྒྲུ་དུ་གསོལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པའི་  
རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིམ་བྱ་ཞལ་བྱེ་ནས་ལོགས་བཤད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་བྱིན་པ་ཡིན་པས་མ་  
དོར་ཅིག །

གཞན་ཡང་། ལུང་ལས། གང་ཟག་ལྟ་ནི་བསྟེན་པར་མ་ཟློགས་ཞེས་བྱ་ཞེས་  
སོགས་སྒྱིར་བཏང་མིན་པར་དམིགས་བསལ་ལ་ངེས་བཟུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཟུང་གིས་

རྒྱལ་ཀུན་ཏུ་དེ་དངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཁན་པོའི་མིང་དང་རང་གི་མིང་དང་ཐོབ་  
མ་ཐག་སྒོ་མ་སྒྲིལ་ན་དར་ཚོག་གི་སྒྲིལ་པ་མི་སྒྲིལ་བས་བྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།  
འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་སྒྱིར་བཏང་ཡིན་པས་དམིགས་གསལ་སྒྲིལ་པ་མེད་ན་ནང་འགལ་  
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། མཁན་པོ་མེད་པ་སོགས་དང་། ལུང་ལས། གཉིད་ལོག་པ་  
ཞིག་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟེན་པར་ཚོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ལུ་པ་ལི།  
དེ་སྟེ། ཞེས་པ་དང་། ས་ག་ལྟས། ལས་བཟོད་པ་ནི་མི་ཐོས་ཀྱང་། །འདི་ལ་བསྟེན་  
ཚོགས་ཡོད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལས་ཚོག་ཆེན་མོ་ལས། ལུང་གི་དོན་ལ་སྒྱིར་  
བཏང་དམིགས་གསལ་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་རྒྱ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། (ལལ)བཀའ་ཚད་  
མ་ལ་རས་ཚོད་མི་རུང་ཞིང་དེ་དོན་ལྟར། ལས་སྒྲུང་ན་ཕྱི་རབས་གྱི་ཡིག་ཆ་གསུང་རྒྱན་  
ཕྱག་ལེན་རྒྱམས་ལ་རྒྱ་བུན་གྱི་ཆོས་ལས་འོས་མེད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁ་སྒྲོང་གི་ཆེ་ལྗང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་མ་བཤགས་ན་བྱིན་གྱིས་  
རྒྱབས་པས་དག་པར་བྱར་རུང་བ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། ཅུ་བར། རྒྱལ་པ་ཉིད་ཡིན་ན་མི་  
འགྱུར་རོ། །དེའི་ཆེ་ལེན་པ་ཡོད་ན་ལྗང་བྱེད་འབའ་ཞིག་དང་སོ་སོར་བཤགས་པ་དང་  
བྱིར་བཙོས་པའི་ཉེས་བྱས་ནི་རྒྱལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་པ་ལས།  
འདོད་ན། ལས་གལ་དུ་དྲན་ན་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་མི་ཚོག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་  
དང་། ལས་གལ་དུ་ལྗང་བྱེད་དྲན་ནས། བྱིན་རྒྱབས་གྱི་སྒྲགས་མ་བཟོད་པར་བྱིན་གྱིས་  
རྒྱབས་ན། བྱིན་རྒྱབས་ཆགས་པ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། སྒྱིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་  
ལ་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ལས་གལ་དུ་དྲན་ན་ལས་བྱེད་པ་པོས་སེམས་གྱིས་བྱིན་གྱིས་  
རྒྱབས་པས་དག་ལ། ལས་གལ་བ་གཞན་གྱིས་རུང་གི་དེ་ལས་བྱིན་རྒྱབས་བྱས་པས་  
དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། འདུག་པ་ན་དྲན་ན་མ་ཡིད་གཉིས་ཟན་དུང་ན་



མོ་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་སོ། །ལས་བྱེད་པས་ནི་སེམས་གྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་  
བུའི་བྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱིས་བྱུང་བྱིག་མང་དུ་ཡོད།

ཡང་སྐུ་ཚེ་ཅིག །མཁན་པོ་དང་གསང་སྟོན་མེད་པར་བསྟེན་རྫོགས་ཅམ་སྐྱབ་  
པའི་གསོལ་གཞིའི་ཆོག་འདི་སྟོན་ཆོག་ཡིན་ཟེར། ལས་ཀྱི་ཆོས་ལས་སྟོན་ཆོག་དང་  
དར་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་ཏེ། བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་གསོལ་བཞིའི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར།  
འོ་ན། དགོ་ཚུལ་བསྟེན་རྫོགས་ཁོ་ནར་བསྐྱབ་པའི་མཁན་པོ་དང་གསང་སྟོན་མེད་པའི་  
གསོལ་བཞིའི་ཆོག་ཆོས་ཅན། །རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་གཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཆོ་  
གར་ཐལ། སྟོན་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ཅ་པར། གཅིག་ཅར་རབ་བྱུང་བ་དང་།  
བསྟེན་པར་(༧༥)རྫོགས་པ་ཉི་པར་བསྐྱབས་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྟོན་བྱི་ཆོག་འོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སེན་རྒྱ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དགོ་ཚུལ་བསྟེན་  
རྫོགས་ཅམ་བསྐྱབ་པའི་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ། དེས་ལྟར་སྤྱང་ལྟག་མ་ནམས་  
རྫོགས་སྤྱ། གཉིས་པ་ནི། ལྟ་བུའི་དབྱེད་ལྟར་མང་པོ་ན་རེ། དགོ་སྤྱང་བཞི་ཅམ་གྱིས་  
བྱུང་བསྐྱབ་བྱ་ཉེས་མེད་ལྟར་ཆོགས་བྱར་བྱུང་སྟེ། མེ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུད་ལས། གལ་ཏེ་བཞི་  
ནི་ལས་བཟོད་མཐས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟར་བར་གྱུར་ན་ནི། བསྟེན་རྫོགས་མ་སྤྱད་གྱུར་  
པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་བ་དང་ཁུ་བ་འདྲེན།

ཡང་ཀུན་མཁྱེན་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཐས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། ཀུན་  
མཁྱེན་རོང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྤྱི་མ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མེ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་དོན་  
ནི། བཞིའི་སྟེང་དུ་ལས་བྱེད་མཁན་བསྟན་པས་ལྟ་ལ་དགོངས་པར་བཞེད་པའི་བྱིར་ཏེ།  
བྱུ་རིག་ལས། ས་གཞི་ལྟས་བཞིའི་སྟེང་དུ་ལས་མཁན་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་  
པ་དང་། བྱུང་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། བྱེད་རྒྱུད་ལས་བཞི་ཞེས་བྱུང་བ་ནི་ལས་བྱེད་པ་མ་

གདོགས་པའི་ཁ་སྐྱོང་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་བ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། ཐེང་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་བཞི་ནི་ཞེས་པའི་ནི་  
 རྒྱ་དགར་ཆོག་ཡིན་པས་བཞི་དང་། ལས་བཟློད་པ་ལ་མཁས་པ་སོ་སོར་བཤད་པའི་  
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བོ་སྐྱུས་བཞི་ཀ་ལས་བཟློད་མཁན་དུ་བཤད་པར་  
 འགྱུར་བས་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བཞི་ལས་མེད་ན་ཉེས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་བསྟོན་ཚོགས་མི་སྟེ་བ་ཐུ་  
 རྟོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་དང་ལུང་ཁུ་བ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པར་ཐལ། བཞི་  
 ལས་མེད་ཆོགས་ད་རྟོན་བསྟོན་བ་དང་། དེས་བར་ཆད་དྲི་བ་གཉིས་མ་བྱས་པར་བསྟོན་  
 རྟོགས་བྱས་ན་སྟོམ་བ་སྟེ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁུ་བ་ལས།  
 མཐའ་ཁོབ་དུ་ལྡས་བསྟོན་པར་(ལྟོན་)རྟོགས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་ན་ལྟོམ་ལྟ་  
 ལས་ལྟག་པར་མཆིས་བཞིན་དུ་བཞིས་བསྟོན་པར་རྟོགས་ན་རྟོགས་ཞེས་བགྱིའམ་མ་  
 རྟོགས་ཞེས་བགྱི། རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ་འདས་པ་དང་བཅས་པར་རོ། ཞེས་པ་དང་།  
 ཅུ་པར། བར་ཆད་མ་དྲིས་པར་ཡང་རོ། ཞེས་པ་དང་། འྱིག་ལས། བར་ཆད་མ་དྲིས་  
 པར་བསྟོན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང་སྟོམ་བ་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་ཁོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཡང་དབྱེད་ལྟན་ཁ་ཅིག་སྟག་ལོན་རེ། ལས་མཁན་དང་  
 བཅས་པའི་བཞི་ལས་མ་རྟོན་ནའང་འཆགས་ཏེ། གསང་རྟོན་གྱི་བྱ་བ་འཁོར་བཅས་  
 མེད་པར་ཡང་འཆགས་པར་རབ་བྱུང་གཞི་ནས་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྒྱབ་དུ་ཡོད་ན་  
 འཆགས་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། མེད་ན་ཉེས་མེད་དུ་འཆགས་ཏེ་གོ་བཞིན་སྟེས་ལ་ཉེས་མེད་  
 དུ་གནང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་གཞན་འཐད་ཀྱང་བཞི་ཅམ་གྱིས་ཉེས་མེད་རུང་བ་  
 དང་གོ་བཞིན་སྟེས་ལ་ཉེས་མེད་དུ་གནང་བ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཁུ་བ་

ལས་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་ཅིང་ཉེས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར་དང་། བྱིར་ལས་དང་  
 བོ་བ་དང་། མིན་པ་ཐ་མ་བ་ལ་ཚོགས་ཉེས་མེད་དུ་གནང་ཡང་གཞན་ལ་ཉེས་མེད་དུ་མི་  
 འགྱུར་བ་འཕྲིན་ཚོགས་ལྟ་བུ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལས་བཤད་པ་དང་།  
 གོ་བཞེན་སྒྲུས་ལ་བཞི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་རྫོགས་ཉེས་མེད་དུ་གནང་བ་གཉིས་ཀ་  
 ཡང་གཏན་ནས་མི་འཐད་པར་ཐལ། གོ་བཞེན་སྒྲུས་རང་ཉིད་བཙུ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟེན་  
 བར་རྫོགས་པ་གང་ཞིག །འཕགས་པ་ཀླ་ཏུ་ནས་དེ་ལ་འཕྲིན་བསྐྱར་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་  
 ཁུས་པའི་དོར་ལྟ་ཚོགས་ཀྱི་དར་ཚོགས་ཐོག་མར་གནང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གོ་ལྷགས་ཀྱི་  
 གཞི་ནས་བྱུང་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། གོ་བཞེན་སྒྲུས་ཀླ་ཏུ་ནས་དང་པོ་རབ་བྱུང་  
 བྱས་ནས་བྱིར་མི་འོང་ཐོབ་ཀྱང་ཡུལ་དོ་ཅན་དུ་བཙུ་ཚོགས་མ་རྟེན་པས་ལྷ་བ་གསུམ་དུ་  
 དགོ་ཚུལ་དུ་བཞག་པ་གང་ཞིག །དབྱར་གྲོལ་ནས་(ལྔ་བ)བཙུ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། གོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀླ་ཏུ་ན་  
 ཚེན་པོས་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ། །ཞེས་པ་ནས། དོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་ན་  
 དགོ་སྒྲོང་གི་ཚོགས་ཁུང་ཏུ་གྲངས་བཙུར་ཆང་བ་དཀའ་ནས། དེས་དེ་ལྷ་བ་གསུམ་དུ་  
 དགོ་ཚུལ་དུ་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱལ་བ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་  
 ལྟར་གསུང་ངོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། ལུང་གོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་དེ་ཉིད་ལས། ཚོགས་ཀྱི་གྲངས་ཀྱང་  
 བཙུར་བསྐྱང་ནས་དེས་དེ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 ཅ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། གོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ལུ་བ་ལྟ་བུ་པོ་འདི་དག་ཀྱང་ལུས་  
 ཤིག །བཙུན་པ། དོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་ན་དགོ་སྒྲོང་ཁུང་པས་གྲངས་བཙུར་  
 བསྐྱང་བ་དཀའ་ན། དེ་ལ་བདག་གིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བཟུ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཕྲིན་

དང་། ལན་དུ། ཀོ་ལྷགས་ཀྱི་གཞི་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ། དེའི་  
 བྱིར་རྗེས་སུ་གནང་སྟེ། ལུལ་མཐའ་རྣམས་སུ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལཱའི་ཚོགས་ཀྱིས་  
 བསྟེན་པར་ཚོགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་རྗེས་སུ་ཉེ་བར་  
 ལའོར་གྱིས། མཐའ་དབྱས་ཀྱིས་མཚམས་ཁུས་པའི་བྱིར། རབ་བྱུང་གི་གཞི་མིན་ལ་གོ་  
 ལྷགས་ཀྱི་གཞིས་བཤད་པའི་བྱིར། དེས་ན་བཞིའི་ཉེས་མེད་ཀྱི་ལུང་ཁུངས་དེ་ནི་མ་  
 བཞགས་འདུག་གོ། དེས་ན་མེ་དོག་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞི་ཙམ་གྱིས་བསྟེན་  
 རྗེས་ཉེས་མེད་གང་མི་སྤྲོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་བསམ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་དེ་  
 བཅས་སུ་བྱེད་པའི་བྱིར། ལུབ་བསྟན་བྱེདོར་ལས། དེས་ན་བྱིས་ཀྱི་བོད་ཁ་ཅིག་མེ་དོག་  
 བྱེད་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དག་སྤོང་བཞི་ཁོ་ནས་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་བསྟན་  
 པ་ལ་གཞོད་པའི་ཚོགས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་མཐས་མཚོག་རྣམས་ལ་དེ་  
 མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་སྒོ་ཙམ་བསྟན་ནོ། །

མཐས་བྱུན་ཕྱོགས་རེ་བ་མང་པོ་ན་རེ། མཐན་པོ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ལ་ལས།  
 (༧༩)གཅིག་གིས་བཞི་བསྟེན་པར་ཚོགས་ན་སྒོམ་པ་སྟེ་མི་སྤྲོད་པར་ཐལ། ཅུ་བར་  
 ཚོགས་ཀྱིས་ཚོགས་ལ་ཞེས་སོགས་དང་། དུ་མ་མཐན་པོ་གཅིག་གིས་སོགས་དང་། ལུ་  
 ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཚོགས་གཅིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོལ་བ་གཅིག་གིས་སོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཁྱེད་པ་དང་། ཉེས་མེད་ལུན་ཚོགས་དེ་འདྲ་ལ་སྟེ་པའི་དོགས་པ་  
 ཡང་མི་སྤྲོད་ཏོ། །

འདི་དག་བསྟན་པ་ལ་སྐར་འདེབས་དང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་རས་ཚོད་ཆེས་ངན་དུ་  
 སྤང་བས་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན་མཚམས་གཅིག་ཏུ་དུས་གཅིག་ལ་ལས་གཅིག་གིས་ཚོགས་  
 ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལས་མི་ཆགས་ཀྱང་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱབ་བྱ་གནས་



སོ་སོར་བཀོད་ནས་གསོལ་བ་གཅིག་དང་ལས་གཅིག་གིས་བཞི་ནས་བཅུ་གཉིས་པར་  
 ལ་ལས་བྱས་ཏེ་ཉེས་མེད་ཆགས་པ་ཡོད་པར་ཐུག། མཚམས་གཅིག་ཏུ་ལས་བྱེད་པ་  
 གཅིག་གིས་གསོལ་བ་གཅིག་དང་ལས་གཅིག་གིས་གང་ཟག་བཞི་ལ་ལས་དང་བསྟེན་  
 རྒྱུ་གསུལ་གཉིས་ཀ་མི་ཆགས་པ་གང་ཞིག། གནས་སོ་སོར་བཀོད་ནས་གསོལ་བ་དག་  
 ལས་གཅིག་གིས་བཅུ་གཉིས་ལ་ལས་ཉེས་མེད་ཆགས་པ་ཡང་ཡོད། དེ་ལྟར་བསྟེན་  
 རྒྱུ་གསུལ་ལས་ཉེས་མེད་ཆགས་པ་ཡང་ཡོད། ལས་བྱེད་པ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་  
 བས་མཚམས་གཉིས་ལ་གཉིས་གཉིས་བཀོད་ནས་བཞི་དེ་ལྟར་བསྟེན་པར་རྒྱུ་གསུལ་པའི་  
 ཉེས་མེད་ཐུན་ཚོགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཚམས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་  
 གྱིས་ཚོགས་ལ་ལས་མི་ཆགས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུ་བཤམ་གཞུང་དམ་པའི་བམ་པོ་བཅུ་དགུ་  
 པ་ལས། བཅུན་པ་ལས་བགྱིས་པས་མཚམས་གཅིག་པར་གསོལ་བ་གཅིག་དང་ལས་  
 གཅིག་གིས་གང་ཟག་བཞི་ལ་ལས་བགྱིས་ན་ལས་བགྱིས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ལུ་པ་ལི།  
 མ་ཡིན་ནོ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། མཚམས་གཅིག་པར་མང་པོས་མང་པོ་ལ་ལས་བྱར་མི་  
 རུང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། བསྟེན་རྒྱུ་གསུལ་ལའང་དེ་གྲགས་ཆེལོ། རྟགས་  
 (༡༥)གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལས་བྱེད་གཅིག་གིས་མཚམས་ཐ་དད་པ་བཞིར་བཞི་རེ་མི་  
 རུང་རེ་རེའམ་གཉིས་རེའམ་གསུམ་རེ་བཀོད་ནས་བསྟེན་རྒྱུ་གསུལ་ཉེས་མེད་སྟེ་པ་ཡོད་  
 པའི་བྱིར་ཏེ། གཞུང་དམ་པའི་བསྟེན་རྒྱུ་གསུལ་གྱི་གཞུང་དམ་པ་ལས། བཅུན་པ་ལས་  
 བགྱིད་པ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་མཆིས་ལ་གནས་བཞིར་གང་ཟག་བཞི་བསྟེན་པར་རྒྱུ་གསུལ་  
 པར་བགྱིད་ཏུ་གནང་ངམ། གནང་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ལས་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་གིས་  
 གནས་བཞི་ཆར་གྱི་མཚམས་སུ་གྱིང་ངམ། ལའང་བཤམ། རེ་ལྟེ་རྣམས་གྱིས་མཐོན་ཏེ།  
 རེ་རེ་ནས་སམ། གཉིས་གཉིས་ནས་སམ། གསུམ་གསུམ་ནས་བསྟེན་པར་རྒྱུ་གསུལ་པར་

ཕུ་སྒྲེ་བཞི་མ་ཚང་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཐྱིད།

འདི་ལ་ལས་མཁན་སྐབ་བྱ་དང་མཚམས་གཅིག་གྱུང་བསྐབ་བྱ་ཚན་སོ་སོ་མཚམས་  
གཅིག་མི་དགོས་དེ། དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡང་ཡང་བཤད་པའི་བྱིར། རིགས་པ་འདི་ཤེས་  
དགོས་ལ་འདིའི་གནས་དང་བྱེད་ཚུལ་དཀའ་བས་ལག་ལེན་ལ་གྱ་ཚོམ་དུ་མ་བྱེད་ལ་  
སྐར་བ་ཡང་མ་བྱེད་ཅིག །རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞུང་དམ་པའི་བསྟེན་ཚོགས་ཀྱི་  
སྐབས་དེ་ཉིད་ལས། བཅུན་བ་ལས་བགྱིད་པའི་དགེ་སྟོང་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་མཆིས་ནས་  
གསོལ་བ་གཅིག་དང་ལས་གཅིག་གིས་གང་ཟག་བཞི་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་བགྱིས་ན་  
ལས་གྱུང་བགྱིས་ལ། དགེ་སྟོང་དེ་དག་གྱུང་འདས་པ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་བ་  
མཆིས་སམ། ལུ་བ་ལི་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ཡང་ལས་བྱེད་པའི་དགེ་སྟོང་གིས་མཚམས་  
མནན་ཏེ་མཚམས་སུ་གནས་སམ། མཚམས་སུ་འབྱེད་ངམ། མཚམས་སུ་འདུག་ནས་  
གཉིས་ནི་མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞག །གཉིས་ནི་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བཞག་སྟེ། ལས་  
བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིར་འབྲེལ་བ་ནི་འབྲེད་ནས་ལས་བཟོད་རྒྱལ་  
སྟོར་ལ་སྐྱ་མའི་རིགས་པས་ཡང་ཤེས་དགོས། ལུང་རིགས་རལ་གྱིས་བོད་གན་རྣམས་  
ཀྱིས་སོམ་ཉི་དང་འོལ་ཚོད་ཀྱི་དྲ་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་བཅད་ཡོད་པས་(༡༥)ཕྱིས་  
འབྱུང་ཐར་ལམ་བགྱོད་འདོད་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་བར་མཛོད་ཅིག །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཚུགས་པ་ཞིའི་ཚུགས་སོ་སོར་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་གཉིས་བཞོད་ནས་  
 ལས་བྱེད་གཅིག་གིས་གསོལ་བ་གཅིག་དང་ལས་གཅིག་གིས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་འི་  
 ཆེ་ལས་བྱེད་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་དང་མཚམས་གཅིག་པར་བལ། མཚམས་མི་གཅིག་ན་  
 ལས་མི་ཆགས་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཆེ་ཉེས་མེད་སྔ་ཆོགས་ཡོངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།  
 དེའི་ཆེ་སྐྱབ་བྱ་སོ་སོ་མཚམས་གཅིག་པར་བལ། དེ་སོ་སོ་ནས། ལས་བྱེད་དང་མཚམས་

གཅིག་པའི་བྱིར་ན་གིན་རྒྱལ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཆོས་གོས་གིང་སྒྲོང་གི་ཡལ་ག་རྒྱུང་  
 རིང་བའི་ཡལ་ག་མ་འབྲེལ་བའི་ཡལ་ག་གཞན་ལ་བཞག། གཞན་ལ་དགོ་སྒྲོང་ཉལ་ན་  
 འབྲེལ་སྒྲུང་འབྱུང་ལ། གིང་སྒྲོང་གི་རྩ་བར་ཉལ་ན་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཁང་མིག་སོ་སོ་ལ་  
 འབྲེལ་སྒྲུང་འབྱུང་བ་དང་འཛོམ་མདོ་ལ་མི་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
 གིང་སྒྲོང་གི་ཡལ་ག་ཡན་རྩལ་མ་འབྲེལ་བ་དང་རྩ་བ་ལ་དེ་ལྟར་གང་ཞིག་བདག་པོ་  
 གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཁང་པ་སོ་སོ་དང་། དེ་དག་གི་འཛོམ་མདོ་དང་སྒོ་སྒྲིགས་ལ་དེ་ལྟར་  
 ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩ་བར། ཡལ་ག་དང་ཡལ་ག་སྒྲུ་མོ་དག་མ་རེག་པ་ནི་  
 གནས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། རྩ་བ་ནི་ཐུན་མོང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱུ་སྟེ།  
 རིག་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་དགོ་སྒྲོང་གིས་གིང་སྒྲོང་པ་གཅིག་ཁོ་ནས་ཡལ་ག་མ་རེག་པ་  
 གཞན་ལ་ཆོས་གོས་འཛོག་གིང་། ཡལ་ག་མ་རེག་པ་གཞན་དུ་སྒྲུ་རེངས་འཆར་བར་  
 བྱེད་ན། དེ་ཆོས་གོས་དང་བྲལ་བར་འབྱུང་ལ། རེག་པ་ལ་ནི་མི་འབྱུང་ངོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་འབྲེད་ལས། གིང་སྒྲོང་པ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་མ་རེག་པ་  
 དེའི་ཉེ་འཁོར་གང་ལགས། སོ་སོ་ཐ་དད་པའོ། རི་ཞིག་ཐུན་མོང་ལགས། རྩ་བའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྩ་རྒྱལ་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཚམས་ཆོགས་བྱས་པ་(ལ་པ)  
 དང་། ཡོལ་བས་དང་། ཕྱིག་པས་དང་། རིབ་མ་སྟེར་བས་དང་། འོབས་ཀྱིས་དང་།  
 ཅན་མ་ཁས་དང་། རྒྱ་ཡིས་བཅད་པ་སྟེ་མཚམས་བདུན་སྒྲིགས་ཀྱང་ཡོད་པ་གང་ཞིག་  
 དེ་བདུན་སྒྲིགས་ཀྱི་མཚམས་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་སྒྲུང་འབྱུང་ཡང་ཐུན་མོང་བ་ཁང་པའི་སྒོ་  
 སྒྲིགས་ལ་དེ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བམ་པོ་ལྟ་བུ་པ་ལས། སྒྲོང་ལ་  
 སྒྲིགས་པ་མི་སྒྲོད་སྒྲིགས་སྒྲོས་པ་དེ་དག་ལ། ལས་ཀྱིས་མཚམས་བཅད་པ་དང་། ཕྱིག་  
 པ་དང་། རིབ་མ་དང་། འོབས་ཀྱིས་བསྒྲོར་པ་ལ་སྒྲིགས་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱུང་དང་། ལས་

གྲོག་དང་། ཉམ་མཁམས་ཚོད་པ་ལ་སོགས་པ་མཚམས་བྱས་པ་ལ་ནི་གནས་ཀྱི་མཐའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོལ་བས་ཚོད་པ་དང་། རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་མཐའ་སོགས་  
 ཡང་མཚམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱུ་ལས། མཚམས་བཅད་པ་འབའ་ཞིག་མཚམས་  
 ཡིན་པར་མ་ཟད་དེ། འདི་ལྟར་ཡོལ་བ་དང་། ཕྱིག་བ་དང་། རེབ་མ་དང་། འོབས་ཀྱིས་  
 བསྐྱོར་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་མཚམས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་  
 ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་དགོས་སྤྱོད་གིས་སྒྲུབ་ནོར་དག་ལས་དད་  
 པ་ཐ་དད་པའི་ཁྱིམ་དག་ཏུ་ཆོས་གོས་བཞག་སྟེ། རང་ཉིད་སྒོ་ཁང་དུ་སྒྱུ་རེངས་འཆར་  
 བར་བྱེད་ན་ཆོས་གོས་དང་འབྲལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒོ་ཁང་དུ་ཆོས་གོས་  
 བཞག་སྟེ། རང་ཉིད་སྒྲུབ་ན་མས་ཀྱི་ཁྱིམ་དག་ཏུ་སྒྱུ་རེངས་འཆར་བར་བྱེད་ན་ཡང་ཉེས་  
 པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལས་བྱེད་དེས་གསོལ་བཞིའི་ལས་གཅིག་གིས་གཅིག་ཅར་དུ་  
 བཞི་བསྟེན་པར་ཚྲོགས་པ་དང་། ཉེས་མེད་རུང་བ་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་  
 བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཆོགས་ཆང་བ་གང་ཞིག་ཆོགས་ཀྱིས་ཆོགས་ལ་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་  
 དུ་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། (༧༧)རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེའི་ཆོ་ཆོགས་ཆང་བར་ཐལ། དེའི་ཆོ་བསྐྱབ་བྱ་བཞིར་ལོངས་  
 པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། མཚམས་གཅིག་ཏུ་བཞིར་ལོངས་ན་ཆོགས་སུ་འགྱུར་ཡང་།  
 མཚམས་བཞི་པོ་ན་རེ་རེ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ལུ་བ་ལས། བཅུན་པ་ལས་  
 བབྱིད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མཆིས་ལ། གནས་བཞིར་གང་ཟག་བཞི་བསྟེན་པར་ཚྲོགས་  
 པར་བབྱིད་དུ་གནང་ངམ། གནང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རེ་རེ་ནས་སམ། གཉིས་གཉིས་  
 ནས་སམ། གསུམ་གསུམ་ནས་བསྟེན་པར་ཚྲོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཞིར་མ་ཆང་ནོ། །ཞེས་



གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན་ཐག་རྒྱ་མ་ཡང་རུང་བར་ཐལ། རྩལ་གཅིག་ལ་གནས་ཐ་དད་  
 བ་བཞིར་དེ་ལྟར་རུང་བའི་བྱིར་ན་གཞི་རྩུ་འགལ་བྱུང་ཡིན་ཏེ། ཐག་རྒྱ་མ་ནི་སྤང་  
 གཡོགས་དང་འོག་གཞི་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཁང་བ་གཅིག་གམ་གནས་གཅིག་རྩུ་ས་  
 ལ་ཐག་བ་བྲེས་ཅམ་ཡིན་པས་གཏན་མི་ཆགས་ལ། ལྷ་མ་ནི་མཆོམས་ཐ་དད་བ་ཡིན་  
 བས་ནམ་མཁའ་དང་ས་གཞི་ལྟར་འདྲེ་དོགས་མི་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལས་གཞིའི་ཁྱབ་  
 ལས། བཅུན་བ་ལས་བགྱིད་པས་མཆོམས་གཅིག་པར་གསོལ་བ་གཅིག་དང་ལས་  
 གཅིག་གིས་གང་ཟག་བཞི་ལ་ལས་བགྱིས་ན་ལས་བགྱིས་བ་ཞེས་བགྱིའམ། ལྷ་བ་ལི།  
 མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། མཆོམས་གཅིག་པར་མང་པོས་མང་པོ་ལ་ལས་བྱར་མི་  
 རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཆོམས་གཅིག་རྩུ་བསྐྱབ་བྱ་བཞི་ལ་  
 གསོལ་གཉིས་གསོལ་བཞི་དང་འབའ་ཞིག་བ་གང་ཡང་མི་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་  
 བྱིར། དེས་བསྐྱབ་བྱ་སོ་སོ་མཆོམས་ཐ་དད་བ་བཞིར་གནས་ལ་གནས་དེ་དག་གི་ཐུན་  
 མོང་བའི་འཛོམ་སྒོ་གཅིག་ལྟ་བུ་དགོས་ཏེ། ཁྱབ་ལས། བཅུན་བ། བས། གསོལ་བ་  
 གཅིག་དང་ལས་གཅིག་གིས་གང་ཟག་བཞི་བསྟན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་ལས་ཀྱང་  
 བགྱིས་ལ། དགོ་སྒོང་དེ་དག་ཀྱང་(༡༧བ)འདས་པ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་བ་མཆིས་  
 སམ། ལྷ་བ་ལི། ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ཡང་ལས་བགྱིད་པའི་དགོ་སྒོང་གིས་མཆོམས་མནན་  
 ཏེ། བས། མཆོམས་སུ་འདུག་ནས་གཉིས་ནི་མཆོམས་ཀྱི་ནང་རྩུ་བཞག་། གཉིས་ནི་  
 མཆོམས་ཀྱི་བྱི་རོལ་རྩུ་བཞག་ཏེ་ལས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་དག་  
 གིས་མཁན་སྒོ་བ་སྒྲགས་མ་ཡང་བསྟན་པར་ཤེས་ཏེ། ལས་སྒོ་བ་གཅིག་མ་བྱས་ན་ལུང་  
 དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་མཁན་པོ་བཞི་སོགས་བྱས་ན་ཡང་མཁན་པོའི་ལས་མི་  
 འགྲིགས་པས་ཉེས་མེད་རྩུ་བཤད་པ་དང་གཞི་རྩུ་འགལ་བའི་བྱིར། ཡང་གོ་བདེ་ལ་ཅིག་

ན་གཞིར་རེ། མ་ཚོག་དང་མ་ཚོག་པན་ཚུན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་མི་སྤྱི་ཟེར་བ་གཏན་ནས་  
 མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་ཚོག་གིས་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་ཡང་སྤྱི་བ་གང་ཞིག །མ་ཚོག་  
 གིས་མ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་ཡང་སྤྱི་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རབ་བྱུང་གི་ཁྱབ་ལས།  
 བཙུན་པ་དག་ཚུལ་པ་དག་སྤྱོད་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟེན་  
 པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ལྷ་བ་ལི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། རབ་བྱུང་གི་ཁྱབ་ལས། བཙུན་པ་དག་སྤྱོད་མ་དག་སྤྱོད་གི་ལས་ཀྱིས་  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ལྷ་བ་ལི། བསྟེན་  
 པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་འདས་པ་དང་བཅས་  
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚམས་ཀྱི་བྱེད་པར་སྤྱི་བ་དང་། དག་འདུན་གྱི་སྤྱོད་  
 ལས་སོགས་རྒྱས་པར་ལས་གཞིར་འཆད་པས་དེར་བལྟའོ། །ཡང་བོད་ཀྱི་འདུལ་པ་ཆེན་  
 འཛིན་རྒྱལ་ཆེན་པོར་གྱི་མང་པོ་ན་རེ། མཁན་སྤྱོད་སྤྱགས་པའི་ཁྱད་མེད་པར་འདོད་པ་  
 དང་། བསྐྱབ་བྱེད་ལ་སྤྱོད་པ་སྤྱི་བ་ལ་མཁན་པོ་དང་ལས་སྤྱོད་རྣམ་པར་དག་མ་དག་འདྲ་  
 སྒྲམ་ཞིང་སྤྱོད་པ་མང་ངོ། །འདི་དག་གི་ན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་གཉིས་  
 ནི་ལྷང་དང་དགོངས་འགེལ་(༡༠༠)རུ་མ་དང་གི་ན་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།  
 བསྐྱབ་བྱེད་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་བའི་ལུལ་མེད་མི་རུང་གི་ཡན་ལག་ནི།  
 དག་འདུན་ཆད་ལྡན་དང་ལས་སྤྱོད་རྣམ་དག་དགོས་ཀྱང་མཁན་པོ་མེད་དམ་ཁྱིམ་པ་  
 ཡིན་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱེད་པོར་རྣམ་དག་ཏུ་སྤྱང་ན་སྤྱོད་པ་སྤྱི་བ་གང་ཞིག །ལྷང་གཞིར།  
 མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པའམ་ཞེས་པས་མཁན་སྤྱོད་སྤྱགས་མ་  
 བསྟེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལས་སྤྱོད་འདུལ་བའི་ལས་ཀྱི་ཚིག་བྱེད་ཀྱང་མ་

འདུལ་བའི་མཁས་པ་དང་སྒྲུབ་པ་རྣམ་དག་དགོས་པ་མཁན་པོ་དང་མི་འདྲ་བ་གང་  
 ཞིག་། དགོ་འདུན་གྲངས་ཚང་བ་དང་ཁ་སྐོང་འོས་པ་མེད་མི་རུང་ཡིན་ལ་མཁན་པོ་མེད་  
 གྲངས་ཐུབ་འི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། མཐའ་ལོབ་དག་ཏུ་མེད་ན་འདུལ་འཛིན་  
 པ་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། དྲི་གྲྭ་ལས། མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞེས་  
 བྱ་བ་ལས་བྱེད་པ་ཉིད་སོགས་དང་། དེའི་དོན། ལུ་བ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། འདུལ་བ་  
 འཛིན་པ་ཞེས་པ་ནི་ལས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ཏེ། རས། དེས་པར་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པ་ཞིག་  
 དགོས་པས་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་ཐ་སྟོན་གྱིས་སྟོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།  
 ལས་སྟོབ་དེ་ལྟར་མིན་ན་ལས་མི་ཆགས་པས་མཁན་པོ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུ་བ་  
 བསྟན་བྱི་དོར་ལས། ལས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན། ཞེས་པ་ནས། ལྷ་བ་རགས་པ་དག་ལའང་  
 འཛིན་མེད་ཏུ་སྟོན་ཅིང་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཆོག་བྱེད་གྲང་མ་འདུལ་བར་སྟོ་ལ་ཐོན་པ་ལྟ་ཅི་  
 སྟོས། རས། སལ་ཆེར་ལས་མི་ཆགས་པ་གཉིས་ཏུ་སྟང་བས་བསྟེན་ཇོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་  
 གཏན་སྟེ་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ཏུ་ལུང་གིས་གྲང་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། རབ་བྱུང་གི་ཁྲ་བ་ལས། བཙུན་པ། ལས་བབྱིད་པ་བྱིམ་པས་བསྟེན་པར་  
 ཇོགས་པར་བབྱིས་ན་བསྟེན་པར་ཇོགས་པར་ཞེས་བབྱི་ཡམ། ལྷ་བ་ལི། བསྟེན་པར་མ་  
 ཇོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་ཇོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་གྲང་འདས་པ་དང་(༦༠༠བ)  
 བཅས་པའོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་མ་ནིང་དང་། དགོ་སྟོང་མ་སུན་ལྷུང་བ་དང་། ཐ་དང་མ་དང་  
 དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་གྱིས་ཁྲག་ལྷུང་བ་  
 དང་། ལྷ་སྟེགས་ཅན་དང་། ལྷ་སྟེགས་ཅན་ཏུ་སོང་བ་དང་། ལྷ་ཐབས་སུ་གནས་པ་དང་།  
 མི་གནས་པ་དང་། སོ་སོར་གནས་པ་དང་སྟར་ཉེས་པ་བྱུང་བ་དང་། སྟར་འབྲུག་པས་  
 ལས་བབྱིད་ན་བསྟེན་པར་ཇོགས་པ་ཞེས་བབྱི་ཡམ། ལྷ་བ་ལི། བསྟེན་པར་མ་ཇོགས་

པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་འདས་པ་དང་བཅས་པའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་རྒྱས་མི་སྟེ། བར་གྱི་ཏུ་གསལ་ཞིང་། མེ་ཏོག་གྲེང་རྒྱུད་ལས།  
 མཐན་པོ་གཏན་མེད་ཉིད་དང་ནི། བྱིས་པའི་རྟགས་ཅན་ཡིན་ཡང་རུང་། ཞེས་པ་དང་།  
 རབ་བྱུང་གི་ཁྱབ་ལས། བཅུན་པ་མཐན་པོ་བྱིས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བབྱིད་ན་  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བབྱིའམ། ལྷ་པ་ལི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རས།  
 དེ་བཞིན་དུ་མཐན་པོ་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་། རས། རྒྱས་པར་བསྐྱབ་པ་སྟུལ་པའི་བར་དུ་དེ་  
 རྣམས་བྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བབྱིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བབྱིའམ། ལྷ་  
 པ་ལི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་  
 འདས་པ་དང་བཅས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིར་རྣམས་ནི་ཞེས་པས་སྟེ། བར་  
 ཡང་བཤད་པས་ན་རྗེ་བཅུན་རེད་མདའ་པ་སོགས་བྱིས་དགེ་འདུན་ལས་བསྟེན་རྫོགས་  
 ལ་མཐན་སྟོབ་སྟགས་པ་རྣམ་དཔྱོད་ཆེ་ཞིང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་ཟག་དང་དགེ་  
 འདུན་ལས་སྟེས་པའི་སྟོམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པས་རྒྱུ་མཐན་པོ་གཅིག་ལུ་ལས་ལས་  
 སྟོབ་དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་རྫོགས་དུས་གལ་ཆེ་མི་བྱེད་པ་ནི་འདུལ་བ་མི་གེས་པའི་ནང་  
 རྟགས་བྱིར་བསྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་དང་། དར་ཚོག་གིས་དེ་ལ་དགེ་འདུན་གྲངས་ཁ་སྟོང་  
 འོས་པ་མེད་མི་རུང་དུ་དགོས་པར་ཡང་གྲུབ་སྟེ། དར་ཚོག་གིས་དགེ་སྟོང་པ་མ་དགེ་  
 སྟོབ་མ་རྣམས་བྱི་སྟོམ་པ་དགེ་འདུན་གི་(༡༠)ན་ལས་སྟེ། ལ་སོ་ཐར་ལྷག་མ་གང་ཟག་  
 ལས་སྟེ། བའི་བྱིར་དེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་དེ་ཡང་དགེ་འདུན་  
 རམ་གང་ཟག་ལས་དེ། དགེ་སྟོང་དང་དགེ་སྟོང་མ་དང་དགེ་སྟོབ་པའི་སྟོམ་པ་རྣམས་ནི་  
 དགེ་འདུན་ལས་སོ། །གཞན་དག་ནི་གང་ཟག་ལས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་



ལྟར། ལུག་བསྟན་བྱི་དོན་ལས། དགོ་ལུག་གངས་ཚང་ཞིང་ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་  
དང་ལྟན་པ་བསྟེན་ཞོགས་ལས་མེད་མི་རུང་གི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར་རོ། །ཅུ་དྲུག་གཉིས་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་ཟིན་ཅིང་སྒྲུའོ། །

ཡང་བོད་རྒྱུ་ལས་འཕྱེག་ཁ་ཅིག །མེ་དོག་བྱེད་རྒྱུ་ལས། མཁན་པོ་གཏན་མེད་ཉིད་དང་  
ནི། བྱིམ་པའི་དྲུག་ཅན་ཡིན་ཡང་རུང་། ཞེས་པ་ལ་ལུག་ནས་གོས་དཀར་གྱིན་  
བཞིན་དུ་བསྟེན་ཞོགས་བྱེད་པ་དང་། ལུ་ལུ་མོ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལྟར་  
བསྟེན་ཞོགས་མ་བྱས་བཞིན་དུ་ཆོས་གོས་གྱིན་པ་བསྐྱབ་བྱས་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་  
སྟོམ་པ་གཏན་མི་སྟེ་བར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོམ་པ་མེད་པ་དང་སྟོམ་པ་ཉམས་པར་བསྐྱབ་  
བྱས་ཤེས་ན་མི་སྟེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། དེ་དགོ་སྐོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ནི་མི་  
སྟེ་ལོ། ཞེས་པ་དང་། ལུག་བསྟན་བྱི་དོན་ལས། མཁན་པོ་དེ་ལྟར་བསྟེན་ཞོགས་མ་བྱས་  
པར་བསྐྱབ་བྱས་ངེས་ན་བསྐྱབ་བྱ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ལ་སྟོམ་པ་གཏན་ནས་མི་སྟེ་བ་ཡིན་  
ནོ། ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་ལས་ལུང་དངས་པ་ལས། བཀའ་བསྟུལ་པ། གལ་ཏེ་བདག་གི་  
མཁན་པོ་རྒྱ་ཐབས་སུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་ན་ནི་བསྟེན་པར་མ་ཞོགས་པ་ཞེས་  
བྱའོ། །གལ་ཏེ་མི་ཤེས་ན་ནི་བསྟེན་པར་ཞོགས་ཞེས་བྱའོ། །སྟོན་ལུང་བ་བྱུང་བས་བྱུང་  
དེ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་མང་པོ་ཞིག་ན་རེ། ཅུ་བར། དེ་གཉིས་བྱི་  
མིང་མ་བཟོད་ན་ཡང་མི་སྟེ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་མིང་མི་བཟོད་པ་དེ་གསོལ་བ་དང་  
བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་ལ་སྟུར་བ་དང་། ལ་ལས་གསོལ་བ་ཞི་དང་། ལས་བྱེད་ཁོ་ན་ལ་སྟུར་བ་  
དང་། བྱུང་རྒྱལ་སྐྱབ་གཞན་དག་གིས། ལུང་ལས། གང་ཟག་ལྟ་ནི་བསྟེན་པར་མ་  
ཞོགས་(༡༧)པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་གི་མིང་མ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། དོན་  
གཅིག་ཏུ་འཆད་པ་གསུམ་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཅུ་བའི་དོན་བྱི་མི་བཟོད་མཁན་ལ་

གསོལ་བ་འདེབས་དུས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་གསོལ་བཞིའི་དུས་ཀྱིས་ལས་བཅོད་མཁན་  
 ཀྱིས་མི་བཅོད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ལུང་ལས། གང་ཟག་ལྟ་ནི་བསྐྱེན་པར་  
 རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་གི་མིང་མ་བཅོད་པ་དང་། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་མིང་གཉིས་མི་  
 བཅོད་མཁན་བསྐྱབ་བྱ་དང་། གསོལ་འདེབས་ཀྱི་སྐབས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
 བྱུང་སྟེ། མཁན་པོ་ཡོད་པའི་ཚེ་ག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་དུས་དང་བསྐྱབ་བྱས་མཁན་པོ་  
 དང་རང་གི་མིང་མ་བཅོད་ན་མི་སྐྱེ་བར་ཁྱེད་དང་ལུང་ལས་བཤད་པ་གང་ཞིག །ལས་  
 བྱེད་པས་གསོལ་བཞིའི་དུས་མིང་གཉིས་མ་བཅོད་ན་མི་སྐྱེ་བར་ཡང་ལུང་དང་ཁྱེད་ར་  
 བཤད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཁྱེད་ར། འདིར་གཞུང་ཡང་དག་པར་ཡོན་པའི་ཕྱིར་ནི་གང་ཟག་  
 གསུམ་ནི་བསྐྱེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་མིང་མ་བཅོད་པ་དང་།  
 མཁན་པོའི་མིང་མ་བཅོད་པ་དང་། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་མི་གཤམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 སོ། །ཞེས་པ་དང་། ཁྱེད་ལས། མིང་མ་བཅོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོན་པར་  
 བྱེད་པས་བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དོན་གྱི་སྤྱད་དུ་མཚན་ནས་སྟོས་ཏེ་མཁན་པོ་  
 མཚན་ནས་སྟོས་ཏེ་མཁན་པོ་མཚན་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་ཞེས་རང་དང་མཁན་པོའི་མིང་  
 མ་བཅོད་པའམ། ལས་བྱེད་པས་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་མཁན་པོ་མིང་འདི་ཞེས་  
 བགྱི་བས་ཞེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་མ་བཅོད་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ།  
 འདི་ནི་མི་འདོད་ནས་མ་བཅོད་པར་མངོན་ཁིང་རང་དང་མཁན་པོའི་མིང་མ་བཅོད་པ་  
 ཡན་ཆད་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཚིག་དང་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་ངེས་ལ། ལས་བྱེད་སྟགས་ཀྱི་  
 ལྷག་མ་ནི་གསོལ་བཞིའི་ཚིག་དང་ལས་བྱེད་དུ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། ཁྱེད་  
 ལས། ལས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནི་གཞུང་འདི་ཡིན་ཏེ། མཁན་པོ་དང་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་

འཚལ་བ་དང་དགོ་འདུན་དང་གསུམ་གྱི་མིང་བཟོད་པར་མི་(༡༠༩ན)བྱེད་ན་བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་པར་ཞེས་བགྱིའམ། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་ཞེས་བགྱི། བཀའ་སྤྱལ་བ། བསྟེན་  
 པར་མ་རྫོགས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ཡང་མི་འདོད་  
 རས་ཡིན་པར་མངོན། ཅུ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དངོས་བསྟེན་གྱི་མིང་མི་བཟོད་  
 མཁན་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དང་གསོལ་འདེབས་དུས་ལ་སྦྱར་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུང་ལས།  
 གང་ཟག་ལྟ་བུ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་གི་མིང་མི་བཟོད་པ་དང་།  
 མཁན་པོའི་མིང་མི་བཟོད་པ་དང་། གསོལ་བ་ཆད་པ་དང་། བཟོད་པ་ཆད་པ་དང་།  
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་མི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། བདག་གི་མིང་།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ལས་བྱེད་མཁན་གྱིས་མི་འདོད་རས་མ་བཟོད་ན་  
 ལས་མི་ཆགས་པས་གཏན་ནས་མི་སྟེ་ལ་དེ་མིན་ཀྱང་ལས་བྱེད་མཁན་གྱིས་ཀྱང་དར་  
 ཆོག་ཉེས་མེད་ལ་དེ་ལྟ་མ་ཆང་ན་མི་སྟེ་སྟེ། དར་ཆོག་ཉེས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ལ་བསྐྱབ་  
 བྱའི་མིང་དང་མཁན་པོའི་མིང་དང་དགོ་འདུན་གྱི་མིང་དང་གསོལ་བ་དང་ལས་ལྟ་པོ་  
 གང་རུང་གཅིག་ཅུ་མ་ཆང་ན་ཡང་དེ་མི་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། ཟུབ་ལས། བཅུན་པ་བཅོམ་  
 ལུན་འདས་གྱིས་རྣམ་པ་ལྟས་ནི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་  
 པར་འདོད་པའི་མིང་ནས་བཟོད་ནས་ལས་མི་ཉམས་པའི་པར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་ན།  
 བཅུན་པ་ལས་བགྱིད་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིད་པ་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་  
 འཚལ་བའི་མིང་ནས་མ་བཟོད་ལ། མཁན་པོའི་མིང་ནས་བཟོད། དགོ་འདུན་གྱི་མིང་  
 རས་བཟོད། གསོལ་བ་ཡང་བགྱིད། ལས་ཀྱང་མ་ཉམས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་  
 བགྱིའམ། ཟུབ་ལི་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དགོ་འདུན་གྱི་མིང་  
 རས་བཟོད། གསོལ་བ་ཡང་བགྱིད་ལ། ལས་ནི་ཉམས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་

བགྱིའམ། ལྷ་པ་ལི་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།  
ལྷ་པོ་རེ་རེ་ནས་སྦྱོར་(༡༠༩བ)པ་འདི་དག་ལ་སྦྱོ་བྱ་མང་ཡང་ཕལ་ཆེར་དེ་དག་གིས་སེས་  
པར་གྱིས།

### རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་འཆད་པ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་འཆད་པ་ནི། བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་འཆད་  
པར་དགོ་འདུན་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ནས། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་  
གའོ། །ཞེས་བྱང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། ལུལ་གང་ལ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་  
གང་གིས། དངོས་པོ་གང་ཅོད་པ། ཚུལ་རི་ལྟ་བུས་ཅོད་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ལུལ་  
ཡོད་དེ། མཁན་པོ་ལས་སྦྱོབ་གསང་སྟོན་དང་པའི་དགོ་འདུན་རྣམས་ལས་ཅོད་པར་བྱེད་  
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལུལ་དེ་རྣམས་ལས་མེད་མི་རུང་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།  
མཁན་པོ་དར་ཆོག་ཉེས་མེད་ལུན་ཆོགས་ལ་མེད་མི་རུང་དང་གྱིར་ཡང་སྟོམ་པ་སྟེད་  
འཕེལ་ལ་གལ་ཆེ་ཡང་མཁན་པོ་སྟོམ་བྱལ་དང་མེད་པ་སོགས་ལའང་སྟོམ་པ་སྟེ་ལགས།  
གསང་སྟོན་ཡང་དེ་འདྲ་དང་། དགོ་འདུན་དང་ལས་སྦྱོབ་ནི་རྣམ་དག་དང་ཆོད་ལྡན་མེད་  
ན་དར་ཆོག་གི་སྟོམ་པ་ཅམ་ཡང་མི་སྟེ་བར་བཤད་པའི་བྱིར། ཟུར་དང་པོ་གྲོང་གཞིས་  
གྲུབ་ཅིང་། རྟགས་གཉིས་པ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར་དེ། ལས་གཞིའི་རྩ་བར་  
ཡང་། ཆོག་ལས་འདས་ན་ལས་མི་ཆགས་སོ། །འདིར་ཆོག་ནི་དགོ་འདུན་ཆང་བ་དང་  
ལས་བརྗོད་པ་དང་ལས་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་ལས། དགོ་  
སྦྱོང་གི་སྟོམ་པ་ནི་ལས་འཆགས་ངེས་པའི་དགོ་འདུན་གངས་ཆང་པའི་དབུས་སུ་ལས་



སྒྲོབ་ཀྱིས་བསྐྱེན་ཇོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྱེན་པའི། ཞེས་པ་ནས། དེས་པར་དགོ་འདུན་གྱི་  
 ལས་བྱས་ཤིང་འཆགས་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྒྱེ་བ་མི་བྲིད་ལ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར། དེས་ན་དར་ཆོག་གིས་སྒྲོམ་པ་སྒྱེ་བའི་མེད་མི་རུང་མཁན་སྒྲོབ་དགོ་འདུན་  
 རྣམས་ལས་དགོ་འདུན་དང་ལས་སྒྲོབ་ཡིན་ཏེ། དགོ་འདུན་ཁ་སྒྲོང་འོས་པ་གྲངས་ཚང་  
 མེད་ན་ཆོག་མི་ཆགས་ལ། ལས་སྒྲོབ་འདུལ་བ་ལ་མཁུལ་ཤིང་ལས་ཆོག་འབྱུལ་མེད་  
 མ་ཐོན་པ་ལ་ལས་མི་ཆགས་པས་དོན་(༡༠༣)ལྟར་དགོས་ལ་མཁན་པོ་ལ་དེ་ལྟར་མ་  
 ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་རྒྱུད་དུ། སྤུབ་བསྐྱེན་བྱི་དོར་ལས། དེ་ལྟར་མཁན་པོ་མེད་པ་དང་  
 མེད་ཀྱང་ཚུལ་བྲིམས་དང་མི་ལྟར་པ་ལ་ལྟར་པར་ཡིད་ཆེས་ན་སྒྲོམ་པ་སྒྱེ་བར་གྲུབ་  
 བོ། །དེས་ན་བསྐྱེན་ཇོགས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྒྲོང་གི་དགོ་འདུན་དག་ཐེར་དང་།  
 ལས་འཆགས་མི་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པར་མཁན་རྒྱུད་དག་མ་དག་  
 འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་བཞག་བརྩི་བ་ནི་འདུལ་བ་མི་ཤེས་པའི་སྒྱུན་པོའི་རྣམ་ཐར་འབའ་  
 ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དགོ་འདུན་ལ་ཆོས་བཞི་ལྟར་དགོས་ཏེ། གྲངས་དབུས་སུ་བརྩུ་དང་མཐའ་འཁོབ་  
 ཏུ་ལྟ་ཚང་བ་དང་། ཁ་སྒྲོང་གི་ཆོས་བརྩུ་གསུམ་དང་ལྟར་པ་དང་། མ་འདུས་པ་དང་བྱིར་  
 ལྟོག་གི་མི་མཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དང་། ལས་བྱེད་དང་ལྟར་པ་ཅིག་དགོས་པའི་  
 བྱིར། རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་ལས་གཞིར་བཤད་ལ་སྤུབ་བསྐྱེན་བྱི་དོར་དང་ལས་ཀྱི་ག་  
 བལྟའོ། །

གང་གིས་མོད་པའི་རྟེན་གྱི་བྱད་པར།

གཉིས་པ་གང་གི་མོད་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྷན་པ་དགོས་ཏེ། ལུས་སྐྱེ་བའི་  
བར་ཆད་སོགས་དང་མི་ལྷན་པ་དང་། ཡོ་བྱད་དྲུག་ཆང་བ་དང་། བསམ་པའི་ཁྱད་པར་  
ལྷ་ལྷན་དང་། ཚིག་ལྷ་མ་སྟོན་སོང་ནམས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་དང་བཞི་པ་བཤད་  
ཟིན། གཉིས་པ་ཡོ་བྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཆ་བྱད་གང་ཡང་མེད་  
ན་སྟོས་པ་གང་ན་ནས་མི་སྐྱེ་ལ། ཡོ་བྱད་དྲུག་གང་རུང་རེ་མེད་གྱུར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར་། བྱིས་པ་དང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ཅན་ལ་ཡང་མི་སྐྱེ་ལོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར་། ལྷུང་བཟེད་མེད་ན་རབ་བྱུང་བར་  
མི་བྱེད། །ཞེས་དང་། སྤུང་ཚོགས་ལས། ལྷུང་བཟེད་མེད་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་  
བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་འགལ་ཆབས་ཅན་དུ་འགྱུར་  
ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ལྟ་བུ་དེ། མྱིང་ནས་ཕྱི་མ་པ་ལེན་འདོད་དང་། ཐོབ་  
པར་(༡༠༥)མི་ཤེས་པའི་གྲོན་པ་མིན་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་སེམས་མ་སྦྱོས་པ་དང་།  
དེས་པ་ལྟ་དང་བྲལ་པ་དང་། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཐེན་པ་ལྟ་དགོས་པར་བཤད་  
པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་དངོས་པོ་གང་ནོད་པ་ཡོད་དེ། དགེ་སྤྱོད་སྒྲིམ་པ་ནོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་  
 རི་ལྟར་ནོད་པའི་བྱུང་པར་ལ། མངོན་སྐྱུར་བཅུ་ལྔ་གོ་དོན་དང་། ཆོ་གའི་བྱུང་པར་  
 གཉིས། དང་པོ་འཆད་པར་ལུང་གཅིག་ལས་འབྲེལ་པའི་བཅུ་པ་ལས། མངོན་དུ་སྐྱུར་

ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་བཙུ་སྟེ། སྟོན་པ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། ཆོས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་  
 དང་། མཁའ་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་འདོད་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཡོ་བྱད་མངོན་དུ་གྱུར་བ་  
 དང་། ཡོངས་སུ་དག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། གསོལ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། ལས་  
 མངོན་དུ་གྱུར་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། སྟོན་པ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཡོད་དེ། དེ་དག་  
 འདུན་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ལ་སྟོད་སྟེང་གི་འདུལ་འཛིན་དག་བཞེད་པ་ལྟར་འདོད་པའི་བྱིར་  
 ཏེ། སངས་རྒྱས་ཟུར་དུ་བཤད་པས་སོ། །སངས་རྒྱས་མངོན་གྱུར་ཡོད་དེ། བདར་  
 བདགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་གྱུར་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་ལས།  
 བཅོམ་ལྡན་འདས་སྒྲེས་པའི་མཐའ་ལོགས་ན་བཞུགས་པའི་ཆོ་སྒྲེས་པའི་མཐའ་བརྒྱུད་  
 ཅིང་། མི་བཞུགས་པའི་ཆོ་ན་མི་བརྒྱུད་པར་མཐོང་ནས་གནང་ན། འཛམ་བུའི་གྲིབ་མ་  
 ལ་བཞུགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་བགྱིའོ། །གནང་གི་བགྱིས་ཤིག །དེ་སྐུ་གཟུགས་བྱས་ནས་  
 ཀན་པའི་མཐའ་ལོགས་སུ་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཆོས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་  
 ཡོད་དེ། ལུང་གི་ཆོས་ནི་འདིར་ལས་བྱེད་པ་དང་། རྫོགས་པའི་ཆོས་ནི་བསྐྱབ་གསུམ་ལ་  
 ཅན་ཏན་བྱེད་པ་མངོན་གྱུར་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུང་ལས། བཙུན་པ། ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་  
 ཆོས་མཆིས་པ་ཞེས་བགྱི། ཞེས་དྲིས་པས། ལུ་ལྷ་ལི། ཇི་བྱིད་དུ་ལས་བྱེད་ཅིང་ནན་ཏན་  
 (༡༥ན)བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བར་དུ་སྟེ། ཞེས་སྒྲིགས་ཀྱིས། དེ་གཉིས་གང་ན་ཡོད་ན་དམ་  
 ཆོས་ཡོད་ལ། མེད་ན་དམ་ཆོས་ཞིག་པར་བཤད་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དམ་པའི་  
 ཆོས་ཞིག་ཅིང་རྒྱབ་ན་ནི། དག་སྒྲོང་གི་སྟོམ་པ་སྒྲུང་དུ་མེད་ལ། སྒྲུངས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་  
 མི་གཏོང་བར་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དོན་དམ་པའི་དགོན་མཆོག་

གསུམ་སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་དུ་སློ་ཡུལ་ན་ཡོད་ཅིང་། འདིར་བཅར་བཏགས་པའི་ཆོས་  
 དང་དགོ་འདུན་ལྟར་བཞད་པ་ཉིད་གཙོ་ཆེ་སྟེ། དེ་དག་མེད་ན་དོན་དམ་པའི་ཆོས་དང་  
 དགོ་འདུན་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིམ་པ་མི་སྟེ་བའི་བྱིར། དཔེར་ན། ལྷའི་དབྱ་བཙོམ་བརྩམ་བསྟེན་  
 རྫོགས་བྱས་ཀྱང་སྒྲིམ་པ་མི་སྟེ་བའི་བྱིར་དེ། དེ་འདྲའི་ཆོག་སངས་རྒྱས་འདིས་མ་གནང་  
 བའི་བྱིར། འདིས་མཐན་པོ་དང་། ལས་སྒོ་བ་དང་། ལས་ཀྱི་ཁ་སྒོང་དང་། མི་མཐུན་པ་  
 རྟེ། བཞི་ལ་སངས་རྒྱས་མི་རུང་སྟེ། ལས་ཀྱི་གཞིར། རྒྱལ་བ་ནི་མི་མཐུན་པ་ཉིད་མ་  
 ཡིན་ན། ཁ་སྒོང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་བྱ་བ་ལས་མ་ཡིན་པས་མི་ཆགས་  
 སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་སངས་རྒྱས་མཐན་པོར་བགྱང་བ་ནི་དེ་ཉིད་གསལ་  
 བྱེད་དོ། །གཞན་སྟེ།

གསོལ་བ་མངོན་གྱུར་དང་། ལས་མངོན་གྱུར་ལ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱད་  
 འདུལ་བ་རྣམས་དགོ་འདུན་ལ་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་བ་གསོལ་བ་མངོན་གྱུར་  
 དང་། གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་བྱས་པ་ལས་མངོན་གྱུར་ལ་འདོད་ཅིང་། རྟོད་འདུལ་བ་  
 རྣམས། གསོལ་བ་ཞིའི་གསོལ་བ་ནི་གསོལ་བ་དང་། བརྗོད་པ་གསུམ་བྱས་པ་ནི་ལས་  
 མངོན་གྱུར་ལ་འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་རྒྱད་འདུལ་མཐས་པ་དག་ན་རེ། རྟོད་འདུལ་གྱི་  
 དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་ཞེས་གསོལ་བ་ཞིའི་གསོལ་བ་ལས་ཀྱི་ནང་  
 དུ་འདུས་པའི་བྱིར་གསུང་བ་ནི། ལས་བརྒྱ་རྩའི་སྐབས་སུ་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་  
 ལས། གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་དང་། གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་གསུམ་ལ་བརྒྱ་རྩ་(༡༠༥)   
 གཅིག་བྱེ་བ་དང་མཐུན་པའི་བྱིར་རོ། །རྟོད་འདུལ་གྱི་དེ་འཐད་དཀའ་ཡང་ཐ་སྟོད་དེ་  
 འདྲ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་ལྟམ་ལས། གསོལ་བ་བྱས་ཏེ་ལས་བྱའོ། །ཞེས་བ་དང་། གང་ཟག་  
 ལྷ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པར་བཞད་པའི་སྐབས་ཀྱི་གསོལ་བ་ཆད་པ་དང་། བརྗོད་པ་



ཆད་པ་དང་ཞེས་པ་དང་མཐུན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་རང་གི་མིང་མ་བཟོན་པ་དང་། མཁན་  
 པོའི་མིང་མ་བཟོན་པས་གསོལ་འདེབས་ཆད་མི་རུང་བ་དང་། ལྷག་མ་གསོལ་བཞི་ཆད་  
 དགོས་པར་བཤད་པའི་བྱིར། དེས་ན་བསྟན་པར་ཚོགས་འདོད་མངོན་གྱུར་གསོལ་  
 འདེབས་ལ་མ་སྦྱར་བྱིན་འདིའི་གསོལ་བ་གསོལ་འདེབས་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་  
 མ་བྱས་ན་འདིའི་མངོན་གྱུར་བཅུ་ཆད་ཡང་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་མི་སྟེ་བར་མ་ཟད་  
 བསྟན་ཚོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཅམ་ཡང་མི་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། གསོལ་བཞིའི་སྟོན་ཆོག་དང་དར་  
 ཆོག་གང་ཡང་གསོལ་འདེབས་མེད་ན་མི་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། བདག་གི་མིང་མི་བཟོན་པ།  
 ཞེས་དང་། བསྟན་པར་ཚོགས་ཀར་དག་བཅད་ན་མི་སྟེ་བར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་  
 པའི་བྱིར། དེས་ན་གསོལ་འདེབས་ནི་འདིའི་གསོལ་བ་མངོན་གྱུར་ལོན་ཅིང་མངོན་གྱུར་  
 བཅུའི་གོ་རིམ་ལ་དབྱེད་པས་ཀྱང་གཤམ་རྒྱས་ཏེ། ཅུ་བར། མཁན་པོ་ཉིད་དུ་སྦྱོགས་པས།  
 ཞེས་སོགས་ལྟར་དེའི་མཁན་པོར་འགྱུར་རྒྱུའི་དགོ་སློང་གིས་ཁུ་ལུལ་གྱི་དགོ་འདུན་ལ་  
 ལས་སློབ་སོགས་ཁུ་བ་ལ་དགོ་འདུན་ཆད་ལྟན་གངས་ཆད་འདུས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐོག་  
 མར་མངོན་གྱུར་དགོས་པས་ན་སྟོན་པ་མངོན་གྱུར་དང་པོ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོན་པའི་  
 སྟེ་དང་། དགོ་འདུན་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དཔྱད་ནས་སྦྱབས་སུ་འཛིན་པས་བྱག་བྱེད་ལུལ་  
 རིམ་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། མཁན་པོ་གསུམ་དང་། དེའི་  
 འོག་ཏུ་མཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་རང་གི་མཁན་པོ་དང་སློབ་དཔོན་གཉིས་མངོན་  
 གྱུར་པ་དང་ཡོ་བྱས་ཀྱི་སྟོན་དུ་སློབ་དཔོན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པས་སློབ་དཔོན་དང་  
 ཡོ་བྱད་མངོན་གྱུར་རིམ་བཞིན་དང་། བསྟན་(༡༧ན)པར་ཚོགས་འདོད་ཀྱིས་དེ་གསུམ་  
 ལོན་པར་མ་ཟད་ཆོས་གོས་གསུམ་གོན་མ་ཐག་དགོ་འདུན་ལ་བསྟན་པར་ཚོགས་འདོད་  
 སྦྱགས་དུག་པོས་བྱག་གསུམ་བྱས་ཏེ། དེ་ནས་ལྷང་བཟེད་སྟོན་སྟེར་གཉིས་དང་། གདིང་

བ་ཚུ་ཚགས་གསུམ་སྟེ་ཡོ་བྱད་སྟེར་དགོས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་འདོད་དང་ཡོ་བྱད་  
 མཛོན་གྱར་རིམ་བཞིན་དང་། གསང་སྟོན་གྱི་དྲིས་ནས་དག་པར་དགོ་འདུན་ལ་བརྟེན།  
 རེས་སྟེ་རང་དོན་གྱི་གསོལ་འདེབས་དང་། དེ་རེས་དངོས་གཞིའི་ལས་བྱེད་དགོས་པས་  
 ཡོངས་དག་དང་། གསོལ་བ་དང་། ལས་མཛོན་གྱར་རྣམས་རིམ་བཞིན་བཤད་པའི་ཕྱིར།  
 བྱད་པར་དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་སྟེ། ཤ་ཏམ་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་འདུན་འདུག་ཅིང་།  
 ཞེས་པ་ནས། ལུ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ལ་ཡང་རུང་སྟེ། དང་པོར་སྟོན་པ་ལ་བྱག་འཚལ་  
 ཏུ་གཞུག་གོ། དེའི་འོག་དགོ་སྟོང་རེ་རེ་ལ་བྱག་གསུམ་གསུམ་འཚལ་ཏུ་གཞུག་གོ། ཞེས་  
 པ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་མཐན་པོར་གསོལ་བ་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་  
 གཞི་ལས་ཀྱང་རོ། ཚུ་བར་ཡང་དགོ་འདུན་དང་པོར་བཤད་དོ། བྱད་པར་གསུམ་པ་  
 མཐན་པོ་ནས་ཡོ་བྱད་གྱི་བར་རྣམས་རིམ་བཞིན་གྲུབ་སྟེ། ཤ་ཏམ་ལས། དེའི་མཐན་  
 པོར་གསོལ་བའོ། མཐན་པོའི་རང་གིས་དེ་ལ་ཚོས་གོས་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་  
 བྱའོ། ཞེས་པ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་ཚོས་གོས་བསྟོན་པར་བྱ་ཞིང་། དེས་ཀྱང་སྣམ་སྣུར་  
 དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་འདུས་པའི་དགོ་འདུན་ལ་  
 བྱག་བྱའོ། ཞེས་པ་ནས། ལུང་བཟེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའོ། གདིང་བ་དང་ཚུ་ཚགས་  
 ཚོས་གོས་སྟོན་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། ཚོས་གོས་  
 བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་བསྟོན་ནས། དེར་འདུས་པའི་དགོ་འདུན་ལ་བྱག་འཚལ་ཏུ་གཞུག་  
 པ། དེའི་འོག་ཏུ་ལུང་བཟེད་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་སྣུར་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 བྱད་པར་ལྷག་མའི་གོ་རིམ་སྟེ་ཞིང་བརྒྱབ་བྱའི་དགོ་འདུན་ལ་གསོལ་འདེབས་ལ་  
 གསོལ་བ་བྱས་པ་(༡༧བ)ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཏུ་ཡང་ལུང་དང་བསྟན་བཅས་ཏུ་  
 མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་ཤ་ཏམ་གཉིས་ལས། དགོ་སྟོང་ལས་བྱེད་པས་བསྟེན་

པར་རྫོགས་པས་གསོལ་དུ་གཞུག་གོ། ཞེས་དང་། དེའི་གཞི་འབྲེལ་ལས། དགོ་སྒྲོང་  
ལས་བྱེད་པས་རྫོགས་པར་བསྟེན་པར་བྱ་བ་སྟེ། རྫོགས་པར་བསྟེན་པའི་བྱིར་དགོ་  
འདུན་ལ་གསོལ་དུ་གཞུག་གོ། ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་དང་། ག་ཏམ་ལས། དེ་ནི་  
བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་གསོལ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འདིར་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ཚེ་གའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། སྒྲོང་དངོས་མཆུག་  
གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་པའི་བྱིར། སྒྲོང་བའི་བྱེད་པར་བརྒྱད་བཤད་དེ། མཁན་པོ་ཉིད་  
དུ་བྱོགས་པས་ལས་སྒྲོབ་དང་། གསང་སྟོན་བྱེད་རྒྱུའི་དགོ་སྒྲོང་སོ་སོ་ལ་གསོལ་བ་  
བཏབས་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱས་རང་ལ་མཁན་པོར་གསོལ་བ་དང་། རང་གིས་ཀྱང་ཚེས་  
གོས་གསུམ་ལྟར་བཟེད་སོགས་སྟེར་བ་དང་། ལྟར་བཟེད་བསྟན་བ་དང་བྱིན་རྒྱབས་  
གཉིས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་གསང་སྟོན་བསྒྲོ་བའི་ལས་མི་ཐོས་ས་དང་། དགོ་འདུན་མཐོང་  
བའི་སར་བཀར་ནས། གསང་སྟོན་སྒྲོ་བ་དྲིས་ནས་བསྒྲོ་བ་དང་། གསང་སྟོན་གྱིས་སྒྲོག་  
དུ་བར་ཆད་དྲི་ཞིང་ནང་དུ་འོང་བ་ལྟ་བ་དང་། ལས་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུད་ནས་དགོ་འདུན་  
ལ་བསྟེན་རྫོགས་གསོལ་བ་དང་། བར་ཆད་དྲི་བའི་གསོལ་བ་བྱས་ནས་ནང་དུ་བར་ཆད་  
དྲི་བ་དང་བརྒྱད་བཤད་བ་དེའི་བྱིར། ཕ་བར། མཁན་པོ་ཉིད་དུ་བྱོགས་པས། ཞེས་པས་  
ནས། དགོ་འདུན་ལ་གསོལ་ནས་བར་ཆད་དྲི་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ཡོད་དེ། ལས་སྒྲོབ་ཀྱིས་དགོ་འདུན་ལས་གསོལ་བཞིའི་  
ལས་ཀྱིས་བསྟེན་རྫོགས་སྐྱབ་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཕ་བར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཉི་  
པར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་མཆུག་གི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། རུས་གོ་བརྗོད་བ་དང་། གདམས་ངག་  
བརྗོད་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་འཆད་པར། དེ་མ་ཐག་དུ་གྱིབ་ཆོད་རིག་པར་

བྱའོ། རས། ཐ་མ་ནི་དེས་རྩ་བ་གསུམ་དུ་མཆོག་པའོ། ཁེས་བྱུང་། དོན་ཡོད་དེ།  
དགོས་པ་དང་། ལུས་གང་ལ་དང་། གང་ཟག་གི་བཞེད་དང་། རུས་ནམ་བཞེད་དང་།  
དངོས་པོ་གང་བཞེད་པ་དང་། རྩལ་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྟེན་བཀུར་གྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་གཤམ་པ་  
སྟགས་གྱི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གང་ཟག་གང་ལ་བཞེད་པ་ཡོད་དེ། དགོ་རྩལ་  
དང་བསྟེན་རྟོགས་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་དེ་ལ་བཞེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
གསུམ་པ་གང་ཟག་གང་གིས་བཞེད་པ་ཡོད་དེ། དགོ་རྩལ་སྟོང་གི་ལས་སྟོབ་གཉིས་  
ལས་གཞན་པའི་དགོ་སྟོང་གིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་སྟོབ་གྱིས་ལྟར་ན་མི་མངོས་  
པས་གྱིབ་ཆོད་འཇལ་མི་འོས་པའི་ཕྱིར། བཞེད་རུས་ལངས་ནས་བཞེད་དགོས་པ་མ་  
ཡིན་ནོ། ཁེ་པ་བཞེད་རུས་ཡོད་དེ། དགོ་རྩལ་ལ་ཐབས་ལེགས་དང་། བསྟེན་རྟོགས་  
ལ་ལས་གྱི་མཆུག་སྟུང་དེ་དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་ཏེ་ཁེས་པའི་མཆུག་དེར་བཞེད་པའི་རུས་  
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟེན་རྟོགས་ལ་ཐབས་ལེགས་རུས་མ་ཡིན་ནོ། །

ལྟ་བུ་དངོས་པོ་གང་བཞེད་པ་ལ་བདུན་ཡོད་དེ། ཡོད་དང་། རུས་དང་། རྩ་བ་དང་།  
རྩ་བའི་ངོ་དང་། ཆེས་གངས་དང་། ཉིན་མཆོན་གྱི་ཆ་དང་། གྱིབ་ཆོད་དང་བདུན་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། ཉིན་མཆོན་གྱི་ཆ་སྟོང་ལ་སྟགས་པ་དང་། རས། ཐ་མ་ནི་དེས་རྩ་  
བ་གསུམ་དུ་མཆོག་པའོ། ཁེས་བྱུང་། དང་པོ་ཡོད་དེ། བྱི་བ་ལོ་སྟགས་བརྩ་གཉིས་དང་  
དེ་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་བ་གིང་མེས་ལྷགས་རྩ་ལྷས་ཕྱེན་དུག་རྩུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་དངོས་  
སྟུ་མ་བཤད་ཀྱང་ཞིབ་པར་ཕྱིས་ལ་ལྟོས་པར་བཤད་པས་གཤམ་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་རུས་ལྟ་ཡོད་དེ། མགོ་རྩ་རས། རྩ་བ་བཞི་དགུན་རུས་དང་། བཤ་རྩ་  
བཤ་རྩ་བཞི་དབྱིད་རུས་དང་། དེ་ནས་རྩ་བ་བཞིའི་གོ་ལུན་གྱི་གཅིག་དབྱར་རུས་དང་།



རྟོན་རྒྱ་ར་བའི་མར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་དབྱར་ཐུང་ཅུང་དང་། དེའི་ལྷག་མ་རྒྱ་བ་གསུམ་ཏུ་  
 ལྷག་གཅིག་གི་མ་ཆོག་པ་དེ་དབྱར་རིང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་རྒྱ་བ་བརྒྱ་གཉིས་  
 ཡོད་དེ། མགོ་རྒྱ་བ་ནས་སྒྲིན་དུག་(༡༧༧)རྒྱ་བའི་བར་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 དུས་བཞིའི་རྒྱ་བ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་རྒྱ་བའི་ངོ་  
 ཡོད་དེ། རྒྱ་བ་རེ་རེ་ལ་ཡར་ངོ་མར་ངོ་གཉིས་དང་། རྟོགས་གཉིས་གཉིས་ཏེ་ལོ་གཅིག་  
 ལ་ངོ་དང་ཕྱོགས་ཉེར་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷ་བ་ཆོས་གྲངས་ཡོད་དེ། ཡར་ངོའི་ཆོས་  
 བཅོ་ལྷ་དང་། མར་ངོའི་ཆོས་བཅོ་ལྷ་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་དགའ་བ་དང་། བཟང་པོ་དང་།  
 རྒྱལ་བ་དང་། རྟོང་བ་དང་རྫོགས་པ་སྟེ་ལྷ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་པོ་རེ་རེ་ལ་དང་པོ། བར་མ།  
 བྱི་མ་གསུམ་གསུམ་བྱེ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དུག་པ་ཉིན་མཆན་གྱི་ཆ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ།  
 རྩ་དྲོ། ལུང་། བྱི་དྲོ། མཆན་མའི་ཐུན་དང་པོ། ཐུན་དང་པོ་བྱེད། ལུང་ཐུན། ལུང་ཐུན་གྱི་  
 བྱེད། ཐུན་ཐ་མ། ཐུན་ཐ་མའི་བྱེད། སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བ། སྐྱ་རེང་ཤར་བ། ཉི་མ་མ་ཤར་  
 བ། ཉི་མ་ཤར་བ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ། ཉི་མ་བཞི་ཆ་ཤར་བ། ལུང་ཆོགས་མ་ཡོལ་  
 བ། ཉི་མ་བཞི་ཆ་ལུས་པ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ལུས་པ། ཉི་མ་མ་རུབ་པ། ཉི་མ་རུབ་པ། རྒྱ་  
 སྐར་རྣམས་མ་ཤར་བ། རྒྱ་སྐར་རྣམས་ཤར་བ་སྟེ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིར་ལུང་  
 ལས། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ་དང་བཞི་ཆ་ཤར་བ་དང་ཉི་མ་བཞི་ཆ་ལུས་པ་དང་བརྒྱད་  
 ཆ་ལུས་པའི་དོན་ལ། གཞི་འགྲེལ་ལས། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ་དང་བཞི་ཆ་ཤར་བ་  
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉི་མའི་དགྱིལ་ལམོར་གྱི་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ་དང་བཞི་ཆ་ཤར་བའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པར་བརྟེན། ཁ་ཅིག་ ཉི་མའི་དགྱིལ་ལམོར་བརྒྱད་ཆ་དང་བཞི་ཆ་ལ་བྱེད་པ་  
 མི་འཐད་པར་ཐུག། དེ་ཉི་མས་ནམ་མཁའི་བརྒྱད་ཆ་དང་བཞི་ཆ་ཆོད་པ་ལ་བྱེད་པའི་  
 བྱིར། ལུང་གཞི་ལས། ཉི་མ་མ་ཤར་བ་དང་། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ་དང་། ལུང་ཆོགས་

མ་ཡོལ་བ་དང་། ཞེས་དང་། ལུང་ཐུན་ཆོག་ལས། བྱི་དྲིའི་བཞི་ཆ་དང་བྱི་དྲིའི་བརྒྱད་  
 ཆ་དང་། ཞེས་དང་། དག་སྒྲོང་མའི་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཉི་མ་ཅ་དང་། རྩོམ་རྒྱུད་རྩོམ་ཆེན་  
 དང་། ཞེས་དང་། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ་ཞེས་བྱ་བ་  
 བྱི་རྣམ་མཁའི་ཕྱོགས་ལ་འགྲོ་བའི་ལམ་གྱི་བརྒྱད་(༡༠༥)ཆ་ཆོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར།

བདུན་བ་གྲིབ་ཆོད་བཟོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སུར་མ་སོར་བཞིས་འཇམ་པའི་གྲིབ་མ་  
 སོར་བཞི་ལ་སྒྲིམ་སྤྱད་དང་། སོར་གཅིག་ལ་ཅ་བ་དང་རྒྱང་པའི་ཐ་སྟད་བྱེད་པའི་ཕྱིར།  
 ཅ་བ་དང་རྒྱང་བ་འགྱུར་ཁྱད་དོ། །དེ་ལ་སྒྲིམ་སུར་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་  
 སུའི་རྒྱད་དོད་ལུ་རྩ་རྩུས་ལྡན་ལ་འཇུག་ཅིང་། སུར་མ་སོར་བཞི་པོ་དེས་ཀྱང་གྲིབ་མ་  
 སྒྲིད་རྩུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཐབས་སུ་ཞུགས་པ་  
 སྤངས་པའི་ཆོད་ཡིན་པར་རིན་ཆེན་ཐེང་བར་བཤད་དོ། །ཅ་བར་དེ་ནི་སུར་མ་སོར་བཞི་  
 བས་བཟང་ངོ་། །ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གྲིབ་ཆོད་  
 གཞལ་བར་མཛད་པས། དག་སྒྲོང་གིང་རིང་པོས་གཞལ་བ་བཀག། ཡང་གོམ་པས་  
 གཞལ་བ་བཀག། སུར་མ་རིང་པོས་གཞལ་བ་བཀག་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་ཅང་ཐོགས་ནས་སུར་  
 མ་སོར་བཞི་དང་སྒྲིམ་སུའི་ཐ་སྟད་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤ་ཏམ་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་གྲིབ་  
 ཆོད་གཞལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ནས། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་ཏུ་ཅང་ཐོགས་  
 བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་བ། སུར་མ་སོར་བཞི་ཅམ་གྱིས། ཐོགས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་། ཅ་བ། ཀམ་ཤ་ཏམ་དག་ལས་ཐུ་རིམ་ནས་བཟོད་པ་  
 ལྟར་ཡང་རུང་གྱུང་། རགས་རིམ་ནས་བཟོད་ན་ལེགས་པར་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས་  
 བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། རྟོགས་དཀའ་སྒྲིའི་ཁྱད་པར་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

## གནས་པ་གནས་པ་བཟོད་པ།

གནིས་པ་གནས་པ་བཟོད་པ་དེ་འཆད་པར། ཅུ་བར། གནས་རྒྱུ་བཟོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཐབས་བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡང་དོ། །ཞེས་བྱང་། འདིར་གནས་པ་ལ་དབྱེ་བ། བསྐྱབ་བ། གྲངས་དེས་བ། གོ་རིམ་དེས་བ་བཅུ་གཅིག་གིས་གནས་པ་འི་རྒྱ་མཚན་ལྟ་ལས། དང་པོ་དབྱེ་རྒྱལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མདོ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་དང་མ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད། དོན་གྱི་སྒོ་ནས་པ་ལ་ཉི་ཤུ་དང་མ་ལ་སོ་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། མདོ་ཚན་གྱི་དབྱེ་བ་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་དང་མ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། བ་ལ་ཚངས་སྤྱོད་གྱི་གནས་བཞི་བཟོད་(༡༠༠)པ་དང་། ལྷང་བ་བཞི་བཟོད་པ་དང་། དགོ་སྤྱོད་གི་ཚོས་བཞི་བཟོད་པ་དང་། མཚོག་ཏུ་འདོད་པ་ཉིད་གྱིས་རྫོགས་པ་བཟོད་པ་དང་། རྒྱལ་བྱིས་ཀྱིས་མཉམ་པ་བསྐྱབ་པ་བཟོད་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ལ་རབས་གྱི་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུགས་བརྒྱན་ནམ་མཐུན་པ་བཟོད་པ་དང་། རྒྱལ་བར་གནས་པ་བཟོད་པ་དང་། དགོས་པ་རྗེས་སྐྱབ་པ་བཟོད་པ་དང་། མ་བཟོད་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་སྐྱབ་པ་བཟོད་པ་དང་། གུས་པ་ལ་སྐྱར་བ་བཟོད་བ། སྐྱབ་པའི་ཐབས་དེས་པར་བཟོད་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག །མ་ལ་དེ་བཅུ་གཅིག་གི་གནས་དང་ལྷང་བ་གནིས་བཟོད་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་བའི་ཚོས་བཟོད་པ་བསྐྱན་པས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། གནས་རྒྱུ་བཟོད་པར་བྱའོ། །ནས། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཐབས་བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡང་དོ། །ཞེས་པའི་མདོ་བཅུ་གཅིག་དང་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་བྱིར། གནིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཤུམ་ལས། ཉིན་

མཚན་དུས་ཚོད་གནས་ན་མས་དང་། །ལྷ་ལྷོ་དག་སྤྱོད་མཚན་འདོད་དང་། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་མ་ལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། གདམས་ངག་བརྒྱ་གཅིག་  
གི་དང་པོ་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་བཞེད་པ་དང་། ལྷ་པ་བཞེད་པ་དང་། དག་སྤྱོད་གི་  
ཚོས་བཞེད་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞེད་པ་བཞི་རེ་ཡོད་པས་བརྒྱ་གཅིག་དང་ལྷ་ག་མ་  
བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་མ་ལ་སྒོ་གཅིག་ཡོད་དེ། གནས་བཞེད་པ་  
ལ་གསུམ་དང་། བམ་པ་བཞེད་པ་བརྒྱད་དང་། ལྷོ་ཚོས་བཞེད་པ་བརྒྱད་དང་། དག་  
སྤྱོད་གི་ཚོས་བཞེད་པ་བཞི་སྟེ་ཉེར་གསུམ་དང་གདམས་ངག་ལྷ་ག་མ་བརྒྱད་དང་སྒོ་  
གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བསྟུ་བའི། དེ་དག་བསྟུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། དང་  
པོ་དགུ་བསྟུ་བ་བྱ་ཡུལ་ལ་གདམས་པ་དང་། ལྷོ་མ་གཉིས་སྒོ་བ་བྱེད་གཉིན་པོ་ལ་  
གདམས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གུངས་རེས་ཡོད་དེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་པ་ལ་བརྒྱ་གཉིས་གིས་  
གདམས་ན་འདུལ་བའི་བསྟུ་བ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་གདམས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་ལ་དགོས་  
པ་ལ་ལྷོས་པའི་གུངས་(༡༠)མང་ཏུ་འཚམས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གོ་རིམ་  
ཡོད་དེ། ལྷ་གི་གོ་རིམ་དང་བསྟུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་གདམས་ངག་བརྒྱ་གཅིག་  
གིས་གདམས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྟུ་བ་བྱ་མཐའ་དག་འདུས་ལ་སྟུ་བ་རྩམ་གྱི་ཆེད་  
ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་གཉིས་ནི། གོས་ལྷ་ག་དར་བྱོད་པ་དང་། ཟས་  
བསོད་སྟོམས་པ་དང་། གནས་ཤིང་དུང་པ་གསུམ་ལས་གཞན་དགུ་འདིར་མི་གདམས་  
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དགུ་ཞེ་སྟངས་ཅན་ལ་མ་གནང་བའི་བྱིར། འཕྲོས་དོན་  
སྤྱངས་ཡོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལྷ་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསོད་  
སྟོམས་པ་དང་སྟན་གཅིག་བྱིས་མི་ཡོན། །ཚོས་གོས་གསུམ་དང་བྱིང་པ་ལྷ་ག་དར་བྱོད། །



དགོན་པ་གིང་བྱང་པ་དང་སྤྱ་གཤམ་མེད། ཚོག་པུ་རྩར་ཁྱོད་པ་དང་བཞི་ཇི་བཞིན། ཞེས་  
 པ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་བརྩུ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཉན་ས་ལས། རྟེན་པས་ཆོག་པའི་  
 བསོད་སྟོམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་པ་དང་།  
 ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་དང་། ཆོས་གོས་གསུམ་པ་དང་། བྱིང་པ་པ་དང་། བྱག་དར་ཁྱོད་པ་  
 དང་། དགོན་པ་པ་དང་། གིང་བྱང་པ་དང་། སྤྱ་གཤམ་མེད་པ་དང་། རྩར་ཁྱོད་པ་དང་།  
 ཚོག་པུ་པ་དང་། གཞི་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བསོད་  
 སྟོམས་པ་ཉིད་བྱེ་བྱག་རྩ་མ་བྱེ་བ་ལས་བརྩུམས་ན་ནི་སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྩུ་གཉིས་  
 སུ་འགྱུར་རོ། བྱེ་བྱག་རྩ་བྱེ་བ་ལས་བརྩུམས་ན་ནི་བརྩུ་གསུམ་མོ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། རྒྱས་པར་བྱ་ན་ནི་སྤྱ་ཡང་ཡོད་དེ། བསོད་སྟོམས་པ་གཉིས། ལྟན་གཅིག་པ་  
 གསུམ། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་གཉིས། བྱག་དར་ཁྱོད་པ་གཉིས། རྩར་ཁྱོད་པ་གཉིས།  
 ཚོག་པུ་པ་གསུམ་སྟེ་བརྩུ་བཞི། ལྟག་མ་མ་བྱེ་བ་བྱག་སྟེ་ནི་སྤྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་  
 གཉིས་ཡོད་དེ། རྟེན་པས་ཆོག་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པའི་བསོད་  
 སྟོམས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྟན་གྱི་མཐའ་ཅན་གྱི་ལྟན་  
 གཅིག་པ་དང་། རྩའི་མཐའི་ལྟན་གཅིག་(༡༠༥)པ་དང་། ཟས་གྱི་མཐའི་ལྟན་གཅིག་པ་  
 གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་རྩས་གཅིག་པ་  
 དང་། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་གསོགས་པ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གཉིས་ཡོད་  
 དེ། བོར་བའི་བྱག་དར་ཁྱོད་པ་དང་། རྩས་ཆོགས་སུ་སྤྱང་པའི་བྱག་དར་ཁྱོད་པ་གཉིས་  
 ཡོད་པའི་བྱིར། ལྟ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་རྩར་ཁྱོད་དང་ལྟན་པ་དང་། བྱགས་  
 འགའ་རྩར་ཁྱོད་དང་ལྟན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱག་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལོགས་  
 བཞིར་རྩས་ཀྱན་རྩ་མི་སྟེས་པའི་ཚོག་པུ་པ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱལ་ཅམ་ལས་ལོགས་གཞན་

གསུམ་མི་བརྟེན་པའི་ཅོག་ཕུ་པ་འབྲིང་དང་། རྒྱུ་དང་གཡས་གཡོན་གྱི་མཐོག་སྟེང་གསུམ་ལ་  
 བརྟེན་ཀྱང་མགོ་སྟེང་ལ་མི་འཛོག་པའི་ཅོག་ཕུ་པ་ནི་ཅོག་ཕུ་པ་རྒྱུ་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
 བརྟེན་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཆགས་པ་གང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་བསྟུ་རྒྱུ་ཡོད་དེ། དེ་  
 བརྟེན་གཉིས་བསྟུ་ས་ན་ཟས་ལ་སྟེད་པའི་གཉེན་པོ། གོས་ལ་སྟེད་པའི་གཉེན་པོ་དང་།  
 རྒྱུ་དུ་ལམ་ལ་སྟེད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། གནས་ལ་སྟེད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། བཞིར་འདུ་  
 བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གསུམ་དང་། འོག་མ་གསུམ་དང་། ཅོག་ཕུ་པ་དང་། གཞན་ལ་རིམ་  
 པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོ་བྱེད་རྒྱུ་རྒྱས་པར་ཉན་སར་བལྟའོ། །དེ་བརྟེན་གཉིས་  
 ཆོས་ཅན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟས་སྟེང་གསུམ་ལ་སྟེད་  
 པ་ལས་སུ་མི་རུང་བ་སྤངས་གིང་ཆངས་རྒྱུ་དུ་ལ་སྟེང་གསུམ་གནས་པ་དང་མཉེན་པོ་སྟེང་གསུམ་  
 ལས་རུང་དུ་རྒྱུ་དུ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བལ་  
 སྟེལ་བ་ལ་སྤངས་པར་བཤད་པ་བཞིན་ཞེས་ཉན་སར་ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་བྱེད་པར་ཁས་  
 ལེན་པའམ་ཡིད་དམ་བཅའ་བ་ནི། སྤངས་ཡོན་པའི་གང་ཟག་དེ་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་  
 དང་གོ་དོན་ཡིན་ལ། འདི་དག་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དང་ཉན་ས་ལས་བྱིས་  
 པས་དེར་བལྟའོ། །གཉིས་པ་ནི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཏུ་བཤད་དོ། །(༡༧)

### གནས་ཀྱི་སྤྱི་མཐོན་ཏན་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱུང་བའི་ཐབས་ལ། མཐན་པོ་དང་གནས་  
 ཀྱི་སྤྱོད་དཔོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གནས་པས་དེ་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྟེང་  
 གཞི་དང་། ཡོན་ཏན་བཤད་པ། རྒྱ་རྒྱུ་བཤད་པ་གསུམ། སྟེང་གཞི་ཡོད་དེ། མཐན་

སྒྲོབ་མེད་པས་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་དང་། མོད་བག་གི་སྒྲོད་ལམ་གྱིས་བསྟན་པ་  
དང་འགལ་བས། མཁན་སྒྲོབ་ཅན་གྱི་དར་ཚོག་དང་བཅས་པ་གནང་། ཉེ་དགའ་ལ་  
བརྟེན་ནས་བརྟན་པའི་ཡོན་ཏན་དག་སྒྲོང་གིས་ལོ་བརྩུ་ལོན་དགོས་པ་དང་། བློ་ལྷགས་  
ལོ་བརྩུ་ལོན་གྱང་མི་ཤེས་པས་སྤྲོ་གསལ་རབ་བྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ཚན་ཉི་ཤུ་དང་།  
བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྷོངས་རྒྱ་བའི་རྒྱ་གྲོགས་ཉུང་བར་གཟིགས་ནས་ལྷ་བ་ཐ་མ་རྗེས་  
བཅས་སྤྲོ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་  
ཅན། གཞན་གྱི་མཁན་པོ་དང་། ལས་སྒྲོབ་དང་། གནས་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་གསུམ་བྱེད་  
བའི་ལས་དང་པོ་བ་མ་ཡིན་པའི་དག་སྒྲོང་ནི་བརྟན་མཁས་གྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་  
བ་དགོས་ཏེ། བརྟན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྒྲོམ་རྒྱུན་རྒྱུ་དག་བར་མ་  
ཆད་བར་ལོ་བརྩུ་ལོན་པ་དང་། མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ཚན་ཉིར་གཅིག་གང་རུང་དང་  
ལྷན་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ལྟེ། སྒྲོམ་རྒྱུན་རྒྱུ་དག་ཅིས་བས་བསྐྱབ་བྱིན་  
སྒྲོགས་གཅོད་བས་འདུན་བ་ཆང་བའི་ཕྱིར། ཅ་བར། བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བརྩུ་  
མ་ལོན་པར་མཁན་པོ་ཉིད་དང་གནས་ཉིད་དང་མི་གནས་བར་འདུག་པར་མི་བྱ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་བརྟན་བ་དེ་འདྲ་མ་ཐོབ་པར་མཁན་པོ་དང་གནས་གྱི་སྒྲོབ་  
དཔོན་མི་བྱེད་བར་མ་ཟད་རང་ཡང་གནས་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་  
པ་གྲུབ་ལྟེ། ཅ་བར། འོག་ནས་འབྱུང་བ་དག་ལས་ལྷན་ཅིག་སྤྱར་བ་གང་དང་ཡང་མི་  
ལྷན་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་གཞི་(༡༧༧)ལས། ལོ་བརྩུ་  
ལོན་བ་ཚོས་ལྷ་དང་ལྷན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཆད་པར། ཅ་བར།  
ནད་གཡོག་དང་འགྲོད་པ་གསལ་བ་དང་། བས། རྒྱས་པ་ཐོན་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་བྱུང་།

## ལྷ་ལྷགས་ཉེར་གཅིག་བཤད་པ།

འདིར་ལྷ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཡོད་དེ། ལུང་གཞིའི་བར་སྡོམ་ལས། ལོ་བརྩུ་ལོན་དང་  
འཛིན་དང་མཁས། །ཟིག་དང་གསལ་དང་འཛིན་འཇུག་དང་། །སློབ་དང་སློབ་འཇུག་  
རྣམ་པ་གཉིས། །ལུན་སུམ་ཚོགས་གཉིས་རྣམ་པ་གསུམ། །སློབ་དང་མི་སློབ་བྱང་ཤེས་  
དང་། །གནས་འཆར་འཆར་འཇུག་ལྷང་བ་ཤེས། །ལྷོ་ཡི་རི་ལ་རྒྱ་བ་ཡི། །སྡེ་ཚན་ཡང་  
དག་བསུས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་ལོ་བརྩུ་ལོན་པའི་ལྷ་ཚན་ཡོད་དེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱན་རྣམ་  
དག་བར་མ་ཆད་པར་ལོ་བརྩུ་ལོན་པ་དང་། སྡིང་བཅེས་ནད་གཡོག་དང་། འདུལ་བར་  
མཁས་པས་འགྱོད་པ་སེལ་བ་དང་། མངོན་པར་མཁས་པས་སྡིག་ལྷ་སྤང་བ་དང་། བསམ་  
བ་ཤེས་པས་གནས་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་འདོར་བ་བཞི་བྱེད་དམ་བྱེད་འཇུག་རྣམས་པ་  
ལྷ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། བདག་གཡོག་དང་འགྱོད་པ་བསལ་བ་དང་། སྡིག་པ་  
ཅན་གྱི་ལྷ་པའི་རྣམ་པ་སྤངས་པ་དང་། གནས་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དོར་བ་དག་ལ་  
བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འཇུག་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྡེ་སྟོད་གསུམ་འཛིན་གྱི་དེ་ཡོད་དེ། སྡེ་སྟོད་གསུམ་འཛིན་པ་དང་། བུན་  
མོང་གི་མང་ཐོས་དང་། རྩལ་ལྷན་ཏེ་ལྷ་ཚན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་མི་བརྗོད་  
པར་བཟུང་བའི་དེ་གསུམ་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ལས། མདོ་སྡེ་ལ་  
སོགས་པ་བཟུང་བ་མི་བརྗོད་པ་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གསུམ་མཁས་ཀྱི་དེ་ཡོད་དེ། གསུམ་ལ་མཁས་པ་དང་བུན་མོང་གི་



མང་ཐོས་ཚུལ་ལྟན་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རྩེ་སྟོང་གསུམ་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་གནས་པ་ནི་དེ་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ།

བཞི་བ་གསུམ་རིག་(༡༡)མཁི་དེ་ཡོད་དེ། རྩེ་སྟོང་གསུམ་རིག་པ་སྟུན་མོང་གི་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྟན་ལྟ་ཚན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་གསུམ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་སོ་སོར་ཤེས་པ་དེ་དེ་གསུམ་རིག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རྟེན་ལས། མངོན་སུམ་དང་རྫོང་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་དང་ལུང་གིས་མདོ་རྩེ་ལ་སོགས་པ་སྟུར་བ་ནི་རིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ།

ལྟ་བུ་གསུམ་གསལ་གྱི་དེ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་ཚིག་དོན་མ་འདྲེས་པར་ལུང་རིགས་གྱིས་གཞན་ལ་འཆད་རྒྱས་པ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་སྟུན་མོང་གི་མང་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། གསལ་པ་ཚིག་དོན་གསལ་བར་བཤད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རྟེན་ལས། གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། དེས་ན། ཅ་བར། རྩེ་སྟོང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པས་ལྟ་ཚན་བཞི་བསྟན་རྟེ། ལུང་ལས། མདོ་རྩེ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པ་དང་མཁས་པ་དང་རིག་པ་དང་གསལ་བ། ཞེས་གསུངས་པས། བཞི་པོ་དེ་བསྟུས་ནས་བཤད་པའི་བྱིར་རྟེ། རྟེན་ལས། མདོ་འདིས་ནི་ལྟ་བུ་བཞི་བསྟན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ།

དུག་པ་གསུམ་འཛིན་འཇུག་རྒྱས་པའི་དེ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་ཚིག་དོན་རང་གིས་འཛིན་རྒྱས་པར་མ་ཟད་གཞན་འཛིན་འཇུག་རྒྱས་པ་གསུམ་དང་སྟུན་མོང་གི་མང་ཚུལ་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། ཅ་བར། དེ་དག་འཛིན་དུ་འཇུག་རྒྱས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ། འདི་ནི་རྩེ་སྟོང་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ནང་ཚན་དང་འདུལ་བར་གནས་པ་གཉིས་བསྟན་རྟེ། རང་གིས་མི་ཤེས་ན་གཞན་དེ་ལ་སྟུར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར་རྟེ།

བདུན་པ་ནི་ཐུན་མོང་གི་མང་ཚུལ་གཉིས་དང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་རང་གིས་སྒོ་བ་  
པའི་དེ་དང་།

བརྒྱད་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལ་སྒོ་བ་ཏུ་འཇུག་ཏུས་གསུམ་དང་ཐུན་མོང་མང་  
ཚུལ་གཉིས་ཉེ་ལྟ་ཡིན་ཏེ། ཅ་བར། ལྷག་པ་ཚུལ་བྱིམས་དང་སེམས་དང་གཤམ་རབ་ལ་  
(༡༡༠)སྒོ་བ་པ་ཉིད་དོ་སྒོ་བ་ཏུ་འཇུག་ཀྱང་ཏུས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དགུ་པ་ཡོད་དེ། ལྷག་པའི་སྒྱུད་པ་དང་འདུལ་བ་དང་སོ་ཐར་གསུམ་དང་ཚུལ་  
བྱིམས་དང་མདོ་མདོན་གྱི་མང་ཐོས་ལྟ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་ལྷན་སྒྱུད་ལམ་  
བྱེད་པ་ལྷག་པའི་སྒྱུད་པ་དང་རྣམ་འབྱེད་གཞི་ཐུན་ཆོགས་སོགས་འདུལ་བ་དང་སོ་ཐར་  
གྱི་བསྐྱབ་གཞི་ལྷག་པའི་སོ་ཐར་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞི་འགྲེལ་ལས་སོ། །སྡེ་སྒྱུད་གསུམ་  
འཛིན་གྱི་ལྟ་པ་ནས། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལྟ་པའི་བར་དངོས་བརྟན་ཏུ་ལྟ་མ་ཆར་  
པའི་ལྟ་ཆན་བརྟན་གཉིས་ལ་མང་ཚུལ་གཉིས་སྒྱུར་དགོས་ཏེ། དེ་མ་སྒྱུར་ན་དེ་དངོས་སུ་  
ལྟ་མ་ཆར་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། འདིར་སྒོ་བ་པ་ཉིད་ཡན་ཆད་ལྟ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚུལ་  
བྱིམས་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དང་མང་ཏུ་ཐོས་པ་ཉིད་སྒྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མང་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། རབ་ལམ་ལྷག་གང་རུང་གིས་མ་གོས་པའི་དགོ་  
སྒོར་དང་ཐ་མའང་ལམ་བ་མ་བྱུང་པའི་དགོ་སྒོར་ནི་ཚུལ་བྱིམས་དང་ལྷན་པ་གང་  
ཞིག་སྡེ་སྒྱུད་རེ་རེ་ལམ་ཐུན་མོང་ཅི་རིགས་གྱི་མང་ཐོས་སྒྱུར་ཚུལ་མི་འདྲ་པའི་བྱིར།  
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཤམ་པར་བྱེད་པར། ལམ་ལྷག་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཉམས་པ་སྟེ་དགོ་སྒོར་ཏུ་  
རྒྱད་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྷན་ལས། ཚུལ་བྱིམས་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལམ་  
པའི་ལྟ་བ་བཞི་པོ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་མ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷག་པའི་སྒྱུད་སོགས་ལ་སྒོ་བ་པའི་དེ་དང་སྒོ་བ་འཇུག་གི་དེ་གཉིས་

ལ་མདོ་སྤྱོད་མདོན་པའི་མང་ཐོས་སྦྱོར་བ་དང་། དུན་ལྡན་སོགས་ཀྱི་ལྷ་པ་གསུམ་ལ་  
 འདུལ་བ་མང་ཐོས་དང་དེ་དག་གི་ལྷག་མ་སྤྱོད་གསུམ་འཛིན་སོགས་གཞན་བདུན་  
 ལ་སྤྱན་མོང་བའི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་ཐོས་པ་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
 རིན་ཆེན་བྱེད་བ་ལས། སྦྱོད་སོགས་གཉིས་ལ་མདོ་སྤྱོད་མདོན་བ་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་བྱེད་བ་ལས། དུན་ལྡན་སོགས་  
 གསུམ་(༡༡)ན་ལ་འདུལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་  
 ཆེན་བྱེད་བ་ལས། གཞན་བདུན་ལ་སྤྱན་མོང་བའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་མང་དུ་ཐོས་པ་  
 སྦྱོར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་མང་ཐོས་ལ་སྤྱོད་གསུམ་ཤེས་ཡོད་ན་རིགས་  
 གནས་དང་པོ་བཞི་ཞེས་བའང་བསལ་བྱེད་ཏེ། གསུམ་ཤེས་ལ་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་  
 དང་སྤྱོད་ཤེས་པ་དངོས་བསྟན་ལ་མེད་ན་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་མང་ཐོས་  
 དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅང་པའི་རིག་གནས་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་འགྲེལ་ལས།  
 འདི་མན་ཆད་ལྷ་པ་གང་ལ་མདོ་སྤྱོད་མདོན་པ་དང་མ་མོའི་སྤྱོད་མདོན་པར་ཤེས་  
 པ་ཉིད་ཡོད་པ་དེར་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་ཉིད་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུལ་ཅན་ཡིན་  
 བོ། །གང་དུ་སྤྱོད་མདོན་པར་ཤེས་པ་མ་བསྟུས་པ་དེར་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་ཉིད་རང་གི་  
 གྲུབ་པའི་མཐའ་ལུལ་ཅན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བསྟན་པ་ཡོད་དེ། ལྷག་པའི་སྦྱོད་པ་དང་། འདུལ་བ་དང་། སོ་ཐར་གསུམ་ལ་སྦྱོབ་  
 འདུག་གསུམ་དང་། མདོ་དང་མདོན་པའི་མང་རྒྱལ་གཉིས་དང་ལྷ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། ལྷག་པའི་སྦྱོད་པ་དང་འདུལ་བ་དང་སོ་ཐར་ཐར་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་  
 བོ། །ཞེས་བྱུང་། ལྷག་པའི་བསྟན་པ་གསུམ་དང་ལྷག་པའི་སྦྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལྷག་པའི་  
 དོན་མི་གཅིག་སྟེ། རྩ་མ་བྱུང་འདས་སམ་ལྷག་པ་དང་དབང་དུ་བྱ་བའི་དོན་དང་། ཕྱི་མ་

མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོད་པ་ལས་ལྷག་པ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་འབྲེལ་ལས།  
 ལྷག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་ལྷག་པའི་དོན་དང་དབང་དུ་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཉན་  
 ས་ལས། དབང་དུ་བྱ་བའི་དོན་ནི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། ཉན་མོངས་པ་སྤངས་པའི་  
 དབང་དུ་བྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དབང་དུ་  
 བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་འབྲེལ་ལས།  
 ལྷག་དུ་ལྷག་པར་སྟོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༡༡)བྱིར།

བཅུ་གཅིག་པ་ཡོད་དེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སོགས་ལ་དད་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་  
 དང་། བཅས་རང་གིས་མ་གོས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལུན་ཆོགས་དང་། འདུལ་བ་མང་ཐོས་  
 ལུན་ཆོགས་དང་། གཏོང་བ་ལུན་ཆོགས་དང་ཤེས་རབ་ལུན་ཆོགས་ལྷ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་  
 བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། དད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཐོས་པ་དང་། གཏོང་བ་དང་། ཤེས་  
 རབ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །

བཅུ་གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདུལ་བ་ཤེས་ཤིང་བསྐྱང་བའི་ཚུལ་  
 ཁྲིམས་ལུན་ཆོགས་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ལུན་ཆོགས་དང་། ཤེས་རབ་ལུན་ཆོགས་དང་།  
 ཟད་དང་མི་སྟེ་ཅི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལུན་ཆོགས་དང་། མི་སྟོབ་པའི་ལྷ་བ་ལུན་  
 ཆོགས་ལྷ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་འདུལ་བ་མང་ཐོས་དང་རྣམ་གྲོལ་  
 ལམ་ནི་ཟད་མི་སྟེ་ཤེས་པ་དང་། དེ་མཐོང་བ་ནི་མི་སྟོབ་པའི་ལྷ་བ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 ཅ་བར། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སོགས་དང་། འྲིག་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་  
 ཞེས་སྟོས་པས་ནི་འདུལ་བ་མཛོན་པར་ཤེས་པ་སྟོན་ཏོ། །རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
 འདིར་མི་སྟོབ་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ་བྱེད། །དེ་མཐོང་བ་ནི་མི་སྟོབ་པའི་ལྷ་བ་སྟེ།  
 ཞེས་དང་། གཞི་འབྲེལ་ལས་གྱང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་མོངས་སྤངས་



པ་སྟེ། ཞེས་དང་། དེ་མཐོང་བ་ནི་མི་སྒྲོབ་པའི་ལྟ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བརྩ་གསུམ་པ་དྲན་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་དེ། ཚུལ་ལྡན་དང་། འདུལ་བ་མང་ཐོས་དང་།  
ཡང་དག་སྒྲོང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་དང་ཤེས་རབ་དང་དྲན་པ་ཉིད་བཞག་གི་  
དྲན་ལྡན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་དང་།  
གཞི་འགྲེལ་ལས། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་པ་དང་མི་དགོ་པའི་  
ཆོས་བསྐྱེད་པ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲན་པ་  
ཉི་བར་བཞག་པ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བརྩ་བཞི་པ་ནང་དུ་འཛོག་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་དེ། ཚུལ་ལྡན་འདུལ་བ་(༡༡ན)མང་ཐོས་  
དང་སྒྲུ་མ་ལྟར་གྱི་བརྩོན་ཤེས་གཉིས་དང་རབ་རྒྱ་དབེན་པའི་ནང་དུ་ཡང་དག་འཛོག་པ་  
ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་བར། བར་དུ་ཡང་དག་བཞག་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་སོ། །

བརྩ་ལྔ་པ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་དེ་ཡོད་དེ། ཚུལ་ལྡན་དང་འདུལ་ཐོས་བརྩོན་  
ཤེས་དབང་པོ་མི་རྟོག་པའི་མཉམ་བཞག་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། མཉམ་  
པར་བཞག་པའི་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དྲན་སོགས་གསུམ་གྱི་ཁ་སྒྲོང་ཡོད་  
དེ། ཅ་བར་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་དང་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་ཡང་སྒྱར་  
རོ། །ཞེས་པ་འདིས་ཡན་ལག་གཉིས་དང་ཡང་སྒྲུས་མང་ཚུལ་གཉིས་དང་བཞི་བསྟན་  
པའི་བྱིར།

བརྩ་དྲུག་པ་སྒྲོབ་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་དེ། སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཚུལ་  
ཁྲིམས་གྱི་ཁུང་པོ་དང་། དེའི་ཟག་མེད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཁུང་པོ་དང་།  
དེའི་ཟག་མེད་གྱི་ལྟ་བ་ཤེས་རབ་གྱི་ཁུང་པོ་དང་། དེའི་མོས་པ་རྣམ་གྲོལ་རྣམ་པར་གྲོལ་  
པའི་ཁུང་པོ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ཤེས་མཐོང་གི་ཁུང་པོ་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་

བར། རྩལ་ཁྲིམས་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཞེས་སྟགས་སོ། །འདིར་ཟག་མེད་ལམ་གྱི་  
 ཉོན་མོངས་སྤྱོད་ཕྱིར་སློབ་པ་ཞིན་པ་ནི་སློབ་པ་སྟེ་ཞུགས་འབྲས་དང་པོ་དྲུག་དག་བཙུམ་  
 ཞུགས་པ་དང་བདུན་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག། དེའི་མོས་པ་རྣམ་གྲོལ་དང་། དེའི་མཐོང་  
 སྒོམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་དེ་མཐོང་བ་  
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། སློབ་པ་ཉིད་དེ་འབྲས་སུ་དང་  
 པོ་གསུམ་གྱི་ཞུགས་གནས་གཉིས་གཉིས་དག་བཙུམ་ཞུགས་པ་དང་བདུན་གྱི། ཞེས་  
 སྟགས་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། སློབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་  
 མོངས་པ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་སློབ་པའི་ངང་རྩལ་ཅན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སློབ་པའི་རྩལ་ཁྲིམས་  
 གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཟག་བདུན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་སློབ་པའི་སྒོམ་པ་ཟག་པ་  
 མེད་(༡༡༥)པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས།  
 སློབ་པའི་མོས་པ་རྣམ་གྲོལ་དང་། དེ་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཤེས་ལ་སྟགས་པ་དང་། མཐོང་བ་  
 ནི་ཆོས་བཟོད་ལ་སྟགས་པའོ། །སྒོམ་ལམ་པ་ལ་བཟོད་པ་མེད་པས་བར་ཆད་མེད་ལམ་  
 ལ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་དང་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་ངོ་། །

བཅུ་བདུན་པ་མི་སློབ་པའི་ལྷ་པ་ཡོད་དེ། མི་སློབ་པའི་རྩལ་ཁྲིམས་དང་། དེའི་ཉིང་  
 དེ་འཛིན་དང་། དེའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ཤེས་མཐོང་  
 གི་ཕུང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤྱོད་ཕྱིར་མི་སློབ་པས་ན་མི་སློབ་པ་  
 དང་། དེའི་ཟག་མེད་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷ་ལ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། མི་སློབ་པ་ཉིད་  
 ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལས། འདིས་ཀྱང་དག་བཙུམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་  
 རྩལ་ཁྲིམས་ལ་སྟགས་པ་ཡན་ལག་ལྷ་པོ་དེ་དག་ཉིད་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་ངོ་། །སློབ་མི་སློབ་ཀྱི་དེ་གཉིས་འདུལ་བ་ལ་མཁས་

པར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལོ་བཅུ་ལྔ་པ་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་  
འཕགས་པ་ཡིན་པས་བསྟན་པ་ལ་གྲས་པས་འདུལ་བ་སྟོབ་ཅིང་སྟོ་མིག་ལྟན་པས་ལོ་  
བཅུ་འདུལ་བ་ཤེས་པས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་ལས། གང་ཟག་ལྟ་བུ་སྟན་སྟུང་  
ཚོགས་པ་བསམ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་གནས་མེད་ཅིང་སྟབས་  
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞི་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་ལོ་བཅུ་ལྔ་པ་  
ཉིད་ཅེས་སྟོས་པས་འདུལ་བ་ལ་གནས་པའི་དོན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར།

བཙོ་བརྒྱད་པ་བྱུང་ཤེས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཡོད་དེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། བྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་།  
བཅས་པ་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་བཅས་པ་ཤེས་པ་དང་། བཀག་པ་ཤེས་པ་དང་། གནང་  
བ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་བུ་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱུང་བ་ཡོད་  
དེ། (༡) མགྲིང་གཞི་རྒྱ་མཚན་བྱེད་རྒྱ་གསུམ་ནི་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཤེས་པ་ནི་བྱུང་བ་  
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གྲིང་གཞི་ནི་ཡུལ། གང་ཟག་ ཉོན་མོངས། ཉེས་པ། བཞིས་བྱེ་  
བྲག་གིས་བཞི་དང་། དགག་བྱ་དང་ཉེས་དམིགས་ནི་བསྟན་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་མཚན་  
དང་། བྱེད་རྒྱ་ནི་རྒྱ་ཚོགས་ཏེ་གཞི་བསམ་པ་སྟོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
བྱུང་ཤེས་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱུང་ལ་མ་བཅས་པའི་བྱུང་ཤེས་དང་། བྱུང་ལ་བཅས་པའི་  
བྱུང་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། གྲིང་གཞི་བྱུང་ཡང་བཅས་པ་མ་མཛད་པ་  
ཤེས་པ་སྟེ། སྟུ་གཅན་འཛིན་གྱིས་རྒྱན་སྦྱས་ཀྱང་དགོ་ཚུལ་གྲིང་གཞིར་མི་འོས་པའི་  
བཅས་པ་མ་མཛད་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ལ་མ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་  
ཡོད་དེ། བྱུང་ལ་བཅས་པའི་བྱུང་ཤེས་དང་། བྱུང་བའི་རྗེས་བཅས་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་  
པའི་བྱིར། དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེའི་དགག་བཅས་ཤེས་པ་དང་། དེའི་སྟབས་བཅས་

ཤེས་པ་དང་། དེའི་གནང་བཅས་ཤེས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་དགུ་ཡོད་  
 དེ། བྱང་བའི་རྗེས་བཅས་དོར་བ་མུ་དུག་ཤེས་པ་དང་། བྱང་བའི་རྗེས་བཅས་མ་དོར་བ་  
 མུ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཤེས་གསུམ་དང་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཅས་པ་ཡོད་དེ། དགག་སྐྱབ་  
 གནང་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་པའི་མཚམས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཤེས་  
 པ་ནི་བཅས་པ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྗེས་བཅས་ཡོད་དེ། བྱ་བའི་རིགས་གཅིག་ལ་  
 བྱིས་བཅས་པ་གཉིས་པ་མཛད་པ་དེ་རྗེས་བཅས་དང་དེ་ཤེས་པ་རྗེས་བཅས་ཤེས་པ་  
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། སྐྱབ་པའི་རྗེས་སུ་དགག་སྐྱབ་གནང་བ་གསུམ་གྱི་  
 རྗེས་བཅས་གསུམ་དང་། གནང་བའི་རྗེས་སུ་གནང་སྐྱབ་དགག་གསུམ་གྱི་རྗེས་བཅས་  
 གསུམ་དང་། དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་སྐྱབ་གནང་གསུམ་གྱི་རྗེས་བཅས་གསུམ་སྟེ་  
 དགུ་པོ་དེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་བཀག་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་  
 (༡༡༥)ཡོད་དེ། རྒྱག་ལ་བབ་ཀྱང་འདི་མི་བྱ་ཞེས་པ་ནི་བཀག་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཤེས་པ་  
 བཀག་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ང་སྟོན་པར་འཛིན་  
 བས་ཆང་མི་སྤྱད་མི་བཏུང་ཞེས་པ་བཅས་རྒྱང་གི་བཀག་པ་དང་། རྒྱག་གཅོད་པ་སྟགས་  
 རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་མི་བྱའོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་  
 བཀག་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་མངོན་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་གནང་བ་མངོན་  
 བར་ཤེས་པ་ཡོད་དེ། གནང་བ་ཅམ་བཅས་པ་ཞེས་པས་བསྟན་ཟིན་པས། འདིར་ནི་བྱ་  
 བ་དེ་བྱས་ཀྱང་ལྷང་བ་མེད་ལ་མ་བྱས་ཀྱང་ལྷང་མེད་དུ་ཅི་གར་གནང་བ་ནི་གནང་བ་  
 ཡིན་ལ་དེ་ཤེས་པ་གནང་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་དག་གི་དཀའ་གནས་ཀྱི་མཐའ་  
 དབྱུང་པ་འོག་ཏུ་བྱོལ།

བཅུ་དགུ་པ་གནས་འཆར་གཞུག་རྩམ་གྱི་ལྷ་པ་དང་། ཉི་ཤུ་པ་རེ་ཞིག་གནས་འཆར་



གཞུག་རྒྱུ་གི་ལྷ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། བར་དུ་གཅོད་པ་ཤེས་པ་དང་། བར་གཅོད་མ་ཡིན་  
 པ་ཤེས་པ་དང་། དེ་གཉིས་སྒྲུབ་པ་པོ་ཉིད་དང་། རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་སྒྲོབ་  
 མ་གནས་གི་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་འཆར་གཞུག་རྒྱུ་པ་དང་པོ་དང་། ལྷ་  
 མ་བཞིའི་སྟེང་དུ་རང་གི་སྒྲོབ་མ་གནས་གི་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་ལ་རེ་ཞིག་གནས་འཆར་  
 གཞུག་རྒྱུ་པ་གཉིས་བཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། བར་དུ་གཅོད་པ་དང་བར་དུ་གཅོད་  
 པ་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་པོ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་དང་།  
 གནས་དང་རེ་ཞིག་གནས་འཆར་གཞུག་རྒྱུ་པ་ཉིད་དང་སྒྲུབ་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར་དང་། ལྷ་མ་བཞི་ལ་གནས་འཆར་གཞུག་རྒྱུ་དང་རེ་ཞིག་གནས་འཆར་གཞུག་  
 གཉིས་སོ་སོར་སྒྲུབ་ནས་ལྷ་པ་གཉིས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལས། ཡན་ལག་འདི་  
 གཉིས་ཡན་ལག་ལྷ་མ་བཞི་དང་སྒྲུབ་ན་ལྷ་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། བར་ཆད་སོགས་ཡན་ལག་ལྷ་མ་བཞི་ཡོད་དེ། བྱ་མི་རིགས་པ་སྟོག་གཅོད་སོགས་  
 བར་ཆད་(༡༡)པ་དང་། སྟོག་གཅོད་སོགས་སྟོང་པ་ནི་བར་ཆད་མ་ཡིན་པ་དང་། བར་  
 ཆད་དང་བར་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲུབ་པ་པོ་དང་། རྗེས་སུ་སྟོན་གསུམ་  
 མམ་དུག་གིས་འདོམས་པ་ནི་རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་སྟོན་པ་དུག་  
 བཤད་དེ། བྱ་མིན་ལས་བསྟོག་ནས་དགོ་པ་ལ་ལེགས་པར་འཛོག་པ་དང་། དགོ་པ་ལ་  
 བསྟགས་པས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། བྱ་མིན་ལ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་བཟོད་ནས་འཕྲོ་  
 གཅོད་པའི་རྣམ་པར་བསྟོག་པ་དང་། དེ་བསྟོག་པའི་བསྟགས་པ་བཟོད་པ་ནི་དེ་བསྟོག་  
 པ་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པར་སྒྲུབ་དང་ཐོས་པས་མ་སྟོམ་གསུམ་སོགས་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་  
 པ་ལ་འཇུག་པ་དང་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་བསྟགས་པ་བཟོད་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་དང་  
 རྗེས་སུ་བསྟན་པར་སྒྲུབ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་བྱས་ན་གསུམ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དྲིཟ་ལས། རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྟོབ་མ་ལ་སྟགས་པ་དག་ཕྱ་  
བ་མིན་པ་དག་ལས་ལེགས་པར་འཛོག་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པར་བསྟོག་  
པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་། བྱ་བ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སྟབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་རྗེས་སུ་  
བསྟན་པར་སྟེ་བ་ཉིད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིའི་རྗེས་མཐུན་གསུམ་བྱས་  
པ་བཞིན་དུ་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་མ་ལ་སྟགས་པ་  
དག་ཕྱ་བ་མིན་པ་དག་ལས་ལེགས་པར་འཛོག་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པར་  
བསྟོག་པ་སྟགས་དེ་བཞིན་དང་། མཚོ་རིག་ལས། རྗེས་སུ་བསྟན་པར་སྟེ་བ་ཉིད་དེ་ཞེ་  
དུག་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རིན་ཆེན་གྱིང་བ་ལས། སྟོབ་མ་  
སྟགས་ལ་བྱ་བ་མིན་པ་སྟགས་ལས་བསྟོག་ཅིང་བྱ་བ་འཇུག་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་  
སྟོན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གནས་པ་ཙམ་རྗེས་སྟོན་ག་ལ་ཡིན།

ཉེར་གཅིག་པ་ལྟར་ཤེས་ཀྱི་དེ་ཡོད་དེ། ལྟར་བ་ཤེས་པ་དང་། ལྟར་མེད་ཤེས་པ་  
དང་། ཡང་བ་ཤེས་པ་དང་། ལྟེ་བ་ཤེས་(༡༡༥)པ་དང་། སྟོབ་པ་དང་རྣམས་པ་ཐོན་པ་ལྟ་  
དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དང་པོ་བཞི་འདུལ་བའི་དོན་ཤེས་པ་དང་ལྟ་བ་འདུལ་བའི་ཆོག་  
ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། ལྟར་བ་དང་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཡང་བ་  
དང་ལྟེ་བ་ཉིད་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སྟོབ་པ་པར་པ་དང་རྣམས་པ་ཐོན་པ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། ལྟར་བ་ནི་བཅས་རང་  
གཉིས་ཀྱི་ལྟར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་ཅིང་། ལྟར་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྟབ་པ་དང་གནང་བའི་  
ལྟར་མེད་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ། དྲིཟ་ལས། ལྟར་བ་དང་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་ལྟར་  
བ་དང་ལྟར་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྟེ་ཡང་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་ནི་འདུལ་བ་བསྟུན་པ་ལས། ལྟར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆུང་ལ་



ཅུ་བ་མི་བརྟེན་པའི་སྤྱི་བོའི་རྒྱུ་དེའི་ཕྱི་བོའི། འདི་ལས་གཞན་པ་ནི་ཡང་བོའི། ཞེས་  
བཤད་ཅིང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། མི་མཁས་པས་ནི་སྤྱི་བོ་རྒྱུ་ནི་འདྲ་  
འོག་ཏུ་འགྲོ། མཁས་པས་ཆེན་པོ་རྒྱུ་ཀྱང་གཞོན་པ་རབ་ཏུ་སྤྱང་བར་འགྱུར། ལྷན་པས་  
ཁྱི་གོང་ལུ་རྒྱུ་ཡང་རྒྱ་ཡི་གཏིང་ཏུ་འབྱིང་། འདི་ཉིད་སྤྱོད་ཏུ་རྒྱུ་ན་ཆེ་ཡང་སྤྱོད་ཏུ་འབྱོ་  
བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གོང་མི་ཤེས་པས་རྒྱུ་པ་ཡང་བར་  
བཤད་པ་དང་འགྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགྲེལ་ཏེ། སྤྱི་མ་ནི་ཡན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་གང་  
ཡང་མི་ཤེས་པའི་ཁྱད་གསོད་མ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་ཡང་བར་བཤད་ལ། འདིར་ཉེས་  
དམིགས་མ་ཤེས་པས་བཤགས་སྤྱོད་མེད་པའི་དབང་གིས་གོང་འཕེལ་ཏུ་སྤོང་ནས་ཕྱི་  
བར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

ཡན་ལག་ལྷ་པའི་དོན་ཡོད་དེ། སོ་སོར་ཐར་པ་དང་རྒྱུ་པ་ཐོན་པ་ཡན་ལག་  
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་པས་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་རྒྱུ་པ་ཐོན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་  
བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་གཅིག་གི་ཆོག་ཏུ་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པས་  
རྒྱུ་པ་སྤྱོད་པ་དང་ཐོན་པ་ཡོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་ནི་མཁས་  
སོགས་ལས་བསྐབ་པ་དང་། ཐོན་པ་(༡༡༥)ནི་མ་བཛོད་པར་ཐོན་པའི་དོན་ཡོན་པའི་  
ཕྱིར། ལྷ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་བསྐྱུས་ན་གཉིས་སུ་ཡང་འདུ་སྟེ། ལྷ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་  
ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡོན་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་བཅུ་བདུན་ཁྱད་པར་ཅན་  
གང་ཞེས། ལྷན་པ་བཞི་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་སྟེ་  
སྤྱོད་གསུམ་མམ་གཉིས་ཤེས་དང་ལྷན་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་  
གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞི་འདུལ་བ་རྒྱུ་བ་ཅམ་ཤེས་པ་དང་ལྷན་པས་ན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡོན་  
པའི་ཕྱིར།





ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ་དེ་གནས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་ལ་གཞན་གྱི་མཁན་  
སོགས་གསུམ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་  
ཉིད་ཅེས་གསུངས་པས་ནི་རང་དབང་ཡོད་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་པས། གལ་ཏེ་གཉིས་  
འདུལ་བ་ལ་གནས་པའི་དོན་ཉིད་མེད་པར་གྱུར་ན་དེ་གཉིས་ཇི་ལྟར་རང་དབང་ཅན་དུ་  
འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ན་རང་དབང་ཅན་ཡིན་དགོས་པས་ལོ་བཅུ་  
ཅམ་གྱིས་བརྟེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། གནས་པས་གནས་ལ་  
མ་ཁུས་པར་བྱ་བ་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་། བརྟེན་པར་རྟོགས་ནས་ལོ་བཅུ་ སོགས་དང་།  
རྟེན་ལས། དག་སྦྱང་གིས་ཇི་སྟེང་དུ་ལོ་བཅུ་མ་ལོན་པ་དེ་སྟེང་དུ་དག་སྦྱང་དེས་སྦྱོབ་མ་  
གཞུང་བར་མི་བྱ། གནས་སྦྱོབ་པར་མི་བྱ། རང་མི་གནས་པར་འདུག་པར་མི་བྱ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

། མཐའ་དབྱེད་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པ་ལ་ལྟ་བུ་གཞན་ལྡན་པ་  
སྟོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་བུ་རང་དབང་ཅན་གྱི་དོན་ཟེར་ན། མི་སྦྱོབ་པའི་  
ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། ལྟ་བུ་གཞན་ལྡན་སྟོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་ཐལ། ལྟ་བུ་རང་དབང་  
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྦྱོབ་པའི་ལྟ་བུ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མི་སྦྱོབ་པའི་དེ་ལ་སྦྱོབ་པའི་དེ་སྟོན་དུ་(༡༡)འགྲོ་བས་བྱབ་  
པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཆོག་ཟུང་  
གིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བརྟེན་མཁས་གྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་  
པའི་གང་ཟག་དེ་རང་དབང་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོག་ཅིང་གནས་གྱི་སྦྱོབ་དཔོན་ལ་  
བརྟེན་མི་དགོས་པ་རང་དབང་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འདོད་ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་མ་ཐག་

གི་སྟོན་པ་དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཙུམ་ཐོབ་མ་ཐག་གཉིས་ཆོས་ཅན།  
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རང་གིས་  
བརྟན་པ་ལ་ལོ་བརྩུ་ལོན་དགོས་པར་སྒྲུས་པ་དང་འགལ་ལོ། །བརྟན་པ་ལ་འདིར་  
བཤད་པས་མ་བྱུང་སྟེ། གང་ཟག་རང་དབང་ཅན་ལ་འདིར་བཤད་པའི་བརྟན་མཁས་གྱི་  
དེ་དང་ལྡན་པས་མ་བྱུང་གྱང་། བརྟན་མཁས་གྱི་གང་ཟག་ལ་རང་དབང་ཅན་གྱིས་བྱུང་  
པའི་བྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྟོམ་རྒྱན་པར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བརྩུ་  
ལོན་ན། བརྟན་པའི་ཆ་ནས་མཁན་པོར་འོས་པས་བྱུང་བེར་ན། དེ་ལྟར་ལོ་བརྩུ་ལོན་  
པའི་ལམ་པ་འཆབ་བཅས་དང་འཆབ་མེད་བྱུང་བའི་དགོ་སྟོང་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན།  
དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྟོམ་རྒྱན་ནས་དག་པར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བརྩུ་  
ལོན་པའི་དགོ་སྟོང་ཡིན་ན། བརྟན་པའི་ཆ་ནས་མཁན་པོར་འོས་པས་བྱུང་བེར་ན། དེ་  
འདྲའི་དགོ་སྟོང་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤང་མེད་ལ་  
བརྟན་པའི་ལོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྟོམ་རྒྱན་ནས་དག་པར་མ་  
ཆད་དུ་ལོ་བརྩུ་གཉིས་ལོན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལས་དང་པོ་པ་མ་ཡིན་པའི་  
མས་དེ་ལྟར་མ་ལོན་པར་མཁན་པོ་བྱས་ཏེ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་ལོ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་  
རྫོགས་བྱེད་པའི་ལྟར་བྱེད་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཅུ་བར། ལོ་བརྩུ་གཉིས་མ་ལོན་པ་ཉིད་  
ལའོ། །བདག་ཉིད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པས་སོ། །མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་(༡༡)ན།  
པར་བྱེད་པའི་ལྟར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །མཁན་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་པ་ཉེར་གཅིག་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཟེར་  
ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྟ་པ་ཉེར་གཅིག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།

དེར་ཐལ། སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་ཀྱི་ལྷ་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ཡིན་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན།  
 རང་ཉིད་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པ་ལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་སྒྲོམ་རྒྱན་པར་མ་ཆད་  
 དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་གམ་ཞེ་ན། མི་ཆོག་སྟེ་ལྷ་ཆོན་གང་རུང་དང་མི་ལྷན་ན་ལོ་  
 དགུ་ལོན་གྱང་མི་ཆོག། དུག་ཅུ་ལོན་གྱང་མི་ཆོག། དེ་བརྟེན་དགོས་ཅམ་དུ་མ་ཟད་མ་གྱི་  
 བར་དུ་ཡང་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་གཞི་ལས། ལོ་དགུ་ལོན་པས་  
 གྱང་རབ་དུ་བྱུང་བར་མི་བྱ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་གཞི་ལས། བཅུན་པ་དགེ་སྤྱོད་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་དགུ་  
 ཅུ་ལགས་ལ། དེས་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་རྒྱས་པ་ཐོན་པ་མ་ལགས་ན་དེས་མི་གནས་པར་  
 སྤྱོད་སྤྱོད་མཆི་བར་མི་བཀྱི་ལས། ཉེ་བར་མི་ལོའོ། མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་ལས། འདིར་དུག་ཅུ་ལོན་པ་ཉིད་གྱང་མཆོན་པ་ཅམ་དུ་  
 ཟད་ཀྱི་ལོ་བཅུད་ཅུ་ལོན་པས་གྱང་གཞན་ལ་གནས་པས་འདུག་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། ལྷབ་སྟེ། ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་མི་རུང་བས་དེ་ནས་བཅུད་  
 ཅུ་ལོན་ན་བཅུ་ལོན་པས་ཆོ་གང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་  
 བཅུ་དང་དུག་ཅུ་ལོན་གྱང་རྒན་པ་མེད་ན་གཞོན་པ་བརྟན་མཁས་དང་ལྷན་པ་ལ་གནས་  
 འཆའ་དགོས་ཏེ། དེའི་ཆེ་གནས་ལ་ཐུག་འཆའ་བ་མི་རུང་བ་གང་ཞིག། ལྷག་མའི་  
 གནས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སྤྱོད་གི་ཕྱག་གི་  
 ལུལ་བདེ་བར་གསེགས་པ་དང་བསྐྱབ་པ་རྒན་པ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས།  
 དུག་ཕྱི་བའི་ལུལ་ན་གཉིས་(༡)པ་ཏེ། བདེ་བར་གསེགས་པ་དང་བསྐྱབ་པ་རྒན་པའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། འདུད་པ་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་  
 མོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ལོ་ལྷ་ཅམ་ལོན་པས་གནས་མ་བཅས་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་



རྒྱུར་འགོ་བ་ལ་ལྟ་ཚན་ཐ་མ་དགོས་པ་དེས་བཟུང་ཡིན་ནམ་མཚོན་དོན་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་  
 འདུལ་གསལ་འཛིན་དག་ན་རེ། མཚོན་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྟ་ཚན་གཞན་དང་ལྟན་ན་ཡང་  
 གནས་མ་བཅས་པར་ལྟོངས་རྒྱུར་རུང་བའི་ཕྱིར་བེར་ན། གཞན་ཅ་ཞལ་དག་དང་བོད་མོ་  
 གྱི་འདུལ་བ་སྒྲུབ་པའི་དབང་པོ་དག་ན་རེ་དེས་བཟུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་མ་དང་མི་ལྟན་ན་  
 ལོ་ལྟ་ལོན་ཡང་དེས་པར་འགོ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཅ་བ་དང་ཁྱིམ་དང་ལུང་གསུམ་ལས་  
 བཤད་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅ་བར། གཞན་དུ་ན་གསུམ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་མི་བྱུང་། །ཞེས་དང་།  
 དེའི་སྒྲ་ཁྱིམ་ལས། རི་སྒྲེ་ལོ་ལྟ་ལོན་ན་ཡང་ལྟན་ཅིག་སྒྱུར་བ་ཐ་མ་དང་མི་ལྟན་ན་དེ་ལྟ་  
 ན་ཡང་འགོ་བར་མི་བྱུང་། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས། བཅུན་པ་དགོ་སྒྲོང་བསྟེན་པར་  
 རྫོགས་ནས་ལོ་དུག་ཅུ་ལགས་ལ། དེས་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་རྒྱས་པ་གྲག་པ་དང་ཐོན་པ་  
 མ་ལགས་ན། དེས་མི་གནས་པར་ལྟོངས་རྒྱུར་མཆིར་མི་བགྱིའམ། ཉེ་བར་ལོའོ། མི་  
 བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། ལོ་ལྟ་ལོན་པ་མཚོན་དོན་ཡིན་པ་ལྟར་ལྟ་  
 པ་ཐ་མས་ཀྱང་ལྟ་པ་གཞན་གང་རུང་ཅིག་དང་ལྟན་པ་སེམས་པར་མཚོན་པ་གང་ཞིག །  
 ལུང་དེ་གསུམ་སོགས་ཀྱང་མཚོན་དོན་ཡིན་པས་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དང་བོ་གྲུབ་སྟེ།  
 རིན་ཆེན་བྱེད་པ་ལས། དེས་ན་ལོ་ལྟ་ལོན་པ་མཚོན་དོན་ཡིན་པ་ལྟར་ལྟ་པ་ཐ་མས་ཀྱང་  
 ལྟ་པ་གཞན་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་  
 བྱེད་པ་ལས། གོང་གི་ལུང་དེ་དག་གིས་མི་གཞོད་དེ། དེ་དག་མཚོན་དོན་ཡིན་པར་ལན་  
 འདེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱུང་བ་བཅས་པ་རྗེས་བཅས་བཀག་གནང་ལྟའི་

བྱུང་པར་བཤད་པ།

། བྱུང་(༡)ནི་པ་བཅས་པ་རྗེས་བཅས་བཀག་གནང་ལྟའི་བྱུང་པར་ལ། མོ་མའི་  
 རོ་པོ་དང་། སྤྱད་གྱུ་འདོན་བཏགས་པ་དབྱུང་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་  
 རེ། བྱུང་པ་ལ་གློང་གཞི་རྒྱ་མཚན་བྱེད་རྒྱ་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། བྱུང་པ་ཡིན་ན་བསྐྱབ་  
 པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་ཉེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་ལས། བཅོམ་ལྡན་  
 འདས་ཀྱིས་བྱུང་བ་འདི་དང་གློང་གཞི་འདི་དང་སྐབས་འདིར་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་  
 བསྐྱུས་པ་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་གི་བྱུང་པ་ལ་ཉེས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་  
 ར་མ་བྱུང་། ཉགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉེས་པ་སློང་བ་དང་ཉེས་པ་བྱུང་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།  
 འདིའི་བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཞིབ་ཆ་གྱིས། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དུས་དང་པོར་གསོ་  
 སློང་ལ། ལུང་ལས། ཐིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །དགེ་བ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་སྤྱད། །  
 ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་སྐབས་སུ་སྐབས་འདིའི་བཅས་པ་མཛད་པར་ཐལ། དུས་དང་  
 པོར། ལུང་ལས། ལྷ་སྟེ་ལ་ཤམ་ཐབས་སྐྱམ་པོར་བགོ་བ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། འདི་བྱས་ན་ལྷུང་བ་འམ་  
 ཆད་པ་འདི་ཡོད་ཅེས་བཅས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་  
 སྟེ། འདིའི་བཅས་པ་ཞེས་པ་ཆད་པའི་བཅས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་བཤད་  
 མཆོ་ལས། ཉེར་སྐྱས་ཀྱིས་ཆད་པ་བཅའ་བ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐབས་སུ་ཅུ་ལྷུང་བཞི་མོགས་བཅས་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བཟང་སྦྱིན་ལས་དང་པོར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་  
དང་། དེ་ལ་མཐ་བ་བྱུང་བར་ཐལ་བ་སོགས་མང་ངོ་། །

གཞན་ཡང་། གྲོང་དཔོན་གཙུག་ན་ནོར་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུ་གངས་གང་གིས་  
ཀྱང་གསེར་བདག་གིར་བྱ་བ་ནི་མི་སྤྲོད། །ཞེས་དགོ་སྤྲོང་རྒྱུ་མས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བྱས་པ་དེ་  
ཡང་འདིའི་བཅས་པ་ཡིན་(༡༡༥)པར་ཐལ། བཅས་པ་ཅམ་ལ་འདིའི་བཅས་པས་བྱབ་  
པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་ལས། འདི་ནི་རེ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། སངས་  
རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རེ་ཞིག་འདུལ་བ་ལ་ཉན་ཐོས་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་  
བཅའ་བར་ནི་མི་མཛད་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བཅས་པ་ཡིན་  
པའི་བྱིར། བྱབ་ཏུ། འདིས་དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་བྱིར།

ཡང་བོད་ཀྱི་འདུལ་བྱ་འཛིན་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྗེས་བཅས་ཐམས་ཅད་བཅས་  
པ་བདག་པ་བ་འམ་བསམ་ངོ་བ་ཡིན་ཏེ། བཅས་པ་སྤྲ་གསུམ་གྱི་སྤྲོལ་ཚུན་ཆད་བཅས་  
པའི་རྒྱ་མཚན་དང་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བཅས་པས་བྱབ་ཀྱང་། ཞལ་མ་བསལ་བ་ལ་  
མ་བྱབ་བམ་སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པའི་བྱིར་རྗེས་བཅས་དང་རུང་མཐུན་གསུངས་  
པའི་བྱིར་སོགས་ཟེར། མ་ཆོ་བྱང་རྒྱུ་པོ་རྗེ་ན་རེ། མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བའི་རྗེས་བཅས་  
གསུམ་དང་། དགག་པ་ལས་གནང་བ་དང་། རྒྱུ་བ་ལས་གནང་བ་ནི་རྗེས་བཅས་  
བསམ་ངོ་ཅམ་ཡིན་ཟེར་ན། འདི་དག་པལ་ཆེར་མ་ངེས་པར་ཐལ། དགོ་སྤྲོང་དགོན་བ་  
བ་དང་མཚན་རིང་རྒྱུ་མཉེན་ལྟ་བུ་ལ་རྗེས་བཅས་གསུངས་པ་དེ་བསམ་ངོ་དང་བདག་པ་  
བ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དགོ་སྤྲོང་འགའ་ཞིག་གིས་མིར་རྒྱལ་པའི་རྒྱ་མོར་རྒྱུད་པས་  
གཞུགས་རིང་དུ་སོང་ནས་རྒྱག་པས་ཆགས་པ་མ་སྦྱས་པ་པམ་པའི་ཆར་གདོགས་ཀྱི་  
སྤྲོལ་པོར་བཅས་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་བཅས་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱབ་ཏུ། དགོ་

སྒྲོང་དགོན་པ་བས་མི་ལ་བཀག་གི་དུད་འགྲོ་ལ་མ་བཀག་སྟམ་པ་དང་། མཚན་རིང་གིས་གཞན་གྱི་ལ་དེ་བཀག་གི་རང་གི་ལ་མ་ཡིན་སྟམ་པ་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་རྗེས་བཅས་བསམ་ངོ་བཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་ཡམ་པ་བྱུང་བས་བཅས་པ་དེའི་ལས་དང་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་གཉིས་ལ། ལུང་ལས། མི་གཏི་མུག་ཅན་དེ་ཡམ་པར་གྱུར་ཟིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་རྗེས་བཅས་སུ་(༡༡)ལ་བཤད་ཀྱང་བདགས་པའོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་པ་དེའི་རིགས་དེའི་བཅས་པ་ཚར་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་ཁྱད་པར་གསར་དུ་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཡམ་པ་མེད་ཀྱང་སྟོམ་པོ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལུང་ལས། ཡམ་པའི་ཉེས་པ་ནི་མེད་གྱི་ཉེས་པ་སྟོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅུའི་ན་རེ། དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་། གནང་བའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བའི་མུ་གུམ་དང་རྗེས་བཅས་བསམ་ངོ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བའི་མུ་གུམ་ལ་རྗེས་བཅས་བསམ་ངོ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དྲགས་གྲུབ་སྟེ། བཅས་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་ཀྱང་རྗེས་སུ་བཅས་པ་ཡིན་ན་བསམ་ངོ་བཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དགོ་སྒྲོང་དགོན་པ་དང་མཚན་རིང་ལ་མི་ཚངས་སྟོད་བཀག་པའི་རྗེས་བཅས་ལ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་རྟེ། དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་དང་བསམ་ངོའི་རྗེས་བཅས་གྱིས་མ་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་དང་བསམ་ངོས་མ་ཁྱབ། གནང་བའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་དང་བསམ་ངོའི་རྗེས་བཅས་གྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མི་ཚངས་སྟོད་དང་མ་བྱིན་ལེན་སྟོག་གཅོད་ཐུན་སྒྲུབ་



མཛེས་པའི་རིགས་གཏོགས་ཀྱི་དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་ལ་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་  
 དང་བསམ་ངོས་མ་ཁུབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གྲུ་མོགས་པ་སྤྱད་པའི་ངོ་ཚའི་དབང་གིས་མཛེས་  
 པའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་པོ་ལྟར་བཤད་པ་དང་། དགོ་སྒྲོང་མི་ལམ་པ་ཞེས་པར་རྒྱ་  
 མེས་ཀྱིས་རང་གི་གོས་ཀྱང་བརྒྱུས་ན་སྒྲོམ་པོར་བཅས་པ་ལྟ་བུ་དགག་པའི་རྗེས་སུ་  
 དགག་པ་ཡིན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་དང་བསམ་ངོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་  
 གཉིས་ནི་(༡༡༥)ལྟར་བ་ལྟར་མཛེས་པའི་ཆར་མ་ཡིན་པ་དང་སྒྲུ་མ་མི་བྱ་བར་བཅས་པར་  
 མ་ཟད་སྒྲོམ་པོ་འདི་ཡང་གསར་དུ་བཅས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས། དགོ་སྒྲོང་དག་མི་ལམ་  
 བ། མི་གཉི་ལྷག་ཅན་དེ་ནི་རང་གི་ཆོས་གོས་རྒྱུ་རྒྱུ་དག་གིས་སྒྲོམ་པོའི་ལྟར་བ་བྱུང་  
 རོ། །དགོ་སྒྲོང་དག་དེ་ལྟར་རྒྱ་མེས་ལ་ནི་ཉེས་དམིགས་འདི་དང་གཞན་དག་ཀྱང་  
 ཡོད་པས། ཞེས་པ་ནས། དགོ་སྒྲོང་གིས་རྒྱ་མེས་ཀྱིས་རང་གི་ལྟར་བ་ཟེད་དང་ཆོས་  
 གོས་ཡིན་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིའི་རིགས་པས་མཛེས་པའི་ཆར་དེ་རྗེས་ཀྱིས་དེར་གཏོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྒྲོམ་དང་  
 དངོས་གཞིའི་སྒྲོམ་པོ་ཉེས་བྱས་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྗེས་བཅས་རྒྱུ་མཛེས་བཅས་མཚན་ཉིད་  
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལྟར་མེད་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་འདོར་མི་འདོར་དགག་སྒྲུབ་ལ་  
 དབྱུང་བས་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུ་དགས་གཉིས་པ་གྲུབ་པ་ལྟེ། སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་  
 སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་དབྱུང་བྱི་མ་ལྟ་བུ་དབྱུང་གནས་ཅམ་དུ་འབྲེལ་དབྱུང་གཉིས་པ་ཁས་  
 སྒྲུངས་ཚུལ་མ་ཤེས་ནས་ཁུས་པས་དབྱུང་སྒྲུབ་ཐ་རྒྱུང་ལ་བྱི་མ་གནས་པར་ཁས་སྒྲུངས་  
 བར་བྱུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་བཅས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་བཞིན་དུ་  
 སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་གསོ་སྒྲོང་བྱེད་པར་བཅས་ཤིང་གནས་གང་ན་དགོ་སྒྲོང་གཅིག་  
 ལས་མེད་ཅིང་མ་གྲུབ་ན་བྱིན་གྱིས་བརྒྱུས་པར་བཤད་པ་ཡང་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་མ་

ཡིན་པ་དང་། རྗེས་བཅས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་ཏུ་མ་ལུང་དང་གློང་  
འབྲུམ་ལས་བརྟན་ཏེ་སྒྲོ་སྒྲ། ཅན་གས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གནང་བའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་  
ལ་ཁྱུ་རམ་བཅང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གནང་བའི་རྗེས་སུ་ཆོས་གོས་གསུམ་པས་གྲུང་  
ངོ། །ཞེས་ཆོས་གོས་གསུམ་པའི་གང་ཟག་གིས་གྲུང་བཅང་བར་གནང་བ་ལྟ་བུ་ནི་  
བསམ་ངོ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་སྒྲག་ཏུ་གནང་བའི་རྗེས་ལ་གང་ཟག་གི་  
རིའི་བྱ་ལྟ་བུས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ལ་བརྟན་པ་མི་བརྟོང་ན། ཉི་མའི་གསུམ་ཆ་མ་  
ཡིན་པ་ལ་ཕྱི་(༡༩༩)རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་སྒྲག་ཏུ་གནང་བ་ནི་དངོས་སུ་གནང་བ་དང་  
བྱགས་ལ་གང་ཟག་གཞན་ལ་བཀའ་པ་གཉིས་ཀ་ཆང་བའི་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་ཡང་  
རྗེས་བཅས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་པ་རིགས་པ་སྒྲོ།

འདིར་སྐབ་པ་ལ་གནང་བའི་སྐར་བཏགས་པ་དང་། ལྷང་མེད་ལ་གནང་བར་  
བཤད་པ་རྣམས་ནི་གནང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་རུང་མ་བྱས་གྲུང་ཉེས་མེད་མ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། ལྱབ་སྟེ། འདིའི་གནང་བ་ལ་ཉེས་མེད་ཀྱིས་ལྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནང་བ་  
ཅམ་བཅས་པས་གྲུང་བསྟན་པ་གང་ཞིག །འདིར་ནི་ཉེས་མེད་ཏུ་གནང་བ་དང་ཅི་དགར་  
གནང་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཅས་པ་ལ་དགག་སྐབ་གནང་གསུམ་གྱི་  
བཅས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་བྲེང་བ་ལས། བཅས་པ་ནི་དགག་སྐབ་གནང་  
གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་བཀའ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་བྲེང་བ་ལས། གནང་བ་ཅམ་བཅས་པ་ཞེས་པས་  
བསྟན་ཟེན་པས་གཞི་དེས་བྱས་གྲུང་ལྷང་བ་མེད་མ་བྱས་གྲུང་ལྷང་བ་མེད་པའི་གནང་བ་  
སྟེ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། གནང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་དགར་སྐྱད་པའི་ལུལ་ལ་བྱ་བ་  
གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མི་བྱེད་དམ་བྱེད་ན་ལྷང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་

གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་རྗེས་བཅས་དགའི་བཀག་གནང་གཉིས་ལ། འདིའི་བཀག་གནང་སྐྱོ་སྐྱོས་མ་  
 ཟུབ་ཟླ། རྗེས་བཅས་ཀྱི་གནང་བ་ལས་བཀག་པ་ཞེས་པའི་བཀག་པ་ལ་ཡང་བཀག་པ་  
 མངོན་གྱི་བཀག་པ་ཡིན་པས་མ་ཟུབ་པ་གང་ཞིག། རྗེས་བཅས་ཀྱི་བཀག་པ་ལས་  
 གནང་བ་ཞེས་པའི་གནང་བ་ལ་ཡང་གནང་བ་མངོན་གྱི་གནང་བས་མ་ཟུབ་པའི་  
 བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཟླ། ལྷམ་གཉིས་སྤར་གནང་བ་ལས་བྱིས་སྤྱུ་ལྷམ་གྲོག་གྲོག་ཟེར་བ་  
 དང་གྲུག་གྲུག་ཟེར་བ་གཉིས་བཀག་པ་དེ་རྗེས་བཅས་ཀྱི་གནང་བ་ལས་བཀག་པའི་  
 མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟུབ་ཟླ། རང་(༡༩༠བ)བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་ཆང་མ་  
 ཡིན་པ་ལ་འདིའི་བཀག་པ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདིའི་བཀག་པ་སྒྲིག་ལ་  
 བབ་ཀྱང་མི་གནང་བ་གཅིག་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། འྲིག་ལས། བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
 སྒྲིག་ལ་བབ་ཀྱང་གཞི་འདི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་བྱ་བ་ཟླ། དཔེར་ན། ང་ལ་སྟོན་པར་  
 སྤྱོད་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་ན་རྩའི་མཆོག་མས་ཀྱང་ཆང་མི་བྱུང་མི་བརྟུང་དོ། ཞེས་གསུངས་  
 པ་དང་། སྒྲིག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་དང་བཅས་པ་མི་བྱུང་། །  
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། གཞི་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་  
 བཞིན་དང་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས་ཀྱང་། སྒྲིག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་བྱུང་ཞེས་བཀག་པ་ཟླ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ལ་འབྲུལ་ནས་དེ་དག་སྤྱིར་བཀག་པ་མིན་ཟེར་བ་མི་  
 འཐད་དེ། བཀག་པ་ཅམ་དང་བཅས་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། རིན་ཆེན་  
 ཐེང་བ་ལས། བཀག་པ་ཅམ་བཅས་པ་ཞེས་པས་བསྟན་ཟིན་པས། ཞེས་དང་། འྲིག་  
 ལས། དཔེར་ན། མཆིལ་ལྷམ་གཉིས་གནང་བ་མཛད་པ་ལས། ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་  
 བྲག་བཀག་པ་མཛད་དེ། ཞེས་པ་ནས། ལྟ་བུ་ནི་གནང་བ་ལས་བཀག་པའོ། ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། བད་པ་ལ་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཟས་  
གནང་བ་ལྟ་བུ་རྩེས་བཅས་ཀྱི་བཀག་པ་ལས་གནང་བ་ཡིན་ཀྱང་འདྲིའི་གནང་བ་མ་  
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། རྒྱུ་ལས། བཀག་པ་ལ་ཡང་གནང་བ་ནི་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཟས་སྟེར་  
བཀག་པ་ནད་པ་ལ་གནང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་བཀག་པ་ལ་ཡང་གནང་བའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་བོད་ཀྱི་ཀུན་མཁྱེན་ཁ་ཅིག་གིས་གསུང་ལས། མི་ཚོས་སྤྱོད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་པའི་  
སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པའི་ལུང་ལས། སྤྱོད་པ་ནི་བཅས་པ་ཡིན་ལ། འདྲི་ནི་རྩེས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་  
པའི་ར་རྒྱལ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་གནང་བ་མིན་གསུང་བ་ཅི་དགར་  
གནང་བ་མིན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། གནང་བ་ཅམ་ནི་ཡིན་དེ། བཅས་གནང་ཡིན་པའི་  
(༡༩༩)ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅས་པའི་རྩེས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་མེད་དུ་གནང་བ་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། རྩེས་བཅས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་མེད་དུ་གནང་བ་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་གྱི་ལས། གནང་བ་ཅམ་བཅས་པ་ཞེས་བས་བསྟན་ཟེན་བས། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་གྱི་ལས། བཅས་པ་ནི་དགག་སྤྱོད་པའི་གསུམ་གྱི་བསྤྱོད་པའི་  
གཞི་ནམ་པར་བཞག་པའི་བཀའ་ཡིན་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚོས་བཤེས་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྩེས་བཅས་སྤྱོད་པའི་དགག་པའི་  
རྩེས་སྤྱོད་པའི་དང་། སྤྱོད་པའི་རྩེས་སྤྱོད་པའི་དང་། གནང་བའི་རྩེས་སྤྱོད་པའི་  
གསུམ་བཅས་པ་ཅམ་ཡིན་དེ། རྩེས་བཅས་ལ་གནང་བའི་བཀག་པ་དང་བཀག་པའི་  
རྩེས་སྤྱོད་པའི་ཁོ་ནར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལས། རྩེས་སྤྱོད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
སྟེར་གནང་བའི་གཞི་ལའང་བཀག་པ་དང་། སྟེར་བཀག་པ་ལ་གནང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་  
རྩེས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ན་འདྲིར་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་གསུམ་ལས་



མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བ་གསུམ་ནི་བཅས་པ་ཡིན་པ་དང་། སྐབ་པའི་རྗེས་སུ་སྐབ་པ་  
 སྤྱི་གསུམ་མཚན་ཉིད་འདོར་བ་རྣམས་རྗེས་བཅས་ཡིན་ལ། འདོར་བ་སྤྱི་གསུམ་རྗེས་བཅས་  
 ཁོ་ན་ཡིན་པས་སྐྱ་མ་མ་བཤད་ལ་རྗེས་མ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་རྒྱས་པར་མ་  
 སྐྱོས་ཀྱང་དཀའ་གནས་ཕྱ་བ་ལེགས་པར་བཤད་ཡོད་པས་རང་གཞན་ལེགས་སུ་འདོད་  
 བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་མཛོད། །

། གཉིས་པ་སྐྱ་སྐབ་བཤད་པ་ནི། བྱིངས་མདོ་ལས། རྒྱུ་ཉ་འཛིན་པ་ལའོ། །  
 རྗེས་འབྲས་རྒྱུ་ཉ་བྱིས། སྐྱོན་དུ་ལུ་བ་དང་རྒྱུ་ཉ་བཞག། དེ་རྒྱུ་དང་སྐྱ་ཉ་དག་མ་ཡིན་པའི་  
 མཚན་ཆ་ལ་འདྲ་རྒྱུ་ཉ་ལ་འོས་བྱིངས་མིང་དུ་སྐབ་པའི་རྒྱུ་ཉ་ཡཅ་བྱིན། ཅ་ཁྱད་དོན་བྱིས།  
 རིམ་པ་ལས་མ་འདས་པར་བྲལ། ཞེས་པས་རྒྱུ་ཉ་རི་བྲལ་ཉེ་རྒྱུ་ཉ། ལྷ་མིན་མཐའི་བྱིངས་  
 དང་བེ་ཀར་ཁ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ལོས་རི་(༡༡༧)ཡར་བྱས། དབྱངས་མེད་དབྱངས་དང་  
 སྐྱོར། ཞེས་པས་རྒྱུ་དང་ར་ཡ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་དབྱངས་པས། ལུ་བ་རྒྱ་ར་གྲུབ། ཉགས་ཀྱི་  
 དོན་ཅན་གྱི་ཆོག་ལ་དང་པོ་འོས། སི་བྱིན། ཡི་བྱིས། མི་ཟད་པ་ལས་རྣམ་དབྱེ་རྣམས་ཀྱི་  
 འོས། ས་བྱིས། ཡང་ལུ་བ་སྐྱོན་བྱིངས་མདོ་ལས། སརྒྱ་སྐྱོན་ཆོག་རབ་རྒྱ་སྐྱོར་པ་ལའོ། །  
 ཞེས་པའི་བྱིངས། སརྒྱ་བཞག། ཉེར་བསྐྱར་ལ་དུ་སྤྱི་གསུམ་ལ་ཀ་འོས་མིང་རྒྱུ་ཉ་གི་བྱིན།  
 ཀ་ཡོན་ཏན་འགོག་པའི་དོན་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་བྱིས། ཡི་བཞག། བྱིངས་མཐའི་ལུ་ནི།  
 ལྷ་ཉ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ལས་སོ། ཁྱད་དོན་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་བྱིས། དབྱངས་མེད་དབྱངས་  
 དང་སྐྱར་བས་ལུ་བ་སརྒྱ་སི་མི་ཟད་པ་ལས་འཛིག། ཡང་ཉེར་བསྐྱར་བེ་དང་ལྷ་ཉ་སྐྱོན།  
 ད་ཁྱད་དོན་བྱིས། རྒྱ་ཉི་ཉ་བྱིངས་པ་ལའོས། བྱིངས་པའི་བྱིངས། ཉི་ཉ་བཞག། རྒྱུ་ཉ་རྗེས་  
 འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱིས། ཁྱོ་བ་དང་རྒྱུ་ཉ་དག་གཡོ་བ་དང་སྐྱའི་དོན་རྣམས་ལ་ལྷ་ཉ་འོས་  
 མིང་རྒྱུ་ཉ་བྱིན། ཁ་གྲུབ་པ་ཉ་ཁ་ཞེས་པའི་འཕེལ་བའི་དོན་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱིས།

དེའི་དོན་གྱིས་གྲིའི་རི་ལྷར། ལུ་བྱ་རྩ་སོགས་གྱིས། ལུ་ལ་ན་བྱས། ༡་ར་རི་སོགས་གྱིས་  
མ་ཏ། ཉེར་བསྐྱར་བེ་ལ་གཉིས་དབྱངས་ལ་ཡི་ཡ། དབྱངས་མེད་དབྱངས་དང་སྐྱར་  
བས། ལྷ་ཀ་ར་ཏ་གྱུ་བ་དེ་ནི་སྔོན་དུ་ལུ་བ་བཞག་པས། ལུ་བ་སྐྱ་ཀ་ར་ཏ་གྱུ་བ། མི་  
འཛིག། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཛོ་ཆས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཁན་པོ་ཉེ་ལུ་བ་རྩ་ར་ཞེས་བཞོད་  
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡ་དང་ལུའི་འདུ་ཤེས་གྱིས་སྒྲིང་བཅེ་བས་དམན་པའི་གནས་སུ་  
ལྷང་བ་ལས་ཉེ་བར་འཛིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུ་བ་ཆོག་གོགས་དང་  
བཅས་ན་དོན་བརྒྱ་སོགས་ལ་འཇུག། ལྷ་ར་འཛིན་བ་དང་འཆང་བ་དང་གཞི་སོགས་ལ་  
གོགས་གྱིས་འཇུག་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཁན་པོ་ཉེ་ལུ་བ་སྐྱ་ར་ཞེས་བཞོད་  
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷང་འདས་ལ་ཉེ་བར་མཚམས་སྦྱར་བས་ན་དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་  
བྱིར་ཏེ། དངོས་སུ་བསྐྱབ་བ་དང་རྒྱད་ནས་མི་གནས་པའི་ལྷང་(༡༩༩༣)འདས་ལ་རིམ་  
གྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བའི་བྱིར་ཏེ། ལུ་བ་སྐྱར་ལྟར་དང་སྐྱ་མཚམས་སྦྱར་དང་ཁུ་ཚུར་དང་  
བསམ་བཤམ་དགོངས་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཁན་པོ་ཉེ། ལུ་བ་  
སྐྱ་ཀ་ར་ཏ་ཞེས་བཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགག་གྱུ་བ་གནང་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་པའི་  
གནས་ནམས་ཉེ་བར་ལྷང་འཕོག་པའམ་ཉེ་བར་བརྟམ་སྦྱོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་  
བྱིར་ཏེ། ལུ་བ་སྐྱར་ལྟར་དང་། ལྷ་ཀ་ར་ཏ་བརྟམ་སྦྱོད་པའམ་ལྷང་འཕོག་བ་ལ་འཇུག་  
པའི་བྱིར། བེ་རྣམ་བ་དང་ཁྱད་པར་དང་བུལ་སྐྱང་སོགས་དོན་ཆེས་མང་པོར་འཇུག། ཡལ་  
ཀུན་སོགས་མང་བ་དང་། ཀ་ར་ཏ་བྱེད་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། །

གཉིས་བ་གནས་ལ་བཞེན་ནས་བསྐྱང་རྩལ་འཆད་པར་གནས་པས་གནས་ལ་མ་  
ལུས་པར་བྱ་བ་མི་བྱའི་ཞེས་སོགས་བྱུང་། གནས་བ་སློབ་མས་གནས་གྱི་སློབ་དཔོན་ལ་  
མ་ལུས་པར་བྱ་བ་མི་བྱ་ཉེ། དེ་བྱིར་མི་རུང་བའི་བྱིར། ལུ་བའི་བྱ་བ་ཡོད་དེ། རུང་བར་

ཤེས་པ་ཡང་ལྷ། རུང་མི་རུང་གི་ཚེ་མ་ཅན་ཡང་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་ཁྱེས་པས་  
སྤྲུལ་པ་གྲུས་པའི་ཡན་ཡོན་འབྱུང་ཞིང་མ་ཁྱེས་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་ལ། གཉིས་པ་  
ཁྱེས་པས་བྱུར་རུང་མི་རུང་གི་བྱུང་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། མི་རུང་བར་ཤེས་པ་  
ནི་ཁྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཉེ། དེ་གནང་མི་ཡོང་ལ། གནང་བ་བྱུང་ཡང་བྱ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ཁྱུ་ལ་སོ་སོར་ཡོད་དེ། སློབ་པར་བ་ནི་ནམ་བུར་དུས་ཁྱེས་པ་རྒྱན་  
གྱི་བྱ་བ་གནས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་ནི་ཉིན་རེ་ལན་གསུམ་གསུམ་དང་། རྒྱུང་གྲགས་  
ལཱ་ལཱ་དུག་གིས་ཆོད་ན་ཞག་ལཱ་ལཱ་དུག་གི་ཆོ་ཁྱུ། དཔག་ཆོད་ཕྱིན་གསུམ་གྱིས་ཆོད་ན་  
གསོ་སྦྱང་གི་ཆོ་ཁྱུ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཀུན་ཏུ་སྦྱང་པར་རུང་བ་དག་བགྱིད་འཆལ་  
ཞེས་ཁྱབ་ཡོན་ཉེ། འོད་ལྗན་ལས། ཀུན་ཏུ་སྦྱང་བ་རུང་བ་དག་བགྱིད། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། (༡༩༩༧)དེ་ཁྱུ་ལ་མིན་ལ་བྱ་བ་ཡང་རུང་བ་ཡང་ཁྱུ་དགོས་པར་  
བཤད་པ་ཅམ་ཡོན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཁྱེས་ཀྱང་རུང་མི་རུང་གི་དོགས་པ་མི་  
ཆོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་བྱ་བ་ནར་མ་རང་གི་ཁྱུ་ལ་བསྟན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ཁྱུ་  
ལ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱུ་ཆོ་བ་རང་རང་གི་མིང་ནས་སྒྲིམ་ནས་ཁྱུ་དགོས་ཉེ།  
ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། ལྷ་མ་སྦྱར་འཆོམ་པར་ལྷ། ཉིན་མོ་སྦྱོད་པ་ལ་མཆི་བར་ལྷ། བསོད་  
སྒྲིམས་ལ་མཆི་བར་ལྷ། ཞེས་སོ་སོར་ཁྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལོ་དྲི་ལས། ཆག་ཆག་དང་  
ཕྱག་དང་སྒྲོག་པ་དང་ཁ་ཏོན་དང་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་པ་རྣམས་བགྱི། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀ་རི་ཀ་སོགས་ལས་ཀྱང་དོ། ཁྱུ་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དམིགས་  
བསལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་དམིགས་བསལ་དང་། རྟོན་གྱི་དམིགས་བསལ་དང་། བྱ་  
བའི་དམིགས་བསལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གནས་ཀྱི་སྤྲུལ་དེར་མེད་  
ན་ཆེན་པ་ལ་ཁྱབ་དང་། དབྱར་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཆེན་འོས་མེད་ན་གཞོན་པ་ལ་ཡང་ཁྱུ་

བ་དང་། གནས་ཀྱི་བླ་མ་ས་གཞན་ན་གནས་ཆོ་མ་ཁྱེས་ཀྱང་རུང་བའི་བྱིར་དེ། ཅུ་བར།  
སྒོ་བ་དང་གཞི་ནས་སྒོ་བར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ལུ་བ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་ལྔ་ལོན་པ་ལྔ་པ་ཐ་མ་དང་ལྔ་ན་པས་  
ལྔ་ངས་རྒྱ་བ་ཁྱེ་མི་དགོས། གནས་མ་རྟེན་པས་ཞག་ལྔ་བྱུག་ལ་དང་། ངལ་བའི་ཆོ་དང་།  
སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་ཆད་པས་བཀག་ཆོ་དང་། བྱ་རྒྱུ་སྒོགས་དང་། ཆངས་སྒྱུད་དང་སྒོག་  
སྒོགས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོ་ཁྱེ་མི་དགོས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱ་བའི་དེ་ཡོད་  
དེ། གཤམ་གཅི་སྒོགས་དང་ཉེ་ལོར་འདོམ་ཞེ་དག་ཚུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་བྱུག་དང་སྒྱུད་  
ལམ་བཞི་དང་། ཞར་ལ་གཞན་བྱུང་བ་དང་། རུལ་རྒྱུག་བ་སྒོགས་ཁྱེ་མི་དགོས་པའི་བྱིར།  
ཅུ་བར། གཤམ་བ་དང་གཅི་བ་དང་། བསམ་མཐུན་ཆད་དུ་འགྱོ་བ་ཡང་ངོ་། ཞེས་  
བྱུང་། །(༡༩༣)

### རབ་བྱུང་གི་ཡོ་བྱད་ལྟར་བཟེད་སྒོགས་བཤད་པ།

། རབ་བྱུང་ཡོ་བྱད་སྒྲོད་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་དག་ལས་ལྷག་མ་གཞི་སྒྲོད་དུ་འཆད་ལ།  
ཉེར་མཐོ་ལྟར་བཟེད་དང་། མཐར་གསེལ་དང་། རྒྱ་ཆོགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཆད་  
པར། ལྟར་བཟེད་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་བྱའོ། རྒྱུ་ཅ་  
དང་ཆེན་པོ་དང་སྒྱ་བས་ཀྱང་མི་བྱའོ། ཞེས་པ་ནས། ལྷིང་བཅེ་བས་ཉེ་ལོར་བྱུག་དར་  
དང་ཆག་ཆག་བྱའོ། ཞེས་བྱུང་། འདིར་ལྟར་བཟེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་རང་ལྷགས་བཞག་  
པ་དང་། དོགས་པ་བཅད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། གང་གིས་



བཅད་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཅད་པ་དང་། ལྟར་བཅེད་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་། དགོས་པ་དང་སྒྲུབ་གནད་དང་བཅས་པ་བདུན། དང་པོ་ནི། རུང་བ་ཆད་ལྡན་གྱི་སྒྲོ་ནས་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་གྱི་གཙོ་བོར་དམིགས་པའི་རིགས་གནས་གྱི་སྒྲོད་དེ་ལྟར་བཅེད་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་གྱི་གཙོ་བོ་ཡན་ཆད་གྱིས་བྲིམ་པའི་རྟགས་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་པལ་པ་གཅིད། སྒྲོད་ཅེས་པས་ཆོས་གོས་སོགས་དེའི་རྟགས་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དག་ཀྱང་གཅིད། རིགས་གནས་སྒྲོས་པས་འབྲེལ་མེད་ལྟར་བཅེད་ཀྱང་བསྐྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྟར་བཅེད་འཆང་སྒྲངས་བྱུང་བའི་དགོ་སྒྲོང་གིས་ཆད་ལས་སྒྲུབ་ཅད་པའི་ལྟར་བཅེད་ལ་འབྲེལ་མེད་ལྟར་བཅེད་ཅེས་བཤད་པའི་བྱིར། ལྟར་བཅེད་ལ་རུང་བ་ཆད་ལྡན་ཅིག་དགོས་ཏེ། རུང་བ་ལྟ་དང་ལྡན་ཞིང་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆད་དང་ལྡན་པ་ཅིག་དགོས་པའི་བྱིར། རུང་བ་ལྟ་དང་ལྡན་དགོས་ཏེ། རྒྱའི་རུང་བ། ལ་དོག་གི་། དབྱིབས་གྱི་། རོ་བོའི་། ཆོ་གའི་། སྒྲོ་ནས་རུང་བ་ལྟ་དགོས་པའི་བྱིར། རྒྱའི་རུང་བ་ཡོད་དེ། ས་དོ་ལྷགས་གང་རུང་ལས་བྱས་པ་ཅིག་དགོས་གྱི། གསེར་ཟངས་ར་གན་གྱིང་སོགས་ལས་མི་རུང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་རུང་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ལྷགས་ལས་བྱས་པ་དང་། ས་ལས་(༡༩༥)བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དཔག་བསམ་འབྲི་གིང་ལས། ཤེལ་གྱི་ལྟར་བཅེད་ཟེར་བ་ཡང་འཆིང་བྱ་ཡིན་པས་དོ་ཡིན་ཏེ། བ་ཀྱི་ཀ་ནི་འཆིང་བྱ་དང་ཤེལ་གྱི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་འབྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བྱ་རོག་གི་མིག་ལྟར་ནག་པ་ཁེ་མ་སོགས་མེད་པ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། རུང་རུ་དང་ཆེན་པོ་དང་སྒྲུབས་ཀྱང་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། སྒྲོང་བྱེད་བཀས་པ་ལྟར་རྒྱུམ་པ་ཅིག་དགོས་གྱི་གྲུབ་ཞིད་ཟུར་གསུམ་སོགས་མི་རུང་བའི་བྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ལྡན་པ་ལྟ་ཡན་ཆད་མ་ཡོག་པ་དང་ཡོངས་སྒྲོད་དུ་བཅེད་པ་ཅིག་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར།

ལྷན་པའི་སྐད་དང་ཐམས་ཅད་དང་། མོགས་སོ། །ལྷ་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་དོ་པོ་མོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་  
 རུང་བར་མ་ཟད་ཆོགས་ཕྱིན་ཀྱིས་བསྒྲུབ་ཏུ་རུང་བའི་ལྷ་པ་བཟེད་ལ་འབྲེལ་མེད་ལྷ་པ་  
 བཟེད་མ་ཡིན་པ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་ཆད་ལས་སུ་བཅང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་ཕྱིན་  
 ཀྱིས་བསྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་བཟེད་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ལྷ་པ་བཟེད་ཀྱི་མཐའི་  
 ཆ་སྟེ་ཁའི་མཐའི་སྐད་མཐའི་བོའི་ལྷ་གང་དམ་མཐའ་བཟོར་གང་གི་ལྷ་ག་མར་འབྲས་ཐུག་  
 པོ་ཆེ་སྟེ་སྐམ་པ་ག་རྩའི་བྲེལ་རུང་གང་བཅོས་པ་སུམ་འཕེལ་དུ་སོང་བ་ལ་བོད་བྲེལ་དུག་  
 ལུལ་དུག་དང་། སྐམ་གཤེར་གྱི་ཆོད་མ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལ་དུག་ལུལ་གཉིས་དང་མཐེ་  
 བའི་ལྷ་གང་གི་ཆ་ལ་དུག་ལུལ་གང་སྟེ་དུག་ལུལ་དགུ་ཤོད་བའི་ལྷ་པ་བཟེད་དེ། ཡའི་  
 ལྷ་པ་བཟེད་རུང་ཆད་དང་། དེ་ཉིད་འགྱུར་དུག་ལུལ་བཅོ་བརྒྱད་ཤོད་པ་དེ་ཆེ་ཆད་དང་།  
 དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུག་ལུལ་བཅུ་ནས་བཅུ་བདུན་གྱི་བར་བརྒྱད་གང་རུང་ཤོད་པ་འབྲིང་  
 ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བར། ཁའི་ཆའི་མཐའ་ནས་སྐད་ཆོད་དང་  
 བཅས་ཆོད་མ་དང་བཅས་པ། ཞེས་དང་། འྲིག་ལས། འདི་ནི་ལྷ་པ་བཟེད་རུང་འཕྲི་ཆད་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། (༡༩༩)ཅ་བར།  
 དའི་བར་ཤོད་པ། ཞེས་དང་། འྲིག་ལས། འབྲས་ཐུག་པོ་ཆེ་མ་ག་རྩའི་བྲེལ་རུང་དོ་  
 བཅོས་པ་སྐད་ཆོད་དང་བཅས། ཆོད་མ་དང་བཅས་པ་བཟའ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དེ་  
 ཤོད་ཞིང་རུང་པའི་ལྷ་པ་བཟེད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷ་པ་བཟེད་ཆེན་བོའི་ཆད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བར། ལྷ་ག་པ་ནས་དའི་བར།  
 ཞེས་དང་། འྲིག་ལས། འབྲས་ཐུག་པོ་ཆེ་མ་ག་རྩའི་བྲེལ་རུང་གང་བཅོས་པ་ལས་ལྷ་ག་  
 པ། བས། རྩུ་རུང་དོར་མ་ལྷོགས་པའི་བར་སྐད་ཆོད་དང་བཅས་ཆོད་མ་དང་བཅས་པ་  
 དེ་ཤོད་ཞིང་དེ་རུང་པ་ནི་ལྷ་པ་བཟེད་འབྲིང་བོའི་ཆད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

དང་། དོར་མ་ལྟོགས་པ་ནི་དོར་མ་སྒྲིབ་པ་སྟེ་དོ་བཙོས་པའི་ཚད་ལ་མ་སྒྲིབ་ཅིས་པའོ། །  
 མ་ག་རྩའི་བྲེལ་རྒྱུ་གི་ཚད་ཡོད་དེ་དེའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་དུག་སྤུལ་ཡིན་ན་དོ་དང་། བདུན་  
 སྤུལ་ཡིན་ན་དོ་དང་འཁྱོར་བ་གང་འགོ་བའི་བྱིར། དེ་ཐལ་དེའི་ནང་དུ་འཁྱོར་བ་གང་  
 འགོ་བ་ཞིག་ །དུག་སྤུལ་དོ་ལ་འཁྱོར་བདུན་ཡོད་ཅིང་། བདུན་སྤུལ་དོ་ལ་འཁྱོར་བ་དུག་  
 ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བོད་བྲེ་གང་ལ་འཁྱོར་བ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་ལ།  
 མ་ག་རྩའི་བྲེལ་རྒྱུ་གསུམ་ལ་བོད་ཀྱི་བྲེ་གང་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། བམ་ལྔ་ལས། འབྲས་  
 བརྒྱུས་པ་སྐམ་པོ་བྲེལ་རྒྱུ་བྱེད་དང་ལྔ་ལ་བོད་བྲེ་བྱེད་དང་དོ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཆ་ནི་སྤུམ་  
 འཁྱུར་སྟེ་བྲེ་བྱེད་དང་ལྔ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟགས་བྱི་མ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་  
 སྟེ། ཡ་འཁྱོར་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་གི་དུག་ཆ་དུག་སྤུལ་དང་། དེའི་བདུན་ཆ་ལ་བདུན་སྤུལ་དུ་  
 བཞག་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བོད་བྲེའི་དུག་ཆ་ལ་དུག་སྤུལ་དང་དེའི་བདུན་ཆ་ལ་བདུན་  
 སྤུལ་དུ་བཞག་པའི་བྱིར། བམ་ལྔ་ལས། མ་ག་རྩའི་བྲེལ་རྒྱུ་བྱེད་དང་དོ་ལ་བདུན་སྤུལ་  
 བྱེད་དང་བཞི་ཡོད་དེ། མ་ག་རྩའི་བྲེལ་རྒྱུ་དོ་ལ་བདུན་སྤུལ་བཞི་དང་འཁྱོར་བ་དོ་ཡོད་  
 དོ། །(༡༩༥)ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། འདིའི་འཁྱོར་བ་ཡ་འཁྱོར་ཡིན་ནོ། །འབྲས་  
 ཐུག་པོ་ཆེ་ནི་འཕེལ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་པས། འབྲས་བརྒྱུས་མ་སྐམ་པོ་མ་ག་རྩའི་བྲེལ་  
 རྒྱུ་གང་བཙོས་ན་སྤུམ་འཕེལ་དུ་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། བམ་ལྔ་ལས། འབྲས་བརྒྱུས་མ་སྐམ་  
 པོ་ནི་ཆན་དུ་བཙོས་ན་སྤུམ་འཕེལ་དུ་བཅིངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཚོད་མ་དང་  
 སྒན་ཚོད་ཀྱི་ཚོད་ཀྱི་ལས། འབྲས་ཆན་སྒྲགས་རྩམ་ཙམ་ལས་མི་ལྷག་བར་བཤད་ལ།  
 བམ་ལྔ་ལས། དེའི་རྒྱུན་ཀྱི་ཚོད་མ་དང་བཙས་པ། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་བཤད་ཀྱང་།  
 འགྲེལ་རྒྱུ་དུ་འབྲས་ཆན་ཀྱི་སྤུམ་ཆར་བཤད་པ་འཤད་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་མཆན་གྱིས་  
 ཚོད་མ་དང་སྒན་ཚོད་བསྐྱམས་ནས་དུག་སྤུལ་དོར་འཤད་པའི་བྱིར། ཚོད་མ་དང་སྒན་

ཚོད་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྒན་ཚོད་ནི་གསེར་ཚོད་དང་། ཚོད་མ་ནི་བྱ་ན་ལམ་རྒྱ་རིམ་  
 སྒྲུལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་འབྱེད་དྲིལ་ལས། ཚོད་མ་ལ་གསེར་ཚོད་དང་སྒན་ཚོད་ལ་  
 སྒྲུལ་ཚོད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བྲེའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུལ་གྱིས་བཅིས་  
 བ་དུག་སྒྲུལ་བཤད་ཟིན་ལ། བདུན་སྒྲུལ་གྱི་དེ་ཡོད་དེ། བདུན་སྒྲུལ་བྱེད་དང་བཙུག་ཅིག་  
 དེ་རྒྱུང་ཚད། བདུན་སྒྲུལ་ཉེར་གཅིག་དེ་ཆེ་ཚད་དང་། དེ་གཉིས་གྱི་བར་འབྲིང་ཚད་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་ཆན་ལ་བདུན་སྒྲུལ་བདུན་དང་། ཚོད་མ་དང་སྒན་  
 ཚོད་ལ་བདུན་སྒྲུལ་དོ་དང་ཡ་འཁྱོར་གང་མཐེ་བའི་ལྷོ་གང་ལ་བདུན་སྒྲུལ་གང་དང་  
 འཁྱོར་བ་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཉིས་འགྱུར་འབྲས་ཆན་བདུན་  
 སྒྲུལ་བཙུག་པའི་དང་། ཚོད་མ་སྒན་ཚོད་ལ་བདུན་སྒྲུལ་བཞི་དང་ཡ་འཁྱོར་དོ། །འདི་ཆ་ལ་  
 བདུན་སྒྲུལ་གཉིས་དང་ཡ་འཁྱོར་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་སྟེ། དེས་ལྷུང་བཟེད་  
 གྱི་འཁྱོར་ཚད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འཁྱོར་བ་བྱེད་དང་སྒོ་གཉིས་ཤོང་བ་དེ་དགོ་སྒྲོང་  
 ཡའི་ལྷུང་བཟེད་རྒྱུང་ཚད་ཡིན་རྟེ། འབྲས་ཆན་ལ་འཁྱོར་བ་ཉེར་གཅིག་ཚོད་མ་དང་སྒན་  
 ཚོད་ལ་འཁྱོར་(༡༥)བ་བདུན་དང་། མཐེ་བའི་ལྷོ་གང་ལ་འཁྱོར་བ་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། ཆེ་འབྲིང་གི་འཁྱོར་ཚད་ཀྱང་ཤེས་སྟེ། ཡ་འཁྱོར་རེ་གསུམ་ཤོང་བ་ཆེ་ཚད་  
 དང་། དེ་གཉིས་གྱི་བར་འབྲིང་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུང་བཟེད་སྒང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་  
 གཞལ་ན། འབྲས་ཐུག་པོ་ཆེ་མ་ག་རྩའི་སྒང་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་དང་། བོད་སྒང་བརྒྱ་  
 དང་ཞེ་བཞི་ཤོང་བ་ཡའི་ལྷུང་བཟེད་རྒྱུང་ཚད་ཡིན་རྟེ། མ་ག་རྩའི་བྲེུ་རྒྱུང་བྱེད་དང་ལྷ་  
 ཤོང་བ་དགོ་སྒྲོང་ཡའི་ལྷུང་བཟེད་རྒྱུང་ཚད་གང་ཞིག་བྲེུ་རྒྱུང་གང་ལ་མ་ག་རྩའི་སྒང་  
 བཙུག་དང་བོད་སྒང་སྒོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། འབྲས་ཐུག་པོ་  
 ཆེ་བ་ཀྱས་མ་སྒྲུལ་པོ་མ་ག་རྩའི་བྲེུ་རྒྱུང་གང་ལ་མ་ག་རྩའི་སྒང་བཙུག་ཡོད། མ་ག་



རྟེན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཞི་བོད་ཀྱི་དོ་ཡོད་དོ། །སྒྲིབ་ཚད་དུ་བཅི་ན་ནི་སྒྲིབ་ཚད་གཉིས་ཡོད།  
 སྒྲིབ་ཚད་དུ་བཅི་ན་བརྟན་སྒྲིབ་དོ་དང་འཕྲོར་གང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 མ་ག་རྟེན་གྱི་སྒྲིབ་ཚད་ལ་མ་ག་རྟེན་གྱི་སྒྲིབ་ཚད་དུ་གྲག་ཡོད་དེ། དུག་སྒྲིབ་ལ་མ་ག་རྟེན་གྱི་  
 སྒྲིབ་ཚད་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། སྒྲིབ་ཚད་ལ་ལས། སྒྲིབ་ཚད་ནི་སྒྲིབ་དུས་ཀྱི་  
 སྒྲིབ་ཚད་ཀྱི་ཚད་དོ། །ཞེས་དང་། སྒྲིབ་ཚད་ནི་སྒྲིབ་ཚད་ཤོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར། མ་ག་རྟེན་གྱི་སྒྲིབ་ཚད་ཡོད་དེ། མ་ག་རྟེན་གྱི་གསེར་སྒྲིབ་ཚད་ལ་མ་སྒྲིབ་ཚད་  
 དང་། མ་སྒྲིབ་ཚད་ལ་གསེར་སྒྲིབ་ཚད་ལ་སྒྲིབ་ཚད་ལ་སྒྲིབ་ཚད་གང་ཞིག །  
 འབྲས་སྒྲིབ་ཚད་དང་མ་ག་རྟེན་གྱི་སྒྲིབ་ཚད་མཉམ་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ལས། སྒྲིབ་ཚད་ལས་སྒྲིབ་ཚད་ལ་དང་པོ་དང་འབྲིང་འབྲིང་ལས་  
 དེའི་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་དོན་དུ། མན་ངག་ལས་འབྲུང་པའི་ཚད་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། མ་སྒྲིབ་  
 ཚད་ལས་ཚད་ལས་བྱ། །མ་སྒྲིབ་ཚད་ལ་སྒྲིབ་ཚད་ཡོད་དོ། །གསེར་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་དུ་  
 བཟོད་དོ། །གསེར་སྒྲིབ་ཚད་ལ་སྒྲིབ་ཚད་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༥བ)བྱིར། གཉིས་  
 པ་གཞི་འགྲེལ་གྱིས་གྲུབ། དེས་ཆེ་འབྲིང་གི་ཚད་ཤེས་སྟེ། བའི་ལྷང་བཟོད་ཆེ་ཚད་  
 འབྲས་མ་ག་རྟེན་གྱི་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་དང་པོ་དང་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་དུ་བྱེད་དང་ཆེ་  
 ཚད་གི་པར་འབྲིང་ཚད་ཡིན་པའི་བྱིར། མའི་ལྷང་བཟོད་ཀྱི་ཚད་ཡོད་དེ། དགོ་སྒྲིབ་པའི་  
 ལྷང་བཟོད་ཚད་ཚད་དེ་མའི་ཆེ་ཚད་དང་། མའི་མཐོང་པོ་གང་ལྷག་པའི་མ་རང་གི་  
 བའི་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་དུ་བྱེད་དེ། ཚད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་  
 དང་། ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་གསེར་གསེར་སྒྲིབ་ཚད་དང་། སྒྲིབ་ཚད་ལས་པའི་ལས་  
 ལས་དང་ལྷག་ལས་ལས་པའི་གཉིས་གཉིས་དེ་བྱེད་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གང་

གིས་བཅང་བ་ཡོད་དེ། རབ་བྱུང་སྟེ་ལྔ་ཙམ་གྱིས་བཅང་དུ་རུང་བྱིས་པས་ནི་མི་རུང་བའི་  
ཕྱིར་རྟེ། ཅ་བར། ལུང་བཟེད་མེད་པར། སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ཡོངས་སྟོང་ཚུལ་ཡོད་དེ། འགྲེང་བཞིན་དུ་ལུང་བཟེད་འབྱུང་འཇུག་མི་  
བྱེད། བྱས་ཚུདེར་མི་འདོར་བ་སོགས། འགྲོ་དུས་འདུག་དུས་དགོན་པ་བས་བསྐྱུང་ཚུལ།  
སྟེགས་དང་ལུང་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། མདོར་ན་མིག་ལྟར་བཅང་དགོས་པའི་ཕྱིར།  
ཅ་བར། ལུང་བཟེད་མིག་བཞིན་དུ་བསྐྱུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །

ལྔ་བ་བྱུང་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ས་འམ་ལུགས་ལས་འཆོས་ཚུལ་དང་ཁ་བསྐྱར་ཚུལ་ལ་  
སོགས་པ་དང་བོར་འཆོས་ཚུལ་སོགས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་བཅོས་ལེགས་བྱེད་  
ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཅ་བར། བཅོས་ལེགས་བྱ་བ་ཡལ་བར་མི་འདོར་རོ། །ཞེས་པ་  
ནས། ཁ་དོག་རྫོགས་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་སོགས་སོ། །

དུག་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་པའི་བཅས་པ་དང་མི་འགལ། སྟོན་དམན་པ་ལས་  
བྱུང་པར་འཕགས། དག་སྟོང་གི་དུན་པ་གསོ་བ་སོགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོན་མཐོ་  
དང་མཐར་ཐུག་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་སྟེ་(༡༩)ན་པཤད་ཡོད་དེ། སྟོན་བདག་གི་ཟས་འདིའི་ལུང་བ་བཟེད་  
བསམ་ན་དེ་ལྟར་བརྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོགས་པ་རུང་བཟེད་ན། གངས་ཅན་གྱི་འདུལ་འཛིན་མཁྱེན་པའི་ལྟེན་ལ་  
ཅིག་གི་གསུང་ལ་ལར། ལུལ་བཅུ་ཤོད་པ་ལུང་བཟེད་རུང་ཆད། བཅོ་ལྔ་འབྲིང་། ཉི་ཤུ་  
ཆེ་ཆད་གསུང་བ་མི་ལེགས་ལ། གསུང་ལ་ལར། དགྲུང་ཡང་བཤད་པའི་རིགས་འགའ་  
སྟུང་བས་གཅིག་ཁོ་ནར་མ་སྒྲ། བོད་ཀྱི་ཅ་ཀུན་མཁྱེན་གསུང་ལས་གྱུང་། ཆོང་འདུས་  
མགྱུར་མའི་གསེར་བྱེའི་འབྲས་ཆན་བྱེ་ལྔ་ཆོད་མ་བྱེ་གང་མཐོ་བའི་སྟོ་གང་གི་གོ་སར་བྱེ་

གཅིག་སྟེ། བོད་བྱེ་བདུན་དང་ལྔ་ལྟལ་དོ་འབྱུང་བ་དེ་རྒྱུ་ཚད། དེ་ནིས་འགྱུར་ཆེ་ཚད།  
 དེའི་བར་འབྲིང་གསུང་བ་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཅས་ལྟན་དག་སྒྲོང་གིས་སྒྲིན་  
 བདག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ལྷུང་བཟེད་རྒྱུ་ཅུར་མ་ཟད་འབྲས་བྱེའུ་རྒྱུང་བྱེད་དང་དོ་  
 སྒྲུལ་འགྱུར་གོང་བའི་འབྲིང་གསུམ་ཡང་སྒྲང་རུང་བ་གང་ཞིག །དུས་གཅིག་ལ་འབྲས་  
 སྒྲུལ་པོ་མ་ག་རྒྱའི་བྱེའུ་རྒྱུང་བྱེད་དང་ལྔ་བཙོས་པའི་བྱན་ལས་ལྷག་ལེན་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་  
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མོ་ཐར་ལས། ལྷུང་བཟེད་གང་བ་གཉིས་སམ་གསུམ་  
 གྲང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར་བམ་ལྔ་ལས། ལྷུང་བ་རྣམ་པར་བཞག་པ་  
 བྱི་ལྷུང་བཟེད་འབྲིང་པོའི་ཚད་དང་སྒྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 བམ་ལྔ་ལས། ལྷུང་བཟེད་འབྲིང་པོ་གསུམ་གྱི་ཚད་གྱི་འབྲས་ཆན་བྱེ་བྱེད་དང་ལྔ་ལ་ནི་  
 འབྲས་ཐུག་པོ་ཆེ་བཟུས་པ་སྒྲུལ་པོ་མ་ག་རྒྱའི་བྱེའུ་རྒྱུང་བྱེད་དང་ལྔ་ཡོད་དེ། དེ་མན་ཆད་  
 ཅི་འདོད་གྲང་བར་བྱའོ། །དེ་ལས་ལྷག་པར་ལེན་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདིར་གཞུང་  
 བྱི་དག་སྒྲོང་གིས་ཅི་ཙམ་དུ་བྱེའུ་རྒྱུང་བྱེད་དང་ལྔ་ལས་ལྷག་པའི་བསོད་སྒྲོམས་ལེན་  
 བ་ཐམས་ཅད་ལྷུང་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཁྱུངས་དང་བཅས་པས་བཤད་  
 བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་སྒྲུལ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེའི་སྒྲུལ་འགྱུར་བྱེད་(༡༩༧)དང་  
 བཅུ་བཞི་སྒྲུངས་ཆོག་སྟེ། དེའི་བམ་ལྔ་ལས། དེ་ནི་སྒྲུལ་པོའི་ཚད་ལ་དགོངས་ཏེ། གསུངས་  
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷུབ་སྟེ། དེ་བཙོས་ན་སྒྲུལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
 འོ་ན་འབྲིང་པོ་ཐམས་ཅད་གྱི་གསུམ་རུང་ངམ་ཞེ་ན་མི་རུང་སྟེ། འབྲས་སྒྲུལ་བྱེའུ་རྒྱུང་  
 བྱེད་དོ་བཙོས་པ་གོང་བ་མན་ཆད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་གྱི། དེ་ཡན་ཆད་གྱི་འབྲིང་པོ་མི་རུང་  
 བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མང་པོ་ཞིག་རྒྱུང་དུ་གསུམ་ལས་འབྲིང་གསུམ་མི་རུང་སྒྲུལ་པ་རྣམས་  
 གྲུང་བཀག་ཟིན་ཏོ། །

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལུ་ལྷ་སྤྱུ་གྱི་དབང་གིས་བོད་བྱེད་ཚད་ཆེ་ཆུང་འགྱུར་ན་ཚད་རི་ལྟར་  
 རྟོགས་སྒྲུལ་ན་སྒྱུ་ན་མེད་དེ། བོད་བྱེད་ཆེ་ཆུང་མ་དེས་ཀྱང་འཁྱོར་བཞེར་གཅིག་བོད་བྱེད་  
 ཚད་བྱས་ནས། དེའི་དུག་ལུ་དང་བདུན་ལུ་གིས་ཅི་བའི་བྱིར་རོ། །བྱ་འདུལ་ན་རེ།  
 ལུ་ལ་བརྒྱད་ཤོད་བ་ཆུང་ཚད་དང་ཚོད་མ་འབྲས་ཆན་གྱི་བཞི་ཆར་འདོད་བ་ཡང་མི་  
 འཐད་པར་ཐལ། ཚོད་མ་གསུམ་ཆར་འགྲེལ་ཆུང་ལྟར་བཤད་ཅིང་སྤར་བཤད་ནམས་  
 དང་འགལ་བའི་བྱིར། ཡང་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཤ་མི་སྒྲོན་ལམ་ཚུལ་བྲིམས། ལྷ་  
 བཟེད་དུ་ཟས་ཁ་ད་ཆད་ལེན་གསུངས། དེ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཅུ་བར། མཐེ་བོའི་འོག་  
 རོལ་དུ་བྱེད་ཆུང་གང་བ་གཉིས་སམ་གསུམ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷ་བཟེད་ཆུང་བར་འཐེབ་ལུ་ལྷ་ལྷ་གཅིག་དང་། ཆེ་བར་  
 འཐེབ་ལུ་ལྷ་ལྷ་དོ་ཤོད་བ་དགོས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷ་བཟེད་ཆེ་  
 ཆུང་གིས་ཁ་ལ་ཆེ་ཆུང་དེ་འདྲའི་དེས་བཟུང་མ་བཤད་པའི་བྱིར་དང་། བྱད་པར་ཆུང་བྱད་  
 ཡོད་བྱིད་བ་ཅམ་མོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །མཐེ་བོའི་ལྷ་གང་གི་དོན་མཐེ་བོད་གི་བྱིད་ཚད་དུ།  
 འདོད་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཞེང་ཚད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས།  
 མཐེ་བོའི་ལྷ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐེབ་སོར་གཅིག་སྟེ། མཐེ་བོའི་ཆོགས་དང་བོའི་ཟུར་ལ་  
 གཅིག་ནས་ལྷ་རོལ་དུ་དགྲིས་ཏེ་ཟུར་ལ་གཅིག་ལ་ཐུག་པའོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འབྱེད་  
 (༡༩༥༥)འགྲེལ་པར། མཐེ་བོད་གི་ལྷ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མཐེ་བོད་གི་ཞེང་ཚད་དོ། །  
 ཞེས་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། མཐེ་བོད་གི་ལྷ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོར་གཅིག་སྟེ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་བྱེད་བ་དང་གོས་གཞིའི་སྤྲེལ་འི་ཡང་  
 དགོངས་པར་སྤང་རོ། །ཡང་སྤྱི་བྱེད་འདུལ་འཛིན་མང་པོ་ན་རེ། མའི་ལྷ་བཟེད་ཆུང་  
 བ་འཛིག་རྟེན་སྒྲིམ་པའི་ཐོར་བ་ཆེ། བྱད་མེད་གྱི་ཐོར་བ་ཆུང་བ་དང་བསྒྲུན་ཟེར་བ་དང་།



ལ་ལའི་པོ་མོ་ལྟ་ཆེ་ཆུང་བཅས་པ་དག་གི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་པ་མའི་ལྟར་བཟེད་  
ལ་ཐོག་མ་ནས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་གནད་དགོས་པ་ལ་མ་གནད་བའི་ཕྱིར་དང་ལུང་དང་  
དངོས་སུ་འགལ་བས་འོལ་ཆོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོ་སྒྲོང་མ་སྒྲོམ་དགའ་མོས་  
ཆོང་དཔོན་ཆུང་མའི་སྤ་ཆུང་གི་རོ་ལྟར་བཟེད་དུ་བཅུག་ནས་དོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས།  
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོ་སྒྲོང་མའི་ལྟར་བཟེད་ཆུང་ཆུང་བཅས་པ་ལུང་གྲོང་གཞི་  
ལས་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱལ་བ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་གྲོང་འབྲུམ་དུ་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར།

། གཉིས་པ་མཁར་བསིལ་འཆད་པར། ཅུ་བར། གལ་ཏེ་བསོད་སྒྲོམས་པ་ཞིག་  
ཡིན་ན་གསིལ་བྱེད་གྲང་དོ། །ཞེས་བྱུང་། གསིལ་བྱེད་ཀྱི་དབྱིབས་དང་། དབྱེ་བ་དང་།  
མཆོན་ཚུལ་དང་། སྒྲོད་ཚུལ་དང་། རྣམ་གྲངས་ལུ་ལས། དང་པོ་དེའི་དབྱིབས་གཞུགས་  
ཡོད་དེ། བར་གིང་སྒྲོམ་པོ་དང་གསོམ་པ་དང་ཡས་མན་གཉིས་ལྷགས་ལས་བྱས་པ་སྐབ་  
ཅན་སྒྲོད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་མདུད་པ་གཅིག་དང་སྒྲོད་གཞོགས་བདུན་ཟུར་དང་། སྒྲོད་གཞོགས་  
ཟུར་བརྒྱད་པའི་ཅེ་ལ་མཆོད་རྟེན་དང་རྒྱུམ་པོ་ཡོད་པའི་ཅེ་མོར་ཡང་མཆོད་རྟེན་ཡོད་  
ལ། རྩ་རེ་རེ་ལ་ཨ་ཡོང་གསུམ་གསུམ་དང་སྒྲོད་དུ་ལྷགས་གྲུ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་པར་བཤད་དེ། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ལྷགས་  
ཀྱི་རྩ་གཅིག་པ། མ་འོངས་བྱམས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་རྩ་གཉིས་པ། ད་ལྟར་ཀྱི་སངས་རྒྱས་  
ཀྱི་རྩ་བཞི་(༡༩)པ། གསུམ་ཀའི་ལྷགས་ཀྱི་རྩ་དྲུག་མ་རྣམས་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་  
ཕྱིར་ཏེ། སྒྲིགས་བཟ། འདི་ལ་ལྷགས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །འདས་པའི་ལྷགས་དང་མ་  
འོངས་ལྷགས། །ད་ལྟར་ལྷགས་དང་གསུམ་སྒྲོད་ལྷགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
འདི་ཕལ་ཆེན་གྱི་པའི་ལྷགས་སུ་མངོན།

གསུམ་པ་དེའི་མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཁར་བསིལ་ཀྱི་སྒྲོད་ལ་མདུད་པ་གཅིག་ཡོད་

པས། རན་སོང་གི་སྒོ་འགོག་པ་དང་། རུམ་བུ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་། བར་  
 ཤིང་གསོམ་པས་ལུས་སེམས་ལས་རུང་དང་གཡོ་མེད་པ་དང་། སྤྲོད་ཟུར་བདུན་གྱིས་བྱང་  
 རུབ་ཡན་ལག་བདུན་དང་སྤྲོད་ཟུར་བརྒྱད་གྱིས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་།  
 ར་བཞིས་བདེན་བཞི་དང་། མཚོན་རྟེན་གཉིས་གྱིས་ཚས་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུ་གཉིས་དང་།  
 ཨ་ལོང་བཅུ་གཉིས་གྱིས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། ལྷགས་ཀྱས་རན་སོང་  
 བས་འདྲན་པ་མཚོན་པའི་བྱིར་རྟེ། སྤྲུགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ་ལས། མདུད་པ་གཅིག་ཏུ་  
 ཡོད་པ་ནི། །རན་སོང་སྒོ་གཅོད་མཚོན་པའི་བདུན། །རུམ་བུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ནི། །  
 ཞེས་པ་ནས། ལྷགས་ཀྱ་འདི་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཡིས། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་འདྲན་པ་མཚོན། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། མཁར་གསེལ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་རྣམ་གྲངས་ཡོད་དེ། བསེལ་བྱེད་དང་མཁར་གསེལ་སོགས་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 སྒྲུ་བཤད་ཡོད་དེ། མཁར་བ་ནི་དབྱུག་པ་དང་། སྒྲུ་སེལ་སེལ་བྱེད་པས་མཁར་བསེལ་  
 དང་། གསེལ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་བྱིར། རྟེན་རོ། །ལྷ་པ་སྤྲོད་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཡིད་  
 གྱིས་མཚོན་དོན་དུན་ཏེ་སངས་རྒྱས་གྱིས་གནང་བའི་དགོས་པ་དང་ལྷན་པར་ལུས་གྱིས་  
 གུས་པ་དང་ལྷན་པར་བཅང་པས་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚས་དུན་པའི་ལན་  
 ཡོན་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། །

གསུམ་པ་རྒྱ་ཆགས་ལྷ་ཡོད་དེ། སྤྲོད་ཀྱི་ཁར་ཤིང་གྲུ་གསུམ་ལ་སྤྲོད་ཁ་འཕ་མདུང་  
 བྱིམ་ལྟར་བཏགས་པའི་སྤྲོད་ཆགས་དང་། ལུམ་པ་ཁ་པོ་ཆེ་ལྷ་སུའི་རྒྱ་ཆགས་(༡༩)མི་  
 ལུམ་ཆགས་དང་། བཟོ་བ་ལྷ་སུའི་ཁ་རས་གྱིས་གཡོགས་པའི་རིལ་པ་ཞབས་ཆགས་ཅན་  
 དང་། རས་ཀྱི་ཐུག་མ་ཁ་ཞབས་གཉིས་སྒྲུ་ཐ་གུས་བཏགས་པའི་བསལ་ཆགས་དང་།

དེར་སང་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་ཚགས་གྲུ་གསུམ་ལྔ་བམ་ལྔར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཙུ་བར། སྤྱང་ཚགས་བཅང་བར་བྱུངོ། །ནས། རྒྱ་ཚགས་གྲུ་གསུམ་མམ་རིལ་བ་ཞབས་ཚགས་ཅན་ནས། བསལ་ཚགས་གྱུར་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༥ གཉིས་པ་ཕན་ཚགས་སྒོགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་མ་ཚོག་ལ། གནས་པ་དང་ནད་གཡོགས་སྒྲོས་པ་དང་། མ་ཚོག་གི་བྱེད་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པར། ལོ་ཚོགས་མི་ཤེས་ན་མཚན་གི་ཉེ་ལོར་དུ། ཞེས་པ་ནས། བྱེད་ག་བར་སྤལ་འོག་ཏུ་གཞུག་པར་བྱུངོ། །ཞེས་བྱུང་། གཉིས་པ་འཆད་པར། དགོ་སྒྲོང་གི་གནས་སུ་དགོ་སྒྲོང་མའོ། །ཞེས་པ་ནས། ལྱང་བར་འགྱུར་པ་དང་དགོ་སྒྲོང་དུ་བྱེད་པའི་བར་སྒྲུབས་སུངོ། །ཞེས་བྱུང་། འདིར་མ་ཚོག་གི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། དགོ་བསྟེན་མ་རབ་བྱུང་མ་དགོ་ཚུལ་མའི་ཚོག་གསུམ་པ་དང་འདྲ་བ་དང་། དགོ་སྒྲོབ་མ་དང་ཚངས་སྒྲོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་གསོལ་གཉིས་ཀྱིས་སྟེར་བར་འདྲ་ཚུལ་དང་། དགོ་སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་པའི་ལུལ་རྟེན་ཡོ་བྱེད་ཚོག་ནམས་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་ལྟར་སྒྲོར་བ་སྒྲུབས་འགོ་རྩམ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་དགོ་བསྟེན་མར་ཁས་སྤངས་ནས་དགོ་བསྟེན་མར་སྒྲུབ་པ་གང་ཞིག །དེ་བཞིན་དུ་རབ་བྱུང་མ་ཡང་ཡིན། དགོ་ཚུལ་མ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀམ་ག་ཏམ་ལས། བཟུང་ནས་སྒྲུབས་སུ་འགོ་བ་དང་། དགོ་བསྟེན་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་བས་དགོ་བསྟེན་མའི་སྒྲོམ་པ་སྒྲིན་པར་བྱུངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀ་ཏམ་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲུབས་སུ་འགོ་བར་རྩམ་པས། རབ་དུ་བྱུང་བ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་བྱུངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀ་ཏམ་ལས། (༡༩༥) ཡོངས་སུ་དག་ནས་སྒྲུབས་སུ་འགོ་བ་དང་། དགོ་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པས་དགོ་ཚུལ་མར་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་བྱུངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་སྒྲོར་འདུག་གི་

ཁྱད་པར་ལ་དང་མཐུན་ནོ། །དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པའི་འབྲུག་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།  
 སྒྲོབ་པ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། ཁྱིམ་སོ་མ་བཟུང་ན་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་དང་བཟུང་ན་ལོ་བརྒྱ་ལོན་  
 པའི་དགོ་ཚུལ་མས་ལུལ་དབུས་སུ་དགོ་སྒྲོབ་མ་བརྒྱ་གཉིས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་དགོ་  
 སྒྲོབ་མ་དུག་འདུས་པར། ཐོག་མར་སྟོན་པ་དང་། དེ་རྗེས་དགོ་སྒྲོབ་མ་རེ་རེ་ལ་ལྷག་  
 གཉིས་གང་རུང་བྱེད་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་མཁན་མོར་གསལ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་  
 སྒྲོབ་མ་ལས་བྱེད་པས་མའི་དགོ་འདུན་ལ་བསྐྱབ་པའི་གསལ་འདེབས་རྣམས་དགོས།  
 དངོས་གཞི། དགོ་སྒྲོབ་མ་ལས་བྱེད་པས། གསལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པ་  
 རྟེན་པ། འཇུག་དུས་གོ་དང་གདམ་དག་བརྗོད་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་  
 རྟེ། ཅུ་བར། སྟོན་པ་ལས་སྟོལ། །དགོ་སྒྲོབ་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་སོ། །ཞེས་དང་། ཤ་  
 ཏམ་ལས། ལུལ་དབུས་སུ་དགོ་སྒྲོབ་མ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་སམ། མཐའ་  
 འཁོབ་ཏུ་མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་དུག་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་ལ་ཡང་རུང་རྟེ།  
 རས། མཁན་མོར་གསལ་བའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་སྒྲོབ་མ་ལས་བྱེད་པས། བསྐྱབ་པའི་  
 སྒྲོམ་པ་གསལ་དུ་གཞུག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་རྟེ། ཤ་ཏམ་ལས།  
 དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་སྒྲོབ་མ་ལས་བྱེད་པས། གསལ་བ་དང་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱབ་  
 པའི་སྒྲོམ་པ་སྟོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྒྲ། ཚངས་སྒྲོད་ཉར་  
 གནས་ཀྱི་འབྲུག་ཆོག་ལ་སྒྲོབ་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲོབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།  
 རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་དགོ་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པ་ལོ་གཉིས་སུ་དུ་ཁྱིམ་སོ་བཟུང་ན་བརྒྱ་གཉིས་  
 དང་། མ་བཟུང་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་དང་། ལོ་བྱད་རྣམས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་གོས་མཐང་གོས་གིང་ད་  
 དཔུང་བཅད་རུལ་གཟན་ཏེ་ཆོས་གོས་ལ་དང་ལུང་བཟེད་(༡༧)མ་དེང་བ་ཚུ་ཆགས་ཏེ་  
 ལོ་བྱད་བརྒྱད་གཡར་པོ་ཡན་ཆད་དང་ལུན་པ། ལུལ་དགོ་འདུན་དང་མཁན་མོ་སྒྲར་ལྟ་



བུས་གསང་སྟོན་མ་བསྐྱེས། རྟོག་ཏུ་བར་ཆད་དེས། བད་ཏུ་ལས་སྟོབ་མས་མའི་དགོ་  
འདུན་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་བར་ཆད་དེ་བའི་གསོལ་བ་བུས་ནས་བར་ཆད་དེ་བ་ནས་  
དགོ་སྟོང་མ་གཅིག་གིས་སྒྲིབ་བ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤ་དམ་ལས། རེ་དང་པོར་  
མཁན་མོས་དེའི་ལུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་དག་བཅལ་བར་བྱ་ཞིང་། ལས་བྱེད་པའི་  
དགོ་སྟོང་མ་ལ་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ། །གསང་སྟོན་པའི་དགོ་སྟོང་མ་ལ་ཡང་  
གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱ། ཞེས་པ་ནས། ཆངས་པར་སྟོད་པ་ལ་ཏེ་བར་གནས་པའི་སྟོམ་  
བ་སྟུན་པའི་དགོ་སྟོང་མའི་དགོ་འདུན་བད་ཏུ་བར་ཆད་དེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཤ་རྩམ་ལས།  
དེའི་འག་རྩ་དག་སྟོང་མ་ལས་བྱེད་པས། གསོལ་བ་དང་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ཚངས་  
པར་སྟོང་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྒྲིམ་པ་སྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
དག་སྟོང་མའི་སྒྲིམ་པ་འཕོག་ཆོག་ལ་སྟེར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།  
རྟེན་གྱི་དང་། ཡོ་བྱད་གྱི་དང་། ལུལ་གྱི་དང་། སྟེར་ཆོག་གི་བྱད་པར་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།  
རྟེན་ཡོད་དེ། ཉེས་མེད་ལུན་ཆོགས་ལ་དག་བསྟེན་རབ་བྱུང་དག་ལྔ་མ་དག་སྟོབ་མ་  
ཚངས་སྟོང་ཉེར་གནས་རྣམས་སྟེན་རྩ་སོང་བ་དང་། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་སམ་ཉི་ཤུ་ཡོན་པ་  
དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་པར། ལུད་མེད་ལ་ནི་དག་སྟོབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོགས་གཞན་  
ཡོད་དོ། །ཞེས་དང་། ཚངས་པར་སྟོང་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྒྲིམ་པ་མ་ཐོབ་པར་  
བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། བྱིས་སོ་བཟུང་བ་བསྟེན་པར་རྫོགས་  
པའི་ལོ་རྣམས་གྱི་དང་པོ་ནི་བརྒྱ་གཉིས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡོ་  
བྱད་གྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྒྲིམ་སྟེར་གྱི་གོས་མཐང་གོས་གིང་ར་དཔུང་བཅད་རུལ་

གཟན་ཏེ་ཆོས་གོས་ལྔ་ (༡༥༥) དང་། གདིང་ལྷང་རྩ་ཆགས་རྣམས་སྤར་ཆངས་སྦྱོང་དུས་  
 སྤྱི་ལུང་དགོས་ཤིང་། འདིར་མི་སྟེར་བའི་བྱང་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། ཆོས་  
 གོས་དག་ནི་ལྔ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། ཤ་ཏམ་འདིའི་སྒྲུབ་ལས་ཀྱང་། །དང་པོར་བྱ་དང་  
 མཐུན་མོ་དང་། །བསྐྱབ་པ་གསོལ་དང་སྒྲུབ་སྦྱིན་དང་། །ཞེས་པ་ནས། གཉིས་ལ་གསོལ་  
 དང་གསོལ་བ་དང་། །དྲི་དང་ལས་དང་གི་བ་ཆོད་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །བྱ་  
 རྟེ། སྒྲུབ་སྦྱིན་ཞེས་པས་ཆངས་སྦྱོང་གི་སྒྲུབ་པ་སྦྱིན་པ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་ལ་གསོལ་  
 དང་ཞེས་པས་ཡོ་བྱང་སྟེར་བ་གསང་སྟོན་བསྒྲོ་བ་དང་། ཕྱིར་བར་ཆད་དྲི་བ་རྣམས་མི་  
 དགོས་པར་སྟེ་གཉིས་ལ་བསྟན་ཞོགས་གི་གསོལ་འདེབས་བསྟན། གསོལ་བ་དང་ཞེས་  
 བས་སྟེ་གཉིས་ནང་དུ་བར་ཆད་དྲི་བའི་གསོལ་བ་བསྟན། དྲི་དང་ཞེས་པས་ནང་དུ་དྲི་བ་  
 དང་། ལས་དང་ཞེས་པས་དངོས་གཞིའི་གསོལ་བཞིའི་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དག་སྦྱོབ་མའི་སྒྲུབ་པ་ལེན་པའི་ལུལ་དག་འདུན་དང་མཐུན་སྦྱོབ་གསུམ་  
 གི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། དག་འདུན་ནི་མའི་དག་འདུན་དབྱེས་སྤྱི་བཅུ་གཉིས་དང་། མའི་  
 དག་འདུན་བཅུ་དགོས། མཐའ་ལོབ་ཏུ་མའི་དུག་དང་། མའི་ལྔ་ཆོགས་དགོས་པ་གང་  
 ཞིག །མཐུན་མོར་གསོལ་བ་ཆངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་དུས་སྤྱི་དགོས་ལ་འདིར་མི་གསལ།  
 ལས་སྦྱོབ་ལ་འདི་ནས་པ་ཁོ་ནས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་མའི་མའི་  
 སྒྲུབ་པ་གཙོ་བོར་མའི་དག་འདུན་ལས་ཐོབ་པས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མའི་དག་འདུན་  
 ལ་མའི་དག་འདུན་གིས་བསྟན་དགོས་ལ་བསྟན་རྩལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་  
 བར། འདིར་དག་འདུན་གིས་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཀླུ་ཤ་ཏམ་ལས། དེའི་  
 འོག་ཏུ་དག་སྦྱོང་མའི་དག་འདུན་གི་སྟེང་དུ་ལུལ་དབྱེས་སྤྱི་དག་སྦྱོང་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་  
 ཆོགས་སོ། །མཐའ་ལོབ་ཏུ་གཞན་མེད་ན་འདུལ་བ་འདོན་པ་དང་། ལྔ་ལ་སོགས་པའི་

དགེ་སློང་གིས་བསྐྱོད་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་མེ། ཚངས་སྒྱིད་ཀྱི་  
 ཚོགས་ཤིང་ཤ་ཏམ་ལས། (༡༡༠ན)དེའི་འོག་ཏུ་མཁའ་མོར་གསོལ་བ་བྱའོ། །སོགས་དང་།  
 ཤ་ཏམ་ལས། དེས་ཀྱང་སྐམ་སྐྱར་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་བསྐྱོན་པར་རྫོགས་པའི་  
 བྱིར། འདུལ་པའི་དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་ལ་ཕྱག་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷ་བ་  
 མེ། མའི་བསྐྱོན་རྫོགས་ལ་དགེ་འདུན་མེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་མེ།  
 མའི་བསྐྱོན་རྫོགས་ལ་གསང་སྟོན་མེད་པར་ལས་སྒྲོབ་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་དུ་  
 བརྩལ་ནས་མེ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་བསྐྱོན་རྫོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་མན་ཆད་ས་  
 ལྟར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤ་ཏམ་ལས། མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལུ་ལ་སོགས་པས་  
 བསྐྱོན་ཏེ། དགེ་སློང་ལས་བྱེད་པས་བསྐྱོན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་དགེ་  
 འདུན་ལས་བསྐྱོན་པར་རྫོགས་པར་གསོལ་དུ་གཞུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། འདིར་ཕྱག་འཆོལ་པའི་ལུ་ལ་སྟོན་པ་དང་པའི་དགེ་འདུན་དང་ལས་སྒྲོབ་གསུམ་  
 ཡིན་ཏེ། ཤ་ཏམ་ལས། དང་པོར་སྟོན་པ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་དུ་གཞུག་གོ། དེའི་འོག་ཏུ་དགེ་  
 སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་ཕྱག་འཆོལ་དུ་གཞུག་གོ། དེའི་འོག་ཏུ་དགེ་སློང་ལས་བྱེད་པ་ལ་  
 ཕྱག་འཆོལ་དུ་བརྩལ་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་སྒྲོར་ཚོགས་ཀྱི་ལྷན་པར་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ལས་བྱེད་པས་སྐྱབ་བྱར་མེ་གཉིས་  
 ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་བསྐྱོན་པར་རྫོགས་པའི་གསོལ་འདེབས་དང་། མེ་གཉིས་ལ་བར་ཆད་  
 གྱི་བའི་གསོལ་བ་དང་། མེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་དགེ་སློང་མས་སྐྱབ་ནས་བར་ཆད་ཀྱི་བ་  
 རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། བར་ཆད་ཀྱི་བ་དགེ་སློང་མས་སྐྱབ་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་  
 དང་། ཤ་ཏམ་ལས། འདི་ལྟར་གསོལ་དུ་གཞུག་པར་བྱ་མེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་དགེ་  
 སློང་ལས་བྱེད་པས་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ཀྱི་ནང་དུ་བར་ཆད་ཀྱི་འོ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དངོས་གཞིའི་ཚིག་ཡོད་དེ། ལས་སྒྲོབ་མ་ལས་བྱེད་པས་གསོལ་གཞིའི་  
ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཆོགས་བྱེད་ཅིང་སྒྲེ་རྩལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བའི་(༡༣༠)ཕྱིར་དེ། ཤ་  
ཏམ་ལས། དེའི་འག་རྩ་དག་སྒྲོང་ལས་བྱེད་པས་གསོལ་བ་བྱས་ཏེ་ལས་བྱའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་མཐུག་གི་ཚིག་དུས་གོ་དང་གདམས་ངག་སྒྲུར་བཤད་བ་ལྟར་གིང་དུང་མ་  
གཏོགས་བཟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཅུ་བར། གནས་རྣམས་ལ་གིང་དུང་ཉིད་མ་གཏོགས་  
སོ། །ལྟར་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་བརྒྱད་ཉིད་དོ། །ལྷི་བའི་ཚིག་རྣམས་བཟོད་པར་  
བྱའོ། །ལྟར་བར་འགྱུར་བ་དང་དག་སྒྲོང་བྱེད་པའི་བར་སྐབས་སུའོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏེ་མང་པོ་མ་སྒྲོས་སོ། །

མཐའ་རྩུང་ཟད་དབྱེད་ན། ལུ་སོགས་ཀྱི། དག་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པ་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ།  
མཁས་སྒྲོམ་པ་མཆོག་ཅིག་ན་རེ། དག་སྒྲོབ་མ་མཆོག་འགྱུར་བའི་དག་སྒྲོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་  
བ་སོགས་འཕེན་པའི་ལྟག་མ་སྒྲུར་བཀག་ཟིན། འོན་དག་སྒྲོང་མ་མཆོག་གྱུར་བའི་དག་  
སྒྲོང་པ་ལ་ཕམ་བརྒྱད་བསྐྱུང་བའི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་  
རེ། མ་བྱབ་སྟེ། པའི་སྒྲོམ་པར་གྱུར་བའི་དེ་མེད་ཟེར་ན། འོན་དག་སྒྲོབ་མ་མཆོག་  
འགྱུར་བའི་དག་སྒྲོབ་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བ་ལ་ཚིག་དུག་བསྐྱུང་བའི་སྒྲོམ་པ་  
མེད་ཅིང་། དག་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པ་དག་རྩལ་གྱི་སྒྲོམ་པར་གྱུར་བའི་ཕྱིར། དག་སྒྲོབ་མ་  
དང་དག་རྩལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་རིགས་གཅིག་པར་གྲུག་མཁའ་དབྱེག་གཉེན་གྱིས་བཤད་  
པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཅུ་བར། སྒྲེ་བའི་ཆེ་ཉིད་ན་ལུལ་ལས། ཉམས་ན་མི་  
སྒྲེའོ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། སྒྲེ་རབས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལས། སྒྲོད་ན་སྒྲེ་ཆེ་ལུལ་ཉམས་  
དགའ། ཞེས་དགའ་གནས་སུ་བྱས་སོ། །སྒྲོམ་པ་སྒྲེ་ཆེ་སྒྲེ་སྒྲེ་བ་ལ་སྐྱད་ཅིག་དུ་མས་





སྒྲིམ་པའི་ཞིང་མིན་པར་མངོན་འདུལ་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་དང་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་ཟིན་ཀྱང་  
 མཚན་གཉིས་གཅིག་ཆར་བྱུང་ན་འདིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལེན་སེམས་ལོག་  
 པ་ལ་ཡང་མི་སྒྲིམ་ཏེ། ལྷང་སྒྲིམ་སྤུ་མས་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲོན་དང་ཕྱིས་ཀྱི་  
 ཁ་ཅིག་[སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བ་དང་དངོས་རྒྱུ་དེ་དུས་ཡིན་པའི་ཆོ་(༡༡༧)ཡང་  
 ལེན་སེམས་ལོག་པ་དང་མཚན་གཉིས་གཅིག་ཆར་བྱུང་བ་ཡོད་སྟེ་མ་ནས་དཀའ་བར་སྒྲིམ་  
 པ་ཡང་གཏན་ནས་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བ་དང་སྒྲིམ་པ་ལ་  
 བར་དུ་གཅོད་ཐུབ་ངེས་ཀྱི་གོགས་ཡོད་པ་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཆར་མི་རུང་པའི་  
 ཕྱིར། རྒྱ་དེ་ལས་འབྲས་ལུ་དེ་སྒྲིམ་པའི་རྒྱ་དང་མི་སྒྲིམ་པར་ངེས་པ་གཉིས་གཅིག་ཆར་  
 ལྷ་ཅི་ཚོགས་པ་ཅམ་ཡང་མི་མྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ཚང་མེད་རྒྱ་དེ་ལས་ནི། །འབྲས་ལུ་  
 གང་གིས་བསྒྲོག་པར་ཐུས། །ལྷ་ལུ་གིན་ཏུ་མང་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིམ་པ། ལྷ་མིའི་འདྲེན་པ་བྱུང་དབང་འཇུག་ལྷན་གྱིས། །འགྲོ་ལ་ཐུགས་རྗེའི་  
 བདུད་ཅི་བཞེན་བསེལ་ལྟར། །གདུངས་པའི་གཉེན་མཚན་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷ་བཡིས། །  
 ལེགས་སྒྲོན་ཀྱ་མུད་འབྲས་བཤད་བདུད་ཅི་སྒྲིམ། །བདེ་སྒྲིམ་མ་བརྟེན་མིག་སྒྲོང་མ་  
 བཟུང་ཀྱང་། །སྒྲིམ་པ་རིགས་བརྒྱད་ཐེམ་སྒྲིམ་ལ་ལྷགས་ཏེ། །སྒྲིམ་པའི་རྣམ་པར་རྒྱལ་  
 བའི་ཆོ་བྱང་དུ། །སྒྲིམ་པ་བརྩེ་རྩལ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པ་རྒྱལ་དབང་ཆད། །ཅིས་པའང་བར་  
 སྒྲིམ་པ་ཀྱི་ཚོགས་བཅད་དོ། །

ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་པར་བསྐྱང་བ་ལས་སྡེ་ལྔ་  
སྡེ་སྡེ་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱང་བ་ལ། སྐང་བྱའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཉམས་  
སྐྱབས་བྱའི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྡེ་ལྔ་སྡེ་སྡེ་རྣམ་བཞག་དང་། ལྷ་བ་སྦྱིར་  
བསྐྱན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཕའི་སྡེ་ལྔ་བཤད་པ་དང་། མའི་སྡེ་ལྔ་བཤད་པ་གཉིས།  
དང་པོ་ལ། སྐྱུ་མོང་བ་བསྐྱབ་པ་འབྲུལ་བའི་ཆོག་བཤད་པ་དང་། ལྷ་བ་སྡེ་ལྔ་བཤད་  
པ་དངོས་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པར། རང་བཞིན་ཉམས་པས་བྱས་པ་ཉིད་ནི་ཕྱལ་བ་  
ཉིད་མིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། བསྐྱབ་པ་འབྲུལ་ཆོག་འདི་རྣམ་འབྱེད་ལས་མི་ཆངས་སྦྱོད་ཀྱི་  
ལས་པའི་སྐྱབས་སྐྱ་གསུངས་ཡང་སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས་འདིར་སྡེ་ལྔ་ཐོག་མར་འཆད་པའི་  
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་བ་སྡེ་ལྔ་སྦྱེ་བའི་རྟེན་ལ་བསྐྱབ་པ་ཕྱལ་བ་དང་ཉམས་པ་གང་  
རུང་མིན་པ་ཅིག་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། དེ་  
(༡༣༩)ཕྱལ་བའི་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཕྱལ་དང་། རྟེན་དང་། དངོས་པོ་གང་འབྲུལ་  
དང་། འབྲུལ་བའི་ཆོག་དང་། ཕྱལ་ཉམས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་བྱེད་པར་  
དང་བདུན་ཡོད་པའི་བྱིར། བསྐྱབ་པ་འབྲུལ་ཆོག་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་  
པ་སྐྱང་མི་རྣམས་ན་ཕྱལ་བས་སྐྱར་བསྐྱང་བའི་ཕན་ཡོན་དང་ད་ལྟར་ལྷ་བ་སྡེ་ལྔ་འབྱུང་།  
བྱིས་རྣམས་པ་སྐྱང་ན་སྦྱེ་བའི་དགོས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དགོ་སྦྱོང་ལ་རབ་རྒྱ་གཅིས་  
པའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་བསྐྱབ་ལ་མི་གནས་པ། །བདེ་གསེགས་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པ་  
པས། །བསྐྱབ་པ་མི་གནས་སྐད་ཅིག་ལ། །གཞུགས་པོར་བྱིས་པར་གནས་པ་བཟང་། །

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འབུལ་བའི་ཡུལ་ཡོད་དེ། མི་ཡིན་སྐྱ་ཤེས་པ་དོན་གོ་བ་ཤེས་པ་རང་  
བཞིན་དུ་གནས་པ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་མ་ཞིང་དང་མཚན་གཉིས་མིན་པའི་གང་  
ཟག་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་མེད་པའམ་དེ་གང་རུང་ཅིག་མ་ཚང་བ་དང་  
སྐྱ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་གཞུགས་བརྟན་ཡོད་ན་ཡང་ཡུལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟེ། བམ་པོ་ལྟ་  
བུ་པ་ལས། ལྟ་དང་སྐྱལ་བ་དང་དུད་འགོ་དང་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་  
པའི་འགོ་བ་ལ་ཡུལ་ན་ཡུལ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་  
ཉན་པ་པོ་མེད་ན་གཏོང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་བར་དུལ་ལྟས།  
ཉན་དུ་གཞུག་པའི་སྒོ་མེད་པས་ཡོངས་སུ་གཏང་བའི་སྒོ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་རང་བཞིན་མི་གནས་པ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བམ་ལྟ་ལས།  
ཉན་པ་པོ་ཁྱོས་ཤིང་ཁྱོ་བས་ཟེལ་གྱི་ནོན་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་དང་། སེམས་འབྱུག་པ་དང་།  
ཚོར་བ་དག་གིས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པས་རང་བཞིན་ཉམས་པ་ལ་ཡུལ་ན་ཡུལ་བ་ཉིད་མ་  
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྟེན་གང་གིས་འབུལ་བ་ཡོད་དེ། ལུས་ཐ་མལ་དང་ཤེས་པ་རང་བཞིན་  
དུ་གནས་ཤིང་། དེ་འབུལ་(༡༩༩བ)འདོད་པ་ཞིག་གིས་འབུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འབུལ་  
འདོད་མེད་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་དང་རྒྱུད་སོགས་གྱིས་སེམས་འབྱུག་པ་དང་། ཚོར་བས་ཉན་  
པ་དང་། ཁྱོས་པས་འབུལ་བར་སྒྲིམ་གྱང་ཡུལ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། དཔེར་ན། སྒྲིམ་  
དགའ་མོ་ཁྱོས་ནས། རང་ཅག་གཞན་དུ་འགོ་ (སྒྲིན་པ་དང་དགོ་འདུན་གཞན་ཡོད་དེ།  
ཞེས་སྒྲིན་པ་དང་དགོ་འདུན་གཞན་ཁས་སྤངས་གྱང་སྒྲིམ་པ་མ་བཏང་བར་ལྟ་བུ་བྱེད་བྱུང་  
བར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ལས། གཏོང་བའི་བསམ་པ་



མེད་ན་དཔུལ་བར་བྱེད་དུ་ཟེན་གྱང་ཕུལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས།  
ཕུལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། དག་སྒྲོང་ཁྱོས་གིང་ཁྱོ་བས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་  
པ་དང་། སྒྲིགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱེད་འབྲེལ་ལས་གྱང་། གལ་ཏེ་ཁྱོས་བ་ན་  
གཏོང་བའི་སེམས་མེད་པར་ཁྱོ་བས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའི་བསྐྱབ་པ་དཔུལ་བ་ནི། དེའི་ཆོ་  
བསྐྱབ་པ་མ་ཕུལ་བར་བརྟོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་དངོས་པོ་གང་འབུལ་བ་ཡོད་དེ། གཙོ་བོར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། ལལ་  
པ་རྟེན་དགོན་མཆོག་དང་། བདག་རྒྱུན་མཁན་སྒྲོབ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལེན་པའི་  
འབུལ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་དངོས་པོ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ནར་འདོད་  
པ་ཡང་འབུལ་ཆོག་དང་འགལ་ཁིང་ལེགས་པར་ལེགས་སོ། །

ལྷ་པ་འབུལ་བའི་ཆོག་བཞི་ཡོད་དེ། རོ་བོ་འབུལ་བ། རྟེན་འབུལ་བ། བདག་རྒྱུན་  
འབུལ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པའི་འབུལ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
གྲུབ་སྟེ། བསྐྱབ་པ་འབུལ་ལོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོན་མཆོག་གསུམ་  
འབུལ་ལོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མཁན་བོ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་འབུལ་ལོ། །  
ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། བསྟན་ཚྭ་གསུམ་གྱིས། བདག་དག་ཚུལ་དུ་བཟུང་དུ་གསོལ།  
ཞེས་དང་། རབ་བྱུང་གིས། བདག་བྱིས་པར་བཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་པ་དང་། སོ་བར་གྱི་  
སྒྲོམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཟ་མ་འམ་མ་ནིང་སོགས་སུ་བཟུང་དུ་གསོལ། (༡༡༣)ལྟ་  
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ཕུལ་ཉམས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱུད་པར་ཡོད་དེ། རྣམ་རིག་གང་གིས་བསྐྱབ་པ་ཕུལ་  
བ་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པ་དེ་ཕུལ་བ་དང་། རྣམ་རིག་གང་གིས་བསྐྱབ་པ་ཕུལ་བ་བརྒྱུད་  
བས་གོ་བར་བྱེད་པ་དེ་བསྐྱབ་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདི་

གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ལག་བརྟེན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉམས་པར་བྱེད་ཚུལ་  
ཡང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོ་སྒྲོང་གི་ཚུལ་གཏོང་བར་འདོད་པ་ན་དགོ་སྒྲོང་ལག་  
ཞིག་གི་གན་རུ་སོང་ཏེ། ཚངས་པར་སྒྱུད་པ་དགའོ། །རབ་རྩ་དཔེན་པར་བྱ་དགའོ། །  
ཞེས་དང་། བ་མ་དང་ཐུ་དང་གིང་མོ་དཔྱ་མོ། ཞེས་དང་། བདག་ཁྱིམ་པ་བཟང་པོ་དག་  
རྩ་གཏོང་ཅིག ཅིས་བྱ་བ་ལ་སྒྲུག་པའི་དགོ་སྒྲོང་གི་ཚུལ་གཏོང་བར་འདོད་པའི་ཆོག་  
བརྗོད་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་དེ་དག་གི་སྐབས་ལོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཕྱིར་བཏང་རབ་བྱུང་ནམས་  
 གྱིས་བསྐྱབ་པ་འབྲུལ་མི་རུང་བའི་དགག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་གང་ཞིག། །དམིགས་གྱིས་བསལ་  
 བ། བསྐྱར་ཅིས་གྱུར་མི་རུས་ན་འབྲུལ་བར་ཡང་གནང་བས་བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་  
 བའི་ཕྱིར།

ལུང་བ་མེ་ལཱི་རྩམ་བཅའ་གྲིང་བསྟན་བ།

༩ གཉིས་པ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་པ་སྡེ་ལཱ་ལྷ་མ་བཞག་བཤད་པ་ལ། ཅུ་བར། བརྒྱུ་  
 རེག་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱས་ནས། །ཞེས་པ་ནས། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་  
 བྱུང་། འདི་ལ་སྡེ་ལཱ་ལྷ་མ་བཞག་སྒྲིབ་བསྐྱབ་པ་དང་། སོ་སའི་རྣམ་བཞག་བྱེ་བྲག་རྒྱ་  
 བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་བ། བསྐྱབ་པ། མཚན་ཉིད། གྲངས་རེས།  
 གོ་རིམ་རེས་པ། གྲུ་བཤད། འདས་ན་ཅིར་འགྱུར། སྡེ་ལྷ་སྒྲུབ་པའི་དོས་འཛིན། བསྐྱབ་  
 པའི་ཡན་ཡོན། མ་བསྐྱབ་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་བརྒྱ་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོར་  
 དབྱེ་གཞི་ཡོད་དེ། རབ་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྟོན་ལ་འབྱུང་པའི་ལུང་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་  
 རབ་བྱུང་གི་རྒྱད་ཁོ་ནར་མི་རུང་སྟེ། བྱིས་པ་ལ་བབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་(༡༡༥)པ་དབྱེ་བ་ནི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ལུང་བ་  
ལ་དབྱེ་ན་དག་སྒྲོང་གི་ལུང་བ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་གསུམ་དང་། དག་སྒྲོང་མའི་ལུང་བ་  
སུམ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་ཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། ཡམ་བ་བཞི། ལྷག་མ་  
བརྒྱ་གསུམ། སྤང་ལུང་སུམ་ཅུ། ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱ། སོར་བཤགས་བཞི།  
ཉིས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། ཡམ་བ་བརྒྱད། ལྷག་མ་གེ་བུ། སྤང་ལུང་སུམ་ཅུ་ཅུ་གསུམ།  
ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ། སོར་བཤགས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིས་བྱས་བརྒྱ་  
དང་བརྒྱ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་སྡེ་ཆོན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ལྔ་ཡོད་  
དེ། ཡམ་བའི་སྡེ་དང་ལྷག་མའི་སྡེ་དང་། ལུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་དང་། སོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ་དང་།  
ཉིས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལྔ་ཆོན་ལས། ཉིས་པ་ནི་ལྔ་སྡེ། ཡམ་བ་དང་  
ལྷག་མ་དང་ལུང་བྱེད་དང་སོར་བཤགས་དང་ཉིས་བྱས་སོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས་ཀྱང་།  
ལུང་བ་སྡེ་ལྔ་ནི། ཡམ་བའི་སྡེ་དང་། ལྷག་མའི་སྡེ་དང་། ལུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་དང་། སོར་  
བཤགས་ཀྱི་སྡེ་དང་། བསྐྱབ་པའི་སྡེ་དང་། ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་བསྐྱབ་པ། ལུང་  
བའི་སྡེ་ཆོན་རྣམས་ལྔ་སྡེ། །དེ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་དང་། རོད་ལྷན་ལས། ལུང་  
བ་རིགས་ལྔ་དག་རྩ་འཇུག་པས་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱས་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལུང་བ་སྡེ་ལྔ་ལྔ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲོམ་པོ་དེ་སྡེ་ལྔ་  
གང་རུང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་གྲུབ་ཏུ། སྒྲོམ་པོ་ལ་ཡམ་བའི་སྒྲོམ་པོ་དང་  
ལྷག་མའི་སྒྲོམ་པོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དང་པོ་ཡམ་བའི་སྡེར་གཏོགས་གཉིས་པ་  
ལྷག་མའི་སྡེར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། རྣམ་འབྱེད་ལས། ཉིས་པ་སྒྲོམ་པོ་  
ནི་གཉིས་ཏེ། ཡམ་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དག་འདུན་ལྷག་མ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་།

འདུལ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་རི་ལྟར་བཤགས་པར་བགྱི། ཉེ་བར་འཁོར།  
 ཉེས་པ་(༡༣༧ན)སྒྲོམ་པོ་ནི་བཞི་བོ་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། ཡམ་པར་གྱུར་པས་ཀུན་ནས་  
 བསྐྱངས་པ་ལྟེ་བ་དང་། ཡམ་པར་གྱུར་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པ་ཡང་བ་དང་། དག་  
 འདུན་ལྟག་མས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལྟེ་བ་དང་། དག་འདུན་ལྟག་མས་ཀུན་ནས་  
 བསྐྱངས་པ་ཡང་བའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། དག་འདུན་ལྟག་མའི་སྡེ་ཚན་ཏུ་གཏོགས་  
 བའི་དངོས་གཞི་འཇ་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་འཇ། ཉེས་བྱས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷ་བ་སྟེ།  
 ལུང་བྱི་མས་ལྟག་མའི་སྡེར་གཏོགས་དངོས་གཞི་དང་སྒྲོམ་པོ་དང་ཉེས་བྱས་གསུམ་  
 བཤད་པའི་བྱིར་དང་། སྡེ་ལྟར་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་ལུང་བ་རྣམས་ཀྱང་འདུ་སྟེ།  
 རིན་ཆེན་སྡེར་བ་ལས། དེ་བཞིན་ཏུ་དག་ཚུལ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདུ་བ་  
 ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལུང་བ་ཀུན་སྡེ་ལྟར་འདུས་པ་མི་འབད་པར་ཐལ། མ་དེས་པའི་སྡེ་  
 སྟེ་སྟེ་ལྟ་བོ་གང་རུང་ཏུ་མ་འདུས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། གསུམ་ཏུ་མ་དེས་  
 བ་ཡམ་ལྟག་ལུང་བྱེད་གསུམ་གང་རུང་ཏུ་འདུ། གཉིས་སུ་མ་དེས་པ་ལྟག་མ་དང་ལུང་  
 བྱེད་གྱི་ནང་ཏུ་འདུ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དག་སྒྲོང་གིས་གནས་དབེན་པར་སྐབས་ཡོད་  
 ཏུ་འདོམ་གང་གིས་བྱད་མེད་འདོད་པ་བསྟེན་རུང་དང་ལྟན་ཅིག་གནས་ན་གསུམ་ཏུ་མ་  
 དེས་པ་འབྱུང་ལ་ཡམ་ལྟག་ལུང་བྱེད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པ་དང་། དག་སྒྲོང་གིས་  
 གནས་དེར་བྱད་མེད་འདོད་པ་བསྟེན་མི་རུང་བ་དང་ལྟན་ཅིག་གནས་ན་གཉིས་སུ་མ་  
 དེས་པ་འབྱུང་ལ་ལྟག་མ་དང་ལུང་བྱེད་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཏུ་འདུ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 འདུལ་བ་བསྐྱས་པ་ལས། མ་དེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཏུ་  
 ཅི་རིགས་པར་འདུ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྡེ་ལྟའི་ལུང་བ་གང་བྱུང་དེའི་



འདུལ་པའི་བྱེད་ན་སྤྱོད་གསལ་མཁུལ་རྒྱུན་ཅོང་མཆོད་ཆོས་ལས་གཞི་རྒྱུད།  
བཤམས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

གསུམ་པ་བསྟུ་བ་ལ་(༡༣༥)དངོས་དང་། བཅས་རང་གི་བྱེད་པར་གཉིས། དང་པོ་  
ལ་དགོ་སྒྲོང་གི་ལྷ་བ་བསྟུ་ཚུལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དངོས་བསམ་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་།  
སྒྲོར་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་  
སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་། གཞིའི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་། བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་། ལྷ་ས་  
རག་གི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་དང་། བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་  
ཏེ། རྗེ་ལྷ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་གཙོ་ཆེ་བ་དང་བསམ་པ་གཙོ་ཆེ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་  
བྱིར། འོད་ལྗན་ལས། བསྟུ་བ་པའི་གཞི་ནི་གཉིས་ཏེ། འདུལ་པའི་གཙོ་བོར་བྱ་བ་དང་།  
དངོས་པོ་གཙོ་བོར་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ།  
ལམ་ལྷག་དང་པོ་གཉིས་དང་པོ་དང་། གཞན་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ལྷ་བ་བསྟུ་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟུ་བ་སྒྲོར་བ་རྒྱན་གྱི་ལྷ་བ་དང་  
དེ་མིན་པའི་ལྷ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་ལས། ལྷ་  
བ་ནི་གཉིས་ཏེ། བ་རེ་བ་དང་སྒྲིབ་ཅིག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྒྲིག་  
གཅོད་ལྷ་བ་དང་རེག་ཐམ་ལྷ་བའོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། ལྷ་བ་དེ་རྣམས་རོ་བོའི་སྒྲོ་  
ནས་མི་དགོ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲིག་སྒྲིག་པའི་  
ལྷ་བ་རྣམས་དང་པོ་དང་། དག་བཅོམ་བར་བྱུང་བའི་ལྷ་བ་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་  
བྱིར་ཏེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། བཙུན་པ། དག་བཅོམ་པ་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་  
ནོངས་པར་འགྱུར་རམ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ནོངས་པར་འགྱུར། ལུ་པ་  
ཡི། དག་བཅོམ་པ་ཉིས་པ་བྱེད་ན་ཐམས་ཅད་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ནོངས་

པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགྲ་བཅོམ་པར་མི་དག་བ་མེད་པ་མི་འཐད་དེ།  
 རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། དགྲ་བཅོམ་པ་དག་ལ་ཡང་སྒྲོན་མོ་སྒྲོའི་སྒྲེ་བོའི་གནས་སྐབས་སུ་  
 བྱས་པའི་ལས་དག་བ་དང་མི་དག་བ་དག་ཡོད་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེའི་  
 རྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དང་དེས་བྱས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཞིབ་ཆ་(༡༥༣)ཀྱིས།

བཞི་པ་གྲུབ་ཏེ། ལྷུང་བ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་ཡིད་ཀྱི་འཕེན་པས་གྲུབ་པའི་ལྷུང་བ་དེས་  
 མི་གྲུབ་པའི་ལྷུང་བ་གཉིས་སུ་འདྲུབ་པའི་བྱིར་དེ། སྒྲོག་གཙོད་པམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཀྱི་ཀྱན་  
 སྒྲོང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ལ། མི་ཚངས་སྒྲོད་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་  
 བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྟ་བ་གྲུབ་ཏེ། རྗེ་ལྟ་བོ་དེ་གཞི་སེམས་ཙན་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷུང་བ།  
 གཞི་སེམས་ཙན་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷུང་བ་གཉིས་སུ་འདྲུབ་པའི་བྱིར་དེ། དང་པོ་དེ།  
 སྒྲོག་གཙོད་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། མེ་རེག་གི་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་  
 བྱིར། དུག་པ་གྲུབ་ཏེ། རྗེ་ལྟ་བོ་དེ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ལྷུང་  
 བ་དང་གཞན་ལ་བཙོལ་གྱང་འགྲུབ་པའི་ལྷུང་བ་གཉིས་སུ་འདྲུབ་པའི་བྱིར་དེ། མི་ཚངས་  
 སྒྲོད་ཀྱི་པམ་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་སྐོག་ས་པལ་ཆེར་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་  
 བྱིར། བདུན་པ་གྲུབ་ཏེ། རྗེ་ལྟ་བོ་འབྱུང་བའི་སྒྲོན་ས་བསྐྱས་ན། ལུས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་འབྱུང་  
 བ་དང་། དག་གི་སྒྲོན་ས་འབྱུང་བའི་ལྷུང་བ་གཉིས་སུ་འདྲུབ་པའི་བྱིར་དེ། འོད་ལུན་ལས།  
 ལྷུང་བའི་རང་བཞིན་ཅི་ཞེན། ལུས་ཀྱི་དང་དག་གི་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །རི་  
 རྗེ་ཡིད་ཀྱི་ཐལ་བའི་རང་བཞིན། ཅིའི་བྱིར་ལྷུང་བ་མ་ཡིན་ཞེན། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། འདིར་ཁ་ཅིག་ཡིད་ཀྱི་ལྷུང་བ་མེད་ཟེར་ན། ཡིད་ཀྱི་ཡང་ལྷུང་བ་སྒྲ་མོ་ཡོད་དེ།  
 ཡིད་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། ཅུ་བར། དེ་ནི་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ལྷུང་  
 བ་ལས་འདག་གོ། ཞེས་དང་། མདོ་ལས་གྱང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་པ་ལེགས་པ་ཏེ། ཞེས་

གསུངས་པའི་བྱིར། བརྒྱད་པ་གྲུབ་ཤི། རྗེ་ལྷ་པོ་དེ་བྱ་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་བྱ་རུང་མི་བྱེད་  
པའི་ལྷང་བ་དང། བྱ་མི་རུང་བ་བྱེད་པའི་ལྷང་བ་གཉིས་སུ་འདྲ་བའི་བྱིར་ཏེ། དང་པོ་ནི།  
གསོ་སྦྱང་མི་བྱེད་པའི་ལྷང་བ་དང། གཉིས་པ་ནི་བྱི་དྲེའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

### བཅས་རང་གི་བྱུང་པར་དང་ཕྱི་ལྷང་དོ་པོ་གཅིག་ ཡིན་མིན་ལ་དབྱེད་བ།

བཅས་རང་གི་བྱུང་པར་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བཅས་རང་གི་དོ་པོའི་བྱུང་པར་ཡོད་  
(༡༣༥)ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལྷང་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་  
མ་ཐོ་བ་དང། དེས་ཀུན་ནས་མ་བསྐྱངས་པའི་ལྷང་བ་དེ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་  
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བཅས་ལྡན་དགོ་སྒྲོང་སོ་སྒྲེའི་བྱུང་གི་ལྷང་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་  
མ་ཐོ་བས་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་བྱུང་  
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་  
བྱུང་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུན་ལ་ལྷོས་ནས་གནང་བ་འབྱུང་པའི་ལྷང་བ་བཅས་ལྷང་གི་  
མཚན་ཉིད། རྒྱུན་ལ་ལྷོས་ཀྱང་མི་གནང་བའི་ལྷང་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་ལྷང་  
བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། བཅས་ལྡན་དགོ་སྒྲོང་གིས་བསམ་པ་བཞིན་མིན་པར་ཆང་འབྱུང་  
བའི་ལྷང་བ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ལྷང་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་དེའི་བྱིར།  
བྱུང་བ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་ཤི། དགོ་སྒྲོང་ནད་པ་ལ་ཡང་ཆང་མི་གནང་བར་བཤད་ཟིན་  
པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བཅས་རྒྱང་གི་ལྷང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་

ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ན། མྱོས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་  
 ཞེན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 ཡང་མང་པོ་ཞིག་ལྷུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཕྱིག་པ་སྒྱུར་བ་རྣམས་མི་འཐད་པར་  
 ཐལ། ལྷུང་བ་ཡིན་ན། ཕྱིག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་བཙམ་པ་  
 ལ་ཕྱིག་པ་མེད་ཅིང་ལྷུང་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ལྷུང་བ་ཡིན་ན་མི་དགོ་བ་ཡིན་པས་མ་  
 ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དག་བཙམ་པའི་ཉེས་པ་གང་ཡིན་ལུང་མ་བསྟན་  
 ཏུ་བྱེད་དགོས་པ་གང་ཞིག །དག་བཙམ་བ་དེ་ན་སྒྲིའི་ལྷུང་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
 གྲུབ་སྟེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། བཅུན་པ་དག་བཙམ་པ་དགོ་བའི་སེམས་གྱིས་  
 རྗོངས་པར་འགྱུར་རམ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་གྱིས་རྗོངས་པར་འགྱུར། ལུ་པ་  
 ལི། དག་བཙམ་པ་ཉེས་པ་བྱེད་ན་(༡༥)ཐམས་ཅད་དུ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་  
 གྱིས་རྗོངས་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲུ་གོང་གི་ཉགས་གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། དག་བཙམ་པ་ལ་ལྷུང་བའི་ལྷུང་བ་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཁྲུབ་པར་མ་  
 ཟད། བཅས་རྒྱུང་བཅས་པ་ལ་བསམ་བཞིན་མིན་པར་འདས་པའི་ལྷུང་བ་ཡིན་ན་ཡང་  
 ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མ་བསམ་པར་རྩ་བཅད་པ་དང་རིན་པོ་ཆེ་  
 ལ་རེག་པ་སོགས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། ལུང་དུ་  
 མ་བསྟན་པ་གང་ཞེན། བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལས་མ་བསམ་པར་འདས་པ་ནི་  
 ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་ལས།  
 ཉེས་པ་གཉིས་ཏེ་མི་དགོ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་  
 འདུལ་འཛིན་གསལ་བྱེད་པའི་པོ་རྣམས་ན་རེ། མི་དགོ་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཁ་  
 ན་མ་ཐོ་བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་དེའི་མཚན་ཉིད། དགོ་བ་ལས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཀྱན་



ནས་བསྐྱེད་སྒྲིང་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཅས་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། བཅས་ལྟན་དག་  
 སྒྲིང་གིས་དག་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་སྒྲིང་ཏེ་མ་བསད་པའི་སྒྲིག་གཞི་དེ་གི་ཡམ་པ་  
 ཚོས་ཅན། སྒྲིག་པ་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལྟང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་  
 མ་ཐོ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་འགལ། དེར་ཐལ། དག་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་  
 ནས་བསྐྱེད་སྒྲིང་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་རྩ་བར་འདོད་མི་རྣམས་པ་གཉིས་ཀ་  
 ཡིན་པར་ཐལ། གང་མ་གྱི་གཞི་ལས། དག་སྒྲིང་གིས་དག་པའི་སེམས་ཀྱིས་མ་སྒྲིག་དང་  
 ཐལ་ན་ཡམ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ། མཚམས་མེད་པའི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ།  
 འདི་ལྟར་དག་སྒྲིང་གིས་མ་ཞིག་ནད་སྒྲིང་ལྟན་རིང་ཞིག་ན་བའི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ཀྱིས་དག་  
 རྟག་ཟེར་ཅིང་གཞི་དེ་ཆེ་བར་འགྱུར་བ་སྒྲིང་བ་དེ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུན་གྱིས་མ་སྒྲིག་དང་  
 ཐལ་ན་ཡམ་པའི་ཉེས་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། མཚམས་(༡༥བ)མེད་པའི་ལས་སུ་ཡང་  
 འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷ་ཀྱི་ལས་ཀྱང་བཤད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག རྣམ་སྒྲིན་འབྲས་སུ་ཡིད་མི་འོང་འབྱེན་པའི་དེ་རང་བཞིན་གྱི་དེའི་  
 དང་། དེ་མི་རྣམས་པའི་དེ་བཅས་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།  
 བཅས་ལྟན་གྱིས་སྒྲིང་འགྱུར་འབྱུང་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མིན་ཀྱང་འབྲས་སུ་  
 ཡིད་མི་འོང་འབྱེན་པ་གང་ཞིག ཉན་ཐོས་སྒྲིང་པ་ཐ་མ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་  
 མ་ཐོ་བའི་རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་ཡིད་མི་འོང་མི་འབྱེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་  
 བོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། ཆང་འབྱུང་དཔལ་བ་ཏུ་འབོད་སྟེ། ལྟུང་མ་ཁན་དེའི་ལའོར་ཏུ་  
 སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྟན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་ལས། སྒྲིང་  
 དང་ཐལ་བ་འབྱུང་བ་མེད། ཅིས་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྒྲིང་པའི་སྒྲིང་ལས་རྣམ་  
 བཀྲལ་བས། ལས་གཞན་འཕེན་རྣམས་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་བྱེད་བྱིར་རོ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གཉིས་འཕངས་འབྲས་དང་དགོད་རྒྱུ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་  
བུ་མི་འབྱེན་པ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་ཚུལ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

རང་ལུགས་ལ། བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ལྷའི་  
བྱུང་པར། རོ་བོའི་བྱུང་པར། འབྲས་བུའི་བྱུང་པར་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
ཡོད་དེ། དངོས་གཞི་དེ་ཀུན་སྣོད་མི་དགོ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རང་  
བཞིན་གྱི་དེ་དང་། མི་དགོ་བས་ཀུན་ནས་མ་བསྐྱངས་པར་ལུང་མ་བརྟན་གྱིས་ཀུན་ནས་  
བསྐྱངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ་བཅས་ཀྱང་གི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་  
པོ་གྲུབ་ལྟེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། ཉེས་པ་མི་དགོ་བ་ཞེས་བྱ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས་  
ཀྱང་། སྒྲིག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ལྟེ། མི་དགོ་བས་ཀུན་ནས་མ་བསྐྱངས་པར་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་  
ན་མ་ཐོ་བའི་དོན་མི་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ན་སྦྱོས་པར་  
འགྱུར་བ་རྒྱུ་ལས་(༡༥)བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རང་བཞིན་གྱི་  
ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྷུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ལས་མི་དགོ་བ་དང་བདག་  
ཉིད་གཅིག་པའི་དེ་རང་བཞིན་གྱི་དེ་དང་། ལས་ལུང་མ་བརྟན་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་  
པའི་དེ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་ལྟེ། རང་  
བཞིན་གྱི་ཉེས་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པ་དོན་གཅིག་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་  
མ་ཐོ་བ་ཅམ་ལ་མི་དགོ་བས་མ་བྱུང་པ་གང་ཞིག །འདིར་འདོད་པའི་སྐུ་བསྐྱེས་ཀྱི་ཁ་  
ན་མ་ཐོ་བ་ཅིག་དགོས་པས་འདིའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་མི་དགོ་བས་བྱུང་པའི་  
ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་ལྟེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་ཁམས་གསུམ་ཀའི་ཉོན་

མོངས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་དག་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་སྒྲིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྤང་། །འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་  
འབྲེལ་ལས། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་  
ལས། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཁོ་ནས་སྒྲིད་པ་ཡིན་  
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་གྲུབ་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་རྒྱལ་  
འཆལ་གཉེས་ཀ་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདོད་གཏོགས་ཐམས་  
ཅད། ཅེས་དང་། འཆལ་བའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་མི་དགའི་གཟུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དག་  
གིས་གྲུབ་པོ། །

འདིའི་ཉོན་མོངས་ཡང་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལ་མི་དགོ་  
བའི་ས་པ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་གཤམ་བཞིན་དུ་ངོ་ཆ་མེད་པའམ་  
ཉེས་པ་ཅན་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ་སྟེ་མ་པ་ལྟ་བུའི་མ་རིག་པ་གང་རུང་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་  
ཏེ། གང་སྒྲེལ་ལས། གང་སྒྲིས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་གཤམ་ནས་ངོ་ཆ་མེད་པར་འབྱུང་  
བའམ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་དོ་སྟེ་མ་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྲིམས་ཉེས་བརྒྱུ་ལྟ་བུ་རྩ་གསུམ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་  
མ་ཐོ་བ་ཉེས་(༡༡༥)བརྒྱུ་ལྟ་བུ་རྩ་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། ངོ་ཆ་དང་ཁྲིམས་མེད་ཀྱིས་ཁྱེད་  
གསོད་དང་དེ་ལ་ཉེས་མེད་དུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་གང་རུང་གིས་ཉེས་བརྒྱུ་དང་ང་  
གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་འམ་གྲུང་གཞི་ལས། དགོ་བའམ་མི་  
དགོ་བའམ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་འདྲ་བ་ལ་མི་དགོ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པར་  
བཛོད་པར་བྱའོ། །ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་  
བཅས་པ་ལས་བསམ་བཞིན་དུ་འདལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ལུང་དུ་བསྟན་པའོ། །ལུང་དུ་མ་

བསྟན་པ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་བཅས་པ་ལ་མ་བསམ་པར་འདས་  
 པ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། ལུང་བ་ཐམས་ཅད་མི་  
 དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བཤད་པས་ལུང་བ་ལུང་བསྟན་པ་ནི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་  
 ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་  
 བྱི་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོན་ཆགས་པའི་ཕྱིར་  
 རོ། །བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་བྱི་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ལས་བྱུང་བ་  
 མིན་པར་བཅས་པའི་དབང་གིས་བཀག་པར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་བཅས་  
 རང་གི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྱུ་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། བཅས་པར་མ་ལྟོས་ཀྱང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོན་  
 ཆགས་པས་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། བཅས་དབང་གིས་སྦྱོན་ཆགས་ཀྱང་རོ་  
 བོ་ཉིད་ཀྱིས་མིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་འཛིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།  
 ཏྲགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ཚངས་པ་སྦྱོད་པ་དང་མ་བྱིན་ལེན་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོན་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཕྱི་དྲེ་ཟས་དང་རྩ་དང་མེ་ཏྲོག་གཅིད་  
 པ་བཅས་པར་མ་བརྟེན་པས་བཅད་ན་ཉེས་པ་མེད་ཀྱང་བཅས་ལུན་ཀྱིས་ཁྱད་གསོད་  
 སྟགས་མེད་པས་འདས་ན་བཅས་ལུང་དང་། ཁྱད་གསོད་སྟགས་ཀྱིས་བྱས་ན་རང་བཞིན་  
 གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་ག་ལྟས། དགེ་སྦྱོང་ལ་ནི་མི་  
 དགེ་བས། །ལུང་བར་འགྱུར་གྱི་སེམས་(༡༥ན)དགེ་ན། །མཆོད་རྟེན་སྤྱུ་ལ་སྦྱེས་པ་ཡི། །  
 ལྷ་སྦྱོན་གཅིད་པར་བྱེད་བཞིན་དུ། །རི་ལྟར་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ནི། །སྦྱོན་པ་ལ་ནི་  
 མཆོད་འདོད་པས། མེ་ཏྲོག་ཐེང་བ་སྟེལ་བའི་ཕྱིར། །ཐོག་པ་དེ་ལ་དེ་ཙམ་མིན། །མ་  
 བསམ་བྱུང་བའི་བསྐྱབ་པ་འཇམ། །དགེ་འདུན་ནང་ཁྱིམས་དུ་ལ་གྱུར་ན། །ལུང་མ་བསྟན་



པར་གསུངས་པ་སྟེ། །ལྷང་མེད་དགོ་བ་ནམ་ཡང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །བྱུང་  
 སྟེ། དེ་ཙམ་མིན་ཡན་ཆད་གྱིས་དགོ་སེམས་གྱིས་ལྷང་མེད་དང་། །ལྷག་མས་བསྐྱབ་འགལ་  
 གཉིས་བཅས་ལྷང་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་གྱི་དགོ་བ་མིན་ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར། །རྟགས་  
 གཉིས་བ་གྲུབ་སྟེ། །ལྷང་ལས། སྤྱབ་པའི་བཀའ་ལྷང་ཚུལ་མིན་འདེམ་བྱེད་པ། །དུང་  
 འགྲོར་སྟེ་འགྲུར་ཨེ་ལའི་འདབ་གྲུབ་ཞིན། །ཞེས་དང་། ས་ག་ལྷས། ཡང་དག་བསམ་  
 བས་འདས་ན་ནི། །མི་དགོ་བ་ཉིད་ཁོ་ནར་འགྲུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །གསུམ་བ་  
 རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་། །བྱང་པར་ཡོད་དེ། །རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་ཡིད་མི་འོང་འབྱེན་  
 པའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ལྷང་བ་དེ། །རང་བཞིན་གྱི་ལྷང་བའི་དང་། །རྣམ་སྒྲིན་  
 གྱི་འབྲས་སུ་ཡིད་མི་འོང་གི་རྒྱ་མི་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ལྷང་བ་དེ། །བཅས་ལྷང་  
 གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། །འདིས་མི་དགོ་བ་དང་ལྷང་མ་བསྟན་དུ་ཡང་གོ་རུས་ཏེ།  
 མཛོད་ལས། །རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དགོ་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། །ལྷང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས།  
 །ཁོངས་བ་རྣམ་པར་སྒྲིན་བ་ཞེས་བགྱི་འམ། །རྣམ་པར་མ་སྒྲིན་བ་ཞེས་བགྱི། །གསུངས་པ།  
 །རྣམ་པར་སྒྲིན་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། །རྣམ་པར་མ་སྒྲིན་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། །དེས་ན་ཆ་བཞག་སྒྲས་པས་བྲིད་བ་ཐ་མ་པའི་དེ་ལྟར་དོ། །ཡང་གཙོ་བོར་སྟོན་  
 པའི་བཅས་བ་དང་འགལ་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟེ། །བཅས་པའི་ལྷང་བའི་  
 དོན་ཡིན། །དབྱེན་བྱིས་པའི་གཉིས་དང་། །རབ་བྱུང་སྟེ་ལྷའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་ཡོད། །འདི་ལ་མི་  
 དགོ་བ་དབྱེར་མི་རུང་སྟེ། །དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་དུ་  
 མས་བཤད་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། །རང་བཞིན་གྱི་དེ་ལ་མི་དགོ་བས་མ་བྱུང་པར་(༡༡༧)ཐལ། །སྟོག་  
 གཙོད་ཐམ་བ་ཀུན་སྒྲོང་དགོ་བ་ཁོ་ནས་བྱས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། །དེར་ཐལ། །ལྷང་གཏམ་

གྱི་གཞི་ལས། དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་བའི་སེམས་གྱིས་ཞེས་སྟགས་གྱིས་བཞད་པའི་ཕྱིར་  
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཀུན་སྒྲོང་མི་དགོ་བས་ཀྱང་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། །དེའི་  
དངོས་གཞི་གསོད་སེམས་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་གང་ཞིག །གསོད་སེམས་མི་དགོ་བ་  
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་སྟེ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཞེ་སྒྲོང་གིས་མཐར་འབྱེན་པའི་ཕྱིར།  
མཛོད་ལས། གསོད་དང་གཞོད་སེམས་ཆེག་རྒྱབ་པོ། །ཞེ་སྒྲོང་གིས་ནི་མཐར་ཕྱིན་  
ཕྱིད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་སྒྲོང་གཉིས་གྱི་ཉི་བའི་ཀུན་སྒྲོང་ལ་མི་དགོ་  
བ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་བྱས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་  
ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཅས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། རང་  
བཞིན་བཅས་འགལ་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས། དང་པོ་དང་བཅས་འགལ་མིན་པའི་ཉེས་  
བྱས་དོན་གཅིག །དོ་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མི་དགོ་བ་དང་ལུང་མ་བཟུན་གཉིས་དང་།  
རྟེན་ཁམས་གསུམ་དང་སྒྲོམ་པ་ཡོད་མེད་གྱི་སྒོ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད། སྒྲོན་པའི་བཅས་  
བ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཀྱང་ཡིན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་དགོ་བའི་ཉེས་བྱས་དེ།  
རང་བཞིན་གྱི་བཅས་འགལ་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད། འདི་དང་བཅས་ལྡན་གང་  
ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཉེས་བྱས་ཡང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། བཅས་ལྡན་དགོ་སྒྲོང་གི་  
རྒྱུད་གྱི་ཡིད་གྱི་མི་དགོ་བ་གསུམ་དང་ཉོན་མོངས་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་ཉེས་བར་བཞད་  
པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བཅས་ལྡན་དགོ་སྒྲོང་གིས་སྟག་བཅད་པའི་ཕམ་པ་ཆོས་ཅན།  
རང་བཞིན་གྱི་བཅས་འགལ་གྱི་ལུང་བར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱི་ལུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
རྟགས་སྟེ། འདོད་ན། བཅས་འགལ་གྱི་ལུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་  
ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བཅས་འགལ་གྱི་དེ་འམ་བཅས་རྒྱུད་གི་དེ་

ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན། འདིར་མ་བྱུང་སྟེ། གྲང་སྒྲིའི་རྒྱུ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་  
དེས་དུ་མ་གྲེས་དགོས་སོ། །

འོ་ན། རྟེན་ལྗང་ངོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་(༡༥)དང་ཅེ་ན། ལ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཐ་  
དད་ཡིན་ཏེ། རྟེན་དང་རྒྱ་དང་གཉིན་པོ་ཐ་དད་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་ལྟག་པ་ཐ་དད་ལས་ངོ་  
བོ་ཐ་དད་མ་དེས་པར་ཐལ། ལུས་པ་དང་དངོས་པོ་ལ་དེའི་བྱིར། དེས་ན་བཅས་ལྟན་  
དག་སྒྲོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་མིན་སྟོག་གཅོད་རྟེན་པ་ཡང་ཡོད་པས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་ལམ་  
གཉིས་ཙམ་ངོ་བོ་ཡང་མི་གཅིག་གྲང་དག་སྒྲོང་གིས་སྟོག་བཅད་པའི་ལམ་པར་གྱུར་པའི་  
རྟེན་ལྗང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ལམ་པ་བཅས་པ་ལ་ལྟོས། དེའི་རྟེན་  
པ་ཙམ་བཅས་པར་མི་ལྟོས། གཉིན་པོས་དག་ལུགས་དང་དག་རྩལ་མི་གཅིག་ །རྟེན་  
ལྗང་གི་ལྟག་དུས་གྲང་མི་འདྲ་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལས་དང་པོ་བ་སོགས་ལ་ལམ་  
བ་མེད་གྲང་སྟོག་བཅད་པའི་རྟེན་པ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།  
མཚན་གྱུར་པའི་ཆེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་པ་དག་གྲང་དེའི་རྟེན་པ་མི་དག་ །སྟོབས་  
བཞིས་འདག་དེས་སྤངས་ཆེ་རྟེན་པ་དག་གྲང་ལྗང་བ་དག་པའི་ཐ་སྟོད་མི་འཇུག་པའི་  
བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལམ་པ་ཆེ་འཕོས་སོགས་ཀྱིས་བྲལ་གྲང་རྟེན་པ་དེ་ལྟར་མིན་  
པའི་བྱིར་ཏེ། རྩམ་དེས་ལས་གྲང་། ལུགས་ཀྱི་གོང་ཁུ་ཡང་མེད་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ད་ལྟར་  
སྒྲིས་པའི་དོན་གཞན་གཅིག་ཉིད་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་རྩམ་  
དག་འབྲེས་པའི་རྩམ་པར་མ་བྱེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་བཅས་ལྟན་དག་སྒྲོང་དེས་གསར་དུ་མིའི་སྟོག་བཅད་པའི་ལམ་རྟེན་ལྗང་  
ཁུའི་རྟེན་ལྗང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ལྗང་བ་ཡང་རྟེན་པ་དང་ངོ་བོ་  
གཅིག་ །དེའི་བཅས་ལྗང་མི་དག་པ་ཡང་རྟེན་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱིར། དང་པོ་

གྲུབ་སྟེ། སྐུ་ལྷ་སྐུ། བསད་ན་ངན་འགྲོ་འགྲོ་བ་ཡི། རྟེན་པ་སྦྱོར་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། ལུང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་རྟེན་པ་  
 ལུང་བ་དེ་བྱས་ན་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་དུད་འགྲོ་དང་ལོག་པར་ལུང་  
 བ་རྣམས་སུ་རྟེན་པར་བྱེད་འཆོད་པར་བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་ཀྱང་  
 རོ་བོ་གཅིག་རྩལ་(༡ སྐུ)ལ་དུ་མ་གྲེས་དགོས་པས་རྟེན་པ་གཅིག་ལ་གྲུབ་པ་དེ་རྟེན་པ་གཅིག་  
 གིས་བྱུབ་པར་གཏན་མི་རུང་བར་གྲེས་པར་གྱིས་གྲེས། །

རྟེན་ལུང་ཡིན་མིན་ལ་སུ་བཞི་ཡོད་དེ། རྟེན་པ་ཡིན་ལ་ལུང་བ་མིན་པ་སྦྱོར་བྱལ་  
 གྱི་སྟོན་གཙོད་ལྟ་བུ་དང་། ལུང་བ་ཡིན་ལ་རྟེན་པ་མིན་པ་བཅས་ལྟར་གྱིས་བསམ་བཞིན་  
 མིན་པས་རྩ་བཅད་པའི་ལུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལས་པ་བཞི་ལྟ་བུ་དང་།  
 གཉིས་ཀ་གང་ཡང་མིན་པ་ཉེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།  
 བཅས་ལྟར་དགོ་སྟོང་གིས་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱི་བྱུག་བྱུང་བའི་ལུང་  
 བ་སྦྱོར་པོ་དེ་རྟེན་པར་ཐལ། རྟེན་ལུང་རོ་བོ་གཅིག་རྩལ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན་སྟོབས་  
 བཞི་ཆང་བས་བཤགས་ན་འདག་རུང་བར་ཐལ་ལོ། ཞེན། འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །  
 ཡང་ཁོ་ན་རེ། བཅས་ལྟར་དགོ་སྟོང་གིས་བྱེད་ཀྱི་དྲིའི་ཁ་ཟས་ཆོས་པའི་རྟེན་པ་དག་པ་ན་  
 ལུང་བ་དེ་ཡང་དག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་ལུང་བ་  
 དེ་བྱིར་བཅོས་བཤད་ཆོད་བཞིན་མ་བྱས་ཀྱང་དགོ་སྟོང་དེ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྟོང་དུ་འོས་པར་  
 ཐལ། ལུང་བ་དེ་དག་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུབ། སྟོབས་བཞིས་ལས་དེ་དག་ཀྱང་དེའི་རྒྱད་ལ་  
 མེད་མི་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལས་དང་ལུང་བ་དེས་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་དག་པ་ལ་དག་  
 པར་བཞག་པའི་བྱིར།

ཁོ་རང་ལ། བྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་སུ་ཐོབ་པའི་བསྐྱབ་སྦྱིན་དགོ་སྟོང་དེ་ལས་ཀྱི་



ཁ་སྐོང་དུ་འོས་བར་བལ། དེ་ལམ་བས་དག་པའི་བྱིར། དེས་མི་དགོ་བ་དང་འདོད་ཉོན་  
སྤངས་པ་གང་ཞིག །སྤྱོད་མོང་པའི་ལམ་བ་ཡིན་ན་མི་དགོ་བ་ཡིན་བས་བྱུང་པའི་བྱིར།  
དྲགས་གྲུབ་ཅིང་ཞིབ་ཆ་སྤར་བཞིན་གྱིས། འདིར་སྤྲིག་ལྷུང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དོན་ནི་གཞི་  
གཅིག་གི་སྤྲིང་དུ་གཞི་མཐུན་འདུ་བ་འམ་རྩ་ས་རིགས་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་སྤྲིར་  
སྤྲིག་ལྷུང་དོན་གཅིག་དང་ཡིན་བྱུང་མཉམ་སྒྲིལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་  
དགའ་གནད་གྱིས་མཐུད་པ་དགྲོལ་བས། མཐས་སྤྱོད་བྱེ་བའི་སྤྲིགས་ལ་སོམ་ཉིའི་  
འཛིང་བ་དམ་པོས་བསྐྱམ་པ་དག་རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་མ་མེད་པའི་རལ་གྱིས་བཅད་ཡོད་པས།  
བྱིས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུན་མཐའ་དག་ཡིད་རངས་བར་གྱིས། (༡༩༠ན)

### སྤྲི་ལྷ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

། བཞི་བ་སྤྲི་ལྷ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྤྱོད་པ་སངས་རྒྱས་གྱིས་བཅས་པ་ལས་  
འདས་པའི་ཉེས་བྱས་དེ། ལྷུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱིས་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་  
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤྱོད་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་རབ་བྱུང་གི་ཉེས་བྱས་དེ།  
རབ་བྱུང་གི་ལྷུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་བྲེང་བ་ལས། ལྷུང་བའི་མཚན་ཉིད།  
སྤྱོད་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་རབ་བྱུང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་སྤྲིམ་པ་དང་འགལ་བར་ཞུགས་པའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་  
པའི་ལྷུང་བ་ཡང་ཡིན། ལྷག་མའི་ལྷུང་བ་མན་ཆད་ལས་ལྷི་བའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ཅ་  
ལྷུང་དེ། ལམ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྤྱོད་མོང་བ་བཞི་དང་སྤྱོད་མོང་མིན་པ་བཞི་སྟེ་  
བརྒྱུད་ཡོད། ཡང་ན། དེ་ཡང་ཡིན་རང་ཉིད་དག་བྱེད་ཆད་ལས་ཀྱི་བསྐྱུང་བ་སྤྱོད་པ་ལ་

སྟོན་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ལྷང་བ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད། དགོ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་དང་འགལ་  
བར་ཞུགས་པ་ཞེས་པས། དགོ་སྟོན་མན་ཆད་ཀྱི་ཡམ་འདྲ་ཡམ་པ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་།  
འགལ་བར་ཞུགས་པ་ཞེས་པས་སྟོན་པའི་འགལ་རྩ་འམ་མི་མཐུན་ཕྱགས་ཡིན་པར་  
སྟོན། དངོས་གཞི་ཞེས་པས་སྟོང་སྟོན་གཉིས་གཅོད། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞེས་པས་  
དངོས་གཞིའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་སྟོན་པོ་གཅོད། ལྷག་མས་ལྷང་བ་གཞན་གཅོད་པའི་  
ཕྱིར། དེ་འདྲ་གང་ཞིག་ཅས་པས། དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྷང་བ་ཡན་ཆད་  
སྟོན་པ་བྱས་ལ། འདི་ལྟར། དེ་འདྲ་གང་ཞིག །རང་ཉིད་དག་བྱེད་ལྷག་མའི་མིང་གི་  
རིགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་པས་འདག་རུང་གི་རིགས་གནས་ཀྱི་ལྷང་བ་དེ། ལྷག་  
མའི་མཚན་ཉིད། དེ་འདྲ་གང་ཞིག །རང་ཉིད་དག་བྱེད་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་མིང་རིགས་ཀྱི་སྟོ་  
ན་པ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་པ་འདག་རུང་གི་ལྷང་བ་དེ་ལྷང་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྤང་  
ལྷང་སྟམ་བྱ་དང་། འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱ་ཡོད། དེ་གང་ཞིག །རང་ཉིད་དག་བྱེད་ཆད་  
ལས་སྤང་བྱལ་གྱིས་དག་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ལྷང་བྱེད་དེ། སྤང་ལྷང་གི་མཚན་ཉིད།  
དེ་གང་ཞིག །རང་ཉིད་དག་བྱེད་བཤགས་པ་ཁོ་ནས་(༡༡༠)འདག་པའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་  
བྱེད་འབའ་ཞིག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །ངོ་བོའི་ཆ་ནས་སོར་བཤགས་ཀྱི་མིང་  
རིགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་པས་འདག་རུང་གི་ལྷང་བ་དེ། སོར་བཤགས་ཀྱི་  
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །ཉེས་བྱས་ཀྱི་མིང་རིགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཤགས་བྱའི་ལྷང་བ་  
འམ། དེ་གང་ཞིག །བསྐྱམ་བྱ་ཅམ་གྱིས་འདག་རུང་གི་ལྷང་བ་དེ། ལྷང་བྱེད་པའི་ཉེས་  
བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། །

ལྷ་བ་གངས་ངེས་ཡོད་དེ། སྟོན་པའི་འདུལ་བའི་བསྐྱམ་འགལ་གྱི་ཉེས་པ་ལ་སྡེ་ལྷར་  
ཡོད། དེ་ལས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་

ཉེས་པ་དེ་དག་བྱེད་ཆད་ལས་གྱི་རིམ་པས་ཀྱང་ལྔ་ར་ངེས་པའི་བྱིར།

དུག་པ་གོ་རིམ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རིམ་གྱི་སྤྱི་བྱིར་བཞག་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་སྤྱི་བཞད་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱིས་རྩལ་ལམ་པས་ན། ལས་ལམ་  
དང་ལམ་པ། བྱིར་བཅོས་དགོ་འདུན་ལ་རག་ལས་གིང་སྒྲིམ་པ་གསོ་རུང་གི་ལྷག་མ་རུང་  
ཟད་ལུས་པས་ན། དགོ་འདུན་ལྷག་མ་དང་། རང་ཉིད་དག་བྱེད་དངོས་པོ་སྤངས་པ་ལ་  
སྒྲིམ་གིང་། རན་སོང་རུ་ལྷང་བར་བྱེད་པས་ན། སྤང་ལྷང་དང་། རང་རྒྱུད་ལུན་གྱི་གང་  
ཟག་དན་འགོར་ལྷང་བར་བྱེད་ཅིང་དངོས་པོ་སྤངས་པར་མི་སྒྲིམ་པར་བཞགས་པ་འབའ་  
ཞིག་གིས་ཆོག་པས། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དང་། མཐོལ་པ་དང་བཞགས་པ་གཉིས་  
སོ་སོར་བྱེད་དགོས་པས་ན། སོ་སོར་བཞགས་པ་དང་། ཡང་དག་པ་མིན་པའི་ཉེས་པ་  
ཅམ་བྱས་པས་ན། ཉེས་བྱས་ཞེས་བཞད་དགོས་པའི་བྱིར།

བརྒྱད་པ་ཅིར་འགྱུར་ཡོད་དེ། ལྷང་པ་དེ་ནམས་ལ་རང་རང་གི་དངོས་གཞི་རྫོགས་  
པར་སྒྱེད་པའི་བྱིར།

དགུ་པ་སྤྱི་ལྷེ་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་ངོས་འཛིན་ནི། འདིར་བཅས་འགལ་གྱི་ལྷང་པ་སྒྱེད་  
པའི་རྟེན་ལ་དགོ་བསྟེན་དང་བསྟེན་གནས་ཡན་ཆད་ཅིག་དགོས་ཏེ། དགོ་བསྟེན་གྱི་  
སྒྲིམ་པ་མ་སྤང་བའི་ཁྱིམ་པས་ཉེས་སྒྱུད་ལ་ཞུགས་ན་བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་མི་དགོ་  
བ་འབྱུང་ཡང་ལྷང་པ་མི་འབྱུང་ལ། དགོ་བསྟེན་ལ་ཡང་ལྷང་པ་སྒྱེད་པ་བསྟུ་བར་བཞད།  
བཅས་ལྷང་ཡང་འབྱུང་བའི་བྱིར། དང་པོ་སྤྱི། གཉིས་པ་གྲུབ་(༡༫)ཏེ། བསྟུ་བ་ལས།  
དགོ་བསྟེན་གྱི་ལྷང་པ་དང་དགོ་བསྟེན་མའི་ལྷང་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་  
པ་གྲུབ་ཏེ། མཛོད་ལས། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་བོ་བ། །སྒྲིམ་འགྱུར་ལས་གཞན་བསྟུང་  
བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགོ་རྩལ་ཡང་ལྷང་པ་དང་པོ་བཞི་སྒྱེད་པའི་རྟེན་མ་

ཡིན་ཏེ། དགོ་ཚུལ་གྱི་ལུང་བ་གང་ཡིན་ལ་ཉེས་ཕྱས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།  
 དེས་ཅུ་བ་བཞི་ལས་འདས་ན་ཡམ་འདྲི་ཉེས་ཕྱས་སྟེད། ཆང་འཁྱུང་བ་ནས་གསེར་ལོན་  
 པར་དུག་ལས་འདས་ན་བཤགས་ཕྱི་ཉེས་ཕྱས་དང་། བྱོགས་མཐུན་ལས་འདས་ན་  
 བསྐྱུ་ཕྱི་ཉེས་ཕྱས་སྟེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། འོད་ལུན་ལས། མི་གསོད་ལ་  
 སྒྲགས་བཞི་རྣམས་ཀྱིས། །དགོ་ཚུལ་ལས་ནི་ཉམས་འགྱུར་དང་། །དགོ་སྟོང་བཞིན་དུ་  
 དགོ་ཚུལ་ཡང་། །ཕྱི་ནས་སྒྲོམ་སྟེད་སྒྲལ་བ་མེད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་  
 གྲུབ་ཏེ། འོད་ལུན་ལས། ཆང་འཁྱུང་ལ་སྒྲགས་དུག་པོ་ཡིས། །བཤགས་ཕྱི་ཉེས་ཕྱས།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། འོད་ལུན་ལས། མཐུན་པ་ཡི། །བྱོགས་དང་  
 མཐུན་ལས་འདས་ན་དེའི། །ཉེས་པ་སྟེད་ཕྱི་ཡིན་པར་བཤད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 འདིའི་བསྐྱུ་བ་ཕྱ་རྒྱས་པར་སྦྱིར་བསྟན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་ལུང་བ་སྟེ་ལུ་དང་པོ་བཞི་རྫོགས་པར་སྟེད་པའི་རྟེན་ལ་དགོ་སྟོང་ཞིག་  
 དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་དགོ་སྟོང་གི་སྒྲོམ་པ་སྒྲངས་པ་དང་། སྦྱོས་པ་དང་། ལུལ་ཉམས་གང་  
 རུང་མ་ཕྱས་པ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་གཉིས་  
 ལུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་ཕྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྐྱུ་བ་ཆོགས་གཅིག་པ་ཞིག་  
 དགོས་ཏེ། ཆོགས་སྒྲུ་མ་དགོ་ཚུལ་རྟེན་ལ་མིའི་རྒྱས་རིན་ཐང་ཆང་བ་རྒྱུ་པའི་སྦྱར་བ་  
 ཕྱས། ཆོགས་ཕྱི་མ་དགོ་སྟོང་རྟེན་ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་ན་ལུང་བ་ན་སྟེད་སྟེད་པའི་ཕྱིར།  
 བསྐྱུ་བ་རྒྱན་གཅིག་པ་དགོས་ཏེ། དགོ་སྟོང་གིས་ཁང་བ་བྱེད་ཅམ་བཅིགས་ཟིན་ནས་  
 བྱིམ་པར་འབབས། སྦྱར་ཡང་བསྟན་པར་རྫོགས་ནས་ཁང་པའི་འཕྲོ་ཟིན་(༡༧)བ་པར་  
 ཕྱས་ན་སྒྲུ་མ་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་པའི་ན་སྟེད་དང་། ཕྱི་མ་ལ་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་ན་  
 སྟེད་སྟེད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལས་དང་པོ་བ་མིན་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། རང་རང་གི་བཅས་



པའི་རྟེན་ཅན་མེན་པ་ལ་ལྷུང་བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ། ཅུ་བར། མ་བཅས་པ་ལ་ཡང་  
ངོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཅིག་དགོས་དེ། སྒྲིབ་  
དང་། སེམས་ལུགས་པ་དང་། ཚོར་བ་དྲག་པོས་གཟེར་བ་དེའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།  
ལྷུང་བ་བདུན་མ་གཏོགས་པ་ལ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ཡང་དགོས་དེ། བདུན་ནི།  
སྒྲིག་གཅོད་བཞི། བམ་ལྷག་དང་པོ་གཉིས། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ལྷུང་བ་ལྟེ། བདུན་ལ་  
ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་མི་དགོས། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྷུང་བ་རྣམས་ལ་དེ་དགོས་  
པའི་ཕྱིར།

བརྩ་བ་བསྐྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་དེ། བམ་པོ་ལྟ་བུ་བརྩ་བ་ལས། ལྷུལ་འཆལ་གྱིས་  
ཡིད་གཏུང་བའི་འགྲོད་པ་མེད་པའི་སྒྲོན་ས་ཚོས་ཐོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཐྱོགས་  
ཐྱོགས་སུ་སྒྲན་གྲགས་གྱིས་བྱབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། བདེ་བར་གཉིད་ལོག་པར་བྱེད་  
པར་འགྱུར་བ་དང་། གཉིད་ལོག་པའི་ཆོ་ན་ལྟ་རྣམས་གྱིས་སྐྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་།  
སྒྲིག་པས་འཛིགས་པ་དང་དངང་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དག་པོ་དང་མི་མ་ཡིན་  
རྣམས་གྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་ཕན་འདོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཚོས་གོས་ལ་སོགས་ཚོགས་  
རྒྱུང་དུས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྒྲོན་ལམ་ཡང་དག་པར་འགྱུབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་  
གྱི་ཕན་ཡོན་བཤད་བ་དང་། ཉན་ས་ལས་ཀྱང་། ལྷུལ་བྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་ཕན་  
ཡོན་བརྩུ་ལྟེ། འགྲོད་པ་མེད་པ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བའི་རིམ་པས། ཞེས་པ་ནས། སྒྲོན་ལམ་  
ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་འགྱུབ་པར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྩ་གཅིག་པ་མ་སྐྱུང་བའི་ཉེས་དམིགས་བརྩུ་ཡོད་དེ། གཞུང་དམ་པའི་ལུང་གྲུང་  
གཞི་ལས། ལྷུལ་བྲིམས་ཉམས་པ་ཉེས་དམིགས་བརྩུ་ལྟེ། ལྷུལ་བྲིམས་གྱིས་བདག་སྐྱུང་  
པ་དང་། གཞན་ལྟ་དང་སྒྲོན་པས་སྐྱུང་བ་དང་། ཚངས་པར་མཆུངས་པར་སྒྲོད་པ་མཁས་

པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་(༡༩༡ན)པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲད་པར་འོས་པ་དང་། རྟོགས་དང་  
 རྟོགས་མཚམས་སུ་ཐིག་པ་མི་སྟན་པའི་སྤྲ་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མ་རྟོགས་པའི་  
 ཆོས་རྣམས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་  
 དང་། རྟོན་ཐོས་པའི་ཆོས་རྣམས་བརྗེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་པར་འགྱུད་པའི་རྟེན་རྒྱ་  
 ཆའི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་བའི་འོག་རྩ་ངན་སོང་ངན་འགྲོ་ལོག་པར་ལྷུང་བས་སེམས་  
 ཅན་དཔྱལ་བར་སྒྱུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

### མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་པ་བཞད་པ།

། གཉིས་པ་སྡེ་ལྔ་སོ་སོར་བཞད་པ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལམ་པའི་སྡེ་ལ་བཞི་ཡོད་  
 དེ། ལུང་གི་བར་སྡོམ་ལས། མི་ཚངས་སྤྱོད་དང་རྒྱ་བ་དང་། མི་ལ་བསད་པར་མི་བྱ་བ། །  
 རྟེན་རྒྱ་སྤྲད་པ་བཅས་པ་ཡི། ཆོས་བཞི་འདིར་ནི་གསུངས་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་། འདི་ལ་  
 ལམ་པ་བཞད་པ་དང་། ཞར་བྱུང་སྡོམ་པོ་བཞད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་  
 ལམ་པ་དང་པོ་འཆད་པར། བཅུག་རེག་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པར་བྱས་ནའོ། །ཟག་བྱེད་དོ། །  
 དེར་རོ། །མ་ཉམས་པར་རོ། །ཁ་འཇམ་གཤང་བའི་ལམ་དུའོ། །ཞེས་སོགས་བྱུང་། འདི་ལ་  
 བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་བསྟན་ཀ་སྤྱོད་གཞི་དང་། བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་དང་། ལུང་བའི་  
 རོ་བོ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་གི་བརྩི་བ། བསྐྱབ་བྱ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི་སྡོམ་ནི། བཅས་  
 རྟེན་བཅུག་སུམ་བཟང་སྤྱོད་མི་ཚངས་སྤྱོད། རྗེས་བཅས་དགོན་པས་སྤྱོད་པར་བྱུང་མཉེར་  
 ཁར། །འབྱུངས་པས་རྒྱུ་མར་མཛེས་དགས་བྱི་ནང་གཉིས། རྣམ་འབྱེད་ལས་བཞད་  
 གཉིད་ལོག་སྤྱད་རུང་ལའང་། སྤྱོད་བཞིན་རྒྱུ་མདུན་སྤྱག་སྡེ་ལ་ཐིག་ཅན་གྱིས། མ་སྟོ་

གསུམ་བྱས་དེ་དག་མིན་སྟུང་སོགས། །སྒྲུབ་པ་གཉིད་དང་ཆགས་བྲལ་མི་འདོད་སོགས། །  
 གནང་བ་ལུད་མེད་སྟེང་འབྱེལ་སྒྲག་འཕྱུད་གཉིས། །པོ་མཚན་བྱི་དང་ཉའི་ཁར་རྒྱད་  
 སོགས་ཀྱང་། །ཞེས་པ་ལྟར་སྟེང་གཞི་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཅས་པའི་སྟེང་གཞི་གཅིག་  
 དང་། རྗེས་བཅས་ཡི་དགུ་སོགས་དང་། སྒྲུབ་པའི་ལུ་སོགས་དང་། གནང་བའི་བརྒྱ་  
 སོགས་ཡོད་(༡༤༡བ)པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཅས་པའི་སྟེང་གཞི་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་  
 བར་དུ་བརྟན་པར་ཉེས་པའི་རྒྱ་བྱར་མེད་ཀྱང་བརྒྱ་གསུམ་བར་སྒྲུབ་ཀ་ལན་ཏ་ཀར་གང་  
 ཟག་བཟང་སྒྱིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་བྱའི་ཆེད་དུ་མི་ཆངས་པར་སྒྱུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་  
 བཅས། ཉེས་དམིགས་བཅོ་ལྔ་དང་ལན་ཡོན་བརྒྱ་གཟིགས་ནས་བཅས་པ་དང་པོ་མཛད་  
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྗེས་བཅས་ཀྱི་སྟེང་གཞི་དང་པོ། དེ་རྗེས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་  
 ཏུ་དགོན་པ་བས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་པ་དང་དུད་འགོ་ལ་མ་བཀག་སྟུང་དུ། གཉི་མཁུ་  
 བས་སྒྲུ་མོ་ལ་སྒྱུད་པས་རྗེས་བཅས་དང་པོ་མཛད། གཉིས་པ་མཉན་ཡོད་དུ་རྒྱབ་གཉིན་  
 གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་པ་དང་གཉི་མཁུ་བས་རང་ལ་མ་བཀག་སྟུང་ནས་རང་གི་  
 ཁར་བྱས་པ་དང་། གསུམ་པ་གཉན་ཡོད་དུ་འབྱུང་བས་རང་གི་རྒྱབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བརྟུག་  
 བར་བྱས་པ་དང་། བཞི་པ་མཛེས་དགའ་བཟང་མོས་བསྒྲུས་ནས་མ་རྒྱབ་མཐུན་རེས་  
 ལམ་པ་མི་འོང་སྟུང་ནས་སྒྱུད་པ་རྣམས་ལམ་པ་བཅས་པ་བཞི་རྣམ་འབྱེད་དང་། འདུལ་  
 བྱེད་ལས་ལུད་མེད་གཉིད་ལོག་བར་སྒྱུད་པ་ཐེ་ཚོམ་ནས་ཁྱས་པས་དབང་པོས་དབང་  
 པོར་སྒྱུད་སོགས་རུང་ན་ལམ་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་དགེ་སྟོང་གིས་པོ་མཚན་སྟེང་  
 བཞིན་དུ་སྒྱུད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་རྒྱབ་མཐུན་གྱི་བྱ་གར་སྟེལ་མར་སྒྱུད་པ་དང་།  
 དགེ་སྟོང་མིག་ཅན་གྱིས་ལུད་མེད་ཀྱི་མའི་སྒོ་ཀྱན་དུ་སྒྱུད་ན་ལྟར་བ་མེད་སྟུང་ནས་སྒྱུད་  
 པ་རྣམས་ལ་མི་ཆངས་སྟེང་གྱི་ལམ་པའི་རྗེས་བཅས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།

དགོ་སྒྲོང་གཉིད་ལོག་པར་བྱད་མེད་ཀྱིས་བརྩལ་བ་དང་ཆགས་བྱལ་གྱི་དབང་པོ་ལས་  
སྐྱུ་རུང་བར་བྱད་མེད་ཀྱིས་བརྩལ་བ་སོགས་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་སྒོ་གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་  
བཅས་པ་མཛད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོ་སྒྲོང་བ་སྒྲུང་གིས་བརྩུང་བས་བྱད་མེད་  
སྟེང་དུ་འབྱེལ་བ་དང་། དགོ་སྒྲོང་ཞིག་ཁོན་པར་ལྷུང་བར་བྱད་མེད་ཀྱིས་མགྲུལ་ནས་  
འབྱུང་བ་སོགས་ལ་ཉེས་མེད་དུ་གནང་བའི་བྱིར། འདིས་སྒྲོང་གཞི་གཞན་ལ་སྐྱར་གེས་  
བར་བྱའོ། (༡༧-༡༩)

གཉིས་པ་འཆའ་བའི་རྒྱལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དགག་པའི་བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་  
དང་། རྒྱབ་པའི་བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་དང་། གནང་བའི་བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་དང་  
གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉེས་པ་བཙོ་ལྷའི་སྒོ་ནས་ལྷུང་བར་བཤད་པ་  
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་བརྩུ་བར། ཉེས་པ་རྣམ་པ་བཙོ་ལྷ་ཡི། །ལྷུང་བ་ཐམས་ཅད་  
རྣམ་པར་བཞག། །དངས་ལྷི་ཀུན་དཀྱིས་དྲག་པོ་དང་། །འབྲལ་དང་ཆགས་མི་གེས་པ་  
དང་། །གནས་སྐབས་དགོ་ན་བྱེད་པ་དང་། །མ་དད་དད་པ་གཞན་འགྱུར་དང་། །བྱ་བ་  
མང་པོའི་ཉེས་པ་དང་། །རྟག་པར་ཆགས་དང་གཞན་ལ་ཡང་། །མཐོ་འཚམས་གནད་པ་  
ཀུན་སྒྲོང་དང་། །བདེ་འགོ་དགོ་སྒྲོང་རྒྱལ་བགོགས་དང་། །སྤངས་དང་གནས་དང་བསྟེན་  
བཀྱར་དང་། །དེ་ལས་བསྒྲོག་པ་རིག་པ་དང་། །གསང་ལ་སོགས་དང་འཆབ་པ་དང་། །  
བསྟེན་དང་བསྟེན་བྱ་མིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། ཉེས་པ་བཙོ་ལྷ་པོ་  
དེ། ངན་འགོར་འགོ་བ་དང་བདེ་འགོའི་དང་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་པའི་དང་སྒྲིག་གི་དང་དགོ་སྒྲོང་  
རྒྱལ་གྱི་བར་ཆད་དེ་ཉེས་པ་ལྷར་འདུ་བའི་བྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་བརྩུ་བ་ལས། ངན་འགོ་  
འགོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། །བདེ་འགོ་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་པ་དང་། །སྒྲིག་དང་དགོ་སྒྲོང་རྒྱལ་གྱི་  
ནི། །བར་དུ་གཙོད་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་འགོག་པར་མཛད། །གནང་བ་དེ་



ལས་བསྒྲིག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་པ་  
 འཆའ་བའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། རན་འགྲོ་དང་བར་ཆད་པའི་ལས་བསྒྲིག་པ་བདེ་འགྲོར་སྐྱབ་  
 དང་བདེ་འགྲོ་བར་ཆད་གྱི་གཉེན་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྟེན་པའི་བར་ཆད་གྱི་གཉེན་པོ་དང་།  
 རྟག་གི་བར་ཆད་གྱི་གཉེན་པོ་དང་། དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་བར་ཆད་གྱི་གཉེན་པོ་ལྟའི་དབང་  
 གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འདུལ་བ་བསྐྱབ་བ་བྱངས་མ་ཐག་པ་ལས། གནང་བ་དེ་ལས་སྒྲིག་  
 པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་གནང་བ་ནི་འདིར་སྐྱབ་པ་ལ་འཛིག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་  
 གནང་བའི་བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། བྱས་(༡༥༡)ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་མ་བྱས་ཀྱང་  
 ཉེས་པ་མེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཡང་རིགས་ཀྱིས་བྱེ་ན་བྱས་མ་བྱས་ལ་བྱད་པར་གྱི་དགག་དགོས་མེད་པ་  
 རྟེན་སྤྱོད་དུ་ཟན་ཟ་བ་ལྟ་བུ་དང་། དགག་དགོས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་གནང་བ་  
 བྱད་པས་ཆོས་མ་ཉན་ཀྱང་ཉེས་མེད་ལྟ་བུ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་ཅིང་སྐྱབ་རུས་ཀྱང་དེ་ལ་  
 འཇུག་པ་བྱད་པ་ལ་བྱི་རྟེན་ཁ་ཟས་གནང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བྱས་མ་བྱས་མཉམ་པ་གསོ་སྦྱང་  
 ཡོད་པའི་གནས་ནས། ཡོད་པའི་གནས་གཞན་དུ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ་བཞིན་འདུ་བའི་ཕྱིར།  
 དེས་ན་དགག་པའི་བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་ཆད་ཉེས་པ་དང་དེའི་རྟེན་ཡིན་པ་དང་སྦྱད་པ་  
 དང་སྦྱ་པོས་སྦྱད་པ་དང་མ་དད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱད་པར་ལྟ་དགོས་རྟེ། ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་  
 གནས་དེ་དག་རྟེན་དགོ་སྤྱོད་སོགས་ཀྱིས་ཉེས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྦྱད་ནས། སྦྱ་པོ་  
 མང་པོས་ཤེས་ནས་མ་དད་པ་དང་། འཕྱ་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ནས་  
 བཅའ་བར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཉེས་པ་མེད་ན་མི་དགག། རྟེན་མིན་ན་དེ་མི་  
 འཆལ། ཐལ་ཆེར་རང་གིས་བྱས་དང་བྱེད་བཅུག་གང་རུང་མིན་ནའང་མི་འཆའ། དེ་  
 གསུམ་ཆང་ཡང་འཛིག་རྟེན་པས་མི་སྤྱོད་ན་ཡང་མི་འཆའ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། དང་པོ་ཀྱབ་སྟེ།

ལུང་ལས། ལྷུང་བ་འདི་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ལྷུང་བ་ནི་ཉེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲིང་ལྷན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པ་ལ་ཉེས་པ་ལྷུང་ཡང་། རུལ་བ་ལྷས།  
 བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བར་ནི་མི་མཛད་དོ། །དགེ་སློང་ནམས་ཀྱིས་མ་རེག་པའི་ཕྱིར་  
 རོ། །སྒྲི་གཙན་འཛིན་གྱིས་སེས་བཞིན་གྱི་རྒྱན་བྱས་པ་ལ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བར་  
 བྱི་མི་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲི་གཙན་འཛིན་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་དུ་  
 འཆར་གསུངས་འཕྲོང་གི་ལོ་བྱད་སྒྲུངས་ནས་འཕང་བྱས་རྒྱུ་ལོ་མོའི་ལོ་(༡༧༧)བྱད་སྒྲུངས་  
 བྱས་རྒྱུ་ལོ་བྱད་ཀྱང་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བར་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིན་པོ་  
 ཆེ་ལ་མ་རེག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ས་བོན་དང་སྟེ་བ་འཛིག་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིང་  
 མ་བན་ཀན་ཞུགས་ཀྱིས་སྒྲིང་ལྷན་པ་གཙོ་དུ་བཅུག་པ་ལ་བཙའ་བ་མ་མཛད་དེ། རང་  
 གིས་མ་བཙའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ལུས་སེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 ཉེར་དགས་ཀྱིས་པའི་རྒྱན་སྒྲུངས་ཀྱང་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བར་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་  
 བྱ་བ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐབས་པ་ལ་རེག་པ་དང་འཛིག་རྟེན་པས་སྒྲུང་བར་མ་གྱུར་བའི་  
 ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དུག་སྒྲིས་དགོན་པར་མི་སྒྲར་བ་ལ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བར་མི་  
 མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མེ་ལ་རེག་པའི་སྐབས་འཛིག་རྟེན་ན་སྒྲུང་བར་གྱུར་བ་མེད་པའི་  
 ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་དུག་སྒྲིས་འབྲལ་ལ་མཐོང་བའི་སར་མགོན་དུ་བོས་པ་གཉིས་པ་  
 བོས་པ་ལ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བར་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་དག་ལ་  
 ཟེར་བར་མ་གྱུར་པས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་མ་སྟེས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་  
 སྐབས་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་མ་གོ་བར་ལ་ལ་མང་བས་དཔྱོད་ལྡན་  
 མི་མགྲོལ། །

བསྐྱབ་པ་བཅས་པའི་ཕན་ཡོན་བརྒྱ་ཡོད་དེ། བམ་པོ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལས། ཕན་ཡོན་  
བརྒྱ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དགོ་འདུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོ་འདུན་ལེགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་  
དང་། དགོ་འདུན་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། གནོད་མི་བཀྱར་བའི་གང་  
ཟག་རྒྱམས་ཚར་བཅད་པའི་ཕྱིར་དང་། རོ་ཚ་གེས་པ་རྒྱམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་  
བའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་པར་མ་དད་པ་རྒྱམས་མངོན་པར་དད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་  
པར་དད་པ་རྒྱམས་ཕྱིར་ཁིང་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཚེ་འདིའི་ཟག་པ་རྒྱམས་  
བསྐྱམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཚེ་རབས་ཕྱི་མའི་ཟག་པ་རྒྱམས་བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར་དང་།  
ངའི་ཚངས་པར་སྒྱུད་པ་སྒྱེ་བོ་མང་བོ་ལ་ཕན་པ་ཡངས་པར་བྱུང་(༡༧༧)བ་ལྟ་དང་མིའི་  
བར་དག་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་རྒྱ་བསྐྱར་པ་ལུན་རིང་རྒྱ་གནས་པར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་བརྒྱའི་དོན་བམ་ལྔ་ལྟར་བཤད་ན། དང་བོའི་དོན་ཡོད་དེ།  
རིགས་བཞི་དད་ནས་རབ་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་སྤངས་ནས་  
ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ངལ་དུབ་ཀྱི་མཐའ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་  
དེ། ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་ལ་ནན་རྒྱར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ཡོད་དེ། ཕྱིར་  
བཅོས་པ་དང་འབྱེད་མེད་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུག་པ་ཡོད་དེ། ཡོ་བྱད་རྒྱེན་དུ་བབས་པ་  
ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཡོད་དེ། མ་ཞུགས་པ་གཞུག་པ་དང་ཞུགས་ཟིན་སྒྲིན་པར་བྱེད་  
པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྒྱད་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་དཀྱིས་མངོན་གྱུར་སེལ་བའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ཡོད་  
དེ། བག་ལ་ཉལ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱར་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པས་ཐོབ་པ་  
རྒྱམས་བདེ་བ་དང་མ་ཐོབ་པ་རྒྱམས་བདེ་སྒྲག་རྒྱ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །

རྒྱ་བའི་གསུམ་པ་རོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྟན་དགོ་སྤོང་གི་རྟེན་ལ་རང་གི་ནོར་བུ་མ་  
ཉམས་པར་མའི་སྒྲོ་གསུམ་གང་རུང་དུ་བརྒྱག་པའི་བདེ་བ་རྫོགས་པར་སྤོང་ཁིང་བདག་

གིར་བྱས་པ་དེ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེའི་བཅས་ལྟན་དགོས་ཏེ། བཟང་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱང་ལམ་པ་མ་བྱུང་  
བར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུས་བྱེད་དུ་ལོངས་པ་དགོས་ཏེ། མགོ་བཅད་པའི་  
ཁར་བརྟག་པས་བདེ་བ་མྱོང་ཡང་མ་རྩོགས་པས་དངོས་གཞི་མི་སྤྱོད་པའི་བྱིར། ལམ་  
གསུམ་གྱི་བཤང་ལམ་གྱི་སྤྱབས་གྱི་ཁ་ཤུན་ཕན་ཆད། ཁའི་སོ་ཕན་ཆད། ཟག་བྱེད་གྱི་  
པགས་རིམ་དང་པོ་ཕན་ཆད་འདས་པ་དང་ནོར་བུ་མ་ཉམས་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། དེ་བཞི་  
གང་རུང་མ་ཚང་ན་ལམ་པ་མ་སྤྱོད་པའི་བྱིར། སག་ལྟས། ཁ་ཤུན་སྤོགས་དང་ལྷགས་པ་  
ལས། ཁོར་བུ་འདས་ན་ལས་ལམ་སྟེ། ཁྱི་རོལ་ཆར་ནི་ཅི་རིགས་པར། སྒྲོམ་པོ་ལམ་  
དགོ་འདུན་ལྟག་མའོ། ཞེས་དང་། ཅུ་བར། ཉམས་པ་དག་ནི་སྒྲོམ་པོའོ། ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར་དང་(༡༧༧)ཆེ་ཆུང་སྤྱད་མི་བཟོད་བ་ལ་བདེ་བ་རྩོགས་པར་མི་སྤྱོད་པའི་དངོས་  
གཞི་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱས་པ་དགོས་ཏེ།  
བཟང་མོ་ལ་མ་སྤྱོས་དགས་སྤྱད་ཀྱང་བདག་གིར་མ་བྱས་པས་ལམ་པ་མ་བྱུང་བ་དང་།  
ཆགས་བྲལ་ལ་བྱད་མེད་ཀྱིས་བརྩལ་ཀྱང་བདག་གིར་མ་བྱས་པས་ལམ་པ་མ་བྱུང་བར་  
བཤད་པའི་བྱིར། འདུ་ཤེས་འབྱུལ་མ་འབྱུལ་འདྲ་སྟེ། འདི་ལ་འདུ་ཤེས་ལས་དངོས་པོ་  
གཙོ་ཆེ་བའི་བྱིར། ལུས་མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་དང་། སྤྱད་འགྲོ་སྤོགས་ཀྱི་མ་གསུམ་གང་  
རུང་ལ་བཅས་ལྟན་དགོ་སྤྱོད་གིས་བརྩལ་བས་བདེ་བ་རྩོགས་པར་མྱོང་ལ། བདག་གིར་  
བྱས་ན་ལམ་པ་ལས་ན་སྤྱད་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་ལམ་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། མི་  
མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་སྤྱོས་པ་ཉིད་དང་། མ་ཟིང་ཉིད་དང་། རོ་ཉིད་དང་། རྟེན་  
པར་བྱེད་པ་དང་བརྟན་པར་བྱ་བ་གཡོག་མ་ཅན་ཉིད་དག་ལ་ནི་ན་སྤྱད་པ་མེད་དོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།



དེ་ཡང་སྒྲོར་བ་ལ་སྒྲོམ་པོ་ཉེས་བྱས་རགས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། འཕྲིག་པའི་བསམ་  
 བས་བསྒྲོད་བྱ་ལ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་པ་ནས་བདེ་བ་རྫོགས་པར་མ་སྒྲོང་གི་བར་ལ་སྒྲོར་བ་  
 སྒྲོམ་པོ། དེའི་སྒྲོར་ལ་གྱི་ལུས་ངག་རྒྱ་ཐོན་ཀྱང་ནོམ་ཉུག་མི་བྱེད་པའི་བར་སྒྲོར་བ་ཉེས་  
 བྱས་རགས་པ། དེའི་སྒྲོར་ལ་གྱི་རྒྱན་སྒྲོང་འགྲུམ་པ་ནས་ལུས་ངག་རྒྱ་མ་ཐོན་པའི་བར་  
 ཉེས་བྱས་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལུས་ལས་ཐ་དད་ཅེས་སོགས་གྱི་དོན།  
 དགེ་སྒྲོང་རང་ལ་གདོགས་པའི་བསྟེན་བྱ་བསྟེན་བྱེད་སྒྲུར་བ་སྒྲོམ་པོའི་ལྟང་བ་བཞི་བརྒྱ  
 ཡོད་དེ། རང་དང་སྒྲེས་པ་གཞན་གྱི་མ་གཉིས་གཉིས་དང་། ལུད་མེད་དང་མ་ནིང་གི་མ་  
 གསུམ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ། བསྟེན་བྱེད་ལས་བསྟེན་བྱ་ཐ་དད་བྱས་པ་བརྒྱ། བསྒྲོག་པ་བརྒྱ།  
 གཉིས་ཀ་ཐ་མི་དད་པ་བརྒྱ། གཉིས་ཀ་ཐ་དད་པ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདིའི་ཡན་ལག་  
 གི་སྟེང་བ་ལ་བཞིའི་སྟེང་བ་ན་སྒྲུད་(༡༥)ཡོད་དེ། ཡན་ལག་མིན་པ་དང་ཡན་ལག་  
 གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཀྱང་མི་མ་ཡིན་པས་སྒྲུལ་བ་ལྟ་བུ་དངོས་མིན་པ་དང་། དངོས་ཡིན་ཀྱང་  
 བད་སོགས་གྱིས་ཉམས་པ་དང་། མ་ཉམས་ཀྱང་བསྟེན་བྱ་བདེ་བ་རྫོགས་པར་སྒྲོང་པའི་  
 ལུལ་ལུས་བྱེད་སོགས་མ་འོངས་པ་རྣམས་དང་། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་སྒྲུ་མི་རུང་བ་  
 སོགས་ནི་གཞིའི་ན་སྒྲུད་པ་སྟེ་ཉེས་བྱས་སྒྲུ་འགྲུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསམ་པའི་སྟེང་  
 བ་ན་སྒྲུད་ཡོད་དེ། ཆགས་སེམས་མེད་པ་དང་མི་འདོད་པ་དང་སེམས་འབྲུགས་པ་ལ་ན་  
 སྒྲུད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲོར་པའི་སྟེང་བ་ལུས་གྱི་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་ཡོད་ཀྱང་རེག་པ་  
 ལས་བརྒྱག་པ་མེད་པ་དང་བརྒྱག་ཀྱང་མ་རེག་པ་རྣམས་ན་སྒྲུད་ཡིན་པའི་བྱིར། མཐར་ཐུག་  
 གི་སྟེང་བ་ཡོད་དེ། ལམ་གསུམ་གྱི་མཚམས་ལས་མ་འདས་པ་དང་། འདས་ཀྱང་བདེ་  
 བ་མ་སྒྲོང་བ་དང་སྒྲོང་ཡང་ཡིད་གྱི་བདག་གིར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ལ་འང་ན་སྒྲུད་ཡིན་པ་  
 དགེ་སྒྲོང་གཉིད་ལོག་པ་ལུད་མེད་གྱི་བརྒྱལ་བ་དང་། དགེ་སྒྲོང་མ་བཟང་མོའི་རྣམ་ཐར་

ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བམ་པོ་ལྷ་བརྩུ་བ་ལས། བརྩུག་རེག་ཉམས་སུ་སྤྱོད་སྟེ་དེ་མེད་  
ན་སྒྲ་མ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འབུམ་ཆེན་མོ་  
ལས། རེག་པ་བདག་གིར་མ་བྱས་སམ། བདག་པོ་ནས་འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་  
བྲལ་བས་རེག་པ་བདག་གིར་ག་ལ་བགྱིད། དེ་ལ་ལྷུང་བ་མེད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། ལྷུང་མེད་ཡོད་དེ། སྤྱར་སྤྱོད་གཞི་ལྟར་བརྟོག་པ་བྱད་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཏུ་འབྱེལ་བ་  
དང་རེག་པ་སོགས་ལྷུང་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལྷ་བ་བསྐྱབ་བྱ་ཡོད་དེ། མི་ཆངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བསམ་ནས་ལྷུལ་དུས་  
གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་བྱས་ཚུན་ཆད་སྤངས་བར་བསྐྱབ་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་  
ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་ལྷུལ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་  
མི་ཆངས་བར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཉེས་བྱས་དང་། སྤྱོད་པ་སྤྱོམ་པོ་དང་། དངོས་  
གཞིར་འགྱུར་བ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟེན་པ་མི་བྱ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །(༡༧༦ན)  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

### མ་བྱིན་ལེན་གྱི་མམ་པ་བཞད་པ།

། གཉིས་པ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་མམ་པ་འཆད་པར། རྒྱ་འམ་རྒྱར་བརྩུག་པ་དག་གིས་  
སོ། །མདགས་པས་ཀྱང་རོ། །མ་བྱིན་པའོ། །མ་ཤ་ག་ལྷ་ལ་སོགས་པའོ། །རྒྱ་སེམས་  
ཀྱིས་སོ། །མིའི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའོ། །དེར་འདུ་གེས་པས་སོ། །སོགས་བྱུང་།  
འདི་ལ་སྤྱོད་གཞི་དང་། བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་ཉེས་དམིགས་དང་། ལྷུང་བའི་ནམ་  
བཞག་དང་། ཡན་ལག་གི་སེལ་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ལྷ་ལས། དང་པོ་ནི། བཅས་པའི་

སྤྱིང་གཞི་དག་སྤྱིང་ནོར་ཅན་དང་། །སྤྱིང་སྤྱིང་ཆོང་པས་དག་སྤྱིང་གོ་གམ་བསྐྱས། །ཆོང་  
པའི་གོ་གམ་དག་སྤྱིང་གི་བསྐྱས་དང་། །ཆོང་པས་དག་སྤྱིང་སྤྱོད་བསྐྱས་གོ་གམ་སྐྱས། །

དང་པོ་སྤྱིང་གཞི་ཡོད་དེ། བཅས་པའི་སྤྱིང་གཞི་བཟང་སྤྱིན་གྱི་རྩེས་སུ། ཡུལ་རྒྱལ་  
པའི་ཁབ་རྩ་དག་སྤྱིང་ནོར་ཅན་གྱིས་དགོན་པའི་སྤྱིལ་བུའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་པའི་གིང་ཆེན་པོ་  
བཅད་པས། རྒྱལ་པོ་ཁྱེས་ནས་གཞན་ཡིན་ན་གསོད་པ་ཙམ་དུ་བཞིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་  
མ་བྱོན་ལེན་གྱི་ཡམ་པ་སྤྱིང་པའི་བཅས་པ་མཛད། དག་སྤྱིང་མང་པོས་གོ་གམ་གཞལ་  
དགོས་པ་ཆོང་པར་བརྟེན་ནས་གོ་གམ་ལས་འདས་པ་ཡམ་པ་བྱུང་ངམ་ཁྱས་པས་ཉེས་  
མེད་གྱི་རྩེས་བཅས་དང་། ཆོང་པའི་གོ་གམ་དག་སྤྱིང་གིས་བསྐྱས་པ་འདི་དེ་ལྟར་བཅས་  
པ་སྐྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་རྒྱ་བཙོན་ལྟ་དང་ཡན་ཡོན་སྤྱར་དང་འདྲ་ལ་ཐུན་མོང་  
མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཡོད་དེ། མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་དང་། མ་མཐོང་བའི་  
ཉེས་དམིགས་ནམ་སྤྱིན་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་དཔུལ་པ་ཡི་དུགས་དུད་འགོ་དང་།  
བསྐྱར་བའི་ནམ་སྤྱིན་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་ཁམས་གོང་དང་འདོད་ལྟ་དང་མིར་སྦྱེ་  
བ་དང་། རིག་ཆེན་རིན་ཆེན་སྤྱིང་པ་ལས། རྒྱ་མཐུན་ལ་མྱོང་བ་རྒྱ་མཐུན་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུ་  
བར་འགྱུར་བ་དང་། བྱེད་པ་རྒྱ་མཐུན་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་(༡༤༦)གསུངས་  
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་གི་བརྟེན་བ་དང་། རིན་ཐང་གི་ཆོད་གསུམ་  
ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྟར་དག་སྤྱིང་གིས་པ་རོལ་གིས་བདག་རྩ་བཟུང་བའི་  
རྩེས་ཆོད་དུ་ལོངས་པ་ལ་དེར་འདྲ་གིས་པས་རང་ངམ་གཞན་ལ་ལེན་བརྟུག་པས་སྤྱངས་  
པའི་ཐོབ་སྤྱོད་སྤྱིས་པའི་ལྷུང་བ་དང་། མ་བྱོན་ལེན་གྱི་ཡམ་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལས་དང་པོ་པ་མ་ཡིན་པའི་དེའི་བཅས་ལྷན་དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་ཞོར་ཅན་གྱིས་གིང་མ་  
བྱིན་པར་སྤངས་ཀྱང་དེ་ལ་པ་མ་པ་མ་སྤང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། རྩས་བདག་རང་  
ལས་ལ་རོལ་པོ་ལམ་གཞན་པའི་ཞོར་ཐ་དད་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། རང་གི་རྩས་བརྒྱས་ན་  
ལྷང་བ་ན་སྤང་ལས་མི་སྤྱེད་པའི་བྱིར། མིའི་རྩས་ཡིན་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། མི་མ་ཡིན་  
པའི་རྩས་བརྒྱས་ན་ལྷང་བ་ན་སྤང་ལས་མི་སྤྱེད་པའི་བྱིར། ལ་རོལ་པོས་བདག་ཏུ་བབྱང་  
བཅིག་དགོས་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་དང་སྒྲིམ་སྒྲན་པ་ལྟ་བུའི་རྩས་བརྒྱས་ན་སྒྲིམ་པོ་ལས་  
མི་སྤྱེད་པའི་བྱིར། སྤྱིར་རྩས་བདག་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་སྦྱོར་གྱིས་དང་། ལུལ་ཆོས་  
གྱི་དང་། རིགས་རྒྱད་གྱིས་དང་། སངས་རྒྱས་བཀའ་སྤྱུལ་གྱིས་བདག་པོར་གྱུར་པ་རྣམས་  
སྦྲ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡོ་བྱད་ཅི་རིགས་གཞན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་  
བཟོས་པ་ན་གང་ལ་བཟོས་པའི་ལུལ་དབང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།  
ཤོ་གམ་གཞལ་དགོས་ཀྱི་རྩས་ལ་ཤོ་གམ་ཡིན་པ་པོ་དབང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡ འདིར་ཤོ་གམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཡོད་དེ། དེས་གང་ལ་དབང་བ་དང་། གང་ལ་  
གཞལ་བའི་བདག་པོ་དང་། དངོས་པོ་གང་དབང་བ་དང་། ཚད་ཇི་ཅམ་དབང་བ་བཞི་  
ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོས་གང་ལ་དབང་བ་ཡོད་དེ། ཤོ་གམ་གཞལ་བར་བྱ་བའི་སའི་  
ལམ་ཡིན་པ་དང་། ས་སྤང་ཡིན་པ་དང་། ཤོ་གམ་གཅོད་པ་ཡིན་པ་རྣམས་དགོས་པའི་  
བྱིར། གཉིས་པ་གང་ལ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། སྤང་(༡༥)སྦྱོབ་སྤྱེད་པ་དང་ཀུན་འགྱུད་པ་སྟེ་  
ལུལ་ཆོས་ཀྱི་ཚད་དུ་ཡོན་པ་བཞི་ལྷན་དགོས་པའི་བྱིར། བྱེ་བྱག་བཤད་མཚོ་ལས། གང་  
ཞིག་ཆོས་བཞིན་དུ་སྤང་བ་དང་སྦྱོབ་པ་དང་སྤྱེད་པ་དང་ཀུན་འགྱུད་པར་བྱེད་པ་དེ་ཤོ་  
གམ་དབང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རྩས་ཡོད་ཡོད་དེ། འོད་ལྷན་ལས་འཇིག་རྟེན་ན་ནི་ལུགས་ཀྱི་ཟོང་ཁོན་



ཤོ་གམ་བཅས་པར་རིགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཆད་ཡོད་དེ། འོད་ལྡན་ལས། ཟོང་ལ་ཉི་ཤུ་ཆ་ཤོ་གམ་ཡིན་ལ། ལྷ་དང་  
 ཤིང་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ནི་དུག་རྩ་ཆ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། ཤོ་གམ་གྱིས་གྲུ་བཅས་ཀྱང་  
 རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་དང་བྲམ་ཟེར་མིན་  
 པར་བྱེད་དེ། འོད་ལྡན་ལས། བྲམ་ཟེད་ནི་རྟགས་ཅན་ལས། གྲུ་རྩལ་སྤང་བར་མི་  
 བུའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། སའི་ནོར་ལུ་ལ་དབང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་  
 པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། མཆོད་རྟེན་དང་མུང་འདས་ལ་  
 ལུལ་བ་ནི་དེ་དག་དབང་བས་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་བཤད་  
 མཆོ་ལས། ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་ལ་ལུལ་བ་མཆོད་རྟེན་བཞིན་དུ་འདྲ་བར་བཞག་གོ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་ལ་ལུལ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་  
 རྟགས་པ་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་འདུན་དབང་། ལུང་གི་ཆོས་ལ་ལུལ་བ་ནི། ལུང་གི་  
 ཆོགས་བཅད་གཅིག་ཡན་ཆད་འཛིན་པའི་དགེ་འདུན་དབང་སྟེ། ཅུ་བར། གཙུག་ལག་  
 ཁང་གི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་འཛིན་པ་ནི། འདིར་དེའི་ཕྱིར་མཐའ་ཡིན་ནོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་ལ་ལུལ་བ་ནི་དགེ་འདུན་དབང་ལ་དེའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་  
 དེ། རུས་གྱི་རྟེན་པའི་དང་། སློ་བུར་གྱི་རྟེན་པའི་དང་། སི་བའི་ཡོ་བྱད་རྟེན་པའི་དབང་  
 ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་(༡༢)ཡོད་དེ། དབྱར་གྱི་རྟེན་པ་དབྱར་  
 ཁས་སྤངས་བརྒྱམས་དབང་བ་དང་། སྤྱ་བརྒྱུད་བཏིང་བའི་རྟེན་པ་དེ་གདིང་བ་ལ་གཏོགས་  
 པ་རྣམས་དབང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སློ་བུར་པའི་རྟེན་པར་དབང་ཚུལ་  
 བཞི་ཡོད་དེ། བྱིམས་སུ་བཅས་པས་དབང་བ་དང་། མཚམས་གྱིས་སྤྱོད་པས་དབང་བ་  
 དང་། སོ་སོར་ངེས་པར་བྱས་པས་དབང་བ་དང་། མངོན་སུམ་ལུལ་བས་དབང་བ་རྣམས་

སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིའི་མཚན་གཞི་རིམ་བཞིན་ཡོད་དེ། གནས་འདི་ལྟ་བུར་རྟེན་པ་  
བྱུང་བ་གང་ཟག་གམ་དགོ་འདུན་འདིར་དབང་ཞེས་བྲིམས་བཅས་ན་བྲིམས་ལྟར་དབང་།  
སྤྱོད་བདག་གིས་རྫས་འདི་དགོ་འདུན་ལ་འབྱུང་ཞེས་སྤྱིར་བཏྲོས་པ་མཚམས་དེར་  
གཏོགས་ཀྱི་དགོ་འདུན་དབང་། རྫས་འདི་དག་དགོ་འདུན་ནམ་དགོ་སྤྱོད་འདི་ལ་འབྱུང་  
ཞེས་རིམ་སྤྱོད་བཅས་ན་དགོ་འདུན་ནམ་གང་ཟག་སོ་སོར་དབང་། དགོ་འདུན་ནམ་དགོ་  
སྤྱོད་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱུང་ན་མཛོན་སུམ་པ་དེ་ཉིད་དབང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་བསལ་  
ཡང་ཡོད་དེ། བད་པས་གཞན་དུ་བཏྲོས་པ་དང་བྱ་ལོན་ཆགས་པ་དང་སྡེ་ཚན་པ་དང་  
བད་གཡོག་བྱས་པ་བྲིམ་ན་གནས་པ་རྣམས་དབང་བ་ལ་དགོ་འདུན་མི་དབང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གི་བའི་ཡོ་བྱད་དབང་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དེ་པོ་ཆེ་ནི་དགོན་མཚན་ལ་དང་  
གོ་ཆ་ལོགས་རྒྱལ་པོ་ལ་དང་གཞན་རྣམས་དགོ་འདུན་ལ་དབང་བའི་ཕྱིར། རྫས་དེ་དེ་ཐང་  
ཆང་བ་གཅིག་དགོས་ཏེ། མ་ཆང་བ་བརྒྱས་ན་སྤྱོད་པོ་ལས་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐང་  
ཆང་བ་ལ་བྱད་པར་དུག་ཡོད་དེ། རྒྱ་བའི་གནས་དེར་དེ་ཐང་ཆང་བ། རྒྱ་བའི་དུས་སྤྱོད་  
དེ་ཐང་ཆང་བ། རྒྱ་བྱ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཐང་ཆང་བ། རྒྱ་བྱེད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཐང་ཆང་བ།  
སྤྱོད་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་དེ་ཐང་ཆང་བ། དེ་ཐང་ཆང་བའི་ཆད་རྣམས་སྤྱོད་པའི་  
ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་ལྟེ། ཅུ་བ་ལས། དེ་ཐང་ནི་རྒྱ་བའི་གནས་དང་། དུས་ཀྱིས་  
དེའི་བཅུ་བ་(༡༥-ན)རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གྲུབ་ལྟེ། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། རྒྱ་བ་པོ་གཅིག་གིས་རྫས་བདག་འོར་ཐ་  
དད་པ་བཅུའི་བཞོད་རྫས་བརྒྱས་ན་དེ་ཐང་ཆང་བ་བཅུ་ཐོབ་པ་ཡན་ལག་དུ་དགོས་ལ།  
བཅུ་པོའི་འཛོག་རྫས་ཡིན་ན་དེ་ཐང་ཆང་བ་གཅིག་གིས་བྱད་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གྲུབ་ལྟེ། སུམ་བརྒྱ་བ་ལས། སྤྱོད་པོ་མང་པོའི་རྫས་བརྒྱས་གང་གི་

ཆོ། །རེ་རེ་སྐལ་བས་རིན་ཐང་ཆང་ན་བརྒྱག། ཅེས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས།  
 རྩས་བདག་གཅིག་ལ་རྒྱ་བ་པོ་ནོར་ཐ་དད་བ་བརྩས་བཤོད་རྩས་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱས་ན་  
 རིན་ཐང་ཆང་བ་བརྩ་ཐོབ་པ་དགོས་ཤིང་། འཛོག་རྩས་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱས་ན་རིན་ཐང་ཆང་  
 བ་གཅིག་གིས་ཀྱང་སྒྲུད་དོ། །རྩས་བདག་བརྩའི་བཤོད་རྩས་རྒྱ་བ་པོ་བརྩས་བཤོད་རྩས་  
 ཀྱི་བརྒྱས་ན་རེ་རེ་ཀྱང་རིན་ཐང་ཆང་བ་བརྩ་བརྩ་ཐོབ་པ་དགོས་ལ། སྒྱིར་སྒྲོམ་ན་རིན་ཐང་  
 ཆང་བ་བརྩ་ཐོབ་པ་དགོས་ཏེ། སྒྱིར་ནོར་ཐ་དད་བ་བརྩས་འཛོག་རྩས་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱས་ན་  
 གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བརྒྱས་པ་དང་འདྲ་བར་རིན་ཐང་ཆང་བ་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཀྱན་ལ་  
 བམ་བ་སྒྲུད་དོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་དགོ་འདུན་གྱི་ཆེད་དུ་བརྒྱས་  
 བ་ལ་མ་ག་ལྟ་ཅམ་ཁོ་ནས་ཕམ་པར་འགྱུར་གྱི་དགོ་སྒྲོང་རེ་རེ་སྐལ་བ་ནི་མ་ཡིན་  
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་གྲུབ་སྟེ། སྒྱིར་བ་གཅིག་ལ་རིན་ཐང་ཆང་བ་དགོས་  
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། སྤང་པོ་ལས་རྒྱ་ན་ལན་རེ་རེ་ཞིང་སྤངས་པ་ཐ་དད་དོ། །ཞེས་དང་།  
 བྱ་བ་དུ་མས་འབྲས་སུས་ལྟང་བ་རྣམ་པར་མི་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དུག་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། ཀར་ཁ་བ་ནའི་བཞི་ཆ་རིན་ཐང་གི་ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་རི་ཀ་ལྟ་བུ་  
 པ་ལས། ཀར་ཁ་བ་ནའི་བཞི་ཆ་བརྒྱས། །དེ་བརྒྱས་རྩལ་ཁྲིམས་ཞིག་པར་འགྱུར། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེའི་(༡༥༧)བཞི་ཆའི་རིན་ཐང་གི་ཆད་ཡོད་དེ། མ་ག་ཀ་ལྟ་ལ་བྱེད་ཅིང་ཀ་ཀ་  
 བེ་བཞི་ལ་མ་ག་གཅིག་བྱེད། མགོན་སུ་ཉི་ཤུ་ལ་ཀ་ཀ་བེ་གཅིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་  
 བར། ཀ་ཀ་བེ་བཞི་ལ་མ་ག་ཤི། །ལྟ་ཉིད་ནི་ཀར་ཁ་བ་ནའི་བཞི་ཆའི་དཔེ་ཡིན་ནོ། །  
 གང་ན་དེའི་ཆོགས་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡིན་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་  
 ཀ་ཀ་ལྟ་ལ་ཀ་ར་ཁ་བ་ནའི་བཞི་ཆའི་རིན་ཐང་དུ་བྱེད་པ་འདི་ནི་མ་ག་ཏར་སྟོན་པས་

བསྐྱབ་པ་འཆར་བའི་དུས་དང་མདོ་རྩ་རྩམ་པའི་ཆེ་ཡིན་ཀྱང་། ལུས་དུས་ཀྱི་དུ་དེ་མི་  
བརྩི་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་དེ་ལྟར་གང་ཞིག་ ཁྱེ་ཆེར་འགྲེལ་རྩམ་དུས་མ་ག་  
བཞི་ལ་ཀར་ཁ་པ་ནའི་བཞི་ཆར་བྱེད། དེ་གསུམ་ལ་ཀར་ཁ་པ་ནའི་བཞི་ཆ་བྱས་པ་ཡང་  
ཡོད། དེ་བརྩུ་ལ་ཀར་ཁ་པ་ནའི་བཞི་ཆ་བྱས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་  
འབྱེད་ལས། མ་ག་ག་ལྟ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་དང་། ལུ་བ་ལས། ལྟ་ཉིད་ནི་ཀར་ཁ་པ་  
ནའི་བཞི་ཆའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ལས།  
དེང་སང་ནི་པ་ན་བཞི་བརྒྱས་ན་ལམ་པར་འགྱུར་བ་མཆིས་ཏེ། ཀར་ཁ་པ་ན་གཅིག་པ་ན་  
བརྩུ་དུག་གི་ཆོད་དུ་འཛོག་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དང་བཞི་པའང་  
ཡིན་ཏེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། བརྩན་པ། མ་ག་ག་གསུམ་བརྒྱས་ན་ལམ་པར་  
འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། བཀའ་རྒྱལ་བ། ཡོད་དེ་གང་ན་མ་ག་ག་བརྩུ་གཉིས་ལ་ཀར་ཁ་  
ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནའོ། །མ་ག་ག་ལྟ་ལས་ལྟག་པར་བརྒྱས་ན་ལམ་པར་མི་འགྱུར་བ་  
མཆིས་སམ། བཀའ་རྒྱལ་བ། ཡོད་དེ་གང་ན་མ་ག་ག་བཞི་བརྩུ་ལ་ཀར་ཁ་པ་ན། གཅིག་  
ཏུ་འགྱུར་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཡོད་དེ། མ་ག་གའི་  
མིང་ལ་པ་ན་ཡང་ཟེར། ཀར་ཁ་པ་ནའི་མིང་ལའང་པ་ན་དང་ན་ན་ག་ཟེར་བའི་ཕྱིར།  
དང་པོ་གྲུབ་ལྟེ། འོད་ལྡན་ལས། མ་ག་ག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་ན་ལ་(༡༥ན)བྱའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིས་པ་ན་དང་དེ་གཅིག་པར་བསྟན་པར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་ལྟེ། འོད་ལྡན་  
ལས། ཀར་ཁ་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ན་ན་ག་ལ་བྱའོ། །ཞེས་དང་། གཞི་འགྲེལ་ལས། ཀར་  
ཁ་པ་ན་ནི་པ་ནའི་བྱེ་བྲག་ལྟེ། མདོན་ཆོན་ཅན་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལྟ་ལས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཀྱང་དོན་གཅིག་པར་མི་བྱའོ། །



མ་བྱིན་ཡོན་གྱི་བསྐྱེད་པ་འཆའ་བའི་ཆོ་ག་གཞི་དང་མ་གཤང་ཀར་ཁ་པ་ན་  
 གསུམ་གྱི་ཆད་ཡོད་དེ། མགོན་པོ་ཉི་ཤུ་གཞི་འཆའ་དང་། མགོན་པོ་བརྒྱད་ཅུ་མ་ག  
 ཞི་ཆད་དང་། མགོན་པོ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཀར་ཁ་པ་ན་འཆའ་ཡོན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུ་འགྲེལ་  
 ལས། ཀ་གཞི་བཞི་ལ་མ་གཤོ། །ལཱ་ཉིད་ནི་ཀར་ཁ་པ་ན་འཆའ་བཞི་ཆའི་དབེ་ཉིད་དོ། །  
 ཀར་ཁ་པ་ན་གཅིག་ནི་མགོན་པོ་སྟོང་དང་དྲུག་བརྒྱའི་རིན་ཐང་གི་མིང་ཡིན་ནོ། །ཀར་ཁ་  
 པ་ན་འཆའ་བཞི་ཆ་ནི་མ་གཤོ་ལཱ་ཉིད་རིན་ཐང་སྟེ། མགོན་པོ་བཞི་བརྒྱའི་རིན་ཐང་གི་མིང་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ལུ་བ་ལས། མ་གཤོ་ལཱ་ཉིད་ལས། མ་གཤོ་ཉི་ཤུ་ལ་ན་ན་  
 ཀ་ཡིན་ནོ། །མ་གཤོ་ལཱ་ཉིད་ལས། ཀ་གཞི་བཞི་ལ་བྱོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་  
 ཀར་ཁ་པ་ན་འཆའ་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྒྱ་གསེར་རྩ་གཙོ་བོར་དཔུལ་ལས་བྱས་པ།  
 དབྱིབས་དོང་ཅའི་རྒྱུ་པ་ཅན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཅིག་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར་ཏེ།  
 ལུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཀར་ཁ་པ་ན་ནི་ཟོང་གི་བྱུང་པར་ཏེ། དཔུལ་ལས་བྱས་པ་  
 གཞུགས་དོད་པ་ཆོངས་སུ་རུང་བའོ། །ཞེས་དང་། ལུ་བ་ཆེ་བ་ལས། ཀར་ཁ་པ་ན་ལཱ་  
 ལཱ། རྒྱན་ཐམས་ཅད་གྱི་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། དབྱེན་གསེར་དང་དཔུལ་  
 ལས་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ལུ་འགྲེལ་ལས། ཀར་ཁ་པ་ན་ནི་བ་ན་འཆའ་བྱེ་བྱག་སྟེ། མངོན་  
 ཆན་ཅན་ཡིན་ན་དཔུལ་ལས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་འབྱེད་འགྲེལ་བ་(༡༥༥)  
 ལས། དབྱིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། གསེར་རྩ་དཔུལ་ལས་མངོན་ཆན་དུ་བྱས་པའི་རྩ་སོ། །  
 ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལས། མངོན་ཆན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་སྟོན་གྱི་མིང་དུ་བྱས་པ་སྟེ།  
 རྒྱུ་པོའི་དབྱིབས་ལ་མི་ལ་སོགས་པའི་མཆན་མ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་།  
 བྱེད་པ་པོ་ཡོད་དེ་སྟོན་པ་ལས་མི་རབས་མང་པོས་སྟེ་བའི་རྒྱལ་པོ་མ་བྱས་བྱས་པ་ཡིན་  
 པའི་བྱིར་ཏེ། ལུ་བ་རྒྱུང་གོས་ལས། ཀར་ཁ་པ་ན་ལཱ་ལས། རྒྱལ་པོ་མ་བྱས་

བྱས་པ་ལོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། རྒྱལ་པོ་མ་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བས་བྱས་པ་སྟེ།  
རྒྱལ་པོ་དེས་དང་པོར་ཀར་ཁ་པ་ན་སྤྱད་དུ་བཅུག་སྟེ། དཔལ་ལེགས་བལྟམས་གིས་ལྷས་  
པའི་དོང་ཙེ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མ་གྲག་ལ་གསེར་དཔལ་ཟངས་ལྷགས་ལས་བྱས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ལྷ་པ་ལས།  
གསེར་གྱི་མ་གྲག་ལས། དཔལ་གྱི་མ་གྲག་སྤངས་ན་ཅིར་འགྱུར། སྤང་བར་འགྱུར་རོ། །  
ལྷགས་གྱི་མ་གྲག་ལས་ཟངས་གྱི་སྤངས་སམ་ལེན་དུ་བཅུག་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་རོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བོད་ན་པ་ན་མེད་ཅིང་། མགོན་པའི་གོང་དང་ཡང་གདབ་  
དཀའ་བས་བོད་འདིར་ཚད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོ་འཛིན་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོན་  
མ་ཙམ་གྱི་རིན་ཐང་དང་མཉམ་པར་གྲོང་གཞིར་གསོད་པའི་དགག་བྱར་བྱས་པའི་ཕྱིར་  
ཟེར། རྒྱ་ཆུ་ཆུ་ལ་ལ་ན་རེ། རྣམ་ཁལ་བཞི་ཙམ་ཡིན་ཏེ། འོད་ལུན་དུ་རྒྱ་གར་འགོག་  
གི་སྒྲུབས་སུ་རྣམ་ཁལ་བཞི་དཔེར་བཞོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། བོད་གྱི་ཤིང་རྟ་པ་ཁ་ཅིག །  
གསེར་ཞོ་བྱེད་ཡིན་པ་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྒྱུར་གསུང་། ཡང་ལྷ་ཁ་ཅིག །ཆོང་འདུས་མགུར་  
མའི་བཞི་ནམ་དུ་འདོད་པ་དང་། སྒོན་གྱི་ཁ་ལ་ཁ་ཅིག །གསེར་སྒྲུལ་གཏུ་འབྲིང་པའི་  
བཞི་ཆ་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། སྒོན་མའི་གྱོད་ལ་བགྱི་ན་སྒོག་གི་ཆད་པར་བགྱི་  
བས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཕྱིའི་ཆད་རྣམས་མི་འཐད་(༡༥ཟེ)པར་ཐལ། འཕགས་ལུལ་  
མཁས་པས་བཤད་པའི་ཆད་དང་འགལ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསེར་ཞོའི་བརྒྱད་ཆ་  
དང་རྣམ་ཁལ་བྱེད་གཅིག་ལ་རིན་ཐང་ཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་རི་ཀའི་འགྲེལ་པ་ཀ་མ་ལ་  
ཤི་ལས་མཛད་པའི་དོན་བརྒྱད་མ་ལས། རྒྱ་གར་གྱི་རིན་ཐང་དང་སྤྱར་ན་དཔལ་ཞོ་བཞི་  
ཙམ་བརྒྱས་ན་ལས་ལས་པར་བཅུའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །ཞོའི་བརྒྱད་ཆ་ལ་བྱ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་རིན་ཐང་ཆད་པར་བཅུའོ། །ཞེས་

དང་། འགྲེལ་པ་སློབ་པ་ན་ལས། ཉན་ཁལ་བྱེད་ལ་རིན་ཐང་ཆང་བར་བཤད་པ་དང་།  
 འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་བྱེད་པ་ལས། དེང་སང་གི་དུས་དང་སྐྱར་ཏེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གྱི་མ་ཤ་  
 ལས། བོད་ཀྱི་དདུལ་གྱི་ཐང་དུ་བརྩིས་ན་དདུལ་ཞེས་བརྒྱད་ཆ་གཅིག་ཡོད་དེ། བརྒྱད་  
 ཆ་གཅིག་ཡན་ཆད་བརྒྱས་ན་པམ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིའི་དདུལ་ཞེས་བརྒྱད་ཆ་  
 ཡོད་དེ། གསེར་དདུལ་གྱི་ཞོ་ཆ་གཉིས་ལས་རྩལ་གསེར་དདུལ་གྱི་ཞོ་ཆའི་ཞོ་གང་གི་  
 བརྒྱད་ཆ་ལ་བརྩི་བ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མོ་ཐར་འགྲེལ་པ་སྐྱར་བྱེད་རྒྱང་ཅན་ལས། ཞོ་  
 བྱི་གསེར་གྱི་ཞོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤུ་གའི་དུས་མ་ཡིན་པར་དདུལ་ཞོ་གང་གི་  
 བརྒྱད་ཆ་ལ་རིན་ཐང་མི་ཆང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། རྟེན་པ་རྒྱུད་ལ་ཁང་པ་ཏ་ལ་  
 སོགས་པ། ཞེས་དང་། དེའི་རྟེན་པ། དེ་བས་རྒྱུད་པ་བས་བསལ་རིན་མེད་པར་བཤད་  
 པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལ་ཞིབ་ཆ་གཅིག་བྱ།

དེས་ན་སྤུ་གའི་དུས་དང་དདུལ་ཞོ་གང་གི་བརྒྱད་ཆ་ཡང་ཆད་ཡིན་ལ་དེ་མིན་པའི་  
 ཆོ་གསེར་དདུལ་ཞེས་བརྒྱད་ཆ་གཅིག་རིན་ཐང་དུ་འཐད་དེ། རྒྱུད་དུ་གསེར་སེ་བ་གསུམ་  
 འཐད་པར་འགྲེལ་པ་གསུམ་སོགས་དང་། ཀྱན་མཁྱེན་མཆོ་སྤྱ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་དགོ་  
 འདུན་གྱུ་བ་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་དབལ་ལྟན་དང་བསོད་གྲགས་  
 པ་སྐྱར་སྤྱོད་རྒྱུན་སོགས་གྱིས་བཤད་(༡༥༠)པའི་བྱིར་དང་། རིན་ཆེན་བྲེང་པ་ལས།  
 དེས་ན་སེ་བ་གསུམ་ཅམ་ལ་དངོས་པོ་དེས་པར་ཆང་སྟེ། ཞེས་དང་། འགྲེལ་རྒྱུད་ཡོན་  
 ཏན་འོད་མ་ལས། སངས་རྒྱལ་བཞུགས་པའི་ཆོ་ནའང་དདུལ་སྐྱོ་ཞོ་གཅིག་གི་བརྒྱད་ཆ་  
 གཅིག་གིས་པམ། ཞེས་དང་། གྲགས་པ་དབལ་ལྟན་གྱི་ཀ་རི་ཀའི་རྟེན་ཆེན་ལོགས་  
 བཤད་ཅུ་རྒྱུན་ལས། དེས་ན་མདོ་ཅུ་རྒྱུན་པ་ནས་འགྲེལ་པ་དེ་གཉིས་རྩམ་པའི་བར་ལ་  
 མ་ཤ་ཀ་གཅིག་གི་བའི་རིགས་པས་དང་སངས་ན་སྤྱ་བ་ཀ་གསུམ་ཅམ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་

རིན་ཐང་གི་ཚད་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡང་བདེ་བླག་རྒྱ་གྲུབ་བ་ཡིན་ནོ། །ནས། འགྲེལ་བ་གསུམ་  
 རྒྱ་དཔལ་ཞོག་གི་བརྒྱད་ཆ་བརྒྱུ་ན་རྩ་ལྷུང་འབྱུང་བར་བཤད་ལ། དེ་ཡང་ཞོག་གི་  
 བའི་དཔལ་གྱི་བརྒྱད་ཆ་ལ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སེ་བ་གསུམ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་རིན་ཐང་  
 གི་ཚད་རྒྱ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀར་ཁ་བ་  
 རའི་བཞི་ཆ་རིན་ཐང་གི་ཚད་དེས་བཟུང་ཡིན་ལ་མ་ག་ཀ་དང་མགོན་པ་སོགས་ཀྱི་རིན་  
 ཐང་ལུལ་རྒྱས་ཀྱིས་མ་དེས་བ་ཡིན་དེ། སྟོན་བས་བཅས་དབང་གིས་ཀར་ཁ་བ་རའི་བཞི་  
 ཆ་དེས་བཟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། བམ་ལྷ་ལས། འདིར་ཀར་ཁ་བ་རའི་བཞི་ཆ་རིན་ཐང་  
 ཚང་བའི་ཚད་རྒྱ་བཞག་པ་ནི་ལུལ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་དེས་བ་ཡིན་ནོ། །ནས། མགོན་པ་  
 ཉིད་ཀྱི་རིན་ཐང་རྒྱ་བའི་ལུལ་དང་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱུ་བར་བཞག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་བཞི་ཆ་སྟེ་དཔལ་ཞོག་གི་བརྒྱད་ཆ་དང་གསེར་སེ་བ་གསུམ་གྱི་  
 རིན་ཐང་གཉིས་འགྱུར་འགྲོ་ཡང་ཚད་དེ་གསུམ་དེས་བཟུང་ཡིན་དེ། དེའི་བཞི་ཆའི་ཚད་  
 དེ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། སུམ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ཚུ་རྒྱན་ལས། དེས་  
 ན་ཀར་ཁ་བ་རའི་བཞི་ཆའི་རིན་ཐང་ལུལ་རྒྱས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྱུར་འགྲོ་ཡང་ཀར་ཁ་བ་  
 རའི་བཞི་ཆ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་རིན་ཐང་(༡༡/ན)གི་ཚད་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་དེས་བ་བཞིན་  
 རྒྱ་སེ་བ་གསུམ་གྱི་རིན་ཐང་ལུལ་རྒྱས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྱུར་འགྲོ་ཡང་། སེ་བ་གསུམ་མ་  
 བྱིན་ལེན་གྱི་ཚད་བྱེད་པ་འདི། ཤེས་རབ་བྱེད་པའི་འགྲེལ་བ་སོགས་འགྲེལ་བ་གསུམ་  
 ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤིན་རྒྱ་ལེགས་པར་བཤད་  
 ཡོད་དོ། །

རྒྱ་ལུལ་དང་རྒྱ་མཐའ་གྱི་ལུལ་གྱི་རིན་ཐང་མི་གཅིག་ཆོག་པ་ཉི་བའི་ལུལ་ལྟར་བྱེད་  
 དགོས་དེ། ལུལ་དེར་ཐག་ཉི་བའི་དབང་གིས་དེར་གཏོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོན་



ཀྱང་མཐའ་དབུས་ལ་ཞིབ་ཆ་དགོས། ཡན་ལག་གི་བརྟེ་བ་དང་སེལ་བ་ལ་གཞི་ལ་བྱང་  
བར་དུག་སྟགས་ཡོད་དེ། གཞན་གྱིས་བདག་ཏུ་མ་བཟུང་བ་དང་། བཟུང་ཡང་མི་མིན་  
བ་དང་སྐྱ་མི་སྟན་གྱི་ནོར་དང་རིན་ཐང་མ་ཆང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱས་པའི་ཟས་དང་།  
དུར་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུག་དམན་པ་སྟེ་དུག་སྟགས་བརྒྱས་ན་ན་སྤྱད་དང་ལྷག་མའི་བྱང་བར་  
བཤད་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་བྱིར། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཀྱན་སྦྲོང་གཉིས་ལས་  
འདུ་ཤེས་མ་འབྲུལ་པ་ལས་ཐེ་ཚོམ་ཡན་ཆད་དགོས་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལས་འབྲུལ་ན་  
ལྟང་མེད་དམ་ན་སྤྱད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་འདུ་ཤེས་གཙོ་ཆེ་བའི་ལྟང་བ་ཡིན་ཏེ།  
དཔེར་ན་རང་གི་དངོས་པོར་འབྲུལ་ནས་སྤང་ཡང་དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་  
པའི་བྱིར། ཅུ་བར། མ་བསམ་པ་ལ་ལྟང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། སྤྱུ་བརྒྱུ་པ་ལས། རྒྱ་  
བ་ལ་ནི་རྒྱ་སེམས་གཙོ་བོ་སྟེ། །དེ་བས་དེ་ལྟ་བས་ན་ལྟང་བ་མེད། །ཡན་ལག་ལྷག་མ་  
ཉམས་པས་རྒྱང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཀྱན་སྦྲོང་བྱང་བར་དུག་སྟགས་  
དང་ལྷན་དགོས་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཡིན་པའི་དང་། མ་བྱིན་པའི་དང་། རང་དོན་དང་།  
འཆོ་བའི་དོན་དུ་དང་། གཏན་དུ་བྲལ་འདོད་པའི་ཀྱན་སྦྲོང་ལྟ་དང་། བསམ་པ་རྒྱན་མ་  
(༡༡༧)ལོག་པ་རྒྱམས་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་དགོས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཐུག་ལ་རང་གི་  
ཡིན་པའི་ཀྱན་སྦྲོང་གིས་སྤང་ཡང་ལྟང་བ་རྟོགས་པར་མི་སྦྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། མ་  
བྱིན་པའོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དགོས་ཏེ། བྱིན་པའི་ཀྱན་སྦྲོང་གིས་ཁྱེར་ན་དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བའི་  
བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། རང་དང་བརྟན་བ་དང་ཡིད་གཏུགས་པའི་སེམས་གྱིས་གཞན་ལ་གོ་བར་  
བྱས་ཏེ། ཡན་པ་ལ་ལྟང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དགོས་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་  
བརྒྱས་ན་ལྟང་བ་ན་སྤྱད་སྦྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་དུ་ཡང་དངོས་

གཞིའི་རྣམ་པའོ། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་དགོས་ཏེ། དགོན་མཆོག་མཆོད་པའི་ཆེད་དུ་བསམ་  
ནས་བརྒྱས་ན་དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕ་བར། མཆོད་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ན་  
ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ཞིག་གམ་ཀྱ་རེ་འཇམ་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་  
བརྒྱས་ན་དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕ་བར། དེ་ཞིག་གི་སེམས་ཀྱིས་ལེན་པ་ལ་  
ལྟངས་མེད་དོ། །ཞེས་སོ། །དུག་པ་དགོས་ཏེ། འདུན་པ་ལོག་ན་ལྟངས་བཞད་སྒྲིབ་  
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕ་བར་འདུན་པ་ལོག་པའི་ལོག་ཏུ་ནི་རྒྱ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་  
དེ་ཉིད་ལས། བཏང་བ་ལ་ཡང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོར་བའི་བྱུང་བར་  
བརྒྱད་ལུན་དགོས་ཏེ། མཐུས་འཕྲོག་པའི་ནན་ཁྱགས་དང་། གཞན་ལས་བྱངས་པ་ཕྱིར་  
མི་སྒྲོར་བའི་དངན་འཐེན་དང་། གྲངས་བཅིས་དང་། རྒྱན་སོགས་ལ་དོར་བྱེད་པ་དང་།  
གནད་ལ་བསྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བས་དང་། བསྐྱེས་པ་ཕྱིར་མི་སྒྲོར་བ་དང་། བསྐྱེས་པའི་  
དོད་ནོན་པ་མི་སྒྲོར་བ་དང་། གྲུ་བཅས་དང་། ལས་བཅོལ་ལ་གྲུ་རྒན་ཆོད་དུ་མི་སྒྲོར་བ་  
དང་། གཞན་གྱི་རྒྱུ་གཏམས་པ་ཕྱིར་མི་སྒྲོན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་གིས་སྒྲུག་དང་  
སྒྲིངས་ཡིག་དང་འབྲིན་བསྐྱར་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་བསྐྱོས་ནས་རྒྱ་བར་རྩམ་  
པ་སྒྲེབ་བྱུང་ལ་རང་གཞན་སོ་སོར་བྱེན་བཅུ་དུག་སོགས་(༧༥ན)ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེམ་  
པ་བཞིན། ཕ་བར། ནན་ཁྱགས་དང་དངན་འཐེན་ཡང་མ་བརྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
དང་། གྲངས་ལ་ནི་དེའི་འོ། །མཚན་མ་ཕྱིས་པ་དང་བསྐྱར་པ་གཉིས་དང་གནས་གཞན་  
དུ། ཞེས་དང་། རྒྱན་ལ་དོར་བྱེད་ན་གལ་ཏེ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆེ་སྒྲོར་བའོ། །  
དེ་ལ་དེ་ནི་བརྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། མི་དབང་བ་དབང་བར་སྒྲོགས་པ་ཡང་དོ། །  
མ་བསྐྱོ་བར་སྒྲོང་བ་ཡང་དོ། །བརྒྱས་པ་དང་། བསྐྱེས་པ་དང་། གཏམས་པ་རྣམས་  
བསྐྱོན་པ་ནི་སྒྲོར་བའོ། །ཞེས་དང་། ཤོ་གམ་ནི་ས་ལས་འདས་ནའོ། །ཞེས་དང་། སྒྲིངས་



གནས་ནས་གནས་སུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་ན་བརྒྱས་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། བམ་  
ལྷ་ལས། འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་རྒྱ་སེམས་ཀྱིས་མི་གཞན་གྱི་ནོར་ལ་དེར་འདུ་གེས་པས་  
རིན་ཐང་ཚང་བ་དང་། གནས་ནས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། རོམ་པ་ན་ཉེས་  
པ་སྤོམ་པའོ། །གནས་ནས་སྤྱགས་པ་ན་ཕམ་པ། ཞེས་དང་། བརྒྱ་བ་ལས། མ་བྱིན་པར་  
ལེན་པའི་གཞི་ནི་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའོ། །མཐར་ཐུག་གནས་ནས་སྤྱགས་  
པའོ། །ཞེས་དང་། བོད་ལྷན་ལས། གནས་ནས་སྤྱགས་པ་ཁོ་ནས་བརྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་གྲུབ་སྟོན་བྱེད་པར་དུ་གནས་ནས་སྤྱགས་  
པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན། ཞེས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོར་དབྱ་བཙོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་  
བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་དང་། བདག་ཉིད་  
ཀྱིས་རྒྱར་འཇུག་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ནས་གནས་སུ་སྤྱགས་པར་བྱེད་པ་  
དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་རྒྱར་འཇུག་པ་  
དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་གནས་ནས་གནས་སུ་སྤྱགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བང་ཆེན་  
ཀྱིས་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་དང་། བང་ཆེན་ཀྱིས་རྒྱར་འཇུག་པ་དང་། བང་ཆེན་ཀྱིས་གནས་  
ནས་གནས་སུ་(༡༥)སྤྱགས་པར་བྱེད་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། རང་དང་གཞན་དང་བང་ཆེན་གྱི་གནས་སྤྱགས་གསུམ་ཀའི་དོན། འཕགས་པ་  
ཉེར་སྤྱོད་ལྷ་བ་ནོར་བུ་སྤྱགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་དོན་དེ་  
ལྟར་འཕགས་པ་ཉེར་སྤྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་གང་ཞིག །འཕགས་པ་ལྷ་བ་ནོར་བུས་བྱང་  
བཤད། གནས་ས་གཞི་ཁོ་ན་ལ་མི་སྦྱོར་བར་ཕ་རོལ་རང་གི་ཡིན་པའི་གནས་ནས་མ་  
ཡིན་པའི་གནས་སུ་བྱས་པ་གནས་སྤྱགས་སུ་བཤད་པ་དང་། བརྒྱད་པའི་ཆོ་ཐས་ཀྱི་རེ་  
བའི་གནས་ནས་རེ་བ་མེད་པའི་གནས་སྤྱགས་དང་། མ་ཕམ་པའི་གནས་ནས་ཕམ་པའི་



གནས་དང་། དེས་ན་འདིའི་གནས་སྒྲགས་ཀྱི་དོན་བསམ་བས་བཏང་བ་སྟགས་ལྟ་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། དེ་འཕགས་པ་ཉེར་སྒྲགས་ཀྱི། བས། དེའི་  
 ཕྱིར་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྒྱ་བ་འདི་དག་ནམ་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས།  
 གནས་ནས་གནས་སུ་སྒྲགས་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་ནི་གནས་གང་ན་རྗེས་གང་ཡོད་པ་དེ་  
 བས་གཞན་དུ་སྟེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། དེ་ནས་གཞན་དུ་  
 ཅམ་ལས་མ་བྱུང་བས། གཞན་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱས་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། འཕགས་པ་རྒྱ་བ་ཞོར་བའི་ཞལ་ནས་ནི། ཅིས་པ་ནས།  
 རྗེས་གང་ཞིག་གནས་གང་ན་ཡོད་པ་དེ་ནས་སྒྲགས་པར་བྱེད་དོ། །འཕྲོགས་པར་བྱེད་  
 ཅིས་བྱ་བའི་དོན་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མ་ལྟར་རོ། །གསུམ་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། བང་ཆེན་གྱིས་གནས་ནས་སྒྲགས་སྒྲུབ་སུ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་  
 ལས། བང་ཆེན་གྱིས་གནས་ནས་གནས་སུ་སྒྲགས་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་ནི། རྒྱ་བར་བྱ་བ་  
 གནས་གང་ན་ཡོད་པ་དེ་ནས་གཞན་དུ་སྟེད་པར་བྱེད་པའོ། །གནས་ཀྱང་རྒྱ་མ་བཞིན་  
 ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གནས་རྒྱ་མ་བཞིན་(༡༥༥)འི་བ་མ་ཆད་པ་སྟགས་གསུམ་  
 ཀྱི་གནས་ནས་གཞན་འི་བ་ཆད་པའི་གནས་སྟགས་སུ་བསྒྲུལ་བ་གསུམ་ཡོད་ཅིས་པའི་  
 དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། དཔེར་ན་གལ་ཏེ་བཅུད་པས་རྒྱ་  
 བ་ན་འོག་ཟུར་བཅུད་ལ་དེར་པ་རོལ་གྱི་འི་བ་མ་ཆད་པའི་གནས་ནས་འི་བ་ཆད་པའི་  
 གནས་སུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་གནས་ནས་གནས་གཞན་དུ་སྒྲགས་པར་བྱེད་པ་དང་།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་གནས་སྒྲགས་ཀྱི་དོན་ལྡེའི་གཅིག་ཡིན་ཏེ། འོད་ལྡན་  
 ལས། ཁ་ཅིག་དུ་ནི་བསམ་བས་བཏང་བའོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྟ་ལས་ཀྱང་། འོག་ཟུར་  
 ནི་པ་རོལ་པོས་སྒྲུབ་པ་ཉིད་བཏང་ན་བརྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ལྟ་བ་གྲུབ་སྟེ། གལ་

ཉེ་སྒྲིའི་གྲར་ཚུད་པ་ན་དེར་པ་རོལ་བོ་མ་པམ་པའི་གནས་ནས་པམ་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་  
 པར་བྱེད་པ་ནི་གནས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་སྒྲགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲགས་པ་  
 སྒྲར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་འདིའི་གནས་སྒྲགས་ཚུལ་ལྟའི་  
 གཅིག་ཡིན་དེ། འོད་ལྗན་ལས། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་པམ་པའོ། །ཞེས་དང་། པམ་ལྟ་ལས་  
 གྲང་། གྲགས་ཀྱིས་རྒྱ་བ་ལ་ནི་གལ་ཉེ་སྒྲིའི་གྲར་ནི་རྒྱལ་ན་བརྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱག་པ་སྟེ། དེས་ན་འདིའི་གནས་སྒྲགས་བསམ་བསམ་བཏང་བ་དང་།  
 སྒྲིའི་གྲར་པམ་པ་དང་བདག་པོར་མི་སྣང་བ་ནས་བདག་པོའི་མདུན་དུ་སྣང་བར་སྒྲགས་  
 མམ་བང་ཆེན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། པ་རོལ་གྱི་མདུན་དུ་སྒྲགས་མམ་བང་ཆེན་གྱིས་མི་སྣང་  
 བར་བྱས་པ་དང་། པམ་གྱི་རེ་བ་ཆད་ཅིང་ཐག་བཅད་པ་སྒྲགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་  
 གཉིས་གྲུབ་ཟིན། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྗན་ལས། ཁ་ཅིག་ཏུ་སྣང་བའོ། །ཞེས་དང་།  
 པམ་ལྟ་ལས། གསང་སྒྲགས་དག་གིས་འདྲེན་ཅིང་རྒྱ་བ་ལ་ནི་མིག་སྒར་སྣང་ན་བརྒྱས་  
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྗན་ལས། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་མི་  
 སྣང་བ། ཞེས་དང་། པམ་ལྟ་ལས། བདག་པོའི་(ལ་ཆ)མངོན་སུམ་དུ་རྒྱ་བ་ལ་ནི་མིག་  
 སྒར་སྣང་མི་སྣང་བ་ཉིད་ན་བརྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་གྲུབ་སྟེ།  
 ལྟ་བ་ལས། བཅུན་པ་དགེ་སློང་གིས་བསྐྱིས་ན་བསྟོན་པར་བགྱིད་ན་ཅིར་འགྱུར་ལགས།  
 ཉེས་པ་སློམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཁམ་མཐར་འགྱུར་ལགས། གང་གི་ཆེ་ཐག་བཅད་པ་ན།  
 ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས། དེ་ལ་བསྐྱིས་པ་དང་བརྟེས་པ་དང་། གང་མས་པ་ལ་བསྟོན་  
 པ་དག་གིས་རྒྱ་བར་བྱེད་ན་ཐག་བཅད་པ་ན་རྒྱས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཐོབ་སྒྲིའི་ཁྱད་པར་བྱས་པ་གཞིར་བཞག་ཡིན་གྱི། གཞན་  
 དུ་སྒྲོས་གནས་སྒྲགས་དང་ཐུས་གྱི་གནས་ནས་གནས་གཞན་དུ་སྒྲགས་གྲང་པམ་པ་མི་

འབྱུང་སྟེ། རྩོན་ལ་གནས་ནས་སྒྲགས་དེ་གཉིས་གང་རུང་བྱུང་ཡང་ཐག་མ་བཅད་པར་དུ་  
 བམ་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོད་ལྗན་དུ་དངས་པའི་ཁྱུ་བ་ལས། འོན་ཏེ་རྩར་  
 གནས་ནས་སྒྲགས་ལ་བྱིས་ཐག་བཅད་ན་དངོས་པོ་ཆང་མཐར་འབྱུར། མ་ཆང་ན་སྒྲོམ་  
 པོར་འབྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་གནས་སྒྲགས་ལ་སྒྲོའི་གནས་སྒྲགས་  
 དང་རྩལ་གྱི་གནས་སྒྲགས་གཉིས་ཀ་འདོད་བྱིན་དངོས་འགལ་ཏེ་ཁོ་ན་དགོས་པས་སྒྲོའི་  
 གནས་སྒྲགས་གནས་སྒྲགས་ཡིན་པར་མི་བྱུངོ། །འདི་དག་འཕགས་ལུལ་པར་ཆེན་སོ་  
 སོས་ཀྱང་དབྱུད་པས་ལེགས་པར་བཤད་ཡོད། །

བཞི་བ་ཡན་ལག་གི་སེལ་བ་ཡོད་དེ། ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་དངོས་གཞི་སྒྲིབ་པ་  
 གཞིའི་དངོས་པོ་རྩལ་མ་ཆང་བ་འཕ། བསམ་པ་རྒྱ་སེམས་མེད་པ་དང་འདྲ་ཤིས་འབྱུལ་  
 བ་སོགས་གང་རུང་གཅིག་ཆང་ན་ཡང་ཕམ་པ་དངོས་གཞི་མི་བསྒྲིབ་པས་ཕམ་པ་དེའི་  
 སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེལ་བ་དེ་ལྟ་ཡང་ན་སྒྲིབ་དང་ཆེས་ན་སྒྲིབ་དང་།  
 ལྷུང་བ་གཞན་དུ་འབྱུར་བ་དང་། ལྷུང་མེད་དུ་འབྱུར་བ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི།  
 ཕམ་ལྷག་གི་ཡན་ལག་(༡༥༥)གཅིག་མ་ཆང་ན་ན་སྒྲིབ་སྒྲོམ་པོ་དང་། སྒྲོམ་པོ་ལྷུང་བྱེད་  
 སོར་བཤགས་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཆང་ན་ན་སྒྲིབ་ཉེས་བྱས། ཉེས་བྱས་གྱི་ན་  
 སྒྲིབ་ཉེས་བྱས་སྤྱོད་པོར་འབྱུར་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། མ་ཆོག་པ་བརྒྱས་ནས། །ཞེས་དང་།  
 འོག་མ་དག་ལ་ནི་གཞན་ལ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཆེས་  
 ན་སྒྲིབ་ཡང་ཡོད་དེ། ཕམ་ལྷག་གི་ཡན་ལག་གཉིས་སོགས་མ་ཆང་ན་ཆེས་ན་སྒྲིབ་། ཉེས་  
 བྱས། སྒྲོམ་པོ་ལྷུང་བྱེད་སོར་བཤགས་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་གཉིས་མ་ཆང་ན་ཆེས་ན་  
 སྒྲིབ་ཉེས་བྱས་སྤྱོད་པོ། །དེའི་ཆེས་ན་སྒྲིབ་ཉེས་བྱས་ཆེས་སྤྱོད་པོར་འབྱུར་པའི་བྱིར། ཅུ་  
 བར། དུ་མ་མ་ཆང་བ་ལ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཕམ་

ལྷག་གི་སྒྱུར་བ་སྒྲིམ་པོ་ཡིན་པས་བྱལ། དེའི་སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ན་ཉེས་བྱས་རགས་  
 པས་བྱལ། ཡམ་ལྷག་གི་སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ན་ཉེས་བྱས་སྤོ་མོ་ཡིན་པས་བྱལ་ཏེ། ཅ་  
 བར། ཐམས་ཅད་དུ་སྒྱུར་བ་ལ་ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །ཕྱེ་ཚན་དེ་ལ་གལ་ཏེ་དངོས་གཞིའི་  
 ཡིན་ན་སྒྲིམ་པོ་འོ། །འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྒྲིམ་པོ་ལ་ཡམ་ལྷག་གི་མང་  
 རུང་བ། སྒྱུར་སྒྲིམ་མི་དགོས་ཏེ། ཡམ་ལྷག་རང་རུང་དུ་མི་སྒྱུར་བའི་གཞི་ལྷག་མ་གཞན་  
 གྱི་སྒྲིམ་པོ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིང་དུ་ཆགས་པའི་སྒྲིམ་པོ་སྒྲིམ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་  
 དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲིམ་པོ་སྒྲིམ་པོ་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལྷང་བ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། གྲོག་གཅོད་གྱི་ཡམ་པ་བསྐྱེད་པའི་  
 ཡན་ལག་དུ་མི་མ་ཚང་བར་དུང་འགྲོ་གསོད་ན་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། བཞི་པ་ལྷང་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། ལྷང་བ་དངོས་གཞི་མེད་པ་ལ་  
 ལྷང་མེད་དུ་བྱས་པ་དང་། ལྷང་བ་རྣམ་བཞག་མེད་པས་ལྷང་མེད་དང་། དེར་གཏོགས་  
 གྱི་ལྷང་བ་མེད་པས་ལྷང་མེད་དང་། ལྷང་བ་གཏན་ནས་མི་བསྐྱེད་པས་ལྷང་མེད་དུ་  
 གསུངས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདུལ་(ཤམ་ན)བྱེད་ལས། ཚེ་དང་ལྷན་  
 པ་རྩུར་ཤོག །རྩུང་ཅ་རྩུང་ཅ་ནས་སྤངས་པ་དང་ལྷང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཉེ་ཕྱེས་གསོད་སེམས་མེད་པར་མངལ་སྤྱགས་  
 པ་ལྷང་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲོག་གཅོད་ཡམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་  
 འབྱེད་ལས་ཉེ་ཕྱེ་ལ་ལྷང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ལྷང་བ་མེད་དོ་གསུམ་  
 ལས་ལྷག་ཡིན་མི་རུང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུ་རྩེན་པ་ཡིན་ན་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་  
 ལ་ཡང་ལྷང་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར། ལས་སུ་མ་བྱས་པ་ལ་ཡང་དོ། །ཞེས་  
 སོ། །སྐབས་གཞན་དུ་ཉེས་བྱས་ཏེ། མདོ་ལས། འབྱུ་རྩེན་པ་སྤང་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་



གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་སྟོ་པ་ལྟ་བུ་དང་།  
 རང་རང་གི་ཀུན་སྟོང་མེད་པ་དང་། རང་རང་གི་ལས་དང་པོ་པ་ལ་རང་བཞིན་དང་བཅས་  
 པའི་ལྟངས་པ་མཐའ་དག་མི་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཉེས་མེད་གཞན་དང་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་ཤོ་  
 གམ་འདས་པ་སོགས་ལའང་ཉེས་པ་མེད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་ཤོ་  
 གམ་མཚམས་ལས་འདས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ནས། ལས་དང་པོ་པ་དང་། སྟོས་པ་  
 དང་། སེམས་འབྲུགས་པ་དང་། ཚོར་བ་དག་གིས་ཉན་པ་ལ་ལྟངས་མེད་དོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། བཅས་པ་འབའ་ཞིག་གི་ལྟངས་མེད་ལའང་བཞི་ཡོད་དེ། དགག་བྱ་  
 ཉེས་དམིགས་མེད་པས་ལྟངས་མེད་དང་། རྒྱུ་པ་མི་རུས་པས་ལྟངས་མེད་དང་། བག་ཡངས་  
 དང་འབྲེལ་བས་ལྟངས་མེད་དང་། རྒྱུན་དགོས་གྱིས་ལྟངས་མེད་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་  
 བྱི། བྱི་མ་བརྟོ་བ་དང་དོ་བ་འམ་སོ་ལག་གི་རིམ་པ་ལྷག་པ་ཕྱིག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཉིས་  
 པ་བྱི། བཅས་རང་ནང་འདོམ་པ་དང་མཐའ་ཁོབ་རྩུ་ལྷ་ཚོགས་གྱིས་བསྐྱེད་པར་རྩོགས་  
 པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གསུམ་པ་(༡༧༧བ)ལ་བག་ཡངས་ཁ་འཐོར་དང་འབྲེལ་པའི་ལྟངས་མེད་དང་།  
 བག་ཡངས་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་པའི་ལྟངས་མེད་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱི། ག་  
 བརྒྱུད་བཏིང་པ་ན་འཆང་འཛོག་འབྲུལ་གསུམ་གྱི་ལྟངས་མེད་དང་ལམར་སིལ་གྱི་གནད་པ་  
 ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བག་ཡངས་ཆེན་པོ་ལ་གནད་པའི་ཁུངས་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བག་ཡངས་ཆེན་པོ་ལ་གནད་པའི་ཁུངས་དང་། གཞི་གང་ལ་བག་ཡངས་  
 བྱ་བ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་གི་བྱིར་དུ་དང་། ཚོག་གང་གིས་དང་། ཀུན་རྩུ་རུང་མི་རུང་

གི་དོགས་དབྱེད་ལ། དང་པོ་ནི། ལུང་ལས་བཤད་དེ། ཐུན་ཚེགས་ལས། དགོ་སྒྲོང་དག་  
བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཕྱ་མོ་དང་ཐུན་ཚེགས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་དགོ་འདུན་ཚེགས་ནས་  
སྐབས་དབྱེ་ཞིང་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ལུང་ཐུན་ཚེགས་  
ལས། སོ་སོ་ཐར་པའི་མདོ་འདོན་པའི་ཆེ་གང་གི་རྩལ་ཁྲིམས་ཕྱ་མོ་དང་ཐུན་ཚེགས་དག་  
འདོན་ན་དགོ་སྒྲོང་གི་དགོ་འདུན་གྱི་བྱིར་སྒྲོང་ལ། བདེ་བ་ལ་རེག་པར་མཐོས་ཤིག །  
ཞེས་གསུང་བ་གཉིས་ལ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་དག་བརྟེན་པའི་བྱིར་།

གཉིས་བ་གང་ལ་བག་ཡངས་སྟུ་བྱ་བ་ཡོད་དེ་བཀའ་བསྟུ་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཐུན་  
ཚེགས་ལས། དགྲ་བཙེམ་པ་འོད་སྒྲུང་ཆེན་པོས་དེ་དོག་མཐའ་བཟུང་བ་དང་། ཡངས་  
མཐའ་བཟུང་བ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། དེ་དོག་མཐའ་བཟུང་ན་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས་  
པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་ལས་གཞན་པ་སྟེ། གཞིའི་བསྐྱས་པའི་ཉེས་བྱས་ནི་ཕྱ་མོ་  
དང་ཐུན་ཚེགས་ཡིན་ནོ། །ཡངས་མཐའ་བཟུང་ན་པམ་ལྷག་ལས་གཞན་པ་སྟེ། སྒྲུང་ལྷང་  
མན་ཆད་ནི་ཕྱ་མོ་དང་ཐུན་ཚེགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས། དེ་ཡང་པམ་ལྷག་  
ལས་གཞན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། ཆང་མ་གཏོགས་པའི་བཅས་རྒྱང་  
པལ་ཆེར་ལ་སྐབས་ཀྱི་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས།  
ཐུན་ཚེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་མ་གཏོགས་(༡༥༥)ན་  
པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་དེ་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་སྒྲུངས་པའི་  
དགོས་པ་དང་། རིགས་བརྒྱད་མཐོན་པོའི་གང་ཟག་རྒྱབས་པོ་ཆེ་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་  
ཆེད་དང་། གང་ཟག་དེ་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་གནང་ན་བསྟན་པ་འཕེལ་བའི་ཆེད་ཡོད་ན་  
དང་དཀའ་བའི་འཚོ་བ་སྒྲུངས་ཆེད་དུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མིན་གྱི་དེ་དག་གི་ཅི་རིགས་  
བག་ཡངས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། གང་ཟག་རྒྱབས་པོ་ཆེ་བསྟན་

བ་ལ་གཞུག་པ་དང་། དཀའ་བའི་འཆོ་བ་དང་། ཞེས་སོ། །རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་  
བསྟུ་བའི་སོ་སོར་ཐར་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལས། དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་སྤྱོད་བ་དང་།  
གང་ཟག་རྒྱབས་པོ་ཆེ་བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་དོན་དང་། བསྟན་པ་འཕེལ་བར་བྱ་བ་  
དང་། དཀའ་བས་འཆོ་བ་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཆོག་གསོལ་བཞིས་བྱེད་དེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་  
ལས། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟུ་བ་པའི་གཞི་ཐུན་ཆོགས་ཕྱ་བ་བག་ཡངས་  
སྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་གསུངས་ཡང་ཡུང་དང་ག་ཏམ་སོགས་  
ལས་དེའི་ཆོག་མེད་པ་ཡིན་སྟངས་པ་ལག་ལེན་གང་རུང་པར་ཆེན་རྒྱུ་བྱ་ལས་བྱས་སྟངས་  
དོ། །ལྟ་བུ་ནི། གཞི་ཡོད་པར་སྟུ་བར་དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་སྟེ་པ་གཞན་གྱིས་མི་འདོད་  
བས་མི་རུང་སྟེ། བཅུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མཛད་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། ཐམས་ཅད་  
ཡོད་པར་སྟུ་བའི་སྟེ་པ་ལ་ནི་བསྟུ་བ་པའི་གཞི་ཐུན་ཆོགས་ཕྱ་མོ་ཁ་ཅིག་གལ་ཏེ་དགོ་  
འདུན་ཆོགས་པས་བག་ཡངས་སྟེ་བྱས་ན་བག་ཡངས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །འདི་ཡང་  
གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་བསྟུ་བ་པའི་གཞི་འགའ་ཡང་དགོ་འདུན་གྱིས་བག་ཡངས་སྟེ་  
བྱས་པ་ལས་བྱེད་པ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱ་མོ་ཁ་ཅིག་གལ་ཏེ་  
ཞེས་པ་ལྟར་བཅས་རྒྱུ་རེ་རེ་ཙམ་སྟེར་བའི་དོན་(༡༥༥)ཡིན་གྱི་འདུལ་བ་ཁ་ཅིག་ལས་  
ཐམ་ལྟག་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་རུང་བ་ལྟར་བྱིས་པ་རྩིང་ཉལ་གྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ། རྒྱུན་དགོས་ལ་རང་གི་རྒྱུན་དགོས་གཙོ་བོ་དང་ལྡན་པ་ལ་རྒྱལ་བྱིས་ས་  
གཙོ་བོར་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་འདོམས་པ་དང་། དགོ་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་གཙོ་བོ་ལས་སྟེ་  
བ་དང་འདོམས་པ་དང་། སྟོག་གི་བར་ཆད་དང་ལྡན་པ་འཆི་བ་ལ་ཐུག་པ་དང་འདོམས་  
པ་གསུམ་གྱི་ཆོ། ཆད་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཐ་སྟོད་པ་མ་གཏོགས་པའི་ལྟར་གྱི་ཐུན་ཆོགས་

གནང་བའི་བྱིར། རིན་ཆེན་གྱི་འཕེལ་བ་ལས། དེའི་ཆོ་བཅས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཐ་སྙད་པ་དང་  
ཆང་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་གནང་སྟེ། ཐོག་གི་བྱིར་གནང་བའི་བྱིར་དང་། དེ་བས་ཚུལ་  
བྱིས་པ་ལྟར་བའི་བྱིར། གཞན་ལང་རྒྱུ་རྒྱུ་ལས་བའི་བྱིར། ཉ་ཆོང་མེགས་གནང་ངོ་། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རང་གི་རྒྱུ་དགོས་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པ་དང་འདོམས་པ་ལའང་  
གསུམ་སྟེ། ལུས་དང་། བསོད་ནམས་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བར་ཆད་དང་འདོམས་པ་  
ལའང་བཅས་རྒྱུ་ཕྱན་ཆོག་པ་ཅི་རིགས་གནང་བའི་བྱིར། རིན་ཆེན་གྱི་འཕེལ་བ་ལས། དེ་  
དག་གི་དོན་ཏུ་བཅས་པ་ཅི་རིགས་པ་གནང་སྟེ་ནད་པ་ལ་བྱི་དྲུའི་ཁ་ཟས་དང་དགོན་  
མཆོག་མཆོད་པའི་བྱིར་ཏུ་དབྱངས་ལེན་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་རིག་པ་གནང་བ་ལྟ་  
བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་གྱི་རྒྱུ་དགོས་ལ་ལྟར་མེད་དེ་དང་ལྟ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་དགོས་གཙོ་བོ་རྒྱལ་  
 བྲིམས་སོགས་ལྟ་མ་གསུམ་དང་འདོམས་པ་ལ་གནད་བ་གང་ཞིག་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་  
 གསུམ་དང་འདོམས་ནའང་བཅས་རྒྱུ་ཅི་རིགས་གནད་བའི་ཕྱིར། དང་བོ་གྲུབ་སྟེ། དགོ་  
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་བྲིམས་ཆེད་དུ་རྒྱབ་ལྟག་ཉལ་བ་དང་། བཅུན་མོ་ལ་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་མོ་བྲང་  
 དང་། ཆར་ཕྱོག་གི་ཆེད་དུ་བྲང་མེད་ལ་རེག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་བྲང་བ་  
 ལས། གཙོ་བོ་གསུམ་ནི་རང་གི་དང་མ་འདོམས་ན་ཆང་མ་གཏོགས་པའི་ཐ་སྟངས་ཅན་  
 (༡༥)གནད་སྟེ། རྟོག་ཅན་ཉི་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རྒྱབ་ལྟག་ཉལ་དང་། མོ་བྲང་དུ་  
 གནས་པ་དང་། རྒྱར་ཉམ་ཐག་པ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྲང་མེད་ལ་རེག་པ་གནད་བ་ལྟ་  
 བུ་སྟེ། རང་གི་དང་འདོམས་ན་རང་གཙོ་ཆེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་  
 སྟེ། རིན་ཆེན་བྲང་བ་ལས། གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ལའང་། ཞེས་པ་ནས། འོན་ཀྱང་  
 དགག་བྱ་དང་དགོས་པ་གང་ཆེ་བཅི་བ་ཤིན་དུ་གལ་ཆེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།



ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་དང་མི་དང་དུད་འགོ་ལ་གསོད་པ་གསུམ་འདོམས་ན་རི་ལྟར་  
 བྱ་ཞེན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དུད་འགོ་གསོད་པ་གནང་སྟེ། ལྷང་བ་ཆེ་བའི་རོར་རྒྱང་བ་གནང་  
 བ་གང་ཞིག །བདག་ཉིད་གསོད་ན་སྒྲིམ་པོ། མི་གསོད་ན་ཕམ་པ་དང་། དུད་འགོ་གསོད་  
 ན་ལྷང་བྱེད་ལས་མི་སྒྲིབ་པའི་བྱིར་དང་། ལྷང་བ་རྒྱང་བ་བཞགས་པས་འདག་པའི་བྱིར་  
 ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུད་འགོ་གསོད་པ་ལ་གནང་བ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་  
 ན་ནང་འདོམས་པ་ན་བདག་ཉིད་གསོད་དུ་འཇུག་པར་འོས་པའི་བྱིར། ལུང་ལས། སྒྲིག་  
 ཉིད་སྒྲུང་བར་བྱ་ཞིང་སྒྲིག་ཆགས་བསད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་། ཚུལ་  
 བྲིམས་ཡང་དག་པའི་མདོ་ལས། དག་སྒྲོང་དག །སྒྲིག་དང་བྲལ་ཞིང་གི་བ་ནི་སྒྲིའི། །  
 ཚུལ་བྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན། ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ། བཀའ་  
 ཚུལ་པའི་བྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་བདག་ཉིད་བསད་ན་  
 སྒྲིམ་པོ་སྒྲིབ་པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཚུལ་བྲིམས་བསྐྱང་འདོད་གིས་སྒྲིག་བཏང་  
 བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཅས་རྒྱང་ནང་འདོམས་ན་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཆེ་བའི་རོར་རྒྱང་  
 བ་གནང་བ་སྒྲར་གྱི་ལྷང་མེད་པ་ལ་ཆེར་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱང་བའི་རོར་ཡང་ཆེ་བ་གནང་བ་  
 དག་ཚུལ་གྱི་དབྱར་རལ་བའི་ཉེས་བྱས་སྒྲངས་པའི་དོན་དུ་རྒྱབ་ལྟག་ཉལ་གྱི་ལྷང་བྱེད་  
 གནང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། དག་ཚུལ་དང་ལྡན་(༡༥་པ)པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར།

ལྟ་བུ་བསྐྱབ་བྱ་ཡོད་དེ། བམ་ལྟ་ལས། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་ལུལ་ཐམས་ཅད་ལ་  
 གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་སྒྲིར་པའི་སྒྲིར་བ་ཉེས་བྱས་དང་།  
 སྒྲིར་བ་སྒྲིམ་པོ་དང་། དངོས་གཞིར་འགྱུར་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟེན་པར་མི་བྱ་  
 བར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བསྐྱབ་བྱ་གནམ་རྩེ་ལྗོངས་ལས་

བཞད་པ་ལྟར་བྱའོ། །

### ཚྲིག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བཞད་པ།

གསུམ་པ་ཚྲིག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ནི། ཚྲིག་བཅད་ནའོ། །དེ་ལྟར་བསམ་བས་སོ། །  
 མིར་གྱུར་པའོ། །དེ་ལྟར་འདྲ་ཤེས་བས་སོ། །གང་ཡང་རུང་བས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། འདི་  
 ལ་གློང་གཞི་དང་། དགག་བྱ་དང་། རོ་བོ་དང་། ཡན་ལག་གི་བརྩི་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་  
 དང་ལྟ་ལས། དང་བོ་གློང་གཞི་ནི། བཅས་པའི་གློང་གཞི་སྟོན་པ་ལུལ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཚུ་  
 གྲུང་ཡིད་འོང་ལྟ་གྱི་འགྲམ་ཚལ་གསེབ་ན་བཞགས་པས། དགོ་སྟོང་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱག་  
 བ་བསྒྲོམ་པར་བསྐྱགས་པས་དགོ་སྟོང་ལུས་ལ་དམུས་བྱུང་ཞིང་སྟོང་ལ་མཚོན་གྲུང་འབྱེན།  
 དུག་པ། ཐག་བས་འཆིང་། གཡང་སར་མཆོང་བར་བྱེད། དགོ་སྟོང་ལ་རྩལ་བར་བྱེད་  
 སྐབས་བཅོམ་ལྟ་འདས་ལ་གསོལ་བས། དགོ་འདུན་བསྐྱས་ཏེ་ཕན་ཡོན་བཅུ་གཟིགས་  
 བས་ཡང་དགོ་སྟོང་གང་དགོ་སྟོང་གིས་མི་འམ་མིར་ཆགས་པ་ལ་རང་གི་ལག་དར་ཏེ་  
 ཚྲིག་གཅོད་དམ། མཚོན་འབྱེན་ནམ། དེ་འཆི་བར་བཅུག་གམ། དེ་ལ་འཆི་བའི་བསྐྱགས་  
 བ་བཞེད་བས་ཡང་དེས་དུས་བྱས་ན་དགོ་སྟོང་དེ་ཡང་ཕམ་པ་ཡིན་གྱི་གནས་པར་མི་བྱ་  
 ཞེས་བཅས་པ་དང་བོ་མཛད། དགོ་སྟོང་མ་སྟོང་མས་ཡན་མེས་སྤྱིས་ཚོས་རྒྱན་པ་དུག་  
 ཅུར་ལན་རྩེ་སྒྲན་བཅའ་བྱེན་ནས་ཤི་བས་ཕམ་པར་གྱུར་གསུངས། ཡན་མེས་སྤྱིས་  
 གྲུང་སྒྲན་མ་ཡིན་པ་སྟེར་བ་བཀག། །ཉེ་སྤྱིས་རྒྱང་མའི་མངལ་སྤྱགས་པ་ལ་ཡི་རང་བས་  
 ལྟང་མེད་དང་། བྱན་པས་སྟོང་པ་ལ་ཁྲིས་ནས་དུག་ཐོས་གྲུང་སྤྱ་སྒྲན་པས་དུག་ཐོས་  
 བས་ཤི་བ། རྒྱན་ཞུགས་བྱས་(༡༥)ལྟལ་བས་ཤི་བ་རྣམས་ལ་ལྟང་མེད་དང་ངལ་བ་མི་

ལུལ་བའི་གྲོང་གཞི་བཅས་པ་སྐོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུད་ཀྱིས་བརྒྱམ་པའི་ཕྱི་བའི་  
 དགོ་སྒྲོང་སྒྲིང་ཀྱིས་དགོ་སྒྲོང་དུག་ཅུ་བསད་ཀྱང་དེ་གྲོང་གཞིར་མི་རུང་བར་མཁས་པ་  
 དམར་སྟོན་སྐོན་པའི་པ་ལ། ཁ་ཅུ་ཅིག་ན་རེ་དེ་མི་འཐད་དེ། དགོ་སྒྲོང་རབ་རྩ་མང་  
 པོ་ནི་གསོད་དུ་འཇུག་པ་པོ་བསད་བྱ་ཡིན་གྱི། གསོད་པ་པོ་དང་དགོ་སྒྲོང་སྒྲིང་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར་དང་། ཆོག་ལེ་ལས། བསོད་ནམས་ཐོབ་དང་ལུང་བཟེད་སྐོན་པ། འདོད་པ་དེ་  
 བརྟེན་བཀག་པ་ཡིན། ཞེས་པ་དགོ་སྒྲོང་མང་པོ་ལ་མི་འགྲིག་གི། གསོད་པ་པོ་དགོ་  
 སྒྲོང་སྒྲིང་ལ་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

སྐབས་འདིའི་གྲོང་གཞི་ལ་དགོ་སྒྲོང་སྒྲིང་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་གྲོང་གཞི་ལ་དགོ་  
 སྒྲོང་མང་པོ་བཤད་པ་གང་ཞིག །དགོ་སྒྲོང་སྒྲིང་རི་དྲགས་བརྒྱུག་ཕྱི་རོལ་བའི་དགོ་སྒྲོང་  
 དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ནམ་འབྱེད་ལས། ཀུན་དགའ་པོ་དགོ་སྒྲོང་  
 དག་གིས་ཀྱང་དགོ་སྒྲོང་ལ་ཚུལ་བར་བྱེད་དམ། ཚུལ་བར་བགྱིད་དོ། ཞེས་དང་། ལུང་  
 ལས། རབ་རྩ་མང་པོས། ཞེས་དང་། བམ་ལུ་ལས་ཀྱང་། དགོ་སྒྲོང་དེ་ཡང་ལམ་བར་  
 འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་གནས་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་བཅས་པ་མཛད། ལུལ་ནི་སྒྲོང་བྱེད། གང་  
 ཟག་ནི་དགོ་སྒྲོང་རབ་རྩ་མང་པོ། ཉོན་མོངས་ནི་མི་བཟོད་པ། ཉེས་པ་ནི་གསོད་པའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོའི་གྲོང་འབྲུམ་ལས། འདི་རི་དྲགས་  
 བརྒྱུག་དགོ་སྒྲོང་སྒྲིང་ལ་བཅས་པ་མི་འཐད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགོ་  
 སྒྲོང་མང་པོ་དགོས་པས་དགོ་སྒྲོང་སྒྲིང་དགོ་སྒྲོང་ཡིན་པར་བྱས་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་པས་མི་  
 འགྲིག་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་བར་མ་ཟད་དགོ་རྩལ་ལའང་གྲོང་  
 གཞི་མ་མཛད་པ་སྐྱ་གཅན་འཛིན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེ་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོའི་གྲོང་  
 གཞི་ལས། བསྐྱབ་པ་འཆའ་བའི་ལུལ་(༡༥༥)ནང་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་དགོ་སྒྲོང་ཡིན་པ་

དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ལུང་ལས། རི་དྲགས་བསྒྲིག་དགོས་ཐུང་སྤྱོད་ཐུ་  
རྩལ་པའི་དགོས་ཐུང་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཐུར།

ཆོག་ལེ་ལས། བསོད་ནམས་ཐོབ་དང་ལུང་བཟེད་སོགས། །འདོད་པ་དེ་བསྟེན་  
བཀག་པ་ཡིན། །ཞེས་བསམ་དགོས་ཐུང་མང་པོ་ལ་མི་འགྲིག་ལ། དགོས་ཐུང་སྤྱོད་ལ་འགྲིག་  
ཟེར་བ་ཐ་ཆད་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུང་མས་བསོད་ནམས་འདོད་ནས་ཏུར་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱན་  
ཁྱིམས་ཅན་དུག་རྩལ་ལན་ལྔའི་སྒྲན་སྤྱད་ནས་བསམ་དཔའི་སྤྱོད་གཞི་དང་བསོད་ནམས་  
ཐོབ་ཅེས་པ་འགྲིག། །དགོས་ཐུང་ལུང་བཟེད་མེད་པ་ཅིག་གིས་ནད་པ་ཅིག་འཆི་བའི་དེ་དང་།  
དེ་བཞིན་ཏུ་སྐྱམ་སྐྱར་མེད་པ་ཅིག་གིས་ནད་པ་ཅིག་གི་ན་སྐྱམ་པའི་སྤྱོད་གཞི་སོགས་  
དང་། ལུང་བཟེད་སོགས། འདོད་པ་དེ་བསྟེན་ཞེས་པ་འགྲིག། །དགོས་ཐུང་སྤྱོད་ནི་བཀག་  
ཅེས་པ་དང་མི་འགྲིག་པའི་ཐུར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར་ལན་བར་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱི་  
འཆི་བའི་ཐུར་སྒྲན་མ་ཡིན་པ་བྱིན་པ་ལ་ནི་ན་སྐྱུང་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱོད་  
གཞི་ཡོད་པའི་ཐུར། ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སྤྱོད་འབྲུམ་ལས། །ཁམ་ཐོར་དུག་རྩལ་སྤྱངས་  
ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྒྲོས་དེ་དག་སྤྱད་པས་ཐམས་ཅད་ཤིའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་  
པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། རྩལ་ཀྱི་ཐུར་ཡང་གཞན་འཆི་བར་འདོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་།  
སྤྱོད་འབྲུམ་ཆེན་མོ་ལས། ཁྱོད་ལུང་བཟེད་ཀྱི་ཐུར་འདི་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་རུང་ངམ།  
ཞེས་དང་། ཁྱོད་སྐྱམ་སྐྱར་ཀྱི་ཐུར་ཏུ་འདི་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་རུང་ངམ། དེ་ངོ་ཆ་ནས་  
ཅང་མི་སྒྲུའོ། །སྐབས་དེ་གསོལ་པས། རྩལ་ཀྱི་ཐུར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཐུར།  
གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཀག་པ་འཆའ་ལུལ་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཐུར། ཐམས་  
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེའི་རྟེན་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཐུར། རིན་ཆེན་ཐེང་པ་ལས་ཀྱང་། །ཁ་ཅིག་  
དགོས་ཐུང་སྤྱོད་ལ་བཅས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་ (༡༥༩) དེ་ལུང་དང་བམ་ལུར་འགལ་



ཞིང་། རྣམ་ཁྲིར་། དགོ་སྒྲོང་སྒྲེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱིམ་པ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཞེས་པ་དང་  
འགལ་བའི་ཕྱིར་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་།

གཉིས་པ་དགག་བྱ་ལ་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་ལུ་དང་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལུ་སྒར་  
དང་འདྲ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་ལུ་ལྟོང་བ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་ལུ་བྱི་མ་ལ་ཆེ་བུང་བ་  
དང་བྱེད་བ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་ལུ་བྱི་མ་ལ་སྒོག་གཅོད་དགའ་ཞིང་འདུག་པ་དང་། བདག་  
འབྲས་མདོག་དན་པར་སྒྲེ་བ་དང་། ཡིད་མི་འོང་བ་སྒྲོང་བ་སོགས་ཡིན་པས་སྒྲུང་དགོས་  
པའི་ཕྱིར་།

གསུམ་པ་སྒོག་གཅོད་པའི་ཕམ་པའི་རོ་བོ་ཡོད། བཅས་ལུན་དགོ་སྒྲོང་གིས་རང་  
ལས་ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་མི་འམ་མིར་ཆགས་པ་གང་རུང་ཀུན་སྒྲོང་གསོད་སེམས་ཀྱིས་  
སྒྱུར་བ་རང་རམ་གཞན་པ་སྒོས་པ་གང་རུང་གི་ལུས་དག་ཏུ་གྱུབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་དེའི་  
རྒྱུན་གྱིས་རང་གི་སྒྲ་རོལ་དུ་གྱི་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་། ལུམ་བརྒྱ་  
པ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གནས་ལ་བསྐྱབ་བཅས་པས། །མི་གཞན་ཡིན་ལ་མིར་ནི་  
འདུ་ཤེས་དང་། །བསད་པའི་བསམ་པས་འབྱུལ་མེད་གསོད་བྱེད་ཅིང་། །མི་གི་མི་ལམ་  
མ་གཏོགས་དེ་བརྒྱག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་།

ཡན་ལག་གི་བརྩི་བ་ལ་གཞི་བསམ་པ་སྒྱུར་བ་མཐར་ཐུག་བཞི་ལས། སྒོག་གཅོད་  
ཕམ་པའི་གཞི་ལ། རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་མི་འམ་མིར་ཆགས་པ་དགོས་ཏེ། རང་  
ལས་གཞན་པའི་མི་འམ་མིར་ཆགས་པ་བསད་ན་ཕམ་པ་དང་། རང་བསད་ན་སྒྱུར་སྒྲོམ་  
དང་། མི་མ་ཡིན་དང་སྒྱུལ་བ་བསད་ན་སྒྲོམ་པོ་དང་། ཏུང་འགོ་བསད་ན་རྒྱུང་བྱེད་སྒྲེད་  
པའི་ཕྱིར་། དང་པོ་གྱུབ་སྟེ། སོ་སོ་ཐར་པ་ལས། མི་འམ་མིར་ཆགས་པ། ཞེས་དང་།  
འོད་ལུན་ལས། གཞན་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། ཅུ་བར། སྒོག་བཅད་ནའོ། །ཞེས་དང་། བྱི་

བྲག་བཤད་(༡༥༥)མཚོ་ལས། འཕགས་པ་ཉིད་སྤྲུལ་གྱིས་མིར་མིར་པོ་བསད་ན་མཐར་  
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ཅ་བར། བདག་ཉིད་གསོད་ན་སྒྲོམ་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། མི་ཞེས་ཅིའི་བྱིར་སྒྲོམ་ཞེན། འགྲོ་བ་གཞན་  
སྤྱུལ་པ་ལ་ནི་ལྟངས་ལྟངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་མི་མ་  
ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བསད་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར། ཞེས་དང་། ལུང་གཏམ་གྱི་  
གཞི་ལས། གང་ཞིག་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་མ་འབྲེལ་བ་ནས་སྤྱུལ་པའོ། །དེ་སྒྲོག་དང་  
བྲལ་ཅིར་འགྱུར། བཤད་པ། དམན་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
བཞི་པ་གྲུབ་ཏེ། ཅ་བར། རུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྟངས་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མི་ལ་ལམ་པ་དང་མི་མ་ཡིན་ལ་སྒྲོམ་པོ་དང་། རུད་འགྲོ་ལ་གསོད་པའི་ལྟངས་བྱེད་  
འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་དགོན་མཆོག་གསུམ་དང་སྒྲོམ་པ་གསུམ་ཀའི་རྟེན་ཡིན་  
པས་ཆེ་ལ། མི་མ་ཡིན་དེ་དགོན་མཆོག་གཉིས་དང་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་  
གཉིས་གྱི་རྟེན་ཡིན་པས་འབྲིང་། རུད་འགྲོ་ལ་དགོན་མཆོག་དང་སྒྲོམ་པ་ཡང་མེད་པས་ཐ་  
ཆད་ཡིན་པའི་བྱིར། འོད་ལྡན་ལས། མི་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན། མི་མ་ཡིན་རྣམས་ནི་  
འབྲིང་ཡིན། རུད་འགྲོ་རྣམས་ནི་ཐ་ཆད་ཡིན་པས་ལྟངས་པ་ཐ་དད་པར་ཁོང་རུ་རྒྱུད་པར་  
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མིའམ་མིར་ཆགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། མིའི་སྤྱི་བའི་  
གནས་སྐབས་བརྩམ་དང་པོ་བཞི་ནི་ལུས་སྒྲོག་ཡང་གསུམ་འདུས་ཅམ་གྱི་མིར་ཆགས་པ་  
ཡིན། བྱི་མ་དུག་ནི་རྐང་ལག་འགྱུས་པ་སྟེ་རྐང་ལག་གི་རྣམ་པ་དོད་པ་ནས་མིའི་གནས་  
སྐབས་སུ་འཛོག་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། མིར་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་  
ན་གང་གིས་མའི་མངལ་རུ་དབང་པོ་གསུམ་པོ་ལུས་དང་སྒྲོག་དང་ཡིད་གྱི་དབང་པོ་

རྒྱམས་རྟེན་(༡༥)པའོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས། མིར་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེར་  
མེར་པོ་དང་། རྩར་རྩར་པོ་དང་། ལྟར་ལྟར་པོ་དང་། མཐུང་འགྱུར་གྱི་སྐབས་རྒྱམས་ཡིན་  
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱམ་འབྱེད་ལས། མི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
གང་གིས་དབང་པོ་དུག་མིག་དང་རྩ་བ་དང་སྒྲ་དང་ལྗེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་གྱི་དབང་པོ་  
རྒྱམས་རྟེན་པའོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས། མི་ནི་རྒྱང་ལས་འགྱུས་པ་དང་། བྱིས་པ་  
དང་། གཞོན་རྩ་དང་། དར་ལ་བབས་པ་དང་། དར་མ་དང་། གན་པོའི་སྐབས་རྒྱམས་  
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་དང་ཀུན་སྒྲོང་གཉིས་ལས་འདུ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་  
འམ་ཐེ་ཚོམ་ཡན་ཆད་ཅིག་དགོས་ཏེ། དཀར་པོ་གོན་པ་གསོད་སྐྱམ་ནས་དམར་པོ་གོན་  
པ་བསད་ན་དང་། རུད་འགོ་འདུ་ཤེས་ནས་མི་བསད་ན་ལམ་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཅུ་  
བར། མིར་གྱུར་པའོ། །དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འོད་  
ལྗན་ལས་གྱུར། མིར་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོ་བ་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པས་ནི་མཐར་  
འགྱུར་བ་མེད་པར་བརྟན་ཏོ། །ཞེས་དང་། ལུ་བ་ལས། མི་གཉིས་འཁོད་པ་ན་དེ་ན་དེ་  
བསད་དོ་སྐྱམ་ནས་གཅིག་བསད་པའི་སེམས་ཀྱིས་གཉིས་པ་འགྱུམ་ན་ཅིར་འགྱུར།  
བཀའ་སྒྲུལ་པ། ཉེས་པ་སྒྲོམ་པའོ། །ཞེས་དང་། ལུ་བ་ལས། མི་ལ་མི་མ་ལགས་པའི་  
འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འགྱུམ་ན་ཅིར་འགྱུར། བཀའ་སྒྲུལ་པ། ཉེས་པ་སྒྲོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། ཀུན་སྒྲོང་གསོད་སེམས་རྒྱན་མ་ལོག་པས་བསད་དགོས་ཏེ། གསོད་སེམས་  
མེད་ན་མ་བསད་པ་ལའང་ལས་ལམ་ཡང་མེད་ལ་གསོད་སེམས་ཡོད་ཀྱང་འདུན་པ་བར་  
སྐབས་སུ་ལོག་ནའང་ལམ་པ་མི་སྟེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། སྒྲོག་བཅད་ནའོ། །དེ་ལྟར་  
བསམས་པས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ཅུ་བར། འདུན་པ་བརྒྱུག་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུ་ཉིད་པ་

ཡིན་ནོ། །(༡༥༠)ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། འོད་ལྡན་ལས་ཀྱང་། བསད་པའི་  
བསམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསད་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས་  
ཀྱང་། དག་སྒྲོང་གིས་སྒྲེས་པ་དང་། ལུང་མེད་དང་། མ་ཁིང་དག་བསད་པའི་སེམས་  
ཀྱིས། ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས། འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ནི། གསོད་སེམས་དང་། མིའི་འགོ་བ་  
གཞན་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་སྒྲིག་གཅོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། འདུ་  
ཤེས་དང་གསོད་སེམས་ལ་དེར་གེ་ཚམ་པ་ཡོད་ན་འང་བསམ་པས་ལུང་བ་དངོས་གཞི་  
སྒྲིད་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། དངོས་པོ་ལ་གེ་ཚམ་ཟེ་བའི་བསམ་པ་དང་བཅས་པས་ཞུགས་པ་  
ལ་ན་སྒྲིད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།

གསུམ་པ་སྒྱུར་བ་ནི་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཏེ། རང་ངམ་གཞན་གྱི་ལུས་དག་ཏུ་སྒྲོན་  
བའི་དུག་དང་བྱེ་མ་དང་དོང་དང་གིང་དང་རང་བཞིན་ཉམས་པར་གཏོང་བ་དང་འབྱུལ་  
འཁོར་སྒྲིགས་དང་། དེ་ལ་ཕན་སེམས་ཀྱིས་སྒྲུན་སྒྲུད་དེ་འཆི་བར་བྱས་ན་འང་ཕམ་པ་  
སྒྲིད་པར་འདྲ་བའི་བྱིར། ཅུ་བར། གང་ཡང་རུང་བས་སོ། །ཁྱེ་བྲག་མེད་པར་ནི་ལུས་  
དང་དེ་དང་འབྱུལ་བ་དང་འཕངས་པ་དང་གཞན་དང་བསྒྲོ་བ་རྣམས་སོ། །དུག་དང་བྱེ་  
མ་དང་དོང་དང་ནས་སྒྲུ་ཐབས་དང་རོ་ལངས་དང་རྗེས་སུ་སྒྱུར་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་དང་།  
ཕན་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཆི་བའི་བྱིར་སྒྲུན་མ་ཡིན་པ་བྱིན་ལ་ན་སྒྲིད་པ་མེད་དོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་བ་མཐར་ཐུག་ནི། སྒར་གྱི་སྒྱུར་བ་དེས་རྒྱུན་གྱིས་མི་དེ་  
རང་གི་སྒྲོ་རོལ་དུ་ཤི་བ་ཅིག་དེས་པར་དགོས་ཏེ། བསད་བྱའི་སྒྲོན་དུ་གསོད་པ་པོ་ཤི་བ་  
དང་གཉིས་ཀ་དུས་མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལ་ཕམ་པ་མེད་པའི་བྱིར། མཛོད་ལས། སྒྲ་དང་  
མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལ། །དངོས་མེད་ལུས་གཞན་སྒྲེ་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།  
སྒྱུར་བ་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཤི་བ་ཅིག་དགོས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། གཞི་དེས། དེའི་ཆོ་འཇམ།



གཞན་གྱི་ཆོ་ཤི་ནོ། །ཞེས་དང་། འོད་(༡༧)ན་ལྟན་ལས། དེའི་ཆོ་ལས། གཞན་གྱི་ཆོ་ཤི་  
 ཡང་རུང་སྟེ། སྦྱར་བ་དེས་ཤིན་མཐར་འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱོལ། །ཞེས་དང་། ལུང་  
 ལས་ཀྱང་། དེས་དེའི་ཆོ་མ་ཡིན་ཡང་། འོན་ཀྱང་དེས་དེའི་འོག་དུལ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་འཕགས་ལུལ་གྱི་ཉན་ཐོས་སྟེ་པའི་པརྟེན་དག་ན་རེ།  
 གལ་ཏེ་བཅས་ལྟན་དག་སྦྱང་བཅུའི་གཅིག་གིས་འཆི་ངེས་ཀྱི་མཆོན་ཆོས་གཅིག་ལ་  
 བསྐྱུན་པ་ནས། བཅུ་པས་འཆི་ངེས་ཀྱི་མཆོན་ཆོས་བཅུ་ལ་བསྐྱུན་ཏེ་མི་གཅིག་ལ་དེ་  
 བསད་པའི་ཆོ་བཅུ་ཆར་ལ་ཡམ་པ་བསྐྱེད་དམ་མི་སྦྱེད། བསྐྱེད་ན་བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་  
 ལས། དགུ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཡམ་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཟུང་བ་ཡིན་ནམ།  
 བཅུ་པས་ནི་ཡམ་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཟུང་བ།  
 ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །མི་སྦྱེད་ན་འང་བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ལས། བཅུ་ཆར་  
 ཀྱིས་ཡམ་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བསྐྱུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་  
 པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་དུས་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་གཞན་དག་ན་རེ། ལྷ་མ་ཁོ་ནས་འཆི་ངེས་  
 བྱས་པས་གཉིས་པ་སོགས་ཕྱི་མ་དགུ་ལ་ཡམ་པ་མི་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཆི་བའི་ཆོ་མཆོན་  
 བསྐྱུན་ན་ཡམ་པ་མི་འོང་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ལས། གང་གི་ཆོ་དཔུགས་རྩལ་  
 པ་དང་འབྱུང་བ་ཐ་མར་གྱུར་ཅིང་། ཅས་པ་ནས། མཆོན་བསྐྱུན་ཏེ་དུས་བྱས་ན་དེས་  
 ཡམ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚུད་ཚུལ་འཆད་པར། འོད་  
 ལྟན་ལས། གཞན་དག་ན་རེ། དང་པོ་བཞི་དྲུག་གིས་ངེས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་  
 ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་ཡམ་པར་མི་རིགས་ཏེ། དང་པོ་བས་ཆོའི་ཆད་ནི་ཅི་ཡོད་པ་མེད་པར་  
 བྱས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་པར་ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 དེ་དུས་ཀྱི་འདུལ་(༡༧)འཛིན་ལ་ལ་ན་རེ། ལྷ་མ་དགུ་ལ་ཡམ་པ་མེད་དེ། དེ་དག་

གི་སྒྲུབ་པས་འཆི་བའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བརྩུ་བ་ཁོ་ན་ལ་གྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་  
པའི་འདོད་ཚུལ་འཆད་པར་འོད་ལྡན་ལས། འདིར་སྔ་མ་ཤོས་ནམས་ལ་ནི་སྒྲུབ་བ་དེ་  
ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་མི་གྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྩུ་བ་ཤོས་ཁོ་ན་ལ་གྲིད་  
པའི་ཕྱིར་ལ་བརྩུ་ཆར་གྱིས་ལམ་པའི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བསྐྱས་སོ་ཞེས་བྱུང་  
བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ལྟར་བརྩུད་ཚུལ་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་བར་ཅལ་རྒྱགས་ཁོ་ན་གྱིས་སོ། །  
ལྷགས་དང་པོ་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་མཁས་མཆོག་གི་ཤུ་འོད་ཀྱི་གསུང་ལས། དང་པོ་ཁོ་ནས་  
ལམ་པ་སྐྱེད་པར་འདོད་བ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བརྩུ་ཡང་གསོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲུབ་པས་མཆོན་  
བསྐྱན་པར་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་ཟེ། སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་མཆོན་བསྐྱན་པས་དེས་ན་  
ལམ་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ཡང་དུས་མཉམ་ལ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་  
ལས། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བརྩུ་ཡང་སྒྲུབ་པ་མཆུངས་པ་དང་འབྲེལ་བར་ལྷགས་པ་ཡིན་ཏེ།  
དེས་ན་དེ་ནམས་ལྷང་བ་མཆུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷང་གཉིས་པ་  
ལ་ཡང་། སྒྲོབ་དཔོན་གི་ཤུ་འོད་ཀྱི་གསུང་ལས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ལས་བརྩུ་ཆར་གྱིས་  
ནམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བསྐྱས་སོ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་བརྩུ་ཆར་  
གྱིས་ཡང་སྒྲུབ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་ཀྱང་དེ་དུས་དང་གཞན་ལ་གི་བས་ཆོག་ལ་འཆི་ངེས་སུ་  
མཆོན་ནི་བསྐྱན་པར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་བུ་ལམ་པ་བརྩུ་སྐྱེད་པ་དུས་གཅིག་  
པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་ལས། འགལ་བ་མེད་དེ་བརྩུ་ཆར་གྱིས་ཡང་སྒྲུབ་བ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་  
དང་། འབྲས་བུ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་བཤད་  
(༧༥ན)དགོས་སོ། །

འདི་ལ་མ་ཆོན་རེ། སྒྲུབ་བ་གྲོས་བྱས་ཡིན་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་

ལྟར་ན་བཙུ་བོས་མཚོན་བསྟན་མི་དགོས་པར་གཅིག་གིས་བསད་ཀྱང་བཙུ་ཆར་ལ་ལམ་  
 བ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། དམག་ལ་སོགས་པར་དོན་གཅིག་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་  
 བྱེད་པ་པོ་བཞིན་ལྟ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་ན་རེ། ལུས་པ་མཐུ་  
 བསྟོམ་པ་ཡིན་གསུངས་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གི་བ་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཙུ་ཆར་གྱིས་འཆི་ངེས་བྱས་ཀྱང་ལམ་པ་འབྱུང་བར་མི་འགལ་ཏེ།  
 དཔུགས་རྒྱ་བ་ཐ་མར་གྱུར་པ་འཛིག་དུས་སམ་འཆི་དུས་ཡིན་པས་དེ་ལ་མཚོན་བསྟན་  
 ཀྱང་ལམ་པ་མི་འབྱུང་ལ། འདིའི་སྤྱོད་པ་དཔུགས་ཀྱི་ཐ་མའི་དུས་མིན་པས་མཚུངས་  
 དོགས་གལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ལས། གང་གི་ཆེ་  
 དཔུགས་རྒྱུ་པ་དང་འབྱུང་བ་ཐ་མར་གྱུར་ཅིང་གནད་དང་འགལ་བའི་ཆོར་བ་ལ་གནས་  
 པ་ན་མཚོན་བསྟན་ཏེ་དུས་བྱས་ན། དེས་ལམ་པའི་ལྷང་བར་མི་འབྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་  
 བེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་འདི་འཆི་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། འོད་  
 ལྟན་ལས། དཔུགས་རྒྱ་བ་ཐ་མར་གྱུར་པ་ནི་འཛིག་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ཡིན་པའི་  
 ཕྱིར། བྱེད་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་གལ་མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་  
 གྲུལ་པ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་བོད་སྐོམ་སྐོམ་དགག་པ་མཛོད་པ་སྤྱིར་བསྟན་དུ་བཤད་  
 འདོད་པས་མ་སྤྱོས། གྲག་ནི། མཛོད་ལས། གྲག་ནི་ཆེ་ཡིན་དོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་  
 གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གྲག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ལ་  
 བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་  
 ལྟར་དེ་བཙུན་ན་གྲག་བཙུན་པས་བྱུང་ཀྱང་གྲག་བཙུན་ན་དེས་མ་བྱུབ་ཏེ། མངལ་(༡༦༩བ)  
 ཀྱི་མེར་མེར་སོགས་ལ་རྒྱུ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷང་མེད་ཡོད་དེ། གསོད་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་ཆར་ན་ལམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་གང་

རུང་ཅིག་མ་ཚང་ན་ཡང་ཡམ་པ་ན་སྒྲད་པ་སྟེ་རུང་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བམ་ལྔ་  
ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྔས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། གསོད་སེམས་དང་།  
མིའི་འགོ་བ་གཞན་དང་། དེར་འདྲ་ཤེས་པ་དང་། རྒྱག་གཅོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
བའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བམ་ལྔ་ལས། དེ་དག་ལས་ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ཅི་རིགས་  
པར་ན་སྒྲད་དོ། །ཞེས་གསུངས་བའི་བྱིར། ཉེས་མེད་སྤར་དང་འདྲ།

ལྔ་པ་བསྐབ་བྱ་ནི་སྦྱར་བའི་སྦྱར་བའི་ཉེས་བྱས་དང་། སྦྱར་སྦྱོམ་དང་། དངོས་  
གཞིའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྟན་པར་མི་བྱ་བ་ལ་བསྐབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བམ་  
ལྔ་ལས། ལྔ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ། བས། བསྐབ་པར་བྱའོ། །  
ཞེས་གསུངས་བའི་བྱིར།

### རྒྱན་སྒྲ་བའི་ཡམ་པ་བཤད་པ།

བཞི་པ་བརྒྱན་སྒྲ་བའི་ཡམ་པ་ནི། ཅུ་བར། འདྲ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་བདག་ཉིད་མིའི་  
ཆོས་སྤྱི་མ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲས་ནའོ། །མཐོང་ངོ། །བདག་མཐོང་ངོ། །ཞེས་བྱང་།  
འདི་ལ་གྲོང་གཞི། དགག་བྱ། རོ་བོ། ཡན་ལག་གི་བརྟེ་བ་སེམས་བཅས། བསྐབ་བྱ་ལ།  
དང་པོ་ནི། གྲོང་གཞི་དུ་མ་ཡོད་དེ། བཅོས་པའི་གྲོང་གཞི་ལྔ་ལ་ཡངས་པ་ཅན་དུ། གང་  
ཟག་ཉ་པ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་བའི་དགོ་སྒོང་ལྔ་བརྒྱས་སུ་གའི་དུས་སུ་ཉོན་མོངས་གྲགས་  
སྟན་འདོད་ནས། ཉེས་པ་མི་ཆོས་སྤྱི་མ་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པའི་འདྲ་ཤེས་ནས་  
དགྲ་བཅོམ་པར་ཐོབ་པར་སྒྲས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་  
ཡན་ཡོན་བརྒྱ་གཞིགས་ནས་དགོ་འདུན་བསྐྱ་བ་མཛད་དེ། འཁོར་བརྒྱ་སྒོང་དང་བཅས་



ནས་ཁྱིམ་འཁྱགས་པ་སོགས་རྒྱན་པོ་དང་པོ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་ནོར་བཙོངས་གིང་  
 ཁྱིམ་གསོ་བ་རྒྱན་པོ་གཉིས་པ་དང་། དེ་དག་མིན་ཀྱང་མི་ཆོས་སྤྱ་མའི་(༡༥་ན)རྒྱན་སྤྱ་བ་  
 རྒྱན་པོ་གསུམ་པ་དན་སོས་ཡིན་ཞེས་སྤྱད་ནས། དེང་གིན་ཆད་མའི་ཆོས་སྤྱ་མ་མ་ཐོབ་  
 བཞིན་དུ་ཐོབ་པར་སྤྱས་ན་པམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅས་པ་མཛད། གནང་བའི་གྲོང་  
 གཞི་དགོ་སྤྱོད་མང་པོས་ནགས་ཁྲོད་སོགས་སུ་རྒྱལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པས་ཉོན་མོངས་པ་  
 རྣམ་པར་མཐོན་ནས་མི་རྒྱ་བར་མཐོང་ནས་དེ་དག་གིས་ཡན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་ཆེ་  
 དང་ལྷན་པ་བདག་ཅག་སྤྱོད་པ་ཟད་སོགས་སྤྱས་ཏེ་གནས། རྒྱན་དགའ་ར་བ་དང་གྲོང་  
 སོགས་རྒྱ་བའི་ཆེ་ཉོན་མོངས་ལྷང་བ་མཐོང་ནས་བདག་ཅག་ལ་པམ་པ་ལྷུང་ངམ་སྤྱམ་  
 རས་ཞུས་པས། བཙོང་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྤྱལ་བ། རྒྱན་དགའ་པོ། དེ་ལྟ་བཙན་  
 མཛོན་པའི་ང་རྒྱལ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཐུ་མ་ནི་བཅས་པ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་གནང་བ་སྟེ།  
 ཞེས་ཉེས་མེད་དུ་གནང་བའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། གྲོང་གཞི་ནི་བཅས་པ་དང་གནང་  
 བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་རྒྱན་ལ་སེས་  
 དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་མོལ་འགལ་གྱི་སྤྱུ་ཡངས་པ་ཅན་པ་རྒྱལ་བར་ལུང་བསྟན་པ་  
 དང་། ཡང་ཉི་མ་བདུན་ནས་ཆར་འབབ་པ་དང་། གཅེར་སྤྱ་བ་ཞིག་གིས་སྤྱད་མེད་གྱི་  
 མངལ་གྱི་འགོ་བ་དྲིས་པ་ལུང་ལུང་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་རྩེ་མ་དྲོས་པ་ལས་འོངས་པར་  
 གསུངས་པ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྤྱོད་མཆོད་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་རྗེང་སྤྱད་ལ་  
 འབབ་གྱི་འགལ་དུ་གྲོང་པོའི་སྤྱོད་ཐོས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལྷང་མེད་དང་། མ་བསམ་  
 བར་ལུང་བསྟན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་བཅས་པ་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ཆོས་གྱི་འབྲས་སྤྱ་རང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་གངས་སུ་རྒྱུད་པ་དང་།  
 གཞན་བསྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ནས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདི་ནི་གང་ཞིག་

དག་བཅོམ་མ་ཐོབ་པར། །བདག་ཉིད་དག་བཅོམ་ཡིན་ཞེས་བཤེས་པ་ཤིང་བྱེད་པ། །དེ་ནི་  
ཆོངས་བཅས་འཛིན་ཏེན་རྒྱན་པོ་སྟེ། །ཚུལ་བྱིས་མ་འཆལ་(༡༥༣)པ་ཡིན་པར་བཤེས་  
པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ལྟར་དང་འདྲ།

གསུམ་པ་རྒྱན་སྒྲ་བའི་ཡམ་པའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྟར་དག་སྒྲིང་གིས་རང་ལས་  
རྒྱད་ཐ་དད་པ་ཐ་སྟོད་ལྟ་ལྟར་ལུས་ཐ་མལ་པ་ལ་འདྲ་ཤེས་མ་འབྲུལ་པའི་སྒྲོན་སྒྲ་  
སྒྲིང་མིའི་ཆོས་སྒྲ་མ་སྒྲ་འདོད་ཀྱིས་ངག་སྒྲ་པ་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའི་ལྟ་བུ་དངོས་  
གཞི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟ་ལས། འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་འདྲ་ཤེས་བསྒྲུར་བ་དང་  
མིའི་ཆོས་སྒྲ་མ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་གིས་ཆོག་སྒྲ་ཏེ་གཞན་ཀྱིས་དོན་གོ་བའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཡན་ལག་གི་བཅི་བ་དང་། དེའི་སེལ་བ་ན་སྒྲིང་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞི།  
བསམ་པ། སྒྲིང་པ། མཐར་ཐུག་བཞི་ལས། གཞི་ལ་སྒྲ་བའི་ཡལ་ཡོད་དེ། ཐ་སྟོད་ལྟ་  
དང་ལྟར་པ། ལུས་ཐ་མལ་བར་གནས་པ། བདག་ལས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དགོས་པའི་  
ཕྱིར། དང་པོ་ཐ་སྟོད་ལྟ་ནི་མི་དང་། སྒྲ་ཤེས་དང་། དོན་གོ་དང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་  
དང་། མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་མ་ཡིན་པ་དང་ལྟ་ལྟེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་བའི་  
ཡམ་པ་སྒྲིང་བ་ལ་མི་ཅིག་དགོས། སྒྲ་མི་ཤེས་ན་གཞན་ལ་སྒྲོགས་མི་ཐུབ། དོན་མ་གོ་ན་  
ངག་སྒྲ་བའི་དགོས་པ་མི་འབྱུང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་ན་ཡིད་མི་ཆོས། མ་  
ནིང་མཚན་གཉིས་པ་དྲན་པ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མི་ལ་ཡམ་པ་དང་མི་  
མ་ཡིན་ལ་སྒྲ་སྒྲ་སྒྲོམ་པོ་དང་དུང་འགོ་ལ་ཉེས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིང་བསྟན་གྱི་ཅ་  
བར། མིའི་འགོ་བའི་ཐ་སྟོད་དུ་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། ལུས་བརྒྱུ་བར། མི་ལ་རྒྱན་  
ཟེར། ཞེས་དང་། ལུང་འདུལ་བྱེད་ལས། བཅོམ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ངག་འཁྱུལ་པ། མི་ལ་

མིའི་འདུ་ཤེས་དང་ལྡན་ན་ཡམ་པར་འགྱུར་རོ། །མི་ལ་ཡིད་གཉིས་དང་ལྡན་ན་ཡམ་པར་འགྱུར་རོ། །མི་མ་ཡིན་པ་ལ་མིར་འདུ་ཤེས་པ་དང་ལྡན་(༡༥ན)པ་དང་མི་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་དང་ལྡན་ན་དམན་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྱིར་བཏུན་ཅ་བར་སྒྲུབ་པ་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བར་རྒྱུ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ནི་དོན་གོ་བོ། །ཞེས་དང་། སུམ་བརྒྱུ་པར། མི་ལ་རྒྱན་ཟེར་གཞན་གྱིས་གོ་ན་ནི། ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས། མི་གཞན་དེའི་ཆོག་གི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ལུང་འདུལ་བྱེད་ལས། དེས་ཅི་ཟེར་ཞེས་སྒྲུལ་པ་དང་། དེ་ཅམ་དུ་ཟད་ཅེས་སྒྲུལ་ནས། དེ་འགྱོད་པ་སྒྲུལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་པ་ཀའ་སྒྲུལ་པ། ཡམ་པའི་ལུང་པ་ནི་མེད་དེ། དམན་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྱིར་བཏུན་ཅ་བར། རང་བཞིན་ཉམས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བར། མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་དག་ནི་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་དགོས་ཏེ། གཟུགས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་མི་སྒྲུང་བར་མ་བྱས་པ་དགོས་པའི་བྱིར། ཁྱིམ་ལས། རིག་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ནི་ཐ་སྙད་རྒྱུ་པར་བཞག་གོ། ཞེས་དང་། སྒྲུལ་པ་མོ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཞེས་པའི་གནད་གྱིས་སྒྱུར་ཁིང་། ལུས་པ་ལས་ཀྱང་། སྒྲུལ་པ་མ་ལ་འཁྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་པ་སོགས་ལ་ན་སྙད་དུ་གསུངས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རང་ལས་ཐ་དད་པ་དགོས་ཏེ་རང་གཅིག་ལུ་ལ་དེ་སྒྲུལ་ཀྱང་སྒྲོམ་པོ་ལས་མི་སྒྲིད་པའི་བྱིར། ལུ་པ་ལས། དཔེན་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ་སྒྲུན་སྒྲོམ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གང་སྒྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མིའི་ཆོས་སྒྲུ་མ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། མིའི་ཆོས་སྒྲུ་མ་ཀྱང་།

འདས་དང་། ཡང་སྤྱོད་མ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་འཇམ་འདས་པ། པས་མ་གཞུགས་བརྒྱད།  
མངོན་ཤེས། ཟིལ་གཞོན། འདུ་ཤེས་ཉི་ཤུ། ཞུགས་འབྲས་བརྒྱད་ (༡༥༥) མོགས་ཡིན།  
ཡང་ན་མིའི་ཆོས་སྤྱོད་མིའི་ཆ་མཐུན་ལྟ་དང་། དེའི་སྤྱོད་མ་དེ་དག་སྤངས་པ་གསུམ་གང་རུང་  
གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་འདས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཐོབ་ཀྱི་དཔྱལ་  
བ་དུད་འགོ་ཡི་དུགས་སོགས་ཀྱིས་མི་ཐོབ་པས་མིའི་ཆོས་དང་སྤྱོད་མར་སྦྱས་པའི་ཕྱིར།  
བམ་ལྟ་ལས། མིའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ལྟ་ཅན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དེ་  
རྣམས་ཀྱིས་འཐོབ་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། པམ་ལྟ་ལས། སྤྱོད་མ་ཞེས་བྱ་བ་འདོད་པའི་ཁམས་པས་གཞུགས་  
ཀྱི་ཁམས་སྤྱོད་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། པས་མ་གཏན་ལ་སོགས་མངོན་  
ཤེས་འབྲས་བཅས་པའི། ཡོན་ཏན་རྣམས་འདིར་མི་ཆོས་སྤྱོད་མར་བརྟན། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། མིའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིབ་པ་ལྟ་  
པོ་དག་གོ། སྤྱོད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། ཞེས་དང་། ས་ག་ལྟས་  
ཀྱང་། འདིར་ནི་སྦྱིབ་པ་རྣམས་པ་ལྟ། མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཆོས་སྤྱོད་མ། དེ་ཟད་སྤྱོད་མིའི་ཆོས་  
སྤྱོད་མ་འདོད། པས་མ་གཏན་རྣམས་ནི་སྤྱོད་མའོ། ཞེས་དང་། པམ་ལྟ་དང་འོད་ལྡན་ལས་  
ཀྱང་ངོ་། པས་མ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདུ་ཤེས་མིའི་ཆོས་སྤྱོད་མ་མ་ཐོབ་པར་འདུ་ཤེས་པ་  
དང་། ཀུན་སྤྱོད་དེ་ལྟར་ཤེས་ཀྱང་འདུ་ཤེས་བརྒྱར་ཏེ། རང་དོན་དུ་རྒྱུན་སྦྱར་འདོད་པ་  
གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུ་ཤེས་ནོར་ན་སྤྱོད་པོ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། རང་གི་དོན་ཉིད་གཙོ་ཆེར་ཡོད་པའོ། ཞེས་སོ། སྤྱོད་པ་  
དག་ལྟ་ལྡན་གྱིས་སྦྱས་པ་དགོས་ཏེ། རང་གི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ། དག་ཡིན་པ། བདག་  
དང་འབྲེལ་བ་དང་། གསལ་བར་སྦྱས་པ། མ་ནོར་བར་སྦྱས་པ་དང་ལྟ་ཆར་དགོས་པའི་



ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་བ་ལས། རྩལ་འཕྱིན་དུ་བསྐྱར་བ་སོགས་གཞན་སྤྱོད་བཟུག་པ་  
 ལས་སྦྱོམ་པོར་བཤད་པས་ཕམ་པ་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། (༡༥༥)ཙུ་བར། རང་གི་འོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་བ་ལས། སྤྱིངས་ཡིག་དང་ལག་བཅུང་ལ་  
 སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་ན་སྦྱོམ་པོར་བཤད་པས་ཕམ་པ་མི་  
 སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། ཙུ་བར། རང་གི་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་གྲུབ་སྟེ། རང་  
 རྒྱུད་དང་མ་འབྲེལ་བར་གཞན་ལ་བསྟན་བཟགས་ནས་འདི་ན་འཕགས་པ་དག་གྲུང་  
 ཡོད་ཅེས་སྤྱོད་ན་སྦྱོམ་པོ་ལས་ཕམ་པ་མི་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། ཙུ་བར། བདག་ཉིད་དང་འབྲེལ་  
 བའོ། །ཞེས་དང་། ལུམ་བརྒྱུ་བ་ལས། དཔེར་ན་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གང་ལྟོ་སྤྱོད་ཐོས། །  
 ཡོད་ཅེས་གཞན་ལ་བསྟན་བཟགས་ཟེར་བའང་ཡིན། །ང་ཡིན་ཆོག་མ་ཆང་བས་དེ་རྒྱུ་  
 ལ། །ང་ཡིན་ཆོག་འབྱུང་བས་ནི་དངོས་གཞིར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས། ང་ཡིན་  
 བ་ཞེས་དེ་སྒྲིད་ནི་མི་ཟེར་ན་ཉེས་པ་སྦྱོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། གཞོགས་སྦྱོས་དང་མི་མཐུན་པ་སྤྱོད་གྲུང་སྦྱོམ་པོ་ལས་མི་སྦྱེད་པས་བསམ་  
 པ་ལྟར་གསལ་པོར་སྤྱོད་གོས་པའི་ཕྱིར། ཙུ་བར། གཞོགས་སྦྱོས་གྲུང་རོ། །ཞེས་དང་།  
 སྤྱོད་མ་བཅོད་པའི་འདུན་པས་མིང་མཐུན་པའི་དོན་བཅོད་ན་སྦྱོམ་པོའོ། །ཞེས་དང་། ལུམ་  
 བརྒྱུ་བ་ལས། འདྲ་མཐུན་བཅོད་པ་ལས་གྲུང་ཡིན་ཏེ་དཔེར། །ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་ལས་བསམས་  
 བས་བདག་སྦྱོབ་པ་ལས། །ལམ་དུ་འདུག་ནས་བདག་ནི་ལམ་གནས་ཤེས། །ཟེར་བ་ལ་  
 སོགས་དག་ལའང་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས་གྲུང་། དོན་གྱི་མཐུན་པ་དེ་  
 དག་གིས་རང་ལ་བསམས་ནས་ཟེར་ན་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ་ལྟར་བ་རྒྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །  
 །ཞེས་དང་། ལྷ་བ་ལས། བདག་ནི་སྦྱོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཆིན་ཅིར་འགྱུར་ལགས།  
 གལ་ཏེ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྦྱོམ་པ་ལས་བསམ་ནས་ཟེར་ན་ཉེས་པ་སྦྱོམ་པོར་འགྱུར་

རོ། །འོན་ཏེ་མེད་བཞིན་དུ་སྒོ་བ་པའི་ཆོས་ལུང་སྟོན་པར་བྱེད་ན་མཐར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་  
(༧༥༧)གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཞན་ཡང་ཡོད། །

ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་སུ་འོག་མ་ཐོབ་པར་སྒྲིལ་དོད་ནས་གོང་མ་ཐོབ་པར་སྒྲིམ་ན་  
སྒྲིམ་པོར་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཅུ་བར། ཉོན་པར་ཡང་དོ། །ཞེས་དང་། ལྷ་པ་ལས། བྱིར་མི་  
འོང་བའི་འབྲས་སུ་ལུང་བསྟན་པར་བྱའོ་སྒྲིམ་པ་ལས། དགྲ་བཙུམ་པའི་འབྲས་སུ་ལུང་  
སྟོན་པར་བབྱེད་ན་ཅིར་འགྱུར་ལགས། བཀའ་སྤྱུལ་བ། ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོར་འགྱུར་རོ། །  
ཞེས་དང་། འོད་ལྷན་ལས་ཀྱང་། འོན་ཏེ་འབྱུལ་བས་གཞན་ལུང་བསྟན་པར་སྒྲིམ་པ་  
ལས་གཞན་ཅིག་ལུང་སྟོན་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཆོ་རྒྱུད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཆོད་ཡོད་དེ། ཟུང་པར་ལྷ་ལྷན་གྱི་དག་གིས་སྒྲུ་ཚུལ་འབྲས་  
སུ་ངོ་བོ་ལྷན་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲིམ་ཏེ་ཡ་རོལ་གྱིས་དོན་གོ་བ་ན་ལམ་པ་བསྐྱེད་པའི་  
བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལུང་པར་འགྱུར་ཏེ། འདུ་ཤེས་  
བསྐྱར་བ་དང་། མིའི་ཆོས་བླ་མ་དེ་ཉིད་དང་། བདག་ཉིད་གྱི་བྱིར་དང་། རང་གི་ཆོག་  
དང་། གཞན་གྱིས་གོ་བའོ། །ཞེས་དང་། ཅུ་བར། འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མིའི་ཆོས་བླ་མ་  
དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲིམ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་སེལ་བ་  
ན་སྒྲུད་ཡོད་དེ། གཞི། བསམ་པ། འདུ་ཤེས། སྒྱུར་བ། དོན་གོ་བ། ལྷ་པོ་གང་རུང་  
གཅིག་མ་ཆང་ན་ལམ་པ་མི་སྐྱེད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། དེ་དག་ལས་ཡན་ལག་ཆང་  
ན་ཅི་རིག་པར་ན་སྒྲུད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྒྱུར་བའི་སྒྱུར་བ་དང་ལུང་མེད་  
སོགས་འདྲ།

ལྷ་པ་བསྐྱབ་བྱ་ནི་ལུལ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་མིའི་ཆོས་བླ་  
མའི་སྒྱུར་བའི་ཉེས་བྱས་དང་སྒྱུར་སྒྲིམ་དང་། དངོས་གཞིའི་ནམ་པ་བསྐྱེན་པ་སོགས་བྱ་

མོ་ནས་མི་བྱ་བར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །

སྒྲིལ་པ། མཐོ་རིམ་ཐར་པའི་རིན་ཆེན་ཐེམ་སྒྲིལ་གྱི། །གཟི་བྱིན་སྟོང་པའི་མས་  
པམ་རུལ་དྲིའི་གཡལ། །ཐུབ་(༡༥༦)པའི་ལེགས་བྱས་ལྟ་ཡི་མཆོད་ཡོན་གྱིས། །བཀུས་  
པའི་ས་གསུམ་སྒྲིའི་འགྲོའི་སྤང་བ་བདེ། །མཁས་མིན་དེར་སྟོམ་ཉེས་བཤད་འདམ་རྒྱུ་  
གྱིས། །གོས་བ་རྣམ་དཔྱོད་ལྟ་དབང་ཆར་གྱིས་བསལ། །ལུང་རིགས་གསུ་འབྲུག་གྲགས་  
པ་ཆེས་ལྡིར་བས། །སྒྲུལ་ལྟར་གཙུག་ཅན་ཀུན་དགའ་སྟོས་གར་བསྐྱར། །སྟོབས་འབྱོར་  
རིགས་རུས་སྟེམས་པའི་བང་རིམ་འགས། །རྟོག་གའི་སྟོས་བྱས་ཉི་འོད་མི་འཕྲོ་ཡང་། །  
ཐུབ་དབང་བཅས་པའི་ཡོངས་འདུའི་ཆལ་རྣམས་གྱི། །འདབ་སྟོང་ཀུན་བཤད་གཏན་  
བདེའི་དྲི་བསྐྱར་རྒྱལ། །ཅིས་པའང་བར་སྒྲབས་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

### ཞར་བྱུང་སྟོམ་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་སྟོམ་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ། སྟིར་སྟེ་ལྟ་སྟོམ་པོར་གསུངས་རྒྱུ་  
དང། དེ་ལ་མཁས་བས་གཉིས་སུ་བྱས་རྒྱུ་དང། སྟོམ་པོ་དངོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་  
གསུམ། དང་པོ་ལུང་ལས། སྟེ་ལྟ་སྟོམ་པོར་གསུངས་པ་ཡོད་དེ། བམ་ལྟག་ནི་ཉེས་པ་ཆེ་  
བས་སྟོམ་པོར་གསུངས། ལུང་བྱེད་མོར་བཤགས་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཉེས་པ་དམན་བས་  
དམན་པ་སྟོམ་པོར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྲུབ་སྟེ། ལུང་མ་མོ་ལས། ཉེས་པ་སྟོམ་  
པོའི་ཉེས་པ་སྟོམ་པོ་གང་ཞེན། བས་པམ་དང་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་  
སྟོམ་པོ་ཞེས་བྱ་ཞེན། རྣམ་པ་གཉིས་གྱི་ཕྱིར་ཉེས་པ་སྟོམ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉེས་པ་སྟོམ་  
པས་ན་ཉེས་པ་སྟོམ་པོ་དང། རང་བཞིན་གྱི་ཉེས་པ་སྟོམ་པས་ན་ཉེས་པ་སྟོམ་པོ་ཞེས་

ཕྱོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་མ་མོ་ལས། ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ་  
 མེད་པའི་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཉེས་པའི་རིགས་ལྟག་མ་གསུམ་སྟེ། ལུང་བ་དང་  
 སྒྲུང་བཤགས་པར་བྱ་བ་དང་ཉེས་བྱས་ནམས་ཏེ། དེ་ནི་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ་མེད་པའི་ཉེས་  
 པ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་ཕྱོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལུང་ལས། སྒྲིམ་པོར་  
 གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་པོ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། (༡༥༥)དངོས་མིང་དུ་ཆགས་པ་སྟེ་  
 འདུག་པའི་སྐྱ་དང་། ཡོན་ཏན་ཏེ་མང་བས་ལྟེ་བའི་སྐྱ་ཅན་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར།  
 འོད་ལྡན་ལས། དེ་ལྟར་ན་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་ནམ་པ་གཉིས་སུ་སྟོན་ཏེ།  
 མིང་དུ་ཆགས་པའི་སྐྱ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱོལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་  
 གང་རུང་ལ་སྒྲིམ་པོ་མི་དགོས་ཏེ། མིང་དུ་ཆགས་པའི་སྒྲིམ་པོ་ཐམ་ལྟག་ལས་དམན་ཞིང་  
 གཞན་ལས་སྒྲིམ་པས་དངོས་གནས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་སྐྱའི་སྒྲིམ་པོ་ནི་གྲངས་གྱི་སྟོན་ས་  
 ལྟེ་བས་སྒྲིམ་པོ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་བྱེད་བ་ལས།  
 ཐམ་ལྟག་དངོས་གཞི་དམན་ཞིང་ལུང་བ་གཞན་ལས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བས་ན་དམན་པ་  
 སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས། དེ་ལ་མིང་དུ་ཆགས་པའི་སྐྱ་ནི་ཉེས་པ་  
 ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། ཡོན་  
 ཏན་གྱི་སྐྱ་ནི་ཉེས་པ་མང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འདི་  
 ལ་བསམས་ནས་ཐམ་ལྟག་འདིར་བྱེད་བ་མི་འཐད་དེ། མང་པོའི་དོན་མི་ཆང་བའི་ཕྱིར།  
 དེས་ན་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་བྱས་ན་མ་མོ་དང་འགྲིག །

གསུམ་པ་སྟོམ་པོ་དངོས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཁྱི་ཡང་། བསྟུ་བ། སྒྲོ་དོན།  
མཁའ་པ་རྒྱ་མའི་ལུགས་དབྱེད་པ་དུག་ལས། སྟོམ་པོའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བས་བསྐྱེད་པའི་  
ནུམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པ་སྟོམ་པོའི་མིང་གིས་



ཕྱིར་བཅས་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ཉེས་པ་དེ་སྒྲོམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རིགས་གནས་སྒྲོམ་པས་ལྷག་མའི་སྒྱུར་སྒྲོམ་དངོས་གཞིའི་མིང་གིས་བཤགས་པ་རྒྱུད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཐེང་པ་ལས། སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་ཕྱིར་བཅས་བྱ་བའི་རིགས་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་པོ་ལ་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་ཕྱིར་བཅས་པས་མ་ཁྲལ་སྟེ། དངོས་གཞིའི་མིང་གིས་དངོས་གཞི་དང་མཉམ་(༡༥)ན་ཏུ་བཤགས་པ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བམ་ལུ་ལས། དེ་ལྟར་ལྟར་པའི་དངོས་གཞི་མཐོལ་ན་དེའི་སྒྱུར་པ་དང་སྒྱུར་པའི་སྒྱུར་པ་ནི་ལོགས་གིག་རྒྱུ་མཐོལ་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲོམ་པོ་ལ་དབྱེན་སྒྱུར་པའི་སྒྲོམ་པོ། སྒྱུར་པའི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོ། དངོས་གཞི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོ་གསུམ་ཡོད། དངོས་གཞིའི་རྒྱུ་ན་ཕམ་ལྷག་གང་རུང་སྐྱེད་པའི་སྒྲོམ་པོ་དེ་སྒྱུར་སྒྲོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ཕམ་པ་བསྐྱེད་པའི་དང་ལྷག་མ་བསྐྱེད་པའི་སྒྱུར་སྒྲོམ་གཉིས་དང་། དེའི་དང་པོ་ལ་བཞི། གཉིས་པ་ལ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་ནི་ཕམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དགོ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དངོས་གཞིའི་རྒྱུ་སྒྲུ་ཕམ་ལྷག་གང་རུང་མི་སྐྱེད་པར་སྟེ་ལྟའི་གཞན་གསུམ་དངོས་བསྐྱེད་པ་ལམ་མི་སྐྱེད་པའི་སྒྲོམ་པོ་དེ་སྒྱུར་པའི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྒྱུར་པའི་རྣམ་པ་ནི་སྒྱུར་པའི་གཟུགས་བརྒྱན་ནམ་སྒྱུར་པ་འདྲ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། ཕམ་ལྷག་གང་རུང་གི་སྒྱུར་པ་མ་གཏོགས་པའི་སྒྲོམ་པོ་རྒྱུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕམ་སོགས་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པ་ནི་ཕམ་སོགས་དངོས་གནས་མི་སྐྱེད་པར་དངོས་གཞིའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱིས་ཉེས་པ་གཅིག་སྐྱེད་པར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། རྟོག་པས་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་དང་། དེའི་ལྷན་ལས། རྟོག་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།

ནས། རྟོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དངོས་གཞི་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་གྱི་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པར་མི་  
འགྱུར་ལོ། །ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་དེ་ལ་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པར་འགྱུར་གྱི་དངོས་གཞིར་  
ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིས་སྒྱུར་བ་སྒྱུར་རྣམ་གཉིས་དང་དངོས་གཞི་དང་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པ་བཞི་  
ཡང་འཐད་མི་འཐད་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་སྒྱུར་བ་དངོས་གཞི་མཐུག་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་  
དང་ག་ལ་འདྲ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གསོད་(༡༥༥)མེས་མེད་པར་མིའི་ལག་པ་གཙོད་  
པ་དང་། ལྟའི་རྒྱལ་པ་མི་མ་ཡིན་ལ་དེར་འདྲ་ཤེས་པས་གསོད་པའི་སྒྲོམ་པོ་གཉིས་དེ་  
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེར་ཐལ། རྟེན་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། གཞན་དུད་འགྲོ་  
མ་ཡིན་པ་དང་རྒྱལ་པ་བསད་པ་ཡང་ལོ། །ཞེས་དང་། རྟེན་ལས། ལྟའི་འགྲོ་བ་པའི་  
རྒྱལ་པ་ལ། བས། ལྟར་འདྲ་ཤེས་པ་གསོད་པ་ནི་སྒྱུར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །དངོས་གཞི་  
ལ་སྒྲོམ་པོའོ། །ཞེས་དང་། ལུང་དུ་མ་ཡོད་པ་སྒྲར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟག་གང་  
རུང་གི་གཞི་བསམ་སྒྱུར་གསུམ་གང་རུང་གིས་ལ་གྲུལ་གཅིག་ཙམ་མ་ཆང་ཡང་དངོས་  
གཞིའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་པ་གྲུབ་པའི་སྒྲོམ་པོ་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོའི་མཆན་ཉིད་  
ཡིན་ཏེ། ལུང་བ་དངོས་གཞི་མ་ཆང་པའི་ཕྱིར། སྒྱུར་བ་གྲུབ་ཅིང་། དངོས་གཞིའི་བྱེད་པ་  
གྲུབ་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཞན་དོན་ཁོན་ར་རིན་ཐང་  
ཆང་པའི་དངོས་པོ་བརྒྱས་པ་དང་། དག་སྒྲོང་གིས་རང་ཉིད་དུད་འགྲོར་རྒྱལ་ཞིང་དག་  
སྒྲོང་གིས་འདྲ་ཤེས་མེད་པར་མི་ལ་དེར་འདྲ་ཤེས་ཏེ་བསད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
དང་པོ་ནི། ཅུ་བར། གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའོ། །ཞེས་དང་།  
རྟེན་ལས། དངོས་གཞིའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་མ་ཆང་བ་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོའི་དངོས་གཞིར་  
གཏོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་དུས་སྒྱུར་བ་

རྒྱུ་མ་ལམ་དངོས་གཞི་བྱེད་པའི་སྒྲོ་མ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་མ་དངོས་མཁུལ་གསལ་གྱི་ཆེ་བ་  
འདིར་ཡང་དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུ་བ་ལས། བཅུན་བ་དགོ་སྒྲོང་གིས་  
བདག་ཉིད་དུང་འགྲོའི་སྒྲིབ་གནས་སུ་གྱུར་པར་བསྐྱར་ཏེ་མིའི་སྒྲོག་དང་བྲལ་ན་ཅིར་  
འགྱུར་ལགས། བཀའ་སྒྲུལ་བ། གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་དགོ་སྒྲོང་ཡིན་ན་ཕྱ་བ་མ་ཡིན་པ་  
བྱེད་དོ་སྒྲུལ་དུ་དགོ་སྒྲོང་གི་འདུ་ཤེས་བྱུང་ན་མཐར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དགོ་སྒྲོང་གིས་  
འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་ན་ཉེས་པ་སྒྲོ་མ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་(༡༥)གསུངས་པའི་བྱིར།

གསལ་བ་ལྟེ་ཡང་གི་དབྱེ་རྒྱལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ལུལ་དང་སྒྲོ་མ་པོའི་སྒྲོ་མ་བཞི་  
དང་། བསམ་པའི་སྒྲོ་མ་བཅུད་དུ་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལུལ་གྱི་སྒྲོ་  
མ་སྒྲོ་མ་པོ་ལྟེ་བ་ལྟེ་དག་བཅོམ་གསོད་པ་ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་ཡིན་པས་བསམ་  
སྒྲོ་མ་རྒྱུ་རྒྱས་བསམ་ཀྱང་ལྟེ་བ་དང་། རྟེན་དུ་མི་རུང་བ་དང་ཉམས་པ་ལ་རྩལ་བའི་མི་  
ཚངས་སྒྲོད་ལུལ་གྱིས་ཡང་བ་དང་། རྟེན་དུ་རུང་བ་དང་མ་ཉམས་པར་བཅུག་པའི་རེག་  
བ་ཉམས་སྒྲོད་ལུལ་གྱིས་ལྟེ་བ། ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་རྩས་མང་པོ་རྒྱ་བ་ཡང་ལྟེ་བ་  
ཡིན། རྟོན་བ་དང་གཞིགས་སྒྲོས་གྱི་མི་ཚོས་སྒྲོ་མ་ཡང་སྒྲོར་བས་ཡང་བ་དང་། ལུལ་ཁྱོད་  
གྱི་ཤ་ཟ་དང་ཞི་གནས་གྱི་རྒྱ་མཚན་སྒྲོགས་ལྟེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བམ་ལུ་ལས། བམ་  
བར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་སྒྲོ་མ་པོའི་ལྟེ་བ་དང་ཡང་བ་དག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན།  
ཞེས་པ་ནས། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེ་བ་དང་རྒྱུད་བ་ཉིད་ནི་ལུལ་དང་བསམ་པ་ཤས་ཆེ་རྒྱུད་  
ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བསམ་པའི་སྒྲོ་མ་ལམ་ལྟག་གཉིས་རེ་རེ་ལའང་ཉེས་དམིགས་ལ་མི་སྒྲུག་པའི་ལྟེ་  
བ་དང་། གཞན་གྱིས་བསྒྲོག་ཀྱང་མི་ཉན་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྟེ་བ་དང་། དེ་ལ་གཞན་ལ་སྒྲོས་  
པའི་ཁྲེལ་བཅས་གྱིས་ཡང་བ་དང་། དེ་ལ་ངོ་ཚ་བ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་གཉིས་དང་བཅས་པས་

ཤིན་རྒྱུ་ཡང་བ་བཞི་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་ག་ལྷ་ས། ལྷི་དང་ཤིན་རྒྱུ་ལྷི་བ་ཉིད། །ཡང་  
དང་ཤིན་རྒྱུ་ཡང་བ་སྟེ། །ལས་ལམ་པ་ཡིས་ཀུན་བསྐྱང་བའི། །སྒྲོམ་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་  
ན། །སྒྲུག་པར་མི་བྱེད་ལྷི་བ་སྟེ། །གཞན་གྱིས་དེ་ལ་འབད་བ་ཡིས། །བསྒྲོག་གུང་མི་  
ཉན་རབ་ལྷི་ཤིས། །གཞན་ལ་ཁྱེལ་ཡོད་ཡང་བ་སྟེ། །རང་ཉིད་ངོ་ཚས་ཤིན་རྒྱུ་ཡང་། །  
བསམ་བའི་དབྱེ་བས་འགྱུར་བ་ཡིན། །དེ་ནི་དགོ་(༡༥༥)འདུན་ལྷག་མ་ཡིས། །ཀུན་  
བསྐྱང་སྒྲོམ་པོ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །

བཞི་བ་བསྐྱུན་སྒྲུས་བཟོད་གྱིས་སྒྲར་ལྷར་གཉིས་དང་། ལམ་པས་བསྐྱུས་བའི་དེ་  
དང་། ལྷག་མས་བསྐྱུས་བའི་གཉིས་ཡོད་དེ། འོད་ལན་ལས། འོ་ན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་  
ལས་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་གཉིས་ཏེ་ལམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དགོ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་བྱུང་  
བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་སྤྱེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་གཉིས་རྒྱུང་  
བའི་ཚིག་ཡིན་པར་དགོངས་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིས་ལམ་ལྷག་གི་སྒྱུར་བ་ལ་སྒྲོམ་པོས་ཁྱབ་ཅམ་བསྐྱུན་པས། ལུང་དང་འགལ་  
བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ལུང་བ་གཞན་གྱི་སྒྱུར་སྒྲོམ་དང་ལུང་མེད་གྱི་སྒྱུར་སྒྲོམ་ཡང་ཡོད་  
ཅས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་འགྲོ་བར་མ་གཏོགས་པའི་སྐུ་ལ་བ་མིའི་འདུ་  
ཤེས་གྱིས་བསྐྱུར་ན་སྒྱུར་སྒྲོམ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྱུར་བ་འདུ་ཤེས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་  
བྱིར། ཅུ་བར། སྒྱུར་བ་ལ་ནི་འདུ་ཤེས་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རི་  
སྐད་དུ་འགྲོ་ལས། འདི་ལ་ལུང་བ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་འདི་ལྷར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།  
སེམས་ཅན་དུ་བགྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྐུ་ལ་ལ་མིར་འདུ་ཤེས་པས་གསོད་པར་བྱེད་པ་  
ལ་ནི་སྒྱུར་བ་སྒྲོམ་པོ་སྟེ། མིར་འདུ་ཤེས་པས་ཞུགས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། །དངོས་གཞི་ལ་ལུང་མེད་ཡིན་ཏེ། ལུང་སེམས་གྱིས་ལུས་དག་གི་སྒྱུར་བ་ཅམ་



ལས་དངོས་གཞི་ལ་གཞན་མ་བསད་པའི་ཕྱིར། དྲིལ་ལས། དེའི་དངོས་གཞི་ལ་ནི་ལྷང་  
བ་མེད་དེ། གང་གི་ཡང་སྒྲིག་བཅད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་  
སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་ཚུལ་སྒྲིམ་བརྟན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

ལྷ་པ་ནི། སྒྲིམ་པའི་སྒྲི་དོན་ཡོད་དེ། །ལམ་ལྷག་ལས་དམན་(༡༥)པའི་ཉེས་པ་  
སྒྲིམ་པ་ཡིན་པས་ན་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམན་པ་དང་  
སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་སྒྲིམ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དམན་པ་སྒྲིམ་པོ་ལ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་ཆོག་  
གི་སྒྲིགས་གཅིག་གིས་བདགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཛིགས་སྡེ་ལ་འཛིགས་  
པ་ཞེས་དང་། བདེན་སྒྲུ་ལ་སྒྲུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཅན་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོག་  
སྒྲིམ་དུག་གི་ཕྱི་མ་ཅན་གྱི་ཆོག་སྒྲིམ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྷན་ལས། གང་ལ་  
ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེར། དམན་པ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲི་ནི་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་  
སྒྲིར་སྒྲིམ་པ་ཡིན་རོ། །འདི་ལྟར་ཆོག་ནི་སྒྲིགས་གཅིག་ལ་ཡང་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་  
ན་འཛིགས་སྡེ་ལ། འཛིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བདེན་སྒྲུ་ལ་སྒྲུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་  
པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲི་དོད་སྒྲུ་ལ་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་མ་སྒྲིམ་སོ། །

དུག་པ་མཁས་པ་སྒྲི་མའི་ལུགས་དབྱེད་པ་ལ། འགོད་པ་དང་། དབྱེད་པ་གཉིས།  
དང་པོ་ལ་འཕགས་ལུལ་གྱི་འདུལ་འཛིན་སྒྲི་མ་ཅིག་ན་དེ། དུར་ཁྱོད་པ་འདི་བདག་ཁོ་  
ནའི་ཡིན་ཞེས་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། གནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་བས་ཐོབ་པར་ངེས་པ་  
གཉིས་ཀྱི་སྒྲི་མའི་རྣམ་བཞུགས་ན་ལམ་པ་དང་། ཕྱི་མའི་རྣམ་བཞུགས་ན་སྒྲིམ་པོ་ཡིན་ཞེས་  
འདོད་དེ། འོད་ལྷན་ལས། ཁ་ཅིག་ན་དེ། དེ་ལ་དུར་ཁྱོད་པ་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། བས།  
འདིར་བདག་གིར་བྱས་པ་རྒྱན་མཐར་འགྱུར་བར་འདོད་ལ། ཐོབ་པར་ངེས་པ་ཞིག་  
བཞུགས་ན། དམན་པ་སྒྲིམ་པོར་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

པོད་ཀྱི་ནི་རྒྱ་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་ན་རེ། སྤྱོད་པོ་མཚན་ཉིད་པ་གསུམ་ཁོན་མྱེ། སྤྱོད་པ་  
 དང་དངོས་གཞིའི་སྤྱོད་པོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་རེ། འདུན་པ་  
 ལོག་པའི་སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་(༡༥)པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་  
 སྤྱིར། དངོས་གཞི་ལ་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་  
 དེས་བྱུང་རྒྱལ་སྤྱོད། །དེ་ལ་ནི་པ་བརྟེན་ན་རེ། དེ་ནི་སྤྱོད་དེས་མེད་ཀྱང་སྤྱོད་པ་དངོས་  
 ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱོད་སྤྱོད་ཡིན་གསུངས་པ་རྒྱུ་ལོགས་པར་སེམས་སོ། །ཤི་སྤྱོད་ལམ་  
 རྩ་རྩེ་ན་རེ། སྤྱོད་པོ་གསུམ་མྱེ། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པོ། སྤྱོད་པའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་པོ། དངོས་  
 གཞིའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་པོ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཡམ་པ་བསྐྱེད་དེས་ཀྱི་ལོ་ལྷན་གི་སྐབས་  
 སྤྱུ་ལྷ་བྱ། གཉིས་པ་ནི་སྤྱོད་པ་བརྒྱུ་ལམ་པའི་འདུན་པ་ལོག་པའི་སྤྱོད་པོ་ལྷ་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་  
 མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ལམ་འདྲ་པ་ཞེས་བྱ།

གསུམ་པ་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་ལྷང་པ་གང་ཞིག་རང་གི་སྤྱོད་པ་དང་མ་ཉམས་པ་མྱེ།  
 མཐར་ཐུག་པའི་དངོས་གཞི་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པའི་རྣམ་པ་ཟེར། དེའི་རྩིས་འབྲངས་ཀ་  
 བ་སོགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་ལ། མིའི་འགྲོ་བའི་ལག་པ་གཙོད་པའི་སྤྱོད་པོ་སོགས་ལྷང་  
 པའི་ཀྱན་སྤྱོད་གིས་མ་བསྐྱེད་པས་སྤྱོད་པོ་བདགས་པ་བ་ཡིན་ཟེར། བྱ་འདུལ་འཛིན་  
 ན་རེ། སྤྱོད་པ་མཚན་ཉིད་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པོ། སྤྱོད་པའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་  
 པོ། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་པོ། དངོས་གཞིའི་སྤྱོད་པོ་བཞི་ཡོད། ཡམ་ལྷན་དངོས་  
 གཞི་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་ཆོགས་པ་ལ་མཐར་ཐུག་པའི་དེའི་ཉེ་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པོ་དང་། དེའི་  
 རྒྱ་ཆོགས་གཞན་ཆང་ལ་སྤྱོད་པའི་དུས་ན་རྒྱ་ཆང་པ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་པོ་དང་།  
 དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་གཞན་རྣམས་ཆང་ལ་བརྒྱག་པའི་དོན་  
 གྱིས་མཐར་ཐུག་པ་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྤྱོད་པོ་དང་། ཡམ་ལྷན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རིགས་

མ་ཚད་ཁོང་གཙོ་བོའི་ཡན་ལག་དང་སྒྱུར་བ་ལུས་ངག་རྒྱ་གྲུབ་རྒྱ་ཚོགས་གཞན་ཚད་བ་  
 ལ་མཐར་ཐུག་པ་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་བོའི་མཚན་(༡<sup>མོ</sup>ན)ཉིད་དམ་དོན་གཅིག་ལྟར་བ་  
 རྟེན་ལྟར་རུང་གི་ཀུན་སྒྲོང་མེད་ཀྱང་ནོར་རམ་ལྷགས་རྒྱུད་གཞན་པའི་སྒྲིམ་བོ་སྐགས་  
 ཀྱང་སྒྲིམ་བོ་ཡིན་ཏེ། རིགས་༥ ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལས་སྤྱི་རུང་བ་ལ་ནོར་བ་ལྟེ་བ་དང་།  
 མི་རུང་བ་ལ་ཡང་བར་བཤད་པ་དང་། བམ་ལྟར་ཡང་དབེར་བསྟན་ནས་གཞུང་ནས་རི་  
 ལྟར་གསུང་བ་ལྟར་རིགས་ཞེས་གསུངས་པ་སྤྱི་མ་དག་ལས་ཆེས་ལགས་སོ། །རྗེ་བཙུན་  
 རེད་མདའ་བ་ཡང་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བཞིན་སྤང་། བེ་བ་བརྗེ་ཏེ་ནི། སྒྱུར་བ་མཚན་ཉིད་པ་  
 ལ་སྒྱུར་སྒྲིམ་དང་། དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་བོ་གཉིས། དང་བོ་ནི། བམ་ལྷག་སྒྱུད་པའི་སྒྱུར་  
 བ་དངོས་དང་ལམ་ལྷག་གི་སྒྱུར་བ་གཉིས་ཡོད། དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་བོ་ནི་ལམ་ལྷག་གི་  
 ཡན་ལག་ཚད་ལ་གཞིའི་ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཚད་བ་ལམ་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཡན་ལག་འགའ་  
 ཞིག་མ་ཚད་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྒྲིམ་བོ་བཏགས་པ་བ་ཡང་གཉིས་ཡིན་ལ་ཡན་ལག་གཉིས་  
 མ་ཚད་ཡན་ཚད་སྒྲིམ་བོར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཟེར། མཁས་པ་  
 ཆོས་རྗེ་དམར་སྟོན་གསུང་ལས་སྒྲིམ་བོ་ལ་སྒྱུར་སྒྲིམ་དང་སྒྱུར་བའི་རྣམ་པའི་སྒྲིམ་བོ་  
 གཉིས་སྤྲེལ། དང་བོ་ནི། ལམ་ལྷག་གི་སྒྱུར་སྒྲིམ་དང་གཉིས་པ་ནི་དེ་མ་ཡིན་པའི་  
 སྒྲིམ་བོའོ། །ཞེས་གསུངས། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའོ་ཞེས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་སྒྱུར་བ་ཡིན་  
 ཏེ། རིགས་ལས། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་གཞིའི་སྒྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། གསུངས་སོ། །མཚོ་རིག་རྒྱ་ཡང་མིང་རྒྱ་ཆགས་པའི་སྒྲིམ་བོ་དང་སྒྲིམ་བོ་  
 མཚན་ཉིད་པ་དོན་གཅིག་ལ་དེ་ནི་རྟོན་དགོ་སྒྲོང་ལ་མ་དང་རྟེན་ཚན་ལམ་ལྷག་ཁོན་དང་།  
 གནས་སྐབས་སྒྱུར་དངོས་དང་གདགས་གཞི་གཅིག་དང་། ཕྱིར་བཙོས་སྒྲིམ་བོའི་མིང་  
 གིས་བྱེད་བ་དགོས་གསུངས་སོ། །

ཡོན་ཏན་སྒྲིའི་སྒྲོམ་པོ་ནི་རྟེན་རབ་བྱུང་གི་ལྔ་དང་། གྲེ་(༡༥༠)ཚན་གྲེ་ལྔ་ཐམས་  
 ཅད་དང་། གནས་སྐབས་སྒྲོར་བ་ཐམས་ཅད་དང་། གདགས་གཞི་གཅིག་གམ་དུ་མ་  
 དང་། བྱིར་བཙོས་གང་ལ་བདགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་དེ་བདགས་པ་ལ་ཡོན་གསུངས་  
 ཡང་ཤེས་བྱེད་གསལ་བ་མི་སྤང་མཁས་པ་ལུང་རིགས་པ་ན་རེ། ཐམ་ལྟག་ཅི་རིགས་  
 པའི་ཆར་གཏོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་གང་ཞིག། སྒྲོམ་པོའི་མིང་གིས་བྱིར་བཙོས་བྱ་བ་སྒྲོམ་པོའི་  
 མཚན་ཉིད། དངོས་གནས་པ་སྒྲོར་བ་སྒྲོར་ནམ་དངོས་ནམ་གསུམ་དང་། ཡོན་ཏན་སྒྲིའི་  
 སྒྲོམ་པོ་དང་སྒྲོམ་པོ་བདགས་པ་དོན་གཅིག་ལུང་བ་དེར་འདོད། སྒྲོམ་པོ་ལ་བསམ་པ་ཁོ་  
 བས་ཏེ་ཡང་བརྒྱད་བྱས་སོ། །གཞན་བྱིས་ཀྱི་ཡིག་འཛིག་མང་ཡང་དེ་གང་རུང་ལས་མ་  
 འདས་པས་དོན་རུང་ལ་ཡི་གེ་མང་དོགས་མ་བྱིས།

གཉིས་པ་དེ་དག་ལ་ལུང་དང་རིགས་པ་ནམ་པར་དག་པ་འཇགས་ལུལ་པའ་ཆེན་  
 དག་གི་གསུང་བཞིན་དུ་དབྱད་པ་དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟར་སྤང་དག་དོར་བར་  
 བྱུང་། །དང་པོ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་འདུལ་བ་འབུམ་གྲེའི་བདག་པོ། ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་གསུང་  
 ལས། འོན་འདུལ་བྱེད་ལས། བཙོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ། དགེ་སྦྱང་གིས་  
 ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་བཙས་པའི་དུར་ཁྲོད་ནས་གོས་མ་བྱིན་པ་དག་ལེན་པ་བྱང་བར་  
 མི་བྱུང་། །གང་ཞིག་ལེན་པར་བྱེད་ན་དམན་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་  
 དུར་ཁྲོད་པ་ཞེས་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་འཛིན་པ་དང་བཙས་པ་གཅིག་ཤུས་  
 སྒྲོམ་པོའི་གཞིའི་ཡན་ལག་ཆང་བའི་བྱིར། ཏྲགས་སོང་། དེར་ཐལ། ཁྲོད་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་  
 རྗེས་རིན་ཐང་ཆང་བ་བདག་འཛིན་བྱས་ན་མཐར་འགྱུར་གནས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་  
 སྒྲོམ་པོར་འདོད་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྩས་ཏེ། བདག་གིར་འཛིན་པ་དང་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་  
 རྗེས་རིན་ཐང་ཆང་བ་གཉིས་ཀས་སྒྲོམ་པོ་སྒྲུད་པར་བཤད་པའི་བྱིར། འོད་(༡༥༡)ལྟན་



ལས། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཁོ་ནས་གྲུབ་  
བས་དུར་ཁྱོད་པ་ཞེས་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་སྒྲོ་བ་དཔོན་རང་ལུགས་ལ་དུར་ཁྱོད་གྱི་ཐུག་རིན་ཐང་ཆང་བ་ཡང་ལམ་པ་  
ལས་རྒྱུ་བ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་བར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་ན་དུར་ཁྱོད་རོའི་ཐུག་རིན་ཐང་  
ཡིན་པས་མངོན་ཞེན་རྒྱུ་བས་སྒྲོམ་པོར་མ་ཟད་ཡང་བའི་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་བའི་བྱིར།  
དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོན་ཤུག་གཉིས་སོགས་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོད་ལྗན་  
ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་འཛིག་རྟེན་ན་དུར་ཁྱོད་པའི་ཐུག་ལ་ཐང་ཆང་ཡིན་པས་མངོན་པར་  
ཞེན་པ་གིན་ཏུ་ཞན་པའི་བྱིར། དམན་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་ཆེད་དུ་དུར་  
ཁྱོད་པ་ཞེས་བཤད་རོ། །དངོས་པོ་ཆང་ན་དེ་རྒྱུ་བ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲོམ་བརྒྱུ་བ་ལས། དུར་ཁྱོད་མི་དབང་བསོད་སྒྲོམས་མ་  
གཏོགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱུ་དང་ནེའི་ལུགས་དེ་ལ་འོན། སྒྲོ་བ་དངོས་  
གཉིས་ཀར་སྒྲོམ་པོ་གཉིས་པ་སྒྱུད་པ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་མ་ཆང་པན་ཆང་  
སྒྲོམ་པོ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བཅས་ལྗན་དགོ་སྒྲོང་གིས་  
མིར་འདུ་ཤེས་པས་གསོད་སེམས་གྱིས་ལྟའི་སྒྲུལ་པ་བསད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་སྒྲོ་བ་  
པའི་སྒྲོམ་པོ་དང་། དངོས་གཞིའི་སྒྲོམ་པོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མི་སྒྲེ་བར་ཐལ། དེ་འདྲ་མི་  
ཐེད་པར་འདོད་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། སྒྲོ་བ་མི་གསོད་གྱི་སྒྲོ་བ་སྒྲོམ་འབྱུང་  
པ་གང་ཞིག །དངོས་གཞི་ལ་ལྟ་བུས་དཔེ་དངོས་གཞིའི་སྒྲོམ་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཏགས་  
གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ལས། ལྟའི་འགོ་བ་པའི་སྒྲུལ་པ་ལ་མིར་འདུ་ཤེས་པས་གསོད་  
པར་བྱེད་ན་སྒྲོ་བ་པ་ལ་སྒྲོམ་པོའོ། །དངོས་གཞི་(༡༩༧)པ་འང་སྒྲོམ་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་ཏགས་གཉིས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། དང་པོ་དེ་ལྟར་གྲུབ།

གཉིས་པ་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དྲགས་གཉིས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། དང་པོ་  
 དེ་ལྟར་གྲུབ། གཉིས་པ་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲིབ་པ་ཆེ་ཆུང་བསམ་པ་  
 གཙོ་བའི་ཕྱིར། གསོད་སེམས་མེད་ན་སྒྲིབ་སྒྲིམ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་བཟུང་ཙུ་བར།  
 སྒྲིབ་པ་ལ་ནི་འདུ་ཤེས་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དྲིག་ལས་ཀྱང་། སྒྲིབ་པ་ལ་ནི་  
 འདུ་ཤེས་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི། རོན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས་ཀྱང་།  
 བསྐྱེད་པའི་གཞི་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འདུ་ཤེས་གཙོ་བོར་བྱ་བ་དང་དངོས་པོ་གཙོ་བོར་  
 བྱ་བའོ། །དེ་ལ་འདུ་ཤེས་གཙོ་བོར་བྱ་བ་ནི་སྒྲིག་གཙོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར་དང་། གསོད་སེམས་མེད་པར་སྒྲིབ་པ་དེས་ཤི་ཡང་ཉེས་མེད་ཏུ་གྱུར་གཞིར་བཤད་  
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཏུད་འགྲོ་མ་ཡིན་པའི་མི་མ་ཡིན་ཆེན་པོ་ལྟ་དང་ཆུང་ཏུ་ཡི་  
 དྲགས་སྒྲིགས་བསམ་པ་ལ་སྒྲིག་གཙོད་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་པོར་བཅས་པའི་ཕྱིར་དང་།  
 དེ་སྒྲིག་གཙོད་གྱི་དངོས་གཞིའི་ལས་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་  
 དག་མི་མ་ཡིན་ཆེན་པོ་བསམ་ན་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་  
 དང་། འོད་ལྡན་ལས་ཀྱང་། མི་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན། མི་མ་ཡིན་རྣམས་ནི་འབྲིང་ཡིན།  
 ཏུད་འགྲོ་རྣམས་ཐུག་ཡིན་པས་ལུང་པ་ཐད་དང་པོ་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར་དང་། རྩལ་སྟེ། དེ་གསུམ་བསམ་པ་ལ་ཕམ་པ་སྒྲིམ་པོ་ལུང་བྱེད་གསུམ་བཅས་  
 པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་པོ་མི་འདོད་པ་དང་། སྒྲིམ་པོ་ལ་སྒྲིབ་པས་  
 རྩལ་བར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསམ་པ་ཤེས་པར་གྱིས།

གཞན་ཡང་ཡན་ལག་གཉིས་མ་ཆང་ན་སྒྲིམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་བྱས་གྱིས་རྩལ་པ་  
 ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། སྒྲིག་གཙོད་སམ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་མ་ཆང་པའི་  
 སྒྲིག་གཙོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིམ་པོ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

(༡༧༩ན)ལྷ་སྐྱོན་ཁོ་ན་བསད་སེམས་ཀྱིས་སྦྱར་བས་མཆོད་སྐྱོན་དང་མི་མ་ཡིན་དང་དུད་  
 འགྲོ་གསུམ་བསད་པའི་སྦྱར་བ་ལ་སྦྱོམ་པོ་དེ་དང་དངོས་གཞིའི་ལྷ་ལ་མེད་མ་ཡིན་པར་  
 ཐལ། གཞི་དང་འདུ་ཤེས་མ་ཆང་པའི་སྦྱོམ་པོ་མེད་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། གཞི་ལྷ་སྐྱོན་ཁོ་  
 ན་བསད་པའི་གཞི་མ་ཡིན་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུལ་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་མི་  
 རྣམ་ཏེ། སྦྱར་བ་ཁོ་ན་སྦྱོམ་པོ་གང་ཞིག །དངོས་གཞི་ལ་ལྷ་ལ་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་  
 པོ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། འདིར་ཡང་ཆེད་དུ་སྦྱར་བ་བྱས་ལ་གལ་ཏེ་མི་མ་ཡིན་པ་  
 འཕ། དུད་འགྲོ་འཕ་མི་གཞན་འཆི་བར་བྱེད་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་མི་བསད་པའི་སྦྱར་  
 བ་དེ་ཁོ་ནས་ཉེས་པ་སྦྱོམ་པོར་འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 ཟུབ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ལ་དང་སྦྱར་བ་དེ་ཁོ་ནས་འདི་འདུ་ཤེས་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་  
 ན་གཞན་མེད་ཀྱང་དགེ་སྦྱོང་ལ་སྦྱོམ་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། གཙོ་བོའི་དོན་ཡོད་པའི་བྱིར་  
 དང་། རིག་ལས། སེམས་ཅན་དུ་བགྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུལ་པ་ལ་མིར་འདུ་ཤེས་པས་  
 གསོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་སྦྱར་བ་ལ་སྦྱོམ་པོ་སྟེ། མིར་འདུ་ཤེས་པས་ཞུགས་པའི་བྱིར་  
 རོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་གསོད་སེམས་ནི་གསོད་པའི་བསམ་པ་སྟེ།  
 དེ་མེད་ན་རང་གིས་མ་བསམ་པར་ཞར་ལ་གཞན་གྱི་བ་ལ་ལྷ་ལ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་ལ་གསོད་པར་མི་སེམས་པའི་བྱིར་  
 དང་། འོད་ལྡན་ལས། མི་མ་ཡིན་པ་འཕ་དུད་འགྲོ་འཕ་མི་གཞན་འཆི་བར་བྱེད་པ་གང་  
 ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལས་ལྷ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་བྱག་བཤད་མཆོ་  
 ལས། འཕགས་པ་ཉེས་སྒྲས་ཀྱིས་གང་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ཁོ་ན་ལས་ལྷ་ལ་བར་འགྱུར་བར་  
 འདོད་ཀྱི་གཞན་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མིའི་ལག་པ་  
 གཙོད་པའི་སྦྱོམ་པོ་སོགས་འཕེན་ཤེས་པར་བྱ། ཤ་མིས་ཀྱང་སྦྱོམ་པོ་ལ་སྦྱར་(༡༧༩བ)

སྐྱོར་རྒྱུ་དངོས་རྒྱུ་གསུམ་ཁོ་ནས་བྱུང་པར་འདོད་པ་ལ་དངོས་གཞིའི་སྐྱོར་པོ་མེད་  
 བར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དགོ་སྐྱོང་གིས་མི་མ་ཡིན་གསོད་  
 མེས་སྐྱིས་རིགས་སྐྱུགས་སྐྱུགས་མཚོན་ཆས་འབྱུང་པོ་དང་ཡི་དྲུགས་དང་ཉེ་ཆེ་བའི་  
 དཔུལ་བ་བ་བསད་པའི་སྐྱོག་གཅོད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་གཞིའི་  
 སྐྱོར་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སྐྱོག་གཅོད་དངོས་  
 གཞིར་གྱུར་པའི་སྐྱོར་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྐྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་དང་།  
 དངོས་གཞི་ལ་སྐྱོར་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱུ་ལས། ལྷར་འདྲ་ཤེས་པ་ལ་གསོད་པ་ལ་ནི་  
 སྐྱོར་བ་ཉེས་བྱས་སོ། །དངོས་གཞི་ལ་སྐྱོར་པོའོ། །མི་མ་ཡིན་པ་གཞན་འདྲ་ཤེས་པས་  
 གསོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྐྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །དངོས་གཞི་ལ་སྐྱོར་པོའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། དངོས་གཞིའི་རྒྱུ་པའི་དོན་ཡང་མཐར་ཐུག་དང་དངོས་གཞི་མ་  
 ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་མ་ཆང་ན་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་མ་ཆང་  
 དགོས་པའི་བྱིར་དང་། ལྷང་བ་རང་རང་ལ་སྟོན་པས་བཅས་པའི་ཡན་ལག་མ་ཆང་ཚུལ་  
 མ་སྐྱས་པས་རགས་པའི་འབྱུལ་བཤད་ཆེན་པོར་སྤང་བའི་བྱིར། དགོ་སྐྱོང་གིས་འཆོ་  
 མེས་སྐྱིས་ཅམ་གྱིས་མའི་འགྲོ་བའི་ལག་པ་གཅོད་པའི་སྐྱོར་པོ་ལམ་ལྷག་གི་ཀྱང་སྐྱོང་མེད་  
 བས་སྐྱོར་པོར་བཏགས་པ་བར་འཛིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱོར་པོ་གཉིས་པ་  
 མ་ངེས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། དེ་ནི་སྟོན་པའི་བཅས་པ་ལ་སྐྱོང་ཁམས་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་ཡོད་  
 པའི་བྱིར། དེ་ནི་སྐྱོར་བའི་རྒྱུ་པའི་སྐྱོར་པོའི་མཚན་གཞི་བསྟོན་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

དཔེར་ན་དགོ་སྐྱོང་གིས་གསོད་མེས་སྐྱིས་མེད་པར་མི་ལ་གསོད་མེས་སྐྱིས་ནགས་  
 མེས་བཏང་ན་སྐྱོར་བའི་རྒྱུ་པའི་སྐྱོར་པོ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བའི་བྱིར། འོད་ལྷན་ལས།  
 མི་ལ་འཆོ་བ་ཅམ་གྱིས་བསམ་པས་མེ་བཏང་བའི་བྱིར། འདི་ནི་མཐར་འགྱུར་བ་ལ་སྐྱོར་



བ་དང་འདྲ་(༡༩)བའི་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ། ཞེས་པ་ནས། འདིར་ཡང་དེས་པར་མི་ལ་  
གཞོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིད་ལ་གནས་པས། དེ་མ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལས་སྒྲིམ་  
པོར་འགྱུར་གྱི་འཆི་བ་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ལག་པ་གཙོད་པ་དང་སྒྲ་འབྲུགས་པ་དང་།  
ཆོས་རྒྱན་འབྲུལ་བ་དང་། སྒྱ་ཅན་འཆོང་བ་དང་། འབྲས་མ་སྒྲིན་པར་བཅོལ་བ་ལ་སོགས་  
པ་དག་ལ་ཡང་། དེས་པར་སེམས་རྒྱལ་བ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་སྒྲིམ་པོར་འགྱུར་བར་  
ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བམ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། སྒྲུལ་བ་བསང་ན་  
ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོའོ། མིའི་འགྲོ་བ་བའི་ལག་པ་གཙོད་ན་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོའོ། རྒྱལ་སེམས་  
གཏོང་ན་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོའོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཙུང་དགའ་བོར་བྲམ་  
ཟེས་བརྒྱུད་བས་ཉེ་དགས་དེའི་ལག་པ་གཙོད་དུ་བརྟུག་པ་ལ་གྲོང་གཞིར་མཛད་ནས་  
སྒྲིམ་པོར་བཅས་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུག་སྤེས་དགེ་སྦྱོང་དག་ལ་གཞོད་  
སེམས་གྱིས་མེ་བཏར་བར་སྒྲིམ་པོར་བཅས་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པས་བཅས་པ་མི་བཤེགས་  
པར་འཛོག་གོགས་ལྷ། མདོ་ལས་གསུངས་པ་མ་བས་པས་བཀྲལ་བ་ཀུན་དང་མི་མཐུན་  
པའི་རང་བཟོ་སྦྱངས་ཤིག །བྱ་འདུལ་གྱིས་གཞིར་བྱེ་བ་ལེགས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཅུང་མ་  
ལགས་པ་ལྟར་བཤད་པ་དག་གིས་ཤེས་རྒྱས་ཤིང་ཡི་གེ་མང་དོགས་ནས་མ་སྒྲིམ་སོ། །

དམར་སྟོན་གྱི་གསུང་དེ་ཡང་ལུང་དང་དོན་ཤིན་དུ་མ་འབྱོར་ལ། དེར་མ་ཟད་  
དངོས་གཞིའི་ལྷང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་པོ་མེད་པར་ཐལ། དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་པོ་  
མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྦྱར་དངོས་ཤེས་བཞིན་དུ་མི་མ་ཡིན་བསང་པའི་སྒྲིམ་པོ་མེད་  
པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མི་ལ་གསོད་དེས་སྦྱར་བ་བྱས་ནས་མ་ཤི་བའི་སྟོན་དུ་སེམས་  
ལོག་པའི་མི་བསང་པའི་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྒྲིམ་པོ་སོགས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །  
བཤད་བྱ་མང་པོ་སྦྱར་བསྟན་དུ་བཤད་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཚོ་ལྷོ་གི་ཡང་

དངོས་བདག་ས་གནས་(༡༥:༡)ལེགས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་རྣམས་མི་འཐད་པར་བཤམ། རབ་  
 བྱང་སྡེ་ལྷ་ཀ་ལ་སྦྱོར་པོར་བཤད་པའི་ཆེ། དགོ་སྦྱང་ལ་སྦྱོར་པོ་དངོས་གནས་དང་། གཞན་  
 ལ་ཉེས་པ་མང་པའི་སྦྱོར་པོ་དང་བདག་ས་པ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཀྱ་རི་ཀ་ལས།  
 བྱུ་མོང་དང་ནི་དཔུལ་གནས་དང་། ཡི་དྲགས་འོན་ཏེ་ལྷ་ཡང་རུང་། བསད་ན་ངན་  
 འགྲོར་ལྷང་བ་ཡི། རྟིག་པ་སྦྱོར་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་ཁྱེད་གོ་སྦྱང་  
 གི་མིར་འདྲ་ཤིས་ན་སྦྱར་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱེད་ལ། རང་རང་གི་འདྲ་ཤིས་ཀྱིས་  
 བསད་ན་སྦྱར་བ་ཉེས་བྱས་དང་དངོས་གཞི་ལ་བྱུ་མོང་མིན་པ་ལ་སྦྱོར་པོ་སྐྱེད་ཅིང་།  
 དགོ་སྦྱང་ལ་ཡིད་ཀྱིས་བསམ་བྱར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བར། སྦྱར་བ་  
 ལ་ནི་འདྲ་ཤིས་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འྱིག་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་  
 ཏུ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་བ་དང་། དཔུལ་བའི་འགྲོ་བའི་སྒྲུལ་བ་ལ་མིར་འདྲ་ཤིས་བས་  
 གསོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་སྦྱར་བ་ལ་སྦྱོར་པོའོ། །དངོས་གཞི་ལ་ཡང་སྦྱོར་པོ་ཁོ་ནའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གནིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འྱིག་ལས། རང་རང་ཏུ་འདྲ་ཤིས་བས་  
 གསོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་སྦྱར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །དངོས་གཞི་ལ་སྦྱོར་པོའོ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་བཅས་པ་དགོ་སྦྱང་ལས་ཡང་བའི་ཕྱིར།  
 རྩབ་སྟེ། དེས་ན་དགོ་སྦྱང་ལ་ལྷག་མ་སྐྱེད་པ་ལ་དགོ་སྦྱང་ལ་དེ་བཤགས་བྱ་དང་བསམ་  
 བྱ་གང་རུང་ཏུ་སྦྱར་ན་སྦྱོར་པོ་ལྷ་ཅི་སྦྱོར་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྗན་ལས། འདིར་དོན་བསུས་  
 པ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། །དགོ་སྦྱང་ལ་མི་གཅི་བ་ཅམ་བྱ་བའི་བསམ་པས་ཁྱགས་པ་ནི་སྦྱོར་  
 པོར་འགྱུར་རོ། །དགོ་སྦྱང་ལ་ནི་ཡིད་ཀྱི་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྷར་ན་ནི་ནགས་མེས་  
 གཏོང་བ་ལ་སྟགས་པ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད་དེ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་དགོ་ཚུལ་སྤྱོད་པའི་ནགས་མེས་གཏོང་ན་སྤྱོད་པོ་དགོ་སྤྱོད་ལ་བཅས་པའི་  
 ཆོག་དེས་ཡོན་ཏན་སྤྱི་སྤྱོད་པོ་དང་། སྤྱོད་(༡༥༥)པོ་བཏགས་པ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།  
 འོད་ལྗན་ལས། ཉེས་པ་སྤྱོད་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་ལ་བྱ། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉེས་པ་སྤྱོད་  
 པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་འདི་ཉེས་པ་མང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ན། དེའི་ཆོ་སྤྱོད་ཀླུ་མ་མང་པོ་  
 ཡོད་པའི་སྤྱོད་པའི་ནགས་ཆལ་མེས་བསྐྱེད་པ་ན། དགོ་ཚུལ་ལ་ཉེས་བྱས་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ།  
 གྲོགས་སྤྱར་མང་པོ་ཆོག་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་ཡོན་ཏན་སྤྱི་  
 སྤྱོད་པོ་མང་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས། མཆོ་ཁྱིལ་ཏུ་ཡན་ལག་གཉིས་མ་ཆང་ན་སྤྱོད་པོ་  
 ལས་དམན་པའི་ཉེས་བྱས་ཁོ་ནས་བྱུང་བ་མི་འཐད་པར་སྤྱར་བཤད་པས་  
 ཤེས། སྤྱིར་བཏང་ལམ་ལྟག་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་ཉེས་བྱས་དགོས་གྱུར། མིའི་  
 འདུ་ཤེས་དང་གསོད་སེམས་ཞུགས་ཆེ་རུད་འགོ་གསོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་  
 སྤྱོད་པོ་དང་། དངོས་གཞི་ལ་ལྷུང་མེད་ཡིན་ཏེ། ཅུ་བར། ཐམས་ཅད་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་  
 ཉེས་བྱས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་སྤྱིར་བཏང་ཡིན་པས་དམིགས་བསལ་ལ་ཉེས་བྱས་སྤྱོད་  
 མི་འགྱུར་བར་སྤྱོད་པོར་འགྱུར་བའི་མདོ་རྒྱ་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེའི་དམིགས་བསལ་  
 ཉེས་བྱས་སྤྱོད་པའི་མདོ་ཡང་ཡོད། ཡན་ལག་ཡང་གཉིས་མ་ཆང་ན་ཉེས་བྱས་སྤྱོད་  
 འགྱུར་ལ་གཅིག་མ་ཆང་བས་མི་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ།  
 ལམ་པའི་སྤྱོད་ཆོན་དེའི་དངོས་གཞིའི་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་པོ་དགོས་ཤིང་། དེའི་འོག་མ་ལྟག་  
 མ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། སྤྱོད་ཆོན་དེ་ལ་གལ་ཏེ་དངོས་གཞིའི་ཡིན་ན་སྤྱོད་  
 པོའོ། །འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། རྒྱུ་ལས།  
 ལྷུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སྤྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་  
 བ་སྟེ། དམིགས་གྱིས་བསལ་བ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ནས། གལ་ཏེ་དངོས་གཞིའི་

སྐྱུར་བ་ཡིན་ན་ནི་སྐྱུར་བོ། སྐྱུར་བའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 (༡༥༥)ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། རྣམ་པའི་སྐྱུར་བའི་སྐྱུར་བ་ཉིད་  
 ཏོ། །ཁྱི་བའི་གོམ་བ་རེ་རེ་ལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་མ་ཚང་ན་ཡན་ལག་གཞན་མཐར་ཐུག་ཐོབ་སྒྲིའི་བར་ཚང་ཡང་སྐྱུར་  
 དངོས་གཉིས་ཀར་སྐྱུར་པོ་རེ་རེ་ལས་མི་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག། ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཚང་ན་  
 ལྷུང་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད། གཉིས་པ་མ་ཚང་བས་ཉེས་བྱས་དང་། གསུམ་མ་ཚང་  
 བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། མ་ཚོག་  
 པ་བརྒྱས་ནའོ། །ཞེས་དང་། འྱིག་ལས། མ་ཤ་ག་ལྟར་མ་ཚོག་པ་བརྒྱས་ན་ཡན་ལག་  
 གཞན་ཐམས་ཅད་ཡོད་ཀྱང་སྐྱུར་བོར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་  
 པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་སེམས་མེད་ན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཡོད་ཀྱང་ལྷུང་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
 འྱིག་ལས། རྒྱ་སེམས་མེད་ན་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷུང་གི་རིགས་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འྱིག་ལས།  
 ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ཡན་ལག་གསུམ་མམ་གཉིས་མ་ཚང་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འདོད་དེ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཡན་ལག་ལྟའི་གཉིས་མ་ཚང་ན་ཉེས་བྱས་དང་གསུམ་  
 མ་ཚང་ན་ཉེས་བྱས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འྱིག་ལས། དེ་ལྟར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་ཐས་  
 ཐམ་པ་འདི་ནི་ཡན་ལག་ལྟ་དང་ལྟན་ཏེ། མ་བྱིན་པ་དང་། མ་ཤ་ག་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་  
 དང་། རྒྱ་སེམས་ཉིད་དང་། མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་པ་ཉིད་དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་  
 ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྦྱིར་བཏང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཚང་ཡང་ཐམ་པ་མི་  
 འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགེ་སློང་གིས་གཞན་དོན་དུ་མིའི་རྩལ་རིན་ཐང་  
 ཚང་བ་སྤངས་པས་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྐྱུར་བོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། གཞན་གྱི་



དོན་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། (༡༥ན)དེས་ན་  
 ཡན་ལག་དགུ་དགོས་ཏེ། མིའི་ཡིན་པ་དང་། མ་བྱིན་པ་དང་། དེན་ཚང་པ་དང་། མིས་  
 བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། དུར་ཁྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟས་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་སེམས་  
 དང་། སྦྱར་བ་གཅིག་དང་། བདག་དོན་དུ་སྤངས་པ་དགུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་  
 ཡན་ལག་གཉིས་སོགས་མ་དེས་པ་དེས་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དགུ་ནི། འོད་ལྗན་  
 ལས། མིའི་རྣམས་ཡིན་པ། མ་བྱིན་པ། དེན་ཐང་ཚང་པ། མིས་བདག་གིར་བྱས་པ། དུར་  
 ཁྱོད་པ་མ་ཡིན་པ། མི་དབང་པའི་བསོད་སྦྱོམས་ཀྱི་ངོ་ཙོ་མ་ཡིན་པ། བསམ་པ་ཁོ་ནའི་  
 རྣམས་ལ་སྦྱར་བ་གཅིག་གིས། བདག་གི་དོན་དུ་རྒྱ་བར་བྱེད་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 འདི་གོང་འོག་དུ་མ་ལ་ཤེས་དགོས། རྒྱ་སེམས་སྦྱར་དངོས་གཉིས་ཀར་གཙོ་པོར་དགོས་  
 པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་གཞིའི་སྦྱར་བ་ལ་རྒྱ་སེམས་ཡོད་ལ་དངོས་གཞིའི་དུས་མེད་ན་སྦྱར་  
 སྦྱོམ་ཅམ་སྟེ། དངོས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་དུས་རྒྱ་སེམས་མེད། དངོས་གཞི་ལ་རྒྱ་སེམས་ཡོད་  
 ན་དངོས་གཞི་སྦྱོམ་པོ་ཅམ་བསྟེན། གཞན་གྱི་ནོར་ལ་སྦྱར་བའི་ཐོག་མར་རང་གིར་འདུ་  
 ཤེས་ལ་སྦྱར་བའི་ཐ་མར་རྒྱ་སེམས་ཀྱིས་བརྒྱུས་ན་སྦྱར་སྦྱོམ་དང་ཐམ་པ་བསྟེན་པའི་  
 ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། ལུ་བ་ལས། ལྷར་རྒྱ་བའི་སེམས་བྱུང་ལ་སྤྲད་ཀྱིས་རང་གི་འདུ་  
 ཤེས་དང་ལྗན་པས། རྒྱ་བར་བབྱེད་ན་ཅིར་འགྱུར་ལགས། ལྷ་མ་ལ་ནི་ཉེས་པ་སྦྱོམ་པོར་  
 འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འོད་ལྗན་ལས་  
 ཀྱང་། གལ་ཏེ་སྦྱར་བ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱ་སེམས་ཉིད་ཡོད་ན་དེའི་ཆོ་སྦྱར་བའི་ལྷང་བ་ཁོ་ནར་  
 འགྱུར་གྱི་དངོས་གཞིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ལུ་  
 བ་ལས། འོན་ཏེ་ལྷར་ནི་རང་གི་འདུ་ཤེས་དང་ལྗན་ལ་ཕྱིས་རྒྱ་བའི་སེམས་ཀྱིས་རྒྱ་ན་ལྷ་  
 མ་ནི་ལྷང་བ་མེད་ལ་ཕྱི་མ་ལ་ནི་ཉེས་པ་སྦྱོམ་པོར་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

དང་། དེའི་དོན་ལང་། འོད་ལྡན་ལས། ཅི་སྟེ་དངོས་གཞི་ལ་རྒྱ་བའི་(༡༥༥)སེམས་ཉིད་  
ཡོད་ན་དེའི་ཆོ་དངོས་གཞི་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། སྦྱར་བའི་ལྷང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཐུང་། འདིས་དངོས་གཞིའི་སྦྱོམ་པོ་མེད་པར་འདོད་པ་བསལ་ལོ། །

གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། ལྷ་བ་ལས། དགོ་སྒྲོང་གིས་གོས་ཀྱི་གདང་ལུང་ཐོག་མའི་ཆལ་  
རང་གི་འདུ་གེས་དང་ལྷན་པས་གཙོང་བར་བསྐྱེད་ལ་ཐ་མའི་ཆལ་རྒྱ་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་  
ན་ཅིར་འགྱུར་ལགས། མཐར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དོན་ཡང་།  
འོད་ལྷན་ལས། སྒྲོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས། ཅེས་པ་ནས། གཞུང་གི་ཕྱི་མ་ལས་ནི་  
གཞན་གྱི་ལ་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདུ་གེས་བསྟོན་ན་མཐར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་  
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་རིགས་པའི་འདོད་པ་ག་མི་  
དང་འདྲ་ལ་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་ཕྱིར་བཅོས་པ་མཚན་ཉིད་ཏུ་བཞག་པ་ཡང་མི་འཐད་  
པར་ཐལ། ལུང་བ་དངོས་གཞི་ལས་ཟུར་ཏུ་མཐོལ་བཤགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། བམ་  
ལུ་ལས། དེ་ལྟར་ལུང་བའི་དངོས་གཞི་མཐོལ་ན་དེའི་སྒྲུབ་བདེ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་ལོགས་  
གཙོག་ཏུ་མཐོལ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱུ་སྐྱུ་ལ། མཛོན་མཐོང་སྐྱུ་ལ་ལགས་པའི་ལམ་བཟང་པོ། ཡོན་པོ་གྲུ་གྲུ་མིན་  
པ་གསལ་བྱེད་པའི། །ཐུབ་བརྟན་གསུང་རབ་བརྟན་གཉིས་ཁྱིམ་གྱི་བདག་ཁྱེད་གསུམ་  
གསལ་བྱེད་འོད་ལྡན་དེང་འདིར་ཤར། །དཔྱོད་ལྡན་མིག་གིས་བརྟན་ཆོ་གྱེ་མ་རྟོ། །ཤིང་  
རྩ་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉིན་ཡོན་ཏན་འོད། །ཤུག་འོད་སྟོགས་ལུགས་ལས་སྤྱིར་གྱུར་པའི། །  
སྤྱིམ་པ་གནས་གྱུར་འདོད་དང་ངོ་པོ་ཡང་། །བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གསུམ་ལྡན་འདོད་  
གཟུགས་ལོ། །ཆོ་ག་མཁན་སྟོབ་དགོ་འདུན་ལུང་བཞིན་དུ། །མི་བྱེད་གཏོར་མས་སྟེར་  
དང་བྱིམ་པས་སྟེར། །དེ་སྟོགས་ཀྱི་མས་སྟེར་བརྟན་སྟགས་བྱས་དུས། །ཐར་འདོད་

ནམས་ཀྱིས་ལུང་བཞིན་བག་ཡོད་འཆལ། །སྟོན་དུས་ཀྱན་དགའ་བོ་དང་དབྱིག་གཉིན་  
ལང་། །སྟོན་པ་གཟིམས་(༡༥)ན་དང་དབང་གྱུར་ཟད་གསུང་ནས། །སྟོ་བར་བགྱིད་ན་  
དེད་དུས་སངས་རྒྱལ་ནམས། །སྟོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་བསྐྱེལ་ན་དེ་ཅི་འདྲ། །ཐུབ་དབང་གྱུན་  
སྒར་རྒྱལ་སྐས་ལྷ་བརྒྱ་སོགས། །འཕགས་མཆོག་དུ་མས་སྟོགས་མའི་ཚུལ་ངན་དུས། །  
ཐུབ་བསྟན་སྟེལ་པའི་དམ་བཅས་ལྷ་སོགས་ཀྱིས། །བསྐྱེད་དང་སྟེལ་པའི་ཞལ་བཞེས་  
དོར་རམ་གཉིད། །ཅིས་པའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་སེམས་སྟོ་རང་དྲག་  
ནས་བྱས་སོ། །

### དགེ་འདུན་ལྷག་མ་སྒྱུར་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་གསོ་བ་དགེ་འདུན་ལ་རག་ལས་པ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་རྣམ་གཞག་  
གི། །སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་ལས། །ཁུ་བ་འཛིན་དང་འབྲིག་ཆོག་བསྟོན་བཀུར་གཉིན།  
ཁང་པ་ཁང་ཆེན་དང་ནི་གཞི་མེད་དང་། །བག་ཅམ་དགེ་འདུན་དབྱིན་དང་དེ་རྗེས་སྟོགས།  
ཁྱིམ་སུན་འབྲིན་དང་བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་  
དེ། །ཁུ་བ་འབྲིན་པའི་དེ། །ལུས་ཀྱི་རིག་པའི་དེ། །འབྲིག་ཆོག་སྒྲུ་པའི་དེ། །བསྟོན་བཀུར་  
བསྐྱེལ་པའི་དེ། །སྟོན་བྱེད་པའི་དེ། །ཁང་པའི་དེ། །ཁང་ཆེན་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དེ།  
གཞི་མེད་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་དེ། །བག་ཅམ་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་དེ། །དགེ་འདུན་དབྱིན་བྱེད་  
པའི་དེ། །དེའི་རྗེས་སུ་སྟོགས་པའི་དེ། །ཁྱིམ་སུན་འབྲིན་པའི་དེ། །བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའི་  
ལྷག་མ་དང་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

# ཁུ་བ་འབྱེན་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

དེའི་དང་པོ་ཁུ་བ་འབྱེན་པའི་དེ་ནི། ཅུ་བར་ལྷུང་ནས། །དེར་འདུན་པས་སོ། །རང་གི་ཁུ་བའོ། །དང་པོ་ལའོ། །ཞེས་ལྷུང་གྲོང་གཞི་གཉིས་ཡོད་དེ། བཅས་པའི་གྲོང་བཞི་ནི་མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་ཀམ། ཉམ་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་གྱིས་གྲུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ཉེས་པ་རང་གི་ཁུ་བ་ལྷུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁུ་བ་འབྱེན་པའི་དགོ་འདུན་ལྷག་མ་བཅས། །གནད་པའི་གྲོང་གཞི་དགོ་སྤྱོད་མང་པོ་མི་ལམ་དུ་དེ་ལྷུང་བ་ལྷུས་པས་ལྷུང་མེད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བམ་ལུ་ལས། འབྱེན་པའི་དགོ་འདུན་ལྷག་མའི་གྲོང་གཞི་ནི་བཅས་པ་དང་གནད་པའི་དབང་གིས་གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། རྒྱ་མཚན་རང་ལྷུས་ལ་གཞོད་པ་དང་། ལམ་པ་དང་པོའི་རྒྱར་(༡༥)འགྱུར་བས་སོ། །བཅས་ལྷན་དགོ་སྤྱོད་བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་མའི་སྒོ་གསུམ་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ལ་དེག་པས་བསམ་བཞིན་དུ་ཁུ་བ་འབྱེན་སེམས་གྱིས་མཐར་ཐུག་དང་པོའི་གནས་ནས་ལྷུང་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བ་དེ་འབྱེན་པའི་དགོ་འདུན་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ས་ག་ལྷས། མ་སྒོ་གསུམ་ནི་མ་གཏོགས་པར། །ཞེས་ལྷས་རང་གི་ཡན་ལག་གི་བསམ་བཞིན་ཁུ་བ་འབྱེན་པ་ནི། །དགོ་འདུན་གྱི་ནི་ལྷག་མར་གསུངས། །ཞེས་སོ། །མི་ལམ་ལ་ལྷུང་བས་དེ་མི་བསྐྱེད་དེ། དེ་རྒྱལ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱེད་ལས། མི་ལམ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་དང་། ལུ་ཁྲི་ཀ་ལས། ཁུ་བ་འབྱེན་པ་ལ་ནི་མི་ལམ་ནི་མ་གཏོགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་ཆད་དགོས་ཏེ། དེ་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆད་ན་སྒོམ་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྲི་ཀ་ལས། ཡན་ལག་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་ལས་



གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཚད་ན་ནི་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བརྩ་ཡོད་དེ།  
 རིག་ལས། ཁུ་བ་འབྱེན་པའི་སྐབས་འདི་ལ་ཡན་ལག་བརྩ་སྟེ། ལྷུང་བ་དང་། དེར་འདུན་  
 བ་དང་། རང་གི་ཁུ་བ་དང་། དང་པོ་དང་། རེག་བ་དང་། བརྩལ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་  
 རྣམ་བ་དང་། བྱི་རོལ་དང་། མེམས་ཅན་དུ་བགྱང་བ་དང་། དེའི་རྣམ་པར་གནས་པ་སྟེ།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཁུ་བ་ལས་ཐམས་ཅད་ལ་གིང་མ་བཞོ་བཞིན་གནས་ཀྱིས་  
 མཁྱིས་པ་བཞིན་མི་གནས་པ་དེ་དང་པོའི་གནས་ནས་ལྷུང་བ་དང་། ལྷུངས་སྤོང་བ་  
 དང་། དབང་པོའི་མཐའ་ལས་ལྷུང་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལ་ལྷག་མར་འགྱུར་ལ།  
 ལྷུངས་སྤོང་བ་དང་དབང་པོའི་མཐའ་ལས་ལྷུང་བ་གཉིས་ལས་སྒྲིམ་པོར་འབྱུང་བའི་  
 བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། དང་པོ་ལའོ། །ཞེས་དང་། རིག་ལས། དེའི་བྱིར་དང་པོ་  
 ལའོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ལྷུང་བ་  
 ཞེས་བྱ་བའི་མདོའི་ཚིག་ནི་དེ་མ་ཐག་དུ་ལྷུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་(༡༥༥ན)པའི་བྱིར།  
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། ལྷུངས་སྤོང་སྤོང་བའོ། །ཞེས་དང་། རིག་ལས། ལྷུངས་  
 ལྷུང་བ་ནི་སྒྲིམ་པོའོ། །ཞེས་ལྷུང་། ཁུ་བ་འབྱུང་བའི་གནས་ནས་མ་འཕོས་པ་ནི་ལྷུངས་  
 ལྷུང་བའི་ཞེས་བྱའོ། །དང་པོ་འཕོས་པ་ནི་ལྷུངས་སྤོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར།

རེག་པའི་ལྷག་མ་བཤད་བ།

གཉིས་པ་རེག་པའི་ལྷག་མ་ནི་ཅུ་བར་ལས་ཀྱི་རེག་པ་བདག་གིར་བྱེད་ནའོ། །  
 འདིར་ཡན་བྱ་ནི་དེ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གོས་ལ་ཡང་ངོ། །ཞེས་  
 ལྷུང་། ལྷུང་གཞི་གཉིས་ལས་བཅས་པའི་ལྷུང་གཞི་ནི་གནས་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་

འཆར་གས། ཉེན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ཉེས་པ་བྱད་མེད་  
 གྱི་ལུས་ལ་རེག་པ་དང་ནོམ་པ་བདག་གིར་བྱེད་པ་ལ། རེག་པའི་དགོ་འདུན་ལྷག་མ་  
 དང་། ལྷང་མེད་དང་གནང་བའི་བྱིང་གཞི་བྱད་མེད་རྒྱས་ཁྱེར་གི་ལ་བྱག་པ་དགོ་སྒྲོང་  
 གིས་མ་བསྐྱལ་བར་ཁ་ཟེར་བས་རྒྱས་ཁྱེར་བ་ལ་རེག་པར་དང་། ལྷོན་པ་ཨ་ཏ་ལར་བྱན་  
 མོ་ག་ཅ་ད་ག་ལས་བྱ་བ་ཞེས་འབྱུང་པ་གནང་བ་རྣམས་བཅས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་རང་ཉེན་  
 མོངས་སྒྱི་བ་དང་ཡམ་བ་དང་པོའི་རྒྱར་འབྱུར་བ་དང་། གཞན་མ་དད་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་  
 འདི་བྱད་མེད་ཀྱིས་སྒྱིད་པའི་ལྷང་བ་གཞན་དང་བྱན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར། དགོ་སྒྲོང་  
 གིས་བྱད་མེད་ཀྱི་མཚན་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་ལྷན་པ་ལུས་བརྟེན་དུ་རུང་བ་ཐ་མལ་དུ་  
 གནས་པའི་རྒྱ་འམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གོས་སམ། ལུས་དངོས་མའི་སྒོ་གསུམ་ལས་  
 གཞན་འདུ་གེས་མ་འབྱུལ་ཞིང་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་རེག་འདོད་ཅིང་སྒྱུར་བ་རེག་ཅིང་།  
 མཐར་བྱག་རེག་པའི་བདེ་བ་བདག་གིར་བྱེད་པའི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ་རེག་པའི་  
 དགོ་འདུན་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ཡན་ལག་རེག་པའི་ཆགས་པ་དང་།  
 ལུས་བྱད་མེད་ཡིན་པ་དང་། ལྷོན་དུ་རུང་བ་དང་། གོས་ཀྱིས་བར་མ་ཚོད་པ་དང་། མཚན་  
 མ་ཉམས་པ་དང་། རེག་པ་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་དུག་(༡༩༩)དགོས་པའི་བྱིར། བམ་  
 ལྷ་ལས། འདི་ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འབྱུར་ཏེ། རེག་པའི་བདེ་བ་  
 ཉམས་སྒྱ་སྒྲོང་བར་བྱ་བའི་འདུན་པ་ཀུན་དུ་འདོད་ཆགས་དང་ལྷན་པ་དང་། མོ་ཉིད་  
 དང་། ལྷོན་རྒྱས་པ་དང་། བར་དུ་མ་ཚོད་པ་དང་མ་ཉམས་པ་དང་། རེག་པ་བདག་གིར་  
 བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་དག་གང་རུང་མ་ཚང་ན་དངོས་གཞི་མི་སྒྲིད་དེ། བྱད་མེད་ཀྱི་ལྷང་བ་དུ་མར་བྱད་  
 མེད་ཀྱི་བྱེད་པར་འདི་དག་དགོས་ཏེ། ལྷང་བ་འདི་དག་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་

འགྲོང་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་གཉིས་དང་། ཉལ་པོ་བྱེད་པའི་བྱིམ་ན་འདུག་འགྲོང་གི་ལྷང་  
བྱེད་གཉིས། སུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་། རིག་པའི་སྒྲིམ་པ་གྲོགས་  
སུ་མེད་པར་སུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད། འབྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་དང་།  
བསྟེན་བཀུར་བསྐྱུགས་པའི་ལྷག་མ་གཉིས། སྒྲིམ་པ་མེད་པར་སུད་མེད་ལ་ཆོས་ལྟོན་  
པའི་ལྷང་བ་རྣམས་སུད་མེད་ལྟོན་རུང་མ་ཉམས་པ་སྐྱུགས་དགོས་པ་སྐབས་འདིར་  
བཤད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། འོག་མ་གསུམ་ལ་ལེགས་པར་སྒྲུབ་དང་། ཉེས་པར་སྒྲུབ་  
པ་དག་གི་དོན་ཀུན་ཤེས་པ་དང་གཞན་ལ་འབྲིག་པ་བསྟེན་པའི་མཐུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་  
ན་དཔོན་གཞིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

### འབྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འབྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་མ་ནི། ཅུ་བར། འབྲིག་པ་སྒྲུབ་ནའོ། །རྒྱ་ལ་  
སྐྱུགས་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །གང་ལ་གོ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དེ་བརྟེན་སྒྲུབ་པ་ན་མཐའོ། །ཞེས་  
བྱུང་། སྒྲོང་གཞི་གཉིས་ལས། བཅས་པའི་ནི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་  
ཀས། ཉན་མོངས་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྒྲུངས་ཏེ། ཉེས་པ་འབྲིག་པ་དང་ལྷན་  
པའི་ཆོག་སྒྲུབ་པས། འབྲིག་ཆོག་སྒྲོང་བའི་བསྒྲུབ་པ་འདི་བཅས། ལྷང་མེད་ནི་དགོ་སྒྲོང་  
ཞིག་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ངན་ལེན་སྒྲུབ་སུད་མེད་ལ་སྒྲུབ་པ་འགྱོད་ནས་ཁུས་པས་  
སྒྲོམ་པོར་(༡༥)བཅས་སོ། །བཅས་ལྷན་དགོ་སྒྲོང་གིས་འབྲིག་པ་དང་ལྷན་པར་སྒྲུབ་  
པའི་བདེ་བ་ལ་ཀུན་རྩ་ཆགས་པས་ཡུལ་མིའི་སུད་མེད་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཀུན་གོ་རུང་ལ་  
འབྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་ཏེ་དོན་གོ་བའི་དཔོན་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ། འབྲིག་ཆོག་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་མའི་

མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྔ་ལས། འདི་ལ་  
ཡན་ལག་ལྔ་ས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་  
ཀུན་ཏུ་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ལུང་མེད་ཉིད་དང་། ལེགས་པར་སྦྱས་པ་དང་  
ཉེས་པར་སྦྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཀུན་གཤམ་རྒྱས་པ་དང་། དོན་གོ་བ་དང་། འབྲིག་  
པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སྦྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་གང་རུང་མ་ཚང་ན་ན་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་འདྲ་བ་རྒྱ་སྒྲིབ་ལ་ནས་ཀྱི་མིང་ལ་ལ་  
བ་ཞེས་པ་དང་། འབྲིག་པའི་མིང་ལ་ལ་སྟ་ཞེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། བོད་སྒྲིབ་ལ།  
རྒྱུངས། རྒྱུའ། བརྒྱའོ། ཞེས་པའི་མིང་ཅོད་། རྒྱུས། རྒྱུད་དང་། རྒྱའོ་ཞེས་བཟོད་ཀྱང་  
ཉེས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། མིང་གི་ཆ་ཉིད་འདྲ་བ་ལ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་དང་། རིགས་  
ལས། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་སྒྲིབ་དུ། བས་ལ་ནི་ལ་བ་ཞེས་བྱ། ཞེས་པ་ནས། རྒྱའོ་ཞེས་བྱ་  
བར་བཟོད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷལ་  
དབུས་ན་རྒྱ་སྒྲིབ་གཅིག་ལ་ཀུན་དེ་ཀ་ཟེར། ལྷལ་གོ་ས་ལར་མོད་བང་ལ་ཀུན་དེ་ཀ་ཟེར་  
བ་ལྟ་བུ་བཟོད་ཀྱང་ལྷང་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར། དོན་གཞན་བསམ་པས་ལྟོངས་  
ཀྱི་ངེས་པའི་ཆོག་གི་དབང་གིས་ན་ལྷང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### བསྟེན་བཀུར་བཞགས་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

། བཞི་བ་བསྟེན་བཀུར་བཞགས་པའི་ལྷག་མ་ནི། ཅུ་བར། བདག་ཉིད་དང་  
འབྲིག་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བ་བཞགས་ནའོ། །ཞེས་བྱང་། བྱིང་གཞི་ནི་ལྷལ་(ཉ་ལ་)མཉན་  
ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་ཀས། ཉན་མོངས་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ།



ཉེས་པ་བྱད་མེད་ལ་འབྲིག་པའི་བསྟེན་བཀྱར་བསྟགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བསྟེན་བཀྱར་  
བསྟགས་པའི་ལྷག་མ་སྟོང་བའི་བསྟེན་པ་བཅས་པའོ། །བཅས་ལྷན་དག་སྟོང་གིས་སྟར་  
བཤད་པའི་བྱད་མེད་ལ་འདུ་ཤེས་མ་ལུལ་པར་ཀུན་སྟོང་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་འབྲིག་  
པའི་བསྟེན་བཀྱར་ལ་བསྟགས་འདོད་ནས། སྟོར་པ་བདག་ཉིད་ལ་འབྲིག་པས་བསྟེན་  
བཀྱར་ན་མཆོག་གོ་ཞེས་སྟུག་ཏེ་དོན་གོ་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྗང་པ་དེ་བསྟེན་བཀྱར་  
བསྟགས་པའི་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ཡན་ལག་དྲུག་ཚང་ན་དངོས་གཞི།  
མ་ཚང་ན་ན་སྟང་འོག་མར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བམ་ལ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་དྲུག་གིས་  
དངོས་གཞིའི་ལྗང་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྟེན་བཀྱར་བསྟགས་པའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྟོང་  
བར་བྱ་བའི་འདུན་པ་ཀུན་ཏུ་འདོད་ཆགས་དང་ལྷན་པ་དང་། བྱད་མེད་ཉིད་དང་། ལེགས་  
པར་སྟུག་པ་དང་ཉེས་པར་སྟུག་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཀུན་ཤེས་པར་རྟུག་པ་དང་།  
དོན་གོ་བ། བདག་གི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱིས་བསྟེན་བཀྱར་བསྟགས་  
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### སྟེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་བཤད་བ།

། ལ་པ། སྟེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་ནི། ཙ་བར། བྱད་ནའོ། །གཞན་དང་ངོ། །གཞན་  
ཏུའོ། །མི་མཐུན་པ་སྟུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོགས་བྱུང་། སྟོང་གཞི་ནི་བྱུང་བཅས་གཉིས་  
ལས། བྱུང་བ་ནི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་ཏུ་གང་ཟག་ནག་པོ་བར་བ་ཏུ་བྱུང་བྱང་སྟེན་བྱེད་པ་མི་  
རྣམས་ཀྱིས་སྟང་བྱང་གཞི་མེན་པས་མ་བཅས། ཡུལ་མཉན་ཡོད་ཏུ་གང་ཟག་དྲུག་  
ཞེས། ཉོན་མོངས་ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསྟེན་ཏེ། ཉེས་པ་སྟེན་པ་པོ་མོ་བྱིམ་ཐབས་

བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་པ་སྦྱོང་བའི་ལྷག་མ་(༡༥)སྦྱོང་བའི་  
བཅས་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཟ་ལྔ་ལས། སྒྲུབ་བྱེད་པའི་དགོ་འདུན་ལྷག་མའི་སྦྱོང་  
གཞི་ནི། བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་སོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་  
བསམ་གཏན་དང་སྒྲོག་པར་གཞོན་པ་དང་གཞན་མ་དང་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅས་  
ལྷན་དགོ་སྦྱོང་གིས་སྦྱོས་པ་དང་བྱེད་མེད་གསར་སྒྲུབ་ནམ་གཉིན་བསྒྲིགས་པའམ། མི་  
མཐུན་པ་མཐུན་པར་བྱས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་བརྟེན་བྱ་རྟེན་བྱེད་སྦྱང་པ་ན་བྱེད་པའི་དངོས་  
གཞིའི་ལྷང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ཡན་ལག་བདུན་  
ཚང་ན་དངོས་གཞི་དང་མ་ཚང་ན་དེའི་འོག་གི་ལྷང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཟ་ལྔ་ལས།  
འདི་ལ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། མི་ཡིན་པ་དང་། གཞན་  
ཡིན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་དང་། ཐེན་མཐོས་པ་དང་། ཐེན་ལར་བསྐྱལ་བ་དང་། ཐེན་  
ཕྱིར་བསྐྱལ་བ་དང་། གཉིས་གྱིས་གཉིས་སྦྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### ཁང་པའི་ལྷག་མ་བཞད་པ།

༥ དུག་པ་ཁང་པའི་ལྷག་མ་ནི། །རྩ་བར། གནས་བྱེད་ཏུ་བཅུག་ནའོ། །མཐར་  
རོ། །ཞེས་དང་། གཅིག་གི་དོན་ཏུའོ། །ཚད་ལས་ལྷག་པའོ། །ཞེས་བྱེད། སྦྱོང་གཞི་ནི་  
མཉན་ཡོད་ཏུ། །གང་ཟག་རབ་ཏུ་མང་པོས། ཉོན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས་ཁ་ཅིག་ཁང་  
པ་འདི་ཉ་ཅང་བྱང་ངོ་ཁ་ཅིག་ཉ་ཅང་རིང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་ཡངས་སོ་དོག་གོ་ཞེས་སྦྱ་ཏེ། དེ་  
དག་པོར་ནས། ཉེས་པ་ཁང་པ་ཚད་ལྷག་བྱེད་པ་དང་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པ་ལས། ཁང་པའི་  
དགོ་འདུན་ལྷག་མ་སྦྱོང་བའི་བསྐྱབ་པ་འདི་བཅས་སོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་སྒྲོག་ཆགས་ལ་

གཞོན་པ་དང་། ཚྱོད་པ་མང་བ། ཁ་འདོན་ལ་གཞོན་པ་སྟགས་ཡིན་ནོ། །བཅས་ལྟན་  
 དག་སྒྲོང་གིས་ས་གཞི་དང་ཡོ་བྱད་བཅའ་བས་གཞི་མ་དག་པའི་སྒྲིང་དུ་དག་འདུན་ལ་  
 མ་བསྟན་པར་དགོན་མཆོག་ལས་གཞན་པའི་དངོས་བདག་གཅིག་གི་(༡༧)དོན་གྱི་ཆ་  
 རས་སྒྲུང་བ་རང་གཞན་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་གང་རུང་གིས་ཆོད་ལས་ལྟག་པའི་ཁང་བ་བྱས་  
 པའི་མཐར་ཐུག་ལོགས་བཞི་དང་ཐོག་བཀའ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་ཁང་  
 པའི་དག་འདུན་ལྟག་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལའང་ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་  
 གཞི་སྒྲིང་ལ་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆོད་ན་ལྟག་ལྷང་ལས་ན་འཇམ་ཆོད་སྒྲིང་པའི་ཕྱིར། བམ་  
 ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ས་གཞི་དང་ཡོ་  
 བྱད་གཞན་ལས་རྩལ་བ་དང་གཞི་མ་དག་པ་དང་། མ་བསྟན་པ་དང་། གཅིག་གི་དོན་  
 དང་། ཆོད་ལས་ལྟག་པ་དང་། ཟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་དུག་གི་  
 གཙོ་བོ་གཞི་དང་ཡོ་བྱད་བཅའ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩ་བར་ཡང་། བཅའ་བ་ལའོ། །ཞེས་དང་།  
 སྟོན་ལས། རང་གིས་བཅའ་བ། ཞེས་དང་། ལྷ་བ་ལས། ཅི་ཅམ་གིས་ན་རང་གིས་  
 བཅའ་བའི་ཁང་བ་ཞེས་བགྱི། གང་ལས་གཉིས་ཡོངས་སུ་འགྱུ་བ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཡོ་  
 བྱད་དང་ས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཅའ་བའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོམ་པོ་སྒྲིང་དེ། རྣམ་འབྱེད་  
 ལས། དག་སྒྲོང་གིས་ཁང་བ་བྱེད་དུ་འཇུག་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཚྱོད་པ་དང་  
 བཅས་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །བརྩམ་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་དུ་  
 འཇུག་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །མ་བསྟན་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་  
 པོར་འགྱུར་རོ། །ཆོད་ལས་འདས་པར་བྱེད་དུ་འཇུག་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་རོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་སྟེ། དེ་དག་ལ་སྒྲོམ་པོ་ཡོང་བ་བཅའ་བའི་དབང་གིས་  
 ཡིན་ལ། བཅའ་བ་མེད་ན་ཆོད་ལས་ལྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་གཞན་ཉི་ཆེ་ལ་ཉེས་

བྱས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་གཞུང་  
འདིར་ཐམས་ཅད་རྩ་བཅུ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཡན་ལག་ལྷག་པར་ཡོད་(༡༥ན)དེ།  
དེས་ན་སྒྲོམ་པོར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ལས།  
གང་ལ་བཅུ་པའི་ཉིད་མེད་ལ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་མི་རུང་བ་ཉིད་ལ་  
སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཉི་ཆེ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁང་པའི་ཚད་ཡོད་དེ། ཁང་པའི་ནང་གི་སྤྱིད་རྩ་རྩལ་སྤྱི་བཅོ་བརྒྱད་དང་། བདེ་  
གསེགས་མཐོ་བརྒྱ་གཉིས་ཡིན། ཞེད་རྩ་སྤྱི་བཅོ་བརྒྱད་དང་བརྒྱ་གཉིས་དང་། བདེར་གསེགས་  
མཐོ་བརྒྱན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྷག་ན་ལྷང་བ་དང་། སྤྱིད་ལམ་བཞི་ཤོད་ལས་རྒྱུང་ན་ལྷང་  
མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བདེ་བར་གསེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ་སྤྱི་བཅོ་བརྒྱད་དང་དོ་ཡོད་པའི་  
ཕྱིར། རྩ་བར། ནང་རོལ་ནས་དེ་བརྒྱ་གཉིས་དང་བརྒྱན་གྱི་ཚད་དོ། །ཞེས་དང་། རྩ་བར།  
ཚད་དང་ལྷན་པའི་སྤྱི་བཅོ་བརྒྱད་དང་དོ་ནི། བདེ་བར་གསེགས་པའི་མཐོ་གང་སྟེ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་མ་དག་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྩོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་གཞིར་  
མི་རུང་བ་དང་། རྩོད་བཅས་དང་། ཁང་པའི་ཕྱོགས་ཀྱན་རྩ་འདོམ་གང་གི་ནང་རྩ་རྩ་  
དང་། རམ་གྲོག་དང་ཁྱོན་པ་དང་ལམ་གང་རུང་གནས་ན་བརྒྱམས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།  
རྒྱུ་ལས། དེ་ལས་དེ་དག་གཉིས་དང་འདོམས་ན་ཡང་གནས་ཆེ་ལྷང་བར་འགྱུར་བས་  
བརྒྱམ་རྩ་མི་རུང་། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། མི་རུང་བ་དང་། རྩོད་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་  
དང་། བརྒྱམ་རྩ་མི་རུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་འཕགས་ལུལ་འབྲེལ་བ་མ་ཐན་སོ་སོའི་ལུགས་རྩ་མ་ཡོད་དེ། ས་གཞི་སོགས་  
ཆོལ་བར་མི་བྱེད་ཅིང་ཚད་ལས་ལྷག་པར་ཡང་མི་བྱེད་ལ། ཡན་ལག་བཞི་པོ་ཐམས་  
ཅད་ན་སྤྱི་བཅོ་བརྒྱད་པ་འདི་ལ། འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་སྤྱིར་བ་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་



ཀར་ཉེས་བྱས་རེ་འདོད། གཞན་དག་དེ་ལ་སྐར་ཉེས་བྱས་དང་མཐར་སྒྲིམ་པོར་འདོད།  
 དེ་བཞིན་དུ་གཞན་འདྲ་ཞིང་རུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རྩེད་མི་སྐྱབ་པ་ལ་  
 ཡང་ཕལ་ཆེར་འགྲེལ་བ་བྱེད་པས། (༡༥༠)མཐར་ཡང་ཉེས་བྱས་སུ་འདོད། གཞན་དག་  
 ནི་འདིར་ཡང་མཐར་སྒྲིམ་པོར་འདོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ལས། འདི་ལ་ནི་  
 འགྲེལ་བ་བྱེད་པ་ནི་མཐར་ཡང་ཉེས་བྱས་སྐར་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར་དང་། དེ་ནི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་དང་། ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མེད་བཤེས་གཉིན་ཀྱན་  
 གྱི་ལུགས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བི་མ་ལ་མི་དུས། བམ་ལྔ་ལས། བཙལ་བའི་ཡན་ལག་  
 དང་ཆོད་ལས་ལ་ལྟག་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་མེད་ན་མི་རུང་བ་དང་། རྩོད་པ་དང་བཙས་  
 པ་དང་། བརྩམ་དུ་མི་རུང་བ་དང་། གཞི་བསྟན་པ་མ་གསོལ་བ་དང་། གཅིག་གི་དོན་  
 ཅེས་བྱ་བའི་ཡན་ལག་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཀྱང་རུང་ཁ་ཅིག་ལས་འདས་ཀྱང་  
 རུང་འགའ་ལས་འདས་ཀྱང་རུང་སྟེ། མཐར་ཡང་ཉེས་བྱས་སྐར་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། གང་བཙལ་བ་ཉིད། ནས། ཡན་ལག་ནི་  
 ཆོ་ཡོད་བ་དེ་ལ་ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་  
 ལས། གཞན་དག་ནི་མཐར་སྒྲིམ་པོ་ཁོ་ནར་སྐྱས་སོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྔ་ལས་ཀྱང་།  
 ཁ་ཅིག་ན་རེ་མཐར་སྒྲིམ་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། བེ་ག་  
 ཀས་ཀ་རི་ག་ལས། །བཀའ་ཡིས་མ་གནང་བ་དག་དང་། །གཞི་མི་རུང་དང་བརྩམ་མི་  
 རུང་། །ཡང་ན་རྩོད་པ་དང་བཙས་སུ། །བྱེད་ན་དག་སྒྲོང་ལྟར་སྒྲིམ་ཐོབ། །ཞེས་གསུངས་  
 སྟེ། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་ལས། དེ་བཞིན་དུ། ནས། རུང་ཞིག་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པ་  
 ལ་ཡང་འགྲེལ་བ་བྱེད་པའི་སྒྲོས་ནི་མཐར་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་ལ་སྐར་ཡང་ཉེས་བྱས་  
 སོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྔ་ལས། འགའ་ལས་ཀྱང་རུང་སྟེ། སོགས་དྲངས་ཟིན། ཡང་བམ་

ལྷ་ལས། གཞི་བཅའ་ནས་མི་བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་བ་  
བྱུང་ཏེ། རྒྱལ་ལས། གཞན་དག་ནི་འདིར་ཡང་མཐར་སློམ་པོ་ཟེར། ཞེས་དང་། བེ་ཤ་  
ཀས་ཀ་རི་ཀ་ལས། ཡང་ན་རྩོད་བ་དང་བཅས་སྟ། བྱེད་ན་དག་སློང་ལྷང་སློམ་ཐོབ། །  
ཅེས་གསུངས་སོ། །(༡༡ན)

### ཁང་ཆེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

། བདུན་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་དགོ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། ཅུ་བར། དེ་དག་ཉིད་དེ་མ་བཅའ་  
བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། ཆོག་ས་གྱི་དོན་དུ་འོ་ཞེས་སོགས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་ཡུལ་གོ་ལུ་ཤམ་  
ཟླེར། གང་ཟེག་དུག་ཤེས། ཉོན་མོངས་བརྟན་པ་ལ་མི་བཟོད་པས་ཀུན་ནས་སྤངས་ཏེ།  
ཉེས་པ་ལྷོན་བ་དང་བཅས་པའི་རྩོད་པའི་གཞིར་གཙུག་ལག་ཁང་བཙུགས་པས་གཞན་  
གྱིས་ཁ་ཟེར་བར་བརྟེན་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་བཙུག་པའི་ལྷག་མ་སློང་བའི་བཅས་པ་  
མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྷ་མ་དང་འདྲ། བཅས་ལྷན་དགོ་སློང་གིས་གནས་མ་དག་པར་  
དགོན་མཆོག་གམ་བཞི་ལན་ལག་གྱི་དོན་དུ་མ་བསྟན་པར་སློང་ལམ་བཞི་ཤོང་ལན་ཆད་  
གྱི་གནས་བྱས་པའི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ་ཁང་ཆེན་གྱི་དགོ་འདུན་ལྷག་མའི་མཚན་  
ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ། མ་ཚང་ན་དེའི་ན་སྤྱད་ཡིན་པའི་  
བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ལན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འཇུག་ཏེ། ས་གཞི་  
དང་ལོ་བྱད་གཞན་ལས་བཅའ་ཀྱང་རུང་མ་བཅའ་ཀྱང་རུང་བས། གཞི་མ་དག་པ་དང་།  
མ་བསྟན་པ་དང་། ཆོག་ས་གྱི་དོན་དང་། ཟིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཁང་  
པ་ཁང་ཆེན་གྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡོད་དེ། ཁང་པ་དགོན་མཆོག་ལས་གཞན་པའི་དོན་

དང་ཁང་ཆེན་དགོན་མཆོག་གམ་ཆོག་གི་དོན་དུ་བཅིག་དགོས། ཁང་པར་ས་གཞི་དང་  
ཡོ་བྱད་ཆོ་ལ་བ་དགོས་ཁང་ཆེན་ལ་མི་དགོས། ཁང་པར་ཆད་ལྷག་དགོས། ཁང་ཆེན་ལ་  
ཆད་ཤེས་བཟུང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཤི། རིམ་བཞིན་དུ། ཅུ་བར། གཅིག་གི་  
དོན་དུ་འོ། །ཞེས་དང་། ཆོག་གི་དོན་དུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་  
ཤི། ཅུ་བར། བཅུ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཡང་འོག་མ་ཡང་དེ་དག་ཉིད་ལས་མ་  
བཅུ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་ཤི། ཅུ་བར། ཆད་ལས་  
ལྷག་པའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་ལས། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཆད་ཤེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་  
དང་། རྒྱུ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ཆད་གི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༡༥)ཕྱིར།

འདི་གཉིས་གི་བྱུང་པར་ཁ་ཅིག་ན་མེ། ཁང་པ་ཡིན་ན་ནི་གཅིག་གི་དོན་དུ་དང་།  
ཁང་ཆེན་ཡིན་ན་ཆོག་གི་དོན་དུ་བྱས་པས་བྱུང་བེད་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གཅིག་  
ཐུའི་དོན་དུ་བཅིག་པའི་གནས་ཁང་ཆོས་ཅན། ཆོག་གི་དོན་དུ་བཅིག་པའི་ཐུའི་  
ཁང་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ལྷ་ཁང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་  
འདས་རྒྱུ་པར་དག་པའི་ལྷ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྷན་ལས། ཁང་པ་དང་ལྷ་ཁང་དུ་  
གཏོགས་པ་དག་ཤི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁང་ཆེན་གྱི་ཆེན་པོ་དེ། སྤྱིན་པ་ཆེན་  
པོ་དང་ཆད་ཆེན་པོ་དང་གཉིས་གི་ནང་ནས་སྐབས་འདིར་སྤྱི་མཐའ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་  
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེན་པོ་གཉིས་པོ་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་  
དང་ཆད་གིས་ཏེ། དེ་ལས་འདིར་ནི་སྤྱིན་པར་བྱ་བས་ཆེན་པོར་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་ཆད་  
གིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་ཤི། དེ་ལས་འདིར་ནི་ཞེས་པའི་  
དགར་ཆོག་གི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ཁང་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་  
སྤྱིན་པར་བྱ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་གྱི་ཆེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་

འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གཅིག་གི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་དགོན་མཆོག་ལས་གཞན་པའི་སྒྲིམ་བུ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བཅིགས་པའི་  
གནས་ཁང་ཆོས་ཅན། གཅིག་གི་དོན་དུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཁང་པ་  
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་སྒྲོང་གི་ས་གཞི་མ་དག་པར་དེ་ཆད་ལྷག་པ་བཅིགས་  
པའི་སྒྲིམ་པ་བྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར། ཏུ་མའི་དོན་དུ་ལོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལུ་  
ལས། ཏུ་མའི་དོན་དུ་ལམ། གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་རམ་མང་པོའི་ཕྱིར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལ་ཉེས་  
པ་སྒྲིམ་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ཁོན་རེ། འོན། ཅ་བར་གཅིག་གི་དོན་དུ་ལོ། །ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ལོ། །ཞེས་  
པའི་དོན་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཁང་པ་ཡིན་ན་གཅིག་གི་དོན་དུ་དང་  
ཁང་ཆེན་ཡིན་ན་ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་པས་མ་ཁྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། ལུང་  
དེ་གཉིས་(༡༥༩)ཀྱིས་ཁང་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷག་མའི་ལུང་བ་སྒྲེད་པའི་གཞིའི་ཁང་པ་  
ལ་དགོན་མཆོག་མ་གཏོགས་པའི་གཅིག་གི་དོན་དུ་དང་། ཁང་ཆེན་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷག་  
མ་སྒྲེད་པའི་གཞིའི་ཁང་ཆེན་ལ་ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བཅིགས་པ་དགོས་པར་བརྟན་པ་ཡིན་  
པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགོན་མཆོག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ། ཁང་ཆེན་དང་། དག་  
འདུན་གྱི་ཆེད་དུ་བཅིགས་པའི་ཆང་མང་ནི་དེ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཁང་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་  
འཐད་པར་ཐལ། ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་འདུན་གྱི་ཆང་མང་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར། ཅ་བར། ཆོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྲུབ་ཏེ། བྱིས་པ་བཞིར་  
ཡོངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཅིགས་པ་ཡང་ཁང་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དང་།  
ཀྲི་གཉིས་ལས། འདིར་བྱིས་པ་ཡན་ཆད་རབ་རྒྱ་བྱུང་བ་དང་། རབ་རྒྱ་མ་བྱུང་བ་ཡང་



རུང་སྟེ། གང་ཟག་བཞི་ཡན་ཆད་ལ་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར་དང་། བམ་ལྷ་ལས། བྱིམ་བ་ཡན་ཆད་རབ་རྒྱ་བྱུང་བ་དང་མ་བྱུང་བ་ཡང་རུང་  
སྟེ། གང་ཟག་བཞི་ཡན་ཆད་གྱི་དོན་དང་། ཆད་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར་དང་། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ཚོགས་གྱི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་  
གསེགས་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་དགོ་འདུན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འགལ་ཞེན། མི་འགལ་  
ཏེ། དེ་གློང་གཞིའི་དབང་གིས་དཔེ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉིད་གྱི་རྣམ་བཤད་དང་ཁྲིལ་  
གཉིས་ལས། དེ་ནི་གློང་གཞིའི་དབང་གིས་ཏེ། དཔེ་ཙམ་དུ་ཟད་བས་འདི་ལ་ཉེས་པ་  
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཆད་ལས་འདས་པ་ཁང་ཆེན་ལ་སྐྱར་བ་གིན་  
རྒྱ་འབྱུལ། འདི་ལྟར་ན་ཁང་ཆེན་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །

### གཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་བ།

བརྒྱད་པ་གཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས་ལྷག་མ་ནི། ཅ་བར། རྒྱུ་དུ་སྐྱབས་སམ། གང་  
ཡང་རུང་བ་ལ་གོ་བར་བྱས་ནའོ། །ཉམས་པར་འདུན་པས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། གློང་གཞི་  
ལུལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་རྒྱ། གང་ཟག་མཛའ་བོ་དང་། ས་ལས་སྐྱེས་གཉིས་གྱིས། ཉན་  
མོངས་པ་མི་བཟོད་པས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ། ཉེས་པ་འཕགས་པ་བྱུང་བུ་ནོར་ལ་ཕམ་  
པའི་གཞི་གང་ཡང་མེད་པར་སྐྱར་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས་  
ལྷག་མ་དང་དེ་སྤྱོད་པའི་བསྐྱབ་པ་བཅས་སོ། །དགོ་སྤྱོད་གིས་རང་དང་ལྷ་བ་མཐུན་པ་  
འམ་མི་མཐུན་གྱང་མ་གོས་པའི་དགོ་སྤྱོད་པ་མ་གང་རུང་ལ་ཉམས་འདོད་གྱི་བསམ་བས་  
ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་སྐྱར་བ་ངག་གསལ་བས་གཞན་གྱིས་དོན་གོ་བར་བྱས་པའི་དངོས་

གཞིའི་ལྷང་བ་དེ་གཞི་མེད་གྱི་ལྷག་མའི་ལྷང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཡན་ལག་  
ལྷ་ཚང་ན་དངོས་གཞི། མ་ཚང་ན་དེ་ན་སྤྲད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་  
ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉམས་པར་འདུན་པ་དང་། གཞི་མེད་  
བར་སྐྱར་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། ཡམ་པར་འགྱུར་བའི་ཚེས་དང་། རོན་  
གོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### བག་ཅམ་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

། དགྲ་བ་བག་ཅམ་གྱི་ལྷག་མ་ནི། ཅུ་བར། བརྗོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ལ་གནས་  
པའི་ཚིག་གིས་རྒྱན་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་ལྷལ་རྒྱལ་པའི་ཁབ། གང་ཟག་མཛའ་  
བོ་དང་ས་ལས་སྟེས་གྱིས། ཉན་མོངས་པ་མི་བཟོད་པས། ཉེས་པ་གུད་སྤོར་དང་ཡུལ་  
མདོག་ཅན་ལ་རི་དྲགས་གྱིས་མི་ཚངས་སྤྲད་མཐོང་བའི་བག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡམ་  
བས་སྐྱར་པ་བདུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བག་ཅམ་ལྷག་མ་དང་དེ་སྤྱིང་བའི་བསྐྱབ་པ་  
བཅས་སོ། །དགེ་སྤྱིང་གིས་བྱད་པར་གཞན་སྐར་ལྷར་བག་ཅམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྐྱར་པ་  
འདེབས་པའི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ་བག་ཅམ་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡན་  
ལག་ལྷས་རྫོགས་ལ། མ་ཚང་ན་དེ་ན་སྤྲད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་  
ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉམས་པར་འདུན་པ་དང་། བརྗོད་  
པར་བྱ་བ་གཞན་ལ་གནས་པའི་ཚིག་རྒྱན་པས་སྐྱར་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་  
དང་། ཡམ་པར་འགྱུར་བའི་ཚེས་དང་། རོན་གོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བག་  
ཅམ་ནི་ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱི་དབེ་ཡོད་(༡༥)དེ། གུད་སྤོར་དང་ཡུལ་མདོག་ཅན་མཐོང་

ངོ་། །མི་ཚངས་པར་སྟོད་པའང་མཐོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷག་མ་དགྲ་  
ལ་དང་པོ་ལས་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྐྱོག་པར་བྱ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་ལ་ཞུགས་པ་  
ཉིད་ཀྱིས་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྟོད་པའི་ཕྱིར།

ལྷག་མ་ཕྱི་མ་བཞི་དང་བསྐྱོག་གྱུར་གྱི་ལྷང་བ་བཅུ་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་སྟུན་མོངས་  
ཀྱི་ཡན་ལག་ནི། ཅ་བར། བསྐྱོག་པའི་རྩལ་གྱིས་མི་གཏོང་བར་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པའི་རང་  
བཞིན་ནི་རྗེས་སུ་མ་སྟུན་ནོ། །གསོལ་བ་ནི། བསྐྱོག་པ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་དོ། །ཚིག་གི་  
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཉིད་དོ། །བསྐྱེས་པ་ནི་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། །མཐུག་ཏུ་བསྟུང་བ་ནི་མ་  
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་བྱུང་། བསྐྱོག་གྱུར་གྱི་ལྷང་བ་རྣམས་དངོས་གཞི་འབྱུང་རྩལ་ཡོད་དེ།  
བསྐྱོག་པ་ལྷས་བསྐྱོག་གྱུར་ཉེས་པ་དེ་མ་བཏང་ན་དེ་ལ་ལྷག་མ་སོགས་ཀྱི་ལྷང་བ་དངོས་  
གཞི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དག་སྟོང་ལྷས་བྱིན་གྱིས་དག་འདུན་དབྱེན་ལ་ཞུགས་  
པ་ན། དག་འདུན་གིས་ཐོག་མ་བཞུགས་བསྐྱོད་དང་། དེ་ནས་གསོལ་བ་དང་། དེ་ནས་  
གསོལ་བཞིའི་བརྗོད་པ་དང་པོ་དང་། དེ་ནས་བརྗོད་པ་གཉིས་པ་དང་། དེ་ནས་བརྗོད་  
པ་གསུམ་པའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་སྟོན་ལ་གཏོང་ན་ལེགས་མི་གཏོང་ན་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་  
དག་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་དག་འདུན་ནམ། གང་ཟག་  
གསུམ་སོགས་ཀྱིས་མ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར། དེ་དག་བཞུགས་  
པ་དང་། ཞེས་དང་། འིགྲ་ལས་ཀྱང་། འདིར་དག་འདུན་དུ་མ་གྱུར་པས་དག་སྟོང་ཚངས་  
པ་མཚུངས་པར་སྟོད་པས་གཙུགས་པས་པན་རྩུན་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་རིག་  
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་གཉིས་གྲུབ་སྟེ། གསོལ་  
བཞི་དེ་རེ་ལ་གཏོང་ན་ལེགས་མི་གཏོང་ན་རེ་རེའི་ཚིག་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་སྟོམ་པོ་རེ་  
བསྟོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས། གསོལ་བ་བྱེད་པ་ན་གཞི་གཏོང་ན་ལེགས་གལ་ཏེ་མི་

གཏོང་ན་ལས་བཟོད་པ་བྱས་ན་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོར་(༡༥༥)འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས།  
གལ་ཏེ་མི་གཏོང་ན་ལས་བཟོད་པ་གཉིས་པ་རྫོགས་པར་བཟོད་ན་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོར་  
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་ཡང་། ཚིག་གི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་གཅིག་ཉིད་  
དོ། །བསྒྲུབ་པ་ནི་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན་ལས་  
བཟོད་ལན་རེ་རེ་ལ་ལྟར་བ་རེ་རེར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བཞི་པ་  
ཀྱབ་སྟེ། ཅུ་བར། མཐའ་ལ་མི་གཏོང་ནའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། བསྒྲོ་བ་ལས་ཀྱུར་  
པའི་ལྷག་མ་བཞི་པོ་འདི་གནས་སྐབས་གང་ལ་འབྱུང་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་མཐའ་ལ་མི་  
གཏོང་ནའོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྒྱིར་བསྒྲོ་ཀྱུར་གྱི་ལྟར་བ་ལ་བརྟེན་པ་དེ། བའི་ལྟ་དང་མའི་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
མའི་ལྟ་ཡོད་དེ། དགོ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ། དེ་རྗེས་ཕྱོགས་གྱི་ལྷག་མ། བྱིས་སྒྲན་  
འབྱེན་པའི་ལྷག་མ། བཀའ་སྒྲོ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ། སྟོན་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྟར་བྱེད་ལྟ་  
ཡོད་པའི་ཕྱིར། མའི་ལྟ་ཡོད་དེ། བསྒྲོག་པམ། དཀོན་མཆོག་སྤྱོད་པའི་ལྷག་མ་དང་།  
འཐབ་བཀྲོལ་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་དང་། བདེ་ཁིང་གནས་པའི་ལྷག་མ་དང་། བདེ་ཁིང་  
གནས་པར་བྱེད་འཇུག་པའི་ལྷག་མ་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་དེ་དག་གིས་བསྒྲོ་འགྱུར་གྱི་  
ལྟར་བ་ལ་བཞུགས་བསྒྲོ་སྟགས་བསྒྲོག་པ་ལྟ་དགོས་པར་མཐུན་པ་དང་། དེ་ལྟས་སྒྲིམ་  
པོ་ལྟ་སྒྱུད་པར་མཐུན་པ་ནི། ཅུ་བར། བསྒྲོག་པའི། །ནས། རྗེས་སུ་མཐུན་ནོ། །ཞེས་  
པའི་དོན་དང་། མཇུག་སྟུང་གྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟར་བ་ཟུར་བ་མི་སྒྱུད་པ་ནི་མདོ་བྱི་མས་  
སོ། །ཅུ་བར། འཇུག་པ་ནི་སྒྱུར་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྟགས་གྱིས་སྟུ་མའི་དམིགས་བསལ་  
སྟོན་ཏེ་བཞུགས་བསྒྲོ་སྟགས་གྱི་མཐའ་ལ་མ་བཏང་ན་སྒྱུར་སྒྲིམ་སྒྱུད་ཀྱང་སྒྱུར་བ་གང་  
ཡིན་སྒྲིམ་པོར་མ་ངེས་པའི་བྱེད་པར་བཟུན་པའི་ཕྱིར།



ཁྱིམ་པ་སྐྱུན་འབྱེན་པའི་དགོ་སྒྲོང་ལ་མ་བསྐྱད་པར་འགྲོ་བ་བཞིས་སྐྱར་པ་འདེབས་  
 པ་དང་། བཀའ་སྒྲོ་མི་བདེ་བ་གཉིས་ལ་དགོ་སྒྲོང་ལ་ལྟར་བ་སྐྱོང་བྱན་མ་བྱས་པར་  
 བཀའ་སྒྲོ་མི་བདེ་བའི་ཆོག་སྐྱུས་པ་ནི་སྒྲོམ་པོ་མི་སྒྲེད་(༡༥ན)པར་ཉེས་བྱས་སྒྲེད་པ་དེ་  
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་མ་ལ་བསྐྱད་པ་དང་ཕྱི་མ་ལ་ལྟར་བ་  
 སྐྱོང་བྱན་མ་བྱས་ན་བསྐྱོག་སྒྲོ་མ་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ཅ་པར། དེ་ལ་བསྒྲོ་བར་མི་བྱ་བ་  
 ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་ལས་ཀྱང་། བསྒྲོ་བར་བཞུ་འམ་འོན་ཏེ་མི་བཞུ།  
 བཀའ་སྐུལ་པ། བསྒྲོ་བར་མི་བཞུ་འོ། །བསྒྲོ་བ་ཆགས་སམ་མི་ཆགས། བཀའ་སྐུལ་བ་  
 མི་ཆགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་འདིར་ལྟར་བ་དུ་བསྒྲེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག །སྒྲོར་བའི་སྒྲོར་བའི་ཉེས་བྱས་  
 གཅིག་བཞུམས་བསྒྲེད་གོང་དུ་སྒྲོམ་པོ་གཅིག་པར་དུ་སྒྲོམ་པོ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དང་བསྐྱོག་  
 པའི་མཐའ་ལ་ཡང་ལྷ་སྒྲེ་བཙོ་ལྷ་ཟེར། ལ་ལ་སྒྲོམ་པོ་དེ་དག་རེ་རེར་བྱས་ནས་བརྒྱ  
 གཅིག་ཟེར། ཁ་ཅིག་གཅིག་པར་སྒྲོམ་མེད་པར་བྱས་ནས་བདུན་བསྒྲེད་ཟེར། དེ་དག་མི་  
 འཐད་པར་ཐལ། ལྷག་མ་བཞིའི་སྐབས་འདིར་བསྒྲོ་སྐྱར་ལྟར་བ་སྒྲོར་སྒྲོམ་བཞི་དང་ལྷ་  
 སྒྲེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཞུམས་བསྒྲོ་སྐྱོགས་དེར་དག་སྐྱོག་བྱེད་ལྟར་ངེས་པའི་ཕྱིར་  
 ཏེ། ལྷ་སྒྲེ། སྐྱོག་བྱེད་ཀྱི་གངས་དང་མཐུན་པའི་ལྟར་བ་སྒྲེད་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ལས།  
 བསྐྱོག་བ་ཇི་སྒྲེད་པ་ལྟར་བ་ཡང་དེ་སྒྲེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིན་  
 ཆེན་ཐེང་བ་ལས། རང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་བསྒྲོ་འགྱུར་  
 ཀྱི་ལྟར་བ་ཡང་བསྒྲེད་པ་ཡིན་ཏེ། ནས། བཞུམས་བསྒྲོ་ལ་སྐྱོགས་པ་བསྐྱོག་བ་ཐ་དད་པ་  
 ལྟར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བཞུམས་བསྒྲེད་མཐའ་ལ་མི་གཏོང་བ་སྒྲོམ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་ཉེས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ས་ག་ལྷ་ས། བཞམས་ཏེ་བསྐྱོས་གྲང་མི་གཏོང་ན། ཉེས་  
བྱས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག། ཁེས་དང་། མའི་སྐྱེ་ཐར་རྒྱུ་ལས། ལེགས་པར་བསྐྱོ་བ་  
ན་མི་གཏོང་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཁེས་དང་། འདུལ་བ་བསྐྱུ་བ་ལས་གྲང་། བཞམས་ཏེ་བསྐྱོ་  
ན་ཉེས་བྱས་སོ། །གསོལ་བ་དང་བརྗོད་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ཚོགས་པ་སྒྲོམ་པོ་  
རེ་རེ། ཁེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་(༡༥༧)ལྟེ། མེ་ཏོག་ཐེང་རྒྱད་དང་། འདིར་  
འགྱུར་བའི་མའི་སྐྱེ་ཐར་མདོ་རྩ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་གྲགས་ཆེ་ལ། འདུལ་བ་བསྐྱུས་པ་  
ཡང་ལྟེ་བ་གཞན་གྱི་ཡིན་པའི་དེ་དང་འདྲ་བའི་སྒྲིན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་  
རྣམས་དེ། རྩོད་བྲལ་གྱི་པའ་ཆེན་དུལ་བ་ལྟ་དང་བམ་ལྟ་མཁན་པོ་དང་ཉིད་གྱི་རྣམ་པའད་  
དང་ཆོས་བཤེས་སོགས་གྱིས་སྒྲོམ་པོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས། དགོ་སྒྲོང་གིས་  
བཞམས་ཏེ་བསྐྱོ་བ་ན་གཞི་དེ་གཏོང་ན་ལེགས་གལ་དེ་མི་གཏོང་ན་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་  
འགྱུར་རོ། །ཁེས་དང་། རྣམ་འབྱེད་རྒྱུ་ལས། གང་ཟག་གི་ཆོག་གིས་བཞམས་ཏེ་ཕྱིར་  
བསྐྱོག་པ་ན་ཡང་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་དེ་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྐྱོ་བ་ལས་འདས་ན་  
དངོས་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བསྐྱོ་བ་ནི་དགོ་འདུན་གྱི་བསྐྱོ་བ་ལ་འཇུག་  
པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྒྲུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་བར། འཇུག་  
པ་ན་སྒྲུར་བ་ཉིད་དོ། །ཁེས་དང་། རྒྱུ་ལས། འཇུག་པ་ནི་སྒྲུར་བ་ཉིད་དེ་སྒྲོམ་པོ་ཡིན་  
ནོ། །འཇུག་པ་ཁེས་བྱ་བའི་གནས་སྐབས་གྱི་བྱེ་བྲག་མ་བསྐྱན་པས་ན། བཞམས་ཏེ་  
བསྐྱོ་བ་དང་། གསོལ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་འོག་དང་ལྟ་རོལ་ཡང་ཡིན་པར་རིག་པར་  
བྱའོ། །ཁེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ལྟེ། འཇུག་པ་སྒྲུར་སྒྲོམ་གྱི་དུས་ལ་བཞམས་བསྐྱོ་  
ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟ་ལས་གྲང་། དེའི་འོག་དུ་བཞམས་ཏེ་བསྐྱོ་བ་མི་གཏོང་ན་  
དེའི་མཐར་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོ་གཅིག་གི། ཁེས་དང་། ཡང་བམ་ལྟ་ལས། བཞམས་ཏེ་བསྐྱོ་

བ་དང་། གསོལ་བ་དང་ལས་བརྗོད་བ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཉིས་པོ་སྒྲིམ་པོ་རེ་རེ་  
བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁྱོད་གྱི་ལུང་བ་ལུལ་དང་བསམ་པས་ཁྱི་བ་དང་། ཡང་བ་བཤད་པའི་ལུང་བྱངས་  
བ་ཡང་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱངས་སུ་བྱས་པ་སྒར་བཤད་པས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །  
དེས་ན་རིན་ཆེན་གྱི་དང་བ་གཞིར་བཞག་ནས་བཞུགས་པ་སྒྲིམ་མི་གཏོང་བ་ཉིས་བྱས་སུ་  
འདོད་པ་ནི། ཅུབས་མོ་འཐུངས་པས་ནོངས་སོ། །

### དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བརྩ་བ་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། །ཅ་བར། རྩལ་བར་བྱེད་པ་  
ཉིད་དོ། །དབྱེན་ལའོ། །དགེ་(༡༥ན)འདུན་གྱི་ལོ། །ཞེས་བྱང་། བྱེད་གཞི་ལ་ལུལ་ནི་རྒྱལ་  
པོའི་ཁབ། གང་ཟག་ནི་ལྷས་བྱིན་གྱིས། ཉོན་མོངས་རྟེན་བ་དང་བཀྲར་སྟེ་འདོད་པས།  
ཉིས་པ་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པ་ལ་བསྒྲོག་པ་ལྷས་རིམ་གྱིས་བསྒྲོག་ཀྱང་མ་བཏང་  
བའི་ཆོ། དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་དང་དེ་སྤང་བའི་བསྐབ་པ་བཅས་པའི་བྱིར། བཅས་  
ལུན་དགེ་སྤྱོད་གིས་ཆོས་ཕྱོགས་ལས་ཆོས་མིན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྱེད་པ་ལ་བཞུགས་པ་སྒྲོ་  
སོགས་ལྷས་བསྒྲོག་ཀྱང་མ་བཏང་བའི་དངོས་གཞིའི་ལུང་བ་དེ་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་  
ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞི་སྟེང་ལ། མ་ཆང་ན་  
དེའི་ན་སྤང་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་  
ལུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་པ་བཞུགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་དང་། དགེ་  
འདུན་གྱི་དབྱེན་ལ་རྩལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་དང་མཐུན་པས་བསྒྲོག་པ་དང་།

ལས་བཟོད་པ་གསུམ་པའི་མཐར་མི་གཏང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དགོ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་འདི་ལ། གཞི་བསམ་པ། སྒྲོར་བ། མཐར་ཐུག་བཞི་  
ལས། དང་པོ་ལ་གང་དུ་དབྱེ་བའི་མཚམས་ནང་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། བཅ་བྱེ་བའི་དུས་  
བཅུན་པར་སྒྲོན་བྱང་བའི་དུས་ཡིན་པ་དང་། གང་གིས་འབྱེད་པའི་རྟེན་དགོ་སྒྲོང་ཁ་སྒྲོང་  
འོས་པ་དང་། དེས་པོ་གང་གིས་འབྱེད་ཆོས་མིན་ལྟ་བུ་དང་། གང་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ཕན་  
ཚུན་བཞི་བཞི་སྟེ་འབྱེད་པ་པོ་དང་དགུ་ཡན་ཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
མཚམས་མ་བཅད་པར་མཚམས་ཀྱི་སྒྲོན་སྟེ་ཐེན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། མཚམས་  
མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་ཡང་། ཞེས་དང་། ཅུ་བར། དབྱེ་བར་བྱ་བ་དགོ་འདུན་གྱི་ཆད་ཉིད་  
མ་ཡིན་པ་དང་། མཚམས་ཀྱི་ནང་ན་གཞན་དགོ་འདུན་གྱི་ཆད་དག་གྲུང་མེད་པ་ཉིད་  
ཡིན་ན་དེ་མི་ཆགས། ཞེས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་གནམ་ཅེ་ལྷེང་མ་ལས། དང་པོ་མཚམས་  
ནང་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བཅུན་པ་  
ལ་སྒྲོན་མ་བྱང་དུས་(༡༥བ)མི་རྣམས་གྲས་པ་ཆེ་བས་དབྱེ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། གཉིས་པ་ནི་བཅུན་པ་ལ་སྒྲོན་བྱང་བའི་དུས་ཡིན་པ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གསུམ་པ་ནི་དགོ་སྒྲོང་ཁ་སྒྲོང་  
བར་འོས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བཞི་པ་ནི་ཆོས་  
མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་མིན་སྒྲིགས་པ་སོ་  
སོ་སྟེ་བོ་དང་དགོ་འདུན་ལོངས་པ་དགོས་པས་ཕན་ཚུན་དགུ་ཡན་ཆད་དགོས་འཕགས་  
པ་དབྱེ་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས། བདུད་རིགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པས་དགོ་འདུན་དུ་  
བཤད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། དྲིས་པ་རྣམས། ཞེས་དང་། དགུ་སྟགས་ཀྱིས། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། གང་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ནི་རང་མ་གཏོགས་པ་གྲངས་



བརྒྱུད་ཡན་ཆད་དུ་ཆད་པ། ཐ་སྙད་གསུམ་དང་ལྷན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ།  
བསྟེན་རྫོགས་གྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྷན་པ། ལྷ་བ་དང་མཚན་མཐུན་པ་སྟེ། ཆོས་  
དུག་ལྷན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟེན་རྫོགས་གྱི་སྒྲུབ་  
པ་རྣམ་དག་གི་དོན་ནི། བསྐྱབ་པ་འཆབ་བཅས་འཆབ་མེད་གང་ཡང་མ་བྱུང་བ་ཅམ་ཡིན་  
ནོ། །ཞེས་སོ། །

བསམ་པ་འདུ་ཤེས་མ་ལུལ་གིང་ཀུན་སྒྲོང་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་འདོད་གྱིས་  
ཞུགས་པ་ལ་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྐྱོག་པ་ལས་བསྐྱོག་གྱུང་མི་གཏོང་བའི་བསམ་བས་  
སྒྱུར་བ་ཆོས་མིན་གྱིས་ལྷ་བ་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྐྱོག་གྱུང་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མི་གཏོང་  
ཞིང་། མཐར་ཐུག་ལས་གྱི་བརྗོད་པ་གསུམ་པ་ལ་དགོ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་འབྱུང་  
བའི་བྱིར། ཅ་བར། དེའི་མཐའ་ལ་མི་གཏོང་ནའོ། །ཞེས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས།  
སྒྱུར་བའི་ཡན་ལག་ནི་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། དགོ་འདུན་  
གྱིས་ལས་ཆོས་ལྷན་གྱིས་བསྐྱོག་གྱུང་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་མི་གཏོང་བར་བཙོན་པ།  
མཐར་ཐུག་བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་མཐའ་ལ་མ་བཏང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
དེས་ན་དགོ་འདུན་བྱེད་པ་ནི་སངས་(༡༥)ཀྱས་ལས་སྟོན་པ་གཞན་དུ་དང་ཆོས་བསྐྱབ་  
ཆོག་གཞན་དུ་བཅས་བས་དག་གོལ་ཐོབ་པར་ལྷ་བས་འབྱེད་པ་པོ་དེ་འདྲིའི་བསྐྱོག་པའི་  
ལུལ་དུ་དགོས་ཏེ། དགོ་འདུན་དབྱེན་ལ་དེ་འདྲ་དགོས་པའི་བྱིར། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་  
ལས། དེ་ཡང་སངས་ཀྱས་ལས་སྟོན་པ་གཞན་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་བཅས་པ་ཅི་རིགས་  
བསྐྱངས་བས་དག་པ་དང་གོལ་བར་ལྷ་བ་ལས་གཞན་དུ་འབྱེད་པ་ནི་འདྲིའི་བསྐྱོག་པ་སྟོ་  
བྱ་བའི་ལུལ་དུ་སྒྲུབ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འདི་ལ་མཚོ་སྒྲུབ་དང་རང་ཕྱོགས་གྱི་མཁས་པ་བྱི་མ་དག་མཐུན་པར་དགོ་འདུན་

དབྱེན་དང་། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་དང་། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་བྱད་བར་  
བརྒྱད་ཡོད་དེ། རོ་བོའི་བྱད་བར་། ལུན་རྩལ་གྱི་བྱད་བར་། ལས་དང་པོ་བ་ལ་འབྱུང་མི་  
འབྱུང་གི་བྱད་བར་། དགོ་སྒྲོང་མ་ལ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་བྱད་བར་། དགོ་འདུན་བྱེ་བ་  
དགོས་མི་དགོས་གྱི་བརྒྱུག་པ་ལ་དགོས་མི་དགོས་གྱི་། མཐར་ཐུག་གྲུབ་དུས་གྱི་བྱད་  
བར་། འབྱེད་བ་པོའི་བྱད་བར་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། དབྱེན་ནི་བྱེ་བ་ལྟ་  
དགོ་འདུན་ཐུགས་མི་མཐུན་ཁིང་མི་འཕྲོད་པའི་ལུན་མིན་འདུ་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་བ་  
དང་། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་ནི་དགོ་འདུན་བྱེ་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་སྒྲིན་མནར་མེད་  
དུ་སྟེ་འགྱུར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དངོས་གཞི་དང་། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མ་ནི་  
བཅས་འགལ་གྱི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། རིམ་བཞིན་དུ། མཛོད་ལས། དགོ་  
འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཕྲོད་པའི། །རང་བཞིན་ལུན་བ་མ་ཡིན་ཆོས།

ཉེན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། །ཞེས་དང་། དགོ་འདུན་དབྱེ་བྱིར་རྒྱན་  
སྒྲིམ་བ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་རབ་ཆེར་འདོད། །ཅིས་དང་། །བསྐྱལ་བར་མནར་མེད་བར་སྒྲིན་  
འགྱུར། །ཞེས་དང་། མདོ་རྩ་ལས། དབྱེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དགོ་འདུན་དབྱེན་དེ་བྱེ་བ་དགོ་འདུན་ལ་ལྷན། མཚམས་མེད་  
དང་ལྷག་མ་གཉིས་འབྱེད་བ་པོ་ལ་ལྷན་པའི་བྱིར། རིམ་བཞིན། མཛོད་ལས། དེ་དང་  
དགོ་འདུན་ཡང་དག་ལྷན། །ཞེས་(༡༥༥)དང་། དེ་ཡི་ཁ་ན་མ་ཐོ་རྒྱན། །དེ་དང་འབྱེད་  
པོ་ཡང་དག་ལྷན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ལས་དང་པོ་བ་ལྷས་སྒྲིན་ལྷ་བྱ་ལ་དགོ་འདུན་དབྱེན་དང་།  
མཚམས་མེད་བྱུང་ལ། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མ་མ་བྱུང་བའི་བྱིར། གང་སྟེལ་ལས། འབྱེད་  
བ་པོ་ནི་མཚམས་མེད་དང་ལྷན་པས་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་མཚམས་མེད་མིན། །ཞེས་

དང་། ཅུ་བར། མ་བཅས་པ་ལ་ཡང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ཡོད་དེ། དགོ་སྒྲོང་མ་ལ་དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མ་དང་ལས་གྱི་དབྱེན་འབྱུང་།  
 དབྱེན་བྱེད་མཚམས་མེད་དང་ལམ་ལོ་དབྱེན་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།  
 ཅུ་བར། དགོ་འདུན་གྱི་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ནི། དགོ་སྒྲོང་མའི་སྐབས་ལས་སོ། །  
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། དགོ་སྒྲོང་གིས་འབྱེད་ཅིང་། དགོ་སྒྲོང་མ་  
 ལ་སོགས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། སངས་རྒྱས་ནི་དགོ་སྒྲོང་  
 ཡིན་ལ། དབྱེ་བ་པོ་ནི་དེ་ལ་འགྲན་བརྩོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལྔ་པ་ཡོད་དེ། དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དང་། དགོ་འདུན་དབྱེན་བྱེད་པའི་མཚམས་  
 མེད་གཉིས་ལ་དགོ་འདུན་བྱེ་བ་ཡན་ལག་རྒྱ་དགོས་ལ། བསྐྱོག་པ་ཡོད་མེད་འདྲ།  
 དབྱེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་ལ་བསྐྱོག་པ་ཡན་ལག་རྒྱ་དགོས་པ་ལ་དགོ་འདུན་བྱེ་བ་ཡན་  
 ལག་རྒྱ་མི་དགོས་པའི་བྱིར། ལྔ་མ་མཛོད་གིས་སོ། །བམ་ལྔ་ལས་བསྐྱོག་པ་གསུངས།  
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོ་འདུན་བྱེ་བྱེན་ན་བསྐྱོག་པ་དོན་མེད་པའི་བྱིར། བྱེ་བྱེན་པ་དེ་ལ་  
 བསྐྱོག་པ་མི་བྱེད་པར་བསྐྱམ་པ་བྱས་ནས་བསྐྱམ་ན་བསོད་ནམས་དབག་མེད་ལྡན་པའི་  
 བྱིར། ལུང་གཞི་ལས། དགོ་འདུན་བསྐྱམ་ན་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཚད་མེད་ཅིང་གུངས་  
 མེད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

རྒྱག་པ་ཡོད་དེ། དགོ་འདུན་དབྱེན་དང་དེའི་མཚམས་མེད་ལ་བསྐྱོག་པ་ལྔ་ཡན་  
 ལག་རྒྱ་མི་དགོས། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མར་དེ་ལྔ་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་  
 ལས། ལྷན་དང་ལམ་གཞན་ལ་བཟོད་པ། བྱེ་བའོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས།  
 (༡༥ན)གང་གི་ཆོ་དེ་དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལས་གཞན་པའི་ལྷན་པ་དང་།  
 དེས་བསྐྱུན་པའི་ལམ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་ལ་བཟོད་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་དགོ་འདུན་བྱེ་བ་

ཞེས་བཟློག་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ཅུ་བར། བརྒྱུག་པའི་  
ཚུལ་གྱིས་མི་གཏོང་བ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པའི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ཡོད་དེ། དགོ་འདུན་དབྱེན་དང་དེའི་མཚམས་མེད་གཉིས་དགོ་འདུན་བྱེ་  
ཟེན་པ་དང་གྲུབ། དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བཟོན་པ་གསུམ་པའི་མཐར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་  
པོ་གྲུབ་ཟེན། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ཅུ་བར། དེའི་མཐའ་ལ་མི་གཏོང་ནའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་ལ་ལས་གྱི་ཁ་སྐོང་འོས་པ་  
དགོས། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མར་དེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྒྲུབ་བསྐྱབ་བྱེད་ལུང་གིས་  
གྲུབ། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མའི་སྒྲུབས་གྱི། ཁྱུ་བ་ལས། དགོ་སྐོང་ལ་རི་  
ལྷ་བ་བཞིན་ཏུ། དགོ་སྐོང་མ་དང་བསྐྱབ་པ་བྱེན་པ་ལ་ཡང་དགོ་འདུན་ལྷག་མར་འཁྱུར་  
རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོ་འདུན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བྱུང་བ་ཡོད་  
དཀའ་ཏེ། ལྷས་བྱེན་ལས་གཞན་གྱི་དགོ་འདུན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་མ་སྒྲུབས་པ་གང་  
ཞེས། ལྷས་སྒྱུན་དེའི་ཆེ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚམས་མེད་གྱི་དགོ་འདུན་  
དབྱེན་ལ་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཅིག་མི་དགོས་ཏེ། མཛོན་ལས། དེ་ནི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཏུ་  
འདོད། ཅེས་གསུངས་ལ། དེ་ནི་ཞེས་པ་དེ་བྱེ་བའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་བསྒྲགས་པའི་  
ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། དགོ་  
འདུན་དབྱེན་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུ་འདས་རྗེས་སུ་ཡང་  
སྟོན་པའི་བཅས་པ་ལས་བརྒྱུག་པའི་ལྷ་སྒྱུན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་བཅས་པ་དང་། དེས་དག་  
གྲོལ་ཏུ་ལྷ་བས་ལྷ་བ་གཉིས་དགོ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ།  
བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུ་ལས་སྟོན་པ་གཞན་དང་། ཞེས་པ་ནས།



འདིའི་(༡༥་པ)བསྒྲོག་བསྒྲོ་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་སྤང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགོ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་སྒྱེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལལ་བཞུགས་  
 ཏུ་ས་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེང་སང་དགོ་འདུན་དབྱེན་ལྷས་བྱིན་ལྷར་བྱེད་ན་དེའི་ལྷག་  
 མ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ན་མཚོ་སྒྲ་བ་སོགས་ན་རེ། མ་གྲུབ་སྟེ། བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་ལ་  
 དེ་ལྷར་བྱས་ན་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་ཀྱང་ཁས་སྤངས་ཚོག་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་  
 ཏེ། བམ་ལྷ་ལྷ་བརྟུ་བ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ།  
 སྒྲོན་པ་བཞུགས་པ་དང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདིའི་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སྒྲོན་པ་  
 བཞུགས་བཞིན་དུ་དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་  
 ལུང་གི་ཡང་དགོངས་པར་མངོན་ཏེ། དགོ་འདུན་མཐུན་པ་དབྱེ་བའི་བྱིར་རྩལ་བར་བྱེད་  
 ཅིང་དབྱེན་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི། ཞེས་པ་ནས། གལ་ཏེ་མི་གཏོང་ན་དགོ་འདུན་ལྷག་  
 མའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གྲུབ་སྟེ། དགོ་འདུན་ལ་རང་སྟེའི་དགོ་འདུན་དགོས།  
 མཐུན་པ་ནི་རྩ་གཅིག་པ་དང་བྱ་བ་གཅིག་དགོས། དབྱེ་བ་ནི་སྒྲོན་པ་དང་ལམ་གཞན་དུ་  
 བྱེ་བ་ཅིག་དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས། དགོ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་  
 བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་དགོ་འདུན་ནོ། ཞེས་སོ། །འདི་ལྷར་དགོ་འདུན་དེ་  
 བཞིན་གཤེགས་པའི་དངོས་གྱི་ཉན་ཐོས་སུ་སྤང་། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས།  
 མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་གཅིག་པ་དང་བྱ་བ་གཅིག་པ་སྟེ། ལམ་གཅིག་དུ་ཞུགས་པའི་  
 བྱིར་རོ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས་དབྱེ་བའི་བྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི།  
 བསྟུགས་པ་གཉིས་སུ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་སྒྲོན་པ་གཞན་དུ་ཚོལ་བ་དང་ལམ་གཞན་དུ་ཚོལ་བ་སྟེ་སྒྲོན་པ་གཞན་  
 དུ་ཚོལ་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལས་ལྷས་སྒྱེན་གྱི་སྒྲོགས་སུའོ། །ལམ་གཞན་དུ་ཚོལ་

བ་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་ལན་ལག་བརྒྱད་ལས་ལྷན་ཕྱིན་གྱི་བརྒྱལ་ཤུགས་ལཱོ། །ཤ་མི་  
 ཟ་བ་དང་། འོ་མ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ལན་མུ་མི་ཟ་བ་དང་། གོས་དུས་བ་མི་གྱོན་བ་དང་།  
 གྲོང་དུ་གནས་པ་ཡང་དག་པར་(༡༥)མེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་དེ་དུས་  
 གྱི་བཅས་པའི་ཚིག་ཡིན་ལ་དེ་མ་གཏོགས་པའི་བཅས་པའི་ཚིག་སྟོན་རྒྱ་མི་སྤང་བས་  
 བམ་ལྟ་ལྟར་ལེགས། འོ་ན། རང་འགྲེལ་ལས། དག་འདུན་དབྱེན་གཞན་ནི་ལས་གྱི་  
 དབྱེན་ལས་འགྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་མཚམས་གཅིག་གི་ནང་དུ་མི་མཐུན་པས་ལས་དག་བྱེད་  
 བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་གྱི་དག་འདུན་དབྱེན་དེ་མཚམས་  
 མེད་གྱི་དག་འདུན་དབྱེན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་གིན་ཏུ་མ་བྱུང་སྟེ། འདི་ལ་འབྱེད་པ་པོ་  
 ཟུར་དུ་མི་དགོས་པར་མཚམས་གཅིག་ཏུ་དག་འདུན་ཐ་དད་པའི་ཚུན་བཞི་བཞི་འམ་  
 བརྒྱད་བརྒྱད་གྱིས་གསོ་སྦྱང་སོ་སོར་བྱས་ན་དེ་ལས་གྱི་དབྱེན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གླིང་  
 གསུམ་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་། ཅིག་གོས་ལ་འཛམ་གླིང་ཁོ་ན་དང་དགྲ་དང་དུས་དུག་ཏུ་མི་  
 འབྱུང་བ་སོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ལས་གྱི་དབྱེན་ནི་གླིང་  
 གསུམ་ན། །དེ་ནི་བརྒྱད་དག་ལན་ཆད་གྱིས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་  
 ལས། འཛམ་བུའི་གླིང་ནའོ་དགྲ་སོགས་གྱིས། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་  
 དུས་དུག་པོ་དེ་དག་ཏུ་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་  
 ཅིག །ལས་གྱི་དབྱེན་ལས་དག་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་འབྱུང་བེར་བ་གིས་བྱེད་ཡོད་ན་  
 འཐད་ཀྱང་མ་མཐོང་བས་བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ནར་ཐད་དོ། །

## དེ་རྗེས་ཕྱོགས་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

༡ བཅུ་གཅིག་པ་དེ་རྗེས་ཕྱོགས་གྱི་ལྷག་མ་ནི། ཅུ་བར། དེའི་ཕྱོགས་ཉིད་རྗེས་སུ་  
 སྐབ་པར་བྱེད་པས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། སྐོང་གཞི་ནི་ཡུལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། གང་ཟག་གོ་  
 ཀ་ལི་ཀ་སོགས་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་འཁོར་དགོ་སྦྱོང་བཞིས། ཉོན་མོངས་བསྟེན་བཀྱར་འདོད་  
 བས་ཀྱན་ནས་སྦྱངས། ཉེས་པ་ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་དགོ་འདུན་དབྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་བྱས་  
 པ་ལ་བརྟེན་ནས། བཅོམ་ལུན་འདས་གྱིས་དགོ་འདུན་བསྟེན་བ་མཛད་དེ། ལྷས་སྦྱིན་ལ་  
 དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བཅས་པའི་རྗེས་དེ་ཉིད་ཏུ་དགོ་འདུན་ཚོགས་ཐེབས་གཅིག་ལ་དེ་རྗེས་  
 ཕྱོགས་གྱི་ལྷག་མ་དང་དེ་སྦྱོང་བའི་བསྐྱབ་པ་བཅས་སོ། །དགོ་སྦྱོང་གིས་དགོ་འདུན་གྱི་  
 དབྱེན་བྱེད་(༡༥༥)པའི་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པ་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྐྱོག་པ་ལྷས་བསྐྱོག་  
 ཀྱང་མི་གཏོང་བའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ། དེ་རྗེས་ཕྱོགས་གྱི་དགོ་འདུན་ལྷག་མའི་མཚན་  
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ལ། མ་ཚང་ན་དེའི་  
 བ་སྦྱང་ཡིན་པའི་བྱིར། བས་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་  
 འགྱུར་ཏེ། སྟོན་པ་བཞུགས་པ་དང་། དགོ་འདུན་ལོངས་པ་དང་། དགོ་འདུན་དབྱེན་བྱེད་  
 པའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པ་དང་། ཚོས་དང་མཐུན་པས་བསྐྱོག་པ་དང་། ལས་བརྗོད་པ་  
 གསུམ་པའི་མཐར་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡན་ལག་ཅི་བ་བསྐྱབ་  
 བྱ་ལྟར་རོ། །

- 392 -



## བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

། བརྩ་གསུམ་པ་བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ་ནི། ཅུ་བར། དག་སྤྲོད་གིས་ལྷག་མའི་ཚུལ་བྲིམས་གྱིས་སྤྲོད་བ་ཉིད་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དེ་ལ་དག་སྤྲོད་དག་གིས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྲོད་གཞི་ལ་ཡུལ་གོ་གམ་གྱིར། གང་ཟག་འདུན་པ། ཉན་མོངས་པ་སྤྲོད་པར་མི་འདོད་པ། ཉེས་པ་དག་སྤྲོད་ཆུས་ཀྱང་ལྷུང་བ་སྤྲོད་པར་བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའི་ཚིག་སྒྲུས་པ་ལ། བསྐྱབ་པ་འདི་བཅས་སོ། །བཅས་ལྷན་དག་སྤྲོད་གིས་རང་ལས་གཞན་པའི་དག་སྤྲོད་ཅ་རེ་ལ་ངོས་བསྐྱབ་གཞི་སྤྲོད་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཚིག་སྒྲུས་པ་དག་འདུན་གྱིས་བསྐྱོག་པ་ལས་བསྐྱོག་ཀྱང་མཐར་མ་བཏང་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་དེ། བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་གི་གཙོ་བོ་བཀའ་སློ་མི་བདེ་བའི་དང་སྤྲོད་བ་སོགས་ཡིན་ཀྱང་ཡན་ལག་དུག་གི་དངོས་གཞི་དང་མཚན་དེའི་ན་སྤྲད་ཡིན་པའི་བྱིར། བམ་ལུ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བར་འགྱུར་རྟེ། བཀའ་སློ་མི་བདེ་བ་དང་། སྤྲོད་བ་དང་། དན་པར་བྱས་པ་དང་། བདག་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཚེས་དང་མཐུན་པས་བསྐྱོག་པ་དང་། ལས་བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་མཐར་མི་གཏོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

། མ་ངེས་པའི་མྱེ་ནི། ལྷག་མའི་རྗེས་སུ། སོ་སོར་ཐར་པ་ལས། དབེན་པ་སྐབས་ཡོད་འདུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དང་པོའི་སྤྲོད་གཞི་ཡུལ་ནི་མཉན་ཡོད་དུ། །གང་ཟག་འཆར་གས་ཉན་མོངས་ཆགས་པས་དབེན་པ་སྐབས་ཡོད་དུ། ཉེས་པ་སྤྲོད་མར་ལུས་མོ་གཏང་དེ་ཚེས་བསྐྱན་པས་མ་ངེས་པ་དང་པོའི་བསྐྱབ་བྱ་འདི་བཅས་སོ། །གཉིས་

པ་སྤྱོད་གཞི་ལུལ་རྒྱལ་པོའི་ལབ་རྒྱ། གང་ཟག་དགོ་སྤྱོད་གི་རི་ཀས་ཉན་མོངས་པ་གེས་  
བཞིན་མ་ཡིན་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། རྒྱུ་མ་གསོ་སྤྱོད་འབགས་ལ་དབེན་པ་སྐྱབས་  
ཡོད་ཏུ་ཆོས་བསྟན་(༡༥བ)པས་མ་ངེས་པ་གཉིས་པ་བཅས་སོ། །

མ་ངེས་པའི་སྡེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡམ་ལྷག་ལྷང་བྱེད་གསུམ་རྒྱུ་མ་ངེས་པ་དང་།  
ལྷག་མ་ལྷང་བྱེད་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བཅས་ལྷན་དགོ་སྤྱོད་གིས་  
ཆགས་སེམས་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། དབེན་པ་སྐྱབས་ཡོད་ཏུ་བྱད་མེད་དང་འདོམ་  
གང་གི་ནང་རྒྱ་གནས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷང་བ་དེ། གསུམ་རྒྱུ་མ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་  
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡམ་ལྷག་ལྷང་བྱེད་གསུམ་འབྱུང་བར་མ་ངེས་ཀྱང་འབྱུང་རྒྱུ་ཉེ་བའི་རྒྱ་  
ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། བཅས་ལྷན་དགོ་སྤྱོད་གིས་ཆགས་སེམས་གི་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ།  
དབེན་པར་བྱད་མེད་དང་འདོམ་གང་གི་བར་ཆོད་པའི་བྱི་རོལ་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་  
ལྷང་བ་དེ་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པའི་ལྷང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷང་གནས་པ་ལྷག་མ་  
དང་ལྷང་བྱེད་གཉིས་འབྱུང་བར་མ་ངེས་ཀྱང་འབྱུང་ཉེ་བས་དེ་ལྷང་བ་ཆོད་པའི་བྱིར།

སྐྱེས་པ། སྐབ་བསྟན་པད་མོའི་མཚོ་དེ་རྒྱས་གྱུར་པ། །སྐལ་ལྷན་གཉིས་སྐྱེས་རུར་  
སྐྱིག་འཆང་བའི་ཡིད། །འཕྲོགས་པར་བྱེད་ཀྱང་བན་གོམས་བྱ་རྟོག་རྣམས། །ཁྲི་བན་མི་  
གཙང་སྐགས་པའི་ཁོང་ནས་སྤྱོད། །སྤྱི་དགའི་རེ་སྤོང་བསྐྱབ་གསུམ་ནོར་བུ་དེ། །འདུལ་  
བ་འཇུག་སྡེའི་མཚོ་ཆེན་ལ་རོལ་བའི། །གསུམ་ལྷན་གྱི་དབང་གཙུག་རྒྱ་གཅེས་འཛིན་  
པས། །དོན་གཉིས་ལྷན་གྱིས་གྱུབ་པའི་གདེང་ཀས་བསྐྱངས། ཅེས་པའང་བར་སྐབས་  
གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

## སྤང་ལྟང་སྤུམ་ཅུ་སྤྱིར་བཤད་པ།

། གསུམ་པ་ལྟང་བྱེད་གྱི་སྤེལ་དངོས་པོ་སྤངས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤང་ལྟང་དང་།  
བཤགས་པ་ཅམ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བརྩམ་ཆན་  
གསུམ་ལས། བརྩམ་ཆན་དང་པོ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྤུམ་ལས། འཆང་པ་འབྲེལ་བ་འཛོག་པ་  
དང་། །འབྲུར་འཇུག་པ་དང་ལེན་པ་དང་། །སྤྱོད་དང་སྤྱོད་གཡོགས་སྤྱད་གཡོགས་  
བཅས། །རིན་ཐང་སོ་སོར་བསྐྱར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྩམ་ཡོད་དེ། འཆང་བའི་  
དེ། འབྲེལ་བའི་དེ། འཛོག་པའི་དེ། འབྲུར་འཇུག་གི་དེ། ལེན་པའི་དེ། སྤྱོད་བའི་དེ།  
སྤྱོད་རིགས་གྱི་དེ། དཔགས་པ་སྤྱོད་བའི་དེ་(༡༩༠)སོ་སོ་ནས་དཔགས་པ་སྤྱོད་བའི་དེ།  
རིན་སྐྱར་བའི་དེ་དང་བརྩམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ཐུན་མོང་གི་ཡན་ལག་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ཡོད་དེ།  
འདིར་བཀོད་པ་ལྟར་སོ་ཐར་དང་རྣམ་འབྱེད་ལས་མི་འབྱུང་ཡང་ཁྱེད་པ་ལས་གསུངས་  
བའི་དོན། ཅུ་བར། སྤངས་པ་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་མདོ་ལྟ་འབྱུང་ལ། ལྟག་མ་རྣམ་འབྱེད་  
དང་ཐུན་ཆོགས་གྱི་རུང་མཐུན་སྐྱར་པ་དང་ཡང་ཡང་བཤད་པ་འགའ་ཞིག་སྤྱུགས་  
གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པས་ཆོགས་རྒྱུད་བའི་དགོས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། རིན་ཆེན་ཐེང་  
པ་ལས། འདི་དག་ལྟར་དུ་ལྟང་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་  
བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པས་ཆོག་ཆོགས་རྒྱུད་པ་དང་། ཞེས་སོ། །

## དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་དང་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་དུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། བདག་པོ་དང་། ཤན་དང་།  
 བྱིར་བཙོས་དང་། སྤངས་པ་དང་པོ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ་དང་ལ། དང་པོ་  
 ཐྷན་པར། ཅུ་བར། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཐ་མ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ཉིད་  
 དོ། །གནས་པ་ལ་ནི་སྒྱུར་བའི་སྒྲིབ་ཉིད་དོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་སྒྱུ་རེངས་དང་པོ་དེའོ། །  
 ལས་ལ་ནི་འདས་ན་ཉི་མ་ཤར་བའི་ལོ། །ཞེས་བུང་།

སྒྱིར་དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་དང་བ་ལ་བཅུ་དགུ་ཡོད་དེ། འཆང་གཉིས། འཛོག་གཉིས།  
 འབྲེས་གཉིས། འབྲེལ་གཉིས། གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྷ་དང་བ་དང་། ལྷ་ལྷ་ག་  
 ཉལ་གྱི་དང་། ལྷ་མེད་དང་ལྷ་ཅིག་ཉལ་བའི་དང་། དམག་ནང་དུ་ཉལ་བའི་དང་སྤང་  
 བཅས་སུ་ཉལ་བའི་དང་། སྤང་བ་རྗེས་སྤྱོད་པའི་དང་། སྤྱི་ལ་བ་དང་ལྷ་ཅིག་ཉལ་བའི་  
 ལྷ་དང་བ་སྤྱི་ལ་བའི་དང་སྤྱོད་པའི་དང་། འུགས་བསྐྱར་ལ་བསྐྱོས་པ་གཉིས་དང་།  
 འཆབ་ལམ། རེག་ལྷ་དང་སྤྱི་ལ་བའི་དང་བཅུ་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་དག་ལས་ལྷ་འཛོག་གི་  
 དེ། རས་ཆེན་བཞག་འབྲེས་གྱི་ལྷ་དང་བ། ཞག་བཅུ་འཆང་བའི་དེ། ཐུན་ཞག་བདུན་པའི་  
 དེ། དགོན་པ་བའི་འབྲེལ་སྤང་། ལྷ་ལྷ་ག་ཉལ་གྱི་ལྷ་དང་བ་རྣམས་ལ་མཚན་མཐའི་སྤང་  
 ཅིག་མ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། དེ་དག་རིམ་བཞིན་དུ་མཚན་མོ་སུམ་(༡༠༠)རྩའི་མཐའི་  
 སྤང་ཅིག་མ་དང་། བཙོ་ལའི་དེ་དང་། བརྩའི་དེ་དང་། བདུན་གྱི་དེ་དང་། དུག་གི་དེ།  
 གསུམ་གྱི་མཐའི་དེ་རྣམས་ལན་ལག་ཏུ་དགོས། དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་དང་བ་གཞན་རྣམས་  
 སྤྱིད་པ་ལ་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་ཡན་ལག་ཏུ་ཡོད་པས་ཆོག་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་



བར། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཐ་མ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ་འདི་ལྟར་བ་དུག་པོ་དེ་ན་མས་བསྐྱེད་པའི་དུས་ལ་མཚན་མཐའི་སྐད་  
 ཅིག་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་  
 པ་ནི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། དགོ་སྒྲོང་གིས་  
 ཆོས་ལ་ཆོས་གོས་རྟེན་དམ། ཞེས་དང་། ལུང་ལས། བརྩ་གཅིག་གི་ཉིན་པར་སྐྱུ་རེངས་  
 ཤར་ན་སྤང་བའོ་ལྟར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རིག་ལས། སྐད་ཅིག་མ་གཞན་ནི་འདིར་  
 སྤང་བའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་གྱི། མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཉིན་མཚན་དང་པོ་  
 གཅིག་ཏུ་བརྩི་སྟེ། དེ་ཚུན་ཆད་ནས་ཉིན་ཞག་བརྩི་ཁོང་ཞག་བརྩི་ལམ་ལྷ་བ་གཅིག་གམ་  
 ཞག་དུག་གམ་ཞག་བདུན་འདས་ན་སྤང་བར་འགྱུར་བར་ཅི་རིགས་པར་སྐྱར་བར་རིག་  
 པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིས་ནི་ཞག་གི་ཐོག་མའི་དུས་བསྟན་ཀྱང་མཐའི་ཡང་འཇུག་གི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་  
 ལྟོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་  
 ནི་ཉིན་མཚན་གྱི་ཐ་མ་སྟེ་ཞག་གི་མའི་སྐྱུ་རེངས་ཤར་གའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་ཞག་ཏུ་བརྩི་  
 བས། གོས་འཆང་སྤང་ལྟ་བུ་ལ། ནས། ལོ་མཇུག་ལ་སྐྱེས་པའི་བུ་རྒྱུད་གིས་ལྷ་བ་གཅིག་  
 ལས་མ་ལོན་ཀྱང་ལོ་གཅིག་ལོན་པར་བརྩི་བ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་  
 རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིག་ལས། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། མཐའི་སྐད་  
 ཅིག་མའོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་  
 ཉིན་མཚན་གྱི་ཐ་མ་སྟེ་ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་མིན་པ་མཚན་མོ་  
 མཐའི་སྐད་ཅིག་ (༡༩༡)མ་སྟེ། དཔེར་ན་རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་རིག་པར་

བརྗོད་པ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་ཏྲགས་གཉིས་པ་དུས་འབྲེལ་གཞན་བདུན་  
ལ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྡོན་གྱི་དུས་སུ་ཡང་མཚན་མའི་ཆ་གསུམ་གང་རུང་ལ་སྦྱར་  
བའི་ཉེས་བརྒྱད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། གནས་པ་ལ་ནི་སྦྱར་བའི་སྦྱོད་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་།  
འི་གྲ་ལས། དམག་གི་ནང་ན་གནས་པ་མ་གཏོགས་པའི་གནས་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་  
གཞན་དག་ལ་ནི། མཚན་མོར་གཏོགས་པའི་དུས་ཁོ་ནར་སྦྱར་བའི་སྦྱོད་ཉིད་ཡིན་གྱི་  
ཉིན་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཆེན་བྲེང་བ་ལས།  
ཉལ་བ་ལ། དམག་ནང་ན་གནས་པ། གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པ་སྟེ། གནས་པ་དང་  
འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་བདུན་པོ་ལ་ནི་དུས་ལྷག་མ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་བཅི་བ་མིན་ཏེ་  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམག་ནང་ན་གནས་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་ལྷང་བྱེད་བྱེད་པའི་ཕྱིར།  
འི་གྲ་ལས། དམག་གི་ནང་ན་གནས་པ་ལ་ནི་ཉིན་པར་གནས་ན་ཡང་སྦྱར་བའི་སྦྱོད་ཉིད་  
གྱི་རྒྱུའི་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། དེར་གནས་པ་ཅམ་ཉིད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་  
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཆར་འཛིག་འབྲེལ་སྟགས་གྱི་ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་ཡོད་དེ། སྐྱ་རེངས་ལ། དང་  
པོ། བར་པ། ཐ་མ། གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ཤར་བ་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཤར་  
བའི་ཚད་གཉིས་ཡོད་དེ། བམ་གྱི་ཆ་བགོས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཤར་བའི་ཚད་དང་། མཚན་  
མའི་སྒོ་ནས་དེ་ཤར་བའི་ཚད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བམ་གྱི་ཆའི་སྒོ་ནས་དེའི་ཤར་ཚད་  
ཡོད་དེ། བམ་ལ་སྦྱོད་དང་གྱུང་དང་ཐོ་རངས་གསུམ་དུ་བྱེ་ཞིང་དེ་རེ་རེ་ལ་ཆ་གསུམ་  
གསུམ་བྱེ་བའི། ཐོ་རང་གི་ཆ་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་བྱེད་ནས་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་འཆར་བའི་  
ཕྱིར། མའི་རྣམ་འབྱེད་ལས། མཚན་མའི་སྒོ་ནས་ཐ་མའི་དང་པོའི་བྱེད་པ་ན་རྩ་དུ་ཉི་བ་  
ན་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མོ་རངས་གླིང་འདིའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྗོ་སྐྱར་གྱུར་  
 པའི་དུས་སྐུ་རངས་དང་པོ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། (༡༩༡བ) ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་  
 ལྗོ་སྐྱར་སྒྲུབ་པ་སྐུ་རངས་དང་པོ་ལྗོ་རངས་དང་། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སྐུ་ལ་རྩུང་ཟད་  
 དམར་བ་ནི་སྐུ་རངས་གཉིས་པ་མེར་རངས་དང་། སྐུ་རངས་ཐ་མ་ཤར་བ་དང་རྒྱ་སྐར་འོད་  
 མེད་ཅིང་ཟེ་འམ་དམར་རངས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྗན་དུ་དྲངས་པ་ལས། སྐུ་  
 རངས་དང་པོ་ཤར་ནས་ནི། ཤར་ཕྱོགས་སྐུ་ནི་ལྗོ་སྐྱར་ཞིང་། །སྐར་མའི་གདོང་གི་འོད་  
 ཉམས་ལ། །ནམ་མཁའ་ལྗོ་སྐྱར་གྱུར་བ་ཡིན། །ནས། །སྐུ་རངས་ཐ་མའོ་ཟེར་བཤད། འོ་  
 ཟེ་ཉི་མ་ཤར་བར་དུ་འོ། །ཞེས་དང་། སྐུ་རངས་དང་པོ་ཤར་བ་ན་ནམ་མཁའ་དཀར་པོར་  
 སྐྱང་ངོ། །གཉིས་པ་ཤར་བ་ན་མེར་པོར་སྐྱང་ངོ། །གསུམ་པ་ཤར་བ་ན་དམར་པོར་སྐྱང་  
 ངོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། སྐུ་རངས་གསུམ་ཀྱི་ལྗོ་རངས་  
 ནི། ཉི་མའི་འོད་འཛམ་སུའི་གློ་ར་བབས་པ་ན་དེའི་ལོ་མའི་འོད་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་མདོག་  
 ལྗོ་བར་གྱུར་ཅིང་། མེར་རེད་ནི་ཉི་མའི་འོད་འཛམ་སུ་ལ་ལོག་པ་ན་འཛམ་སུའི་འོད་ཀྱིས་  
 ནམ་མཁའ་མདོག་མེར་པོར་འགྱུར་བ་དང་། དམར་རངས་ནི་ཉི་མ་དམར་ཁར་བྱུང་བ་  
 ནམ་མཁའི་མདོག་དམར་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །ཤེས་རབ་བྱེད་པའི་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉི་མའི་འོད་འཛམ་སུའི་  
 གློ་ར་བབས་པས་མཐའ་ལྗོ་སྐུ་འབྱུང་བ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཛམ་  
 སུའི་ཤིང་འཛམ་སུའི་གླིང་འདིའི་དུས་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་  
 ལ་འང་དགག་པ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་འབྲེལ་མེད་པ་དང་། འཛམ་སུ་གྱི་སྐུ་  
 འཛམ་གླིང་གི་དུས་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཛམ་སུ་གླིང་  
 གི་བྱང་ངོས་རྒྱ་མཚོའི་འགམ་ན་ཤིང་ལྗོ་ན་པ་འཛམ་སུ་ཞེས་བྱ་བ་བོད་ཆོད་ཡང་ཆེན་པོ་

ཡོད་པས། དེའི་མིང་གི་གླིང་འདི་ལ་འཇམ་གླིང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དེ། རྣམ་འབྱེད་གྱི་  
འགྲེལ་བར་སློབ་དཔོན་དུ་ལ་བ་ལྟས། འཇམ་སྤྱིང་གི་བྱང་གི་ངོས་རྒྱ་མཚོའི་འགམ་ན་  
ཤིང་ལྷན་པ་འཇམ་སྤྱིང་ཞེས་བྱ་བ་བོད་ཚོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་གི་གླིང་འདི་འཇམ་སྤྱིང་  
གླིང་དུ་ཞེས་བྱ་བར་གྲེས་པའི་ཤིང་དེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༩༣)ཕྱིར་དང་། ཡོན་  
ཏན་འོད་གྱིས་ཀྱང་འདིའི་བཞེད་པ་བྱངས་ཤིང་། དུས་འཁོར་ནས་བྱང་ནས་བྱང་དུ་བོད་  
ལི་རྒྱ་ནག་སྐོག་ས་བཤད་པས་ཀྱང་གྲེས་དགོས་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ན་ཤིང་དེ་ཡོད་པས་  
གཞན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དཀའ།

ཡང་ཁ་ཅིག །མཚན་མོའི་སྤྱུ་ཆ་ལུས་པ་ན་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་འཆར་ཟེར། གཞན་  
དག་ལྷ་ཆ་ལུས་པ་ན་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་འཆར་ཟེར་རོ། །རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དགག་པ་  
ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་  
དུས་མཉམ་དུ་སྒྲེ་བ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ཤུ་འོད་གྱིས་ཀྱང་བཀག་ལ་དེ་འདྲའི་བྱང་བར་  
མ་བྱེ་བར་འགོག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཚན་མོའི་སྤྱུ་ཆ་ལུས་པ་དང་དུས་  
མཉམ་དུ་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་མི་འཆར་ཡང་སྤྱུ་ཆའི་ནང་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་དེ། གསོ་སྦྱང་  
བཞག་པའི་གཞི་ལས། བཅུན་པ་མཚན་མོའི་སྤྱན་ཐ་མ་ལ་རྩ་རྩུང་དུ་ཉི་བའི་མཚན་མོ་སྐྱ་  
རེངས་འཆར་བའི་དུས་གྱི་ཚོད་ལ་བབས་པས་ད་ནི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་སྐྱ་རེངས་  
འཆར་ལགས་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྒྲེ། དེའི་དོན་མཚན་མོའི་སྤྱན་ཐ་མ་དེ་  
མཚན་མོའི་ཆ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་ལས། སྤྱན་ཐ་མ་ན་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་  
པ་ཡིན་ནོ། །བབ་སྒྲེ་ནི་སྤྱག་སྒྲེའོ། །ཆ་ཐ་མ་དེ་ལ་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་དུས་ཡིན་པར་  
ཁོང་དུ་རྩད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །སྤྱུ་ཆ་ལུས་པ་གླིང་བྱང་དང་། ལྷ་ཆ་ལུས་པ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོའི་



ལྷགས་དང་མཚན་མོ་རིང་དུས་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མེ་པ་གཞན་གྱི་འདོད་  
 ཚུལ་དང་། མེ་པ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོའི་བཤད་ཚུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོད་ལྡན་ལས། མེ་  
 པ་གཞན་དག་ན་རེ་ནི་ཐུན་ཚོད་བཞིའི་ཆའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ནི་མཚན་མོའི་ཐུན་ཐ་  
 མ་ཡིན་ཞིང་ཐུན་ཚོད་ལ་རྩ་བར་བྱའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། ལྡ་ཆ་ལུས་པ་  
 ན་སྦྱ་རེངས་འཆར་རོ་ཞེ་ན། ནས། མཚན་མོའི་ལྡ་ཆ་ལུས་པ་ན་སྦྱ་རེངས་དང་པོ་ཡིན་ནོ་  
 ཞེས་དེ་སྐད་ཀྱང་མི་འབྱུང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཉིན་མཚན་རིང་བྱང་  
 གང་ཡིན་ཀྱང་མཚན་མོའི་ཐུན་ཐ་མའི་(༡༥༥)ཆ་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་བྱེད་ནས་འཆར་  
 བས་ལུང་ལས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་མ་བཤད་དོ་ཞེས་དཔྱེད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་  
 བྱའོ། །ལྷག་མའི་ཞིབ་ཆ་དུས་ཚིགས་སུ་བཤད་ཟིན་དོ། །

དེ་ཡང་སྒྲོ་གཏན་ལས་གཞན་འཆར་འཛིག་འབྲལ་གསུམ་དང་། དབྱར་དགག་  
 གསོ་སྐྱོལ་དང་། དུས་རུང་གི་ཐོག་མ་སྐྱོལ་གྱི་ཉིན་མཚན་གྱི་ཐོག་མ་སྦྱ་རེངས་དང་  
 པོ་ཤར་བ་ནས་འཛིན་ལ། སྒྲོ་གཏན་བསྐབ་པ་ལ་སྦྱ་རེངས་ཐ་མ་དགོས་ཏེ། རང་ཉིད་  
 སྒྲིང་ལ་གནས་པ་དེའི་དབང་དུ་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་བྱིར། ཅ་བར། དེའི་དང་པོ་ནི་སྦྱ་  
 རེངས་དང་པོ་དེའོ། །ཞེས་དང་། སུམ་བརྒྱ་བ་ལས་ཀྱང་། རང་སྒྲིང་སྦྱ་རེངས་དང་པོ་  
 ནས་བཟུང་ནས། །ཉི་མ་བྱེད་པར་འདི་ནི་དུས་ཡིན་དེ། ཞེས་དང་། འེག་ལས་ཀྱང་།  
 མཚན་ཉིད་འདི་ནི་ཚོས་གོས་དང་བྲལ་བ་པ་ལ་སྐྱོལ་པ་དག་ལ་དགོས་ཏེ། ཉི་མ་བརྒྱ  
 གཅིག་གི་སྦྱ་རེངས་ཤར་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས།  
 དོན་འདི་ལ་ནི་སྦྱ་རེངས་ཐ་མ་ཡིན་པར་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་དེའི་བྱིར་སྒྲོ་  
 གཏན་ལས་གཞན་དུ་ནི་སྦྱ་རེངས་དང་པོ་ཁོ་ནར་བཞེད་པ་ཡིན་པས་སྦྱ་རེངས་དང་པོ་སྒྲོས་  
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། བརྩན་པ་རེ་ཤིག་

གར་གྱི་ལུས་འཕགས་གྲིང་དུ་འཛུལ་ན། དེ་དུས་གང་གིས་འཛུལ་བར་བགྱི། དེ་རྣམས་  
 གྱི་དུས་གང་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དུས་དང་དུས་མིན་དུ་རུང་  
 བའི་ཉིན་མཚན་བཅས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྐུ་རེངས་དང་པོའི་དུས་ཉིན་དུས་མཚན་ཉིད་པ་  
 མིན་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་དང་གྲུ་འོད་གྱིས་མཚན་མའི་སྐྱ་ཐ་མར་ཡང་ཡང་བཤད་པའི་  
 ཕྱིར་དང་། འོད་ལྗན་ལས་ཀྱང་། གནས་པའི་དུས་གྱིས་འདིར་དུས་དང་དུས་མིན་པར་  
 རྒྱ་བ་དག་དང་བསོད་སྟོམས་ལ་འགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བརྗེད་པ་སོགས་གྱིས་དབྱར་དགག་གསོ་སྦྱང་ཆེས་  
 བཅོ་ལའི་དང་པོར་མ་གྲུབ་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་གནས་ཆོད་ལྟར་བཅུ་དྲུག་གི་ཉི་མ་གར་  
 བའི་སྟོན་ཙམ་ལའང་དེ་དག་རུང་སྟེ། ཅ་བར། ལས་ལ་ནི་འདས་ན་ཉི་མ་གར་  
 བའི་པོ། ཞེས་དང་། ཇི་ལས། ཆེས་ཞེས་(༡༥:༡༣)བྱ་བའི་སྐུ་རེངས་གར་དུ་ཟེན་གྱང་  
 རི་སྤྱིད་དུ་ཉི་མ་གར་བར་མ་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་གསོ་སྦྱང་ལ་སོགས་པའི་ལས་བྱའོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

### བདག་འབྲེལ་གྱི་སྐུང་བ་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་ནི། ཅ་བར། སྐང་བ་ལ་ནི་འདུ་ཤེས་ལས་གཙོ་ཆེར་རང་གི་ཉིད་དོ། །  
 དེ་ནི་བསྟོས་པ་ཉིད་ན་བྲལ་བ་ཉིད་དོ། །རབ་རྩ་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་ངེས་བར་བྱས་པ་ཡང་  
 དེ་ཉིད་དོ། །ཆོས་གོས་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྟགས་ནའོ། །འདི་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་  
 ཉིད་ཀྱང་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལས་ཉམས་ན་ཡང་ངོ། །ཞེས་སྐུང་། འཆང་  
 འབྲེལ་འཇོག་སོགས་གྱི་སྐུང་སྐུང་བསྐྱེད་པ་ལ་དངོས་པོ་དེ་རང་དབང་ཞིང་བདག་རྩ་

འཛིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། གཞན་གྱི་རྣམ་ལ་གཞན་གྱི་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་།  
གཞན་གྱི་དེ་ལ་རང་གིར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། རང་གི་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་འདུ་ཤེས་གསུམ་  
གང་ལ་འང་དངོས་གཞི་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། སྤང་པ་ལ་ནི་འདུ་ཤེས་ལས་གཙོ་  
ཆེར་རང་གི་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྷང་པ་ཐུན་མོང་བ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འཆང་འཛིག་འབྱུར་  
འཇུག་ལ། འཐག་འཇུག་རས་ཆེན་བརྟན་མཐའ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་དང་། བརྩ་ཚན་བར་  
པ་དང་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྱིར་བ་ལས། བདག་པོ་དང་འབྲེལ་  
བའི་ཐུན་མོང་བ་ནི། འཆང་འཛིག་འཇུག་འཕྱིས་བརྒྱད་དང་བརྩ་ཚན་བར་པ་སྟེ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤང་ལྷང་དེ་བཙོ་བརྒྱད་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་  
ཡོད་དེ། རང་གི་ཡིན་ཀྱང་ཞེ་ཐག་པ་ནས་གང་ཟག་གམ་དགོ་འདུན་གཞན་ལ་བསྟོས་ན་  
དེ་མི་འབྱུང་། རབ་བྱུང་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ན་བྱིན་རྒྱལ་སམ་རྣམ་བརྟགས་མེད་  
པར་དེ་བརྒྱུད་ཡང་དེ་མི་འབྱུང་། ཆོས་གོས་དང་ཡོ་བྱད་ལ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ཆོག་བྱས་  
ན་འང་སྤང་ལྷང་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་བརྟགས་དང་བྱིན་  
རྒྱལ་གང་རུང་མ་བྱས་ཀྱང་དེ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། དེ་ནི་བསྟོས་པ་ཉིད་ན།  
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་  
གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། ཆོས་(ཏཱ་ལའ་)གོས་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྟགས་ནས། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར།

རྣམ་བརྟགས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བམ་ལུ་ལས། རུང་བར་བྱ་བའི་ཆོག་དང་སྐྱགས་  
ནི་དགོ་སྟོང་གི་མདུན་དུ་འགྲོང་སྟེ། གཉིས་ཀས་གོས་ཀྱི་གྲུ་ནས་བརྒྱུད་ནས་འདི་སྐད་  
ཅས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བརྒྱ་

བའི་གོས་ལྷག་པར་རུང་བར་མ་བྱས་པ་རུང་བ་བྱ་བར་འོས་པ་འདི་མཁན་པོ་ལ་རུང་  
བར་བགྱིའོ། །མཁན་པོ་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་བཅད་པར་བགྱིའོ། །རྒྱུན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་  
བགྱིའོ། །ཞེས་པ་ལན་གསུམ་བརྒྱུས། མཁན་པོ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་རུང་བར་བྱ་ན་ཡང་  
ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་མིང་བརྗེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྷང་བ་  
འདི་ལ་བསྟོས་པ་དང་རྣམ་བརྟགས་གྱི་ཐབས་གྱིས་ཡོ་བྱད་རང་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ།  
ཤན་འབྱུང་བ་དང་ཤན་རྟེན་པ་གཉིས་ཀ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། འདི་ལ་རྗེས་སུ་  
ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཅུ་བར།  
དེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞག་བདུན་པ་ལ་ནི་རིགས་  
མཐུན་པ་ལའོ། །ལྷང་བ་དེ་ཡོད་ན། ཡོ་བྱད་ཅུ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལ་སྤང་བ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་བྱུང་།

ཤན་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷང་བ་བཤད་པ།

འདིར་ཤན་ལ་དེ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་གྲངས་  
དང་། དབྱེ་བ་དང་། བསྟུ་བ་དང་། ཤན་འབྲེལ་ཚུལ་དང་། ལུ་བཞི་བརྩི་བ་དང་བདུན།  
དང་པོ་ཡོད་དེ། ཞག་ཤན་གསུངས་པས་དེ་བྱུང་དོགས་ནས་ཡོ་བྱད་བྱིན་རྒྱབས་ལ་  
བརྩོན་པ་དང་། སྤང་ཤན་གསུངས་པས་དེ་འདག་པའི་ཆེད་དུ་སྤང་ལྷང་ཕྱིར་བཅོས་ལ་  
བརྩོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེག་བྱེད་དེས་རང་གི་བདེག་བྱ་ལ་ཉེས་  
པ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཤུགས་ཏེ། ཤན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཤན་གསུམ་  
ཀར་བྱབ་པ་སྤྱིའི་འཛིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟ་འམ་འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བརྟུས་  
ལས། རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཉིད་དེ་ཡོད་ན་བྱིས་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཡང་



འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༩༥ན)ཕྱིར། རྣམ་འབྲེལ་ལས། བཟློན་བྱའི་ཤན་  
གྱི་བྱུང་བར་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཟློན་བྱ་བཟློན་བྱེད་གྱི་ཤན་ཡང་ཡོད་པས་  
སྒྱིར་ཉེས་པས་མ་བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་གྲངས་ཡོད་དེ། །ཤན་དང་། རྩེས་སུ་ཞུགས་དང་། རྒྱུན་འབྲེལ་དང་།  
འུགས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱ་དོན་ནི། རྩེ་མ་འམ་གཞན་གྱི་བྱེད་བ་ཞུགས་པས་  
ན་ཤན་དང་། དེ་འམ་དེའི་དབང་གིས་རྒྱུར་པས་ན་རྩེས་ཞུགས་སྒྲགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།  
དེ་རྩེ་ལས་བཤད་བ་ལས་སོ། །

བཞི་བ་འདིར་ཤན་ལ་དབྱེ་ན། གོས་གྱི་ཤན། ལྷུང་བཟེད་གྱི་ཤན། སྒྲན་གྱི་ཤན།  
ལྷུང་བའི་ཤན་དང་བཞི་ཡོད། དང་པོ་ལ་ཞག་བརྩུ་བ་དང་སྒྲ་འཛོག་གི་གཉིས་ཡོད། ལྷ་  
བ་བསྐྱས་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ལྷུང་བའི་གཞི་རྩེས་ཤན་དང་། སྒྲངས་པའི་སྒྲ་ལྷུང་ཤན་  
གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གོས་ལྷུང་སྒྲན་གསུམ་གྱི་ཤན་དང་པོར་འདུ་བའི་ཕྱིར། གཙོ་  
པོར་རྩེས་སྒྲ་མ་འམ་གཞན་སྟོབས་གྱིས་གོས་པར་བྱས་པའི་ལྷུང་བའི་གཞིའི་རྩེས་དེ་  
རྩེས་ཤན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གོས་ལྷུང་སྒྲན་གྱི་ཤན་གསུམ་ཡོད།

ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིའི་ཤན་ལ་ཉེས་པའི་རྩེས་མི་དགོས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྩེས་  
དེའི་ཉེས་པ་མིན་པའི་ཤན་རྣམ་རྩེས་ཞུགས་སྐབས་འདིར་དབྱེད་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།  
ཤན་དེག་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་མ་བསྐྱེད་གོང་དུ་འང་ཉེས་པ་  
སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གོས་དེ་རང་གི་རྩེ་མའི་འུགས་སམ་གཞན་གྱི་འུགས་གྱིས་སྒྲང་ལྷུང་བྱེད་  
པའི་རྩེས་སུ་སོང་བ་དེ་གོས་གྱི་ཤན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ཞག་བརྩུ་འཆང་སྒྲང་  
གཞན་སྟོབས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གོས་ལྷ་བྱ་དང་། སྒྲ་འཛོག་གི་དེ་གཞན་སྟོབས་གྱིས་སྐྱེད་  
པའི་ཁ་སྐྱོང་གི་གོས་ལྷ་བྱ་གཉིས། ལྷུང་བཟེད་དང་སྒྲན་ཡང་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་སྒྱུར་

རིགས་ཏེ། ཕ་བར། དེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་སྒྲིམ་པས་རང་དང་འདྲ་བ་ལ་ཤན་བརྟེན་གསུ་མི་  
འདྲ་བ་ལ་མི་བརྟེན་གསུ་(ཏཱ་ལའ་)པའི་བྱིར། བཅ་ལྔ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ལ་སྟེ། འདི་  
ལྟ་སྟེ། གོས་བཅུར་གཏོགས་པ་ནི་ཞག་བཅུ་ལ་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །སྒྲ་བ་གཅིག་པར་  
གཏོགས་པ་ནི་སྒྲ་བ་གཅིག་པ་ལའོ། །ལྷུང་བཟེད་དུ་གཏོགས་པ་ནི་ལྷུང་བཟེད་ལའོ། །  
སྒྲ་ཞག་བདུན་པར་གཏོགས་པ་ནི་སྒྲ་ཞག་བདུན་པ་ལ་འབྱུང་བ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ལྷུང་བ་དེ་ཡོད་ན་ཡོ་བྱད་ཅམ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལ་སྒྲ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་  
གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲ་ལྷུང་བཤགས་པའི་ཆོ་མལ་པས་དངོས་  
པོ་བྱིས་ཆེད་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་སྒྲ་དགོས་ཀྱང་བྱིས་ཆེད་རིགས་མི་མཐུན་ལ་སྒྲ་  
ལྷུང་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། བཅ་ལྔ་ལས། དགོ་སྒྲོང་དེས་གལ་ཏེ་བྱིས་རིགས་མཐུན་པ་  
འམ་མི་མཐུན་པའི་ཡོ་བྱད་ཅམ་ཆེད་ན་དེའི་ཆོ་བཤགས་པའི་དུས་ན་དགོ་སྒྲོང་དེས་ཡང་  
སྒྲ་བར་བྱའོ། །དེའི་བྱིར་ལྷུང་བ་ནི་བཤགས་པ་བྱ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
དེས་ན་རྩལ་ཤན་དང་ཞག་ཤན་དང་དུས་ཤན་གསུམ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཡང་  
བྱིན་རྒྱལས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རང་གི་བརྟེན་བྱའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཉེས་པ་གོས་པར་བྱས་པ་  
ཞག་ཤན་དེ་ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། བརྟེན་བྱ་བྱིན་བྱིས་བརྒྱལ་  
པའི་ཞག་ཤན་དང་། ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་གྲངས། བརྟེན་བྱ་བྱིན་  
རྒྱལས་ཅན་ལ་ཉེས་པ་གོས་པར་བྱས་པའི་ཞག་ཤན་དེ་ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་  
མཚན་ཉིད། ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། བརྟེན་བྱ་བྱིན་རྒྱལས་ཅན་ལ་ཞུགས་པའི་  
ཞག་ཤན་དོན་གཅིག །ཡང་ན་ཤན་ཐམས་ཅད་བསྟུན། ཞག་ཤན། སྒྲ་ཤན། ལྷུང་

གན་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། སྤང་གན་དང་ལྷང་གན་སོ་སོར་བྱེ་བ་ནི། རྩམ་དེ་སྤང་དགོས་  
 གྱུང་དེ་ལ་སྤང་ལྷང་མི་འབྱུང་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། དགེ་སྤོང་དེ་ལ་སྤང་ལྷང་ལྷང་ཡང་  
 སྤང་གན་མི་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཙ་བར།  
 ལྷང་བ་དེ་ཡོད་ན་ཡོ་བྱད་ཙམ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལ་སྤང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། རིག་  
 ལས། ལྷང་བ་དེ་ཡོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བའི་ལྷང་བྱེད་དེ་ཡོད་ན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་  
 (༡༥༣)པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། མ་བཤགས་པ་ལ་བྱིས་ཡོ་བྱད་རིགས་མཐུན་པ་འམ་  
 མི་མཐུན་པ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་རྟེན་ཅིང་། བདག་གིར་བྱས་ན་སྤང་བར་བྱ་དགོས་པ་  
 ཉིད་འབྱུང་གི་ལྷང་བ་ནི་མི་འབྱུང་བལོ། །ཞེས་དང་། རིག་ལས། སྤངས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་  
 བྱ་བ་ནི་སྤང་བར་བྱ་དགོས་པ་ཉིད་འབྱུང་གི་ལྷང་བ་ནི་མི་འབྱུང་བལོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤང་གན་ལྷང་གན་བྱད་པར་གིན་རྩ་ཆེ་བ་མ་གོ་བ་སྤང་དོ། །

འདིའི་སྤང་དགོས་ཀྱི་གན་ནམ་ཤུགས་བྱུང་ཡང་ཉེས་གན་དང་ཞག་གན་གང་ཡང་  
 མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྷང་བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རིག་ལས། དེའི་གཞི་ལས་ལྷང་བ་མི་འབྱུང་  
 བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས་གྱུང་དོ། །དེ་ལ་ལྷང་གན་མ་བྱུང་ཡང་  
 སྤང་ལྷང་སྤང་མའི་གན་ནམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་ལས།  
 ལྷང་བ་དེ་ཡང་མ་བཤགས་པར་གཞན་ཞིག་རྟེན་ན་དེ་ཡང་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་མའི་  
 ཤུགས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ཡོ་བྱད་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྤྱིའི་དོན་  
 ལ་འགྲེལ་ཆུང་ལས། སྤྱད་པ་ཙམ་ཡན་ཆད་གྱུང་སྤང་དགོས་ཞེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།  
 སྤངས་དགོས་ཀྱི་གོས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་དོས་ཀྱན་ནས་བྱུ་གང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱེད་  
 ལས། སྤངས་པ་རྣམས་ཀྱི་གོས་ཐ་མ་ནི་བྱུ་གང་ཁོ་ར་ཁོར་ཤུག་གོ། །ཞེས་དང་། རིག་  
 ལས། བྱུ་གང་ཁོར་ཤུག་ལས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆུང་བ་ནི་སྤངས་པར་དོས་པ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་ཤེ། གང་ཟག་ཁྱད་  
པར་ཅན་ལ་སྤང་ལྟང་བྱུང་ཡང་བཤགས་དུས་དངོས་པོ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་  
པར་ཅན་དེ་ཕྱིར་བཅོས་ལ་བཅོན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་ཅུ་བར། རོ་ཆ་དང་  
ལྟན་པ་དང་། མདོ་ལྷེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་གེས་  
པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་དགོ་འདུན་ལྟག་མ་ལས་འདག་གོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ན་ཁ་ཅིག་ཇུས་ཤན། ཞག་ཤན། ལྟང་ཤན། གསུམ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།  
ཇུས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཞག་ཤན་དང་ཞག་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཇུས་ཤན་མི་(༡༧༧བ)རྟེན་པའི་  
ཕྱིར། ཇུས་མེད་པར་ཞག་འབའ་ཞིག་གིས་ཤན་གྱི་སྤང་ལྟང་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྟང་ཤན་གྱི་  
རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྤང་ལྟང་བྱུང་ནས་མ་བཤགས་ཀྱི་བར་ལ་ལོ་བྱད་གྱི་ཇུས་སྤང་དགོས་པའི་  
ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཉེས་པ་རྒྱན་འབྲེལ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་བྲེང་བ་ལས་སོ། །

དུག་པ་ལ་འདྲེས་ཚུལ་དང་། ལྟང་བ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤན་འདྲེས་  
ཚུལ་ཡོད་དེ། གོས་གྱི། ལྟང་བ་བྲེད་གྱི། རྒྱན་གྱི་ལྟང་བའི་ཤན་འདྲེས་ཚུལ་བཞི་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར། གོས་ལྟང་རྒྱན་གསུམ་གྱི་ཤན་འདྲེས་དུས་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་སྤང་མ་ཇེས་ཞུགས་  
ཡོད་པ་ལ་ཕྱི་མ་གསུམ་ན་མ་རྟེན་པའི་དུས་དེར་ཤན་ཞུགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ལས།  
ཆོས་ལ་ཆོས་གོས་རྟེན་པ་ཆོས་ལཱི་ཉིན་བར་ཆོས་གོས་དེ་ན་མ་པར་བརྟགས་པར་བྱེད་  
དམ་བཅོམ་པར་བྱེད་ན་ཕྱིས་དེའི་ཉིན་མོ་ཉིད་ལ་ཆོས་གོས་གཞན་ཞིག་རྟེན་གྱང་སྤང་མའི་  
ཤན་དེས་ཤན་འདྲེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་ཤེ། དེ་བྱིན་གྱིས་  
མ་བརྒྱབ་ན་གོས་དེ་པ་རྟེན་པ་དང་ཤན་འདྲ་བར་སྤགས་ལ་བརྟན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་  
བྲེང་བ་ལས། ཇུས་ཤན་འདྲེ་དུས་ནི་དེག་བྱ་དེ་ན་མ་གྲུབ་པ་ན་ཤན་འདྲེ་བ་ཡིན་ཏེ།



ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་གསུམ་རེ་རེ་ལའང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་  
དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་གཉིས་ཡོད།

དང་པོ་ལ་ཞག་བརྩུ་འཆང་སྤང་གི་དེ་དང་། རྒྱ་འཛོག་གི་ཤན་གཉིས། དང་པོ་ལ་  
གཉིས་ལས། ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པས་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་  
པ་ལ་ཤན་འབྲེས་པ་སྟེ། ཆོས་གཅིག་ལ་འཁོར་གསུམ་ཁེགས་པ་ཡན་ཆད་གི་གོས་ཅིག་  
རྟེན་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པར་བཞག། ཆོས་གཉིས་ནས་དགྲའི་བར་གོས་གཞན་རྟེན་  
པ་གཞན་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པར་ཆོས་བརྩུ་གཅིག་གི་སྒྱུ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བ་དང་སྒྲ་མ་ལ་  
རང་སྟོབས་གྱིས་ཞག་བརྩུ་འཆང་སྤང་དང་། བྱི་མ་ལ་སྒྲ་མའི་ཤན་སྟོབས་གྱིས་ཞག་  
བརྩུ་འཆང་སྤང་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཅུ་བར། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་  
ལོ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། རང་ཉིད་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དང་བཅས་པའི་གོས་ནི་  
གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པའི་གོས་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་  
(འཕུལ་)པའི་གོས་ལ་ཤན་འབྲེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་དུས་མཉམ་པའི་ཤན་དང་། མི་མཉམ་  
པའི་ཤན་འབྲེས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་གཅིག་ལ་གོས་གཉིས་རྟེན་པའི་གཅིག་  
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་ཅིག་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པར་བརྩུ་གཅིག་གི་སྒྱུ་རེངས་  
ཤར་བའི་ཆེ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པ་ལ་རང་སྟོབས་དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་མ་  
བརྒྱབ་པའི་མཉམ་པའི་ཤན་སྟོབས་གྱིས་ཞག་བརྩུ་འཆང་སྤང་སྟེན་པའི་བྱིར། རྒྱུ་  
ལས། གང་གིས་ཉིན་གཅིག་ཁོ་ནར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོས་གོས་གཉིས་བདག་གིར་བྱེད་པ་  
ལ་ཆོས་གིས་གཅིག་ནི་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་པར་བྱེད་ལ། ཅིག་གོས་ནི་མི་བྱེད་ན་དེ་ལ་ནི་ཆོས་  
གོས་དེ་གཉིས་ཀས་ཞག་བརྩུ་འདས་ན་སྤང་པ་ཁོ་ནར་འབྱུར་དེ། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་

ཐེང་བ་ལས། ཕྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པས་བརྒྱབས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐབས་སུ་ཐུ་མ་  
 འཇ་དུས་མཉམ་པས་བརྟེན་ཅིང་། ཕྱི་མས་བརྟེན་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 མི་མཉམ་པའི་ཤན་བརྟེན་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོས་གཅིག་ལ་གོས་ཆད་ཡོངས་རྟེན་པ་  
 ཕྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པར་བཞག། ཆོས་དུག་ལ་རྟོགས་མཐུན་གྱིས་གོས་རྟེན་པ་ཕྱིན་  
 གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱང་ཆོས་བརྟེན་གཅིག་གི་སྐྱེ་རངས་ཤར་བའི་ཆོ། ཐུ་མ་ལ་རང་སྟོབས་དང་ཕྱི་མ་  
 ལ་གཞན་གྱི་ཤན་སྟོབས་ཀྱི་འཆང་སྤང་སྟེན་པ་གང་ཞིག། ཆོས་གཅིག་ལ་གོས་ཆད་ཡོངས་  
 རྟེན་པ་ཕྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པར་བཞག་པ་ཆོས་ལྟ་ལ་གོས་རྟོགས་མཐུན་ཕྱི་མ་ཅིག་རྟེན་  
 པས་ཆོས་དུག་ལ་གོས་ཕྱི་མ་ཕྱིན་རྒྱབས་སོགས་མ་བྱས་པར་གོས་ཐུ་མ་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་  
 ཀྱང་ཆོ་བརྟེན་གཅིག་གི་སྐྱེ་རངས་དང་པོ་ཤར་བ་ན་གོས་ཕྱི་མ་དེ་ལ་ཐུ་མའི་ཞག་བཞིའི་  
 ཤན་དང་རང་གི་ཞག་དུག་གི་རང་སྟོབས་བསྟོམས་ནས་ཞག་བརྟེན་འཆང་སྤང་སྟེན་པར་  
 རྒྱུ་འབྱེད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་བར། འདི་ལ་གཞན་ཡོད་ན་ཕྱིན་  
 གྱིས་མ་བརྒྱབ་པ་དེའི་ཤན་ཚུན་ཆད་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་  
 སྟེ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། གོས་འཆང་བ་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ། ཞེས་པ་ནས། གོས་  
 ཐུ་མ་རུང་བར་བྱས་སམ་བསྟོས་ཀྱང་གོས་ཕྱི་མ་ལ་དེ་དག་མ་བྱས་ན་ཞག་བཞིའི་(༡༥བ)  
 ཤན་དང་དུག་གི་རང་སྟོབས་བསྟོམས་པས་སྤང་བ་སྟེན་དེ། རྒྱུ་འབྱེད་དུ། ཞེས་སོགས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲ་འཛོག་གི་གོས་ཤན་ལ་གཉིས་ལས་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་  
 གཅིག་ལ་ལམ་གསུམ་ཁེབས་པའི་ཆད་དུ་མ་ཡོངས་པའི་གོས་གཅིག་རྟེན་པ་ཕྱིན་གྱིས་  
 མ་བརྒྱབ། ཆོས་གཉིས་ནས་སུམ་རྩའི་བར་གོས་གཞན་ཆད་ཡོངས་མ་ཡིན་པ་རྟེན་པ་  
 ཕྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པར་ཆོས་སོ་གཅིག་པའི་སྐྱེ་རངས་ཤར་བའི་ཆོ་ཐུ་མ་ལ་རང་སྟོབས་

དང་བྱི་མ་ལ་ཤན་སྟོབས་གྱིས་ཟླ་འཛོག་གི་སྤང་བ་སྦྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བྱུང་བར་ཅན་ལ་སྤར་ལྟར་མཉམ་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པས་བརྒྱབས་  
པ་ལ་དང་། བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པ་སྤེམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་བྱི་མ་ལ་ཤན་བརྟེན་  
ཚུལ་སྤེམ་ལས་དབག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྟར་བཟེད་ཀྱི་ཤན་ལ་ཡང་བྱུང་བར་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་ཡིན་པ་  
གཉིས་དང་ཤན་འབྲེས་ཚུལ་དང་ཤན་ལྟར་སྦྱེད་དུས་གོས་ཀྱི་འདོན་པ་བརྟེན་པ་མ་གཏོགས་  
ཞག་བརྒྱའི་འཆང་སྤར་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སྤྲོན་ཤན་ལ། ཞག་བརྒྱན་པའི་དེ། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་དེ། རི་བྱིད་འཆོ་  
བཅང་གི་ཤན་བྱེད་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་བྱུང་བར་ཅན་དང་། བྱུང་བར་ཅན་མ་  
ཡིན་པའི་དེ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་གཅིག་ལ་སྤར་མ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་རྟེན་པའི་  
གཅིག་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཅིག་གོས་མ་བརྒྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བཞག་པ་ཞག་བརྒྱད་པའི་  
སྤྱི་རངས་ཤར་བའི་ཆོས་མ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་སྤྱི་རམ་ལ་རང་སྟོབས། བྱིན་གྱིས་མ་  
བརྒྱབ་པ་ལ་ཤན་སྟོབས་གྱིས་ཞག་བརྒྱན་པའི་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་བ་འབྱུང་བའི་བྱིར།  
ཅུ་པར། དེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར། འདི་གོས་སྤྲོན་ལྟར་བཟེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤན་འཆང་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར།  
འི་གྲྭ་ལས། གཉིས་ཀ་ཡང་ཉིན་གཅིག་ཁོ་ནར་བདག་གིར་བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་དུས་  
མཉམ་པར་གསུངས་པའི་རུང་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ཆོས་གཅིག་ལ་མར་གཅིག་  
རྟེན་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་(༡༩་མ)ཆོས་གཉིས་ལ་མར་གཞན་རྟེན་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་  
པར་བཟའ་བྱིར་བཞག་པ་ཞག་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་རངས་ཤར་བ་ན་ཞག་བརྒྱན་པའི་སྤང་བ་  
འབྱུང་སྟེ་དེ་ཡང་མར་གིས་མར་ལ་དང་། འབྱུ་མར་གྱིས་འབྱུ་མར་ལ་དང་། སྤྱི་རམ་གྱིས་

ཐུ་རམ་སྟགས། རང་དང་རིགས་གཅིག་པ་དགོས། ཞག་བདུན་པར་རིགས་གཅིག་ལྟ་  
ཐུས་མི་ཚོགས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། ཞག་བདུན་པ་ལ་ནི་རིགས་མཐུན་པ་ལོ། །ཞེས་སོ། །

འདི་ལ་ཤན་བརྟེན་བྱེད་གཉིས་ཀ་བྱིན་རྒྱལས་ཅན་དགོས་པར་འདྲོད་པ་མི་འཐད་  
བར་ཐལ། རྣམ་འབྱེད་ལས། དག་སྒྲོང་གིས་ཆོས་ལ་མར་རྟེན་ལ། ཆོས་གཉིས་ལ་  
གཞན་ཞིག་གྱང་རྟེན་པར་གྱུར་ན། དེས་སྒྲུ་མ་གྲོས་བཟའ་བར་བྱ་ཞིང། ཕྱི་མ་གྲོས་  
བཟའ་བར་བྱ་བའམ་རུང་བར་བྱ་བའམ། གཞན་ལ་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །གཏོང་བར་མི་བྱེད་  
དམ། རུང་བར་མི་བྱེད་དམ། གཞན་ལ་སྦྱིན་པར་མི་བྱེད་ན་ཞག་བརྒྱད་པའི་སྦྱ་རེངས་ཤར་  
ན་སྒྲུང་པའི་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷུ་བློ། རུང་བར་བྱ་བ་བྱིན་  
རྒྱལས་སྟགས་མི་བྱེད་ན་སྒྲུང་པ་སྦྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འིགྲཱ་ལས་གྱང་། ཞག་  
བདུན་པ་ལ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མར་དང་འབྲུ་མར་ལ་སྟགས་པའི་རྣམ་ཞག་བདུན་པ་ཉིད་  
དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱལས་པ་ལོ། །རིགས་མཐུན་པ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིས་རྟེན་པའི་རྣམ་  
ཀྱི་རིགས་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་འདྲ་བ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་རང་གི་སྦྱོན་  
ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་བྱིན་རྒྱལས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་མ་གྲོས་པས་ནོངས་པ་ཡིན་པས་དོར་  
བྱ་ཞོན་འོ། །

འོ་ན། འིགྲཱ་ལས། བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱལ་བ་དེ་ཞག་བདུན་འདས་པར་འཆང་དུ་ཟེན་  
གྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རུང་པའི་ཕྱིར་གསེར་ལ་སྟགས་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་  
མི་འཐད་བར་ཐལ། ཤན་བརྟེན་བྱ་བ་བྟེན་བྱེད་གཉིས་ཀར་བྱིན་རྒྱལས་ཅན་མི་དགོས་  
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ལྷུ་བློ། དེ་ནི་ཤན་དང་མ་འབྲེལ་བར་བྱིན་ལེན་དང་བྱིན་རྒྱལས་གང་  
ཡང་མ་བྱས་པའི་ཐུ་རམ་ཞག་བདུན་པ་དེ་ཡང་རུང་བ་གསུམ་གང་(༡༩)བ་རུང་བྱས་ན་  
ཞག་བདུན་ལས་ལྟག་འཆང་ཡང་ཉེས་པ་མི་འོང་བ། རུང་བ་གསུམ་བྱས་པའི་གསེར་



སྒྲིགས་པའི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱུ་རྩལ་རྩལ་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཐུན་ཚོད་ནི། རྒྱུ་རྩལ་པའི་ཐུན་ཚོད་པ་ལྟོ་ཐུན་ཚོད་པར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་ཏེ། རྒྱུ་ཡོལ་ནས་རྒྱུ་རྩལ་པའི་ཐུན་ཚོད་པ་བྱིན་ལེན་བྱས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པར་བཞག་པ་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་མཚན་མོའི་ཐུན་དང་པོ་འདས་ཆེ་ལྟ་མས་རང་སྟོབས་དང་བྱི་མས་ཤན་སྟོབས་ཀྱིས་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་ལུང་སྟེད་པའི་བྱིར། འདི་ལ་བདེག་བྱེད་ལྟད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཤན་བདེག་པ་མེད་དེ། ཐུན་ཚོད་སྤོང་བྱིན་སྐྱབས་ཀྱི་དུས་ལྟོ་རྩོམ་རྩལ་པའི་ཐུན་ཚོད་ལྟོ་ཐུན་ཚོད་པ་ལྟོ་ཐུན་ཚོད་པར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལན་ཚུན་ཤན་མི་བདེག་པར་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་འདས་ཆེ་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་ལུང་སྟེད་པའི་བྱིར། བྱི་མཉམ་པ་ཆོས་གཅིག་ལ་ཨ་རུ་ར་གཉིས་རྟེན་པའི་གཅིག་བྱི་ཤན་ལྟད་པར་ཅན་ནི་དུས་མཉམ་པ་ཆོས་གཅིག་ལ་ཨ་རུ་ར་གཉིས་རྟེན་པའི་གཅིག་བྱི་ཤན་ལྟད་པར་ཅན་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་ཅིག་ཤོས་མ་བསྐྱེད་པར་བཞག་པ་ནད་སྒྲིག་ཤིང་ཞག་གི་མཐའི་སྤྱི་རངས་དུས་ལྟོ་མས་རང་སྟོབས་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ཤན་གྱིས་གསོག་འཛོག་གི་སྤང་པ་སྟེད། མི་མཉམ་པ་ལྟོ་ཐུན་སྐྱབས་ཅན་གྱིས་བྱི་མ་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡང་ནད་སྒྲིག་ཆེ་ལྟ་མས་རང་སྟོབས། བྱི་མས་ཤན་གྱིས་སོ། །

ལྟད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་ཨ་རུ་ར་རྟེན་པ་འཛོམས་པར་བསྐྱེད་པས། ཆོས་བྱི་མ་གང་རུང་ལ་རྟེན་པ་ཡང་དེར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་ཏེ་བཞག་ །དེ་ནད་སྒྲིག་ཆེ་གསོག་ལ་སྟེར་པ་སྒྲིགས་མ་བྱས་པར་ནད་སྒྲིག་པའི་ཞག་གི་མཐའི་སྤྱི་རངས་ཤན་ཆེ་གསོག་འཛོག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་དག་ལ་འང་འཕགས་ལུལ་ནའང་འདོད་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་བཞེད་པ་དྲི་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་

ཏེ། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ཏུས་ལྷ་(ཏཱ་ལའི་)རུང་བ་དང་ཐུན་ཚོད་ཏུ་རུང་བ་དང་འཚོའི་  
བར་ཏུ་བཅང་བ་རྣམས་ལ་སྒྲིན་གྱིས་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཞག་བདུན་བ་  
ལས་བྱེ་བྱག་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །འདིར་ཞག་བདུན་བ་ཞེས་སྒྲིས་པ་དཔེ་ཙམ་ཏུ་རིག་  
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུ་ལས་གྱུང་། ཞག་བདུན་བ་ཞེས་བྱ་བ་  
སྒྲིས་པ་ནི་དཔེ་ཙམ་ཏུ་ཟད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཏུས་ལྷ་རུང་བ་དང་། ཐུན་  
ཚོད་ཏུ་རུང་བ་དང་། ཞག་བདུན་བ་དང་། འཚོ་བའི་བར་བཅང་བ་ལ་སོགས་པ་གསོག་  
འཛིག་བྱས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རི་ལྟར་ཟས་ནི་ལྟར་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་ཏུ་  
འཆང་ན་སྤང་བའི་ལྟར་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ནད་རི་སྤྱིད་འཚོ་བཅང་ན་ལ་ཤན་འབྱུང་ཡང་སྤྱིད་ཆེ་རི་སྤྱིད་འཚོ་བཅང་གི་  
སྒྲིན་ལ་ཤན་བརྟེན་པ་མེད་དེ། དགོ་སྒྲོང་ཆེ་འཕོས་མ་ཐག་ཏུ་ལྟར་བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།  
དེས་ན་སྒྲིན་གྱི་ཤན་བརྟེན་བྱེད་ཡིན་ན་སྒྲིན་བྱིན་རྒྱལས་ཅན་གྱིས་ཁྱེད་ལྟེ། བསྐྱབ་བྱ་  
གནམ་ཅེ་ལྟེ་ལས། གཞིའི་ཡན་ལག་རྣམ་པ་བཞི་ལས་གང་རུང་ཡིན་པ། བས། རོ་བོ་  
མ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ། རང་ངམ་རང་དང་འདྲ་བས་བྱིན་ལེན་དང་བྱིན་རྒྱལས་གང་རུང་  
བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ལྟེ། བྱིན་ལེན་དང་བྱིན་རྒྱལས་གང་རུང་མེད་  
ན། གཞིའི་ཡན་ལག་མི་ཆང་ལ། དེས་ན་མཐར་ཐུག་གྱུང་རི་བཞིན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་  
ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་ཆད་ཡང་། བསྐྱབ་བྱ་གནམ་ཅེ་ལྟེ་མ་ལས། མཐར་ཐུག་བྱིན་རྒྱལས་  
མེད་པའི་སྒྲིན་བཞི་པོ་ལྟེ་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་གྱུང་ཆོགས་འདས་པ་དང་། བྱིན་བྱིན་ལེན་  
བྱས་པ་ཐུན་ཚོད་ལས་འདས་པ་དང་། བྱིན་རྒྱལས་ཅན་རང་རང་གི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱི་ཏུས་  
ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྟར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་བྱིན་  
རྒྱལས་དང་ཤན་མེད་པར་རང་སྒྲོབས་གྱིས་སྤང་བའི་ལྟར་བ་སྤྱེད་ཚུལ་འདིས་ཤེས་པར་

གྱིས། དབྱེད་ལྷན་རྒྱུ་ལ་ (༡༧༥) ལེགས་བཤད་གྱི་དགའ་ལྷན་དང་རྒྱུ་དབྱེད་སྒོ་  
བརྒྱུ་ཡོད་པས་གཅིག་པར་གྱིས་ཤིག །

༥ འདི་དག་ལ་མཐའ་དབྱེད་ན། ཁ་ཁ་ལྷན་ལ་ལེ་ལེ་ཅིག་ཅིག་འདུལ་ཡོང་། ལ་ལ་ན་རེ།  
ཞག་བརྒྱ། ཞག་བརྒྱ་པའི་སྤང་བ་སོགས་ལ། ཞག་རེ་རེ་ལྷན་དགོས་དེ། ཞག་བརྒྱའི་  
འཆང་བརྒྱ་གཅིག་འདའ་དགོས། བརྒྱ་པ་ལ་བརྒྱད་འདའ་དགོས། ལྷ་འཛོག་ལ་ཞག་  
སོ་གཅིག་འདའ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ། འདུལ་བ་བསྐྱུས་པ་ལས། ཞག་བརྒྱ་གཅིག་འདས་  
བ་ན་འཆང་བའི་སྤང་བའོ། ཞེས་དང་། ཅ་བར། བརྒྱ་པའི་སྤྱ་རེངས་ཤར་ནའོ། ཞེས་  
གསུངས་པས་སོ་ཟེར། དེ་ལ་ཅ་བར། གཞན་གྱི་ཉི་མའི་དང་པོ་ལའོ། ཞེས་གསུངས་པ་  
དེས། ཞག་བརྒྱ་ལས་གཞན་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཉིན་ཞག་གི་དང་པོ་ལ་ཞག་བརྒྱ་འཆང་  
སྤང་འབྱུང་བར་བཤད་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞག་བརྒྱ་གཅིག་འདའ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱུ་འབྱེད་ལས། ཉི་མ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་སྤྱ་རེངས་ཤར་ན་སྤང་བའི་  
ལྷང་བྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བརྒྱ་གཅིག་པ་ཐལ་དགོས་པའི་  
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱུ་འབྱེད་ལས། ཉིན་སྐུམ་རྩ་ཅ་གཅིག་པའི་སྤྱ་རེངས་ཤར་ན་སྤང་  
བའི་ལྷང་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞག་སོ་གཅིག་པའི་ཐོག་མར་མི་  
འབྱུང་བར་སོ་གཅིག་འདའ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྤྱན་ཞག་བརྒྱ་པ་བྱིན་གྱིས་  
བརྒྱབས་པས་ལྷང་བ་ཁེགས་པ་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། དེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་ཤན་  
བརྒྱུ་པས་ཞག་མཐར་གསོག་འཛོག་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཉམས་སྤྱ། འདོད་མི་  
ལུས་དེ། ཞག་བརྒྱ་པའི་མཐའ་རྩན་གྱི་གསོག་འཛོག་གི་ལྷང་བ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཅ་  
བར། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་གསོག་འཛོག་མི་འབྱུང་བའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱ་པ་གོས་རིགས་སྤྱ་བཞི་དོས་བརྒྱད་བ་ནི། ཚོས་གོས་གསུམ་ལ་བྱང་དར་

གྱིས་རས་གྱི་ཚོས་གོས་ལ་བརྟེན། ཁ་དོག་མ་(༡༥༣)བསྐྱར་བས་བསྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་སྟེ།  
 ཅུ་བར། དེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་འདྲ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། དཀར་  
 པོ་ནི་ཁ་དོག་ཐམས་ཅད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་གསོག་གི་རེ་བ་མེད་  
 པ་དང་ཚོས་གོས་རྣམ་གསུམ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱེད་གང་གི་ཚད་ཅམ་དུ་  
 ཡོངས་པའི་གོས་ཀྱང་ཞག་བཅུ་འཆང་སྒྲིང་གི་ལྗང་བ་སྟེད་པའི་གོས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་  
 གསོག་གི་རེ་བ་ཡོད་ན་རྩ་འཛིན་གི་གོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། ཁ་བསྐྱར་བ་ལ་རེ་བ་  
 མེད་ན་རྩུང་བ་ཁྱེད་གང་ཡན་ཆད་ཀྱང་ཚོག་པ་དང་འབྲེལ། དྲིན་གྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡོད་  
 པ་ཉིད་ན་ཡང་དོ། །གཞན་དུ་ན་དེ་ནི་ཞག་སུམ་ཅུ་འདས་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་དར་མེར་པོ་ཁ་གསོག་རྟེན་པ་ལ་དམར་པོ་འམ་ཕྱོན་པོ་སོགས་ཁ་དོག་མི་  
 མཐུན་པ་རྟེན་ཀྱང་རེ་བ་གཅོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་བསྐྱབས་ནས་ཚོས་གོས་གཅིག་  
 བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ལས་རིགས་མི་མཐུན་པ་ནི་ཚོག་  
 པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གོས་རིགས་བསྐྱོག་མི་བསྐྱོག་གི་ཤན་ལ་སྟུ་བཞི་ཡོད་དེ། རིགས་ལྷག་ཤན་འབྱུང་  
 གི་གོས་དང་། རིགས་ལྷག་ཤན་མི་འབྱུང་བའི་དེ། རིགས་མི་བསྐྱོག་ཤན་མི་འབྱུང་བའི་  
 དེ། རིགས་མི་བསྐྱོག་ཤན་འབྱུང་བའི་གོས་དང་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཚོས་  
 གོས་གསུམ་མེད་པའི་དགེ་སྟོང་གིས་ཚོས་གཅིག་ལ་ཁྱེད་གང་གི་ཚད་ལོ་རུང་བའི་གོས་  
 གཅིག་རྟེན་པ། ཁ་སྟོང་རེ་བ་དང་བཅས་ཏེ། ཚོས་བཅུའི་སྟེ་རོལ་གྱི་ཚོས་ལ་ཚོས་གོས་  
 ཡོངས་རྟོགས་རྟེན་དེ་ཁ་སྟོང་གི་རེ་བ་མེད་པའི་ཆེ་ན། ཚོས་གཅིག་རྟེན་པའི་གོས་དེ་  
 རིགས་ལྷག་ཤན་འབྱུང་གི་གོས་སྟུ་འབྱུར་ཏེ། སྟེ་རྩ་འཛིན་གིས་ཡིན་པ་ལས་བསྐྱོག་  
 བས་ཞག་བཅུ་གཅིག་པའི་སྟེ་རེངས་ཤར་ཆེ་ཞག་བཅུ་འཆང་སྒྲིང་རང་སྟོབས་དང་ཚོས་



གོས་ལ་ཤན་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གོས་མེད་པའི་དགོ་སྒྲོང་གིས་(༡༥༥)ཆོས་གཅིག་གི་ཐོ་རངས་  
ལ་ཁྱུ་གང་ཆད་ཡོངས་ཁ་གསོག་གི་གོས་གཅིག་རྟེན། ཕྱི་དྲོ་ཆོས་གོས་གཅིག་རྟེན་ནས་  
ཁ་སྒྲོང་གི་རེ་བ་མེད་ཆེ་གོས་སྒྲུ་མ་དེ་རིགས་མི་བསྟོག་ཤན་མི་འབྱུང་པའི་གོས་ཡིན་ཏེ། དེ་  
སྒྲུ་ལྷ་འཛོག་གི་རིགས་ལས་བསྟོག་ནས་ཞག་བརྒྱ་གཅིག་པའི་སྐྱེ་རངས་ཤར་བ་ན་གཉིས་  
ཀས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཞག་བརྒྱ་འཆར་སྐྱང་གཉིས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། དེ་རྟེན་ནས་  
ཞག་བརྒྱ་པ་དེའི་དང་པོ་ལ་བག་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཆོས་གོས་མེད་པའི་དགོ་སྒྲོང་གིས་ཆོས་གཅིག་ལ་ཁྱུ་གང་ཆད་ཡོང་ཁ་  
སྒྲོང་རེ་བ་དང་བཅས་པ་གཅིག་རྟེན། ཆོས་གཉིས་ནས་སྐྱུ་ཅུའི་བར་གོས་གཞན་མ་  
རྟེན་པའི་ཆེ་གོས་དེ་རིགས་མི་བསྟོག་ཤན་མི་འབྱུང་པའི་གོས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུ་ལྷ་འཛོག་  
གི་སྐྱང་པ་སྐྱེད་པའི་གོས་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྟ་ན་འདྲ་རིགས་དེར་གནས་ལ་ཕྱིན་ནས་ཤན་  
དེག་ཕྱུའི་གོས་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་གོས་མེད་པའི་དགོ་སྒྲོང་གིས་ཆོས་གཅིག་ལ་ཁྱུ་གང་ཆད་ཡོང་ཁ་  
གསོག་གི་གོས་གཅིག་རྟེན། ཆོས་གཉིས་ནས་སྐྱུ་ཅུའི་བ་ལ་འདྲ་དེ་འདྲའི་ཁ་གསོག་གི་  
གོས་གཅིག་རྟེན་པ་བརྒྱུ་པའི་ཆེ། གོས་སྒྲུ་མ་དེ་རིགས་མི་བསྟོག་ལ་ཤན་འབྱུང་པའི་  
གོས་ཡིན་ཏེ། གོས་སྒྲུ་མ་དེ་སྒྲུ་ལྷ་འཛོག་གི་གོས་ཡིན་པ་ལྟར་རིགས་མ་ལོག་ཅིང་སྟོ་  
གཅིག་པའི་སྐྱེ་རངས་ཤར་བ་ན་གོས་སྒྲུ་མས་རང་སྟོབས་དང་ཕྱི་མས་ཤན་སྟོབས་ཀྱིས་  
ལྷ་འཛོག་གི་སྐྱང་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

# ཕྱིར་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ལུང་བ་བཞད་པ།

། བཞི་པ་ཕྱིར་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ་ནི། ལུང་བ་ཉིད་གྱི་དུམ་སྤ་དེ་  
ནི་མི་འགྱུར་རོ། །དགོ་འདུན་གྱི་ཡང་ངོ་། །འདི་ལ་མེད་པ་ཉིད་གཙོ་བོའོ། །ཞེས་ཐུང་།  
སྤང་ལུང་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པའི་ཆེ་བླ་གང་ལས་ལུང་བའི་གོས་གྱི་དུམ་སྤ་དང་། དགོ་  
འདུན་གྱི་ཆོས་གོས་དང་། གང་ལས་སྤང་ལུང་འབྱུང་བའི་གོས་ལུང་གཞན་ལ་བྱིན་ནས་  
མེད་པ་བཅུ་ནས་སྤང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་བཞད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མ་སྤང་རིན་  
མེད། བར་པ་རང་གཅིག་སྤ་ལ་མི་དབང་། ཕྱི་མ་དེ་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
རང་དབང་པ་བླ་གང་ཡན་ཆད་དེ་ཆེ་གནས་དང་དུས་ཅི་རིགས་སྒོ་ནས་སྤང་དགོས་ཏེ།  
དེ་རང་གི་གནས་ལས་གཞན་དུ་སྤང་དགོས། དུས་རེ་ཞིག་སྤང་བའམ་གཏན་(༡༠༠)དུ་  
སྤང་བ་གང་དུང་དགོས་པའི་ཕྱིར།

། ལྷ་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་ཐུན་མོང་བ་ནི། ཅུ་བར། འདི་གསུམ་ནི་སྤ་  
བརྒྱུད་བཞིང་བ་ལ་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་ཐུང་། །འཆང་གཉིས་འབྲེལ་བའི་སྤང་བ་ལས།  
གསུམ་པོ་འདི་སྤ་བརྒྱུད་བཞིང་བཞིན་པའི་དགོ་སྒོང་ལ་མི་འབྱུང་ཞེ། སྤ་བརྒྱུད་གི་བག་  
ཡངས་སྤ་གནས་བར་གནང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

# སྤང་ལྷུང་ཐུན་མོང་པ་ལས་བརྒྱ་ཚན་དང་པོ་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ནི། ཅུ་བ། ཡོད་ནའོ། །རང་གི་ཉིང་  
 དོ། །ཞག་བརྒྱར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཉིད་དོ། །གཞན་གྱི་ཉི་མའི་དང་པོ་ལའོ། །གོས་ལའོ། །  
 འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པའི་མཐའི་ཚད་ལའོ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བའོ། །  
 ཞེས་བྱུང་། འདི་ལ་གླེང་གཞི། རྒྱ་མཚན། རོ་བོ་གསུམ་པོ་གླེང་གཞི་བཅས་གནང་གཉིས་  
 ལས་བཅས་པའི་དེ་ནི། སྤུལ་མཉན་ཡོད་དུ་གང་ཟག་དགོ་སྤྱོད་རབ་དུ་མང་པོས། ཉན་  
 མོངས་ཐང་ཐིང་ལ་གདུ་བ། ཉེས་པ་ཐོས་བསམ་བསྒྲུམས་པའི་བྱ་བ་ཤོར་བ་ལ་བརྟེན་  
 ནས། ཚོས་གོས་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་འཆང་ན་སྤང་ལྷུང་དོ། །ཞེས་བཅས། གནང་  
 བའི་དེ་ནི་སྤུལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དུ་གང་ཟག་ཀྱན་དགའ་བོ་ལ། ཉན་མོངས་དང་ཉེས་པ་ནི་  
 མེད་ལ། དགོ་སྤྱོད་གིས་ཞག་བརྒྱའི་བར་དུ་གོས་ལྷག་པ་རུང་བ་མ་བྱས་པར་བཅང་བ་  
 གནང་དོ། །ཞེས་གནང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལུ་ལས། དེ་ལ་འཆང་བའི་གླེང་  
 གཞི་ནི་བཅས་པ་དང་གནང་བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 གཉིས་པ་རྒྱ་མཚན་སྤྱ། །གསུམ་པ་ནི། དགོ་སྤྱོད་གིས་གཞི་རང་དབང་བའི་གོས་འཁོར་  
 གསུམ་ཁེབས་པ་ཡན་ཆད་དང་ཚོས་གོས་གསུམ་དང་བཅས་པ་གང་རུང་བྱིན་གྱིས་མ་  
 བརྒྱབས་པ་ལ་བསམ་པ་འདྲུ་གིས་མ་འབྲེལ་བས་སྤྱོད་པ་རང་སྤྱོད་པ་ཤན་སྤྱོད་པ་གང་  
 རུང་གིས་ཞག་བརྒྱར་འཆང་བས་མཐར་ཐུག་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཐོག་མར་སྦྱེད་པའི་ལྷུང་པ་  
 དངོས་གཞི་དེ་ཞག་བརྒྱ་འཆང་སྤང་གི་ལྷུང་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཡན་ལག་གི་  
 གཙོ་བོ་རང་གི་ར་བཟུང་བའི་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ལ་ཡན་(༡༠༠)ཡན་ལག་

བདུན་ཡང་མ་ཚད་ན་ན་སྤྲད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་བདུན་གྱིས་  
 དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་དེ། རང་གི་དང་། གོས་དང་། འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པའི་  
 མཐའི་ཚད་དང་། ཡོད་པ་དང་། ཕྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབ་པ་དང་། ཞག་བརྒྱར་རྗེས་སུ་ཞུགས་  
 པ་དང་། ཞག་བརྒྱ་གཅིག་པའི་སྐྱ་རིངས་ཤར་ནའོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ལ་སྦྱོར་ལྷང་མེད་  
 དེ། འདི་དང་འཛོག་སོགས་བརྒྱད་ལ་ཚད་བཟུང་ནས་དེ་བར་ཉེས་མེད་ཏུ་གནད་པའི་  
 བྱིར། གནམ་རྩེ་ལྷང་མ་ལས། འཆང་འབྲལ་འཛོག་པ་གསུམ་དང་ལྷང་བཟེད་འཆང་བ།  
 དགོན་པའོ་འབྲལ་བ། རས་ཆེན་དང་། དབྱར་རྟེན་བཞག་འཕྱིས། གསོག་འཛོག་གི་  
 སྤང་བ་སྟེ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་གནད་ལ་ཚད་བཟུང་ཡིན་པས་སྦྱོར་ལྷང་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར་དང་། སྦྱོར་སྦྱོམ་མེད་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་བམ་ལྷར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་  
 མདོག་དཀར་འབྲམ། བྲ་པོ། བྲ་འབྲམ། བྲ་འབྲམ་ཆེན་པོར་འདོད་པ་དག་ལ་གེས་  
 བྱེད་མེད་བསམ་མ་སྦྱོས།

༥ གཉིས་པ་འབྲལ་སྤང་གི་ལྷང་པ་ནི། ཅ་བར། ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། གནད་  
 པ་མ་ཐོབ་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ། །དེའི་གནས་ཉེ་ལཁོར་དང་བཅས་པ་ནས་གཞན་  
 ནས་གནས་པ་ལ་སྐྱ་རིངས་ཤར་ནའོ། །མཚམས་བྱས་པ་ལ་ནི་མཚམས་གནས་ཀྱི་  
 མཐའོ། །སོགས་བྱུང་། གྲུང་གཞི། རྒྱ་མཚན། ལྷང་བའི་རྣམ་བཞག་གསུམ་ལས། དང་  
 པོ་ལ་བཅས་གནད་གཉིས་ལས་བཅས་པའི་ནི། ལྷལ་མཉན་ཡོད་ཏུ། གང་ཟག་དགེ་  
 སྦྱོང་རབ་ཏུ་མང་པོ། ཉན་མོངས་ཆོས་གོས་མེད་བར་སྟོད་གཡོགས་ཙམ་གྱིས་ལྷངས་སྐྱ་  
 བ། ཉེས་པ་ནི་རང་གི་ལུས་མ་སྤྲས་པ་དང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་ཤོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ལུ་  
 གཅིག་ཆོས་གོས་གསུམ་གང་རུང་དང་བྲལ་བར་མཚམས་ཀྱི་བྱི་རོལ་ཏུ་གནས་ན་སྤང་  
 པའི་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་བཅས། གནད་པའི་དེ་ནི་ལྷལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། གང་ཟག་ནི་



ཆོ་དང་ལྷན་པ་འོད་སྤང་ཆེན་པོ་དང་ཤུ་(༡༧༩)འི་འེ་བུ་ལ། ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་པ་མེད་  
 པར། འོད་སྤང་གས་པ་དང་ཤུ་འེའི་བུ་རྒྱུད་ནད་ཅན་ལ་སྐམ་སྦྱར་དང་འབྲལ་བར་མི་  
 འགྱུར་བའི་གནད་བ་གནད་བའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འབྲལ་བའི་སྤང་བའི་བྱོང་གཞི་  
 ཡང་བཅས་པ་དང་གནད་བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 རྒྱ་མཚན་ནི་དགོ་སྤྱོད་གི་དྲགས་ཉམས་པ་དང་ཆོས་གོས་རྒྱུད་ཐོས་ཀྱི་ཉེས་པས་སོ། །  
 གསུམ་པ་ནི། དགོ་སྤྱོད་གིས་ས་གཞི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆོས་གོས་གསུམ་གང་རུང་  
 དུ་འང་ཆད་ལྷན་འཛིགས་བཅས་མ་ཡིན་པ་རང་གི་གནས་ཀྱི་ཉེ་ལའོར་དང་བཅས་པ་  
 ལས་གཞན་ཡིན་པ་སྤྱོད་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལས་བསམ་པ་དེར་འདྲ་ཤིས་ཤིང་མ་  
 འབྲེལ་བཞིན་དུ་འབྲལ་འདོད་མ་ལོགས་པས་སྦྱར་བ་ཞག་གཅིག །འབྲལ་བར་བྱེད་  
 པའི་མཐར་ཐུག་ཞག་བྱི་མའི་སྦྱ་རིངས་ཤར་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ།  
 ཆོས་གོས་དང་བྲལ་བའི་འབྲལ་སྤང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་  
 པ་དང་གནད་བ་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཆང་ན་ན་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས།  
 འདི་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ་གནད་བ་མ་ཐོབ་པ་དང་། བྱིན་  
 གྱིས་རྒྱབས་པ་དང་། ཆོས་གོས་གནད་བ་ནད་གནས་ཉེ་ལའོར་དང་བཅས་པ་དང་། ཞག་  
 གཅིག་འབྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེ་ལའོར་གྱི་གནས་ཆད་དུ་མ་ཡོད་  
 དེ། སྦྱིར་བཏང་དུ་ཁང་པ་དེའི་ཁོར་ལུག་ཀྱན་འདོམ་གང་ཚུན་ཆད་ཉེ་ལའོར་དང་།  
 དམིགས་པས་ལ་རྩིག་པ་མེད་པ་དང་ཤིང་གི་ཡལ་ག་དག་འབྲེལ་ལམ་ཐོག་འབྲེལ་ན་  
 རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་ཚུན་ཆད་ཉེ་ལའོར་ཡིན་ལ། རྒྱ་ནམ་མཁའ་སོགས་པར་དུ་ཞུགས་ན་  
 རྩ་བ་ན་ཡོད་ཀྱང་ཉེ་ལའོར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར། ཉེ་ལའོར་ནི་ཁོར་ཁོར་ཐུག་དུ་  
 འདོམ་རེ་རེའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་རྩ་བར། མཚམས་མེད་པའི་ལམ་དུ་ཐ་དད་མ་ཡིན་

པར་འགྲོ་བའི་མི་ལན་འདྲམ་བཞི་བཅུ་ཅད་ལྟོལ། །དབུས་ན་རྒྱུད་གྲགས་ཀྱི་མཐའ་ཡན་  
(༡༠༡)ཆད་ནི་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། མཚམས་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་  
སོ། །པམ་ལྷ་ལས། ཉམ་མཁའ་དང་རྩ་ལ་སྒྲགས་པས་ཆོད་ན་མཚམས་གཞན་ནི་དུང་ན་  
འདུག་ཀྱང་ཉེ་ལོར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

༩ གསུམ་པ་རྩ་འཛོག་གི་སྤང་བ་ནི། ཅུ་བར། ཁ་བསྐྱང་བ་ལ་རེ་བ་མེད་ན་རྩུང་བ་  
ཁྱུ་གར་ཡན་ཆད་ཀྱང་ཆོག་པ་དང་འདྲོ། །བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པར་བྱ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་ན་  
ཡང་དོ། །གཞན་དུ་ན་དེ་ནི་ཞག་སུམ་རྩ་འདས་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། འདི་ལ་གསུམ་ལས།  
སྤྱིང་གཞི་ལ་ཁྱུ་ལ་ནི་མཉན་ཡོད། གར་ཟག་ནི་དགོ་སྤྱིང་རབ་རྩ་མང་པོ། ཉན་མོངས་ནི་  
ཟང་ཟང་ལ་གདུ་བ། ཉེས་པ་གོས་ཀྱི་ཁ་གསོག་འཛོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁ་གསོག་གི་  
གོས་རྩ་བ་ལས་འདས་པར་འཛོག་ན་སྤང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དོ། །ཞེས་བཅས་སོ། །གཉིས་  
པ་ནི། འདོད་པ་ཆེས་པ་དང་། ཁ་བསྐྱང་གི་རེ་བས་འབད་རྩལ་ཆེ་བས་ཐོས་བསམ་ལ་  
གནོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་དགོ་སྤྱིང་གིས་གཞིའི་དངོས་པོ་གོས་ཡིན་  
པ་རྒྱུའི་སྒྲོ་ནས་རྩུང་བ་ཁྱུ་གར་དུ་ཡོངས་ཤིང་ལོར་གསུམ་ཁེབས་པ་ལས་རྩུང་། རང་  
དབང་བར་ཁ་སྤྱིང་གི་རེ་བ་དང་བཅས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་མ་རྒྱབས་པ་སྤྱིང་གཞིང་དུས་  
མ་ཡིན་པ་ལ་བསམ་པ་དེར་འདུ་ཤིས་ཤིང་མ་འཁྱུལ་བར་འཆང་འདོད་ཀྱི་སྦྱར་བ་རང་  
ངས་ཤིན་གར་རྩུང་གི་སྤྱིངས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཞག་སུམ་རྩ་འདས་པར་འཆང་བས་སྦྱིད་  
པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་དེ། རྩ་འཛོག་གི་སྤང་བ་ལྷུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་གི་  
གཙོ་བོ་ཁ་སྤྱིང་གི་རེ་བ་ཡོད་པ་དང་། བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པའི་ཆོས་གོས་གསུམ་མེད་པ་  
ཡིན་པ། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཆང་ན་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བ་ན་སྤྱིང་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། པམ་  
ལྷ་ལས། ཡན་ལག་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། གོས་ཁ་བསྐྱང་ལ་རེ་བ་ཡོད་པ་

དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཚས་གོས་གསུམ་མིན་པ་དང་། གོས་དང་། ཚད་ཁྲ་གང་  
ཡན་ཆད་དང་། ཞག་སུམ་ཅུ་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

༥ བཞི་པ་འབྲུར་འཇུག་གི་སྤང་ལྷང་ནི། ཅུ་བར། འདུ་ཤེས་གཙོ་ཆེར་བྱེད་པ་པོ་  
ཉིད་ཡིན་ནོ། །(༩༠༡ན)དེ་ནི་ཤེས་གཙོ་བོའོ། །དགེ་སློང་མ་ཉིད་དང་། དེ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་  
ཉིད་དག་ལའོ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་རང་གི་རྟིང་པ། ཉན། མན་ཆད་གཅིག་པ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་བྱུང་། འདིར་གསུམ་ལས། སྤང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་  
ཀས། ཉན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་གྱིས། ཉེས་པ་རང་གི་ས་བོན་གྱིས་གོས་པའི་གོས་  
རྟིང་པ་དགེ་སློང་མ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་སྤེད་མར་འབྲུར་བཅུག་པས་ས་བོན་རང་གི་མངལ་  
དུ་བྱགས་པ་ལས་བྱ་ཆགས་པས། སངས་རྒྱས་གྱིས་དེ་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པ་དགེ་སློང་འོད་  
སྤང་གཞིན་ཅུ་སྤྱི་བར་ལུང་བསྟན་ནས་འདི་བཅས་སོ། །ཅུ་བར། སྤུམ་མ་དབེན་པར་  
བཞག་གོ། །ཞེས་སོགས་བྱུང་། གཉིས་པ་རྒྱ་མཚན་གཞན་མ་དད་པ་སོགས་སོ། །གསུམ་  
པ་ནི་དགེ་སློང་གིས་གཞི་དགེ་སློང་མ་དང་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཐ་སྟོད་བདུན་ལྔ་ལ་  
བསམ་པ་འདུ་ཤེས་ཤིང་སྒྱུར་བ་གོས་རྟིང་འབྲུད་འཆོད་འཆག་གསུམ་གང་རུང་བྱེད་དུ་  
འཇུག་པར་འདོད་ཅིང་མཐར་ཐུག་སྤྱགས་གཅིག་ཙམ་ཡན་ཆད་བྱས་པས་སྤྱིད་པའི་  
དངོས་གཞིའི་ལྷང་པ་དེ། འབྲུར་འཇུག་གི་སྤང་ལྷང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་འདུ་  
ཤེས་དང་དགེ་སློང་མ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་མ་ཆོང་ན་ན་སྤྱད་ཡིན་པའི་  
བྱིར། བམ་ལུ་ལས། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་པར་འབྲུར་ཏེ། བྱིན་གྱིས་  
བརྒྱབས་པ་དང་། རང་གི་དང་། རྟིང་པ་དང་། འབྲུར་གཞུག་པར་འོས་པ་དང་། གོས་  
དང་། དགེ་སློང་མ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་། བསྒྲོ་བ་དང་། བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
བྱིར། སྒྱུར་བ་གཅིག་གིས་འབྲུད་འཆོད་འཆག་གསུམ་བྱས་ཀྱང་དངོས་གཞི་གཅིག་སྤྱིད་

དོ། །ཉི་ལཱ་མེ་བདུན་ཆ་མོགས་མོ། རྒྱུ་པ་དུས་ཆོགས་ལུ་མ་ལུང་གུང་མི་གཙང་བས་  
 མོས་བས་གུང་སྒྲིང་དོ། །ཁྲི་ལས། ཆོས་མོས་བདུན་པོ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བའོ། །  
 ཞེས་གསུངས་པའི་བདུན་ཡོད་དེ། ལུང་ལས། ཆོས་མོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུན་པོ་བཤ་  
 མོས་དང་། ཤ་ནའི་མོས་(༡༠༡༥)དང་། ཟར་མའི་མོས་དང་། ཏུ་གུ་ལའི་མོས་དང་། རས་  
 བཤ་གྱི་མོས་དང་། ཀོ་ཏམ་པའི་མོས་དང་། ཉི་འོག་གི་མོས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་  
 བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཡན་ལག་རྒྱ་དགོས་པའི་ལྷུང་བ་ཉེར་དགུ་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་  
 མོ་ལས། འབྱུར་འདུག་ལེན་དང་སྒྲོབ་པ་དང་། སྒྲོང་བར་རིགས་དང་དཔགས་པ་སྒྲོང་།  
 མོ་སྒྲོས་དཔགས་དང་བལ་ཕྱེལ་དང་། མངོན་ཆོན་ཉེ་ཆོང་ལྷུང་བ་བཟེད་འཆོལ། ལ་ག་  
 གཉིས་དང་གོས་བྱེད་དང་། གོས་བྱིན་འདུག་གནས་ཟ་བ་དང་། བསོད་པ་སྒྲོང་དང་  
 གཅེར་བྱ་ལྟེར། མགྲོན་གཉེར་རིང་འདུག་རས་ཆོན་ཆོལ། ཆོས་སྒྲོན་དབེན་པར་འདུག་  
 འགོང་དང་། སྒྲོར་བརྒྱུག་ཡང་ཡང་ཟ་བ་དང་། འོ་གསུམ་ཅམ་ལས་ལྷག་ལེན་དང་། ལྷ་  
 བྱ་མེད་དང་འགོ་ལྷན་ཅིག་ཉལ། མོ་སྒྲོར་བཤགས་པ་དང་པོ་གཉིས། འདྲེ་ལྷར་ཉི་ཤུ་  
 ཅུ་དགུ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ཉེར་དགུ་པོ་ལྷུང་དང་བསྐྱན་བཅས་རེ་རེས་  
 གྲུང་བཤད་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུབ་བོ། །

དག་སྒྲོང་མཁ་སྒྲེད་པའི་ལྷ་པ་བརྩ་གསུམ་ཡོད་དེ། །བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས།  
འབྱུང་འཇུག་ལོན་དང་བལ་མེལ་དང་། །མ་བསྐྱེས་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། །གོས་བྱིད་པ་དང་།  
གོས་བྱིན་དང་། །མགོན་ལམ་འཇུག་དང་གྱུར་འཇུག་དང་། །དབེན་པར་འབྱེད་དང་།  
སྒྲོར་བརྩག་དང་། །མོ་མོར་བཞགས་པ་དང་པོ་གཉིས། །དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བརྩ་གསུམ་  
མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།



། ལྷ་པ་ལེན་པའི་དེ་ནི། རྩ་བར། ལེན་ནའོ། །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱིས་སོ། །  
 གོས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། བཅས་པའི་གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉིད་གཤམ་  
 ཉོན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་དགོ་སྤྱོད་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པར་གོས་ལེན་པས།  
 འདི་བཅས། གནང་བའི་གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དགོ་སྤྱོད་མང་པོ། ཉོན་  
 མོངས་དང་ཉེས་པ་མེད་པར། དགོ་སྤྱོད་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་གོས་བརྗེ་བ་ལས་དེ་ལྟར་  
 གནང་བའོ། །རྒྱ་མཚན་འདོད་ཞེན་ཆེ་བས་སོ། །དགོ་སྤྱོད་གི་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགོ་སྤྱོད་  
 མ་ལ་གོས་ནན་གྱིས་བྲངས་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ། དགོ་སྤྱོད་མ་ལས་གོས་ལེན་  
 པའི་སྤང་(༡༠༥)པའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཚང་ན་ན་སྤྱད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བམ་  
 ལྷ་ལས། འདི་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། དགོ་སྤྱོད་མ་ཉེ་དུ་མ་  
 ཡིན་པ་དང་། གོས་དང་རུང་བ་དང་། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། ལེན་པའོ། །  
 ཞེས་སོ། །སྤྱོད་པ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ལེན་གྱི་དངོས་གཞི་གཅིག་གོ། །

། དུག་པ་གོས་སྤྱོད་པའི་དེ་ནི། རྩ་བར། ཐོབ་ན་དངོས་གཞིའོ། །ཆོས་གོས་སོ། །  
 ཞེས་བྱུང་། གྲོང་གཞི་ཡུལ་རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་དུ། གང་ཟག་ཉིད་གཤམ་ ཉོན་མོངས་འདོད་  
 ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་ཁྱིམ་བདག་གཅིག་ལ་ཆོས་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་གོས་གྱོན་པ་ནན་གྱིས་  
 བྲངས་པས་དེ་མ་དད་པས། འདི་བཅས། གནང་བའི་ནི། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་  
 གྲོང་ཁྱིམ་ཐོང་ཅན་གྱི་དགོ་སྤྱོད་བཞི་བརྒྱལ། ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་པ་མེད་པར། གོས་  
 ཆོས་རྒྱན་པས་འཕྲོག་པ་སྐོས་ལ་སྤྱོད་པ་གནང་ངོ། །དགོ་སྤྱོད་གིས་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་  
 ཡིན་པ་གོས་རུང་བ་ཆད་ལྷན་བསྐྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བ་དེ། སྤྱོད་  
 པའི་སྤང་པའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཚང་ན་ན་སྤྱད་དེ། གོས་ཕྲོགས་པ་མ་ཡིན་  
 པས་སྤྱོད་མི་རིགས་པ་དང་། ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་། གོས་རུང་བ་ཆད་ལྷན་ལས་

མི་རྒྱུད་པ་དང་། རིན་ཁ་དོག་ཚད་རྣམས་གྱིས་གང་བསྐྱར་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལྟ་མ་  
ཚང་ན་ན་སྤྲད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་བར་  
འགྱུར་རྟེ། ཞེས་བ་ནས། གང་བསྐྱར་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཐོབ་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

། བདུན་པ་སྤྲོད་རིགས་པའི་དེ་ནི། ཅུ་བར། ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་  
ན་སྤྲོད་བར་རིགས་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་སོགས་དང་། ཐོབ་ན་དངོས་གཞིའོ། ། ཞེས་དང་།  
སྤྱིན་བར་བྱ་བ་མི་སྤྱིན་ན་ཡང་ངོ་། ། ཞེས་བྱུང་། སྤྱོད་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་  
གྲོང་ཐང་ཅན་གྱི་དགོས་སྤྲོད་བཞི་བརྒྱད་དང་དུག་ལྗེ་རྣམས། ཉོན་མོངས་མ་བརྟགས་པར་སྤྲོད་  
པ་དང་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་དྲོད་མི་ཤེས་པས་སྤྲོད་པ་ན། འདི་བཅས་སོ། ། དགོ་  
སྤྲོད་ཆོས་གོས་ཕྱིན་རྒྱབས་ཅན་མེད་པས་སྤྲོད་རིགས་ཀྱང་ཁྱིམ་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པར་སྤྲོད་  
གཡོགས་དང་སྤྲོད་གཡོགས་ཟུར་ཚད་ལྷག་པ་ཐོབ་པའི་ལྷ་བར་དངོས་གཞི་དེ། སྤྲོད་  
རིགས་པའི་སྤྲོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཚང་ན་ན་སྤྲད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གོས་  
དེ་མེད་པས་སྤྲོད་རིགས་པ་དང་། ཁྱིམ་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤྲོད་གཡོགས་སྤྲོད་  
གཡོགས་ཚད་ལས་མི་རྒྱུད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་དང་། ཡེན་པ་དང་ལྷ་དགོས་  
པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་བར་འགྱུར་རྟེ། བས།  
དེ་དག་ལས་ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ཅི་རིགས་པར་ན་སྤྲད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བརྒྱ་གསུམ་ཕྱིན་རྒྱབས་ཅན་གང་མེད་པ་སྤྲོད་རིགས་པ་ལ་སྤྲོད་  
གཡོགས་སྤྲོད་གཡོགས་གཉིས་ཡོད་དེ། མ་དུས་པའི་ཁྱིམ་པའི་སྤྲོད་གཡོགས་སམ།  
སྤྲོད་ཕྱན་གྱིགས་བྱ་མེད་པའི་སྤྲོད་གོས་ཆེ་ཚད་མྱིད་དུ་བྱུ་བརྒྱ་གཉིས་དང་ཞེད་དུ་གསུམ་  
ཡིན། མ་དུས་པའི་ཁྱིམ་པའི་སྤྲོད་གཡོགས་སམ་མ་དུས་པའི་སྤྲོད་ཕྱན་མེད་པའི་མཐའ་  
གོས་ཆེ་ཚད་མྱིད་དུ་བྱུ་བདུན་དང་ཞེད་དུ་བྱུ་དོ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། ཁྱིམ་

པའི་སྟོང་གཞི་གས་ཆེ་ཆད་ནི་རས་ལུག་ཆེན་བྱ་བ་ཉིས་པའོ། །སྟོང་གཞི་གས་ནི་རས་  
ལུག་ལྷན་བདུན་པ་དང་དོ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བམ་ལུ་ལས། སྟོང་གཞི་གས་  
སྟོང་གཞི་གས་དང་བཅས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བྱིམ་པའི་དང་དགོ་སྟོང་གིའོ། །དེ་  
གཉིས་སྟོས་པ་ནི་དགོ་སྟོང་གོས་འཆང་བར་འདོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་བྱིས་དབང་རྒྱ་  
མཐོང་པའི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་འབྲུལ་ནས་ཆོས་གོས་སྣམ་ལྷན་དང་སྒྲིགས་  
བྱ་མེད་པ་མ་འཆོས་ཤིག །འདི་དག་གཞི་སྟོང་རྒྱ་བཤད་ཡོད།

། བརྒྱད་པ་དབགས་པ་སྟོང་པའི་དེ་ནི། ཅུ་བར། དབགས་པ་མ་ལུ་བར་ཤེས་  
པ་ནི་མ་དབགས་པ་དང་འདྲའོ། །དེ་ནི་དགའ་ལྷན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། བྱིར་གཞི་ལུ་  
མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉི་དགས། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན་བྱིས། ཉེས་པ་བྱིམ་པ་ཕོ་ཕོ་  
ལ་རང་གི་སྟོས་དབགས་པའི་རས་ལུག་ལས་བཟང་བ་བསྐྱང་པས། འདི་བཅས་སོ། །  
དགོ་སྟོང་གོས་ཉི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིམ་བདག་ལ་རང་གི་སྟོས་དབགས་པའི་ཡོ་བྱད་ལས་  
ལྷག་པ་བསྐྱངས་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ་(༡༠༠ན)དབགས་པ་སྟོང་པའི་སྐྱང་པའི་  
མཆོན་ཉིད། ཡན་ལག་ལུ་མ་ཆང་ན་ན་སྟོང་ཡིན་ཏེ། གོས་བསྐྱུག་པ་སྒྲིགས་མ་ཡིན་པས་  
སྟོང་མི་རིགས་པ་དང་། ཉི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆད་རུང་མ་དབགས་པར་ཤེས་པ་དང་།  
དེ་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ནི་ཐོབ་པ་ལུ་དགོས་པའི་བྱིར། བམ་ལུ་ལས། འདི་ལ་ཡན་ལག་  
ལས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་སོ། །

། དགུ་པ་ཕོ་ཕོ་ནས་དབགས་པའི་དེ་ནི། ཅུ་བར། སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་སྐྱངས་ཆེ་ཆེ་  
བ་ཡང་རོ། །ཞེས་བྱུང་། བྱིར་གཞི་ལུ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉི་དགས། ཉན་  
མོངས་འདོད་ཞེན་བྱིས། ཉེས་པ་བྱིམ་པ་ཕོ་ཕོ་གཉིས་ལ་རང་རང་གིས་སྟོས་དབགས་  
པའི་རས་ལུག་ལས་བཟང་བ་རེ་རེ་སྐྱངས་པས། འདི་བཅས། དགོ་སྟོང་གི་ཉི་རྒྱ་མ་ཡིན་

པའི་བྱིམ་པ་མོ་མོ་མོ་མོས་དཔགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་རེ་ཐོབ་པའི་དངོས་གཞིའི་དེ།  
 མོ་མོ་ནས་དཔགས་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་ལྔའི་གཞན་སྒྲ་མ་ལྟར་ལས་མོ་མོ་  
 ནས་རེ་རེ་ཡོན་པ་དང་རེ་རེ་ཐོབ་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྔ་ལས། འདི་ཡན་ལག་  
 ལྔས་དངོས་གཞིའི་ལྟང་བར་འགྱུར་རྟེ། ཞེས་སོ། །

། བརྒྱུ་བ་བསྐྱར་བའི་དེ་ནི། ཅ་བར། བསྐྱར་བ་དང་། བསྐྱར་བ་ལྷག་གམ་ཁས་མ་  
 སྒྲངས་ནའོ། །སྒྲངས་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། སྒྲིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་ཏུ། གང་ཟག་ཉི་  
 དགས། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་བྲམ་ཟེ་ཞིག་གིས་པ་ན་དུག་ཅུ་སྐྱུས་སྐྱུས་  
 བསྐྱོས་འཛོང་ལ་བཅོལ་བའི་རྒྱས་ཁྱེའུ་དེ་ལ་པ་ན་དུག་ཅུའི་ཆད་པ་བྱུང་བས། འདི་བཅས་  
 མོ། །དགོ་སྒྲོང་གིས་ཆོས་གོས་རིན་འོང་རྒྱ་དེ་ཞལ་ཏ་བ་ལ་བསྐྱལ་བ་གསུམ་དང་བསྐྱད་  
 བ་གསུམ་མཚན་གཉིས་ལས་ལྷག་བཞི་བ་གང་རུང་བྱས་ནས་གོས་སྒྲང་བའི་དངོས་  
 གཞིའི་དེ། བསྐྱར་བའི་སྒྲང་བའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་ལྔ་མ་ཆང་ན་དངོས་གཞི་མི་སྒྲིང་  
 དེ། བམ་ལྔ་ལས། ཡན་ལག་ལྔས་དངོས་གཞིའི་ལྟང་བར་འགྱུར་རྟེ། སྒྲིན་བདག་དང་མོ་  
 ཉ་དང་ཞལ་ཏ་བྱེད་པ་གསུམ་ཆར་མི་ཉིད་དང་བྱིམ་པ་ཉིད་ཡོན་པ་དང་། གོས་ཀྱི་  
 རིན་(༡༧༥)རུང་བ་མ་ཡོན་པ་སྒྲངས་པ་དང་། བསྐྱལ་བ་དང་བསྐྱད་པ་ལྷག་པ་དང་།  
 སྒྲིན་བར་བྱེད་པའི་མེམས་བཟུ་བར་རྗེས་སུ་བསྐྱལ་བ་ཁས་མ་སྒྲངས་པ་དང་། གོས་  
 སྒྲངས་པའོ། །ཞེས་སོ། །



## བརྩ་ཚན་གཉིས་པ་བཤད་པ།

། བརྩ་ཚན་གཉིས་པ་ལ། བསྐྱུ་སྤོན་དང་། མོ་མོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།  
སྤོམ་ལས། སྤོན་བལ་འབའ་ཞིག་ཆ་གཉིས་དང་། ། དུག་དང་མཐོ་གང་ལམ་དང་ནི། །  
འབྱུ་བ་དང་ནི་གསེར་དཔུལ་ལེན། ། མངོན་ཚན་ཅན་དང་ཉི་འཛོང་རོ། ། ཞེས་གསུངས་  
པ་སྤྱང་བ་བརྩ་ཚན་གཉིས་པ་ཡོད་དེ། སྤོན་བལ་གྱི་དེ། བལ་ནག་འབའ་ཞིག་གི་དེ།  
ཆ་གཉིས་བསྐྱུ་སྤོན་པའི་དེ། ལོ་དུག་ནང་གི་དེ། མཐོ་གང་གི་དེ། བལ་ཐོགས་པའི་དེ།  
བལ་མེལ་འདུག་གི་དེ། གསེར་དཔུལ་ལ་རེག་པའི་དེ། མངོན་ཚན་གྱི་སྤོན་པའི་དེ། ཉི་  
ཚོང་བྱེད་པའི་སྤྱང་བ་དང་བརྩ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བརྩ་གཅིག་པ་སྤོན་བལ་གྱི་སྤོན་བྱེད་པའི་སྤྱང་བ་ནི། ཕ་བར། སྤོན་བལ་གྱི་སྤོན་  
བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བརྩག་ནའོ། ཞེས་བྱུང་། སྤོང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་  
དགོ་སྤོང་མང་པོས། ཉན་མོངས་པ་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་སྤོན་བལ་གྱི་སྤོན་གསར་  
བ་བྱས་པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ། འདི་བཅས་སོ། ། དགོ་སྤོང་གིས་སྤྱང་བརྩ་ལས་ལྷག་  
པའི་སྤོན་བལ་གྱི་སྤོན་རང་ངམ་བསྐྱུ་སྤོན་པ་གང་རུང་གིས་བྱས་པ་བཀྲམ་པའི་དངོས་  
གཞིའི་ལྷང་བ་དེ། སྤོན་བལ་གྱི་སྤོན་བྱེད་པའི་སྤྱང་ལྷང་གི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་མ་  
ཚང་ན་ན་སྤྱད་འདྲ་ཉི། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷ་ལས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་  
ཏེ། སྤོན་བལ་དང་། གསར་པ་དང་། སྤོན་དང་བྱས་པ་དང་། བྱེད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་  
དང་པོ་བཀྲམ་བ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་སོ། ། ཚད་གདིང་བ་ལྷར་རོ། །

། བརྩ་གཉིས་པ་བལ་ནག་འབའ་ཞིག་གིས་སྤོན་བྱེད་པའི་སྤྱང་བ་ནི། ཕ་བར།

ལུག་གི་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་དག་གོ། རང་བཞིན་གྱིས་སོ། རྩོན་པོ་དང་། འདས་  
ཁ་དང་ཁམ་པ་དག་གྱང་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱང་། གླིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་  
ཟག་དག་སྒྲོང་མང་པོས། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན། ཉེས་པ་ལུག་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་  
གིས་སྟན་གསར་པ་བྱེད་པས། འདི་བཅས་སོ། །ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད་སྤྱོད་བལ་དང་འདྲ་  
སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གནག་པ་དང་སྟོབ་དང་འདམ་ཁ་དང་ཁམ་པ་གང་བྱས་གྱང་འདྲ་  
བའི་བྱིར། བམ་ལྡེ་ལས། ནག་པོ་བཞི་སྟེ། ཞེས་སོ། །ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ན་སྤྲད་ཡིན་  
ཏེ། བམ་ལྡེ་ལས། ཡན་ལག་ལྡས། དངོས་གཞིའི་ལྟར་བར་འགྱུར་ཏེ། ལུག་བལ་ནག་  
པོ་འབའ་ཞིག་དང་། གསར་པ་དང་། ཉན་དང་། བྱས་པ་དང་། བྱེད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་  
དང་པོ་བཀྲམ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

༥ བཅུ་གསུམ་པ་ཆ་གཉིས་ནི། ཅུ་བར། དེ་དག་བྱེད་པས་ལྟག་པ་ཉིད་ནའོ། །ཞེས་  
བྱང་། གླིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དག་སྒྲོང་མང་པོས། ཉན་མོངས་འདོད་  
ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་ལའོ་བ་བལ་བྱང་ཟད་དང་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་སྟན་གསར་  
པ་བྱེད་པས། འདི་བཅས་སོ། །མཚན་ཉིད་ནག་པོ་བྱེད་ལས་ལྟག་པའི་སྟན་བྱེད་པ་དང་  
གཞན་ཚད་སྟགས་འདྲ་སྟེ། ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ན་སྤྲད་པའི་བྱིར། བམ་ལྡེ་ལས། ཡན་  
ལག་ལྡས་དངོས་གཞིའི་ལྟར་བར་འགྱུར་ཏེ། ལུག་བལ་ནག་པོ་དག་བྱེད་པས་ལྟག་པ་  
ཉིད་དང་། གསར་པ་དང་། ཉན་དང་། བྱས་པ་དང་། བྱེད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་དང་པོ་  
བཀྲམ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །

༦ བཅུ་བཞི་པ་ལོ་དུག་གི་ནང་དུ་སྟན་གཉིས་པ་ནི། ཅུ་བར། གནང་བ་མ་ཐོབ་  
པར་གཞན་ཡོད་པ་འམ་རང་དགར་བཏང་བས་ལོ་དུག་མ་ལོན་པར་སྟན་བྱ་བ་ཉིད་  
ནའོ། །ཞེས་བྱང་། བཅས་པའི་གླིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དག་སྒྲོང་མང་

པོས་ཉོན་མོངས་འདྲ་ཞེན་གྱིས་ཉེས་པ་ལོ་དྲུག་མ་ལོན་པར་སྟན་གསར་བྱེད་པས་འདི་  
བཅས་སོ། །གནང་བའི་ནི་ལུལ་འབྲེག་གནས་སུ་གང་ཟག་ནི་དགོ་སྒྲོང་ལག་གི་སྒྲ།  
ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་པ་མེད་པར་ལོ་དྲུག་མ་ལོན་པར་སྟན་གསར་པ་བྱེད་པ་ལ་དགོ་  
འདུན་གྱིས་གནང་ན་ཉེས་མེད་བཅས་སོ། །དགོ་སྒྲོང་གི་ལོ་དྲུག་གི་ནང་དུ་གནང་བ་  
མ་ཐོབ་པར་སྟན་སྒྲ་མ་ལས་སྟན་གསར་གཉིས་པ་བྱས་པའི་ལྷང་བ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད།  
ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ན་སྒྲ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་དྲུག་གིས་དངོས་  
གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཉེ། གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་དང་། ལོ་དྲུག་མ་ལོན་པ་དང་གསར་པ་  
དང་། སྟན་དང་། བྱེད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་དང་པོ་བཀྲམ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །

། བཙུ་ལྷ་པ་མཐོག་གི་ནི། ཕ་བར། གདིང་བ་རྟིང་བ་ལས་བདེ་བར་གསེགས་  
པའི་མཐོག་གིས་མ་སྒྲུན་པའི་གདིང་བ་གསར་པ་སྒྲོད་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། བྱེད་གཞི་  
ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དགོ་སྒྲོང་མང་པོས་ཉོན་མོངས་དྲོད་མི་ཤེས་པས། མོ་  
སྐར་མི་རྟོག་པར་ལོངས་སྒྲོད་པ། ཉེས་པ་གདིང་བ་གསར་པ་རྟིང་པས་རྟིང་བ་ལྷོས་མེད་  
དུ་དོར་བས་སྒྲིན་བུའི་རང་བཞིན་དུ་སོང་བ་གཟིགས་ནས་བྲིས་པའི་དད་ཇུས་ལྟར་མི་ཟ་  
བ་དང་གསར་པ་མི་སྟག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྟིང་བ་བདེ་གསེགས་མཐོག་གི་ལམ་པས་  
སྒྲོར་བར་བཅས་པའི་ཕྱིར། དགོ་སྒྲོང་གིས་གདིང་བ་གསར་པར་རྟིང་བ་ཡོད་ན་བདེ་  
གསེགས་མཐོག་གི་ལམ་པས་སྒྲོར་བར་སྒྲོད་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ་བཙུ་ལྷ་པ་དེའི་  
ངོ་བོ་ཡིན་ཉེ། ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ན་སྒྲ་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་  
དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཉེ། གདིང་བ་གསར་པས་གསར་པ་དང་། བྱས་པ་དང་།  
གདིང་བ་རྟིང་བ་ཡོད་པ་དང་། བདེ་བར་གསེགས་པའི་མཐོག་གིས་མ་སྒྲུན་པ་དང་། སྒྲོད་  
པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །

། བཅུ་དྲུག་པ་བལ་ཐོགས་པའི་དེ། ཅ་བར། འབྲེར་བ་མེད་ན་དཔག་ཚད་གསུམ་  
ལས་འདས་པར་ལྷག་གི་བལ་བྱེར་ན་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་ཏུ།  
གང་ཟག་དྲུག་ཉི། ཉོན་མོངས་འདོད་ཞེན་ངོ་ཚ་མེད་པས། ཉེས་པ་རྒྱུད་གྲགས་གྱི་མཐར་  
བལ་གྱི་ཁུར་ཆེན་པོ་ཐོགས་པས། འགའ་ཞིག་སྒྲུག་ལ་ལ་མ་དད་པས། འདི་བཅས་སོ། །  
དགོ་སྤྱོད་གིས་དངོས་ཞེན་གྱིས་ལྷག་བལ་ཚད་ལྷག་རྒྱུད་གྲགས་སམ་དཔག་ཚད་གསུམ་  
ལས་འདས་པར་ཁུར་བའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་བཅུ་དྲུག་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཁུར་  
གྲོགས་ཡོད་ན་རྒྱུད་གྲགས་འདས་ཡན་ཆད་རྒྱུད་གྲགས་རེ་ལ་སྤྱང་ལྷུང་རེ་དང་གྲོགས་  
མེད་ན་དཔག་ཚད་གསུམ་རྩོན་ལ་ལྷུང་མེད་དང་། འདས་ཡན་ཆད་རྒྱུད་གྲགས་པ་སྤྱངས་  
པ་རེ་འབྱུང་ལ་ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ན་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་  
(༡༠༥ན)དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བར་འབྱུར་ཏེ། ལྷག་བལ་དང་། རུང་བ་དང་། ལྷ་རྒྱུ་ལ་  
ཐོགས་པའི་ཚད་ལས་ལྷག་པ་དང་། རང་གིས་བྱེར་བ་དང་། རྒྱུད་གྲགས་གྱི་མཐར་བྱིན་  
བའོ། །ཞེས་སོ། །འདིར་བྱ་གཉིས་ལས་རྩལ་བྱ་དགོས་པས་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱའི་ས་  
རྒྱུད་གྲགས་དང་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཡིན་ནོ། །

། བཅུ་བདུན་པ་བལ་ཕྱེལ་བའི། ཅ་བར། ཆོས་གོས་རྩིང་བའི་གནས་སུ་ལྷག་གི་  
བལ་དག་གོ། །འཆགས་པར་ཕྱེལ་བའི་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་ཏུ།  
གང་ཟག་འཆར་ཀས། ཉོན་མོངས་དགོ་སྤྱོད་གི་རྩལ་མ་ཡིན་པ་འདོད་པས། ཉེས་པ་  
དགོ་སྤྱོད་མ་ཉི་ཏུ་མ་ཡིན་པར་བལ་ཕྱེལ་ཏུ་བཅུག་པས། འདི་བཅས་སོ། །དགོ་སྤྱོད་  
གིས་དགོ་སྤྱོད་མ་ཉི་ཏུ་མ་ཡིན་པ་ལ་བལ་ཕྱེལ་བར་བསྒྲོ་ཞིང་བྱས་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་  
གཞི་དེ་བཅུ་བདུན་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་གོས་རྩིང་བའི་དེ་དང་འདྲ་ལ་  
ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ན་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་



བར་འགྱུར་ཏེ། ལུག་བལ་དང་། རུང་བ་དང་། དགོ་སྒྲོང་མ་ཉི་རུ་མ་ཡིན་པ་དང་། བསྒོ་བ་དང་། བྱས་པའོ། །ཞེས་སོ། །

། བཙུག་པ་རིན་པོ་ཆེར་རེག་པའི་དེ། ཅ་བར། རིན་པོ་ཆེ་བདག་གིར་བྱས་ནའོ། །ཕྱོགས་པ་ཉིད་ན་དེ་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། འདི་ལ་བྱུང་བ་དང་། བཅས་པའི་གྲོང་གཞི་གཉིས་ལས། བྱུང་བའི་གྲོང་གཞི་ལུལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། གང་ཟག་སྤྱུའི་ཐུག་དགོ་སྒྲོང་གྱིས་གསེར་བདག་གིར་བྱེད། ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་པ་མེད་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་བཅས་པ་མ་མཛད་དོ། །བཅས་པའི་གྲོང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་ཏུ། གང་ཟག་དུག་ལྡེས། ཉོན་མོངས་དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱལ་མ་ཡིན་པ་འདོད་པས། ཉེས་པ་རང་གི་ལག་གིས་གསེར་དང་དཔལ་ལེན་པ་དང་ལེན་ཏུ་འཇུག་པས། འདི་བཅས་སོ། །དགོ་སྒྲོང་གིས་རུང་བར་མ་བྱས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་གམ་རེག་ཏུ་བརྟུག་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞི་དེར་བཙུག་པ་རིན་པོ་ཆེར་རེག་པའི་གྲོང་ལྷུང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་མ་ཆང་ན་ན་སྒྲུད་ཡིན་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས་ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་(༡༥༥)གཞིའི་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་དང་། འཕྲོ་བར་ཕྱོགས་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱོགས་ན་འདུག་པ་དང་། བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། རུང་བར་མ་བྱས་པ་དང་། རེག་གམ་རེག་ཏུ་བརྟུག་པའོ། །ཞེས་སོ། །རིན་པོ་ཆེ་ནི། བམ་ལྷ་ལས། རིན་པོ་ཆེ་ནོར་བུ་དང་། སུ་རྟིག་དང་། བེ་རྩུ་དང་། མམ་ཀ་གི་ལ་དང་། བྱི་རུ་དང་། དཔལ་དང་། གསེར་དང་། རྩི་ལྷིང་པོ་དང་། རྒྱུག་དང་། དམར་པོ་དང་། གཡས་སུ་འབྱེལ་བ་ལ་སྟགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། ཞེས་སོ། །

རུང་བར་བྱེད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སྒྱིན་བདག་ལ་མོས་པ་ལམ་ཡིད་གཏད་པ་དང་། ཞལ་ཏུ་བར་ཡིད་གཏད་པ་དང་། སྒྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི་དགོ་སྒྲོང་གི་མདུན་ཏུ་བཞག་ནས་

སྐྱུ་ལན་གསུམ་བཞེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕ་བར། སྐྱུ་བདག་བདག་པོ་ཉིད་དུ་  
མོས་སྐྱུ་གཞུག་པ་དང་། ལལ་ཏུ་བྱེད་པ་བདག་པོ་ཉིད་དུ་མོས་སྐྱུ་གཞུག་པ་དང་། ཕྱིན་  
གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ནི་རུང་བ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་ངག་གིས་  
དང་ཡིག་བསྐྱར་སོགས་གྱིས་གྱུང་ཆོག་སྟེ། ཕ་བར། གང་ཡང་རུང་བས་སོ། །ཞེས་སོ། །

། བཅུད་ཀྱི་པ་མངོན་ཆོན་ཅན་གྱི་དེ། ཕ་བར། བསྐྱེད་ཕྱིན་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། འདི་  
ལ་བྱུང་བཅས་གཉིས་ལས། བྱུང་བ་ཤེས་པ་ཅན་གྱིས་ལུ་བ་ཉེ་དགས་ཐལ་མོ་བདེ་བས་  
བས་མ་རུང་བར་བྱས་ཏེ་ཕྱིན་ནོ། །བཅས་པའི་སྤྱིང་གཞི་ལུ་མ་ཉན་ཡོད་དུ་གང་ཟག་  
དུག་སྟེ། ཉོན་མོངས་དག་སྤྱོད་གི་རྩལ་མ་ཡིན་པ་འདོད་པས། ཉེས་པ་ཁེ་སྤྱོད་པས་འདོད་  
བས་ན་དང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མངོན་ཆོན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་སྣ་ཆོགས་བྱས་པས། འདི་  
བཅས་སོ། །

དག་སྤྱོད་གིས་བྱིས་པ་དང་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་པ་ན་སོགས་མངོན་ཆོན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་  
བཏང་བས་ལུ་ལུས་དུས་དེར་གྲགས་པའི་སྤྱོད་ཐོབ་པའི་ལུང་བ་དངོས་གཞི་དེ། བཅུད་ཀྱི་  
པ་དེའི་ངོ་ཙོ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་མ་ཆང་ན་ན་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། བས་ལུ་ལས། ཡན་ལག་  
ལས་དངོས་གཞིའི་ལུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉིད་པ་འདོད་པ་དང་། ལ་རོལ་པོ་བྱིས་པ་ཉིད་  
དང་། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། པ་ན་དང་རིན་པོ་ཆེས་(༡༥)སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་ཕྱིན་  
པའོ། །ཞེས་སོ། །

ཉི་ཤུ་པ་ཉི་ཆོང་བྱེད་པའི་དེ། ཕ་བར། གཞན་གྱིས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་  
ལུ་མ་ཉན་ཡོད་དུ། །གང་ཟག་དུག་སྟེས་ཉོན་མོངས་འདྲ། ཉེས་པ་ཉི་ཆོང་སྣ་ཆོགས་  
བྱས་པས་བྱམ་ཐེ་སོགས་ཁ་ཟེར་བས། འདི་བཅས་སོ། །དག་སྤྱོད་གིས་རིན་པོ་ཆེ་མ་  
ཡིན་པ་སྣ་མ་ལུར་ཉི་ཆོང་བྱས་ཤིང་སྤྱོད་ཐོབ་པའི་ལུང་བ་དངོས་གཞི་དེ། ཉི་ཤུ་པ་ཉི་

ཆོང་གི་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་མ་ཆང་ན་ན་སྤྲད་སྤྲད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་  
ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉེད་པ་འདོད་པ་དང་། ས་རོལ་  
པོ་བྱིམ་པ་ཉིད་དང་། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ཉེ་ཆོང་གི་སྤྲད་པ་དང་། སྤྲད་བྱིན་  
པའོ། །ཞེས་སོ། །

### བརྩ་ཆན་གསུམ་པ་བཤད་པ།

། བརྩ་ཆན་གསུམ་པ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་  
ནི། སོ་བར་སྒོམ་ལས། ལྷང་བཟེད་གཉིས་དང་ཐ་ག་གཉིས། བྱིན་འཕྲོག་སྟོན་སྟོན་ཐ་  
ཆུང་དང་། །དགོན་པ་པ་དང་རས་ཆེན་དང་། །བསྐྱེས་པ་དང་ནི་གསོག་འཛོག་གོ། །ཞེས་  
གསུངས་པ་ལྟར་ན་བརྩ་ཡོད་དེ། །ལྷང་བཟེད་འཆང་བའི་དེ། ལྷང་བཟེད་ཆོལ་བའི།  
འཐག་འཇུག་གི་དེ། འཐག་སྤྲད་པའི་དེ། བྱིན་འཕྲོག་གི་དེ། བརྟད་པ་ལས་བྱུང་བའི་དེ།  
ཞག་བདུན་གྱི་འབྲལ་བའི་དེ། དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་གྱི་དེ། བསྐྱེས་བསྐྱར་གྱི་དེ།  
གསོག་འཛོག་གི་དེ་དང་བརྩ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉེར་གཅིག་པ་ལྷང་བཟེད་འཆང་བའི་དེ།  
ཅ་བར། ལྷང་བཟེད་གྱི་འོ། །ཞེས་བྱུང་། བྱུང་བཅས་གཉིས་ལས། བྱུང་བནི། ལུལ་  
མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉེ་དགས། ཉེན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་ལྷང་བཟེད་  
གྱི་རིན་སྒོངས་པ་བྱུང་ཡང་མ་བཅས་སོ། །བཅས་པའི་ནི། ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་  
ཟག་དུག་ལྷེས། ཉེན་མོངས་དག་སྤྲོད་གི་རྩལ་མ་ཡིན་པ་འདོད་པས། ཉེས་པ་ལྷང་བཟེད་  
ལྷག་མ་ཞག་བརྩ་འདས་པར་འཆང་བས། འདི་བཅས་སོ། །དགོ་སྤྲོད་གིས་ལྷང་བཟེད་  
ལྷག་པར་རང་དོན་དུ་ཞག་བརྩར་འཆང་བའི་རང་ངམ་ཤན་གྱི་ས་ཞག་བརྩ་གཅིག་པའི་  
སྤྲ་རེངས་ཤར་ཆེ་སྤྲད་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ་ཉེར་གཅིག་པ་ལྷང་བཟེད་ཞག་བརྩ་

འཁར་སྤང་གི་ངོ་བོ་སྟེ། ཡན་ལག་(༡༠༥)མ་ཚད་ན་ན་སྤྲད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས།  
 ཡན་ལག་བདུན་གྱིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། རང་གི་དང་། ལྷང་བཟེད་དང་།  
 བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བ་གསུམ་གྱི་མཐའི་ཚད་དང་། ཡོད་པ་དང་། བྱིན་གྱིས་མ་  
 བསྐྱབ་པ་དང་། ལག་བཅུར་རྗེས་སུ་ལྷགས་པ་དང་། ལག་བཅུ་གཅིག་པའི་སྐྱ་ཡོངས་  
 གར་བའོ། །ཞེས་སོ། །སྟོར་ལྷང་མེད། ལྷང་བཟེད་ལྷག་པ་དགེ་འདུན་ལ་སྤངས་པ་  
 བྱིམས་བས་ལྷང་བཟེད་གྱི་སྒྲིགས་དེ་ཚད་ལས་སྐྱ་མ་གི་བར་དུ་བཅང་པ་ལ་འབྲེལ་མེད་  
 ལྷང་བཟེད་ཟེར།

། ཉེར་གཉིས་པ་ལྷང་བཟེད་ཚོལ་བའི་དེ། ཅུ་བར། བྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་  
 བསྐྱངས་བས་ཡོངས་སུ་བཅའ་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། གྲུང་གཞི་ལྷག་མཉན་ཡོད་དུ། གང་  
 ཟག་ཉེ་དགས། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་ལྷང་བཟེད་ཡོད་བཞིན་དུ་གཞན་  
 ཚོལ་བས། འདི་བཅས་སོ། །དགེ་སྤྲོད་གིས་འདོད་ཞེན་གྱིས་ལྷང་བཟེད་ཡོད་བཞིན་དུ་  
 བྱིམ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པར་ངག་གིས་བསྐྱངས་ཉེ་ཐོབ་བས་སྟེད་པའི་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་དེ་  
 ཉེར་གཉིས་པ་དེའི་ངོ་བོ་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་  
 འགྱུར་རྟེ། ལྷང་བཟེད་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། བཟང་པོ་འདོད་པ་དང་། བྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་  
 བར་ཚོལ་བ་དང་། ངག་གི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་ཚོལ་བ་དང་། ལྷང་  
 བཟེད་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་སོ། །

། ཉེར་གསུམ་པ་འཐག་ཏུ་འཇུག་པའི་དེ། ཅུ་བར། རིན་མེད་པར་བསྟོན་བས་སམ་  
 གཞན་གྱིས་འཐག་ཏུ་བཅུག་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། གྲུང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉེ་  
 དགས། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་ཐག་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་སྒྱིག་ཅེར་ལ་ཐག་  
 མང་པོ་འཐག་ཀྱང་སྐྱ་མ་བྱིན་པས་མ་དད་པས། འདི་བཅས་སོ། །ངོ་བོ་ནི། དགེ་སྤྲོད་



གིས་ཐ་ག་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་དང་། རིན་མེད་པ་དང་། ངག་གིས་བསྒོ་ལམ་གཞན་གྱི་  
བསྒོ་བས་གོས་རུང་བ་ཚད་ལུན་འཐག་བཅུག་པ་དང་གྲུབ་པ་སྟེ་ཡན་ལག་ལྷན་དངོས་  
གཞི་སྒྲི་དེ། མ་ཚད་ན་ན་སྒྲུད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷ་ལས། བས། གོས་  
གྲུབ་པའོ། །ཞེས་སོ། །

། ཉེར་བཞི་པ་འཐག་པ་སྒྲིད་པའི་དེ། ཅུ་བར། གལ་ཏེ་སྒྲིན་བདག་གི་བྱེད་ནའོ། །  
ཞེས་དང་། གྲུབ་པ་ན་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་བྱུང་། བྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་  
ཉི་དགས། ཉོན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་བྲིམ་པ་ཕོ་མོ་གཉིས་གོས་འབུལ་བ་  
འཐག་པའི་ཐག་པ་ལ་རས་གྱི་སྒྲ་ཞེད་སྒྲིད་བཅུག་པས་མ་དད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དོ་  
བོ་ནི། དགོ་སྒོང་གིས་སྒྲིན་བདག་དང་ཐ་ག་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དང་། རང་གི་  
གོས་ལག་པ་སྒྲིད་བཅུག་པ་དང་། དོག་པ་བྱེད་པ་དང་། བྲུ་མ་བྱིན་པ་དང་གོས་གྲུབ་པ་  
སྟེ། ཡན་ལག་དུག་ཚད་བས་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། མ་ཚད་ན་ན་སྒྲུད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་  
ལས། ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བས། གོས་གྲུབ་པའོ། །  
ཞེས་སོ། །

། ཉེར་ལྷ་པ་བྱིན་འཕྲོག་གི་དེ། ཅུ་བར། དབུལ་བར་བྱ་བ། བས། དེ་གོས་ཉིད་  
ཡིན་ནོ། །དེའི་ལམ་དེས་བསྒོས་པ་ལུས་དང་ངག་བསྐྱས་པ་ལམ། སྐགས་བྱུང་། བྱིང་  
གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དགའ་བོས། ཉོན་མོངས་མི་བཟོད་པས། ཉེས་པ་རང་  
དང་ལྷན་ཅིག་གཞན་པའི་དགོ་སྒོང་ཆོས་ཞེས་པ་ལ་གོས་བྱིན་ཏེ་ཁོ་བྱི་བཞིན་འབྲང་མ་  
འདོད་པ་ན་གོས་སྒྲར་འཕྲོག་པས། འདི་བཅས་སོ། །ཉི་དགའ་མིན་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས།  
ལུལ་ནི་མཉན་ཡོད་གང་ཟག་ནི་དགའ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་ལས་  
བྱུང་། དགོ་འདུན་བསྐྱ་བ་མཛད་ནས། དགའ་བོ་ལ་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་སྒྲུད་དེ། ཞེས་

མོ། །འོ་བོ་ནི། དག་སྒྲོང་གིས་རང་གི་མིན་པ་འི་གོས་སྐྱ་མོ་བྱང་ལྟར་བཟེད་ལྟ་བུ་དག་  
སྒྲོང་ལ་བྱིན་པ་སྒྲུར་རང་རམ་བསྒྲོས་པས་བྱས་ལས་ཐ་དད་བྱས་པ་སྟེ་ལན་ལག་ལྡན་  
དངོས་གཞི་སྟེད་དེ། མ་ཚད་ན་ན་སྟེད་པའི་བྱིར། བམ་ལྡེ་ལས། དངོས་གཞི་ནི། བས།  
མཐར་ཐུག་པའོ། །ཞེས་མོ། །

གོས་རང་གི་མིན་པ་དགོས་ཏེ། རང་གི་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། གཞན་གྱི་ལ་སྤང་བ་  
སྤྲོད་པའི་བྱིས། ཅུ་པར། དཔྱོག་པར་བྱ་བ་རང་གི་ཉིད་མ་ཡིན་ནའོ། །ཞེས་དང་། རིག་  
ལས། རང་གིས་བྱིན་ལ་འཕྲོག་ནས་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ལས་ན། གཞན་གྱིས་བྱིན་པ་  
(༡༧༧)ཕྲོགས་ན་ལྟ་ཆེས་ཉེས་པར་འགྱུར་བར་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གོས་དང་  
ཡོ་བྱད་འདྲ་སྟེ། རིག་ལས། གོས་ཞེས་སྒྲིམ་པའི་མཚོན་པ་སྟེ་དགེ་སྤྱོད་གི་ཡོ་བྱད་གཞན་  
ཡང་ཕྲོགས་ན་དངོས་གཞིའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྟ་ལས་ཀྱང་།  
དཔྱོག་པར་བྱ་བ་རང་གི་ཉིད་མ་ཡིན་པ་གོས་ལ་སྐྱེས་པ་གང་ཡང་རུང་བ། ཞེས་སོ། །  
འདིར་སོ་ཐར་དང་རྣམ་འབྱེད་དང་གོ་རིམ་མི་མཐུན་གྱིང་ཁྱབ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རིག་ལས།  
སོ་སོར་ཐར་པ་དང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་འཕྲོག་པའི་སྤང་བའི་འོག་ཏུ་བརྟན་པ་ལས་  
སྤང་བའི་སྤང་བ་འབྱུང་མོད་གྱི། ཁྱབ་ལས། འཕྲོག་པའི་སྤང་བའི་འོག་ཏུ་ཞག་བརྟན་པ་  
འབྱུང་བའི་སྤང་བ་འབྱུང་བས། ཞེས་སོ། །

༡ ཉེས་ཀྱིས་པ་དགོན་པའི་དེ། ཅུ་བར། དེས་དོན་གྱི་དབང་གིས་གྲོང་གཞན་ན་  
འདུག་པ་དེ་ལས་ཞག་ཀྱིས་ཚུན་ཆད་དུ་འབྲལ་བར་བྱའོ། །ལྷག་པ་ལ་ནི་བག་ཡངས་  
མེད་དོ། །ཞེས་བྱུང་། །སྤྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཀྱིས་སྤེལ། ཉེན་མོངས་རང་  
ཉམས་བྱེད་པས། ཉེས་པ་དགོན་པར་ཚོས་གོས་སྤྱིམ་གཞན་དུ་བཞག་པ་དང་ཞག་པ་དུན་  
འབྲལ་བར་བྱེད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དོ་བོ་ནི། དགོ་སྤྱོད་དགོན་པ་བས་བྱིན་རྒྱབས་

ཅན་གྱི་ཆོས་གོས་ཅི་རིགས་ཞག་དུག་ལས་ལྷག་པར་འབྲལ་བར་བྱས་པ་སྟེ་ཡན་ལག་  
ལྷས་དངོས་གཞི་སྟེང་དེ། མ་ཆང་ན་ན་སྟེང་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་  
དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། དག་སྟོང་དགོན་པ་པས་ཆོས་གོས་གསུམ་གང་ཡང་  
རུང་བ་དང་། གྲོང་གཞན་དུ་བཞག་པ་དང་། མཆོམས་གྱི་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྟང་བ་དང་། བར་  
ཆད་གྱི་དབང་མ་གཏོགས་པ་དང་། ཞག་བདུན་པའི་སྟེ་རངས་ཤར་བའོ། །ཞེས་སོ། །

། ཉེར་བདུན་པ་རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ་ནི། ཅ་བར། སྟོན་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལས་དེ་  
མ་ཡིན་པའི་དུས་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་འཆང་བ་ལའོ། །གྲུབ་ན་  
མཐའི་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། གྲོང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དག་སྟོང་མང་པོས་ཉོན་  
མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་དབྱར་གྱི་སྟོན་རྩ་བ་གཅིག་  
ལས་སྟེ་བར་ཆོལ་བ་དང་དབྱར་གྱི་རྗེས་སུ་རྩ་བྱེད་ལས་ལྷག་བཅང་བས། འདི་བཅས་  
སོ། །རྩ་བོ་ནི། དག་སྟོང་གིས་དབྱར་ལས་སྟོན་དུ་རྩ་བ་གཅིག་ལས་ལྷག་བར་ཆོལ་བ་  
འཇམ། (༡༡)དབྱར་རྗེས་སུ་རྩ་བྱེད་ལས་ལྷག་བཅང་གང་རུང་སྟེ། ཆོལ་པའི་སྤང་བ་  
དང་འཆང་བའི་སྤང་བ་རེ་རེ་ལ་དུས་དེས་བཅའ་ལམ་འཆང་བ་དང་། རས་ཆེན་རུང་བ་  
སྟེ། ཡན་ལག་གསུམ་གསུམ་གྱིས་དངོས་གཞིར་འགྱུར་ཏེ། དེ་མ་ཆང་ན་ན་སྟེང་པའི་  
བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། འདི་ལ་ཆོལ་བ་དང་འཆང་བའི་དུས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་། ཡན་ལག་  
གསུམ་གསུམ་གྱིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། བས། གོས་རས་ཆེན་རུང་བ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་སོ། །

། ཉེར་བརྒྱད་པ་བརྟད་པའི་དེ། ཅ་བར། དབྱར་གྱི་རྟེན་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ། །  
དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། གྲོང་གཞི་ནི་ལུལ་མཉན་  
ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྟེས། ཉོན་མོངས་རྟེན་པ་ལ་གདུ་བས། ཉེས་པ་ཆོང་པས་ལུལ་

པའི་དབྱར་རྟེན་དབྱར་ནང་དུ། བ་ཟས་བྱས་ཏེ་ཟད་པས་མ་དད་པས། འདི་བཅས་སོ། །  
 རོ་པོ་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་དབྱར་རྟེན་དབྱར་ནང་དུ་བདག་གིར་བྱེད་དམ། བགོས་སམ།  
 དགག་དབྱེད་ཉིན་ཕྱི་མ་དེ་ལ་མ་བགོས་པ་གསུམ་གང་རུང་བྱས་ན་དངོས་གཞི་སྟེད་དེ།  
 འདི་ལ་སྤང་ལུང་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ཡོད། དབྱར་ནང་དུ་བདག་གིར་བྱས་ན་སྤང་ལུང་  
 སྟེད། དབྱར་ནང་དུ་བགོས་ན་སྤང་ལུང་སྟེད། དགག་དབྱེད་ཉིན་རྗེས་མའི་དུས་སུ་མ་  
 བགོས་པར་ཡོད་ནའང་། སྤང་ལུང་སྟེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏུ། རིག་ལས། ལུང་  
 པའི་བྱེད་པ་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱེད་པ་དང་།  
 བགོད་པ་དང་། མི་བགོད་པ་དང་། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་ཏུ། ཕ་བར། བང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་དང་།  
 རིག་ལས། དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྤང་པའི་རྟེན་པ་བདག་གིར་བྱེད་ན་སྤང་པའི་ལུང་  
 བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་ཏུ། ཕ་བར། དེ་བགོས་ན་ཡང་ངོ་། །ཞེས་  
 དང་། རིག་ལས། བགོད་ན་ཡང་སྤང་པའི་ལུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ངོ་། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་  
 གྲུབ་ཏུ། ཕ་བར། མ་བགོས་ན་ཡང་ངོ་། །ཞེས་དང་། རིག་ལས། (༡༧)ཞེས་བགོད་  
 པའི་དུས་སུ་མ་བགོས་པར་དེ་ལས་འདས་པར་བཅད་ན་ཡང་ལུང་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

༡ ཉེར་དགུ་པ་བསྔོས་བསྐྱར་གྱི་དེ། ཕ་བར། གཞན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་ནམ་དགོ་  
 འདུན་ལ་བསྔོས་པའི་གོས་ཤེས་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བསྐྱར་ཏེ་ཐོབ་ནའོ། །ཞེས་  
 བྱང་། བྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཏེ་དགས། ཉོན་མོངས་བརྒྱབ་སེམས་ཀྱིས།  
 ཉེས་པ་གཞན་གྱིས་གཞན་ལ་བསྔོས་པ་བདག་ཉིད་ལ་བསྐྱར་བས་གཞན་གྱིས་སྟོད་  
 པས། འདི་བཅས་སོ། །རོ་པོ་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་སྟོན་བདག་གིས་སོགས་གང་ཟག་གམ་



དགོ་འདུན་ལ་བསྐྱོས་པ་རང་ལ་བསྐྱར་ཏེ་ཐོབ་ན་ལུང་བ་དངོས་གཞི་སྒྱུད་དེ། མ་ཚད་ན་  
ན་སྒྱུད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ལན་ལག་ལས། ཉན། ཐོབ་པའོ། །ཞེས་སོ།

། ལུ་རྩལ་གསོག་འཛོག་གི་དེ། ཅུ་བར། བཟའ་བའི་ཕྱིར་འཆང་ནའོ། །དེའོ། །  
སྐྱེ་རངས་བརྒྱད་པ་ཤར་ནའོ། །ཞེས་ཕུང་། གླུང་གཞི་ལུལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། གང་ཟག་  
པེ་ལེན་དའི་ཕུའི་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་དང་ཉེ་གནས་ཀྱི་དགོ་སྒྲོང་དག་གིས། ཉོན་མོངས་  
ལྟོ་འདུན་ཆེ་བས། ཉེས་པ་སྒྲན་བཞི་གསོག་འཛོག་བྱེད་ཅིང་དུས་དང་དུས་མིན་ཟ་བས་  
དགོ་སྒྲོང་དག་གིས་སྒྲོད་བས། འདི་བཅས་སོ། །རོ་བོ་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་སྒྲན་རིགས་  
བཞི་བྱིན་ལེན་བྱས་པ། མ་བཤེགས་པར་རང་རང་གི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་ནས་  
གསོག་འཛོག་གི་སྤང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལྟོ་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་གྲུང་ཡོད་དང་། ལྟོ་བྱིན་  
ལེན་བྱས་པ་སྒོད་ཐུན་གྱི་མཐའ་དང་། ཞག་བདུན་པར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་བརྒྱད་པའི་སྐྱེ་  
རངས་ཤར་བ་དང་། བད་འཚོ་བཅང་དུ་བསྐྱབ་ན་བད་སོས་པའི་ཞག་གི་མཐའ་འདས་པ་  
ཡིན་ལ། འཚོ་བཅང་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་འི་སྤྱིད་འཚོ་ལ་ནི་མཐའ་འདས་མི་ཡོང་བའི་ཕྱིར།  
འདི་ལྟར་བཤད་པ་རྗེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། རིན་ཆེན་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་  
ཀི་ཀླའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་མི་མཐུན་པར་བར་གྱི་འདུལ་འཛོན་  
(༡༡༠ན)ཀ་ལུ་ན་མཚོ་རྒྱ་བཀའ་ཆེད་རམ་གྲགས་ཐེར་མི་ཏུ་སྟེ། དགོ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་གཞན་  
དུ་བཤད་ཀྱང་ལུང་དང་མི་མཐུན་པས་དོར་བར་བྱ་ཞིང་། མ་སྒྲོས་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས།  
སྒོན་གྱི་འདུལ་བ་འཛོན་པ་རྒྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་དར་མ་མི་ཏུས་འདུལ་  
བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བའི། ཞེས་པ་ནས། བར་གྱི་འདུལ་བ་འཛོན་པ་ཁ་ཆེའི་བྱེ་  
བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་ལུ་ན་མི་ཏུ་ལ་སོགས་པའི་སོ་སོར་ཐར་བའི་མདོའི་འགྲེལ་  
པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་ལུ་ན་མི་ཏུས་ཞག་བདུན་པ་ཁོ་ན་

གསོག་འཛོག་གི་སྤང་བ་དང་། ཏུས་རུང་དང་ཐུན་ཚོད་དང་འཚོ་བཅང་སོགས་ཉེས་བྱས་  
ཁོ་ནར་བཤད་ཚུལ་དེ་འདུལ་བ་མདོ་དང་སོ་ཐར་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པར་མི་འཐད་  
པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་རྣམ་བཤད་དང་འགལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ།  
སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤྲོད་དེ་གསུམ་ཡང་ཞག་བདུན་བ་དང་ཁྱད་མེད་ཏུ་བཤད་བའི་བྱིར།  
ཉིད་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས། ཏུས་སུ་རུང་བ་དང་། ཐུན་ཚོད་ཏུ་རུང་བ་དང་། འཚོ་བའི་བར་  
ཏུ་བཅང་བ་རྣམས་ལ་སློན་གྱིས་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་ལམ་ཞག་བདུན་བ་  
ལས་བྱེ་བྲག་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ནས། འདིར་ཞག་བདུན་བ་སློས་པ་ནི་དཔེ་ཙམ་ཏུ་  
ཟད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཐུབ་སྟེ། སོ་ཐར་རྣམ་འབྱེད་གཞུང་  
སྤྱི་མ་རྣམས་ཞག་བདུན་བ་གསུངས་པ་ལ་མཚོན་བྱེད་དང་དཔེ་ཡིན་གྱིས་དེས་མ་ཐུབ་  
ཞེས་བཤད་བའི་བྱིར། ཉིད་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས། བྱེ་བྲག་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་  
དང་། འདིར་ཞག་བདུན་བ་སློས་པ་ནི་དཔེ་ཙམ་ཏུ་ཟད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

སྤྲོས་པ། མི་ཤེས་མཚོན་རྒྱ་ལེགས་བཤད་ཉི་མ་ལ། ལྡང་བ་དེར་ཏུས་ཁོ་ན་མ་  
ཡིན་གྱི། རྩོན་གྱི་ཀུན་མཁྱེན་ལས་མཐས་ཡོན་གྱུ་དང་། ཚོས་བཤེས་ལ་ལྡང་ཀུ་  
ན་ལྟེ། ཏུས་རུན་འཚོ་སྤྲོད་གསོག་འཛོག་སྤང་མིན་ན། བྱིན་འཕྲོག་སྤང་བ་གོས་ལྟང་  
གཉིས་ཡིན་(༡༠བ)འགལ། །མཚོན་བྱེད་ཙམ་དང་དཔེ་ཙམ་གཉིས་ཀ་ལ། །གསུངས་  
པའི་དབྱར་རྩམ་འདུལ་འཛོན་གཉིས་སྟེས་ཆོས། །གོང་འོག་སོ་སའི་འཕྲུལ་བཤད་ཐུན་  
བ་ཡིས། །མདོ་ཚན་གྱིང་གཞིའི་རྒྱ་སྒར་དང་འགྲོགས་པ། །ལེགས་བཤད་བདུད་ཅིའི་  
འོད་སྟོན་ཐུན་བསལ་ཞིང་། ཐུབ་བརྟན་ཀུན་དའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་མཚོ་རྒྱས། ཅེས་བའང་  
བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །འདུལ་བའི་མཐའ་དབྱེད་ལས་སྤང་ལྟང་སྤང་

ཚུལ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

### ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་སྦྱར་བཤད་པ།

། གཉིས་པ་ལྷང་བ་འབའ་ཞིག་བཤགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་  
བ་དགུ་བརྩ་ཏེ། སྦྱར་སྒྲིལ་ལས། ཤེས་བཞིན་དང་ནི་ས་པོན་དང་། མ་བསྐྱོས་བ་དང་  
ཡང་ཡང་དང་། རྒྱ་དང་བྱིམ་དང་བསམ་བཞིན་དང་། མགྲོན་མང་རྒྱན་མ་མཆོད་སྟོན་  
ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་བརྩ་ཚན་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་བཞིན་ཞེས་པས་རྒྱན་  
སྟོན་སྒྲིལ་བརྩ་དང་། ས་པོན་ཞེས་པས། ས་པོན་འབྲུ་བ་ཞེས་སྒྲིལ་བརྩ་སྟོན་པ་  
བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་སྦྱར།

### ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་ལས་བརྩ་ཚན་དང་པོ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་མདོར་བརྟན་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སོ་ཐར་སྒྲིལ་  
ལས། རྒྱན་སྟོན་དགེ་སྦྱོང་སྤྲུལ་དང་། སྦྱོ་སྒྲིལ་བྱེད་དང་སྟོན་བ་དང་། འདོད་དང་  
གནས་ངན་ལེན་དང་ཚོས། བཤེས་ངོར་བྱེད་དང་བྱང་དུ་གསོད། ཞེས་གསུངས་པ་  
ལྷར་བརྩ་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྦྱའི་ལྷང་བྱེད་དང་། སྟོན་ནས་སྦྱ་བའི་དེ་དང་། སྤྲུལ་བྱེད་བའི་  
དེ་དང་། སྦྱོ་སྒྲིལ་བྱེད་བའི་དེ་དང་། སྟོན་བའི་དེ་དང་། འདོད་བའི་དེ་དང་། གནས་  
ངན་ལེན་བཟོད་བའི་དེ་དང་། མི་ཚོས་སྤྲུལ་བཟོད་བའི་དེ་དང་། བཤེས་ངོར་བྱས་ཞེས་  
སྦྱར་བའི་དེ་དང་། བྱང་གསོད་བྱི་དེ་དང་བརྩ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་རྩལ་སྤྲེལ་དེ། ཅ་བར་དེ་གཉིས་དང་ལམ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ལྷག་མར་  
 འགྱུར་བ་ལས་གཞན་པའི་རྩལ་དུ་སྤྲེལ་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་བྱུང་བ་ལྷན་སྒྲུབ་གཅན་  
 འཛིན་གྱིས་རྩལ་སྤྲེལ་གྱང་རྟེན་མ་ཡིན་པས་མ་བཅས། བཅས་པ་ནི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་  
 གང་ཟག་(༡༡)ན)ཤུག་འི་དགོས་པ་ལག་བརྒྱད་གྱིས། ཉན་མོངས་གཞན་ལ་མཐོ་འཆམས་  
 པ། ཉེས་པ་བྲམ་ཟེ་མཁས་པ་གཅིག་དང་ཅད་ཞེས་རྩལ་གྱིས་ཁས་སྤངས་ཏེ་མི་ཚུད་  
 པས། འདི་བཅས་སོ། །དོ་བོ་ནི་དགོས་པ་གིས་མི་བཟུང་ལྷ་ལྷན་ལ་ལམ་ལྷག་སྤྲེལ་པོ་  
 དང་དེའི་ཉེས་བྲམ་གྱི་རྩལ་བཞི་དང་། འོག་མའི་ལྷང་བྱེད་གྱི་རྩལ། འབྲས་ཆན་གྱིས་  
 ཆོད་མ་འགོ་བས་པའི་རྩལ་གྱི་ཉེས་བྲམ་དུག་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་རྩལ་སྤྲེལ་ཏེ་པ་  
 རེལ་གྱི་དོན་གོ་ན་དངོས་གཞི་སྤྱིད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། རྩལ་དུ་སྤྲེལ་བ་རྣམ་པ་བཞི་  
 པོ་དེ་དག་མ་གཏོགས་པ་རྩལ་དུ་སྤྲེལ་བ་གཞན་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་  
 ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྷག་ལྷེ། རྩལ་གྱི་ལྷང་བྱེད་  
 གཉིས་ཡོད་པས་འདི་འོག་མ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་གནམ་ཅེ་ལྷང་མ་ལས།  
 འབྲས་ཆན་གྱིས་ཆོད་མ་འགོ་བས་པ་དུག་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་འདུ་གེས་བསྐྱར་བའི་  
 དོན་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྣམ་འབྱེད་ལས་གྱང་། རྩལ་དུ་སྤྲེལ་བ་ནི་ལྷ་ལྷེ།  
 ལམ་བར་འགྱུར་བའི་རྩལ་དང་། དགོ་འདུན་ལྷག་མ་དང་། སྤྲོམ་པོ་དང་། ཉེས་བྲམ་  
 དང་། ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རྩལ་དང་ལྷོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེས་ན་  
 རབ་བྱུང་གི་མནའ་པོར་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཉེས་པ་འགྱུར་ལྷེ། ཅ་བར། མནའ་འདོར་བར་མི་  
 བྱའོ། །ཞེས་སོ། །

། གཉིས་པ་སྤྲོམ་ནས་སྤྲེལ་བའི་དེ། ཅ་བར། དགོས་པ་གིས་མི་ཞེས་དང་། སྤྲོམ་ཉིད་  
 བཟོད་བར་འདོད་པས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། སྤྱིང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་



སྟེ། ཉེན་མོངས་ངག་མ་བཟམས་པས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་རྣམས་ལ་ཁར་འབྱེད་སྟགས་  
 གྱི་སྒྲོན་སྒྲུབ་ན་གཞན་ཁ་ཟེར་བས། འདི་བཅས་སོ། །དྲོ་བོ་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་སྒྲོང་  
 ཁོ་ན་ལ་སྒྲོན་ནས་སྒྲུབ་ཏེ། ལ་རྩལ་གྱི་དོན་གོ་ན་དངོས་གཞི་སྒྱུད་པའི་བྱིར། ཇི་སྒྲུབ་ལས།  
 དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་སྒྲོང་ལ་སྒྲུན་ཁ་ན་མ་བོ་བའི་དེར་འགྱུར་གྱི་དགོ་ཚུལ་སྟགས་(༡༡)བ།  
 གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཉེས་བྱས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡན་ལག་ལྷར་  
 བཤད་དེ། བམ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། ལ་རྩལ་པོ་དགོ་སྒྲོང་ཉིད་དང་། བས། དོན་གོ་བ་ཉིད་  
 དོ། །ཞེས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ཕྱ་མའི་དེ། ཅུ་བར། ཕྱ་མ་བྱེད་འདོད་པས་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་ཟེར་རོ་ཞེས་  
 སྒྲུབ་པོ། ཞེས་བྱུང་། བྱེད་གཞི་ལུལ་མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྟེ། ཉེན་མོངས་  
 དབྱེན་གྱི་བསམ་པས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་ལ་ཕྱ་མ་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་ཁ་ཟེར་བས། འདི་  
 བཅས་སོ། །དྲོ་བོ་ནི་དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་སྒྲོང་གཉིས་འབྱེད་པའི་ཕྱ་མ་སྒྲུབ་ཏེ་དོན་གོ་ན་  
 དངོས་གཞི་སྒྱུད་པའི་བྱིར། ཡན་ལག་ལྷ་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་  
 གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། དབྱེ་བའི་བསམ་པ་ཉིད་དང་། དབྱེ་བར་བྱ་བ་གཉིས་ཀ་དགོ་  
 སྒྲོང་ཉིད་དང་། རང་གི་ཆོག་གང་ཡང་རུང་བ་དང་། རོར་སྒྲུབ་པ་དང་། ལ་རྩལ་པོས་དོན་  
 གོ་བཤོ། །

༦ བཞི་པ་སྒྲོ་སྟགས་གྱི་དེ། ཅུ་བར། དགོ་སྒྲོང་གཉིས་གྱིས་ཅོད་པ་ཉིད་དགོ་འདུན་  
 གྱིས་ལེགས་པར་ཞི་བར་བྱས་པ་ཉིད་ལོ། །སྒྲོ་སྟགས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། བྱེད་གཞི་ལུལ་  
 མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྟེ། ཉེན་མོངས་པ་ཅོད་པར་དགའ་བས། ཉེས་པ་དགོ་  
 སྒྲོང་ཕན་ཚུན་ཅོད་པ་དགོ་འདུན་གྱིས་ཞི་བར་བྱས་པ་སྒྲུབ་སྒྲོ་སྟགས་པས་ལྷང་ནོད་ཁ་  
 དོན་སྒྲོམ་པ་སྟགས་ལ་གཞོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དྲོ་བོ་ནི་དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་སྒྲོང་

གཉིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཚུད་པ་དག་འདུན་གྱིས་ཞི་བར་བྱས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ། སྒར་ཡང་སྐྱོ་  
 རྩོགས་པ་སྟེ་སྒྲོང་བར་བྱེད་ན་དངོས་གཞི་སྐྱེད་དོ། །ཡན་ཚུན་དག་སྒྲོང་ཡིན་པ་སོགས་  
 ཡན་ལག་ལྔ་མ་ཆང་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། བམ་ལྔ་ལས། ཡན་ལག་ལྔས་  
 དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོལ་བ་དང་བྱིར་ཆོལ་བ་གཉིས་ཀ་དག་སྒྲོང་ཉིད་  
 ཡིན་པ་དང་། ཚུད་པ་བཞི་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་དང་། དག་འདུན་གྱིས་ལེགས་པར་ཞི་  
 བར་བྱས་པ་དང་། ལྷང་བ་འབྱེན་པ་པོས་དེ་ལྷར་ཤེས་པ་དང་། ཡང་ལས་ཀྱི་སྐྱོ་རྩོགས་  
 བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། (༡༡)འྲིག་ལས། གཅིག་གམ་གཉིས་ཀ་  
 དག་སྒྲོང་མ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱོ་  
 རྩོགས་ནི། འྲིག་ལས། སྐྱོ་རྩོགས་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ནི་འབྲུག་ཡོང་བྱེད་པ་སྟེ་ལེགས་པར་  
 བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་ཀྱིས་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྐྱོ་  
 རྩོགས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་སོ། །

༑ ལྔ་པ་བྱུང་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་དེ། ཅ་བར། སྟོན་པའོ། །ཆོས་སོ། །ཆོག་དུག་  
 ལས་ལྷག་པར་རོ། །ཞེས་བྱུང་། སྒྲོང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་གས།  
 ཉན་མོངས་པ་སྟེད་པས། ཉེས་པ་བྱུང་མེད་གཅིག་ལྔ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན། སྟོན་པས་སྐྱེས་  
 པ་བཞག་སྟེ་ཆོག་ལྔ་ལ་དུག་པསྟན་པར་བཅས་སོ། །དེའི་རྗེས་སུ་དུག་སྟེ། བྱི་དང་སྟེ་འུ་  
 དང་བེ་འུ་དང་བྱི་འུ་དང་གོག་པ་བཞག་ནས་ཆོས་སྟོན་པས། འདི་བཅས་སོ། །དག་སྒྲོང་  
 གིས། དེག་པའི་སྐྱེས་པ་མེད་པར་བྱིས་པ་མོ་ལ་ཆོས་ཆོག་ལྔ་ལ་དུག་ལས་ལྷག་པསྟན་  
 བ་དངོས་གཞི་སྐྱེད་དོ། །ཡན་ལག་དུག་མ་ཆང་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། བམ་ལྔ་  
 ལས། ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱུང་མེད། བས། སྟོན་  
 པའོ། །ཞེས་གསུངས།

། དུག་པ་འདོན་པའི་དེ། ཅུ་བར། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་གཅིག་ཅར་རམ།  
 མཐུག་ཐོགས་སུ་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོས་དང་ཡི་གེའི་ཡང་འདོན་འོ། །སྤོང་གཞི་  
 མཉན་ཡོད་དུ། དུག་སྒྲེས། ཉོན་མོངས་མ་ཞི་བས། ཉེས་པ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་  
 དང་ལྟན་ཅིག་སྒྲ་ཆེན་པོས་འདོན་བས། འདི་བཅས་སོ། །དག་སྒྲོང་གིས་བསྟེན་པར་མ་  
 རྫོགས་པ་འམ་རྫོགས་ཀྱང་མ་ཆགས་པ་དང་བསྐྱབ་བྱིན་དག་སྒྲོང་གང་རུང་དང་དུས་  
 མཉམ་དུའང་། མཐུག་གང་རུང་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་གས་ཡི་གེ་གང་རུང་བརྗོད་ན་  
 ཡང་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། ཡན་ལག་ལྔ་མ་ཆང་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། བམ་ལྔ་  
 ལས། ཡན་ལག་ལྔས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། གང་ཟག་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་  
 པ་དང་། ལུང་གི་ཆོག་(༡༡བ)སམ་ཡི་གེ་དང་། ཅིག་ཅར་རམ་དེའི་མཐུག་ཐོགས་དང་།  
 གྲག་པའི་ཆེད་དང་། འདོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྒྲོ་ག་མི་དགོས་རྟེ། ཡི་གེ་བརྗོད་པས་ཀྱང་སྒྲིད་པའི་བྱིར། ལུང་ལས། ཆོག་ཅིག་  
 ཅར་བརྗོད་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །མཐུག་ཐོགས་སུ་ཆོག་བརྗོད་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཅིག་ཅར་ཡི་  
 གེ་བརྗོད་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཇིག་ལས། ཡིག་འབྱུ་ཙམ་ཡང་རོ། །  
 ཞེས་དང་། བམ་ལྔ་ལས། རི་ལྟར་ཡི་གེ་མཉམ་བས་ཞེ་ན། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྷ་ཞེས་འདོན་  
 པ་དང་། ཉེ་གནས་ཀྱང་དུས་གཅིག་དུ་ལྷ་ཞེས་འདོན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

། བདུན་པ་གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་པའི་དེ། ཅུ་བར། ཉན་པ་པོ་མི་ཤེས་པ་ཉིད་  
 དང་། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཉིད་དག་དང་ལྟན་པ་ལའོ། །སྒྲུས་ནའོ། །ཞེས་སོགས་  
 བྱུང་བའོ། །སྤོང་གཞི་བཅས་གནང་གཉིས་ལས། བཅས་པ་ནི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་  
 ཟག་དུག་སྒྲེས། ཉོན་མོངས་གཞན་གྱིས་བསྐྱགས་པ་ལ་ཐུག་དོག་གིས། ཉེས་པ་བསྟེན་  
 བར་མ་རྫོགས་པ་ལ་དག་སྒྲོང་གིས་གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །

གནང་བ་མཉན་ཡོད་དུ་བྱིས་སྤྱན་འབྱེན་པ་དང་བསྐྱབ་པའི་གནས་སུ་འབྱེན་པའི་དགོ་  
སྒྲོང་མ་གསལ་མས་གནས་ངན་ལེན་བཟོད་པར་གནང་བ་ལྟ་བུ། རོ་བོ་ནི་དགོ་སྒྲོང་  
གིས། དགོ་འདུན་གྱིས་གནས་ངན་ལེན་བཟོད་པར་མ་བསྐྱོས་པར་བསྐྱེན་པར་མ་ཆོག་ས་  
པའི་གང་ཟག་ལ། དགོ་སྒྲོང་གཞན་གྱི་ཡམ་པ་འམ་ལྟག་མ་གང་རུང་བཟོད་དེ། དོན་  
གོན་ལྟར་བ་དངོས་གཞི་སྤྱོད་དེ། ཡན་ལག་ལྟ་མ་ཚང་ན་མི་སྤྱོད་པའི་བྱིར། བམ་ལྟག་  
གང་རུང་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཉེས་བྱས་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟེན་ལས། འདི་གཉིས་  
ལས་གཞན་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་བཟོད་པ་ནི་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྱང་པའི་ཉེས་བྱས། ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

། བརྒྱད་པ་མི་ཚོས་སྤྱོད་པའི་དེ། ཅུ་བར། བདེན་པ་ཉིད་ནའོ། །བདེན་པ་  
མ་མཐོང་བ་བསྐྱེན་པར་མ་ཆོག་ས་པ་ལའོ། །ཞེས་བྱུང་། གྲོང་གཞི་ཡུལ་(ཉ་ན)ཡངས་  
བ་ཅན་དུ། གང་ཟག་ཉ་པ་ལས་རབ་རྩ་བུར་པའི་དགོ་སྒྲོང་ལྟ་བུ་བརྒྱས། ཉ་པ་ལ་མི་ཚོས་  
སྤྱོད་པའི་རྩན་སྤྱས་ཤིང་བྱིས་སུ་འོད་མ་ཅན་གྱི་གྲོང་དུ་ཉ་པ་ལ་མི་ཚོས་སྤྱོད་པར་  
སྤྱས་པས། འདི་བཅས་སོ། །རོ་བོ་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་མི་ཚོས་སྤྱོད་པ་ཐོབ་པ་དེ་ཡུལ་  
བསྐྱེན་པར་མ་ཆོག་ས་པ་སྤྱོད་པས་དོན་གོན་དངོས་གཞི་སྤྱོད་དེ། ཡན་ལག་  
ལྟ་དགོས་པའི་བྱིར། བམ་ལྟ་ལས། ཡན་ལག་ལྟས་དངོས་གཞིའི་ལྟར་བར་འགྱུར་ཏེ།  
མི་ཚོས་སྤྱོད་པར་བདེན་པ་ཉིད་དང་། ཉན་པ་པོ་མའི་འགྲོ་བ་པོ་བདེན་པ་མ་མཐོང་  
བ་བསྐྱེན་པར་མ་ཆོག་ས་པ་དང་། རང་གི་བཟོད་པ་ཉིད་དང་། ས་རྩལ་པོའི་དོན་གོ་  
བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

། དགུ་པ་བཤེས་ངོར་བྱས་ཞེས་སྤྱར་བའི་དེ། ཅུ་བར། དད་བས་ཡུལ་བ་ལའོ། །  
དགོ་སྒྲོང་གི་དགོ་འདུན་གྱི་ཟས་གྱི་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པ། སྤྱོད་པའི་ཡུལ་ཡུལ་



པོའི་ཁབ་དུ། གང་ཟག་མཛའ་པོ་དང་ས་ལས་སྒྲིམ་གཉིས་ཀྱིས། ཉན་མོངས་མི་བཟོད་  
 པས། ཉེས་པ་བཞེས་ངོར་བྱས་སོ་ཞེས་སྒྱུར་བ་འདེབས་པས། འདི་བཅས་སོ། ། རོ་བོ་ནི་  
 དག་སྒྲོང་གིས་དག་འདུན་གྱི་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་གང་ཟག་ལ་ལོག་པར་བཟོས་སོ་ཞེས་སྒྱུར་  
 པ་བདུབ་པ་ལ་རོལ་གྱིས་དོན་གོ་ན་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། ཡན་ལག་ལུ་མེད་ན་མི་སྒྲིད་དེ།  
 བམ་ལུ་ལས། ཡན་ལག་ལུས་དངོས་གཞིའི་ལུང་བར་འགྱུར་རྟེ། ལྷ་ར་དང་བས་ལུལ་བ་  
 དང་། དག་འདུན་གྱི་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་དང་། གང་ལ་བཟོས་པ་མིའི་འགོ་བ་གང་ཡང་རུང་  
 བ་དང་། རྩལ་དུ་སྒྲིམ་པ་དང་། ལ་རོལ་པོས་ཐབས་གང་ཡང་རུང་བས་དོན་གོ་བའོ། །  
 ཞེས་སོ། ། གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་དགོས་རྟེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། དོན་འདིར་ནི་གོས་ཀྱི་རྟེན་པ་  
 ཡིན་པར་དགོངས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

། བརྩ་བ་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་དེ། ཅ་བར། འདུལ་བ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱུང་།  
 སྒྲིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྒྲེ། ཉན་མོངས་བག་མེད་ཀྱིས། ཉེས་པ་  
 སོ་སོར་ཐར་བ་འདོན་དུས་ལྷག་མ་སོགས་(༡༡༧)ཁྱད་དུ་གསོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །  
 རོ་བོ་ནི། དག་སྒྲོང་གིས་འདུལ་པའི་ཆོག་གང་རུང་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ཆོག་སྒྲིམ་རྟེ་ལ་  
 རོལ་གྱིས་དོན་གོ་ན་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། བམ་ལུ་ལས། ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་བསམ་པ་  
 དང་། ཆོག་རྩ་སྒྲིམ་པ་དང་། འདུལ་བར་གཏོགས་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་ཆོག་དང་། གཞན་  
 ཀྱིས་དོན་གོ་འོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་སོགས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །

## བརྩ་ཚན་གཉིས་པ་བཤད་པ།

། བརྩ་ཚན་གཉིས་པ་ལ། མདོར་བརྟན། མོ་མོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།  
 མོ་མོར་སྒྲུབ་ལས། མ་བོན་འཕྱ་བ་བསྒྲོ་བ་དང་། བྱི་དང་གདིང་དང་སྒྲོད་པ་དང་། བྱིས་  
 གཞོན་བྱང་བ་འདེབས་པ་དང་། །རིམ་པ་གཉིས་སུ་བརྩེགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་  
 ལྟར་བརྩ་ཡོད་དེ། །མ་བོན་འཛིག་པ་དེ་དང་། འཕྱ་བའི་དེ། བསྒྲོ་བ་རྣམས་གཞོན་པའི་དེ།  
 གནས་མལ་གྱི་དེ། གདིང་པའི་དེ། སྒྲོད་པའི་དེ། བྱིས་གཞོན་གྱི་དེ། ཅུ་བ་བྱང་བ་ལ་  
 འདུག་པའི་དེ། སྒོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩལ་སྒྲོད་པའི་དེ། གཞུག་ལག་ཁང་གིས་  
 རིམ་ལས་ལྟག་པར་བརྩེགས་པའི་དེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི་མ་བོན་དང་སྒྲོ་  
 བ་འཛིག་པའི་དེའི་བྱང་བ་ནི། ཆན་ཞུགས་གྱིས་ལྟོན་པ་བཅད་པས་ལྟའི་གནས་མ་རྟོད་  
 པར་སྟོན་པར་ཞུས་པས། དེ་བཅད་ན་འག་ལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞེས་བཅས། བཅས་  
 པ་ནི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྟེ། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་ས་  
 བོན་གྱི་ཚོགས་དང་འབྱུང་བའི་གནས་ལྟོན་པ་རང་གིས་གཅོད་པས། འདི་བཅས། མ་བོན་  
 གྱི་དེ། མ་ཉམས་པ་ཉིད་ལའོ། །ཞེས་དང་། དེར་འདུན་པས་སོ། །རང་རམ་གཞན་གྱིས་  
 གྱུང་ངོ། །ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ན་དངོས་གཞི་དག་གོ། །ཞེས་བྱང་། དོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་  
 གིས་ས་བོན་མ་ཉམས་པ་དང་། སྒྲོ་བའི་ཤིང་སོགས་གང་རུང་རང་གཞན་གང་རུང་གིས་  
 ཉམས་པར་བྱས་པ་ན་དངོས་གཞི་སྟེད་དེ། ཡན་ལག་ལྔ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྔ་ལས།  
 ཡན་ལག་ལྔས། ནས། ཉམས་པར་བྱས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །(༡༧༣)བརྩ་གཅིག་པའོ། །

། གཉིས་པའི་གྲུང་གཞི་ཡུལ་རྩལ་བའི་ཁབ་དུ། གང་ཟག་མཛའ་བོ་དང་ས་ལའི་

སྒྲེས་གཉིས་གྱིས། ཉོན་མོངས་མི་བཟོད་པས། ཉེས་པ་དགོ་འདུན་གྱི་ལས་བྱེད་པའི་  
 དགོ་སྒྲོང་ལ་འཕྱ་བ་དང་གཞོགས་འཕྱས་བྱེད་པས། འཕྱ་བའི་ལྷང་བྱེད་བཅས། དེ་ཙམ་  
 བར། གང་ཟག་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། བདག་དང་འབྲེལ་  
 བའི་དོན་གྱིས་ཐོས་པར་འཕྱ་ཡང་རུང་། ཞེས་སོགས་བྱུང་། དོན་ནི་དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་  
 འདུན་གྱི་ལས་བྱེད་པའི་གང་ཟག་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཕྱ་ལས་  
 མིང་མ་སྒྲོས་པར་བྱུང་གིས་གཞོགས་འཕྱས་གང་རུང་བྱས་ན་དངོས་གཞི་སྒྲེད་དེ། ཡན་  
 ལག་ལྷས་སོ། །བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས། ཅས། གྲངས་སྟུ་བཅུག་པའོ། །ཞེས་  
 སོ། །བཅུ་གཉིས་པའོ། །

༡ གསུམ་པ་ནི། བྱིང་གཞི་ཡུལ་གོ་འུ་ཤམ་གྱིར། གང་ཟག་འདུན་པས། ཉོན་  
 མོངས་ལོག་ཐབས་བྱེད་པས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་གིས་བསྒོ་བ་རྣ་ལ་གཟོན་པས། དེའི་  
 ལྷང་བྱེད་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་བར། དགོ་སྒྲོང་གིས་བསྒོ་བ་རྣ་ལ་གཟོན་ནའོ། །དེར་འདུན་  
 པས་སོ། །གཞན་བཟོད་པས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་རང་ལ་ཆོས་ལྷན་  
 གྱི་ཆོག་གིས་བསྒོ་བའི་དགོ་སྒྲོང་ལ་དྲི་བའི་ཡན་ལོག་པར་བདུབ་པ་ལམ་མི་སྒྲིབ་པ་ལ་  
 རོལ་གྱིས་གོ་ན་དངོས་གཞི་སྒྲེད་དེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོ་སྒྲོང་གིས། རི་ཅམ་དུ་གཞན་  
 འདྲི་བ་ལ་ཡན་གཞན་འདེབས་ན་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོ། །དགོ་འདུན་གྱི་  
 གྲངས་སྟུ་བཅུག་གམ་ལ་རོལ་གྱི་དོན་གོ་ན་དངོས་གཞི་དང་། མ་གོ་བ་ལམ་དགོ་འདུན་  
 གྱིས་དེའི་གྲངས་སྟུ་མ་བཅུག་ན་ཉེས་བྱས་དེ། ཡན་ལག་ལྷ་དགོས་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་  
 ལས། ཅས། དེར་འདུན་པ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་གྲངས་སྟུ་བཅུག་པའོ། །ཞེས་དང་།  
 རྒྱུ་ལས། འདིས་ལོག་པར་སྒྲིས་སོ། །ཞེས་གོ་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་འདིར་འགྱུར། ཞེས་  
 དང་། བམ་ལྷ་ལས། དགོ་འདུན་གྱིས་(༡༧)དེའི་གྲངས་སྟུ་མ་བཅུག་པ་ལ་ཉེས་བྱས་

སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྩ་གསུམ་པའོ། །

། བཞི་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དགོ་སྤྱོད་མང་པོས། ཉན་  
མོངས་དྲོད་མི་ཤེས་པ་དང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པས། ཉེས་པ་གནས་མལ་མང་པོ་སྤྱི་  
གཤམ་མེད་པར་བཞག་པ་རྒྱུད་ཟེས་པས། འདི་བཅས་སོ། །ཁྱི་ཞེས་པ་གནས་མལ་གྱི་དེ།  
རྩ་བར། བན་བུན་དུ་གྱུར་བ་དང་། འདས་པ་ལ་ནི་མཐའོ། །ཞེས་སྟགས་བྱུང་། དོན་ནི་  
དགོ་སྤྱོད་གིས་དགོ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་མ་བརྟུས་པར་སྤྱི་གཤམ་མེད་པར་བཞག་སྟེ།  
འདོམ་བཞི་བརྩུ་སོང་ངམ་མ་སོང་ཡང་རྒྱུད་གིས་བན་བུན་ནམ་ཆར་གྱིས་གོས་སར་  
གཉིད་དང་སྟོམས་འཇུག་གང་རུང་བྱས་ན་དངོས་གཞི་སྟེད་དོ། །གནས་མལ་ལྟ་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། ཁྱི་དང་། ཁྱིའུ་དང་། སྟན་ནང་ཆོངས་ཅན་དང་། ལ་བ་དང་། སྟེས་  
དང་། གར་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་མལ་ལོ། །ཞེས་སོ། །ཡན་ལག་ལྔས་སོ། །བརྩ་བཞིའོ། །

། ལྔ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ལྟོ་ཕྱོགས་གྱི་དགོ་སྤྱོད་གཉིས་  
གྱིས། ཉན་མོངས་དྲོད་མི་ཤེས་པས་སོ་སོར་མི་རྟོག་པས། ཉེས་པ་དགོ་འདུན་གྱི་གཞུག་  
ལག་ཁང་དུ། གདིང་བ་མང་པོ་བདེང་ནས་མ་བརྟུས་པར་སོང་བས། འདི་བཅས་སོ། །  
གནད་བའང་འཆག་པ་རིངས་པ་སྟགས་ལ་གནད་། དེ་རྩ་བར། གནས་ནས་འཕགས་  
པར་གྱུར་བན་ཞེས་བྱ་བ་ཡན་ཆད་སྟར་ཐལ་བའོ། །ཞེས་སྟགས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་  
སྤྱོད་གིས་དགོ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་རྩ་འམ་ལོ་མའི་གདིང་བ་བདེང་བ་མ་བརྟུས་པར་  
འདོམ་བཞི་བརྩུ་སོང་ན་གདིང་བའི་རྩུང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྟེད་དོ། །ལྟག་མ་སྟུ་མ་དང་འདྲ་  
པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟ་ལས། རང་དང་བསྟོས་པས་རྩ་དང་ལོ་མ་ལ་སྟགས་པའི་གདིང་བ་  
བྱས་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ལྔས་  
སོ། །བཅོ་ལྔའོ། །



། དུག་པ་ནི། སྒྲིང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་(༡༥ན)དུ། གང་ཟག་འཆར་ཀས། ཉོན་མོངས་གཞོན་མེམས་ཀྱིས། ཉེས་པ་དག་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་དག་སྒྲོང་སྒྲོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། སྒྲོད་པ་ལའོ། གཞན་གྱིས་བྱང་དོ། །སོགས་བྱང་། དོན་ནི་དག་སྒྲོང་གིས་དག་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་དག་སྒྲོང་རང་ངམ་དག་སྒྲོང་གཞན་གྱིས་སྒྲོད་པར་བྱེད་ན་སྒྲོད་པའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྒྲོད་དེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། དག་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་དག་སྒྲོང་སྒྲོད་དམ་སྒྲོད་དུ་འདུག་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཅུ་དྲུག་གོ།

། བདུན་པ་ནི། སྒྲིང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་ཀས། ཉོན་མོངས་མཐོ་འཆོམས་ཀྱིས། ཉེས་པ་རི་བྱག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་དག་སྒྲོང་ལ་བྱིས་གཞོན་བྱས་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། ར་བ་དང་འཛིགས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་བྱིས་གཞོན་བྱེད་པ་ལའོ། །ཞེས་བྱང་། དོན་ནི། དག་སྒྲོང་གིས་དག་འདུན་གི་གནས་སུ་སྒར་ཞུགས་པའི་དག་སྒྲོང་ལ་མཐོ་འཆོམས་པས། བྱིས་གཞོན་བྱེད་ན་བྱིས་གཞོན་གྱི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྒྲོད་དེ། ཡུལ་དག་སྒྲོང་དང་དག་འདུན་གྱི་གནས་སོགས་ལྷ་ཆང་དགོས་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། གང་ལ་བྱིས་གཞོན་པར་བྱ་བ་དག་སྒྲོང་ཉིད་དང་། རས། བྱིས་གཞོན་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཅུ་བདུན་ནོ། །

། བརྒྱད་པ། སྒྲིང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉེ་དགས། ཉོན་མོངས་མཐོ་འཆོམས་པས། ཉེས་པ་རི་བྱག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒྲིང་དུ་བྱིའི་རྒྱང་པ་བཅུགས་ཉེ་དྲག་པོས་མནན་པས་ཁང་པའི་ཐོག་བཞོལ་ཉེ་གོད་གྱི་བསོད་སྒྲོམས་པའི་དབུལ་བ་བསྐྱད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། གཞོན་པ་ལའོ། །ཞེས་གཞོའོ། །ཞེས་བྱང་། དོན་ནི་མཐོ་འཆོམས་པའི་མེམས་ཀྱིས་དག་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐོག་དུ། བྱིའི་རྒྱང་པ་

ལྷ་ལྷ་དབྱང་རུང་བཅུགས་དེ་གཞོན་ན་རྩ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་(༢༡༡བ)བྱེད་  
 གྱེད་དེ། གཙོ་བོ་ཁྱིའི་རྒྱང་བའི་མིང་བཟགས་པའི་བྱིར། རྩ་བར། མཐན་པར་འོས་པའི་  
 རྩ་བ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ཉིད་ཀྱང་ངོ། །ཞེས་དང་། དྲིལ་ལས། ལྷ་ལྷ་བཞིན་དུ་གཞུགས་དུ་  
 ཡང་རུང་དབྱང་དུ་ཡང་རུང་བས་དེའི་བྱིར། རྩ་བ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར། ལྷ་ལས་ཀྱང་། གྱེད་གྱིས་པབ་སྟེ་འདུག་གམ་ཉལ་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་  
 ལྷང་། བཙོ་བཙུད་དོ། །

། དགུ་པ། གྱེད་གཞི་ལྷ་ལྷ་ཀོ་ལྷ་ཤིང་། གང་ཟག་འདུན་པས། ཉོན་མོངས་  
 བག་མེད་པས། ཉེས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩལ་རྩལ་སྟོགས་ལ་  
 འདེབས་པ་དང་རང་གིས་ལོངས་སྟོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། རང་སྟོད་པའི་  
 དོན་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་ལའོ། །ཞེས་ལྷང་། དོན་ནི་དགེ་སྟོང་གིས་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོག་  
 ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩལ་སྟོག་ཆགས་ལ་ལྷ་ལྷ་མེད་དུ་རྩལ་སྟོགས་ལ་འདེབ་བམ། རང་  
 སྟོད་ན་སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩལ་སྟོད་པའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་གྱེད་དེ། སོ་ཐར་  
 ལས། དགེ་སྟོང་གང་ཤེས་བཞིན་དུ་སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩལ། རྩ་ལས། ལྷ་ལྷ་  
 ལས། ས་ལ་འདེབ་བམ། འདེབས་སུ་འདུག་ན་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 བཙུད་གྱའོ། །

། བཙུ་པ་ནི། གྱེད་གཞི་ལྷ་ལྷ་ཀོ་ལྷ་ཤིང་། གང་ཟག་དུག་སྟེས། ཉོན་མོངས་བྱ་བ་  
 རན་པར་དགའ་བས། ཉེས་པ་ཉོན་གཅིག་ལ་སོ་པག་གི་གཞུག་ལག་ཁང་སུམ་བཅེགས་  
 སྟོ་དང་ཆབ་ཁུང་སྟོགས་མེད་པ་སྤངས་ལྷ་ལྷ་བཅེགས་པ་ཉོན་དེའི་ཐོ་རངས་ཆར་པས་  
 རྩལ་གང་སྟེ་ཞིག་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། བ་གྱ་མིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷ་ག་  
 པར་བཅེགས་པར་བྱས་པ་ལའོ། །གཞན་གྱིས་ཀྱང་ངོ། །ཞེས་ལྷང་། དོན་ནི། དགེ་སྟོང་

གིས་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་པ་ན། ཉི་མ་གཅིག་ལ་ཚུ་ཁུང་དང་། སྒོ་དང་། ཅུ་བ་རྒྱུ་པ་  
 གསུམ་གང་རུང་མེད་པར་ལ་གྲུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་ཅིག་ན་དེ་ཅིག་པའི་ལྷང་  
 ཕྱིན་དངོས་གཞི་སྒྱུད་དེ། ཚུ་ཁུང་མེད་ན་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་གིས་(༡༥)སྒྱུད་ལ་  
 ཡོད་ན་མི་སྒྱུད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་མང་རྒྱུ་ན་གསུམ་གྱི་ལྷག་གིས་མི་སྒྱུད། མེད་ན་སྒྱུད།  
 སྒོ་ཆ་གོང་མ་མ་བཙུག་ན་གསུམ་ལས་ལྷག་གིས་སྒྱུད་བཙུག་ན་མི་སྒྱུད་པའི་ཕྱིར། དང་  
 པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བ་ལས། ཚུ་ཁུང་མ་བཏོད་ཡང་རུང་། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། ཚུ་ཁུང་  
 བཏོད་པ་ལ་ནི་ལ་གྲུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བཅིག་པ་བྱས་ན་ཡང་ཉེས་པ་མེད་  
 ལ་རང་གི་གནས་སུ་ཚུ་ཁུང་མ་གཏོད་པ་ལ་ནི་ལ་གྲུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་ཅིག་  
 པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་ན་དངོས་གཞིའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་འགྱུར་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། བརྒྱུ་ཏེ་ཅུ་བ་མ་བཙུགས་པ་ཉིད་ཀྱང་རུང་། །  
 ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། བརྒྱུ་ཏེ་མང་གི་ཅུ་བ་བཙུགས་པ་ནས། ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། སྒོ་ཆ་གོང་མ་བཙུག་པ་ཡང་རུང་། །  
 ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། ལ་ཐུབས་ལ་མོགས་པའི་སྒོ་ཆ་ནི་གོང་མ་སྟེ། བས། སྒོ་ཆ་གོང་  
 མ་དེ་བཙུགས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ནི་ལ་གྲུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བཅིགས་ཀྱང་ཉེས་  
 པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ལྷར་བཤད་དོ། །འདི་ལྷར་མ་གོ་བར་  
 གསུམ་རིམ་བཅིགས་ན་ལྷང་བས་བྱུང་བར་བྱིས་པ་དུ་མ་སྤྲང་དོ། །ཉི་ཤུའོ། །

# བརྩ་ཚན་གསུམ་པ་བཤད་པ།

། བརྩ་ཚན་གསུམ་པ་ལ་མདོར་བསྟན། མོ་མོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།  
སྒྲོམ་ལས། མ་བསྐྱོས་ཉི་མ་རྒྱལ་པ་དང་། །ཟས་དང་ཚས་གོས་གཉིས་དག་དང་། །དོན་  
མཐུན་གྱུ་དང་དཔེན་པ་གཉིས། །དགེ་སྤྱོད་མ་ཡིས་སྦྱར་བརྩལ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བརྩ་  
ཡོད་དེ། མ་བསྐྱོས་པར་སྟོན་པའི་དེ། ཉི་མ་རྒྱལ་པར་དུ་སྟོན་པའི་དེ། །ཟས་ཅུང་ཟད་ཙམ་  
གྱི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་པའི་དེ། གོས་བྱེད་པའི་དེ། གོས་སྦྱིན་པའི་དེ། དགེ་སྤྱོད་མ་དང་ལྟན་  
ཅིག་མགོན་ལམ་དུ་འབྲུག་པའི་དེ། དགེ་སྤྱོད་མ་དང་ལྟན་ཅིག་གྱུར་འབྲུག་པའི་དེ།  
གཅིག་ཕུར་འབྲུག་པའི་དེ། གཅིག་ཕུར་འབྲུག་པའི་དེ། དགེ་སྤྱོད་མས་སྦྱར་དུ་བརྩལ་པ་  
ཟ་བའི་དེ་དང་བརྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི། བྱུང་(༡༧)བཅས་གནང་གསུམ་ལས། དགའ་བྱེད་གྱིས་དགེ་སྤྱོད་མ་  
ལ་ཚས་སྟོན་པ་ནི་བྱུང་བའོ། །སྤྱོད་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྒྲིམ། ཉན་  
མོངས་པ་གཏོགས་འདོད་གྱིས། ཉེས་པ་མ་བསྐྱོས་པར་དགེ་སྤྱོད་མ་ལ་ཚས་སྟོན་པས།  
འདི་བཅས་སོ། །ལམ་ཐུན་དགེ་སྤྱོད་མ་ལ་ཚས་སྟོན་པར་གནང་བས་སྦྱེ་བོ་དཔག་མེད་  
ལྟར་མོར་འདུས་པར་ཚས་བསྟན་པས་སྟོག་ཆགས་ཉི་ཁྱི་ཉིས་སྟོང་གིས་བདེན་པ་མཐོང་།  
ཁ་ཅིག་རྒྱན་ཞུགས་ནས། ལ་ལས་བྱུང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །དེ་ཅ་བར། བསྐྱོས་པ་  
དེ་དག་ལས་གཅིག་དང་ཡང་མི་ལྟན་པ་དང་མ་བསྐྱོས་པར་དགེ་སྤྱོད་མ་ལ་ཚས་སྟོན་  
ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགེ་སྤྱོད་གིས་དགེ་སྤྱོད་མའི་སྟོན་པར་མ་བསྐྱོས་པའམ་  
བསྐྱོས་གྱུང་སོ་ཐར་ཐོན་པ་དང་བསྟོན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་ནི་ཤུ་ལོན་པ་སོགས་མེད་



པའི་དགོ་སྒོ་དགོ་གིས་དགོ་སྒོ་མ་ལ་ཆོས་སྒྲོན་ན་དེ་དངོས་གཞིའི་ལྷ་ཕྱོད་ཕྱོད་དེ། བམ་  
ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷ་ས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་ཕྱོད་པར་འགྱུར་དེ། གསོ་སྒོ་བཙུ་ལྷ་ཕྱོད་དེ་ཉིད་  
ལ་མཆོམས་ཀྱི་ནང་དུ་དགོ་འདུན་གྱི་སྒོ་བར་བྱས་ཏེ་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་མ་  
བསྐྱོས་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དགོ་སྒོ་མའི་སྒྲོན་པར་བསྐྱོ་འཇུག་ཡོད་དེ། ཆོས་ལྷ་ལྷན་བསྐྱོ་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་  
ལས། ཆོས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་དགོ་སྒོ་མའི་སྒྲོན་པར་བསྐྱོ་བར་བྱའོ། ཆོས་ལྷ་གང་ཞེ་ན།  
རྒྱལ་བྱིམས་དང་ལྷན་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། གནས་བརྟན་རྒྱལ་ཆ་ལྷ་ལྷ་དང་།  
གྲོང་ཁྱིམ་པའི་སྒྲོན་དང་ལྷན་པ་དང་། དེས་དགོ་སྒོ་མ་ལ་ལུས་ཀྱིས་རིག་པས་སྒྲོན་མ་  
སྒྲུང་ཞིང་གལ་ཏེ་སྒྲོན་སྒྲུང་ན་ཡང་དེས་ལྷ་ཕྱོད་པ་དེ་ཆོས་བཞིན་དུ་བྱིར་བཙུས་བྱས་པའོ།  
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉེར་གཅིག་པའོ།

། གཉིས་པ་ནི། སྒྲོང་གཞི་ལུལ་མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དགའ་བྱེད་ཀྱིས། ཉན་  
མོངས་པ་བག་ཆགས་མ་བྱུང་བ་དང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པས། ཉེས་པ་ཉི་མ་རྒྱུ་ཀྱི་བར་  
དུ་དགོ་སྒོ་མ་ལ་ཆོས་སྒྲོན་པས། འདི་བཙས་སོ། ཉེ་ཅུ་བར། ཉི་མ་རྒྱུ་པ་ཉིད་ལའོ།  
ཞེས་སྒྲུང་། དོན་ནི་(༡༡༣)དགོ་སྒོ་དགོ་གིས་དགོ་སྒོ་མ་ལ་ཉི་མ་རྒྱུ་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་  
བརྟན་ན་དེ་ལ་སྒྲོན་པའི་ལྷ་ཕྱོད་ཕྱོད་དེ་དངོས་སྒྲོད་དེ། ལྷ་ལས། མཆོན་ཐོག་ཐོག་དུ་ཆོས་  
སྒྲོན་པ་མ་གཏོགས་པར་ཉི་མ་རྒྱུ་ཀྱི་ཆེ་དགོ་སྒོ་དགོ་གིས་དགོ་སྒོ་མ་རྣམས་ལ་སྒྲོན་པར་  
བྱེད་ན་ལྷ་ཕྱོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉེར་གཉིས་སོ།

། གསུམ་པ་ནི། སྒྲོང་གཞི་ལུལ་མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཉི་དགས། ཉན་མོངས་  
ཐུག་དོག་གིས། ཉེས་པ་དགོ་སྒོ་དགའ་བྱེད་ལ་ཟས་རྩུང་ཟད་ཅམ་གྱི་བྱིར་ཆོས་སྒྲོན་ཏེ་  
ཞེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་པས། འདི་བཙས་སོ། ཉེ་ཅུ་བར། དེ་ལྷ་ཕྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་

ཟས་ཕུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་དགོ་སྤྱོད་མ་ལ་སྟོན་ཏེ་ཞེས་སྒྲུབ་ནའོ། །ཞེས་ཕུང་། དོན་ནི།  
 དགོ་སྤྱོད་མ་ལ་ཟས་ཕུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་སྟོན་ཏེ་  
 ཞེས་སྒྲུབ་པ་ན་ཕུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་སྟོན་པར་སྒྲུབ་འདེབས་གྱི་ལུང་བྱེད་དངོས་གཞི་  
 གྱུད་དེ། ལྷ་མ་ཆང་ན་མི་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་  
 ལུང་བར་འགྱུར་ཏེ་དགོ་སྤྱོད་མ་ལ་སྟོན་པའི་དགོ་སྤྱོད་དང་། ཟས་ཕུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་  
 སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དགོ་སྤྱོད་འདི་ཟས་ཕུང་ཟད་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་དགོ་སྤྱོད་མ་ལ་ཆོས་  
 སྟོན་ཏེ་ཞེས་ཕུང་ཀ་གཏོང་བ་དང་། དེ་ཉིད་དམ་གཞན་ལ་སྒྲུབ་པ་དང་། བ་རོལ་པོས་  
 དོན་གོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་གསུམ་མོ། །

། བཞི་པ་ནི། གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་ཀས། ཉོན་མོངས་  
 འདོད་ཆགས་ཀྱིས། ཉེས་པ་དགོ་སྤྱོད་མའི་ཆོས་གོས་བཟོས་པ་ལས། འདི་བཅས་མོ། །  
 དེ་ཅ་བར། དགོ་སྤྱོད་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལའོ། །གོས་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་ཕུང་། དོན་  
 ནི། དགོ་སྤྱོད་གིས་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགོ་སྤྱོད་མའི་གོས་བཟོས་ན་གོས་བྱེད་པའི་ལུང་  
 བྱེད་དངོས་གྱུད་དེ། ལྷ་མེད་ན་མི་སྦྱེད་དེ། བམ་ལྷ་ལས། དགོ་སྤྱོད་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་  
 དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། གོས་ཕུང་བ་འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པའི་ཆད་ཡན་ཆད་  
 དང་། བྱེད་པ་དང་། (༡༡)མེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་བཞིའོ། །

། ལྷ་པ་ནི། གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉམ་ཡོད་དུ། གང་ཟག་ཆོང་དཔོན་ལས་རབ་དུ་བྱུང་  
 བའི་དགོ་སྤྱོད་གིས། ཉོན་མོངས་སྟོན་གྱི་ལུང་མར་སྦྱེད་པས། ཉེས་པ་དགོ་སྤྱོད་མ་ཉེ་དུ་  
 མ་ཡིན་པ་ལ་གོས་བྱེད་པས། འདི་བཅས་མོ། །དེ་ཅ་བར། གོས་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་ཕུང་།  
 དོན་ནི་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགོ་སྤྱོད་མ་ལ་གོས་བྱེད་མོགས་མེད་པར་བྱེད་ན་གོས་བྱེད་  
 བའི་ལུང་བྱེད་དངོས་གཞི་གྱུད་དེ། ཡན་ལག་དུག་མ་ཆང་ན་མི་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་

ལས། ཡན་ལག་དུག་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་པར་འགྱུར་དེ། བས། གོས་བྱིན་པའི།  
ཞེས་གསུངས། ཉེར་ལྔ་པའོ། །

། དུག་པ་ནི། གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྒྲིལ། ཉན་མོངས་  
འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་མའི་དོན་མཐུན་དང་ལྷན་ཅིག་འཐམས་ནས་མགོན་  
ལམ་དུ་འཇུག་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། དགོ་སྒྲོང་མ་གཅིག་དང་ཡང་ལས་  
ལས་འདའ་ཤིང་འགོ་ནའོ། །རྒྱང་གྲགས་རེ་རེར་རོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་མ་  
དང་ལྷན་ཅིག་འཛིགས་པ་མེད་པར་སའི་ལམ་ལ་རྒྱང་གྲགས་འདས་པར་བྱིན་ན་དགོ་  
སྒྲོང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་ཁྱགས་ཀྱི་ལྷང་བྱེད་དངོས་བྱེད་དེ་ལྔ་མ་ཆང་ན་མི་བྱེད་པའི་  
བྱིར། བམ་ལྔ་ལས། ལམ་འཛིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། དགོ་སྒྲོང་མ་གཅིག་ཡན་ཆད་  
ཀྱི་འདྲེན་པ་དང་། འཐམས་པ་དང་། ལམ་དུ་ཁྱགས་པ་དང་། རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གི་  
མཐའ་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཉེར་དུག་གོ། །

། བདུན་པ་ནི། གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་དུག་སྒྲིལ། ཉན་མོངས་  
འདོད་ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་མའི་དོན་མཐུན་དང་འཐམས་ནས་གྱུར་འཇུག་པས།  
འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། འགྲམ་གཉིས་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་  
པར་འཐམས་ནས་ཅིག་ཆར་གྱུ་གཅིག་གིས་ལམ་ལས་འདའ་ཤིང་འགོ་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་།  
དོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་དགོ་སྒྲོང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱའི་ལམ་དུ་གྱུ་གཅིག་གི་ནང་དུ་  
ཁྱགས་དེ་རྒྱན་ནམ་རྒྱོག་ཕྱོགས་(༡༡)ཀྱི་གང་རུང་དུ་རྒྱང་གྲགས་འདས་པར་བྱིན་ན་གྱུར་  
འཇུག་པའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་བྱེད་དེ། ལྔ་དགོས་པ་ལྔ་མ་ལྟར་ལ་གྱུར་ཁྱགས་པ་གཅིག་གོ། །

། ཉེར་བདུན་ནི། བརྒྱད་པ་ནི། གྲོང་གཞི་ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་  
ཀས། ཉན་མོངས་འདོད་ཆགས་གྱིས། ཉེས་པ་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པས།

འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། འདུག་པ་ལའོ། །དེ་ནི་རྒྱ་བ་ཚལ་ཙམ་བཞག་པ་ལའོ། །  
ཞེས་བུང་། རོན་ནི་དགོ་སྒྲོང་གིས་གྲགས་མེད་པར་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་དཔེན་པ་  
སྐབས་ཡོད་པར་འདུག་ན་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྦྱེད་  
དེ། ལྷ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་བརྒྱད་དོ། །

། དགུ་པ་ནི་སྦྱང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། གང་ཟག་འཆར་ཀམ། ཉན་མོངས་  
ཆགས་པས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་གཅིག་བུ་དཔེན་པར་འགྲེང་བས། འདི་  
བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། དགོ་སྒྲོང་མ་དང་དོ། །འགྲེང་བ་ལའོ། །རོན་ནི། བྱིམ་སྒྲགས་  
མེད་པར་དགོ་སྒྲོང་མ་དང་དཔེན་པ་སྐབས་ཡོད་དུ་འགྲེང་བར་བྱས་ན་འགྲེང་བའི་ལྷང་  
བྱེད་དངོས་གཞི་སྦྱེད་དེ། ལྷ་ཚང་དགོས་པར་བཤད། ཉེར་དགུའོ། །

། བཅུ་པ་ནི། སྦྱང་གཞི་བུང་བཅས་གནང་གསུམ་ལས། བུང་བ་སྒྲོམ་དགའ་མོས་  
བསོད་སྒྲོམས་བུངས་པ་ནི་བུང་བའོ། །བཅས་པའི་སྦྱང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། རྒྱག་སྒྲེས།  
ཉན་མོངས་ལྷོ་འདུན་གྱིས། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་མས་སྦྱར་བརྒྱག་པ་ཐོས་པས། འདི་བཅས།  
དེ་ཙམ་པར། དགོ་སྒྲོང་མས་སྦྱར་བརྒྱག་པ་ཉིད་ལའོ། །ཞེས་བུང་། རོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་  
མས་དགོ་སྒྲོང་རང་ཉིད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བྱིམ་པར་བརྗོད་དེ་སྦྱར་དུ་  
བརྒྱག་པའི་ཟས་ཐོས་དེའི་སྦྱར་བརྒྱག་ཐོས་པའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྦྱེད་དེ། ཡན་  
ལམ་རྒྱག་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལུམ་ཅུའོ། །



# བརྩ་ཚན་བཞི་པ་བཤད་པ།

། བརྩ་ཚན་བཞི་པ་ལ་མདོར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྩོམ་  
 ལས། ཡང་ཡང་ཟ་དང་འདུག་གནས་གཅིག །སྤྱི་དང་བཅའ་དང་(༡༡༥)སྟོབས་པ་  
 དང་། །རྩལ་དང་རྩལ་མིན་གསལ་འཛིག་དང་། །ཁ་ནས་མིད་དང་བསོད་པ་ཉིད། ཅེས་  
 གསུངས་པ་བརྩ་ཡོད་དེ། ཡང་ཡང་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད། འདུག་གནས་སུ་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད།  
 ལྷང་བཟེད་དོ་གསུམ་ཙམ་ལས་ལྷག་ལེན་གྱི་དེ། སྤངས་པའི་ཟས་ཟ་བའི་དེ། སྤངས་པ་  
 སྟོབས་པའི་དེ། འདུལ་ཤིང་ཟ་བའི་དེ། རྩལ་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་དེ། གསལ་འཛིག་ཟ་  
 བའི་དེ། ཕྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་དེ། བསོད་པ་སྟོང་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་བརྩ་ཡོད་  
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། སྤྱི་གཞི་བྱུང་བཅས་གནང་གསུམ་ལས། བཅས་པའི་ནི་ཡུལ་  
 སྟོང་བྱེད་དུ་དུག་ཤིས། ཉོན་མོངས་ཟས་ལ་གདུ་བས། ཉེས་པ་ཁུར་བ་ཡང་ཡང་ཟོས་  
 བས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་བར། ཟོས་ན་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་བྱུང་། དགོ་སྟོང་གིས་  
 ཉི་མ་གཅིག་ལ་བྱིམ་ཐ་དད་པར་འགོན་དུ་བོས་པ་གཉིས་བྱུང་ན་སྤྲ་མ་ཟོས་ནས་ཟས་སྤྱི་  
 མ་ལ་གོས་སམ་གོས་གྱི་རིན་རྟེན་པ་མེད་པར་ཟོས་ན་ཡང་ཡང་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་  
 གཞི་སྟེད་དེ། ཙམ་བར། ཅིག་ཆར་ཡང་རུང་བྱིས་ཀྱང་རུང་སྟེ་གོས་གྱི་རྟེན་པ་མེད་པའི་  
 འགོན་དུ་བོས་པ་གཉིས་པ་རྟེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཟའ་བ་ལྟ་ནི། འབྲས་  
 ཆན་དང་། ཟན་དོན་དང་། ལྟ་ཀྱང་། ཤ་དང་སྒུམ་ཁུར་རོ། །གོས་གྱི་ཆད་བྱ་གང་ཡན་  
 ཆད་དེ། ཙམ་བར། འདིར་གོས་གྱི་མཐར་ཐུར་པ་ནི་བྱ་གང་གི་ཁྱོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། བསྐབ་བྱ་མགོན་དུ་བོས་པ་ན་སྤྲ་ཆོམས་སུ་བྱིན་ན་ཉེས་པ་སྟེད་དེ། ཙམ་བར།

དུས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་འདུག་པར་བྱའི་སྤྱོད་ཆོས་སུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཐུང་།  
འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་འགྲོ་བའི་ཆོ་འཁོར་ལ་མ་བདག་ས་པར་ཐུན་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་ཏེ།  
ལུང་ལས། དག་སྒྲོང་འཁོར་དང་སྒྲོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རང་རང་གི་འཁོར་རྣམས་ལ་  
བཏུས་ཏེ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཐུང་། སྒྲིག་ཅིག་གོ།

༥ གཉིས་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དུག་ཤེས། ཉན་མོངས་འདོད་ཞེན་དང་  
འཐབ་གྲོལ་བྱེད་པ། ཉེས་པ་སྤྱི་གས་(༡༧)ཀྱི་རི་བྱག་གནས་སུ་གནས་ཏེ་ཟས་ཟོས་  
པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། བདག་པོ་བྱིས་པ་དང་བཅས་པ་ཡ་མཚན་ཅན་ཐམས་  
ཅད་མ་ཡིན་པའི་འདུག་གནས་སོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཟོས་ན་ཟོས་པ་ལ་དངོས་གཞིའོ། །  
ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། སྤྱི་གས་ཅན་གྱི་འདུག་གནས་སུ་མིན་པར་ཞག་གཅིག་འདུག་ཅིང་  
ཟས་ཟོས་ན་འདུག་གནས་སུ་ཟ་བའི་ལུང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྤྱིད་དེ། ཡན་ལག་འདྲ། སྒྲིག་  
གཉིས་སོ། །

༦ གསུམ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་ལྷལ་མཉན་ཡོད་དུ། དུག་ཤེས། ཉན་མོངས་སྤྱོད་འདུན་  
ཀྱིས། ཉེས་པ་བྱིས་པས་མ་དཔག་ས་པ་ཅི་བདེར་མ་བྱས་པའི་ཟས་ལུང་བཟེད་འབྲིང་  
ཆེད་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་ལེན་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། ལྷོ་བས་པའིའོ། །  
ཡོངས་སུ་དཔག་ས་པར་རོ། །ཞེས་དང་། ཟོས་པ་ནའོ། །མཉོས་པའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་  
ནི། དག་སྒྲོང་གིས་བྱིས་པའི་ཟས་ལྷོ་བས་པ་ལུང་བཟེད་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཆོད་དཔག་ས་  
པ་སྤྱི་ཆོད་མ་བཟུང་བར་ལུང་བཟེད་འབྲིང་པོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བྱངས་ཏེ་མཐར་ཐུག་  
ཟོས་པ་ན་ལུང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་ལེན་པའི་ལུང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྤྱིད་དེ། ཡན་  
ལག་གི་གཙོ་བོ་བྱིས་པས་ཆོད་མང་པོ་མ་བཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཐུང་། ཇིག་ལས། བྱིས་པའི་  
ལྷོ་བས་པའི་བསོད་སྤྱོད་ལུང་བ་འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས།

ཁྱིམ་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་ཐུག་མེད་ཡང་རུང་བ་དང་། བསྟུག་པའི་བསོད་སྟོམས་ཡོངས་སུ་མ་  
དཔགས་པ་ཅི་བདེར་མ་བྱས་པ་ཉིད་དང་། ལྷང་བཟེད་འཕྲིང་པོ་གསུམ་གྱི་ཚད་ལས་  
ལྷག་པ་ཉིད་དང་། ཁྱིམ་ནས་མཐོས་ཏེ་ཁྱེར་བ་དང་། ཟོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། གནས་དེར་ལྷག་ཟོས་ཀྱང་ལྷང་བ་མེད་དེ། ཅ་བར། གཞན་ལ་ནི་ལྷང་བ་མེད་  
དོ། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས། དེ་ཉིད་ཏུ་འདུག་སྟེ་རྟེན་ཟོས་ཀྱང་ལྷང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མོ་གསུམ་མོ། །

༡ བཞི་བ་ནི། སྤྱིར་གཞི་མཉམ་ཡོད་དུ། དུག་ཐེས། ཉོན་མོངས་པ་བསྟུག་(ལ།ཡ)  
བར་གཡེལ་བ་དང་བཅས་པར་མི་རྒྱས་པས། སྤངས་པ་ཟ་བས། འདི་བཅས་མོ། །  
གནང་བ་ནི་ལྷག་པོར་བྱས་པ་གནང་དོ། །དེ་ཅ་བར། སྤངས་པ་ཉིད་དང་། ལྷག་པོར་མ་  
བྱས་པ་ཉིད་དག་ལའོ། །ཟོས་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་དུས་རུང་གི་  
ཟས་སྤངས་པ་ལྷག་པོར་བྱས་པ་ཟོས་ན་སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྤྱོད་དེ།  
བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཟས་སྤངས་པ་ཉིད་  
དང་། ལྷག་པོར་མ་བྱས་པ་ཉིད་དང་། དེར་འདུ་གཤིས་པ་དང་། དུས་སུ་རུང་བའི་ཟས་  
དང་། ཟོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷག་པོར་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དགོ་སྒྲོང་གི་མདུན་དུ་ཟས་ཐོགས་ཏེ། ཚེ་དང་ལྷན་པ་  
དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འཆལ་མ་འཆལ་ལགས་གིང་ཡོངས་  
སུ་སྤངས་ཏེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་གིང་མཐར་ཐུག་པར་བགྱིས་པ་ལས་བཟའ་བ་དང་བཅའ་  
བ་རྟེན་ཅིང་འཆལ་བར་འཆལ་ན་ལྷག་པོར་བགྱིས་ཏེ་བདག་ལ་སྟུལ་དུ་གསོལ། དེ་ནས་  
ཁམ་གཉིས་སམ་གསུམ་ཟོས་ནས་འདི་རྒྱན་ཅིས་ཁྱོད་གྱིར་གྱུར་གྱི་བཅུང་ཅིག་ཅིས་  
བརྫོད་བར་བྱ་ལ། དགོ་སྒྲོང་ཡུལ་གྱིས་སྤངས་ཟིན་སྟོང་ལམ་མ་ཉམས་ན་ལག་པར་བཞག་

ལ་སྟེ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང་དེས་མི་བཟོ། །སྟོབ་ཞིང་། །

། ལྟ་པ་ནི། སྟོང་བཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགེ་སྟོང་ནན་ཞུགས་གཅིག་གིས། ཉེན་  
མོངས་ཉེས་ཚུམ་གྱིས། ཉེས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་དགེ་སྟོང་བས་བོས་བེན་སྟངས་པ་ལ་  
ལྟག་པོར་མ་བྱས་པའི་བཟའ་བ་སྟོབས་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། སྟོབས་  
ནའོ། །དགེ་སྟོང་ལའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགེ་སྟོང་གིས་བོས་ཤིང་སྟངས་པའི་དགེ་  
སྟོང་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་བས་ལྟག་པོར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟོབ་ན་སྟངས་པ་སྟོབས་པའི་  
ལྟང་བྱེད་དངོས་བསྟེན་དེ། བས་ལྟ་ལས། ཡན་ལག་ལྟ་ལས་དངོས་གཞིའི་ལྟང་བར་  
བྱུར་ཏེ། དགེ་སྟོང་བས་སྟངས་པ་ཉིད་དང་། ལྟག་པོར་མ་བྱས་པ་ཉིད་དང་། དེར་འདུ་  
ཤེས་པ་དང་། (༡༩༠)དུས་སུ་རུང་བའི་བས་དང་། སྟོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
སྟོབ་པའོ། །

། དུག་པ་ནི། སྟོང་གཞི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་རྩ་ལྟས་བྱིན་ལའོར་བཅས་གྱིས། ཉེན་  
མོངས་མི་མཐུན་པ་འདོད་པས། ཉེས་པ་མཚམས་ནང་དུ་དགེ་འདུན་ལས་ལོགས་ཤིག་  
རྩ་འདུས་ཤིང་བ་བས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། ལྟན་ཅིག་པའིའོ། །ཅིག་ཅར་བ་  
དང་། གསུམ་ལ་སོགས་པ་དང་ངོ། །དགེ་སྟོང་ནམས་གྱིའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི།  
མཚམས་ནང་གཅིག་རྩ་དགེ་འདུན་དང་ལྟན་ཅིག་རྩ་བ་དགོས་པའི་བས་ན་པ་སོགས་གྱི་  
རྩེན་པར་ལོགས་ཤིག་རྩ་དགེ་སྟོང་བཞིར་ལོངས་འདུས་ཤིང་བོས་ན་འདུས་ཤིང་བ་བའི་  
ལྟང་བྱེད་དངོས་གཞི་བསྟེན་དེ། ཡན་ལག་བརྩ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ན་པ་སོགས་མ་  
ཡིན་པ་དང་། བས་ཅིག་ཅར་བ་དགོས་གྱི་གནས་ལས་གཞན་པ་དང་། དགེ་འདུན་ལོངས་  
བས་ཅིག་ཅར་བ་དང་། མཚམས་གཅིག་དང་། དགེ་འདུན་ལས་ལོགས་སུ་འདུས་པ་  
དང་། དུས་སྟོན་མ་ཡིན་པ་དང་། དགེ་སྟོང་གི་བས་མ་ཡིན་པ་དང་། བས་སམ་བྱ་བར་



འདུ་དགོས་པ་མ་འདུས་པ་དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཏུས་རུང་གི་ཟས་ཟོས་པ་བཅུ་  
མ་ཆང་ན་ན་སྒྲིད་སྒྲིད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལུ་ལས། ཡན་ལག་བཅུས་དངོས་གཞིའོ། །ནས།  
དེ་དག་ལས་ཡན་ལག་མ་ཆང་ན་ཅི་རིགས་པར་ན་སྒྲིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
སྤར་ཡང་ཡན་ལག་སྒྲོས་པ་ཀུན་ལ་འདི་དང་འདྲ། མོ་བྱུག་གོ། །

། བདུན་པ་ནི། སྤང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། བཅུ་བདུན་ཇེས། ཉོན་མོངས་སྤྱར་མི་  
བཟོད་པ། ཉེས་པ་ཕྱི་དྲོ་ཁ་ཟས་ཟོས་པས། དེ་སྤང་བའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར།  
རང་གི་བྱེད་ཡོལ་ནས་སྤྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཏུས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་གཙོའོ། །  
བཟའ་བར་བྱ་བ་དང་བཅའ་བར་བྱ་བ་ཟོས་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་སྤང་གིས་  
རང་གནས་པའི་སྤྱིང་གི་ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་སྤྱ་རེངས་མ་ཤར་(༡༩༠༠)བའི་བར་ཏུས་  
རུང་གི་ཟས་ཟོས་ན་ཏུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། བམ་ལུ་  
ལས། ཡན་ལག་ལས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། དགོ་སྤང་མིན་པ་དང་། ཏུས་མ་  
ཡིན་པ་ཉིད་དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཏུས་སྤྱ་རུང་བའི་ཟས་དང་། ཟོས་པའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མོ་བདུན་ནོ། །

། བརྒྱད་པ་ནི། སྤང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགོ་སྤང་ནག་པོ་ཆེན་པོས། ཉོན་མོངས་  
བག་ཆགས་མ་བྱུང་བ་དང་མ་བརྟགས་པས། ཉེས་པ་འབྲས་ཆན་གསོག་འཛོག་བྱས་  
པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། སྤྱ་དྲོ་བའི་ཟས་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་ཕྱི་དྲོ་བའི་ཟས་སྤྱ་  
དང་། དེ་སྤྱན་ཆོད་ལས་འདས་པ་ལྷ་བུ་ནི་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།  
དོན་ནི། དགོ་སྤང་གིས་སྤྱན་རིགས་བཞི་གང་རུང་རང་ངམ་རང་དང་ཆོག་གཅིག་པས་  
གསོག་འཛོག་ཏུ་བྱས་པ་ཁམ་གཅིག་ཡན་ཆད་ཟོས་ན་གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ཟོས་པའི་  
ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། སྤར་ཤན་བཤད་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མོ་བརྒྱད་དོ། །

༡ དགུ་པ་ནི། གྲིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། རྒྱལ་ལྟེས། ཕྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་བོས་  
བས། འདི་བཅས་སོ། དེ་ཙམ་པར། ཕྱིན་ལེན་མ་བསྟུན་པ་ཉིད་ལའོ། །ནས། ཁར་རོ། །  
བོས་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། ལྷན་བཞི་གང་རུང་གི་རོ་བོ་རྫོགས་པ་ཆོད་ལྟན་རང་  
ངམ་རང་འབྲས་ཕྱིན་ལེན་མ་བྱས་པ་དེར་འདུ་གཤེས་པས། ཁམ་གཅིག་ཡན་ཆད་བོས་གིང་  
མིད་པ་ན་ཕྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་བ་བའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྟེད་དེ། ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་  
བྱེད་དང་ཁམ་རུ་མ་ལོང་བའི་ཆད་མཉན་སོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱལ་མ་ཆང་ན་ན་སྟེད་པའི་  
ཕྱིར་དེ། རིག་ལས། མགུལ་རུ་མིད་པ་ལ་ནི་ལྷང་བྱེད་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།  
བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་རྒྱལ་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་དེ། བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྟན་  
མ་གཏོགས་པའི་རུས་དང་། ལུ་དང་སོ་གིང་མ་གཏོགས་པའི་བས་དང་། ཅེས་པ་ནས།  
ཕྱིན་ལེན་མ་བསྟུན་པ་ཉིད། (༡༩༧)དང་། དེར་འདུ་གཤེས་པ་དང་། ཁར་བརྟག་པ་དང་།  
བོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མོ་དགའོ། །

༡ བཙུང་པ་ནི། སྒྲིང་གཞི་ལུལ་ལེར་སྒྲུ། འུག་སྒྲིལ། ཉེན་མོངས་དང་ཉམས་དང་སྒྲིང་  
འདུན་གྱིས། ཉེས་པ་ཟས་བསོད་པ་བདག་གི་ཕྱིར་སྒྲིང་བས། འདི་བཅས་སོ། །དགོ་  
སྒྲིང་ནད་པ་ལ་སྒྲར་གནང་ངོ། །དེ་ཙམ་པ། སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཁྱིམ་པ་  
ཉིད་ཀྱང་ངོ། །དང་གིས་སྒྲངས་ཏེ་ཐོས་ནས། ཁྱེས་བྱུང་། རོན་ནི། དགོ་སྒྲིང་གིས་ཁྱིམ་  
པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ལུལ་དུས་དེར་ཟས་བསོད་པར་གྲགས་པ་ཏེ་ཐོས་ན་བསོད་པ་སྒྲིང་  
བའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྒྲིད་དེ། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཆང་ན་ན་སྒྲིད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་  
ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། དགོ་སྒྲིང་ན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་  
དང་། ཟས་བསོད་པ་ཉིད་དང་། སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱིམ་པ་ཉིད་དང་།  
དང་གིས་སྒྲངས་ཏེ་ཐོས་པའོ། ཁྱེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བརྩམས། །

༡ ། འཕྲོས་དོན་གསལ་འཛིག་སྒྲིག་གི་ཆ་རྒྱུ་ཟད་བཤད་ན། བརྒྱམས་ལྡང་གི་  
 ཉེས་བྱས་གྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། གནང་རྒྱུ་མེད་པར་སྒྲན་བཞི་གང་རུང་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་  
 ཚོགས་པར་མ་ཟོས་པའི་སྒྲ་རོལ་དུ་སྒྲན་དེ་ལས་ལངས་པའི་ནོངས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 ཁ་ཅིག །བྱིན་ལེན་བཞི་གསལ་ན་བརྒྱམས་ལྡང་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཟས་ཚོགས་པ་  
 འཕམ་འཕྲོ་མ་རྫོགས་པ་སྐྱེད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །བྱིན་ལེན་སྒྲ་བས་པ་འགྲུང་བ་དང་། ལེན་  
 པ་འདུག་པ་ཁོ་ནར་དགོས་ཏེ། ཅ་བར། བྱིན་ལེན་སྒྲ་བས་པ་ཕྱོགས་ན་འགྲུང་བ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་ཅིང་དེ་མི་འཐད་དེ། སྒྱིར་བྱིན་ལེན་ལྡ་ཡོད་པ་དང་།  
 སྒྲ་བས་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་རུང་པའི་བྱིར། སྐུ་ལྡན། འདྲེན་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། མདུན་  
 ན་འདུག་དང་ཚོགས་ཤེས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལང་སྒྲོན་གྱི་ཤ་མི་སྒྲིགས་བྱིན་ལེན་  
 ར་ཆེད་ཁོ་ན་(༡༩༡བ)གསུངས། བོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་མཆོ་སྒྲ་པ་སྒྲིགས་ལས་ཉ་  
 འགོག་པའི་བྱིན་ལེན་ཡོད་གསུང་། བྱིས་ཀྱི་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་མཁས་པ་མང་  
 དག་ཅི་རིགས་གསུང་ལང་ལུང་རིགས་མི་གསལ་ལོ། །འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་བྱི་མ་  
 ལེགས་ཏེ། ལུང་རིགས་གཉིས་དང་ལུན་པའི་བྱིར། ལུང་གིས་ལས་ཉ་འགོག་པའི་བྱིན་  
 ལེན་ཡོད་དེ། བཅ་ལྡ་ལས། གལ་ཏེ་དུས་མ་ཡིན་པར་རུང་པའི་ཟས་ལ་སྒྱུར་ན་ནི།  
 བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པས་ཀྱང་རྫས་དེ་ཉིད་བྱིན་ལེན་བྱས་ཏེ་སྒྱུར་ཞིང་བརྟགས་ལ། གང་  
 གི་ཆེ་འཐད་པའི་ཆེན་ཆུ་གང་མོས་བཏབ་པའི་བརྟགས་པ་དང་བྱིན་ལེན་སྒྲ་བས་སུ་  
 བརྟག་ནས། བརྟར་དུ་ཡང་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱུང་སྐྱེ། དེས་བྱིན་ལེན་  
 སྒྲ་མ་ར་ཆེད་མ་ཡིན་པས་ལས་ཉ་འགོག་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་ལ། བྱི་མའི་བྱིན་ལེན་ར་  
 ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་རྒྱུ་ཆོས་ན་རེ། བར་དེར་རུང་རྒྱ་བཏབ་པས་བྱིན་ལེན་ཞིག་ཟེར་ན་ལང་

མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་དྲངས་གྲང་མོ་ལ་བྱིན་ལེན་མི་དགོས་པ་གང་ཞིག །དགོ་སྤོང་  
བྱིན་ལེན་མ་ཞིག་པར་ལུས་དང་འབྲེལ་པར་གཞན་གྱིས་རེག་གྲང་མི་འཛིག་ན་རྒྱས་  
གཏོར་འཛིག་པ་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུ་བ་སྟེ། ཅ་བར། རྒྱ་དང་སོ་ཤིང་མ་གཏོགས།  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚ་རྒྱ་དང་རྫོག་པ་ཅན་བྱེད་དུ་བཤད་པས་རྒྱ་དྲངས་བསེལ་ཚ་  
མེད་ལ་བྱིན་ལེན་མེད་གྲང་ཉེས་མེད་ཤིན་ཏུ་གྲུ་བ་པའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས་  
གྲང་། རྫོག་རྒྱ་དང་ལན་མའི་རྒྱ་དང་འགྱུར་བྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་རང་གི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་།  
དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་གཙང་མ་རྒྱུས་ལ་བྱིན་ལེན་མི་དགོས་ལ་བྱིན་ལེན་བྱས་ཏེ།  
གསོག་འཛིག་གི་དུས་འདས་གྲང་གསོག་འཛིག་གི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུ་བ་སྟེ། དེ་ཅ་བར། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱན་གྱིས་རེག་པ་ནི་དེ་ལ་  
རེག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལག་གི་(༡༩༩ན)འི་ལ་བའི་འཇ་  
སོགས་གྱིས་ལྷང་བཟེད་ལ་རེག་གྲང་བྱིན་ལེན་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ལས། འི་ལ་  
བ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་བས་འོ་མ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ལྷང་བཟེད་ལ་རེག་པ་  
ནི་འི་ལ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་རེག་པ་ཉིད་གྲང་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་རྒྱན་རེ། ཟ་ཆེད་མ་ཡིན་པའི་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་ལས། རྒྱུ་  
བ་ལས་བྱིན་ལེན་བྱས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མ་བཏང་བར་ལེན་པ་དང་། ཟ་བར་མི་སེམས་  
བར་ལེན་པ་དང་། གཞན་དུ་འདུག་སྟེ་ལེན་པ་དང་། མདུན་དུ་མ་འདུག་པར་ལེན་པ་  
དང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ལེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་བས་  
གྲང་མ་བྱུ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། འོ་ན། ལུལ་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མ་བག་མར་ལེན་པའི་  
ལུལ་དུ། རྒྱ་རིས་སུ་བཞག་པའི་བྱིན་ལེན་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པ་  
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལུལ་དེར་བྱིན་ལེན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར།



ལུལ་གྱི་མི་སྤྲད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ན་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྲད་དུ་ཞོག་ཅིག་ཅེས་བསྟན་ན་  
ཡང་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལས། མི་སྤྲད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དེ་ལ་དགྱིལ་  
འཁོར་འདིའི་སྤྲད་དུ་ཞོག་ཅིག་ཅེས་དེ་སྤྲད་བསྟན་ན་དེ་ཡང་བྱིན་ལེན་མཐོས་པ་ཡིན་གྱི།  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤྱན་པོ་ཁ་ཅིག་དེ་མ་གཤམ་པར་བྱད་པར་མེད་པར་ལུལ་འདི་དག་རྒྱ་རུང་བར་  
བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུལ་གྱི་རྒྱ་སྤྲད་པ་གཅིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེའི་མི་ལ་  
དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མའི་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྤྲད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུལ་ཡོད་དེ། དེ་དག་  
ནི་མ་ལ་ཡང་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། བའི་རྣམ་འབྱེད་ལས་གྲང་། སྤྲད་པ་  
ཞེས་བྱ་བའི་ལུལ་གྱི་མི་དག་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་ཡང་སྤྲོད་པར་བྱེད། ལུ་རུ་དང་སྤྲོད་མོ་  
ཡང་སྤྲོད་པར་བྱེད་དེ། དག་སྤྲོད་གང་ལུལ་དེར་འགྲོ་བ་དེས་དགྱིལ་(༡༩༩བ)འཁོར་བྱས་  
ཏེ་འདིར་ཞོག་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་དག་གིས་དེར་གང་བཞག་པ་དེ་བྱིན་ལེན་  
བྱས་པར་བརྗོད་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེར་མ་ཟད་ཟ་ཆེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིན་ལེན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱར་སྤྱུག་པ་བྱིན་  
ལེན་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དུན་ཆོག་ས་ལས། བྱིན་ལེན་བྱས་ནས་སྤྱར་སྤྱུག་པར་  
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱིན་ལེན་བྱེད་ཚུལ་སྤྱིར་བྱད་པར་བདུན་ལྟན་དགོས་  
ཏེ། མཐོ་བའི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་དང་། མདུན་དྲང་པོར་མཚམས་གཞན་མིན་པར། བྱིན་  
ལེན་སྤྲོབས་པ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་འཕ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཟད་བྱིན་དུ་འདེགས་རྒྱས་པ་  
དང་། བསམ་པ་ཐོག་པས་སྤྱིན་འདོད་པ་དང་། དེའི་ལག་པའཕ་དེ་དང་འབྲེལ་བས་  
སྤྲོབས་པ་དང་། ལེན་པ་པོས་ལག་པ་གཉིས་པ་ཀན་པས་ལུས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བས་  
སྤྲོད་ལ་སོགས་པར་ལེན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཆེ། ཅུ་བར། མཐོ་བའི་

ཕྱོགས་ན་གནས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། ཙ་པར། མདོན་ལུས།  
 ཞེས་དང་། དྷིག་ལས། བད་དྲང་ནས་བླངས་པ་བྱིན་ལེན་ཡིན་གྱི་སྒོ་ལས་རྒྱབ་ནས་བླངས་  
 པ་ནི་བྱིན་ལེན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་ཏེ། མཚམས་  
 གཞན་ལྟ་པོ་གང་རུང་གིས་བར་མ་ཆོད་དགོས་པའི་བྱིར། ཙ་པར། མཚམས་གྱི་ནང་དུ།  
 ཞེས་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས་ལྟ་གང་ཞིན། མ་དང་། རྩ་དང་། ལུག་ནམ་མཁའ་  
 དང་། བདག་པོ་དང་། རགས་པ་མཚམས་གཞན་ནོ། །རགས་པའི་དཔངས་གྱི་ཆོད་ནི་  
 སྤོར་བཞི་ཡན་ཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་ཏེ། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་  
 པའི་མི་དང་བླང་པོ་ཅང་གེས་དང་། ཨྱུ་ཅང་གེས་སྟགས་དེ་འདྲ་ཅིག་དགོས་པའི་བྱིར།  
 ཙ་པར། བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལས་སོ། །མི་མ་ཡིན་པ་ལས་ཀྱང་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་(༡༩༣)ཟུལ་སྟེ། སྤྱིན་འདོད་མེད་ན་བྱིན་ལེན་མི་ཚགས་པའི་བྱིར། ལྷ་པར།  
 སྤྱིན་པར་འདོད་པས། ཞེས་དང་། ལུང་ལས། དབང་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་སྤྱིན་པར་  
 བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟག་པ་ཟུལ་སྟེ། ལུས་ཀྱིས་ལུས་ལ་སྟེར་  
 བ་སོགས་བྱིན་ལེན་ལྷ་རུང་བའི་བྱིར། ལྷ་པར། རང་ལུས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བས། ཞེས་  
 དང་། ལུང་དང་བམ་ལྷ་ལས། བྱིན་ལེན་ནི་རྣམ་པ་ལྷ་སྟེ། ལྷ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་ལུས་  
 ཟུང་དང་། ལུས་དང་འབྲེལ་བས་ལུས་ཟུང་དང་། ལུས་ཀྱིས་ལུས་དང་འབྲེལ་བར་དང་། ལུས་  
 དང་འབྲེལ་བས་ལུས་དང་འབྲེལ་བར་དང་། བཞག་པའི་ཆོག་ཉིད་ནི་ལྷ་པའོ། ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར། བདུན་པ་ཟུལ་སྟེ། མི་སྤྱད་པའི་ལུས་མ་ཡིན་པར་ལག་པ་བཀན་  
 བས་ལེན་པ་ལྷ་པོ་གང་རུང་དགོས་པའི་བྱིར། ལྷ་པར། ལག་པ་བཀན་པས་ཞེས་དང་།  
 འཁྲུང་། གང་གིས་ལག་པ་གཉིས་བཀན་པ་དེ་ནི་ལག་པ་བཀན་པ་སྟེ། དེས་སྤངས་ན་

བྱིན་ལེན་ཡིན་གྱི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུང་དང་བམ་  
ལུ་ལས། ལག་པ་བཀན་པར་བྱིན་ལེན་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ། ལྟ་གང་ཞེན། མན་ཤེ་དང་། ཁྱི་  
དང་། ཁྱིའུ་དང་། ཐུབ་དང་། ལུང་བཟེད་གྱི་གཞི་ཉིད་ནི་ལྟ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བྱིན་ལེན་འཛིག་པའི་རྒྱ་བརྒྱའོད་དེ། ལུང་གི་བར་སྒྲོམ་གྱི་བརྒྱད་དང་འདིར་བཤད་  
པའི་རྟེན་གྱི་བ་དང་ཤོར་བ་གཉིས་སམ་དགོ་རྩ་ཆད་པ་དང་མཚན་གཉིས་ཅིག་ཆར་བྱུང་  
བ་གཉིས་བབ་པ་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱའོད་པའི་བྱིར། ལུང་གི་བར་སྒྲོམ་ལས། ཐོགས་དང་  
འབྲེལ་དང་རེག་པ་དང་། །བསྒྲོམ་དང་དགོ་སྒྲོང་མིན་འགྱུར་དང་། །དངོས་པོ་འགྱུར་དང་  
སྒྱུ་བ་འགྱུར། །དོར་བས་ཀྱང་ནི་བྱིན་ལེན་ཉམས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུང་ལས་  
ཡང་རྣམ་པ་ལྟས་བྱིན་ལེན་འཛིག་པར་འགྱུར་དེ། ལྟ་གང་ཞེན། (༡༩༢)ཐོགས་པ་དང་།  
ཤོར་བ་དང་། བོར་བ་དང་། སྒྲར་བབས་པ་དང་། ཆེད་དུས་བྱས་པའོ། །ཞེས་སྐགས་  
གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། བྱིན་ལེན་བྱས་པའི་དགོས་པ་དེ་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྷང་བ་མི་  
འགྱུར་བ་དང་ཟས་ལ་དབང་པོའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་འབྱེད་ལས། བྱིན་ལེན་བྱེད་  
དུ་བརྒྱག་སྟེ་ཟ་ན་དེ་ཉིད་ཟས་ལ་དབང་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་དག་གི་ཆ་ལ་རྟེན་པའི་ཉེས་པ་བཞི་འཕྲུག་ཡོད་དེ། ལག་ཉ་དང་། མཚམས་  
བཅོས་དང་། ཞག་ལོན་དང་། དགོ་སྒྲོང་གིས་བཅོས་པའི་ཉེས་པ་བཞི་དང་། དེ་བཞི་ཟ་  
བའི་ཉེས་པ་བཞི་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལག་ཉའི་ཉེས་པ་ཡོད་དེ། གཞིའི་  
དངོས་པོ་དགོ་སྒྲོང་རང་རམ་རང་དང་ཟས་གྱི་ཆོ་ག་གཅིག་པ་དབང་བ་དང་། ཟས་སམ་  
འབྲུ་ལ་སྐགས་པ་ཉི་བའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་དང་། རུང་ཁིང་ཆོད་ལུན་དང་། བརྟན་  
བར་མ་འབྲལ་བ་དང་། བྱིན་ལེན་སྟོབས་བར་མ་འབྲལ་བ་དང་། རུང་ཟའི་རྒྱུ་མེད་པ་  
དང་། རོ་བོ་རྫོགས་པ་དང་། བྱིན་ལེན་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲན་བཞི་གང་རུང་ཡིན་

པ་ལ་དེར་འདྲ་ཤེས་མ་ལུལ་ཤིང་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་བསམ་པ་ལས་གཞན་  
 བས་རང་ངམ་ཚོག་གཅིག་པས་རེག་ན་ལག་ཉ་དང་། དེ་འདྲ་ཚོས་ན་ལག་ཉར་སྒྲངས་  
 པ་ཚོས་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཅུ་བར། ལག་ཉར་སྒྲངས་པ་མེད་པར་མི་བྱའོ། །  
 ཞེས་དང་། ཤས་ནོད་པ་དང་། དེ་གྲུབ་པའི་བྱིར་རེག་པ་ནི་རྒྱུན་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་ན་  
 རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར། ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱུན་ཡང་། བམ་ལྷ་ལས། རུང་  
 འཕྲུལ་བའི་རྒྱུན་དག་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལམ་བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དག་མེད་དམ་གྲུབ་  
 པར་བྱེད་པ་གཞན་དག་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་དེ་ལྟ་བུ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
 དེ་ཡོངས་མི་སྤྱོད་པར་ངེས་པ་ལག་ཉ་མི་འབྱུང་བ་ལ་ཟ་འདོད་བས་རེག་ན་ཡང་ལག་  
 ཉར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། (༡༩༦)གལ་ཏེ་གྱུར་ན། བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལུང་  
 བྱེད་མི་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། ཡོངས་མི་སྤྱོད་པར་ངེས་  
 པ་ལ་ལག་ཉ་མི་འབྱུང་རོ། །བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་བསམ་པ་ཅམ་གྱིས་རེག་  
 བས་ལག་ཉར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མཚམས་བཅོས་དང་དེ་ཚོས་པའི་ཉེས་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་ངམ་རང་  
 འདྲ་བ་དབང་བའི་ཟས་རུང་བ་ཚད་ལྡན་གི་རྗེན་པ་དེ་རང་ངམ་དགོ་སྤྱོད་དབང་བའི་  
 གནས་རུང་ཁང་མ་ཡིན་པའི་ཉེ་ལོར་བའི་མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་རྗེན་ལྟ་ཡིན་པས་འཚོད་  
 པ་མཚམས་བཅོས་དང་། དེ་ཚོས་ན་དགོ་སྤྱོད་ལ་ཉེས་བྱས་དང་། མཚམས་ལ་ལས་ཀྱི་  
 དང་། ཅིག་པའི་དང་། རྒྱ་སོགས་ཀྱི་མཚམས་དག་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་བོ་གཉིས་གྲུབ་  
 རྟེ། ཅུ་བར། མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་བཅོས་པ་དང་། ཞེས་དང་། འདིར་རྗེན་པ་བཅོས་པ་  
 གང་ཡིན་པ་དེའོ། །ཞེས་དང་། ལུང་ལས། རང་དུ་བཅོས་པ་གང་ཞེ་ན། གྱུན་དགའ་ར་  
 བའི་ནང་དུ་སྤྱོ་མཐུན་པར་མ་བསྟོས་ཤིང་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་གཞིར་བཅོས་པ་གང་



ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རུང་ཁང་གཅོད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པས་ཤེས་དགོས།  
 རིག་ལས། འདིར་ཀྱན་དགའ་ར་བ་སོགས་དང་། །བམ་ལྷ་ལས། ཀྱན་དགའ་ར་བའི་  
 ཅན་དང་དགོ་འདུན་གྱི་མཆོམས་གསོལ་བ་ལ་སོགས་པས་བཅད་པ་དང་། ཅིག་པ་ལ་  
 སོགས་པའི་རང་མཆོམས་དང་དགོ་སྒྲོང་གི་གནས་དང་། དེ་དག་གི་ཉེ་ལོར་དང་བཅས་  
 པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཞག་ཡོན་གྱི་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེས་པའི་རོ་བོ་  
 ཡོད་དེ། གནས་སྐྱུ་མ་ལྟར་དགོ་སྒྲོང་དབང་བའི་རུང་ཁང་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཉེ་ལོར་  
 དང་བཅས་པར་རང་རམ་རང་འདྲ་བའི་ཟས་སམ་འབྲུ་དང་འབྲས་བུ་ཉེ་བའི་སྐྱ་གོན་དུ་  
 གནས་པ་རུང་བ་ཆད་ལུན་དེ། རྒྱུན་ཆུད་ཟ་བ་སོགས་མེད་པར་ཞག་གཅིག་ཡོན་པ་ནི་  
 ཞག་ཡོན་ཡིན་ལ། (༡༩༥)དེ་རང་རམ་རང་དང་འདྲ་བས་ཟོས་ན་ཞག་ཡོན་ཟ་བའི་  
 ཉེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། མཆོམས་གྱི་ནང་དུ་བཅོས་པ་དང་ཞག་ཡོན་པ་ཡང་མི་  
 ཟུམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བསྐྱབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། ཞག་ཡོན་པ་ལ་རྩེན་པ་ཡན་ལག་དུ་མི་དགོས་ཏེ། རང་  
 རམ་རང་དང་འདྲ་བས་མཆོམས་ནང་དུ། ཉམས། རྩེན་པ་དང་བྲལ་བས་ཞག་ཡོན་དུ་  
 འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། གཙུག་ལག་ཁང་སྒྲོང་པར་དགོ་  
 སྒྲོང་ཞིག་ཞག་འགའ་ཅམ་གནས་འཆའ་བར་བྱེད་ན་ཡང་དེར་དགོ་སྒྲོང་གི་གནས་ཉིད་  
 ཡིན་པས། དེར་ཞག་ཡོན་པ་དང་བཅོས་པ་ཡང་ནང་དུ་ཞག་ཡོན་པ་དང་བཅོས་པ་ཉིད་  
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དགོ་སྒྲོང་གིས་བཅོས་པའི་དེ་དང་ཟོས་པའི་དེ་ཡོད་དེ། རང་རམ་རང་འདྲས་  
 དབང་བའི་ཟས་སམ་ཉེ་བའི་སྐྱ་གོན་དུ་གནས་ཤིང་རུང་བ་ཆད་ལུན་གྱི་འབྲུ་ཤ་འོ་མ་  
 སོགས་གྱི་རྩེན་པ་འཆོད་པ་པོ་དགོ་སྒྲོང་གིས། གནས་སྐྱུར་དང་མི་འདྲ་བ་གང་ཡང་རུང་

གཅིག་དུ་མེས་རྒྱུ་པ་འབྲུལ་བར་བཅོས་པ་དེ་དག་སྒྲོང་གིས་བཅོས་པ་ཡིན། དེ་ཐོས་ན་  
དག་སྒྲོང་གིས་བཅོས་པ་ཐོས་པའི་ཉེས་པ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། དག་སྒྲོང་གིས་བཅོས་  
པ་ཡང་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལས། དག་སྒྲོང་གིས་བཅོས་པ་ནི་མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡང་  
རུང་ཕྱི་རེལ་དུ་ཡང་རུང་སྟེ། དག་སྒྲོང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པས་བཟའ་བར་མི་བྱའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཚམས་བཅོས་དང་དག་སྒྲོང་གིས་བཅོས་པ་ལ་རྒྱུ་པ་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་ལས།  
དེར་ནི་རྒྱུ་པ་བཅོས་པ་གང་ཡིན་པ་ནི། མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་བཅོས་པ་དག་སྒྲོང་གིས་  
བཅོས་པ་དེ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་བྲུལ་བའི་ཚད་  
ཡོད་དེ། ཤ་སྒྲུལ་དང་འབྲུལ་སོགས་སུ་མཚམས་ཚུ་སྒྲོལ་བས་བབས་པ་ཡིན། ལོ་མ་  
སོགས་སྟེ་བས་ཁ་དོག་འགྱུར་བ་དང་། ལོ་མ་སོགས་སུ་བ་ལ་ལན་གཉིས་ལུམ་ལུམ་  
ཁོལ་བ་དེའི་ཚད་(༡༩༩ན)ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཅུ་བར། མི་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སུམ་ཆ་  
བངས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་སོ། །  
གསུམ་པ་ནི། ཅུ་བར། སུ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལན་གཉིས་ཁོལ་བ་ཞེས་སོ། །

### བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་བཤད་པ།

། བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་མདོར་བསྟན། མོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟེ་མ་ལས།  
སྟོག་ཆགས་བཅས་དང་ཉལ་སར་འདུག །འགྲེང་དང་གཅེར་བྱ་དམག་དང་ནི། །ཞག་  
གཉིས་བཤམས་དཀྲུགས་འགོ་བ་དང་། །བརྟེན་དང་གཟམས་དང་གནས་ངན་ལེན། །  
ཞེས་གསུངས་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། སྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཚུ་ལ་སྦྱོད་པའི་དེ་དང་།

ཉལ་པོ་བྱེད་པར་གྲོམས་པའི་ཁྱིམ་ན་འདུག་པའི་དེ་དང་། ཉལ་པོ་བྱེད་པར་གྲོམས་པའི་  
ཁྱིམ་ན་འགྲོང་བའི་དེ་དང་། གཅེར་ཁུ་ལ་སྒྲིན་པའི་དེ་དང་། དམག་ལ་ལྟ་བའི་དེ་དང་།  
དམག་གི་ནང་དུ་གནས་པའི་དེ་དང་། དཔུང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སྦྱོང་གི་དེ་དང་། བརྟེན་  
པའི་དེ་དང་། གཟམས་པའི་དེ་དང་། གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྟངས་བྱེད་དང་བཅུ་ཡོད་  
པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི། སྤུལ་གོ་ཁུ་ཤ་སྒྲིར། གང་ཟག་འདུན་པས། ཉོན་མོངས་བག་མེད་གྱིས།  
ཉེས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྒྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཁུ་ལ་སྦྱོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་  
ཙམ་པར། ཤེས་གཙོའོ། །སྒྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ལའོ། །ཞེས་བྱུང། དོན་ནི། དག་  
སྦྱོང་གིས་རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་སྒྲོག་ཆགས་ལ་ལྟོས་མེད་གྱིས་དེ་དང་བཅས་པའི་ཁུ་  
ལ་སྦྱོད་པས་དུད་འགྲོ་གི་བ་ན་སྒྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཁུ་ལ་སྦྱོད་པའི་ལྟངས་བྱེད་  
དངོས་གཞི་སྦྱོད་དེ། ཡན་ལག་ལྟ་མ་ཚང་ན་ན་སྒྲུད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟ་ལས། ཡན་ལག་  
ལྟས་དངོས་གཞིའི་ལྟངས་བྱེད་པར་འགྱུར་རྟེ། རང་སྒྲུད་པའི་དོན་གང་ཡང་རུང་བ་དང་།  
དུད་འགྲོའི་སྒྲི་གནས་སུ་གཏོགས་པའི་སྒྲོག་ཆགས་གང་ཡང་རུང་(༡༩༥བ)པ་དང་བཅས་  
པའི་ཁུ་ལ་སྒྲོགས་པ་དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱིས་སྒྲུད་པ་དང་།  
སྒྲོག་ཆགས་ཇི་སྟེད་གི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་གཅིག་པའོ། །འདིར་ཁུ་ལ་  
སྒྲོག་ཆགས་བརྟགས་པ་དང་ཁུ་ཆགས་ལྟ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

༡ གཉིས་པ་ནི། བྱོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། འཆར་ཀས། ཉོན་མོངས་འདོད་ཆགས་  
གྱིས་ཀུན་དུ་སྦྱོར་བས། ཉེས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་པོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་གྲོམས་པའི་  
ཁྱིམ་དུ་ཕྱིས་གཞོན་བྱས་ཏེ་འདུག་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར། ཞུགས་པ་ལམ་  
སྒྲོགས་པ་ལའོ། །སྦྱོད་པ་ལའོ། །སྒྲིས་པ་དང་བྱད་མེད་གྱིའོ། །ཞེས་དང་། མཛོན་སུམ་དུ་

བརྒྱུག་པས་འདུག་ནའོ། །ཞེས་བུང་། རོན་ནི། དགེ་སློང་གིས་བྱིམ་པ་ཐོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་  
པ་ལ། ལྷགས་པ་འམ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱིམ་ལས། བར་འདོམ་གང་གི་ནང་ཡིན་པ།  
དགེ་སློང་ལས་གཞན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་བརྒྱད་པ་ན་ཐོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པའི་བྱིམ་དུ་  
འདུག་པའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་སྒྲེ་དང་། ཡན་ལག་བདུན་མ་ཚང་ན་ན་སྒྲུད་པའི་བྱིར། བམ་  
ལྷ་ལས། ཡན་ལག་བདུན་གྱིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། ནས། ཐ་དད་མ་ཡིན་  
པ་ཉིད་དང་། མི་གཞན་མེད་པ་ཉིད་གྱིས་སྒྲུད་རུང་པ་ཉིད་དང་། འབྲིག་པ་སྒྲུད་པ་ལ་  
ལྷགས་པ་འམ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་དེར་འདུ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། མངོན་སུམ་དུ་བརྒྱུག་པས་  
འདུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོ་ཚན་དག་གིས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །ཞེས་ཉིས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ནི་གློང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། འཆར་ཀམ། ཉོན་མོངས་འདོད་ཆགས་  
གྱིས། ཉེས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཐོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་ཤོམས་པའི་བྱིམ་དུ་འགྲོངས་པས།  
འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། དཔེན་པར་བརྒྱུག་པས་འགྲོང་ནའོ། །སྒྲུབས་ཡོད་པར་རོ། །  
གལ་ཏེ་འཛིགས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ནའོ། །(༡༩༦)ཞེས་བུང་། རོན་ནི་སྤར་དང་  
འདྲ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་དོད་དུ་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབས་ཡོད་པར་འགྲོང་སྟེ་སྟོད་  
ན་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་ཤོམས་པའི་བྱིམ་ན་འགྲོང་བའི་ལྷང་བྱེད་དངོས་གཞི་སྒྲུད་དེ། ཡན་  
ལག་བརྒྱད་མ་ཚང་ན་ན་སྒྲུད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱིས་དངོས་  
གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། དགེ་སློང་འཛིགས་པའི་དབང་མ་ཡིན་པ་དང་། གནས་གཞན་  
ལ་སེམས་གཏོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། འབྲིག་པ་སྒྲུད་པ་ལ་ལྷགས་པ་འམ་ཕྱོགས་པ་  
ཉིད་དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ནས། ཚོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེ་  
གསུམ་མོ། །

༥ བཞི་པ་ནི། གློང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། ཀུན་དག་འཕོས། ཉོན་མོངས་མ་བརྒྱུགས་



པས། ཉེས་པ་གཅེར་སྤྱོད་མེད་པའི་ལྷག་གིས་ཟས་སྤྱོད་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་  
བར། མོ་ཡང་རུང་མོ་ཡང་རུང་བ་ལའོ། །ཞེས་དང་། རང་གིས་བྱིན་ནའོ། །ཞེས་བྱང་།  
དོན་ནི། དགོ་སྤྱོད་གིས་སྤྱོད་གས་ཀྱི་རབ་བྱུང་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ། ལྷ་བ་དང་བུལ་ཆེད་  
སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པར་རང་གིས་སྤྱོད་པ་དང་དེས་སྤོབ་ན་གཅེར་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་  
པའི་ལྷ་བ་བྱེད་དེ་སྤྱོད་དེ། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཆེད་ན་ན་སྤྱོད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་  
ལག་ལྷས་ལྷ་བར་འགྱུར་དེ། བས། ལུས་དང་འབྲེལ་བར་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་བྱིར། ཞེ་བཞི་པའོ། །

། ལྷ་བ་ནི། བྱང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། རྟག་ཤེས། ཉན་མོངས་མ་དུལ་བས། ཉེས་  
པ་དམག་ལ་ལྷ་བར་འགྱོ་བས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། འཕགས་པས་ཉེ་འཁོར་  
དང་བཅས་པ་ལས་འདས་ཉེ་མཐོང་ནའོ། །ཞེས་བྱང་། དོན་ནི། དགོ་སྤྱོད་གིས་རྒྱལ་པོས་  
པོས་པ་སོགས་མ་ཡིན་པར་དམག་ལ་རང་གནས་པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་ནས་བལྟས་  
ཉེ་མཐོང་བ་ན་དམག་ལ་ལྷ་བའི་ལྷ་བ་བྱེད་བྱེད་དེ། ཡན་ལག་ལྷ་མ་ཆེད་ན་མི་སྤྱོད་པའི་  
(༡༩༧)བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་བར་འགྱུར་དེ། བས།  
མཐོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེ་ལྷའོ། །

། རྟག་པ་ནི། ལུས་མཉན་ཡོད་དུ། རྟག་ཤེས། ཉན་མོངས་མ་དུལ་བས། ཉེས་པ་  
ལྷན་རིང་དུ་དམག་ནང་དུ་གནས་པས། འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། དེ་དག་མེད་པར་  
ཉིན་མཆོན་གཉིས་ལས་ལྷག་པར་འདུག་ནའོ། །ཞེས་བྱང་། དོན་ནི། དགོ་སྤྱོད་གིས་  
དམག་མཆོན་ཉིད་པའི་ནང་དུ་དགོས་པ་མེད་པ་མཆོན་གཉིས་འདས་ན། དམག་ནང་ན་  
གནས་པའི་ལྷ་བ་བྱེད་བྱེད་དེ། མཆོན་མཐའ་གཙོ་བོ་དང་། ཡན་ལག་མ་ཆེད་ན་མི་སྤྱོད་  
པའི་བྱིར། ཁྱི་ལས། དེའི་བྱིར་ཉིན་མཆོན་གཉིས་ཀྱི་མཐའི་སྒྲན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་

ཉེན་མཚན་གསུམ་པའི་སྐུ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ན། ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་  
ལྷ་ས་དངོས་གཞི། ནས། དགོས་པ་དག་མེད་པར་ཞག་གཉིས་པའི་སྐུ་རེངས་ཤར་བའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་དགོས་པ་མེད་ན་ཞག་གཉིས་པའི་སྐུ་རེངས་ཤར་བ་ན་ལྷ་བྱེད་སྐྱེད་དེ། དེ་  
ཡན་ཆད་ཞག་རེ་རེའི་སྐུ་རེངས་རེ་རེ་ལ་ལྷ་བྱེད་རེ་རེ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གནམ་ཅེ་ལྷང་  
མ་ལས། སྦྱོར་བ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཉེན་ལྷ་གནས་པར་རྩྭ་མཐར་ཐུག་ཞག་ཕྱི་མའི་སྐུ་  
རེངས་ཤར་ན་ཉེན་ཞག་རེ་རེ་ལ་ལྷ་ས་པའི་ལྷ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཅིག་ལས་  
ཀྱང་། དེ་ཕྱིན་ཆད་ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་དངོས་གཞིའི་ཁ་ན་མཐོ་བ་རེ་རེར་འགྱུར་ལ། ཞེས་  
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ལྷ་བྱེད་པ་གཞན་གྱི་སྦྱོར་དངོས་ལ་ལྷ་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡོད་པར་གཤམ་  
པར་གྱིས། ཞེ་དུག་གོ། །

། བདུན་བའི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དུག་སྒྲིམ། ཉེན་མོངས་མ་དུ་ལ་བས། ཉེས་  
པ་དཔུང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བས། དེ་འགོག་པར་(༡༩\*ན)འདི་བཅས་སོ། །དེ་  
ཅུ་བར། རེག་པ་དང་། ནས། མཐོང་བ་ལྷ་བྱེད་ཉེན་གཞི་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་།  
དོན་ནི། མཚན་ཉིད་གཞན་འདྲ་བ་ལ་དམག་དཔུང་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལྷ་བྱེད་ལ་  
གསུམ་ཡོད་དེ། དམག་ལ་རེག་པའི་ལྷ་བྱེད། བཤམས་པ་དགྲུགས་པའི་ལྷ་བྱེད།  
དམག་ལ་བལྟ་བའི་ལྷ་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགོས་མེད་དུ་  
དམག་མཚན་ཉིད་པ་ལ་རེག་ན་དམག་ལ་རེག་པའི་ལྷ་བྱེད་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར།  
རེག་པ་དང་། ཞེས་དང་། ལྷ་བྱེད་ཉེན་གཞི་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་  
དང་། ལུང་ལས་ཀྱང་། དགོས་པ་གིས་སྤང་བོ་ཆེ་གོ་བསྒྲོན་པ་ལ་རེག་ན། ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཏེ། དཔུང་དགྲུགས་པ་ན་དཔུང་དགྲུགས་པ་ཉམས་སུ་གི་

ལྷང་བྱེད་སྒྲིལ་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། བཤམས་པ་དགྲུགས་པ་དང་། ཉན། དངོས་གཞི་  
དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ལྷང་ལས། དག་སྒྲིལ་གིས་སྒྲིལ་པོ་ཆེ་གོ་བསྒྲིལ་པ་བཤམས་  
པ་དགྲུགས་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དཔུང་གི་ཡན་ལག་སོ་སོ་  
བལྟ་བས་ཉམས་སྒྲིལ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། བལྟ་པའི་ཕྱིར་འཇགས་ཤིང་  
ཉེ་ལམོར་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་ཏེ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་གཞི་ཞེས་དང་། ལྷང་ལས་  
སྒྲིལ་པོ་ཆེ་ཚགས་བལྟ་པའི་ཕྱིར་འགོ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གྱི་  
དངོས་གཞི་གསུམ་སྒྲིལ་པ་ཡིན་ཏེ། འྲིག་ལས། རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་  
གཞིའི་ཁ་མ་ཐོ་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། ཞེ་བརྟན་པའོ། །

། བརྒྱད་པ་ནི། སྒྲིལ་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། འཆར་ཀས། ཉན་མོངས་ཞེ་སྒྲིལ་གྱིས་  
སྒྲིལ་གྱིས། ཉེས་པ་དག་སྒྲིལ་ལ་བདེག་པས། དེ་སྒྲིལ་པའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅུ་བར།  
དག་སྒྲིལ་གིས་(༡༩་པ)ལ་རོལ་ལ་ལུས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ཐ་ན་  
རྒྱང་པའི་མཐེ་བོང་འམ་ཉུངས་ཀར་རམ་ཅུ་དག་གིས་བདེག་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི།  
དག་སྒྲིལ་གིས་དག་སྒྲིལ་ལ་ལུས་དངོས་སམ་དེ་དག་གིས་འཕང་བ་གང་རུང་གིས་འཕོག་  
ན་བདེག་པའི་ལྷང་བྱེད་སྒྲིལ་དེ། བམ་ལྟ་ལས། ཡན་ལག་ལུས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་  
འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཉིད་དང་། ལ་རོལ་པོ་བདེག་པར་བྱ་བ་དག་སྒྲིལ་ཉིད་  
དང་། ཉན། ཐ་ན་ལུས་ལ་རེག་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་བརྟན་དོ། །

། དགྲུ་པ་ནི། སྒྲིལ་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། འཆར་ཀས། ཉན་མོངས་ཞེ་སྒྲིལ་གིས།  
ཉེས་པ་དག་སྒྲིལ་ལ་བདེག་པར་གཟས་པས། དེ་སྒྲིལ་པའི་བཅས་སོ། །བདེག་པར་གཟས་  
པའི་ལྷང་བྱེད་ནི་སྒྲིལ་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཅུ་བར། བདེག་པར་གཟས་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། ཞེ་དགུའོ། །

། བརྩ་བ་ནི། སྤྱོད་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། ཉེ་དགས། ཉན་མོངས་ཉེས་ཚུམ་གྱིས།  
 ཉེས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་དགོ་སྤྱོད་གི་གནས་ངན་འཆབ་པས། དེ་སྤྱོད་པའི་འདི་བཅས་སོ། །  
 དེ་ཙ་བར། ཡམ་པར་འགྱུར་བ་དང་ལྷག་མར་འགྱུར་བ་དག་བཅུ་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་།  
 དོན་ནི། མཐོལ་ཡུལ་མཆན་ཉིད་པ་ཡོད་པའི་གནས་སུ་དགོ་སྤྱོད་གཞན་གྱིས་ཡམ་ལྷག་  
 གང་རུང་བཅུ་བརྟེ་མཆན་མོ་འདས་ན། གནས་ངན་ལེན་བཅུ་བ་པའི་ལྷུང་བྱེད་སྦྱེད་དེ།  
 བམ་ལུ་ལས། ཡན་ལག་ལུས་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ནས། ཉན་མཆན་གྱི་  
 མཐར་ཐུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆན་ནི་མི་སྦྱེད་དོ། །ལུ་བརྩའོ། །(༡༧ན)

### བརྩ་ཆན་དུག་པ་བཞད་པ།

། བརྩ་ཆན་དུག་པ་མདོར་བསྟན། སོ་སོར་བཞད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་  
 ལས། ཟད་དང་མེད་དང་འདུན་པ་དང་། །བསྟེན་པར་མ་རྩོགས་ཆོས་དང་སྒྲ། །དགོ་  
 ཚུལ་ཁ་དོག་བསྐྱར་བ་དང་། །རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆ་བའི་དུས་ཞེས་གསུངས། དེ་བརྩ་ཡོད་དེ།  
 ཟས་གཙོད་དུ་འཇུག་པའི། མེ་ལ་རེག་པའི་དེ། འདུན་པ་ཕྱིར་བསྐྱར་གྱི་དེ། བསྟེན་པར་  
 མ་རྩོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་དེ། ལྷ་བའི་རྣམ་པ་མི་གཏོང་བའི་དེ། སྤངས་པའི་  
 རེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་དེ། བསྟེལ་བ་སྤྱད་པའི་དེ། ཁ་དོག་མ་བསྐྱར་བའི་གོས་གྱོན་པའི་  
 དེ། ཡོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་གྱི་དེ། ལྷས་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་བརྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
 དང་པོ་ནི། སྤྱོད་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། ཉེ་དགས། ཉན་མོངས་ཞེ་དགུས། ཉེས་པ་བསམ་  
 པ་བཞིན་དུ་དགོ་སྤྱོད་གིས་ཟན་གཙོད་དུ་འཇུག་པས། དེ་སྤྱོད་པའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་



ཅ་པར། བྱིམ་པ་སྒྱུན་པ་པོ་ཟན་གཅོད་ཏུ་བཅུག་པའོ། །ཞེས་བྱུང་། དགེ་སློང་གིས་ནང་  
ཀྱི་ཆེད་མ་ཡིན་པར་དགེ་སློང་ལ་བྱིམ་ཟན་གཅོད་པའི་ཆོག་གིས་གཅོད་པ་ན་ཟན་གཅོད་  
ཀྱི་ལུང་བྱེད་སྒྱེད་དེ། མ་ཆང་ན་མི་སྒྱེད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟར། ཡན་ལག་ལྟས་དངོས་  
གཞིའི་ལུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆེད་ཏུ་བསམ་པ་དང་། ཟན་བཅད་པར་བྱ་བ་དགེ་སློང་ཉིད་  
དང་། བད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་དོན་ཉིད་མ་གཏོགས་པ་དང་། སྒྱུན་པ་པོ་བྱིམ་པ་ཉིད་དང་།  
ཆོག་གིས་བསྒོ་བས་ཟན་གཅོད་ཏུ་འཇུག་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགཅིག་གོ།

༥ གཉིས་པ་ནི་བྱང་བཅས་གནང་གསུམ་ལས། བྱང་བ་དྲུག་སྟེ་སྟོང་པ་བཞེགས་  
བས་དྲུག་སྟེ་བྱང་སྟོང་གཞི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། དྲུག་སྟེས། ཉོན་མོངས་འདྲན་ངོར་ལ་  
དགའ་བས། ཉིས་པ་འགལ་མེད་འཁོར་ལོ་སྟོན་གྱི་རྩ་བས། དེ་སྟོང་བའི་འདི་བཅས་  
སོ། །གནང་བ་སྟོས་དང་མར་མེད་ཆེད་དུ་གནང་བའོ། །དེ་རྩ་བར། འོག་ནས། ཞེས་  
(༩༩༥)དང་། རང་ངམ་བསྟོས་བས་སོ། །ཞེས་བྱང་།

དག་སྒྲོང་གིས་དུས་དྲན་མ་བྱས་པར་མེ་ལ་རེག་གམ་རེག་ཏུ་འཇུག་ན་མེ་རེག་གི་  
ལྷང་བྱེད་སྒྱེད་དེ། འིགྲ་ལས། མེ་སྒྲར་ངམ། གསོད་དམ། མེས་རེག་པའི་བྱད་གིང་སྐྱལ་  
ལམ། མེས་མ་རེག་པའི་བྱད་གིང་སྐྱལ་ལམ། མེ་དང་བཅས་པའི་བྱད་གིང་འདྲོན་ནམ།  
སྐྱལ་ལམ། འདག་མ་སྒྲར་ངམ། འབྲུ་བར་བྱེད་ན་ཐམས་ཅད་ཏུ་ལྷང་བྱེད་དོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར། དུས་དྲན་བྱས་ན་དེ་མི་ཡོང་སྟེ། ལུང་ལས། དུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་  
ཏེ་མེ་ལ་རེག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཏུམ་ཏུན་བྱེད་རྩལ་ཡོད་དེ། ཏུམ་ཏུན་བྱ་བའི་བྱེད་པར་སྒྲིར་པ་གསལ་ལ་རྩེན་ལྟོས་  
 གྱི་གནང་བ་དང་དེས་པ་ལྷ་བྱལ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། བྱེད་པའི་རྩེན་རབ་བྱུང་ཐེ་ལའི་  
 ལྟོས་ལྟན་གྱིས། ཏུམ་བྱ་བ་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ལྟོན་དང་། ཡུན་ཚད་ཏུམ་འདི་ནས་

བཟུང་སྟེ་ནམ་དགོས་ཀྱི་བར་ལུན་རིང་བ་ཡང་རུང་བ་དང་། དེར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ་  
 དང་། འཛིག་རྒྱ་ནམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཀག་ལ་སྟེན་སྟོན་ལ་མ་  
 གནང་བ་ལ་དུས་དྲན་མི་ཆགས་ལ་ངེས་པ་ལྟ་ནི་ལུལ་ངེས་པ། ལ་སྟེ་བ་རན་ཏར་ལུས་  
 བྱེད་བ་དང་། དུས་ངེས་པ་ཚ་དུས་ལུས་བྱེད་བ་དང་། རྟོགས་ངེས་པ་ནང་རེ་བཞིན་  
 གདོང་དང་ཁ་ལུ་བ་དང་དངོས་པོ་ངེས་པ་རིན་པོ་ཆའི་བྱི་མ་བཟུས་པར་འདོམ་ཞིང་  
 གྲུར་བྱིན་ཀྱང་ལྟར་མེད་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། རྟོན་པ་དང་ཆོས་དང་། རོགས་  
 སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་གནས་པ་སྟོན་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དུས་དྲན་གྱི་གཞི་མིན་  
 པས་མི་ཆགས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་བ་མེ་རེག་ལྟ་བུར་ལྷགས་ཟེན་ན་ལྟར་  
 བ་བྱུང་ཟེན་ལ་རེག་འདོད་མེད་ན་མི་དགོས་པའི་བྱིར། ལུང་ལས་ཀྱང་། དུས་བྱིན་གྱིས་  
 བརྒྱབ་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་མེ་ལ་རེག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ།  
 རྣམ་འབྱེད་ལས། དུས་ལུན་རིང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་(༡༩༦)པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མའི་  
 རྣམ་འབྱེད་ལས། རི་ཅམ་དགོས་པ་མ་རྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལུན་རིང་པོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་  
 པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྟ་བུ་གྲུབ་སྟེ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ་མང་ཡང་  
 དགག་བྱ་ཉེས་དམིགས་འགོག་པའི་དུས་དྲན་དང་། བརྒྱད་པ་རྒྱུར་འགོ་འགོག་པའི་དུས་  
 དྲན་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། །ལུང་མེད་རྣམས་འབྱེར་བ་འཛིན་པ་  
 བ་མ་བྱིང་གི་འདུ་ཤེས་དང་། རིན་པོ་ཆའི་བྱི་ལ་སྟོན་པའི་ཆོ་མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་  
 ལྟར་དུ་ལྟར་བའི་དུས་དྲན་གཉིས་ཀྱིས་ཆགས་པ་འགོག་པ་དང་། ལྟར་བ་སྟེང་དྲན་བྱེད་  
 པའི་ཆོ་པན་པའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་པ་ཞེ་སྟངས་འགོག་པའི་དུས་དྲན་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།  
 གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མེ་རེག་གི་ཆོ་སྒྱིར་རྟོན་པ་ལྷགས་རྟེན་གྱིས་གནང་བ་ཡིན་སྟེ་ལྟ་  
 དྲན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དུས་དྲན་ཐམས་ཅད་བཤད་དེ། ལུང་ལས། རྟོན་པའི་བྱ་བ་

དང་། ཚེས་དང་། དགེ་འདུན་དང་། སློབ་དཔོན་དང་། མཐན་པོ་དང་། ཚངས་པ་  
མཚུངས་པར་སློབ་པའི་བྱ་བ་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་  
དོན། ཅུ་བར། སྟོན་པ་དང་། བས། ལྷང་བཟེད་དང་ཚོན་གྱིས་ལས་ལ་བརྟགས་པ་ནི་  
དུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དུག་པ་གྲུབ་སྟེ། ལག་  
འདས་རྟེན་བབས་རྒྱམས་གྱིས་དུས་བྱུན་འཛིག་པའི་བྱིར། ང་གཉིས་སོ། །

༥ གསུམ་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགའ་བོས། ཉན་མོངས་སློང་བའི་ཚས་  
སུ་བྱེད་པས། ཉེས་པ་ཉེ་དགའ་བཅུ་བདུན་སྟེས་གནས་དབྱུང་བྱས་ཆེ་འདུན་པ་བྱིར་  
གཏོད་ཅིག་བྱས་པས། དེ་སློང་བ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅུ་བར། འདུན་པ་ཐུལ་བ་བྱིར་  
བསྐྱར་བའི་བྱིར་སྐྱས་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དགེ་སློང་གིས་ལན་ལག་ལྷས་ཚིག་དེ་སྐྱས་ན་  
འདུན་པ་བྱིར་བསྐྱར་གྱི་ལྷང་བྱེད་སྟེད་དེ། མ་ཚང་ན་མི་སྟེད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས།  
ལྷ་པ་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། དགེ་སློང་གི་དོན་གྱི་ཆེད་དང་། ལས་དང་།  
(ཤས་པ)དེ་ལ་འདུན་པ་ཐུལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཚས་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་། དེས་  
བྱིར་བསྐྱར་བའི་ཚིག་སྐྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ང་གསུམ་སོ། །

༦ བཞི་པ་ནི། ལྷང་བཅས་གནང་གསུམ་ལས། བཅས་པའི་གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་  
དུ། ཉེདགས། ཉན་མོངས་འདོད་ཆགས་གྱིས། ཉེས་པ་བསྟེན་པར་མཛོགས་པ་དང་  
ལྷན་ཅིག་རུབ་གཉིས་ལས་ལྷག་ཉལ་བས། དེ་སླང་བའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅུ་བར།  
བསྟེན་པར་མཛོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་གཅིག་པར་མཚན་མོ་གསུམ་པ་ལ་ཉལ་  
ནའོ། །མཐར་ཐོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགེ་སློང་གིས་བསྟེན་པར་མཛོགས་པ་དང་  
གནས་གཅིག་དུ་ལྷན་ཅིག་གཉིད་ལོག་སྟེ་མཚན་མོ་གསུམ་འདས་ན། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་  
ཉལ་བའི་ལྷང་བྱེད་སྟེད་དེ། མ་ཚང་ན་ན་སྟེད་པའི་བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ལན་ལག་ལྷས།

དངོས་གཞི། བས། གཉིད་ལོག་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མོ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་རེངས་ཤར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ང་བཞིའོ། །

། ལྟ་བུ་ནི། སྒྲིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། རྩོན་བོང་བུའི་ཇི་དགོ་སྒྲོང་འཆི་ལྟས་ཀྱིས། ཉོན་མོངས་ལྟ་བུའི་ཀུན་སྒྲོང་གིས། ཉེས་པ་སྟོན་པས་ཐར་པ་ལ་བར་ཆད་དུ་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བར་ཆད་མི་བྱེད་བར་འཛིན་པའི་ལྟ་ངན་མི་གཏོང་བས་དེ་སྒྲོང་བའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅུ་བར། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་པོ་དག་གིས་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་འཇུག་པའི་ཆོག་མི་གཏོང་བའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་སྒྲོང་གིས་ཐིག་ལྟ་སྒྲིལ་བ་བཞམས་པ་སྒྲོ་དང་གསོལ་བཞིས་བསྒྲེག་ཀྱང་མ་བཏང་ན་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་མི་གཏོང་བའི་ལྟ་བྱེད་སྒྲིབ་དེ། ལྟ་མ་ཆང་ན་མི་སྒྲིབ་པའི་བྱིར། བམ་ལྟ་ལས། ཡན་ལག་ལྟས་དངོས་གཞི་བས། མཇུག་སྒྲུད་རྫོགས་པ་དང་། དེར་གཏོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ང་ལྟའོ། །

། དུག་པ་ནི། སྒྲིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། ཉེར་དགས། ཉོན་མོངས་ཐིག་པ་འདོད་པ། ཉེས་པ་དགོ་སྒྲོང་འཆི་(༡༩༠༦)ལྟས་ཀྱིས་ལྟ་བུ་མི་གཏོང་བ་གནས་དབྱུང་བྱས་པ་ལ་གཏམ་འདྲེ་བ་སོགས་བྱས་པས། དེ་སྒྲོང་བའི་འདི་བཅས་སོ། །རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་གདམ་ངག་སྒྲིབ་ནའོ། །ལྟ་བ་སྒྲིབ་ནའོ། །ཟང་ཟིང་གིས་ལོངས་སྒྲིབ་བྱེད་ནའོ། །གནས་སུ་ལྟན་ཅིག་ཉལ་ན་ཡང་ངོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་འདུན་གྱིས་དབྱུང་བའི་དགོ་སྒྲོང་ལ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ལྟན་ཅིག་སྒྲིབ་དམ་ཞག་གཅིག་གནས་ན་སྤངས་པ་རྗེས་སྒྲིགས་ཀྱི་ལྟ་བྱེད་སྒྲིབ་དེ། ལྟ་མ་ཆང་ན་མི་སྒྲིབ་པའི་བྱིར། བམ་ལྟ་ལས། ཡན་ལག་ལྟས་དངོས་གཞི་བས། བས་ཡང་འུང་བའོ། །ཞེས་སོ། །ང་དུག་གོ། །

། བདུན་པ་ནི། སྒྲིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། ཉེ་དགས། ཉོན་མོངས་ཐིག་པ་འདོད་



པ། ཉེས་པ་དག་ཚུལ་ཆེར་མ་དང་ཆེན་པོ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པས་འདོད་པ་སྤྱད་པ་བར་  
 ཆད་དུ་གསུང་བ་རབ་ཆད་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ཐིག་ལྟ་མི་གཏོང་བས་དག་འདུན་གྱིས་  
 དབྱུང་བའི་ལས་བྱས་པ་ཉེ་དགས་བསྟུས་པས། དེ་སྤྱོད་པ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར།  
 ཆོག་དེ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པ་མི་གཏོང་ན་དག་ཚུལ་བསྟེལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི།  
 དག་སྤྱོད་གིས་དག་ཚུལ་མ་གཏོགས་སུ་མ་ལྟར་བྱས་ན་བསྟེལ་བ་བསྤྱད་པའི་ལྟ་བྱེད་  
 སྤྱོད་དེ། ཁྲིཤ་ལས། དག་ཚུལ་དེ་ལ་ལུང་འཕོགས་པ་དང་། བསྟེན་བསྟེན་བསྟེན་  
 བདག་གིར་བྱེད་པ་དང་། གནས་སུ་ལྟན་ཅིག་ཉལ་ན་མཐར་ཐོག་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མཆོན་  
 མའི་ཐོག་ཞེས་བྱ་བའི་དུས་སུ། གཞན་གྱིས་བསྟུལ་ན་ཡང་ལྟ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། ར་བདུན་ནོ། །

༡ བརྒྱད་པ་ནི། གླིང་གཞི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། དུག་ཐེས། ཉན་མོངས་མི་བཟོད་པ་  
 དང་རྟེན་པ་འདོད་པས། ཉེས་པ་ལྟོ་བྱོགས་ཀྱི་གར་མཁན་གྱིས་བྱས་ཚུལ་མ་བཟོད་  
 བསྟེན་པའི་ཆས་གོས་ཀྱིས་གར་བྱས་པས། དེ་སྤྱོད་པའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙམ་པར།  
 སྟོན་པོ་འཇམ། དམར་པོ་འཇམ། ལུང་སྒྲིག་གིས་ཁ་མ་བསྐྱར་བ་རང་(༡༩༠༦)ཀི་གོས་ཐ་ན་  
 ལྟར་བཟེད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་སྟགས་བྱུང་། དོན་ནི། དག་སྤྱོད་གིས་དགར་བ་སྟགས་རང་གི་  
 གོས་ལྟར་བཟེད་ཀྱི་ཁ་གཅོད་དང་ལྟམ་འཕོག་གང་རུང་ཡན་ཆད་འཆང་ན་ཁ་མ་བསྐྱར་  
 པའི་གོས་སྟོན་པའི་ལྟ་བྱེད་སྤྱོད་དེ། ལྟ་མ་ཆང་ན་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། བམ་ལྟ་ལས།  
 ལས་དངོས་གཞིར་འགྱུར་ཏེ། གསར་དུ་རྟེན་པ་དང་། རང་གི་དང་། གོས་དང་། ཁ་དོག་  
 ཆེན་པོ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་པ། སྟོན་པོ་འཇམ། ལུང་སྒྲིག་ལས་གང་ཡང་རུང་བས་ཁ་མ་  
 བསྐྱར་བ་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བགོ་བ་སྟགས་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ནི། ཁྲིཤ་  
 ལས། སྟགས་པའི་སྒྲིག་བགོ་བ་ཉི་ཆེར་མ་བཟོད་ཀྱི་སྤྱིའི་ལ་སྟགས་པ་དག་ཀྱང་བཟུང་

ངོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱོད་པོ་ནི་རམ་མདོག་དང་། དམར་པོ་ནི། བམ་ལྷ་ལས།  
 དམར་པོ་ཞེས་ཕྱ་བ་ནི་བཅག་སྟེ་སའི་ཁམས་དམར་པོ་གཞན་ཡང་བསྟུས་སོ། །ཞེས་  
 སོ། །ཅུར་སྒྲིག་ནི། ཐུན་ཆོག་ས་འགྲེལ་བ་ལས། གོས་ཅུར་སྒྲིག་སེར་པོ་བགོས་ནས། ཞེས་  
 དང་། མའི་སོ་ཐར་འགྲེལ་བ་ལས། ཅུར་སྒྲིག་ཅེས་ཕྱ་བ་ནི་སྟར་ག་དང་གིང་ཤུན་ལ་  
 སོགས་པ་སྟེ། ཁ་དོག་འོག་བག་ཆགས་པའོ། །ཞེས་དང་། འོད་ལྗན་ལས། ཅུར་སྒྲིག་  
 ཅེས་ཕྱ་བ་ནི་ཤུན་པ་དང་། ལོ་མ་དང་། མེ་དྲོག་དང་། འབྲས་ཁུ་ཅུར་སྒྲིག་གི་ཅི་རྒྱུས་  
 ཀྱང་བཟུང་ངོ། །ཞེས་དང་། བམ་ལྷ་ལས། ཅུར་སྒྲིག་ཅེས་ཕྱ་བ་ནི་གིང་ཤུན་ཏེ་དེས་ནི་  
 མེ་དྲོག་དང་འབྲས་ཁུ་གཞན་དག་གྱང་བསྟུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཆོན་ཆོན་བརྒྱད་ནི་མི་རུང་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཁ་དོག་ཆོན་པོ་བརྒྱད་པོ། ལི་ཁྱི་  
 དང་། ཐིང་གིང་དང་། རྒྱ་སྒྲིགས་དང་། མཚལ་དང་། གུར་གུམ་དང་། བཙོད་དང་། མ་  
 གིང་དང་། ལེབ་ཀན་ཅིས་ཁ་བསྐྱར་བའི་གོས་བསྟེན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། ཐིན་བལ་མོད། ལུག་བལ་དགོན་ན་སྟན་སྟུ་མ་ཉེས་བྱས་དང་། ཐི་མ་སྤང་ལྷང་དུ་  
 བཤད་པས་རུང་མཐུན་བྱིས་པོད་འདིར་བཙོད་མོད། རམ་(༡༩༡༣)དགོན་པས་བཙོད་  
 རུང་བར་བྱས་སོ། །ང་བརྒྱད་དོ། །

། དགུ་པ་ནི་གྲོང་གཞི་ཡངས་པ་ཅན་དུ། དུག་སྒྲིམ། ཉོན་མོངས་ལོངས་པ་སྟེ་  
 རྒྱགས་པའི་གཞིར་གཏོགས་པ། ཉེས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལམ་རིན་པོ་ཆེར་སྒྲོས་པ་དག་ལ་  
 རེག་པས་དེ་སྤྱང་བའི་འདི་བཅས་སོ། །ལོངས་པ་ནི། ལྷོ་ལས། ལོངས་པ་ནི་རྒྱགས་པ་  
 ཡིན་ལ། ཞེས་སོ། །དེ་ཅུ་བར། རིན་པོ་ཆེ་རང་གི་ཡིན་པ་དང་དེར་སྒྲོས་པ་ལ་རེག་གམ་  
 རེག་ཏུ་བརྒྱག་ན་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོས་སྤྱང་གིས་རང་གིས་མ་  
 ཡིན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་རིན་པོ་ཆེར་སྒྲོས་པ་རོལ་མོའི་ཆ་བྱད་སོགས་ལ་རང་རམ་རང་

གིས་བསྐྱོས་པས་རིག་ན་ཡོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷ་བྱེད་སྒྲིབ་དེ། ཡན་ལག་འདྲ་  
བའི་ཕྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས། བས། རིག་ཏུ་བཅུག་པ་ཉིད་དོ། ། ཞེས་སོ། །  
འདིའི་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱོས་པ་ནི། བམ་ལྷ་ལས། རིན་པོ་ཆེར་སྐྱོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་  
ངོར་སྐྱད་པའི་མཚོན་ཆ་ཐམས་ཅད་དང་རོལ་མོར་སྐྱད་པའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་དོ། །  
ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་དེ་འདྲ་དགོས། ར་དགུའོ། །

། བཅུ་པ་ནི། སྒྲིབ་གཞི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། དུག་སྒྲིབ། ཉོན་མོངས་མཐོ་འཚམས་  
པས། ཉེས་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུར་བྱས་བྱས་པས། དེ་སྒྲིབ་པ་འདི་བཅས་སོ། །སྒྲར་ཡང་  
ཆོ་བྱས་གནང་ངོ། །དེ་ཙམ་པར། དབང་བསྐྱར་བས་སམ་འཇུག་པས་སོ། །ཉེ་བར་སོན་  
ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནོ། །དགེ་སྒྲིབ་གིས་རྒྱུར་བྱས་ནས་བྱས་བྱས་ན། བྱས་བྱེད་  
པའི་ལྷ་བྱེད་སྒྲིབ་དེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་བྱེད་པར་འགྱུར་དེ།  
སྒྲིབ་བྱེད་ལས་འདུམས་པ་ཉིད་དང་། དུས་མ་གཏོགས་པ་ཉིད་དང་། རྒྱ་ཉིད་དང་།  
བྱས་ཉིད་དང་། མགོ་རྒྱང་ངམ་གཡས་གཡོན་གང་ནས་བྱུང་བུང་སྒྲེ་སྒྲེ་བར་སོན་པའོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱར་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ཐ་རྒྱུད་གི་བཙོ་ལཱི་བར་  
དང་། སྒྲིབ་བཅུ་གཉིས་(༡༧)པོའི་སྒྲིབ་བྱེད་བྱེད་དང་། སྒྲིབ་དུས་གནང་ལ། བམ་  
ལྷ་ལས། ལྷ་ག་མ་ནིན་པ་འདུས་སོ། །ལས་དུས་སོ། །ལམ་དུས་སོ། །བྱུང་དུས་སོ། །  
ཆར་དུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དུག་ཅུའོ། །

# བཙུ་ཚན་བདུན་པ་བཤད་པ།

། བཙུ་ཚན་བདུན་པ་ལ་མདོར་བསྟན་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།  
 སྒྲོམ་ལས། རུད་འགྲོ་འགྲོད་པ་སོར་མོ་དང་། ཅེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྒྲངས་བྱེད་དང་། སྒྲིང་  
 དང་གདེངས་མེད་གཞི་མེད་དང་། སྒྲིས་པ་མེད་པར་ལམ་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་  
 བཙུ་ཡོད་དེ། རུད་འགྲོ་གསོད་པའི་དེ། འགྲོད་པ་སྒྲིང་པའི་དེ། ག་ག་ཆེལ་བྱེད་པའི་དེ།  
 ལུ་ལ་ཅེ་བའི་དེ། ལུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་དེ། སྒྲངས་པར་བྱེད་པའི་དེ། སྒྲིང་  
 པའི་དེ། གདེངས་མེད་པར་སྒྲོད་པའི་དེ། སྒྲུར་པ་འདེབས་པའི་དེ། ལུད་མེད་དང་ལྷན་  
 ཅིག་འགྲོ་བའི་ལུང་བྱེད་དང་བཙུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། འཆར་  
 གས། ཉན་མོངས་ངན་སེམས་ཀྱིས། ཉེས་པ་བྱ་རྒྱུ་མདས་བསད་པས། དེ་སྒྲོང་བ་འདི་  
 བཅས་སོ། །དེ་ཙུ་བར། གསོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་རུད་འགྲོ་ལ་བསྟན་ནའོ། །གཞི་དེའི་  
 ཆོའམ་གཞན་གྱི་ཆོ་ཤི་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། །དག་སྒྲོང་གིས་རང་ངམ་བསྒྲོས་པས་  
 རུད་འགྲོ་གསོད་ན་གསོད་པའི་ལུང་བྱེད་སྒྲིང་དེ། བམ་ལུ་ལས། ལུས་དངོས་གཞིའི་ལུང་  
 བར་འགྱུར་དེ། གསོད་སེམས་དང་། རུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་དང་། དེར་འདུ་གེས་པ་དང་།  
 བསྟན་པ་དང་། ཤི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རེ་གཅིག་གོ །

། གཉིས་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། འཆར་གས། ཉན་མོངས་སྟག་དོག་  
 གིས། ཉེས་པ་བཙུ་བདུན་སྟེ་ལ་འགྲོད་པ་བསྒྲིང་པས། དེ་སྒྲོང་བ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙུ་  
 བར། དག་སྒྲོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་གིས་འགྲོད་པ་སྒྲིང་ནའོ། །བཞད་གད་ཀྱིས་ཀྱང་རོ། །  
 ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དག་སྒྲོང་ལ་རོལ་པོ་ལ་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པའི་དོན་གིས་འགྲོད་པ་



སྤྱི་ན་འགྲོད་པ་སྤྱི་པའི་ལྷང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་(༢༢༩༧)ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷ་ས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལ་རྩལ་པོ་དག་སྤྱོད་ཉིད་དང་། བས། མ་སྤྱིས་གྲང་རུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རེ་གཉིས་པའོ། །

༡ གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་པའི་མཉན་ཡོད་ཏུ། བརྩ་བརྩན་སྤེས། ཉན་མོངས་བག་མེད་ཀྱིས། ཉེས་པ་དག་སྤྱོད་ལ་ཅེ་སེམས་ཀྱིས་ག་ག་ཆོལ་བྱས་ཏེ་དཔགས་ཆང་ནས་དུས་བྱས་པས། དེ་སྤྱོད་བར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། རེ་ག་ནའོ། །སྤྱི་གཡའ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དག་སྤྱོད་གཞན་ལ་སྤྱི་གཡའ་བར་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་དེའི་ལྷས་ལ་རེ་ག་ན་ག་ག་ཆོལ་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷ་ས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལ་རྩལ་པོ་དག་སྤྱོད་ཉིད་དང་། བས། རེ་ག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རེ་གསུམ་མོ། །

༡ བཞི་པ་ནི། སྤྱི་པའི་མཉན་ཡོད་ཏུ། བརྩ་བརྩན་སྤེས། ཉན་མོངས་མ་དུལ་བས། ཉེས་པ་རྩལ་ལ་ཅེ་བས། དེ་སྤྱོད་བར་འདི་བཅས་སོ། །རྩ་བར། རྩའི་ལུལ་ལ་ཅེ་བ་རྩམ་སུ་བསྐྱབ་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དག་སྤྱོད་གིས་ཅེ་སེམས་ཀྱིས་རྩལ་ལྷེ་བ་མན་ཆད་ཞུགས་ན་རྩལ་ལ་ཅེ་བའི་ལྷང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷ་ས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྩོད་པས་དགའ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱ་བའི་འདུན་པ་ཉིད་དང་། རྩའི་ལུལ་ཉིད་དང་། ལྷེ་བ་རྩལ་པ་ཉིད་དང་། ཅེ་བ་རྩམ་སུ་སྐྱབ་པ་ཉིད་དང་། བྱེད་དམ་བྱེད་ཏུ་བརྩག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རེ་བཞི་པའོ། །

༡ ལྷ་པ་ནི། སྤྱི་པའི་མཉན་ཡོད་ཏུ་མ་འགགས་པས། ཉན་མོངས་བག་ཆགས་མ་བྱུང་བས་མ་བསམ་པར་མཐོང་བ་མི་འཇུག་པས། ཉེས་པ་བྱུང་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བས་གཞན་ཀྱིས་གསོད་པར་རྩོམ་ཆེ་རྩུ་འཇུལ་དང་ཆོས་བརྟན་པས་སྤྱི་ག་ཆགས་དུ་མ་

གྲོལ་ཡང་། མི་མངོས་པ་དང་ཁ་ཟེར་བས། དེ་སྤྱོད་བའི་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙུ་བར།  
 ལུང་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིད་ལོག་ནའོ། །ཞེས་བྱང་། རོན་ནི། ལུང་  
 མེད་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིད་ལོག་ཅིང་མཚན་མོ་འདས་ན་ལུང་མེད་དང་  
 ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྷང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་ནས། འཕྲིག་  
 བའི་ཚོས་སྟོན་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་། ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མོ་ཉིད་དང་།  
 གཉིད་ལོག་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་ལྡན་ཤར་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རེ་ལྟའོ། །

། རྟལ་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་ཏུ། འཆར་ཀས། ཉན་མོངས་ཕྱག་དོག་གིས།  
 ཉེས་པ་རྒྱབ་མོ་ལ་བ་བྱིར་བསྐྱར་རྟེ་འབྱུང་ལོ་ཞེས་སྤངས་པར་བྱས་པས། དེ་སྤྱོད་བར་  
 འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཙུ་བར། འཕྲིགས་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ངོ། །ཡིད་ཏུ་མི་འོང་བ་ལ་དངོས་  
 གཞིའོ། །ཞེས་བྱང་། རོན་ནི། དགེ་སྤྱོད་ལ་སྤངས་པར་བྱེད་པའི་ཚོག་སྐྱེས་ན་སྤངས་པར་  
 བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། རྟལ་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་  
 རྟེ། བཞད་གད་བྱ་བར་བསམ་པ་འཇམ་ནས། མ་སྐྱེས་ཀྱང་རུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་  
 པའི་ཕྱིར། རེ་རྟལ་གོ། །

། བདུན་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་ཏུ། རྟལ་སྤེས། ཉན་མོངས་མཐོ་འཚམས་  
 གྱིས། ཉེས་པ་བརྒྱ་བདུན་སྟེ་ལྷན་ཅིག་རྒྱར་ཞུགས་པའི་གོས་སྐྱས་པ། དེ་སྤྱོད་བར་འདི་  
 བཅས་སོ། །དེ་ཙུ་བར། དགེ་སྤྱོད་གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་སྟེད་ཏུ་བརྟག་ནའོ། །ཞེས་བྱང་།  
 ཞེས་བྱང་། རོན་ནི། འདི་པའི་རབ་རྒྱ་བྱང་བའི་ཡོ་བྱད་གང་རུང་མཐོ་འཚམས་གྱིས་སྟེད་  
 བ། སྟེད་པའི་ལྷང་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་  
 རྟེ། མཐོ་འཚམས་པའི་བསམ་པ་དང་། རབ་རྒྱ་བྱང་བ་འདི་པ་དང་། ཡོ་བྱད་གང་ཡང་  
 རུང་བ་སྟེད་དམ་སྟེད་ཏུ་འཛུང་བ་དང་། བན་བར་འདོད་པ་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། རེ་བརྒྱན་ནོ། །

། བརྒྱད་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། (༡༣༣)ཉེ་དགས། ཉེན་མོངས་ཐུག་ཐུབ་  
 གྱིས། ཉེས་པ་དག་སྤོང་ལ་གོས་ཕྱན་པ་གདངས་མེད་དུ་སྤྱོད་པས། དེ་སྤོང་བར་འདི་  
 བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། དག་སྤོང་ལ་གོས་སྤང་བ་མེད་པར་ཕྱན་པ་དེས་གནང་བ་མེད་  
 བར་སྤྱོད་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། རོན་ནི། རང་གིས་དག་སྤོང་ལ་ཕྱན་པའི་གོས་ལ་བསྐྱེ་བ་  
 མེད་པར་ཡོངས་སྤྱོད་ན། གདངས་མེད་དུ་སྤྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས།  
 ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དག་སྤོང་གི་དང་། དག་སྤོང་གི་ཡོ་  
 བྱད་གཞན་མ་གཏོགས་པའི་གོས་ཉིད་དང་། ནས། སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།  
 འདིར་ལྷུང་བཟེད་མི་འཐད་དེ། གོས་ཁོ་ན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གོས་ལས་  
 གཞན་པའི་ལྷུང་བཟེད་སྐྱེས་གདངས་མེད་གྱིས་སྤྱོད་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷུང་  
 ལས། བརྒྱན་པ་རེ་ཞིག་དག་སྤོང་གིས་གོས་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དག་སྤོང་  
 གི་ཡོ་བྱད་བརྒྱལ་ན་མ་སྤངས་པར་སྤྱོད་ན་ལྷུང་བ་ཅིར་འགྱུར། ཞེས་བྱས་སོ། །ཞེས་  
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དག་སྤོང་གི་ཡོ་བྱད་ཅེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་  
 ལས་ཀྱང་། གོས་ལས་གཞན་པའི་ཡོ་བྱད་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་དང་། བམ་  
 ལྷ་ལས་ཀྱང་། གོས་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེ་བ་བྱ་གནམ་ཅེ་ལྷེང་མ་  
 ལས་ཀྱང་། གོས་ལས་གཞན་པའི་ཡོ་བྱད་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
 ཕྱིར། རེ་བརྒྱན་དོ། །

། དགུ་པ་ནི། གྲོང་གཞི་རྒྱལ་བའི་ཁབ་ཏུ། འཛེལ་བོ་དང་ས་ལ་སྐྱེས་གཉིས་གྱིས་  
 ཉེན་མོངས་ལམོན་འཛིན་གྱིས། ཉེས་པ་བྱུང་བུ་ནོར་ལ་གཞི་མེད་པར་རེག་པའི་ལྷག་  
 མས་སྐྱར་པ་བཏབ་པས། དེ་སྤོང་བར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། དག་སྤོང་ལ་འདུ་

ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་དགེ་འདུན་ལྷག་མས་སྐྱར་པ་བཟོད་ནའོ། །ཞེས་བྱང་། རོན་ནི། དགེ་  
སྐྱོང་ལ་གཞི་མེད་པར་རེག་པའི་ལྷག་མས་སྐྱར་པ་(༡༩༡༧)འདེབས་ན་སྐྱར་འདེབས་གྱི་  
ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལུས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་པར་འགྱུར་ཏེ། བས།  
བག་ཅམ་གྱིས་བཟོད་དེ་རོན་གོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་སྐྱོང་ནི་ལ་དགོས་  
མ་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །རེ་དགའོ། །

། བརྩ་བ་བྱེད་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགེ་སྐྱོང་ཞིག་ །ཉོན་མོངས་ཤེས་བཞིན་མ་ །ཡིན་  
པས། ཉེས་བ་སྐྱེས་པ་མེད་པར་ཐ་ག་པའི་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་སོང་བས། དེ་སྐྱོང་  
པར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་པར། འདོད་པས་ལམ་དུ་འགོ་ནའོ། །རྒྱང་གྲགས་རེ་རེའོ། །  
ཞེས་བྱང་། རོན་ནི། བྱིས་སྟོགས་མེད་པར་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་རྒྱང་གྲགས་  
འདས་པར་ཕྱིན་ན་བྱད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འགོ་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་  
ལས། ཡན་ལག་ལུས། བས། འདས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་ཅུའོ། །

### བརྩ་ཚན་བརྒྱད་པ་བཤད་པ།

། བརྩ་ཚན་བརྒྱད་པར། མདོར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་  
ནི། སྒྲིམ་ལས། རྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་མ་ཡོན་དང་། རྒྱ་དང་མགོན་དང་བསྐྱབ་པ་དང་། ཉན་  
དང་མི་སྐྱེ་འགོ་བ་དང་། མ་གྲུས་ཆང་འབྱུང་དུས་མིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བརྩ་  
ཡོད་དེ། རྒྱ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་འགོ་པའི་དེ། ཉི་ཤུ་མ་ཡོན་པར་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པའི་  
དེ། ས་རྒྱ་པའི་དེ། མགོན་དུ་གཉེར་བ་རིང་དུ་འདུག་པའི་དེ། བསྐྱབ་པ་ཉི་བར་འཛོག་  
པ་སྐྱོང་བའི་དེ། ཉན་ན་ལས་གྱུར་པའི་དེ། མི་སྐྱེ་བར་འགོ་པའི་དེ། མ་གྲུས་པའི་ཚུལ་གྱི་



དེ། མྱོས་འགྲུར་འགྲུར་བའི་དེ། ཏུས་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་བརྩུ་ཡོད་པའི་  
བྱིར། དང་པོ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགོ་སྒྲོང་ཞིག་གིས། ཉོན་མོངས་པ་ཤེས་  
བཞིན་མ་ཡིན་པས། ཉེས་པ་དོན་མཐུན་རྒྱན་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་བས། དེ་  
སྒྲོང་བར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། གྲོང་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཆོམ་རྒྱན་དག་གམ་  
ཤོ་གམ་འབྲལ་བའི་ཆོང་པ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བ་(༡༣༥)ལའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་  
ནི། དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱང་གྲགས་འདས་པར་བྱིན་ན་ཆོམ་རྒྱན་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་  
བའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྲུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས། བས། ལམ་རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་  
མཐའ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དོན་གཅིག་གོ། །

༡ གཉིས་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། མོའུ་དག་ལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོས། ཉོན་  
མོངས་བག་ཆགས་མ་བྱང་སོ་སོར་མ་བདགས་པས། ཉེས་པ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྟེན་  
པར་རྫོགས་པས། དེ་སྒྲོང་བར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་  
བ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ཉིད་ལའོ། །བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་ནའོ། །ཞེས་གསུངས།  
དོན་ནི། བསྐྱབ་བྱ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་བྱས་  
ན་མ་ལོན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྲུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་  
ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྲུར་རྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་མི་ཉིད་དང་། དེའི་  
ཏུས་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ཉིད་དང་། དེར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། མཁན་པོ་བྱེད་པ་དང་།  
དགོ་སྒྲོང་གི་དངོས་པོར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།  
དོན་གཉིས་སོ། །

༡ གསུམ་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དུག་སྒྲེས། ཉོན་མོངས་དགོ་སྒྲོང་གིས་  
རྒྱལ་མ་ཡིན་པས། ཉེས་པ་སྐྱོ་བས། དེ་སྒྲོང་བའི་འདི་བཅས་སོ། །ཅ་བར། རྐྱེ་ལམ་



དོན་གོ་ན། བསྐྱབ་པ་ཉེར་འདོག་གི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བཅ་ལུ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞིའི། ཉན། ཚིག་བརྗོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་ལུའོ། །

། དུག་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དུག་ཟེས། ཉན་མོངས་གསུན་པའི་བསམས་པས། ཉེས་པ་རྩོད་པའི་གོས་ཁ་ཉན་ན་བྱེད་པས། དེ་སྒྲོང་བར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། དགོ་སྒྲོང་དག་དང་གོས་བྱེད་པ་ན་མཉན་པའི་ཕྱིར་ན་བགའོད་ན། ཞེས་དང་། དོན་ལ་ནི་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་བྱུང་། དགོ་སྒྲོང་གཉིས་ཡན་ཆད་(༡༣༧)གོས་བྱེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྩོད་པའི་ཆེད་དུ་ཉན་པ་རང་གིས་གོ་ན། ཉན་ན་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བཅ་ལུ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞི་ནས། དོན་གོ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དུག་གོ། །

། བདུན་པ་ནི། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགའ་བོས། ཉན་མོངས་ལས་དང་མི་མཐུན་བར་འདོད་པ། ཉེས་པ་དགོ་འདུན་གྱི་ཆོས་མཐུན་གྱི་གཏམ་གྲོང་པ་ནི་མི་སྒྲུབ་པར་འགོ་བས། དེ་སྒྲོང་བ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། ཐོས་པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་ན་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་འདུན་ལས་ལ་འདུས་ཆེ་དགོ་སྒྲོང་ལ་མ་སྒྲུབ་པར་ཉེ་འཁོར་འདས་པར་འགོ་ན། ལས་གལ་ནས་མི་སྒྲུབ་པར་འགོ་བའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བཅ་ལུ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞིའི། ཉན། ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་པར་སོང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་བདུན་ནོ། །

། བརྒྱད་པ་ནི། གྲོང་གཞི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ། དགོ་སྒྲོང་ནག་པ་གྲང་ཆེན་ལྷས། །ཉན་མོངས་ནི་ད་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་སྒྲུབ་གྱིས། ཉེས་པ་དགོ་འདུན་དང་གང་ཟག་ལ་མི་གྲུས་པས། དེ་སྒྲོང་བ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། འགལ་བར་བྱེད་པ་ལའོ། །དགོ་སྒྲོང་གི་དགོ་འདུན་ལ་ནི་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། སངས་རྒྱས་དང་དགོ་འདུན་

དངོས་སམ་ཐ་སྟོད་པའི་དགོ་འདུན་གཉིས་གང་རུང་གིས། ཚེས་ལྷན་བསྐོ་བ་ལ་བཤད་  
སྤྱངས་མེད་པར་འགལ་བར་བྱེད་ན། མ་གྲུས་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས།  
ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞིའོ། །ནས། འགལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། དོན་བརྒྱད་དོ། །

། དགྲ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགྲ་བཅོམ་པ་ལེགས་འོང་གིས། ཉོན་  
མོངས་བག་ཆགས་མ་བྱང་བས་མ་བསམས་པས། ཉེས་པ་སྒྲུལ་སྤྱི་རྩོད་གསུམ་ལྟུལ་  
གྱིས་བདུལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོས་འགྱུར་འབྱུང་བས་ཕྱོས་པ་བརྟན་པས། དེ་སྤྱོད་པའི་(༡༣༠)པ་  
འདི་བཅས་སོ། །རྩ་བར། ཕྱོས་པར་འགྱུར་བ་འབྱུང་ནའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི་ཆང་  
མཚན་ཉིད་པ་དགོ་སྤྱོད་གིས་མགུལ་དུ་མེད་ན་ཕྱོས་འགྱུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་  
བཞི་དངོས་བཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། ཕྱོས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དང་། དེ་ཉམས་པར་མ་  
བྱས་པ་ཉིད་དང་། འབྱུངས་པ་ཉིད་དང་། ཕྱོས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་  
པའི་ཕྱིར། དོན་དགུའོ། །

། བརྩ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་བཅས་གནང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཉན་ཡོད་དུ།  
དགྲ་བཅོམ་པ་འཆར་ཀས། ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་མ་བྱང་ཞིང་མ་བསམས་པ། ཉེས་  
པ་དུས་མ་ཡིན་པར་གྲོང་དུ་རྒྱ་བས། དེ་སྤྱོད་པ་འདི་བཅས་སོ། །སྤྱིར་ཡང་དོན་རྒྱ་ཅ་  
དག་ལ་གནང་དོ། །རྩ་བར། དུས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལའོ། །དགོ་སྤྱོད་འཁོད་པ་ལ་མ་སྦྱས་  
པའོ། །གྲོང་དུ་ཞུགས་པ་ལའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། ཉི་མ་བྱེད་ཡོལ་ནས་སྤྱི་རེངས་མ་  
གར་བར་དེར་རབ་བྱུང་ནེ་ལྷ་གང་རུང་ཡོད་པ་ལ་མ་སྦྱས་པར་གྲོང་དུ་ཞུགས་ན། དུས་  
མ་ཡིན་པར་གྲོང་དུ་འཇུག་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷས་དངོས་  
གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་རྟེ། དུས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ནས། དེར་ཞུགས་པ་ཉིད་



དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བརྒྱད་ཅུ་དོ། །

### བརྒྱ་ཆེན་དགུ་པ་བཤད་པ།

༩ བརྒྱ་ཆེན་དགུ་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྡོམ་ལས། ཟས་བཅས་སྒྱ་རེས་  
ད་གདོད་དང་། ཁབ་རལ་དང་ནི་ཁྲི་རྒྱ་དང་། །གདལ་དང་གདིང་དང་གཡན་པ་  
དང་། །རས་ཆེན་བདེ་གསེགས་ཆོས་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བརྒྱ་ཡོད་དེ། ཟས་དང་  
བཅས་པའི་བྲིམ་གཞན་དུ་རྒྱ་བའི་དེ། མོ་བྱང་དུ་རྒྱ་བ་མོ་འགོ་བའི་དེ། བསྐྱབ་པའི་གཞི་  
ཁྱད་གསོད་ཀྱི་དེ། ཁབ་རལ་འཆོས་པའི་དེ། ཁྲི་རྒྱ་འཆོས་པའི་དེ། ཤིང་བལ་གྱིས་  
གོས་པར་བྱེད་པའི་དེ། གདིང་བ་ལས་སྒྱར་པའི་དེ། གཡན་པ་དགའ་བ་ལས་སྒྱར་པའི་  
དེ། དབྱར་གྱི་(༡༥)རས་ཆེན་ལས་སྒྱར་པའི་དེ། བདེ་གསེགས་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཆོད་  
ལས་སྒྱར་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་བརྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། སྤྱོད་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ།  
ཉེ་དགས། ཉན་མོངས་རང་ཉམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ། ཉམས་པ་མགོན་དུ་བོས་ཀྱང་ཟས་དང་  
བཅས་པའི་བྲིམ་གཞན་དུ་བྱིན་པས། དེ་སྤྱོད་པ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅུ་བར། བྲིམ་པ་  
ཡོལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་བསྒྲོ་བར་གསུམ་ལ་སོགས་པར་རྒྱ་བ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་།  
དོན་ནི། རང་གི་ཆོག་གིས་དགོ་འདུན་ཟས་ལ་སྒྱུན་དངས་ཆེ་ཟས་དུས་ཡོལ་བར་མ་བྱེད་  
ཅེས་སྒྱུན་བདག་ལ་མ་བསྒྲོ་བར་བྲིམ་གཞན་དུ་རྒྱ་བ་གོང་དུ་རྒྱ་བའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་  
ཏེ། འདི་ལ་གཉིས་སོ། །མཛུ་ལྷས་འགྱུར། བྱི་དོ་གསུམ་གྱི་འགྱུར་བའི་བྱིར། དང་པོ་ནི།  
བམ་ལྷ་ལས། ལྷས། དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། མཛུ་ཉིད་དང་། དེའི་ཆོག་གིས་  
དགོ་འདུན་སྒྱུན་དངས་པ་ཉིད་དང་། བས། མོན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་ཤེ། བམ་ལྷ་ལས། ཕྱི་དྲོ་ལ་ནི་ཡན་ལག་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷང་  
བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་དྲོ་ཉིད་དང་། བཞད་པའི་བྱ་བ་མ་བྱུང་བ་ཉིད་དང་། ཁྱིམ་བཞི་བ་ལ་  
སོགས་པར་སོན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གྲུ་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་བཅས་གནང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཉན་ཡོད་དུ།  
འཆར་གས། ཉན་མོངས་དུས་མི་ཤེས་པ། ཉེས་པ་སོ་བྱང་དུ་རྒྱབ་མོ་འགོ་བས། དེ་སྤྱིང་  
བར་འདི་བཅས་སོ། །སྤྱིར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་  
གནང་ངོ། །དེ་ཅུ་བར། འདིར་སྤྱི་རངས་ཐ་མ་ཤར་བ་ཉིད་དེ་ཡིན་ནོ། །མཚན་མོ་རེ་  
ལའོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། འོད་དམར་འདས་ནས། སྤྱི་རངས་ཐ་མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་  
བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་གནས་སམ་རྒྱལ་པོའི་སོ་བྱང་དུ་ཕྱིན་ན་སོ་བྱང་དུ་རྒྱབ་འགོ་བའི་  
ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷ་ས་དངོས་(༡༧)པ་འཁོའི། བས། འདས་པ་ཉིད་  
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ས་སྤྱི་གཏན་གྱི་གཞིར་སྤྱི་རངས་དགོས་ཞེས་བཤད་  
པའི་འདིའོ། །གྲུ་གཉིས་སོ། །

༡ གསུམ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དུག་ཤེས། ཉན་མོངས་སྤྱི་ཐབས་ཀྱིས།  
ཉེས་པ་སོ་སོར་ཐར་པ་འདོན་དུས་འདི་མདོར་གཏོགས་པ་ད་གདོད་ཤེས་སོ་ཞེས་བསྐྱབ་  
པའི་གཞི་བྱུང་དུ་གསོད་པས། དེ་སྤྱིང་བར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅུ་བར། སོ་སོར་ཐར་  
པའི་མདོ་འདོན་པའི་ཆོ་ལན་གཉིས་ཉམས་སུ་ཕྱོད་ཁིང་ཡིད་སྤྱིངས་པ་མ་ཡིན་པས་འདི་  
ལ་ཆོས་འདི་ཡོད་པར་བདག་གིས་ད་བཟོད་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལའོ། །ཞེས་བྱུང་།  
དོན་ནི། གསོ་སྤྱོད་གི་ཆོ་སོ་ཐར་འདོན་དུས་རང་གི་བསྐྱབ་གཞི་བྱུང་དུ་གསོད་པ་མ་རོལ་  
གྱིས་དོན་གོ་ན་བསྐྱབ་གཞི་བྱུང་བར་གསོད་ཀྱི་ལྷང་བྱེད་འགྱུར་ཤེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷ་ས་  
དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་ཏེ། དགོ་སྤྱོད་ལྷ་ས་གསོ་སྤྱོད་ལན་གཉིས་ཉམས་སུ་ཕྱོད་

བ་ཉིད་དང་། ཡིད་མྱོངས་པ་མེན་བ་ཉིད་དང་། གསོ་སྦྱང་འདོན་པའི་རུས་ཉིད་དང་།  
འདུལ་བར་གཏོགས་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཉིད་དང་། དངོས་སུ་འཕ་བརྒྱད་  
པས་བྱུང་དུ་གསོད་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར། གྲུ་གསུམ་མོ། །

༥ བཞི་པ་ནི། བྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགོ་སྦྱང་མང་པོས། ཉན་མོངས་འདོད་  
ཞེན་གྱིས། ཉེས་པ་བ་སོ་སོགས་གྱིས་ཁབ་རལ་འཆོས་པས། དེ་སྦྱང་བ་འདི་བཅས་  
སོ། །དེ་ཅ་བར། བ་སོ་དང་རུས་པ་དང་རྩའི་ཁབ་རལ་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་བརྩག་པ་ལའོ། །  
ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི་རང་གི་ཆེད་དུ་རང་ངམ་བསྐྱོས་པ་གང་རུང་གིས་ཁབ་རལ་བཅོས་ན།  
ཁབ་རལ་འཆོས་པའི་ལྷང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞིའི། བས།  
རང་གིས་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་བརྩག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར། གྲུ་བཞིའོ། །

༦ ལྷ་པ་ནི། བྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། རྒྱག་ལྷས། ཉན་མོངས་གྲགས་ཆོལ་བས།  
ཉེས་པ་བྲི་(༡༡\*ན)རྒྱང་མཐོན་པོ་བྱེད་པས། དེ་སྦྱང་བ་འདི་བཅས་སོ། །འཆར་ཀ་ལ་  
གནང་། དེ་ཅ་བར། ཆོད་ལས་ལྷག་པར་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འབྱུག་པ་ལའོ། །ཞེས་  
གསུངས། དགོ་འདུན་དབང་པའི་ཤིང་གི་བྲིའུ་རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་བྲུ་གང་གི་ཆོད་ལས་  
ལྷག་པར་བྱེད་ན་བྲི་རྒྱང་འཆོས་པའི་ལྷང་བྱེད་འབྱུང་ཞེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷས་དངོས་  
གཞིའི། བས། བྱེད་དུ་བརྩག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྲིར། གྲུ་ལྷ་པའོ། །

༧ རྒྱག་པ་ནི། བྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། ཉེ་དགས་ཉན་མོངས་ཞེ་དཀྱས། ཉེས་པ་  
དགོ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་དུ་ཤིང་བལ་བདལ་བས་དགོ་སྦྱང་གཞན་གྱིས་ཆོས་གོས་མ་  
རུང་བར་བྱས་པས། དེ་སྦྱང་བ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་ཅ་བར། ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་  
བྱས་པ་ལའོ། །རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། དོན་ནི། དགོ་འདུན་དབང་པའི་  
གནས་མལ་ལ་ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱས་ན་ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱས་པའི་ལྷང་

བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས། དངོས་གཞིའི་ལྷ་བར་འགྱུར་ཏེ།  
དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་དང་། སྒྲིང་བལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད།  
ལུས་དང་གོས་མ་རུང་བར་གྱུར་བ་ཉིད་དང་། ཞེ་དཀྱའི་བསམ་བ་ཉིད་དང་། རང་ངམ་  
བསྐྱོས་བས་བདལ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གྲུ་དུག་གོ།

༥ བདུན་པ་ནི། སྤྱོད་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགེ་སྦྱོང་མང་པོས། ཉན་མོངས་ཚད་མི་  
ཤེས་པས། ཉེས་པ་གདིང་བ་ཚད་ལས་ཉ་ཅང་ལྷག་པ་བཅད་པས། དེ་སྦྱོང་བ་འདི་  
བཅས་སོ། །སྤྱར་ཡང་འཆར་ཀའི་ལུས་སྒྲིལ་ཏུ་ཆེ་བས་དེས་མ་ཚོག་པར་གདིང་བའི་ཚད་  
མིན་ཏུ་བདེ་གསེགས་མཐོ་དོ་ཞེང་ཏུ་མཐོ་བྱེད་དོ། །མིན་ཏུ་མཐོ་གང་གིས་བཞིངས་  
སྒྲིལ་ཅེས་གནང་ངོ། །དེ་རྩ་བར། གདིང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་  
བྱས་སམ་བྱེད་ན། གདིང་བ་ལས་གྱུར་བའི་ལྷ་བྱེད་(༡༣་པ)འབྱུང་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས།  
ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ཉིད་དང་། གདིང་བ་ཉིད་དང་། ཚད་  
ལས་འདས་བ་ཉིད་དང་། རུང་བ་ཉིད་དང་། རང་ངམ་རྫོགས་པས་བྱས་བ་ཉིད་དོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གྲུ་བདུན་འོ། །

༦ བརྒྱད་པ་ནི། སྤྱོད་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགེ་སྦྱོང་མང་པོས། ཉན་མོངས་འདྲ།  
ཞེས་པ་གཡན་པ་དག་པ་བ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པས། དེ་སྦྱོང་བ་འདི་བཅས་སོ། །དེ་  
རྩ་བར། གཡན་པ་དག་པ་པའི་འོ། །ཞེས་བྱུང་། དེ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་ན་གཡན་པ་  
དག་པ་བ་ལས་གྱུར་བའི་ལྷ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བམ་ལྷ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷ་  
བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ཉིད་དང་། གཡན་པ་དག་པ་བ་ཉིད་དང་། ཚད་ལས་ལྷག་པ་ཉིད་  
དང་། རུ་རུང་བ་ཉིད་དང་། རང་ངམ་བསྐྱོས་བས་བྱས་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་  
ཕྱིར། གྲུ་བརྒྱད་དོ། །



༥ དགུ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགོ་སྤྱོད་མང་པོས། ཉན་མོངས་འདྲ།  
 ཉེས་པ་དབྱར་གྱི་ཆོས་ཚད་ལྷག་བྱས་པས། དེ་སྤྱོད་པར་འདི་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར།  
 དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་གྱི་ལོ། །ཞེས་བྱུང་བ། རོན་ནི། དེ་ཚད་ལྷག་བྱས་ན་རས་ཆེན་ཚད་  
 ལྷག་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་འབྱུང་སྟེ། བམ་ལྷ་ལས། ཡན་ལག་ལྷས་དངོས་གཞི། བས།  
 བྱས་པ་ཉིད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་དག་གོས་གཞིར་བཤད་ཟིན། བྱ་དགུ་ལོ། །

༦ བརྩ་པ་ནི། སྤྱིང་གཞི་ལུལ་མཉན་ཡོད་དུ། ཉེ་དགས། ཉན་མོངས་སྤྱི་མ་ལྷར་  
 བཅོས་པ། ཉེས་པ་བདེ་བར་གསེགས་པའི་ཆོས་གོས་གྱི་ཚད་བྱེད་པས། དེ་སྤྱོད་པ་འདི་  
 བཅས་སོ། །རྗེས་བཅས་ཡང་ལུལ་དེར་ཉེ་དགས་བདེར་གསེགས་ཆོས་གོས་ཚད་ལས་  
 ལྷག་པ་བྱས་པས་སྤྱི་མ་ནི་བཅས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དགོ་སྤྱོད་གིས་བདེ་བར་གསེགས་  
 པའི་ཆོས་གོས་གྱི་ཚད་གྱི་ཆོས་གོས་བྱེད་དུ་འཇུག་གས། དེ་ལས་ལྷག་བྱེད་ན་ལྷང་བྱེད་  
 རོ། །ཞེས་བཅས་སོ། །དེ་རྩ་བར། དེའི་ལུས་ཅམ་མེད་པར་དེའི་ཚད་དམ་ལྷག་པའི་ཆོས་  
 གོས་བྱེད་དམ་(༡༡༥)བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་། རོན་ནི། ཆོས་གོས་གྱི་ཚད་  
 བདེ་བར་གསེགས་པའི་ཆོས་གོས་དང་མཉམ་པ་འམ་དེ་ལས་ལྷག་པར་བྱེད་ན་བདེར་  
 གསེགས་ཆོས་གོས་གྱི་ཚད་ལས་གྱུར་པའི་ལྷང་བྱེད་འབྱུང་སྟེ། རང་ལུས་བདེ་བར་  
 གསེགས་པའི་ཚད་ཅམ་མ་ལྷག་ཡོད་ན་ལྷང་བ་མི་སྤྱོད་ལ། འདི་ཡན་ཚད་ཐམས་ཅད་  
 ལའང་དེའི་ཡན་ལག་ལྷ་སོགས་གང་རུང་མ་ཚད་ན་ཡང་ལྷང་བ་དངོས་གཞི་མི་སྤྱོད་པའི་  
 བྱིར། བམ་ལྷ་ལས། ལྷས་དངོས་གཞིའི་ལྷང་བར་འགྱུར་དེ། རང་གི་ཉིད་དང་། བདེ་བ་  
 གསེགས་པའི་སྤྱི་ཚད་ཅམ་མམ་དེ་བས་ལྷག་པའི་ལུས་མེད་པ་ཉིད་དང་། བདེ་བར་  
 གསེགས་པའི་ཆོས་གོས་གྱི་ཚད་དམ་དེ་བས་ལྷག་པའི་ཆོས་གོས་ཉིད་རྒྱ་རུ་རུང་བ་ཉིད་  
 དང་། རང་ངམ་བསྐྱོས་པས་བྱས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ཉིད་

ལས། དེ་དག་ལས་ཡན་ལག་མ་ཚང་ན་ཅི་རིགས་པར་ན་སྤང་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་  
 བྱིར། བདེ་གསེགས་ཚོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ཡོད་དེ། སྤོང་དུ་སྟོན་པ་རང་གི་སྤྱུ་ལྷ་ལས་པའི་  
 སྤྱུ་བཙོ་ལྷ་ཞིང་དུ་སྟོན་པའི་སྤྱུ་གསུམ་ལས་པའི་སྤྱུ་དགུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། སྟོན་པ་  
 རང་གི་སྤྱུ་ལྷ་དང་གསུམ་པའི་ཚོས་གོས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་རྣམ་  
 བརྟགས་སོགས་ཀྱིས་བཅང་མི་རུང་སྟེ། ཅུ་བར། དེ་བཅང་བར་མི་བྱའོ། ། ཞེས་དང་།  
 གོས་གཞིའི་ལུང་ལས། བརྟན་པ་བདེ་བར་གསེགས་པའི་ཚོས་གོས་ལྷག་པ་ཉིད་དུ་འཆང་  
 རུང་ངམ། ཉེ་བར་ལམོར་མི་རུང་ངོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དགུ་བརྟན་པ་སྟེ། ལུང་  
 བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

### སོར་བཤགས་བཤད་པ།

། རྩེ་ཚན་བཞི་པ་སོར་བཤགས་ལ་སྟོམ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་  
 བོ། སྟོམ་ལས། གྲོང་དང་བྱིམ་གཞན་ཉིད་དང་བོ། བསྐྱབ་པ་རྣམས་དང་དགོན་པ་བོ། །  
 མངས་རྒྱུ་ལན་པ་གསུམ་པ་ཡིས། སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བར་གསུངས། ཞེས་  
 གསུངས། དང་པོ་ལ། (༡༡༥)གཉིས་ལས། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། དགེ་སློང་མ་ལྷན་  
 ལའི་མདོག་ལ་བཅས་སོ། ། ཅུ་བར། གེས་གཙོའོ། ། དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་  
 ལའོ། ། ཞེས་བྱུང་། དགེ་སློང་མ་གྲོང་ངམ་གྲོང་གི་ཉེ་ལམོར་ལས་པོ་ཆེ་ན་འདུག་པ་ལ་  
 རང་ཉིད་ཀྱང་དེར་འདུག་ན་ཟས་སྤངས་ཉེ་ཟོས་ན་དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པར་ལེན་  
 པའི་སོ་སོར་བཤགས་པར་འགྱུར་ངོ། །

། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། གྲོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ། བྱིམ་པས་དགེ་འདུན་ལ་

ཆོས་སྒྲིན་འདྲེན་པར་དགོ་སྒྲོང་མས་བཤམས་པ་བརྟུགས་ནས། ཏུག་མེར་དྲངས་པས།  
 དེ་སྒྲོང་བ་འདི་བཅས་སོ། བྱིམ་པས་མགོན་ཏུ་པོས་པ་དགོ་སྒྲོང་མས་གྲལ་རིམ་མ་ཡིན་  
 བར་འགྲིམ་བཅུག་པ་མ་བསྒྲིག་པར་ཐོས་ན་གྲལ་རིམ་པར་མི་བཞུགས་པའི་སྐོས་སྐོར་བཤམས་  
 པ་དངོས་གཞི་སྒྲིད་པའི་བྱིར། ཙ་བར། མ་བསྒྲིག་པར་དགོ་སྒྲོང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་  
 མགོན་ཏུ་པོས་པས་ཐོས་ནའོ། བྱིམ་དུའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

། གསུམ་པ་ནི། སྒྲོང་གཞི་ཡངས་པ་ཅན་དུ། བྱིམ་གྱི་བསྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་པ་བྱིན་པ།  
 ཏུག་མེས་དེ་དུལ་སྟེ་ཟས་སྤངས་ནས་ཐོས་པས། འདི་བཅས་སོ། བྱིམ་པའི་བསྐྱབ་པའི་  
 སྒྲིམ་པ་བྱིན་པའི་བྱིམ་བདག་ལ་ཉ་ཅང་མོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟས་སྤངས་དེ་ཐོས་ན།  
 བསྐྱབ་པ་དུལ་དེ་བྱིམ་དུ་འཇུག་པའི་སྐོས་སྐོར་བཤམས་པ་སྒྲིད་དེ། ཙ་བར། བསྐྱབ་པའི་  
 སྒྲིམ་པ་བྱིན་པའི་བྱིམ་ནས་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་དག་སྤངས་ཤིང་ཐོས་པ་ལ་སྟེ། ཞེས་  
 གསུངས་པའི་བྱིར།

། བཞི་པ་ནི། སྒྲོང་གཞི་སེར་སྒྱར་ནགས་མ་ཉུལ་བར་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་འཛིགས་པ་  
 དང་བཅས་པ། དེར་ཏུག་མེས། ཟན་ཐོས་པ་ལས་དེ་སྒྲོང་བ་འདི་བཅས། འཛིགས་པ་  
 དང་བཅས་པའི་ནགས་མ་ཉུལ་བར་དེར་སྒྱིན་བདག་བྱིམ་པ་ལས་ཟས་སྤངས་དེ་ཐོས་ན་  
 ནགས་མ་བརྟགས་པ་ལས་སྒྱར་བའི་སྐོས་སྐོར་བཤམས་པར་འགྱུར་དེ། ཤེས་གཙོའོ། །  
 ནགས་མ་ཉུལ་པ་ཉིད་ལའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་(༡༥༣)བྱིར། སྐོར་བཤམས་བཤད་  
 ཟིན་དོ། །

## ཉེས་བྱས་བཤད་པ།

། རྩེ་ཚན་ལྟ་བུ། ཉེས་བྱས་ལ་རྩེ་ཚན་དགུར་ཡོད་དེ། གོས་བགོ་བའི་རྩེ་ཚན། ཁྱིམ་  
 ཏུ་འགོ་བའི་རྩེ་ཚན། ཁྱིམ་ན་འདུག་པའི་རྩེ་ཚན། ཟས་སྒྲངས་པའི་རྩེ་ཚན། ཟས་ཟ་བའི་  
 རྩེ་ཚན། ལུང་བཟེད་སྒྱུད་པའི་རྩེ་ཚན། ཚས་འཆད་པའི་རྩེ་ཚན། རྒྱུ་བའི་རྩེ་ཚན། རྒྱ་  
 བའི་རྩེ་ཚན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྔ་ཐར་སྔོམ་ལས། ཤམ་ཐབས་  
 ལ་ནི་རྣམ་བདུན་དང་། རྟོད་གཡོགས་ལ་ཡང་རྣམ་གསུམ་དང་། ཁྱིམ་གསུངས་པའི་  
 བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤམ་ཐབས་ཏ་ཅང་སྤྱམ་མོ་ལས་ཡར་རྩེངས་བ་དང་། ཏ་ཅང་  
 ཡོང་སུ་ལས་འཛོལ་བ་དང་། རྟོགས་གཅིག་སྒྲུང་པའི་སྔ་ལྟར་བསྒྲུང་བ་དང་། རྟེ་འོག་ཏུ་  
 མགོ་རྟེབ་བ་དང་། རྟེ་འོག་ཏུ་སྒྲུལ་མགོ་ལྟར་གདེངས་བ་དང་། མ་མཐའ་མཉམ་བར་  
 འདུག་པར་མ་བགོས་བ་དང་། སྐར་གས་ཀྱི་བར་བར་ནས་ནས་ཀྱི་ཐུམ་ལྟར་འདུག་པ་  
 རྟེ་ཤམ་ཐབས་བགོ་བའི་ཉེས་བྱས་བདུན་དང་། ཚས་གོས་ཏ་ཅང་སྤྱམ་མོ་ལས་ཡར་  
 རྩེངས་བ་དང་། ཏ་ཅང་འཛོལ་བ་ཡོང་སུ་ཁེབས་བ་དང་། རྒྱུ་པོར་མ་བགོ་བའི་ཉེས་བ་  
 རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་བར། ཤམ་ཐབས་ཅི་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་པོར།  
 བས། ཕྱིར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རོ། ཁྱིམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་གྲུབ་སྟེ། ཅུ་  
 བར། ཚས་གོས་ཅི་ནས། ཀྱང་དང་པོ་གསུམ་ལྟར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བགོ་བར་བྱའོ། །  
 ཁྱིམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཅུ་རྟགས་གཉིས་བ་ཡོད་དེ། སྔོམ་ལས། ཤིན་ཏུ་བསྐྱམས་ལ་སོགས་པ་ལྟ། མགོ་  
 གཡོག་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྟ། མཆོད་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྟ། ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་



ལྷ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། བྱིམ་དུ་འགོ་ཆོ་རྒྱུད་ལས་ཀྱིས་  
 མ་བཟུམས་པར་འདུག་པ་དང་། སྤྱོད་མོས་མཐའ་གོས་ལེགས་པར་མ་ཡིན་པ་དང་། ཅ་  
 ཅིའི་སྒྲུ་མ་སྒྲུང་བ་དང་། མིག་གཡེང་བར་ལྟ་བ་དང་། གཉའ་ཤིང་གང་ཡན་ཆད་(༡༧བ)  
 ལ་བལྟ་ཞིང་བྱིན་པའི་ཉེས་པ་ལྟ་དང་། མགོ་རས་ཀྱིས་གཡོག་པ་དང་། ཆོས་གོས་  
 བཟུངས་ཏེ་འགོ་བ་དང་། དེ་ཕྱག་པ་གཉིས་ཀར་གཟར་བ་དང་། ལག་གཉིས་མདུན་དུ་  
 གཏད་ནས་གཉའ་གོང་དུ་བསྐྱོལ་བ་དང་། ལྷག་པར་བསྐྱོལ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྟ་དང་།  
 མཆོང་ཤིང་འགོ་བ་དང་། སྒྱིད་པ་བརྒྱུད་བསྐྱུམ་བྱེད་ཅིང་འགོ་བ་དང་། ཅོག་ལུས་འགོ་  
 བ་དང་། རྟིང་བ་བཏགས་ཏེ་བྱད་པས་འགོ་བ་དང་། གུ་མོ་གཉིས་སྒྲུང་མེར་བྱས་ནས་  
 འགོ་བའི་ཉེས་བྱས་ལྟ་དང་། ལུས་བསྐྱར་ཞིང་འགོ་བ་དང་། ལག་པ་ཀྱོག་ཅིང་འགོ་བ་  
 དང་། མགོ་བསྐྱར་ཞིང་འགོ་བ་དང་། གཞན་དང་ཕྱག་པ་གཉིས་སྒྲུང་ཅིང་འགོ་བ་དང་།  
 གཞན་དང་ལག་པ་སྒྲེལ་ཏེ་འགོ་བའི་ཉེས་བྱས་ལྟ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། ཉེས་  
 བྱས་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་སྤྱོད་པའི་བྱིམ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། དང་པོ་ལྟ་སྤྱོད་པའི་བྱིམ་ལྟ་ནི།  
 ཅ་བར། ཤིན་ཏུ་བཟུམས་ཤིང་བྱིམ་གཞན་དུ་འགོ་བར་བྱའོ། །ནས། གཉའ་ཤིང་གང་  
 ཅམ་བལྟ་ཞིང་དང་། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་བྱིམ་ལྟ་ནི། ཅ་བར། མགོ་  
 མི་གཡོག་པའི་རྒྱུ་བས་སོ། །ནས། ལྷག་པར་མི་སྐྱོལ་བར་རོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལྟ་  
 སྤྱོད་པའི་བྱིམ་ལྟ་ནི། ཅ་བར། མི་མཆོང་བར་རོ། །དཀྱར་མི་བཏེན་པར་རོ། །ཞེས་  
 སོ། །བཞི་པ་ལྟ་སྤྱོད་པའི་བྱིམ་ལྟ་ནི། ཅ་བར། ལུས་མི་བསྐྱར་བར་རོ། །ནས། ལག་  
 པ་མི་སྒྲེལ་བར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རྟེ།

ཅ་བའི་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་ལས། འདུག་པར་བྱ་བ་དགྲུ་དག་དང་།  
 ཞེས་གསུངས་པའི་དགྲུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱོས་པར་སྒྲན་ལ་འདུག་པ་

དང་། རྒྱུག་ཆགས་ཡོད་མེད་མ་བརྟགས་པར་འདུག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཕྱིད་པ་བ་སྟེ་  
འདུག་པ་དང་། རྒྱུག་པའི་སྟེང་འདུག་པ་དང་། བརྒྱུའི་སྟེང་དུ་བརྒྱུ་བཞག་སྟེ་འདུག་པ་  
དང་། ཡོང་ཕྱི་སྟེང་དུ་ཡོང་ཕྱི་བཞག་སྟེ་འདུག་པ་དང་། བྱི་སྟེང་གི་འོག་དུ་རྒྱུག་པ་  
འགྲུགས་པ་དང་། བྱིན་པ་དང་རྒྱུག་པ་བར་ཐག་རིང་བར་བྱས་ཏེ་(༡༥)འདུག་པ་དང་།  
འདོམས་སྒྲུང་བར་འདུག་པའི་ཉེས་བྱས་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་སྟོང་བའི་འདུག་ཚུལ་  
ཀྱི་བྱིས་སྒྲུང་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། དེར་མ་བསྟོན་པར་སྟེན་ལ་འདུག་པར་མི་བྱའོ།  
ནས། འདོམས་མི་སྒྲུང་བར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཅུ་རྟགས་བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ། སྟོ་ཐར་སྟོ་ལས། བྱིན་ལེན་བྱ་བ་རྣམ་བརྟུན་དོ། །  
ཞེས་གསུངས་པའི་བརྟུན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཟས་ལེགས་པར་མ་བླངས་པ་དང་། སྤྱད་  
ཁ་ད་ཚད་དུ་བླངས་པ་དང་། ཚོད་མ་ཟན་བྱེ་སྟེ་སྟེང་མ་ཉམ་པར་བླངས་པ་དང་། གྲུལ་  
མཐར་ཆགས་སྒྲུ་མིན་པར་བླངས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ལ་སེམས་མ་གཏད་པར་བླངས་  
པ་དང་། ཟས་མཛོན་དུ་མ་མཐོང་བར་ལྷུང་བཟེད་བཟེད་པ་དང་། བྱིན་བྱེ་སྟེ་གསུམ་གཅིག་  
གིས་གཅིག་དག་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཟས་སྟོན་བཟུང་བའི་ཉེས་པ་བརྟུན་དང་དེ་  
སྟོང་བའི་བྱིས་སྒྲུང་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར། ལག་པ་འགུམ་པར་བརྟེན་ཏེ་མི་  
བྱའོ། །ནས། སྟེང་དུ་བཟུང་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཅུ་རྟགས་ལྔ་བ་གྲུབ་སྟེ། སྟོ་ཐར་སྟོ་ལས། ཟས་ལ་ལེགས་པར་བྱ་བ་དུག །ཚུག་  
ཚུག་ལ་སྟེང་སྟེང་རྣམ་པ་ལྟ། །འབྲུན་སྒྲུང་དང་བྱིད་པ་ལྟ། །ལག་པ་ལྟག་པ་ལ་སྟེང་སྟེང་ལྟ།  
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཟས་ལེགས་པར་མ་བློས་པ་དང་།  
ཁམ་ཏུ་ཅང་ཆེས་པ་དང་། ཏུ་ཅང་རྒྱུང་པ་དང་། ཁམ་རན་པ་མིན་པར་བློས་པ་དང་། ཟས་  
ཁ་གཏད་པ་དང་། ཁ་ཟས་ཀྱིས་གཏད་སྟེ་སྤྱོད་པའི་ཉེས་པ་དུག་དང་། ཚུག་ཚུག་ཟེར་ཞིང་

ཟ་བ་དང་། ཅག་ཅག་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ་དང་། ཏུ་ཏུ་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ་དང་། སུ་སུ་ཟེར་ཞིང་ཟ་  
བ་དང་། ལྷེ་སྤུང་སྟེ་ཟ་བའི་ཉེས་པ་ལྟ་དང་། འབྲས་ཆན་སོགས་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་ཟ་བ་  
དང་། ཟས་ལ་འབྲུ་སྟོང་བྱེད་ཅིང་ཟ་བ་དང་། མཁུར་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་སྟོབ་དང་།  
རྒྱན་རྟོག་པ་དང་། ཁ་འཕྲོ་བཅད་ནས་ཟ་བའི་ཉེས་པ་ལྟ་དང་། ལག་པ་ལྷེས་ལྷག་(༡༩༠བ)  
པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་སོར་སོས་འབྲོག་པ་དང་། ལག་པ་ཟས་གྱིས་གོས་པ་སྒྲུགས་པ་  
དང་། ཟས་དང་བཅས་པའི་ལྷུང་བཟེད་བསྒྲུམ་པ་དང་། ཟས་ལ་མཆོད་རྟེན་བྱས་ཏེ་  
གཞོམ་ནས་ཟ་བའི་ཉེས་པ་ལྟ་སྟེ། ཉེར་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་སྟོང་པའི་བྲིམས་  
ལང་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དུག་སྟོང་པའི་བྲིམས་ནི། ཅ་བར། ལེགས་པར་  
ཟས་ཟ་བར་བྱའོ། །ནས། སྒྲུབ་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སྟོང་པ་ལྟ་ནི། ཅ་བར།  
ཚུག་ཚུག་མི་བྱའོ། །ནས་མི་ཟའོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་སྟོང་པའི་དེ་ནི། ཅ་བར། འབྲུ་  
ནས་ཐ་དད་ཏུ་མི་བྱའོ། །ནས། ཁ་འཕྲོར་མི་བཅད་པར་རོ། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་སྟོང་པ་  
ལྟ་ནི། ཅ་བར། ལག་པ་མི་བལྟག་གོ། །ནས། མི་གཞོམ་མོ། །ཞེས་སོ། །

ཅ་ཏྲགས་དུག་པ་དུག་སྟེ། སྟོམ་ལས། འབྲུ་པ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བཞི། །ལྷུང་བཟེད་  
ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གཞན་གྱིས་ལྷུང་བཟེད་  
ལ་འབྲུས་གདགས་པའི་བྱིར་ལྟ་བ་དང་། ལག་པ་ཟས་གྱིས་འབགས་པས་ཆུ་སྟོང་བཟུང་  
བ་དང་། དག་སྟོང་ལ་ཟས་དང་འབགས་པའི་ཆུ་གཏོར་བ་དང་། བྲིམ་ཏུ་དེ་ལ་མ་བྲིས་  
པར་ཟས་དང་འབགས་པའི་ཆུ་དཔོ་བ་བཞི་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཏུ་ཟས་གྱི་ལྷག་མ་སྒྲུག་པ་  
དང་། འོག་གཞི་མེད་པ་དང་། གད་ཁ་དང་། གཡང་ས་དང་། དཀར་གཟར་པོ་རྣམས་སྒྲུ་  
ལྷུང་བཟེད་བཞག་པ་བཞི་དང་། འབྲེང་བ་དང་། གད་ཁ་དང་། གཡང་ས་དང་། དཀར་  
གཟར་ཞིང་ལྷུང་བཟེད་དཀྲུ་བ་བཞི་དང་། འབབ་ཆུའི་རྒྱན་ལས་བསྟོག་སྟེ་བཅུ་བ་དང་།

བཙུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་སྤྱིར་བའི་བྲིམས་ཡང་བཙུ་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་  
བར། རྩུང་ན་འདུག་པའི། བས། རྩུ་མི་བཙུ་བར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཅུ་རྟགས་བདུན་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲོམ་ལས། འགྲོང་བར་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ལྟ། །མགོ་  
གསོག་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྟ། །དོ་ཀེར་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལྟ། །སྤྱང་ཆེན་ལ་སོགས་ཞོན་  
པ་ལྟ། །ལག་ན་དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དུག །ཞེས་གསུངས་པའི་ཉེར་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།  
ཉན་པ་འདུག་པ་ལ་འགྲོང་བས་སྟོན་པ་དང་། ཉལ་བ་(༡༧)ན་ལ་འདུག་པས་སྟོན་པ་  
དང་། ཉན་མཐོན་པོ་ལ་འདུག་པར་དམའ་བས་སྟོན་པ་དང་། ཉན་བཟང་པོར་འདུག་པ་  
ལ་ངན་བར་འདུག་པས་སྟོན་པ་དང་། མདུན་དུ་འགོ་བ་ལ་རྒྱབ་ནས་སྟོན་པ་དང་། ལམ་  
ནས་འགོ་བ་ལམ་གྱི་འགྲམ་ནས་ཆོས་འཆད་པའི་ཉེས་པ་ལྟ་དང་། ཉན་པ་པོ་མགོ་  
གཡོག་པ་དང་། བརྗེས་པ་དང་། གཟར་བ་དང་། གཉའ་གོང་དུ་བསྐྱེལ་བ་དང་། ལྷག་  
པར་བསྐྱེལ་བ་སྟེ་ལྷ་ལ་ཆོས་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ལྟ་དང་། མགོ་དོ་ཀེར་ཅན་དང་། ལ་  
གྱོན་པ་དང་། ཅོད་པར་ཅན་དང་། བྱིང་བ་ཅན་དང་། རས་ལ་སོགས་པས་དགྲིས་པ་ལྟ་  
ལ་བཤད་པའི་ཉེས་བྱས་ལྟ་དང་། སྤྱང་པོ་ཆེ་ཞོན་པ་དང་། རྟ་ཞོན་པ་དང་། རྟོགས་ལ་  
འདུག་པ་དང་། ཞོན་པའི་སྤྱིང་ན་འདུག་པ་དང་། ལྷམ་གྱོན་པ་ལྟ་ལ་བཤད་པའི་དེ་ལྟ་  
དང་། ལག་ན་གསུགས་དང་ལམར་བ་དང་། མཆོན་དང་། རལ་གྱི་དང་དག་ཆ་ཐོགས་པ་  
ལྟ་དང་། གོ་ཆ་གྱོན་པ་དང་དུག་ལ་བཤད་པའི་ཉེས་བྱས་དུག་སྟེ་ཉེར་དུག་ཡོད་པའི་  
ཕྱིར་རྟེ། དེ་སྤྱིར་བའི་བྲིམས་ཡང་ཉེར་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། དེ་དག་ལས་མིན་  
པ་ལ། ཞེས་པ་ནས། གོ་ཆ་གྱོན་པ་ལ་མི་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཅུ་རྟགས་བརྒྱད་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲོམ་ལས། ར་བ་རྣམ་པ་བཞི་རྣམས་སོ། །ཞེས་  
གསུངས་པ་ལྟར་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མིན་པར་འགྲོངས་ཏེ་གཤང་གཅི་བྱེད་པའི་



ཉེས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་རྒྱས་གང་བ་མ་ཡིན་པར་མིན་པར་རྒྱའི་ནང་དུ་གཤང་གཅི་  
བྱེད་པའི་ཉེས་པ་དང་། མིན་པར་ཅ་ཚུན་པོ་ལ་གཤང་གཅི་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་དང་། མིན་  
པར་གཤང་གཅི་དང་། མཆིལ་མ་དང་། ལྷ་བས་དང་། ལྷ་གས་པ་དང་། ལྷ་གས་པ་རྣམས་  
རྒྱ་དང་རྒྱ་ཚུན་པོར་དོར་བའི་ཉེས་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་བཞི་སྟོང་བའི་  
བྲིམས་ཡང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཅ་བར། འགྲེང་སྟེ། བས། མི་དོར་རོ། །ཞེས་  
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཅ་ རྟགས་དགུ་པ་གྲུབ་སྟེ། གནོད་པ་བྱུང་བ་མ་(༡༡)གཏོགས་པར་ཤིང་ལ་མི་  
གང་ཅམ་ལས་མཐོ་བར་འཛེགས་པའི་ཉེས་བྱས་གཅིག་དང་། དེ་སྟོང་བའི་བྲིམས་དེ་  
ལྟར་མི་འཛེག་པ་ལ་བསྐྱབ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅ་བར། ཤིང་ལ་མི་གང་ཅམ་ལས་  
མཐོ་བར་མི་འཛེག་པར་རོ། །བསྐྱབ་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

། ལྷས་པ། མངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཡོན་ཏན་  
ཀྱན་གྱི་གཞི་རྟེན་ཐར་པའི་ལམ་སྟེགས་ཆེ། །བརྟན་དང་སྟོན་པ་གཉིས་ཡིན་སྟོན་པའི་  
ཐུག་གི་ཡུལ། །བརྟན་པ་རྒྱས་མཛད་གསང་མཛོད་འདུལ་བར་གྲས་ཐུག་འཆལ། །ཐེག་  
པ་གོང་འོག་སྟེ་སྟོད་གསུམ་ཆར་དང་། །རྒྱུད་སྟེ་དུ་མར་རྩལ་བྲིམས་འཆལ་བ་ལ། །  
དངོས་གྲུབ་ལྟ་ཞོག་བདེ་འགྲོ་མེད་གསུངས་པ། །སྟོན་པ་འཕགས་གསུམ་པར་གྲུབ་ཀྱན་  
གྱི་ལུགས། །སྟོན་དུས་གངས་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་སྟོན་འབངས་བཅས། །ལོ་པར་དུ་མས་  
དཀའ་བས་སྟོན་དངས་སྟོལ། །སྤང་དར་གྱིས་བསྐྱབས་ལོག་སྟོན་འཕྲོ་ལུས་པའི། །མདོ་  
རྟགས་ལོག་ཆོས་རྩོམ་པོ་ཆེན་པོས་བསལ། །དེ་རིས་སྟོན་དུས་ཐུབ་བརྟན་མ་ལུས་པ། །  
འཛིན་སྟོང་སྟེལ་བའི་མཐུ་གྲུབ་ཅོང་ཁ་པ། །བསྐྱབ་གསུམ་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་སྟོན་  
གཅིག་ཏུ། །ཐོས་བསམ་བསྟོམ་པས་ས་གསུམ་བྱུང་བར་མཛད། །སྟོན་པའི་བ་དན་རྒྱལ་

རྒྱལ་མཁྱེན་སར་བཅུགས། །ལན་བདེའི་གང་ག་དྲེགས་པའི་རྒྱབས་བཅས་གཤོ། །  
 རྒྱལ་སྤྱི་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་རྒྱ་མཚོར་བསྐྱབ། །ལྷ་མིའི་འཆི་མེད་དགའ་སྟོན་སྟོང་  
 འདིའོ། །དེ་སྤྱི་རྒྱལ་མཁྱེན་དང་འདྲལ་འཛིན་མཁན་བརྒྱད་གཅུག་གི་རྒྱན། །རྒྱལ་བ་ཡབ་  
 སྤྱི་སྟོབ་མ་ཡང་སྟོབ་ཉིད་སྟོབ་སྟགས། །བདག་གི་ཡོངས་འཛིན་ཀུན་མཁྱེན་མདོ་རྒྱད་  
 མཐར་སོན་པའི། །བསེས་གཉེན་ཚོགས་རྒྱལ་མཁྱེན་སྟབ་པའི་ཞལ་སྒྱུན་ལྷ་མེད་མད། །དེ་  
 ལྷ་ར་སྟབ་པའི་ལྷགས་བཟང་གསལ་བྱས་པས། །ལྷས་ཅན་མ་ལྷས་སྟབ་པའི་དབང་པོ་  
 བཞིན། །ས་ལམ་ཀུན་བཞོད་འགྲོ་བའི་ལམ་བཟང་མིག །འདྲལ་བའི་བཤད་སྟབ་  
 (༡༤༡)སྟབ་བརྒྱན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་སྤྱི་བཅད་པའོ། །

༥ དག་སྟོང་གི་རྒྱལ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲོ་དང་། ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་བཤད་དང་། བམ་པོ་  
 ལྷ་བཅུ་བ་གསུམ་ནི་རྩེ་བཅུན་ཅོང་ཁ་པ་ཡབ་སྤྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚད་མར་མཛད་པ་  
 ལྷ་ར་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དག་འདུན་སྟབ་ཀྱི་འགྲོ་ཆེན་རིན་ཆེན་ཐེང་བ། སྟོང་འབུམ་  
 ཆེན་མོ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ལྷ་སྟེ་བཞི་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་དོན་འདྲིལ་བར་དབལ་  
 ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་ཆེན་པོར་འདུག་དུས་ལྷགས་པར་བཞོད་པ་འདིས་བརྒྱན་  
 པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག་གུ ॥ ॥

༡༩༩༩ | ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འདུལ་པའི་  
སྤྱི་དོན་བཞགས་སོ། །

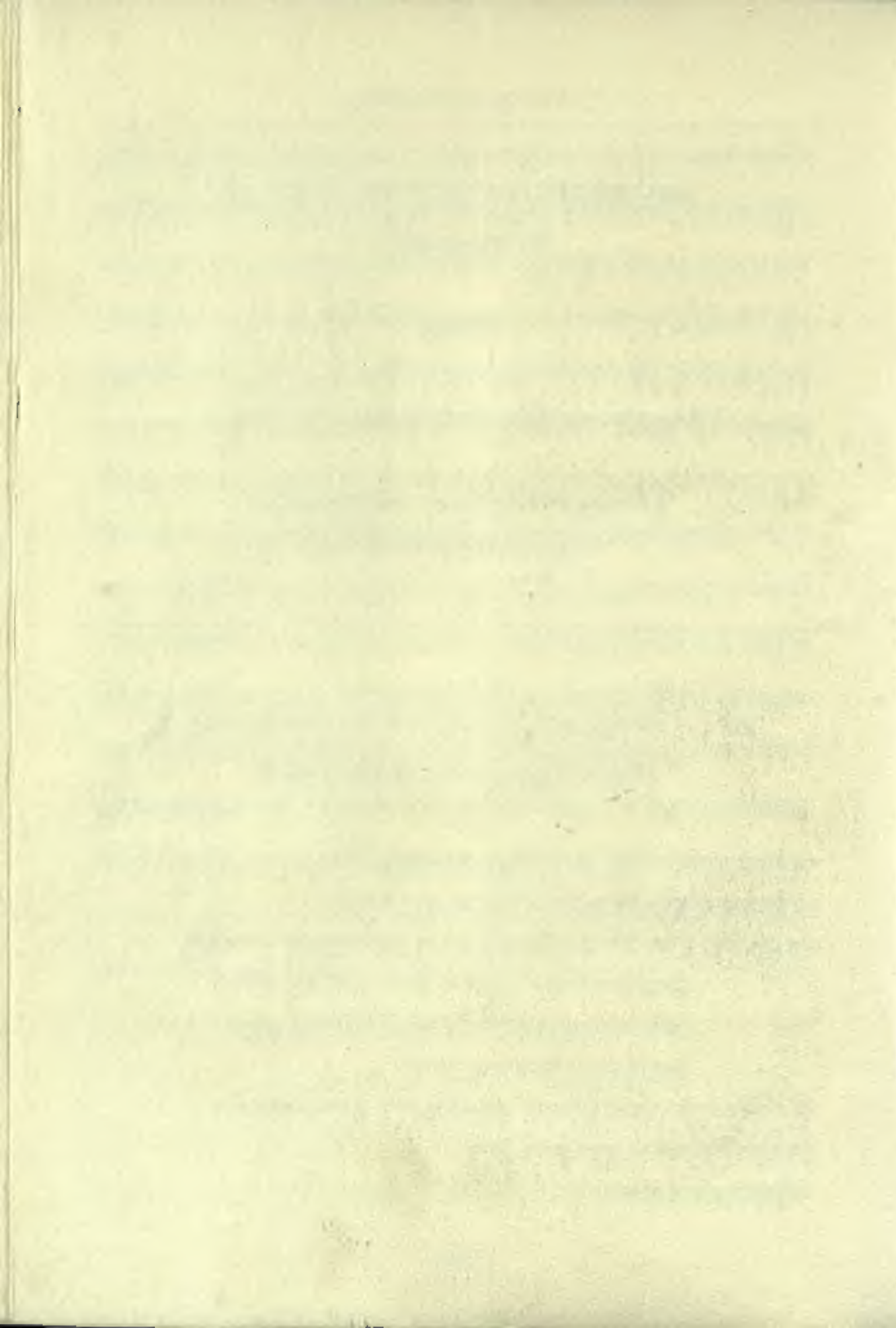
(སྟོན་ཆ།)

མེད་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེན་འཛོལ་བཅུ་ཕྱེད་མ་སྤྱི་གཞི་ཁང་ནས་བསྤྱི་གས། །

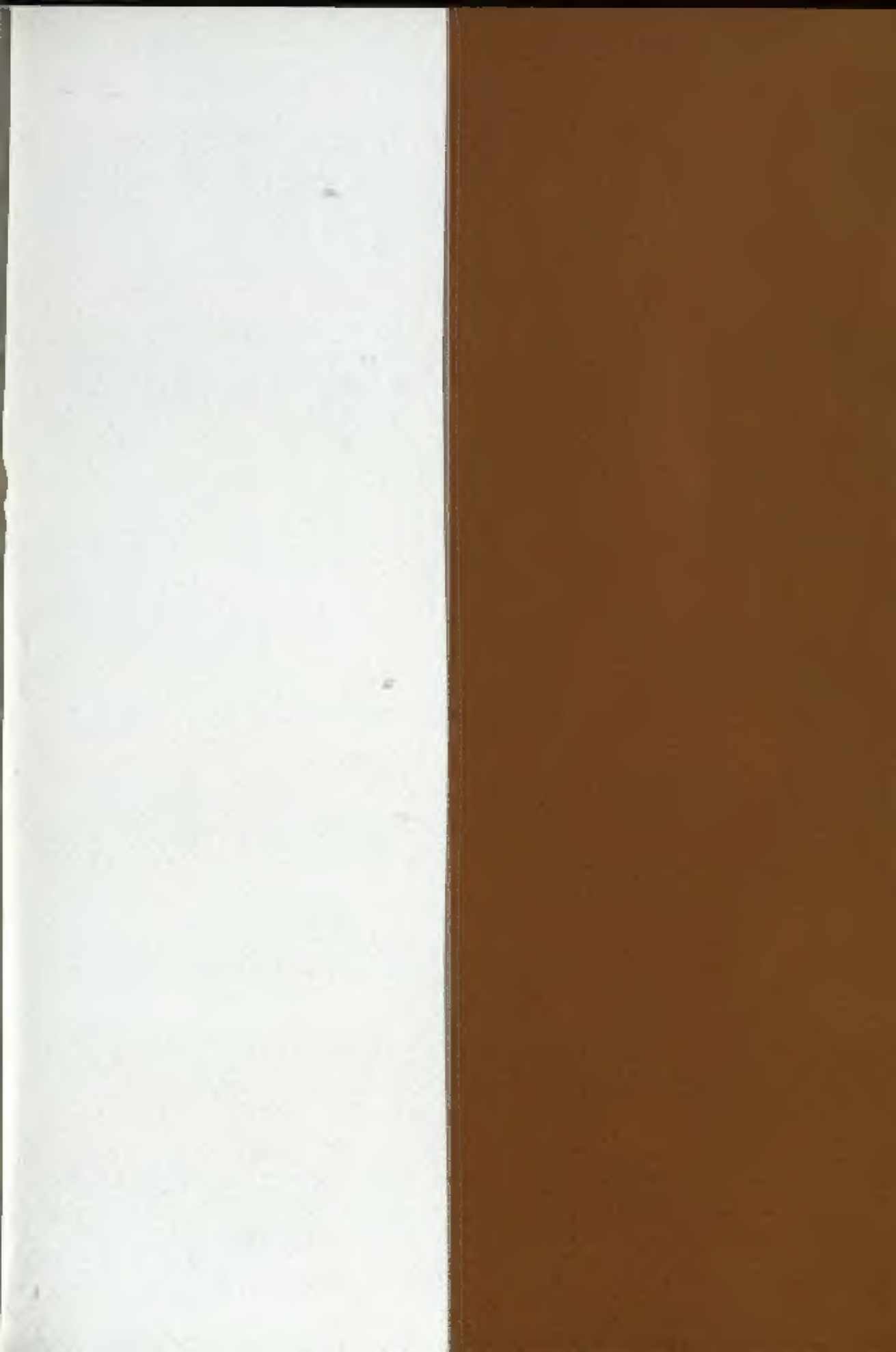
སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧་ལྷ་པོ་ཆེས་༡༠་པོར་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་སྟུང་  
པོར་ལྷ་༡་པའི་ཆེས་༡༩་ལྷ་ཆེས་བཟང་པོར།

༡༩༩༩ | 《མེད་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེན་འཛོལ་བཅུ་ཕྱེད་མ་སྤྱི་གཞི་ཁང་》 གི་  
དཔེ་རྟེན་བཅུ་སྤྱི་གཞི་དང་ལས་ཞུགས་མི་སྣའི་མཚན་པོ།

བཅུ་སྤྱི་གཞི་འགན་འཛིན་པ་གཙོ་བོ། གྲོ་བཟང་ལུན་གྲུབ། དབང་གྲགས། ཆེ་རིང་།  
བཅུ་སྤྱི་གཞི་འགན་འཛིན་པ་གཙོ་བོ་པ། གྲོ་བཟང་སྟོབས་བཅུ། ལུང་ལུ་ཆོས་འཕེལ།  
ལས་ཞུགས་མི་སྣ། གྲོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར། རྒྱལ་མཚན་བྱམས་པ། གྲགས་པ་ཀུན་ལུན། ཆེ་བརྟན་དོ་རྩེ།  
གྲོ་བཟང་འཕགས་མཚོ། ལྷན་གྲགས། གྲོ་བཟང་འཕེགས་མེད། ཆེ་རིང་མ།  
བྱམས་པ་བཙོན་འབྲུག། སྟོན་པ། རྩེ་མཚོ། ཆེ་རིང་ཆོས་སྟོན། ལྷ་སྤྱིད།  
ལྷག་བསྟོལ་མ། བསོད་ནམས་དབྱངས་ཅན།  
དེའི་འདིའི་བྱུང་ག་དང་དཀར་ཆག་སྤྱི་གཞི་མ་པ། རྒྱལ་མཚན་བྱམས་པ། གྲོ་བཟང་འཕགས་མཚོ། །  
སྤྱི་གཞི་འབྲུལ་ཡིག་བཞགས་པ། ལྷག་བསྟོལ་མ། སྟོན་པ།  
བར་སྤྱི་གཞི་འགན་ཁུལ་པ། ཆེ་རིང་མ།









གངས་ཅན་བྱང་ཆེན་དཔེ་ཚོགས།  
པོ་ཏེ་ཡེ་འབྲུག་དང་ཡུ་མུ་འབྲུག་།